

T.C.
BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

**ZİYÂÎ İSMAİL BİN ALİ-METÂLİÜ'L-ÂLİYE Fİ GURRETİ'L-
GÂLİYE [120B-210A] GİRİŞ-METİN-DİZİN**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Hümeysra GEDİKOĞLU BULDAN

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Bilge KAYA YİĞİT

BOLU-2019

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Hümeýra GEDİKOĞLU BULDAN'a ait "Ziyâî İsmail bin Ali-Metâliü'l-Âliye fi Gurreti'l-Gâliye [120b-210a] Giriş-Metin-Dizin" adlı çalışma, jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında **Yüksek Lisans Tezi** olarak oy birliğiyle/ oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

07.08.2019

Unvan, Adı, Soyadı

İmza

Üye (Tez Danışmanı) : Dr. Öğr. Üyesi Bilge KAYA YİĞİT

.....

Üye : Prof. Dr. İ. Gülsel SEV

.....

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Abuzer KALYON

.....

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

.....

Doç. Dr. Yaşar AYYILDIZ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ETİK UYGUNLUK BEYANI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “**Ziyâî İsmail bin Ali-Metâliü’l-Âliye fi Gurreti’l-Gâliye [120b-210a] Giriş-Metin-Dizin**” başlıklı çalışmanın yazılmasında, bilimsel ve etik kurallara uyulduğunu, başvuru kaynaklardan yapılan alıntılarının bilimsel kurallara uyularak metin içinde, dipnotlarda ve kaynaklarda gösterildiğini, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin tamamı yada bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitede bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Hümeýra GEDİKOĞLU BULDAN

07.08.2019

ÖN SÖZ

Bu çalışma Hekimoğlu Ali Paşa'nın oğlu Ziyâeddin Bin İsmail tarafından Osmanlı Türkçesi ile yazılmış olan metnin Latin alfabesine aktarılmasından oluşturulmuştur. Çalışmamıza konu olan Metâli'ü'l-Âliye Fi Gurreti'l-Gâliye adlı eserin beş nüshası bulunmaktadır. Eserin el yazması nüshası İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, TY 2486 kayıt numarasıyla bulunmaktadır. Faydalandığım nüsha okunaklı nesih kırmısı yazısıyla yazılmıştır. Bu zamana kadar yapılan çalışmalarda eserin tamamı transkribe edilmemiştir. Eserin 120b-210a numaralı varakları transkribe edilmiştir.

Çalışmanın içeriği inceleme, transkripsiyonlu metin ve dizinden oluşmaktadır. Giriş kısmında Hekimoğlu Ali Paşa döneminin genel özellikleri hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonra çalışmamıza konu olan Metâliü'l-Âliye Fi Gurreti'l-Gâliye hakkında bilgi verilmiş, inceleme eserde yer alan beyitler, Ziyâeddin Bey ve Hekimoğlu Ali Paşa olmak üzere üç bölüme ayrılmıştır. .

Bu çalışma XVIII. yüzyılda sadrazamlık görevinde bulunan Hekimoğlu Ali Paşa'nın hayatının oğlu Ziyâeddin Bey tarafından ortaya konulması açısından önemlidir. Ziyâeddin Bey tarafından yazılan bu biyografik eserde Hekimoğlu Ali Paşa'nın siyasi yönü daha fazla ortaya konulmuştur. Edebi yönü siyasi yönü kadar ortaya konulmamıştır. Eserde Hekimoğlu Ali Paşa için yazılan manzumelerin bulunması ve duruma uygun beyitlerin bulunması ile eserin edebi yönü ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çalışma sürecim boyunca yanımda olan, yol gösteren değerli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Bilge KAYA YİĞİT'e; hayatım boyunca yanımda olan, maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen babama, anneme; lisansüstü eğitimimi destekleyen, her koşul yanımda olan sevgili eşime teşekkür ederim.

Hümeýra GEDİKOĞLU BULDAN

07.08.2019

ÖZET

ZİYÂÎ İSMÂİL BİN ALÎ'NİN METÂLİÜ'L-ÂLİYE Fİ GURRETİ'L-GÂLİYE İSİMLİ ESERİNİN 120B-210A NUMARALI VARAKLARI

Hümevra GEDİKOĞLU BULDAN

Yüksek Lisans Tezi

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Bilge KAYA YİĞİT

Ağustos 2019, 288 + ix Sayfa

Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışmada Osmanlı Türkçesi ile yazılmış olan el yazması Metâliü'l-Âliye Fi Gurreti'l-Gâliye adlı eser işlenmiştir. Söz konusu olan eser TY 2486 kayıt numarasıyla İstanbul Üniversitesi Kütüphanesinde yer almaktadır. Çalışma giriş, inceleme, metin ve dizin bölümlerinden oluşmaktadır.

“GİRİŞ” bölümünde çalışmamıza konu olan Hekimoğlu Ali Paşa dönemi hakkında bilgi verilmeye çalışılmış, ayrıca çalışmamıza konu olan eser ile ilgili genel bilgiler aktarılmıştır.

“İNCELEME” bölümünde eserde transkribe edilen varaklardaki manzumelere yer verilmiştir. Manzumeler, beyitler halinde olup anlatılan hadiselerle uygun atasözü mahiyetinde duruma uygun beyitlerdir. Olayların gelişine uygun olarak beyitlerin yanında Arapça veya Türkçe atasözlerine yer verilmiştir. Ayrıca Ziyâeddin Bey ve Hekimoğlu Ali Paşa hakkında bilgi verilmiştir.

“METİN” bölümü Metâliü'l-Âliye Fi Gurreti'l-Gâliye'nin transkripsiyonlu metninden oluşmaktadır. Eser sayfa ve satır numaraları gösterilerek yazılmıştır.

“DİZİN” bölümünde çalışmanın dizin kısmına yer verilmiştir. Anlamlandırmada kelimelerin metin içindeki anlamları esas alınmıştır. Her anlam için sayfa ve satır numarası kaydedilmiştir.

“SONUÇ” bölümünde elde edilen tespitler sıralanmıştır.

“KAYNAKLAR” kısmında başvurulana ve yararlanılan kaynaklara yer verilmiştir.

Anahtar kelimeler: Metâliü’l-Âliye Fi Gurreti’l-Gâliye, Hekimoğlu Ali Paşa, Ziyâeddin Bey, 18.Yüzyıl Osmanlı Dönemi, Manzumeler.

ABSTRACT

ZİYÂÎ İSMAİL BİN ALİ'S LEAFS NUMBERED 120B-210A OF OPUSES NAMED METÂLİÜ'L-ÂLİYE Fİ GURRETİ'L-GÂLİYE

Hümeýra GEDİKOĞLU BULDAN

Thesis of Master of Arts

Department of Turkish Language and Literature

Supervisor: Dr. Öğr. Üyesi Bilge KAYA YİĞİT

August 2019, 288 + ix Pages

This work consists of the parts, introduction, analysis text and concordance.

In the part of INTRODUCTION we tried to give information about the period of Hekimoğlu Ali Paşa. That is subjected to our work. General informations which are about debated in the work, are quoted also.

In the part of ANALYSIS it is mentioned about poems of defined events in the work. Poems are suitable for the situations, in nature proverb. They are couplet. That is mentioned Turkish and Arabic proverbs in accordance with the arrival of events. Besides, it is given information about Ziyâeddîn Bey and Hekimoğlu Ali Paşa.

The part of TEXT is consisted of transcribed Metâliü'l-Âliye Fî Gurreti'l-Gâliye. The piece was written with quoted number and pages.

In the part of CONCORDANCE it is mentioned about the work's concordance, it is mentioned about the work's concordance. It is based that the meaning of the words in configuration. It is recorded the number of pages and lines, for each meanings.

In the parts of CONCLUSION it is arranged that the obtained data.

In the part of RESOURCES it is mentioned about references.

Key words: Metâliü'l-Âliye Fi Gurreti'l-Gâliye, Hekimoğlu Ali Paşa, Ziyâeddin Bey, 18th Century Ottoman Period, Poems are.

İÇİNDEKİLER

ONAY SAYFASI.....	ii
ETİK UYGUNLUK BEYANI.....	iii
ÖN SÖZ.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
I. BÖLÜM	
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Eserdeki Beyitler ve Atasözleri.....	4
1.2. İsmail Ziyâeddîn Bey’in Hayatı ve Edebi Kişiliği	13
1.3. Hekimoğlu Ali Paşa’nın Hayatı ve Edebi Kişiliği	14
II. BÖLÜM	
2. METİN.....	18
III. BÖLÜM	
3. DİZİN-SÖZLÜK.....	83
3.1. Dizin.....	83
IV. BÖLÜM	
4. SONUÇ.....	284
KAYNAKLAR.....	285
EKLER	
EK 1: Kullanılan Transkripsiyon İşaretleri.....	288

I. BÖLÜM

1. GİRİŞ

Hekimoğlu Ali Paşa 18. yüzyılda yaşamış olan önemli devlet adamlarındandır. Üç defa sadrazamlık görevine getirilmiş olup sadrazamlık görevini iki defa I. Mahmud döneminde, bir defa III. Osman döneminde yapmıştır (Çolak 1997: 74). Nevşehirli Damat İbrahim Paşa döneminde yetişmiş olan kişilerdendir. Yaşadığı dönem Lale Devri dönemine denk gelmektedir ve bu dönemdeki ıslahatçı özelliğe sahip olan kişilerdendir.

Lale Devri eğlencenin en üst düzeyde olduğu bir dönemdir, Patrona Halil İsyanı'yla da bu dönem sona ermiştir. Lale Devri'nde bilim, kültür, sanat alanında birçok gelişme olmuştur. Bu dönemdeki en önemli iki gelişme İbrahim Müteferrika tarafından matbaanın kurulması ve Humbaracı Ocağı'nın kurulmasıdır. Hekimoğlu Ali Paşa Lale Devri'nde kurulan matbaanın kapanmasından sonra ikinci defa matbaanın açılmasını sağlamış, Humbaracı Ocağı'nı kurmuştur. Bu yaptıkları Ali Paşa'nın ıslahatçı özelliklerini kanıtlamaktadır (Uzunçarşılı 2011: 327).

Lale Devri'nde yetişmiş olup Damat İbrahim Paşa ve Koca Ragıp Paşa arasındaki döneme damga vurmuştur (Uzunçarşılı 2011: 337). Gerek siyasi başarılarıyla gerek kültür alanındaki başarılarıyla 18.yüzyılın en önemli devlet adamlarından biridir. Ali Paşa daha çok siyasi yönüyle ön plana çıkmıştır. Siyasi alandaki başarılarının yanında sanat alanında da önemli bir yere sahiptir. Lale Devri'nde ve sonrasında Hekimoğlu Ali Paşa birçok şairi himayesi altına almıştır. "Son Klasik Dönem" olarak adlandırılan bu dönemde Koca Ragıp Paşa, Haşmet ve Fıtnat Hanım gibi kişilerin yetişmesinde etkili olmuştur. Özellikle kendisinden sonra sadrazam olan Koca Ragıp Paşa'nın yetişmesinde çok etkili olmuştur (Uzunçarşılı 2011: 337).

Lale Devri'nde sanata verilen önem Lale Devri sona erdikten sonra Hekimoğlu Ali Paşa gibi devlet adamları tarafından devam ettirilmiştir. Hekimoğlu Ali Paşa'ya dönemindeki şairler tarafından kasideler sunulması, kendisinin de “Âli” mahlasıyla yazdığı şiirlerinin bulunması sanatçı kişiliğini ortaya koymaktadır. Ali Paşa'ya sunulan kasidelere ve kendisinin yazdığı şiirlere oğlu Ziyâeddîn Bey kaleme aldığı Metâliü'l-Âliye Fi Gurreti'l-Gâliye adlı eserde yer vermektedir.

İsmail Ziyâeddîn Bey, eseri babası öldükten sonra yazmaya başlamış, 1760 yılında da eseri tamamlamıştır. Eser Hekimoğlu Ali Paşa'nın doğumundan ölümüne kadar hayatı hakkında bilgiler vermektedir. İsmail Ziyâeddîn Bey bu biyografik eserde babasının daha çok siyasi yönünü ortaya koymuştur. Eserde babası hakkında değişik şairler tarafından düşürülen tarihler, Hekimoğlu Ali Paşa'ya gönderilen fermanların suretleri ile anlatılan hadisenin durumuna uygun darbı mesel mahiyetinde beyitler de eserde mevcuttur.

Biyografik eser olmasının yanında eserde duruma uygun beyitlerin bulunması, atasözleri mahiyetinde sözlerin yer alması, yer yer abartılı olarak yapılan tasvirlerin, benzetmelerin yapılması eserin siyasi yönünün yanında edebi yönünü ortaya koymaktadır. Ayrıca 190a-192a numaralı varaklarında Nadir Şah'ın idamı üzerine Hekimoğlu Ali Paşa'nın Tebriz'e memur olması üzerine Hasiba Efendi tarafından yazılmış 1158 tarihli kaside bulunmaktadır.

Eserin beş nüshası bulunmaktadır. Yararlandığımız nüsha, TY 2486 kayıt numarasıyla İstanbul Üniversitesi Kütüphanesinde bulunmaktadır. Her sayfada 15 satır olmak üzere nesih kırması yazısıyla yazılmış olup 301 varaktır. Eserin konu başlıkları sayfa kenarlarında verilmiştir. Diğer dört nüshadan biri 1114 kayıt numarasıyla Viyana Milli Kütüphanesinde bulunmaktadır. Diğer iki nüshası İstanbul Kütüphanesinde TY 2349, TY 1207 kayıt numarasıyla bulunmaktadır. Bir nüshası yine İstanbul Üniversitesi Kütüphanesinde İbnülemin Kitapları arasında 385 kayıt numarasıyla bulunmaktadır.

Çalışmanın Konusu

Çalışma, Osmanlı Türkçesi ile yazılmış olan Metâliü'l-Âliye Fi Gurreti'l-Gâliye'nin transkripsiyonlu metni, metinde yer alan manzumeler ve dizin bölümlerinden oluşmaktadır.

Çalışmanın Önemi

Bu çalışmada eserin 120b-210a numaralı varaklarının tamamının transkripsiyonu yapılmıştır. Eserde yer olan manzumeler incelenerek, Arapça ve Türkçe atasözlerinden yararlanılarak eserin edebi yönü ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı; 120b-210a numaralı varaklarını transkribe etmek, eserde yer alan manzumeleri incelemek, diznini hazırlamaktır.

Çalışmanın Yöntemi

Çalışma, Giriş, İnceleme, Metin ve Dizin bölümlerinden oluşmaktadır.

Giriş bölümünde çalışmanın konusu, amacı ve yöntemi anlatılmış, Hekimoğlu Ali Paşa dönemi hakkında genel bilgiler verilmiştir. Ayrıca eser hakkında genel bilgiler verilmiştir.

İnceleme bölümünde Hekimoğlu Ali Paşa için yazılan 120b-210a numaralı varaklardaki beyitlere sayfa ve satır numaralarıyla birlikte yer verilmiştir. 120b-210a numaralı varaklarda bulunan bütün manzumelerin kalıpları bulunmuştur. Bu manzumelerden yararlanılarak eserin siyasi yönünün yanında edebi yönü de ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Metin bölümünde ise eserin transkribe edilmiş çevirisi mevcuttur. Sayfaların baş kısmında sayfa numaraları, her satırın başında satır numaraları verilmiştir. Transkripsiyon çalışmalarında yaygın olarak kullanılan fontlardan biri olan “Times Turkish Transkripsiyon” fontu kullanılmıştır. Metinde geçen ayetlerin, Arapça atasözlerinin anlamları dipnotlarda verilmiştir. Asıl metinde okunamayan kelimeler, çeviri metinde fotoğraf şeklinde kesilip eklenerek gösterilmiştir.

Dizin bölümünde, metinde geçen tüm kelimeler dil bilgisi özellikleri dikkate alınarak verilmiştir. Kelimeler bulundukları yerin varak ve satır numaralarıyla verilmiştir.

1.1.Eserdeki Beyitler ve Atasözleri

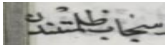
120b-210a varaklarında 48 tane beyit tespit edilmiştir. Bu beyitler anlatılan hadiseye uygun olarak yazılan beyitlerdir. Beyitler genellikle Mevlana, Bâkî, Fuzûlî, Nâbî gibi farklı şairlerden alınmıştır. Beyitlerin bir kısmının şairleri tespit edilmiş olup aşağıda bunlara yer verilmiştir.

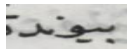
“Mefâ’ ilün Mefâ’ ilün Mefâ’ ilün Mefâ’ ilün” kalıbı on dört beyitte, “Mef’ ülü Mefâ’ ilü Mefâ’ ilü Fe’ ülün” kalıbı beş beyitte, “Mef’ ülü Fâ’ ilâtü Mefâ’ ilü Fâ’ ilün” kalıbı beş beyitte, “Fâ’ ilâtün Fâ’ ilâtün Fâ’ ilâtün Fâ’ ilün” kalıbı beş beyitte, “Fe’ ilâtün Fe’ ilâtün Fe’ ilün” kalıbı dört beyitte, “Mefâ’ ilün Mefâ’ ilün Fe’ ülün” kalıbı üç beyitte, “Fe’ ilâtün Fe’ ilâtün Fe’ ilâtün Fe’ ilün” kalıbı üç beyitte, “Fâ’ ilâtün Fâ’ ilâtün Fâ’ ilün” kalıbı üç beyitte, “Mefâ’ ilün Fe’ ilâtün Mefâ’ ilün Fe’ ilün” kalıbı iki beyitte, “Mef’ ülü Mefâ’ ilü Fe’ ülün” kalıbı bir beyitte, “Mef’ ülü Mefâ’ ilün Fe’ ülün” kalıbı bir beyitte, “Mef’ ülü Mefâ’ ilün Mef’ ülü Mefâ’ ilün” kalıbı bir beyitte kullanılmıştır. Yirmi yedi beyit musarra, bir beyit makta, diğer beyitler müfred beyittir.

Eserin 190a-192a numaralı varaklarında Nadir Şah’ın idamı üzerine Hekimoğlu Ali Paşa’nın Tebriz’e memur olması üzerine Hasıba Efendi tarafından yazılmış 1158 tarihli kaside bulunmaktadır. 31 beyitten oluşan bir kasidedir. Bu kasidenin kalıbı “Fe’ ilâtün Fe’ ilâtün Fe’ ilâtün Fe’ ilün” dür.

120b-210a varaklarında beyitlerin dışında Türkçe ve Arapça sözlere de yer verilmiştir. Atasözü niteliğinde olan bu sözler beyitler gibi hadiselerle uygun olarak yazılmıştır. Arapça olan sözlerin anlamları dipnotlarla gösterilmiştir. Bu varaklarda geçen Türkçe ve Arapça sözler şunlardır: “Toñuza ʔalanmadan ʔalıy ʔolanmaʔ yegdür.” “Men yekfur bi’ṭ-ṭāgūt fiḵd istemek bi’l-‘urveti’l-vuşḵā.” “Küllü ātin ʔarīb.” “ʔonuç umduğun yimez bulduğun yir.” “Küllü sırrun cāvüzü’l-işneyn.” “İkramū zayīf velev kāne kāfıren.” “Nedeñlü pehlivān olsa ʔapar anuñ bacağından.” “Besle ʔarḡayı gözün oysun.” Zıkr ü üzürü mevtāküm bi’l-ḡayr.” “Baş gidince ayak pāydār olmaz.” “Sulṭatü’l-kelb ‘alel ḡinzır.”

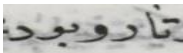
Eserde nokta eksikliğinden kaynaklı yazımı yanlış kelimeler tespit edilmiştir. “p” yazılması gerekirken “b” yazılmış, “s” yazılması gerekirken “t” yazılmış, “z” yazılması gerekirken “r” yazılmıştır. Bazı sözcüklerde de nokta yanlış yere konulmuş, “h” yazılması gerekirken “c” yazılmıştır. Tespit edilen yanlış kelimelerin bazılarına aşağıda yer verilmiştir. Metinde yazımı yanlış olan kelimeler doğru şekilleriyle yazılmıştır.

seḡāb-ı zulmetden (136a/9)

peyvend (138a/10)

fezā (140b/9)

pek (143a/13)

tār u pūd (148b/4)

mü’ennes (149a/2)

pelīd (150a/3)

Beyitler

123b

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Fe‘ ülün

Müzeyyen olsa bir maḡbūb-ı zībā

Giyüp envā‘ -ı elvānıyla dībā

Virür her reng aña bu dürlü zînet
Gelür ‘uşşāka dürlü dürlü hâlet (Tuhfe-i Şâhidî)

124a

Mefā‘ ilün Fe‘ ilātün Mefā‘ ilün Fe‘ ilün

Bakılmaz ol nigh-i şāhbāz-te ‘şîre
Ki nāhun efken olupdur hezār naḥcîre

124b

Mef‘ ülü Fā‘ ilātü Mefā‘ ilü Fā‘ ilün

Hübân cemāl-i aşl-ı mezâhir degil midür
Āşār-ı aşl-ı fer‘ de zâhir degil midür

125a

Mef‘ ülü Fā‘ ilātü Mefā‘ ilü Fā‘ ilün

Bir ḥastanuñ ‘ilâcına ‘İsâ nüzül eder
Taşḥîḡine olursa Ḥudānuñ irâdeti (Nâbî)

125b

Mef‘ ülü Mefā‘ ilü Mefā‘ ilü Fe‘ ülün

Gülçîn olamaz dest-i temennâ çemenden
Leb-beste-i nâzum söz alınmaz dehenümden (Nâbî)

127a

Mefā‘ ilün Fe‘ ilātün Mefā‘ ilün Fe‘ ilün

Urup rikâbına tavḡ-ı şerâre-ḡîz olalar
Gelü-girifte-i bend-i selâsil ü aḡlâl

130a

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

Müjeñdür pîşe zârı şîr-i merdüm-girdür ġamzeñ
Şikârın ejder aḡzından ḡapar bir şîrdür ġamzeñ

134a

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

Hile destārcesin tazeledi

Cāme-i fitne-yi endāzeledi

135b

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

İrmez elüñ ey 'adū-yı ebter

Cān-bāz yuqarı ipde oynar

135b

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

Ġarībūñdür anı hoş tut efendim işte ben gitdim

Göñül dirler ser-i kūyında bir dīvānemiz qaldı (Hayâlî Bey)

136a

Mef' ülü Mefā' ilü Fe' ülün

Ey perde-keş-i rumūz mübhem

Müstahfız-ı dīn nizām-ı 'ālem (Fuzûlî)

136b

Mef' ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ülün

Enduh-ı ğamuñ hem-dem-i cān u dilimizdür

Serhad-i beķā menzilimizdür

139a

Mef' ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ülün

Taķdır-i Hüdā kuvvet-i bāzū ile dönmez

Bir şem' i ki mevlā yaķa bir vechle sönmez (Mevlana)

139b

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Hülyā-yı kâbiliyet bellidür eşgâlden
Añlanur te'sîr-i isti' dâd-ı vazı' lâlden

141a

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

Çadem basduñ şehā ğamhānemüz beħcet-fezā kılduñ
Feşāhat bilmezüm Türkice hoş gelduñ şafā gelduñ

142b

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

Müjeñdür pîşe zârı şîr-i merdüm-girdür ğamzeñ
Şikârın ejder ağızından kıpar bir şirdür ğamzeñ

144a

Mef' ulü Mefā' ilün Fe' ulün

Ṭab' umda konuldu zür-ı Rüstem
Merdî-i suhan baña müsellem

147b

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

Ḥased-i kalb-i ' adū luṭf ile zā'il olmaz
Sengde muzmir olan âteşe âb itmez eşer

148a

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Ğüft vâkıf nistî z'in mes'ele
Māl-i kâfir hest ber-mü'min helāl

149a

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

Ricā bî-rüşvet olsa nâfiz olmaz nuṭk-ı istid' ā
Hedefden tîrûñ istirdād-ı demrensizliğündendür

149b

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

İtme beyhūde yire şarf-ı nefes

Çünkü iş bitmedi bārī sözi kes

154a

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ülün

Gider māh u gelür mihr-i dil-efrüz

Ki bir kıltuğa şıgmaz iki karpuz

156a

Mef' ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ülün

Bir derde es'ir ol ki eṭibbā-yı zamāne

Vābeste-i tedb'ir-i devādur dimesünler

159b

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

Ṭufeyl olmak ne mümkün inḥirāf-ı ṭab' -ı küffāre

Geçilmez istikāmetden girībān olsa şad-pāre

161b

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

‘İnādīnuñ ucından kesdirür başın mu' annidler

Olurlar lā diyü illā dimezler bil o müfsidler

162a

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

Güzeller mihribān olmaz demek yañlışdur ey Bākī

Olur vallahī billahī hemān yalvārı görsünler (Bākī)

162b

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

Oldı pā-būs-ı şerīf ile müşerref mesned

Buldı teşrîf-ı culûsıyla şeref şadr tamâm

165b

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

Rûşen itmez bezm-i dey her mâh-ı nev

Nîm şünma sâkiyâ peymāneyi

166a

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

Ṭoldı şebnemle iki nergis-i ter

Ġamze oldı suvarılmış nişter

166a

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

O deñlü mürtefi' bünyâddur қаşr-ı tevāzu' kim

Zemīninden riyāz-ı cennete nezzāre қābildür

167a

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

Be-maṭlab mī-resed yābī-i kām āheste āheste

Zi-deryā mī-keşed şayyād dām āheste āheste

167b

Mef' ülü Fâ' ilätü Mefâ' ilü Fâ' ilün

Bir ' uқdenüñ iderse Hudā ḥallini murād

Eyler ḥavāle nāḥun-ı dest-i suhūleti

167b

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

Ġalaṭ itdüm sipihri süfre-i bezm-i ṭarab şandum

Mehi simīn-ṭabaқ pervīni ' unқūd-ı ' ineb şandum

Dirāz itmiş şürāhī gerdenin būs-ı leb-i cāma
İki hasret-keşide yāri gūyā leb-be-leb şandum

168b

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Қadrin añlar yok bilür yok merdüm-i sencidenün
Çār-sū-yı kabilliyetde terāzū kalmamış (Nâbî)

169a

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Cebr ü kahr ile olup tūṭi ğurāba hem-niṣīn
Yine şekvāyı ğurāb eyler ğarābet bundadur (Nev'î)

170b

Mef' ulū Mefā' ilün Mef' ulū Mefā' ilün

Cem' eyleme dīnārı cerr ideni men' itme
Çün cem' idesin anı lā-yünşarif eylersin

175a

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

Gelür ol serv-i sehī ey gül ü lāle açılun
Şeref-i mihre gelün kudrete nezāre kıluñ (Fuzûlî)

175b

Mef' ulū Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

Bir ḥastanuñ ' ilācına ' İsā nüzül ide
Taşhīḥine ḥudānuñ olupdur irādeti

176b

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

Libās-ı faḥr ile ' ömrüm ğurūr itme cihāndur bu
Kabā-yı cismini qor bunda herkes cāme-kāndur bu ('Ulvî)

177b

Mef' ulü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ulün

Şābit görünür gerçi ki ol kevkeb-i ġarrā

Bilmezdi ki göz irmez aña seyr-i ħafīde

179b

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

Nesīm-i müjde-res ġisū-yı' ānber-bārdan geldi

Peyām-ı pür-meserret cānib-i dildārdan geldi

180b

Derrende-i nerre-i beber-künām-ı ṭabi' atem

Bāz-i şikārgīr-i çerāġāh-ı himmetem¹

181a

Mef' ulü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

Ān cā ki sūḵ dest-i ħimāyet be-der-koned

Şebnem be-āfitāb kıyāmet sefer koned²

183b

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

Müjem pāy-ı nigāh-ı intizāra ħārdur sensüz

Reh-i āmed-şud-ı neẓāre nişter zārdur sensüz (Arpa Eminîzdāe Sāmî)

184a

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Şāhbāz elbette şayd eyler tezerv-i gülşeni

Nāḥun-ı ' anḳādan āzād oldu ẓan itmesini

¹ Doğanın kaplan yuvasının erkek yırtıcısıyım, himmet otlağının avcı şahiniyim.

² Himaye elinin sevk edilmesinin dışarıya çıkarıldığı yerde, çiğ kıyamet güneşiyle yolculuğa çıkar.

184b

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Gerçi men Leylî esâsem dil çü-Mecnûn der-nevâst
Ser be-şahrâ dâdeem ammâ hayâ zencîr-i pâst

199b

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Fe' ülün

Nedeñlü sa'y iderseñ bir murâda
Naşîb olmaz muḳadderden ziyâde

204b

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Ḥâyini şanma ki ber-ḥordâr olur
Yâ kesilür başı yâ ber-dâr olur

1.2. İsmail Ziyâeddîn Bey'in Hayatı ve Edebi Kişiliği

İsmail Ziyâeddîn Bey, Hekimoğlu Ali Paşa'nın oğludur. Metâliü'l-Âliye Fi Gurreti'l-Gâliye adlı eseri kaleme almıştır. Hekimoğlu Ali Paşa hakkındaki bilgilerimizin çoğunu İsmail Ziyâeddîn Bey'in eserine borçluyuz.

İsmail Ziyâeddîn Bey'in doğum tarihi ve yeri tam olarak bilinmemektedir. Medrese eğitimi almıştır ve babası sayesinde ilmiye sınıfına dahil olmuştur. 1734 tarihinde Mesih Paşa Medresesi'nde müderrisliğe başlamıştır. Süleymaniye Medresesi'nde de müderrislik yaptıktan sonra İzmir kadısı olmuştur. 1749 tarihinde Bursa kadılığına tayin olmuştur. Bursa kadılığından sonra İstanbul ve Mekke payelerini almıştır. İstanbul payesini aldıktan sonra Anadolu payesine erişmiştir ve 1 Mayıs 1775 tarihinde de vefat etmiştir. Babası Hekimoğlu Ali Paşa'nın yanına defnedilmiştir (Çolak 1997: 178).

İsmail Ziyâeddîn Bey'in şair bir yönü de vardır. “Ziyâî” mahlasını kullanarak yazdığı şiirleri bulunmaktadır.

1.3. Hekimoğlu Ali Paşa'nın Hayatı ve Edebi Kişiliği

Hekimoğlu Ali Paşa 4 Haziran 1689 tarihinde İstanbul'da doğmuştur. Babası Nuh Efendi, annesi Safiye Hanım'dır. Hekimoğlu Ali Paşa'nın babası sarayda hekimbaşılık görevinde bulunmuştur. Babasının hekimbaşı olmasından dolayı “hekimbaşı, hekimzade” lakabını almıştır (Çolak 1997: 2). Seçkin bir ortamda yetişen Hekimoğlu Ali Paşa iyi bir eğitim görmüştür. XVIII. yüzyılda devlet idaresinde ve siyasette önemli bir yere sahip olan kişidir. Hekimoğlu Ali Paşa; silahşör, kapıcıbaşı, Türkmen ağası, Zile voyvadası, Anadolu ve Rumeli beylerbeyliği, Adana, Halep, Diyarbakir, Tebriz beylerbeyliği, Kandiye, Bosna, Mısır valiliği gibi görevlerde bulunmuştur (Gür 2018: 147).

Genç yaşında saraya silahşör olarak alınmıştır. Damat İbrahim Paşa'nın koruması altında görevler almaya başlamıştır. Hekimoğlu Ali Paşa'yı, III. Ahmet hızla terfi ettirip kendine damat yapmak istemiştir. Ancak bu durumu kıskanan Şehit Ali Paşa, Hekimoğlu Ali Paşa'yı saraydan uzaklaştırmıştır. Üç yıl Zile voyvodallığı görevinde bulunmuştur. Zile voyvodallığı görevinden sonra Yeniil voyvodallığı görevi verilmiştir. Askeri alanda da önemli yere sahip olan Hekimoğlu Ali Paşa, İran Seferi'ne gitmek şartıyla Halep valiliğine tayin edilmiştir. İran Seferi'nde gösterdiği başarılarından dolayı Anadolu valiliğine getirilmiştir (Uzunçarşılı 2011:326).

1731 yılında İran Savaşı'ı tekrar başlamıştır. Hekimoğlu Ali Paşa Tebriz'de büyük başarılar elde etmiştir. Tebriz'de göstermiş olduğu başarılarından dolayı Hekimoğlu Ali Paşa'ya samur kürk gönderilmiştir. Padişah I. Mahmud tarafından da sadrazamlık görevine getirilmiştir. 1732-1735 yılları arasında sadrazamlık görevinde bulunmuştur. Sadrazamlığı boyunca huzuru ve güvenliği sağlamıştır. Islahatçı bir kişiliğe sahip olan Ali Paşa “Humbaracı Ocağı“ nı kurmuştur (Uzunçarşılı 2011:327).

Patrona Halil İsyanı ile matbaa kullanımına son verilmesinden sonra Ali Paşa matbaanın ikinci defa açılmasını sağlamıştır.

Üç buçuk sene kadar sadrazamlık görevinde bulunan Ali Paşa 1735 yılında sadrazamlık görevinden alınmıştır, Midilli'ye tayin edilmiştir. Midilli'ye tayin edildikten kısa bir süre sonra da Girit valiliğine gönderilmiştir (Uzunçarşılı 2011: 330). Hekimoğlu Ali Paşa aynı yıl içerisinde Bosna valiliği görevine getirilmiştir. Bosna valiliği sırasında Osmanlı Devleti' nin Avusturya ile olan savaşında düşman ordularına karşı büyük başarılar elde etmiştir. Elde ettiği başarılarına karşılık samur kürk verilmiştir, kısa bir süre sonra da Mısır valiliğine gönderilmiştir. Hekimoğlu Ali Paşa'nın Mısır valiliğine gönderilmesinin asıl sebebi orayı düzene sokmaktır. Hekimoğlu Ali Paşa gittiği her yerde düzeni ve asayişini sağlamıştır, halk tarafından saygı duyulan ve sevilen bir kişi olmuştur.

Hekimoğlu Ali Paşa, Mısır ve Bosna'daki başarılarından sonra I. Mahmud'un takdirini kazanmıştır. Yeniden Anadolu taraflarına gelmesi emredilmiştir. 1742 yılında Hekimoğlu Ali Paşa ikinci kez sadrazamlık görevine getirilmiştir. İkinci sadrazamlığı iki yıla yakın sürmüştür (Çolak 1997: 60). Sadrazamlık görevinden alındıktan sonra Midilli'ye gönderilmiştir. 1744 yılında da ikinci kez Bosna valiliğine gönderilmiştir (Tosun 1957: 27). 1746 yılında Anadolu valiliği ve seraskerliğine tayin edilmiştir. Anadolu valiliği sırasında Hekimoğlu Ali Paşa yine başarılarıyla ön plana çıkmıştır. Bosna'daki düzenin bozulması üzerine üçüncü defa Bosna valiliğine gönderilmiştir. Hekimoğlu Ali Paşa, Anadolu valiliğinde kalmak istese de Bosna valiliğine tekrar gönderilmiştir. Bosna valiliğine gönderilmesinin asıl sebebi ise Tiryaki Mehmed Paşa'nın Hekimoğlu Ali Paşa'yı Anadolu'dan uzak tutmak istemesidir. Hekimoğlu Ali Paşa'nın Anadolu valiliğinde kalmasına engel olmuştur (Uzunçarşılı 2011: 332).

Bosna'daki düzeni tekrardan sağlamıştır ve başarılarıyla övülmüştür. Başarısının ardından Hekimoğlu Ali Paşa'ya 1748 yılında Tırhala Sancağı verilmiştir. Tırhala Sancağı'nın verilmesinin ardından Hekimoğlu Ali Paşa'ya daha uygun bir eyalet verileceği söylenmiştir. Ardından Özi eyaleti verilmiştir. Özi eyaletinde de düzeni sağlamıştır. Sürekli bir yerlere gönderilmesinden şikayet eden Hekimoğlu Ali

Paşa kendisinin Babadağı'nda oturmasına müsaade edilmesini istemiştir. Bu isteği de kabul edilmiştir. Niğbolu ve İlbasan sancakları da Ali Paşa'ya verilmiştir.(Uzunçarşılı 2011: 334).

1756 yılında Zaralı Mehmed Paşa'nın yerine asayişî sağlamak için Trabzon'a gönderilmiştir. Buradaki düzeni de bir sene içinde sağlamıştır. Düzeni sağlamasından dolayı devlet tarafından takdir görmüştür ve bunun karşılığında cülus almıştır. Trabzonda'daki başarısının ardından Anadolu valiliğine gönderilmiştir. Kısa bir süre sonra da Bahir Mustafa Paşa'nın yerine üçüncü kez sadrazam olmuştur (Çolak 1997: 70). Hekimoğlu Ali Paşa'nın bu seferki sadrazamlığı elli üç gün sürmüştür.

Hekimoğlu Ali Paşa'nın bu seferki sadrazamlığının kısa sürmesinin sebebi kendisine iftira atılmasıdır. Bunun üzerine Hekimoğlu Ali Paşa'nın öldürülmesine karar verilmiştir. Ali Paşa'nın öldürülmek istenmesinin asıl sebebi şudur: III. Osman'ın öldürmek istediği veliaht Şehzade Mehmed'in bertaraf edilmesi teklifini reddetmesidir (Uzunçarşılı 2011: 335). Hekimoğlu Ali Paşa öldürülmek üzere Kızkulesi'ne gönderilmiştir. Ali Paşa'nın öldürülmesine padişahın validesi engel olmuştur (Uzunçarşılı 2011: 335). Hekimoğlu Ali Paşa affedildikten sonra Magosa Kalesi'ne gönderilmiştir. Ardından da kısa bir süre sonra Rodos'a gönderilmiştir.

Hekimoğlu Ali Paşa'ya atılan iftiralar ortaya çıktıktan sonra Mısır valiliğine gönderilmiştir. Hekimoğlu Ali Paşa'ya iftiraları atan kişi sadrazam Bıyıklı Ali Ağa'dır. Hekimoğlu Ali Paşa affedilirken Bıyıklı Ali Ağa'nın azline karar verilmiştir. (Çolak 1997: 72). Hekimoğlu Ali Paşa her gittiği yerde asayişî sağlamıştır ve başarılar elde etmiştir. İkinci defa Mısır'a vali olarak gittiğinde de başarılar elde etmiştir. Buradaki başarılarının ardından beşinci kez Anadolu valiliği görevine gönderilmiştir. Eyalet merkezi Kütahya'ya geldikten kısa bir sonra 13 Ağustos 1758 tarihinde meshane hastalığından vefat etmiştir (Uzunçarşılı 2011: 336).

Hekimoğlu Ali Paşa'nın hayatı siyasi, idari ve askeri başarılarla doludur. Gittiği her vilayette asayişî ve düzeni sağlamıştır. Halk idaresinden çok memnun kalmıştır. Hekimoğlu Ali Paşa en karışık yerlerde dahi düzeni sağlamıştır. Bundan

dolayı da devletin takdirini kazanmıştır. Halk tarafından da sevilen, sayılan idareci olmuştur. Çok akıllı, zeki bir insandır; hayatı başarılarla doludur. Küçük yaştan itibaren seçkin bir çevrede yetişmiş olması, iyi bir eğitim almış olması Hekimoğlu'nun başarısına etki etmiştir.

Hekimoğlu Ali Paşa ıslahatçı bir kişidir, yeniliklere açıktır. İslahatçılıkta Fransa taraftarı olan bir kişidir. Humbaracı Ocağı' nı kurması, matbaayı ikinci kez neşriyata geçirmesi onun ıslahatçı özelliklerini ortaya koymaktadır.

Hekimoğlu Ali Paşa'nın siyasi, askeri başarılarının yanında edebi kişiliği de ön plandadır. "Ali" mahlasına kullanarak yazdığı şiirleri vardır. Oğlu Ziyâeddin Bey, "Metaliü'l-Âliye Fi Gurreti'l Gâliye" adlı eserinde babası için yazılan beyitlere yer vermiştir. Bu beyitlerin olması da Ali Paşa'nın edebi yönünü orataya koymaktadır. Dönemindeki birçok sanataçıyı himayesi altına almıştır. Lale Devri'nin önemli şairlerinden olan Seyyid Vehbi, Ali Paşa'nın yakın çevresinde bulunmuştur. Nevres-i Kadîm, kadın şairlerden Fıtnat Hanım, Haşmet Ali Paşa'nın himayesi altındaki şairlerdir. Sadrazamlık makamına geldikten sonra kendisine çok fazla kaside, tarih, tebriknâme ve arzuhâl sunulmuştur (İnan 2013: 11). Döneminde güçlü ve zengin kültür ortamının oluşmasına katkı sağlamıştır. Damat İbrahim Paşa'dan sonra XVIII. yüzyılın ikinci büyük sanat hâmisi vasfına sahiptir (Gür 2018:157).

II. BÖLÜM

2. METİN

[120b]

(1) gümāşte-i derūnumuz olan ne yüzden şüretde zühūr olur ise (2) aña göre ihtimām olunsun amma murādları esās-ı dīn-i islāmı (3) şikest ve mübāşir-i hıred-mendūn kadrini bu güne tezvīrāt (4) ile pest itmek idi līk mūmā-ileyh zıhn-i naḳḳād u ‘aql-ı vaḳḳād (5) şāḥibi reşid ādem olmağla kār-ı evvelde kişi ‘āḳıbet endīşe (6) gerek manṭūḳınca der ‘aḳab ser-be-ceyb-i te’emmūl olup kāfirlerūn (7) ḳaşdını bilmekle zebān-dırāz redd olup şöyle āgāz eyledi ki (8) āb-ı pāke ne zarar vaḳvaḳa-i ḳurbāğadan bizüm ḥaṭve renc-i ḥareket (9) olmamuz iḳtizā itmez duḥter-i sa’d- aḥter ḥuzūrımıza gelmege dāmen- (10) çin-i istiḡnā olmaz getürūn burada mükāleme olunsun didik de (11) la’ın didi ki ya sizūn emr-i āşaf-ı hıred-maḳāle imtişālīñüz yoḳ mıdur (12) kızın olduğu maḥalle varūn diyü fermān-fermāyı te’kīd oldılar mı (13) hemān mübāşir-i serī’ü’l-idrāk murādları ezā oldıḡın bilüp (14) didiler ki gülistān-ı riyāz-ı islāmdan bir ḡonce-i nev-ḥāste (15) ḳopmış anı ḥāristān-ı küffārdan ḥalāş itmege geldüm yoḫsa

[121a]

(1)dāmen-i ṭahāretim gerd-i kīne-sā ile ālūde itmege gelmedüm didikde la’ın-i (2) pūr-kīn mebhūt oldu ve’l-ḥāşıl eger şulḥ-ı hümāyūn-ı metānet- (3) nümūna i’tibār birle efendimūn emr-i ‘ālilerine inḳiyādīñüz var ise (4) kızı muvācehe getürürsiz ba’de’l-mükāleme keyfiyyetinden taḥarrī iderüm (5) eger müslime ise bilā-lecc ü ta’b kızı baña teslim ider siz ve illā (6) mürtedde olmuş ise ben daḡı deşne-i cevher-feşānımı fesān-ı (7) ḥārāya fersā ḳılmam toñuza ṭalanmadan çalıy tolanmaḳ yegdür (8) meşeliyle a’dāyı ḥaşr eyledi amma la’ınler bu şebīke-i dām-ı ḥayl (9) u meḳrleri kārgīr-i te’şīr olmadıḡını gördükde ḡoş imdi (10) kızı pīş-gāhına getürelim söylesün ne māni’ soñra kendi (11) re’yinden nükūl eylesün diyü menn-i tevbiḡi yüzünden biraz maḡlaṭa (12) eylediler ki kızdan bir dürlü metānet-i me’mūl itmezler idi ki (13) ve men yekfur bi’t-ṭāḡūt fıḳd istemek bi’l-‘urveti’l-vuşḳā³ (14) manṭūḳ-ı feraḥ-fercāmı üzere şanādīd eşnāmı inkār idüp (15) ‘urve-i vuşḳā-yı islāma mütemessike ola zīrā efendi-i mūmā-ileyh

³ Tagutu inkar eden kurtuluş ipine, islamiyete tutunmuştur.

[121b]

(1)şöyle buyurur ki maḥalli ma‘hūde ḥaṭve-endāz-ı nüzūl oldıgum gice (2) istiṣāre eylediler ve nākūslarına ol ḳadar ḍarblar urdılar ki (3) bāṅg-ı zen da‘vet oldıgı sāmi‘ a-zed-i gūş-ı hūşum olup (4) fehm ü derk eyledik ne ḳadar şanādīd ü ruhbān ve saḥare ve (5) şu‘bede-bāzān var ise gelüp dūşize-i nā-kāmı ortaya (6) alup dürlü efsūn u desīslerle tehdīd ü te‘yīd-i küfr iderek (7) ḥattā tercemān didikleri la‘in bi-ḳāreyi leb-rīz-i hevl ü ḥavf (8) itmek içün leb-i tebhāle-dārınun ḳnın aḳıdaraḳ didi ki vālī-i (9) Bosna ḥazretleriyle ḥalvet eyledigimizde ḥiṭāb-ı pūr-ıztırāb (10) ile buyurdılar ki tercemān şu mekkāre yed-i taşarrufuma girürse kendü (11) gīsūların boynuna resen idüp şalb eyledikten soñra (12) vücūd-ı zerre- numūdını nāvek-i te‘dīb ile ḡırbāl u āteş-i (13) ḳahr ḳafes-i tenūñ yaḳup fānūs-ı ḥayāl ideyüm ki size ve bize (14) müeddī-i ‘ibret olsun ne dimekdür kız henüz afitāb-ı te‘şir-i (15) müte‘şşir olacaḳıken girīve-gerd ü şaḥrā-neverd-i memleket-i küffār ola

[122a]

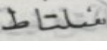
(1) bir mertebe ḥaṭer-nākdur ki beyān idemem lākin biz seni o merkeze (2) ḳomazuz kendümüz helāk iderüz āḥaruñ ihlākına ḥācet (3) ḳalmaz hele bir kerre gidecek ol diyü nice taḥvīf-i dürrüḡ-ı (4) bī-fürüḡ eyledi amma kāfırlar gitmez ümīdinde idiler (5) ve müşāvere-i muḥāvere eylediler ki kıızı bir maḥall-i āḥara götürelim (6) İsmā‘il Efendi’yi daḥī ol maḥalle da‘vet ve anda mükāleme olunsun (7) diyü gelüp mūmā-ileyhe ricā yüzünden ‘arz-ı da‘vet eylediler (8) anlar daḥī dehen-güşā-yı cevāb buyurdılar ki sizūñ ḥāṭır-ı (9) zulmet-mezāhiriñüz içün bu ḳavliñüze tābi‘ olayum lākin birḳaḳ (10) şurūt ḳayd iderüm eger rāzı olursañuz ricāñuz ḳabüle ḳarīn (11) olur ve illā redd iderseñüz bizde re‘yiñüze muḥālefet-i ḥareket (12) iderüz diyüp mūmā-ileyh efendinūñ irāde eylediḡi şurūt (13) u ḳuyūd beyān olunur evvelen budur ki kız muvāceheme geldikde (14) ecnās-ı muḥtelife geri çekilüp bizim etbā‘muzdan ve sizūñ re’siñüzden (15) mā‘adā muḥlisen kimesne olumasun şart-ı sāni duḡter-i dürrī-

[122b]

(1) peykere gerek tergīb gerek tehrīb gerek ta‘zīb u tebşir ve gerek (2) taḥvīf u taḥzīr her ne söylersem ve ne yüzden ḳalbini telyīn ü teşḫir (3) idebilürsem ṭarafımızdan kimesne mūmāna‘at itmesün şart-ı (4) şālīş tā biz kıza var ḡit dimedikce kimesne kıza zebān-dırāz-ı fitne- (5) enbāz olup kızuñ ḥā‘hāhişine kelāl idlāl virmesün (6) şart-ı rābi‘ kız bizüm ile ḡitmeḡe ṭalibe ve rāḡıbe olursa bir dürlü (7) maḥālefet ve mu‘ārazañuz zuḥūr eylemeye didükde ru‘esā-yı mesfūre (8) cümle şurūṭa teslīm ve rızā birle ḥabl-i metīn ‘ahd-i bu vechle (9) ḳayd u ‘aḳd idüp ṭarafeynden girih-bend-i mükāleme oldılar İsmā‘il (10) Efendi duḡteri da‘vet ve diyār-ı islāma taḥrīk ve kızıñ imtinā‘ (11) zımnında ḳehre pervāz-ı dūşizeḡan-ı ‘ālem olan meşşāṭa-ı şirīn- (12) zebān-ı ‘azbu‘l-beyānuñ rivāyeti öyledür ki ḳünki emr-i mezkūr-ı (13) minvāl-i mestūr üzere ḳarār-dāde-i cumhūr oldı dūşize-i (14) pākizeyi ceneralūñ nişimen-gāhı ola maḥalle

naql ve müşāvereden (15) soñra efendi-i mūmā-ileyhi da‘vet anlar daḡi kendülere ve etbā‘ına

[123a]

(1) niẓām virüp merdāne esb-i şabā-refṭāre süvār ve ‘arz-ı (2) şöhret ü vaḡār iderek rāyet-efrāz-ı dīn-i islām (3) ve ta‘n-endāz-ı şuver u eşnām birle öyle debde[be]-i şecā‘at-i (4) kevkebe gösterdi ki cünūd-ı küffār isti‘cāb ve istiḡrābla (5) maḡv-ı vücūd idecek mertebelere geldiler ve‘l-hāşıl maḡall-i (6) merḡūmuñ dervāzesinden girdükde yetmiş seksen kadar (7) pür silah sābıḡaların der-baḡl i‘zāz u ikrām (8) ile nüzül itdirüp şadr-ı şufa-i vālāya iclās-ı metānet (9) mesās virdiler ve etbā‘ u eşyā‘ı dest-ber-dest (10) iki cānibinde şaf-beste-i kıyām u niẓām olup bir miḡdār (11) teneffüs ü ārāmdan soñra efendi-i mūmā-ileyh olup leb-güşā-yı (12) emr olup getürün kıızı görelim mir‘āt-i müdde‘āya çehre-i maḡşūd-ı (13) rū-nümūd-ı me‘mūl peyker-dih ḡuşūl olur mı didükde hemān (14) Ruslı ve birḡaç la‘īn daḡi düşize-i merdüm-şikārı kimi yemīninden (15) ve kimi yesārından tutup baḡl-gīr-i ta‘zīm ü tekrīm olarak efendi-i

[123b]

(1) mūmā-ileyhūñ muḡābelesinde bir şandālī-i muḡavvimü‘l-esāsa iclās (2) eylediler ve etrāfını mel‘ūnlar ihāṭa idüp oturdılar herkes (3) dīde-düz-ı intizār oldılar ki yā efendi kızuñ zaḡm-ı nāsūr- (4) şode-i ‘illet-i iştiyāḡına merhem-i bih-būd ve dimāḡ-ı cānına bŷy-ı müşkīn (5) fercām-ı dīn-i islāmı su‘ūd ittirüp ol āhū bere-i riyāz-ı ḡusn (6) ve ānı ve ḡazāle-i çemen şaffa-i dil-sitāmı ve ol ḡonca-i nev-ḡīz-i ḡülistān (7) ve hezār destān-ı şīrīn-kārlıḡ ile zīb-i fitrāk idüp bā-vefḡ-ı (8) ḡūlyā ārāyış-i zeyn idebilür mi diyü segān-ı şayyāduñ ḡavf (9) u hevli ile tefriḡa bulmuş ḡürāzān gibi girībān çāk olmaḡa dest- (10) ber-düş olacaḡ maḡall yine kızuñ gidebilmek ‘uhdesinde midür hele (11) o maḡalle varsun elbet bir ‘ilācın görürüz diyü kendülerin öyle (12) tesellī iderler idi efendi raḡīḡü‘l-idrāk duḡter-i nāz-perveri (13) temāşā eyledikde gördüki sīne-yi semen-beri tāb-gerden-i cevāhire ḡarḡ (14) ve emti‘a-i ḡün-ā-ḡün ile semmūra müstaḡraḡ olmuş egerci elbise-i (15) rūmī ammā beyt Müzeyyen olsa bir maḡbūb-ı zībā Giyüp envā‘-ı elvānıyla dībā

[124a]

(1) Virür her reng aña bu dürlü zīnet Gelür ‘uşşāḡa dürlü dürlü (2) ḡālet vefḡince bir ḡusn diger ve bir şūret-i perī-peyker (3) kesb itmiş hezār ‘işve vü girişme ile fāris-i miẓmār-ı melāḡat (4) terbiyesi görmüş esb-i tāzī gibi rişme şalup palan döger (5) ve çār mīḡ-ı nezāketle ḡūyā bir mīḡ üzere döner yüzünde burḡa‘-ı (6) sefidı yine ḡürşīd-i cihān-tāb-ı müsteṭāb gibi gibi pertev-endāz (7) nüh kıbāb olmuş efendi-i feşāḡat-şī‘ār-ı dūr-nişār-ı tekellüm (8) olup Tatar Beg hemşiren bu mıdur diyü ḡiṭāb eyledükde (9) anlar daḡi ben zīr-i sürādıḡ-ı şehābda olan māddeyi neden bileyim (10) diyünce efendi Efrenclere emr eyledi yüzünden tutuḡ u ḡicābı aluñ (11) nūr-ı cevher-i imān zāḡir ü nümāyān olsun didikde anlar daḡi (12) ‘arūsūñ vech-i firūzından ḡınā‘-ı zer-düzını ref

eyledikde (13) beyt Bakılmaz ol nigeḥ-i şāhbāz-te'sīre Ki nāḥun efken olupdur (14) hezār naḥcīre zemzemesince ol furūḡ-ı zühre-i zehrā-yı burc-ı leṭāfet (15) zemīn-i küffārı neyyiristān-ı ḥāvere döndürdi ve tāb-ı ruḥsārı

[124b]

(1) āfitāb-ı cihān-tābı ḥoy-kerde-i şerm eyleyüp söyünmiş aḥkere döndürdi (2) herkes engüşt-i ḥayreti der-dehān ve ḳudret-i āmuzgāre taḥsīn-i (3) hezārān eylediler Beyt Ḥübān cemāl-i aṣl-ı mezāhir degil midür (4) Āsār-ı aṣl-ı fer' de zāhir degil midür ḳavlince serāser bāṭın-ı zevāhir (5) maẓhariyyetine ve ḥaḳḳuñ kemāl-i ḳudretine ḥamd u senā idüp dūşizenüñ (6) ḥüsn-i cihān-süzına ḥayrān oldılar ve'l-ḥāşıl duḡter-i zibā (7) burḳa' ı def'-i mehābet-i meclis olunca tevaḳḳuf üzere kendü ḥāline ḳoydılar (8) bir miḳdār ref'-i deḡsetden soñra efendi buyurdı ki hemşireñe (9) su'āl eyle ne sebeble terk-i diyār ve ne vechle dām-ı dil-gīr-i küffāre (10) giriftār oldu ḳarındaşı daḡı lisān-ı Bosna üzere istimzāc (11) ve istiḥbār eyledikde uḡt-ı leylī-meniş ve hemşireniñ endişiniñ (12) cebhe-i ḥoy-kerdesinden ḳatarāt-ı āb-ı dürr-i nāb gibi dökülerek (13) hezār 'işve-i ve girişme-i tekellüme āḡāz ve ihām-ı nāz u niyāz iderek (14) vaṭanumdan fütür gelüp bī-ḥuzūr olmama bā' iş māder-i teng-ḥūmuñ cevri-i (15) nā-becāsı ve gīsū-yı 'anber bāru zülf-i nigāra ṭoḳunma ḥaṭāsıdur

[125a]

(1) egerci ser-nüvişt- i kilḳ-i taḳdīr-i şaḥīfe-i nāşiyeme bu yüzden (2) taḥrīr eylemiş meşiyet-i cenāb-ı 'izzet böyle cereyān eyledi diyüp (3) sükūt u ḥüzn ile müteveccih-i ḳible-gāḥ 'ālem-i melekūt olduḡda Tatar (4) Beg ve Şāliḥ kethüdā lisān-ı Türḳī üzere efendiye ta'bir ve tebliḡ (5) eylediklerinde efendi buyurdıki nāz-perver ve melek-peykere tesellī (6) eyleñ zerre ve şemme ḳadar āzürde olmasun ḥāzreti Yezdānuñ (7) baḥr-ı bī-gīrān 'ināyeti bir mertebe temevvüc itse gerekdür ki bu rüz-ı miḡnet- (8) endüz nesiyen münsiyen ferāmūş u ḳarībā ḥal' i fāḡire-i süver-i sūrūr (9) zib dūşleri olup bu zulmet-gede-i esnāmda çekilen ta'b-ı (10) neyyiristān-ı dār-ı islāma vuşüle sebep olup gündün güne (11) tezāyüd-i āsāyişi ṭarab-ı beḡcet ve efzāyiş-i zevḳ-i meserret (12) müeddī olacaḡı bedīḥi'z-zuhūrdur Beyt Bir ḥastanuñ 'ilācına (13) 'İsā nüzül eder Taşḫīḡine olursa Ḥudānuñ irādeti (14) maẓmūnı üzere eger cenāb-ı perverdigār aña 'ināyet-i bī-gāyesin (15) rüzī ḳılmasa keḥfū'l-emān-ı 'ālem 'ālī'l-himem veliyyü'n-ni'am

[125b]

(1) efendimiz ḥāzretlerini eyālet-i Bosna'ya vālī itmez idi zīrā şimāḡ-ı gūş-ı (2) sa'ādet-me'ābına o gül-i nev-ḡīz-i çemenistān ādābuñ ḥāristān-ı (3) keferi ve fecerede zār u zebūn olduḡı vāşıl olunca ḳulzum-i peykerin ḡayret (4) ü ḥamiyyetleri öyle ṭūfān-ḡīz u telāṭum-engīz olmuşdur ki bendelerini (5) lisānen emri ekīd buyurdılar ki bu ḡuşuş u velvele-gīr-i enāma teşmīr-i (6) sāḳ-ı ihtimām ile ne dimekdür eben 'an cedd Müselmān olup (7) ḥasīb ve nesīb ola bu ḳız benum bint-i ma'neviyyem olsun (8) ḥuzūr-ı mürüvvet-ābāduma geldikde kendi gibi bir şāb-ı kām-yāb (9) ḥüsn-i 'aḳd idüp ber-vefḳ-i

murād-ı hürrem ü şād ve çerāğ-ı (10) hāşu'l-hāşum olacağı bî-reybdür hemān şeyātin-i küffār-ı bed-kirdāruñ (11) mağlaṭa-i efrenciyyelerine firifte olmayup bir ān evvel dārū's-selām-ı (12) islāma vuşul ve efendimiz ḥazretlerinüñ bezm-i şüreyyā maḥsūdlarına (13) duḥūle semend-i iḳbālî sürüp tāziyāne-i himmetlerin āmāde eylesünler (14) diyünce merḳūmān daḥî efendinüñ silkü'l-le'al mantıḳını gūş-ı (15) düşizeye āvize eylediklerinde Beyt Gülçin olamaz dest-i

[126a]

(1) temennā çemenden Leb-beste-i nāzum söz alınmaz dehenümden vefkince (2) gönca gibi deheni müşginine mühr-i sükūt urup maḳām-ı taḥayyürde ḥamūş (3) olunca yine efendi ḥiṭāb-ı müsteṭāb idüp didi ki söyleñ (4) güncāyişinde pîr-i zāmîri ne ise tarafeynden ḥavf u hirāsa zāhibe (5) olup i' lān itmeden ketm u imtinā' eylesün dür nişār-ı tekellüm olsunlar (6) diyüp tekrār i' lām u ibrām olunduḳda Ḳānîloḡlu nām la' in (7) cānib-i yemінде cālis olmaḡın duḡter-i sa' d-aḡterüñ sâ'id-i siminine (8) pençe-i ḥukiyānesin şunup ārenc-i zerrîn 'arz u ihām iderek (9) beynehümāda mün' aḳid olan emre muvāfiḳ bir söz söyleseñe kimden ḥavf (10) idersüñ yollu kıza tenbîh ve tekîdleri üzere ibrāma başladı (11) ammā duḡter-i dil-pesendüñ efendinüñ cevāb-ı dürer-bārlarınüñ te'sîrinden (12) derün-ı bîrününunda cevher-i imān leme' ān eyleyüp berḳ urmaḡa başladı (13) lākin bi'z-zārûri gitmem diyü cevāb virdi ammā ḥuẓẓār-ı meclis o kāfir-i (14) bî-dînüñ duḡtere mu' āmele-i nā-sāzını görüp kızuñ rücû' ve imtinā' ı (15) mel' ünüñ hirāsından oldıḡı müşāhede ve mu' āyene olmaḡla tekrār

[126b]

(1) efendi muḳteẓā-yı ḥāle göre mezbûrlara ḥiṭāb idüp didi söyleñ (2) eger benimle gitmek murādı ise kimesneden ḥavf itmesün zîrā anlar muḡāyir-i (3) şulḥ-ı hümayûn ve ḥilāf-ı şurûṭ-ı ḳānûn ḥarekete ḳādir olamazlar ben anı (4) buradan ālāy-ı vālālar ile bā-i' zāz u ikrām götürürüm gerek kefer ve gerek (5) aḡardan bir şaḡş ta' arruẓ idemez o vehmde olsun zîrā hışn-ı ḥaşîn-i (6) islām bir bünyān-ı metîndür ki bir ṭarîḳle düşmen zafer-yāb olamaz olsa da (7) ḡayrun görüp kām-yāb olamaz ḡuşuşā sen bir bint-i maḡdûresin (8) elbette ḡayretullah saña erişür maḡẓā ' ināyetlü veliyyü'n-ni' amum (9) ḥazretlerinüñ cünnetü'l-esmayı du' ā-yı ḡayırları olduḡı bî-iştibāhdur (10) diyüp müteraḳḳib-i cevāb oldı merḳūmān efendinüñ kelāmın teblîḡ (11) ve ifhām eylediler ammā kızuñ derün-ı ḡāyet hevl u ru' b ile çāke (12) ve siḡr ü füsün ile mertebe-i helāke varmaḡla yine şüret-i imtinā' (13) göstermegin efendi-i mûmā-ileyh bir daḡî teklîf idelim ola ki mînā- (14) [ā]şāmān bezm-i ḡassāle-i şelāşe ile neş'e-yāb oldukları gibi şāyed bezm-i (15) sāḡar-ı şikestemüzi daḡî sipihr-i bî-direng yed-i sufle perverine alup

[127a]

(1) ḡāhiş-ger oldıḡımız şahbā-yı nāb-ı merāmımızla lebrîz şafād-ı kām-yāb (2) eyleye diyüp mükerrer ḥiṭāb idüp dedi ki ifāde eyleñ o duḡtere ki (3) gülbün-gāh-ı riyāz-ı ' anber-şemîm-i dîn-i Muḡammed ' aleyhi efḡalu's-şalavāt da (4) nûmā-yāfte-i vücūd iken ecdād-ı emcādı dînini fedā itmekle cism (5) u cānını cesbān-ı nārî vukûd-ı neft-

endüd idüp esnām-perest (6) ola ne 'uzubillāh min şerri zālīki hezār efsūs Beyt Urup (7) rīkābına tavq-ı şerāre-ḥīz olalar Gelū-girifte-i bend-i selāsıl (8) ü aḡlāl ḥasebince o gūnki ehl-i maḥşer hevl-i cehennem-i pūr-şererden (9) birbirine girdikde küffār-ı ḥāksāruñ aḥvālī neye mūncer olacaḡın (10) bilürken ednā mülāḥaza ile kendi nefsinī āteş-i dūzaḥa revā (11) görmüş külli ātin ḡarīb⁴ vefkince meydān-ı 'araşātda vālideyniyle (12) mülākāt olduḡda gel kızım cennete gidelim dimekle lāzım gelürse (13) ne cevāb virür ben dīn-i islāmı küfr ve ḡalālete degüşdüm lezzet-i (14) heşt behişt baña ḡarāmdır biz 'azāb-ı nāra mevḡūfeyüz (15) dimege pederinden ḡicāb ve mūte' allīḡāt ve ecdādīnuñ āh

[127b]

(1) vu inkisārından ictināb eylemez mi eben 'an cedd āb-ı nāb-ı kelime-i şehādet (2) ile şust u şū eyledigin dehen-i müşk-būyı zehr-ābe çeş-i (3) ḡanḡal-ı ḡalālet ide şad ḡayf aḡrabālarīnuñ ḡaḡī nām u şānlarını (4) ḡāk ile yeksān ve sīmurg 'ırz ve vaḡārların bī-nişān edüp (5) emtia'-i merz-keşi tār-ı islāmı ārāyış-i dūş idecek iken kāfirlerüñ (6) durūḡ-ı bī-furūḡ efsūnuna firībān olup devlet-i dāreyni fedā (7) bir dürlü revā degildür eger gitmek murādları ise kimseden ḡavf itmesün (8) didükde merḡūmān dūşizeyi āḡāh eylediler iltifāt u nigāh (9) itmeyüp la'ine mūmāşāt eyledi āḡir-i kār efendi buyurdular ki (10) muḡmir-i mā fi'z-ḡamīrüm bir nesne ḡaldı kendīnden anı 'an şamīmī'l-ḡalb (11) istifsār iderüm yine ye's cevābını virür ise biz bu da'vādan (12) der-āstin-i ferāḡ olup 'avdet iderüz cemī'-i zī-rūḡ ve cemādı (13) ve şuver ü eşḡāl-i aḡcār u eşḡarı ve ḡabaḡāt-ı semādāt-ı bī- 'imādı (14) ḡalḡ iden Mevlā-yı mūte' āl ḡürmetine ketm itmesin ḡümāşte-i derünü (15) her ne ise söylesün şerefe islām ile zırve-i sipihr gibi pālāz olan

[128a]

(1) iklīl-i imānını kenisāda perestiş-i eşnāmıla şikest-i pertev-efken-i (2) şüreyyā olan rūḡ-ı sultānī ya'nī şāhid-i cānı vesīḡ-i küfr (3) ü şirk ile pest oldı mı şeb-ḡerāḡ-ı dīnī pişḡāh-ı veşen ü bütlerde (4) fitil-i ḡandīl-i neft-endüd ḡulmet eylemiş mi yoḡsa cevher-i mūnevver-i (5) mālā-bahā-yı islāmü'l-yevm zīver-i nigīn engüşti-i şehādet midür (6) zīrā ḡayret-i dīniyye beni mertebe-i helāke yetürdi ḡiḡ görmedüm ki eben (7) 'an cedd bahāristān-ı 'ömrin ravza-i mā nehr ḡāyı silsāl (8) vefkince yem-i bī-girān-ı islām ile şūyide ve pākīze olan nāzenin (9) bir iki kelebün durūḡ-ı bī-furūḡıyla kāfir ola 'iyāzen billāh⁵ diyince (10) Allāh Allāh duḡter-i sa'd-aḡter deryā-yı bī-girān gibi cūş u ḡurūş (11) eyleyüp hemān sād-id-i sīmīnin āstininden dirāz ve benān-ı şehādet (12) firāz idüp dūrer-nişār-ı inşāf olarak el ḡamdulillah a'lā dīnī'l-islām (13) ve a'lā tevḡīḡi'l-imān diyüp inne'd-dīne 'indallahi'l-islām⁶ (14) āyet dūrriyeti'n-nizām ile kesr-i şān perestiş-i esnām eyleyüp tād-ı pūr- (15) ibtiḡāc-ı imān-ı sa'ādet-nişān ile mūteveccih ve mu'anvene olup

⁴ Bütün gelecekler yakındır.

⁵ Allah'a sığındık.

⁶ Allah katında dīn islam'dır.

[128b]

(1) āhir zamān peygamberinüñ şeh-rāh-ı şerī'atinden ayrılmam diyince bi'l cümle (2) gürüh-ı pür-şuküh-ı müslimin tā be-gülü leb-riz-i meserret olup gülbāng-ı (3) feraḥ u şādmānī ile zemīn ü āsumānı süver-i hümāyūna döndürdiler (4) ba' dehu efendi-i mūmā-ileyh bu emre me'mūr olan mel'unlara tevciḥ-i (5) nigāh idüp buyurdılar ki gerek devletlü sa'ādetlü veliyyü'n-ni'am efendimiz (6) ḥazretlerine viridiñiz 'arz-ı ḥāl ve gerek bizüm ile qarār-dāde olan (7) aqvāliñüzde eger duḡter müsleme olduḡun izḥār eylerse teslīm iderüz (8) diyü tarafeynden mu'āhede olunmuş idi imdi dūşize-i pākize (9) sizün riş-ḥandliñüze firifte olmayup elḥamdülillahi te'ālā tāt-ı imān ile (10) pür-ibtihāc oldukların işḥād itmekle ser-firāz ve ḥil'at-ı islām ile (11) cilve sāz olduḡı cümleñüñ ma'lūmı oldu ve'l-mevfūnı bi-'ahdihum (12) izā 'āhedü⁷ mantūḡınca kavliñüzde sābit-kadem iseñüz ol (13) āhū-bere-i semenzār-ı 'işmeti baña teslīm idersiz fitrāk bend (14) qabūl u me'mūn belki ḥırz-ı ḥamā'il-i derūn idüp alur giderim (15) diyince la'inler sözlerinden rücū' ve gürgān-ı gürisnegān gibi veca'-ı

[129a]

(1) derūnları şuyū' bulup cāsūs-ı mekr-i ḥiyeli sū-der-sū cüst ü cū (2) iderek zebān-dırāz-ı durūḡ oldılar ki bizim ḡulumuz eger rızāsıyla (3) gitmege ṭālibe olursa ne māni' hem bizim āyīn-i nikbet-rehīnemüzde diyār-ı (4) āḡardan bizüm memleketimize gelenlere 'ilm ü funūnımız ta'līm ve erkān-ı (5) dīnimizi tefḥīm iderüz ba' dehu eşnām-perest olur mısın (6) diriz kendü rızāsıyla qabūl iderse piş-gāh-ı şanādide (7) getür dürlü ikrāmı ve mālā-nihāye iḡsān u iḡtirāmı iderek (8) dīnimizle zinde ḡıllaruz bu rūsūmdan soñra qabūl itmezse (9) cebr itmeyüp üzerine mu'allimler ta'yīn iderüz meslek-i (10) 'ādetimizi vetire-i mel'anetimüzi münāvebe ile gösterirler ḥālāvet- (11) āyīnimüzi añlayup bildükde lā-cerem rāḡibe ve ṭālibe olur yoḡsa (12) men lem yezuḡ lem ya'rif⁸ mü'eddāsınca kendü dīninüñ ḥālını bildiḡi (13) gibi bizim dīnimizün 'ilmini bilir mi ḡatta müsleme ve kāfire olsun (14) anuñ şimdi ki i'tikādına 'amel olunmaz diyerek nuk-ı nize ile (15) cevāb-ı nā-şavāb virdiklerinde efendi Şāliḡ kethūdāya didi ki

[129b]

(1)çünkü mālzeme-i dīnlerin bu mertebe iltizām iderler su'āl ile zamān (2) Mesīḡden bu āna gelince dürc-i derūn u dillerinde müddeḡarların görelim (3) ve duḡtere ta'līm ideceklerin bilelüm didikde ḡaḡ celle ve a'lā (4) inṭāḡ idüp lā edri diyü maḡām-ı 'acizde ṭurmaḡla tekrār (5) efendi-i mūmā-ileyh daḡi cevābıñuz var mı diyü ḡüftār-ı tünd-ḡūya ḡiṭāb (6) eyledi ke'l-evvel nice sitize-kārḡık yüzünden daḡi edyān-ı bī-bürḡānımızda (7) lezzet almadı tā duḡter kendü rızāsıyla dīnimize rāḡibe olmaduḡça (8) yāḡūd siziñle gitmege ṭālibe olmadıḡça fuṣūlī teslīm itmek āyīn-i (9) meslekümüzde nā-meşrū' dur diyü cevāb virmegin efendi-i mūmā- (10) ileyh daḡi bu mel'undan emrūñ ḡuşūlī

⁷ Söz verdikleri zaman sözlerini tutanlar.

⁸ Tatmayan bilmez.

mümkin olmayacağı bilüp (11) keşret-i kelāmdan ğayrı merām-ı müfid olmuyor lâ-
‘ilâc tevâbi’ ü levâhıqla (12) semend-i ħirmân-süvâr olup ser-gerdân ve perişân menzil-i
lâ-ĥavlede (13) irĥâ-yı ‘inân eylediler beyân-ı ba‘zı mükâleme ve ‘avdet-i İsmâ‘îl (14)
Efendi’ye ĥâk-i pây-ı âşaf-ı Felâṭûn-ĥired cāsūs-ı encümen-i (15) rûzgâr ve berîd-i
nesîm-reftâr şu vechle firdevsî-girdârlık

[130a]

(1) idüp ifâde-i me‘âl eyler ki çün efendi duĥter-i dil-rübânũ (2) fu‘âd ĥabl-ı
metîn-i îmân ile peyveste ve furûğ-ı ‘ameliyyâtı ceste ceste (3) leme‘ân eyledigin gördi
ve o kadar ser-i rişte eline girdi (4) küffâre ĥitâb idüp didi ki bu duĥter-i sa‘d-aĥter-i
direng- (5) âver erîke-i islâm ve dîn-i millet-i beyzâ üzere kıyâmın (6) ‘arz-ı istihkâm
eyledi ĥurş-ı ğâliye-i riyâz-ı i‘tikâdı (7) dimâğ-ı düstânı ta‘ṭîr ü dilşâd eyledi fe-
li’llâhi’l-minne⁹ lâkin (8) memâlik-i islâma ‘adem-i raġbeti sizũ ĥavf u hirâs ve çend
rûz (9) berây-ı tekfîr-i şadr-ı vâlâya iclâs itdi yegũñüzden oldığı ke‘ş-şems (10) zâhir ü
bâhir oldı bu ĥareket-i nâ-becâ ine’iyyet-i nefsanîyeden (11) kat‘ı nazar böyle cevher-i
zî-kıymet ve mâlâ bahâ-yı böyle gül-i nev-ĥâste (12) ve mergûle-i müşk-feşân-ı çîn ü
ĥitâ-yı kim istemez ĥacle ümmidîne (13) ârâyış itmegi ammâ Beyt Müjeñdür pîşe zârı
şîr-i merdüm-gîrdür ġamzeñ (14) Şikârın ejder aġzından ĥapar bir şîrdır ġamzeñ
me‘âlince (15) hem-nâm-ı ĥaydar-ı ĥayber-güşâ ĥasm-efken-i deşt-i vegâ meĥâbetlû

[130b]

(1) şecâ‘atlü veliyyü’n-ni‘am efendimiz ‘Alî Pâşâ ĥazretleri bir vezîr-i pür-tedbîr ki (2)
bu kıızı sizden aldıkdan soñra memleketinizi âşiyâne-i bûm (3) ve nemekdân-ı ‘ıyşũñuzı
âġışte-i ĥûn ve rıĥte-i semûm eyler (4) ve ilçilikle gelen tercemânũ efendimize verdigi
‘arz-ı ĥâlũñ (5) mefhûmı daĥî böyledür eger duĥter ĥâlâ müslime ise teslim oluna (6) ve
illâ rızâsıyla mürtedde ise ta‘arruz olunmaya ĥâlbuki bâ-vefķ-ı (7) me‘mûl zuhûr eyledi
binâ-berîn duĥt-i ‘âlem-ârâyı baña teslim (8) ider siz hem şulĥ-ı ĥümâyûna raġbet etmiş
olursız hem aĥde vefâ (9) ve emr-i âşaf-ı itâ‘atle ahâlî-i serĥadd beyninden iĥtilâl
ĥalkup (10) iki devlet arasında tecdîd-i dostluk itmiş olursız (11) yoĥsa kıyâs itmeñüz ki
bu duĥter-i nâz-perveri zîb-i bâlîn-i kefere (12) ve zîver-i âġüş-ı fecre ideler ĥâşâ ĥuşûşâ
lisân-ı dürer-bâr-ı duĥter (13) iĥrâr-ı îmân ile peyâm-âver ola bundan soñra müteşavver-
i ‘uĥâlâ mıdır ki (14) bu kıız diyâr-ı nikbet-medâr-ı küffârda ĥala lâ-cerem ĥazret-i
veliyyü’n-ni‘am (15) efendimizũ ĥahramânlar nâmın işitseler ĥavflarından sūrâĥ-i
mûra

[131a]

(1) girürler ve mülûk-ı milel-i naşârâ ki perestiş-i nâr u nûr iderler (2) ra‘b u
hirâslarından ġurîzân-ı ĥa‘r-ı ĥubûr ve şugûr olurlarken (3) eger mâdde böylece
ma‘lûm-ı devletleri olmak iĥtizâ eylese cihânı (4) başıñuza ṭâr u teng eylediginden
mâ‘adâ her biriñiz şahrâ-neverd (5) ü firâr belki ‘illet-i hirâs ile bîmâr olacağıñuz bedîhî

⁹ Minnet Allah’a mahsustur.

ve âşikârdır (6) zîrâ o zât-ı kerrübî şıfâtıñ sizden bu talebi kıızı rızâ-ı (7) dostluk yüzünden virmek üzeredür yoħsa bu hõd- (8) furuşlığı sizden me'mûl eylese 'ıyş u nûşıñuzı telh itmek (9) yanında şey' kalîl degül zerre-i nâcîz kadar olmamak gerekdür ve ben (10) bu emrûñ suhûletle oldıñın isterüm ve benim yüzümden remîde (11) ve rencîde oldıñıñuzı temennî eylemem bu nefsanîyyetden gelen (12) fâriğ olup duħter-i cevân-baħtı baña teslim idüñ alup (13) gideyim şulha muğâyir ve mu'âhedemize menâfi hareket itmeyiñüz didükde (14) yine ke'l-evvel te'annüt üzere muħâlefet idüp duħter-i dâmen-dirâz (15) kendü rızâsıyla gitmege ħaťve-endâz olmadıkça biz size kız teslim idemezüz

[131b]

(1) diyü cevâb mel'anet-nişâb virince tekrâr efendi-i raķikü' (2) z-zıhn eşnâm-perestlere ħitâb-ı pür 'itâb eyledi ki ħünkü biz size (3) her ne kadar 'arz-ı dostluk eyledük ise sâmi'a-i ħabûlüñüze vuşûl (4) bulmadı bâri baña bir menzil bâr-giri virüñ irĥâ-yı 'inân-ı sür'at (5) ü şitâb idüp mādde-yi vuķû' üzere der-i devlet-i âşaf-pesinde (6) bildireyüm ne yüzden fermân-fermâ-yı emr olurlarsa aña göre (7) hareket olunsun zîrâ siz ve gerek ben bir dürlü siĥâm-ı satvetinden (8) emîn degilüz ve mizâc-ı hevl-nâk-ı veliyyü'n-ni'amî ma'lûmdur kâr-i esheli (9) düşvâr eylediñüz diyince berîd-i zulmet-nüvîd nâr-ı caĥîm ve delîl-i zelîl-i (10) nâ-raĥîm olan la'in-i pür-kin bir vechle mûmâşât itmeyüp alıp sūk (11) u kelb-i sülûķ gibi gerden-dirâz olup bizden saña ma'ıyyet (12) ider yokdur hemân kendin fitrâk-resân-ı râh-ı 'azîmet olup (13) bildigün gibi efendine i'lâm ve tefĥîm idersüñ diyüp def'i (14) meclis itmekle âĥirü'l-emr efendi-i mûmâ-ileyh Nađrete nâm maĥallin leb-i (15) deryâya açılan der-i dervâzesin açdırup ħâlice-nişin-i te'emmül

[132a]

(1) ve tefekkür olup âyâ 'âķıbet kâr nede netîce-pezîr ve mir'ât-ı ümîd (2) ne yüzden şüret-gîr ola derken nâ-gâĥ cukadârân ĥazret-i (3) âşaf-ı kîti-vaķârdan El-ĥâc Muştafa Ağa ba'zı umûra me'mûren (4) gelüp anda bulunmağla mesfûru'z-zıkr ümenâ-yı İspolet Ķanil (5) oğlu ve Davil oğlu dedükleri la'inler bi'l-cümle efendi-i mûmâ- (6) ileyhe gelüp ba'de'l iclâs tercemân-ı delîlü'n-nîrân-ı meclis-i ma'ĥüdda (7) ber-ĥarîķ-i tecâhül zebân-güşâ-yı istifsâr olup didi ki rişte-i (8) mûkâlemeyi peyveste merâm idebildiñüz mi yoħsa daĥi piķide-i (9) enâmil mu'âraza-ı nâ-fercâm mîdur efendi buyurdular ki bunda (10) bulunmak gerek idük zîrâ beynehümâda olan muķâvele-i 'ahdüñ (11) ĥilâf-ı zuĥûr ve va'd u vîsâķuñ 'aksi şudûr eyledi Ķanbel (12) ez-cümle duħter mürteddedür didiñüz ĥilâf çıķdı ve muķırra (13) olursa teslim iderüz dediniz ol daĥi kizb-i şarîĥ oldı (14) ve senüñ şurûtuñ dîĥîm vüzerâ-ı şafder-i hâmûn-ı vegâ devletlü (15) efendimize verdigün 'arz-ı ĥâl mücebince şeref-yâfte-i şudûr olan

[132b]

(1) emr-i 'âlîlerinüñ maźmûnı eger kız islâm üzere ise teslim oluna (2) diyü degil miydi ĥâlâ duħter-i cihân-ârâ gelmeyin şehâdetini mânende-i (3) bûlbûl-i güyâ iķrâr-ı bi'l-

lisân eyledi niçün ta‘ annüt ve ta‘ arruż idüp (4) virmekden imtinā‘ idersiz bu rütbeğe geldikten şoñra kıızı size (5) virüp bu māddeden keff-i yed iderler mi bu huşuşda senüñ başuñ (6) giriftār-ı belā olduqdan şoñra giribān-ı hayātuñ ser-pençe-i hākāni (7) ile çāk u seng yanınca pençeler daḡi helāk olacağı bedihidür (8) huşuşa lede’l-aqrān da‘vā-yı imtiyāz iderken devleteyn beyninde (9) bu kizb-i şariḥ nice ihtiyār ide bildüñ diyince mel‘unuñ leb-i zehresi (10) ābile-dār-ı hirās olup lisān-ı Efrenci ile şaḡarı kelbe ‘itāb-ı ıztırāb ile (11) bu emr böyle şüret-nümā olacaḡ degil idi dūşizeye islāmını (12) setr ile cevāb virdürseñüz gerek idi edāsın ihām iderek (13) niçün ḡalef-i va‘d eylediñüz diyince efendi-i mūmā-ileyhe didi ki pāşā-yı (14) ketibe-rān ḡazretlerinüñ emr-i şerīfleri kız rızasıyla gelürse (15) ne güzel ve illā mürtedde olmuş ise üzerine at sürmek degil midür

[133a]

(1) diyince efendi neyyir ü zekā erşed-i ‘uḡalā olmaḡla cevāb-ı peşin kaydına (2) düşüp buyurdılar ki diñle tercemān sen desise ve ḡud‘a-i (3) Efrenciyye ile taḡlīş-i giribān idemezsüñ zirā māddeyi bu mertebeye (4) getüren sensin ‘ināyetlü efendimūze verdigüñ ‘arz-ı ḡāl mūcebince (5) verilen emr-i şerīf bu degil midür diyü ibrāz u cehren muvācehelerinde (6) kırā’ata āḡāz eyledi şüret-i buyuruldı şerī‘at-şi‘ār-ı Doḡna (7) ḡādısı efendiyi zīde fażlihu ve faḡrū’l-emāsil ve’l-aqrān (8) velāyet-i iş erleri zīde ḡadrihum inhā olunur ki Venedik ḡinzirlarından (9) Muḡşite ceneralı tercemānı elçilik ile gelüp vālī-i Bosnā’ya (10) ‘arz-ı ḡāl eyledik Doḡna ḡazāsı ve sā‘ir hem ḡudūd-ı serḡaddler (11) pandurları tarafından ber-muḡteżā-yı şurūṭ ve müşālaḡa üzere (12) merbūṭ-ı ‘ahd iken Doḡna ahālīsinden Ca‘fer Beg nām (13) kimesnenüñ kıızı Venedik ḡudūduna firār ve mürtedde olmaḡla pandurlar (14) beyninde muḡāşama ve burūdete bā‘iş olup ve ṡarafeynden firār (15) ve girizān olanlaruñ firār-i ihtiyārı ile olduḡi ḡalde

[133b]

(1) muṡālebe olunmaḡ māni‘-i şurūṭ-ı muşālaḡa olup bā-huşuş mu‘arrif-i (2) bi’l-islām olan bilād-ı islāmiyyetden taḡrīk-i rikāb-ı firār (3) ve mürtedde bi’l-ihtiyār olduḡda maṡlūb olunmaḡ ḡilāf-ı ‘aḡd-ı (4) şulḡ idi lākin bu duḡterüñ huşuşı beynehümāmuzda bā‘iş-i burūdet (5) olmasun diyü eger bu kız çerāḡ-ı nūr-ı imānını bād-ı āstīn-i küfr ü ḡalālet (6) ile itṡā itmiş ise Türki mālzeme-i islāmiyyedendür ve illā firār (7) itmesi ve vaż‘-ı āḡiri ne vech üzere merbūṭdur ma‘lūm degil ise (8) mübāşir ve şer‘an maḡremi olanlar dūşizenüñ direnḡ-āver olduḡi (9) maḡalle varup bi’l-müşāfehe mūkāleme ve keyfiyyetin taḡarrī ideler eger islām (10) üzere ise vālidesine teslim oluna eger mürtedde ise terk oluna (11) ve tercemān-ı mesfūr iltimāsıyla ṡarafımızdan buyuruldı taḡrīr ve kıdvetü’l (12) emāsil ve’l-aqrān sābıḡā kātib-i maşraf İsmā‘il Efendi mübāşir (13) ta‘yīn olundu vuşūlinde gerek der-vech-i meşrūḡ üzere maḡremān-ı (14) bint ve mübāşir-i mūmā-ileyhe kız ile mūkāleme vü istintāḡ olunup (15) muḡāyir-i şulḡı bir ḡadşe-i cüz’i zuḡhūrından teḡarrüz ü tecennüb ve mūcib-i

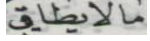
[134a]

(1) buyurıldıyla ‘amel oluna diyü itmâm olunduğda yine efendi-i hitâb-ı (2) pür-‘itâb ile tercemân-ı dūzaḥ-nişāna dedigi buyurıldı cümleñ (3) ma‘lûmı oldu senüñ rûbeh-veş kuyruk şaldıguñ neye (4) yaradı onı ḥāste-i gülşen melāḥatı saña beyhûde virmeyeceklerin (5) anlamaduñ mı duḡter müsleme ise virile yoḡsa degil midür ki virmedüñ (6) diyü o rûtbe serzeniş-āmîz-i kelimât-ı pür-sitîz söyledigi ḡinzîruñ (7) şalîb-i lehîbi tavḡ-ı la‘net gibi gelu-gîr olup ḡavf u hirāsından (8) cemād gibi tondı mesbûḡu’z-zıkr Muştafa Aḡa ümenā-yı İspolet (9) aḡaları daḡı öyle taḡvîf eylediler ki la‘în-i tebḡāle-vār ru‘b olup (10) kaldı ammā Beyt Ḥîle destārcesin tâzeledi Cāme-i fitne-yi (11) endāzeledi ḡasebince ḡāḡ ikrārından rücu‘ ḡāḡ ḡîl ü ḡüd‘aya (12) şurü‘ itmekle muḡayyed oldu efendi tekrār keyfiyyeti anlayup (13) elbette menzil-i bar-girleri gelsün ben bugün giderüm diyü ibrām idince (14) bürüz-ı meḡş-ārām idüñ yarın ‘ale’s-seḡer rû-be-rāḡ ve giyāḡ-ı rāḡa (15) sāye-endāz-ı cibāḡ olursız diyü meclis-i ḡitām virilüp irtesi gün

[134b]

(1) tercemân diliyle bed-menişān bu bar-ı girān kendü dūşına taḡmîl ve ḡabaḡ (2) başında çatlayacaḡın yakîn itmekle Ḥācı Muştafa Aḡa’ya niyāz-mend (3) oldu ki bu mādde bu rûtbeyle resîde olacaḡın bilmez idüm benim murādum (4) eshel-i vech üzere bu emr-i def‘ ve pandurlar beyninde olan (5) burûdeti ref‘ itmek idi şimdi ben giriftār-ı belā-yı ‘azîm (6) ve mübtelā ‘anā-yı elîm olacaḡum muḡarrer ve mübeyyen oldu ‘ināyet (7) eyle ne ḡadar zaḡmet ise efendiye var bu emr-i vech-i eshel üzere (8) def‘ buyursunlar ve her ne ile muḡayyeb olurlarsa ketm eylemem diyü (9) mānend-i rû-bah ‘özt-ḡāḡ olunca aḡa-yı mûmā-ileyḡ tercemāna didiler ki (10) bu emrüñ vech-i esheli duḡterüñ islāmını inkārdur ve bundan (11) özge ‘özt ḡabûl itmez bu ise dîn-i islāmda bir dürlü yaḡışmaz (12) zîrā bir kimse rızāsıyla küfre mülāyemet gösterse kāfir olur (13) bu işe ben teşmîr-i sāk u miyān-ı ber ḡalkā-i niḡāḡ olamam İsmā‘îl (14) Efendi ise zātında mütedeyyin ve rāst-gu ādemdir devletlü efendimüz (15) ḡazretlerinüñ mücerrebleri olmaḡla bu emre anı me’mûr ḡılmışlar eḡer aña

[135a]

(1) bu teklîf-i kimesne eylese ‘adem-i işḡāsından mā‘adā (2) söyleyeni müttehem iderler ve bu teklîf-i nā-becā aşḡāb-ı millet-i (3) beyzāya düşmez didi lākin mesfûrūñ sūz-ı niyāz-ı cān-güdāzına (4) taḡammül idemeyüp bi’z-zarûrî efendi-i müşārûn-ileyḡe sâbāş (5) u āferîn ile temḡid-i zemîn iderek duḡûl ü şebāt-ı ḡademine (6) hezār taḡsîn iderek rücu‘ ve olmaz diyü tercemân-ı nādāna (7) tebliḡ eyledi ba‘d-ez-în ḡiyel-i küffār-ı dūzaḡ-şi‘ārūñ nuşḡ (8) u pend ile rişte-bend olmayacaḡın bilüp menzil-i bârgîrlerüñ (9) tedārük ü āmade-i şāḡ-rāḡ-ı ‘azîmet iken mûmā-ileyḡ efendide (10) menḡûldür ki hengām ‘avdetimüzde tercemân-ı bed sāmān gelüp (11) baş-ı muḡaddemāt eylediḡi biz bu mādde-yi devletlü pāşā-yı zî-şān (12) yazaruz suḡûletle

def' iderler hemān sizüñ nā-becā irhā-yı (13) 'inān bihūde it'āb-ı tāb u tüvān eylediginizden mā'adā (14) tarafımızdan ve taraf-ı devlet-i āşafiden bī-behre ve kendü kendüne (15) itdigüñ rahneye te'essüf iderüm deyü ta'riż-āmīz

[135b]

(1) türrehāt-ı hīle-engīzle kavlı-i mekrūhlarına terğīb ideyüm dirken (2) mübāşir-i hīred-mend şöyle cevāb-ı şavāb buyurdılar ki diñle (3) imdi ey tercemān tuhfe-i nīrān bu kız şimden soñra terk olunmaz (4) ve böyle mağlaṭa-i safsaṭa ile keff-i yed olunmaz ve devletlü (5) efendimiz daḡı bu emre yine kulların me'mūr buyurup bi'avnillahi'l- (6) meliki'l-ğayūrına bu 'abd-ı mūr-niṣāb o bint-i mazlūmeyi mānend-i (7) şāhbāz pençe-i ġurābdan kebki çerā-gāh aḡz ider gibi alur ve sizüñ (8) girih-gīr-i dām-ı tezvīriñüzden ḡalāş idecegüm bī-iştibāhdur (9) Beyt İrmez elüñ ey 'adū-yı ebter Cān-bāz yukarı ipde oynar (10) feḡvāsınca la'inüñ hıltı-ı bī-mezesin şemere-i zaḡḡüm gibi boğazına taḡdı (11) ve der-akāb muḡmil-niṣīn-i 'azīmet ve eblaḡı sūvār-ı riḡlet oldı (12) ammā Beyt Ġarībūñdür anı hoş tut efendim işte ben gitdüm (13) Göñül dirler ser-i kūyında bir dīvānemiz ḡaldı zenzemesince efendi-yi (14) mūmā-ileyhe nihālistān-ı ḡadiḡa-i merāmdan degil nūkhet-fezā-yı riyāz-ı (15) kāmdan bāde-çin ve ġāleye-sāy-i girībān u āstīn olamadıġından

[136a]

(1) lebrīz-i ye's ü hırmān birle 'avdet eyledüñize baña cenāb-ı ḡāḡı' (2) l-ḡacāta niyāz ü ricā eyledi ki Beyt Ey perde-keş-i rumūz mübhem (3) Müstaḡfız-ı dīn niṣām-ı 'ālem vefḡince didi ki ey Ḥüdā-yı lā-yezāl (4) ve ey Ḥālīḡ-ı müte'āl sen pādīşāh-ı 'azīmü's-şān mālīk-i rikāb-ı (5) cānsın cenāb-ı tāc-dār-ı serīr-i levlāk sulṭān-ı nūh ṭāḡ (6) revāḡ-ı eflāk menşe-i mükevvenāt bā'ış-i mevcūdāt (7) şefī'-i 'uşāt-ı 'araşāt ḡazret-i dürc-i ma'ādīn-i esrār (8) u nikāt 'aleyhi efḡālū't-taḡiyyāt ḡürmetine bu duḡter-i kerrübī (9) nihād bint-i sürüşü mu'atād bu kāfirlerüñ zīr-i seḡāb-ı ḡulmetden (10) ḡalāş ve pertev-i imānına nev-be-nev tenvīr-i iḡlāşla iḡtişāş (11) virüp necāt vir āmūz-gār-ı irvā-dāde-i ḡadāyīḡ millet-i beyzā mıdur (12) henüz bir gül-i nev-ḡīz henüz ġonca-i nūkhet-engīz iken ḡār-ı küffāruñ (13) mekr u efsūnuna maġbūne ve en'ām-ı zehr-āşāmllarına firīfte (14) olup meftūne ola nāḡışatü'l-'aḡl olmaġın bu düşīze-i (15) dāmen-dırāz-ı ḡāristān-ı küffārdan ḡurtarmamak tecvīz-kerde

[136b]

(1) 'uḡalā-yı dīn midür diyü dūd-ı āḡ u surūd-ı nāle-i seḡer-gāḡ ile çāk-ı (2) girībān derīde-dāmān olarak bir mertebe niyāz-mend oldıġı (3) 'uhde-i zebān-ı ḡalem-i taḡrīrden efzūn ve ḡadd-ı cerīde-i şāḡāyif-i ta'bīrden (4) bīrūn idi nā-gāḡ nāvek-i niyāz-ı hedef icābete ḡarīn (5) ve gülbāng-ı sūz-ı güdāz-ı ḡurb-ı ma'neviyye-i 'ālem-i bālāya yaḡın 'avn-i (6) tevḡīḡ-ı Ḥüdā münkeşirü'l-bāldedür maẓmūnınca dergāḡ-ı bārīde (7) ḡabūle ḡarīn oldıġı inşāallah-ı te'ālā beyān u 'ayān olunur (8) Beyt Enduh-ı ġamuñ hem-dem-i cān u dilimizdür Serḡad-i beḡā (9) menzilimizdür ḡasebince ol ġün

kal'aya ve irtesi medîne-i Ehlüne'ye (10) gelüp toğrı қаза-ı mezbûre қapudānuñ hānesine nüzûl idüp (11) hākimü's-şer'e ve ahālî-i қаşabaya bu keyfiyyeti tafşîlen takrîr itmekle (12) 'umūmen ahālî-i serhaddüñ gönüllerinde ğayret-i imān pertev-efken leme'ân (13) olup dîdelerinden seyl-ābe diğkat-i revān ve geregi gibi kızuñ müslime (14) olup izhār-ı kelime-i şehādet eyledigin vākıf olunca kāfirlerüñ (15) muğāyir-i şurûṭ-ı şulh hareketleri kemāl-i mel'anet ü mekr u şeytanetlerinden

[137a]

(1) olduğu zāhir ü bâhir olmağla himmet-i delirāneleri cüş u hurûşa (2) gelüp ne kadar hūzzār-ı meclis var ise bi'l-ittifāk 'arz u muhızır (3) eylediler ki mûcib-i mağrifet ve sebep-i rahmet olur ve bu āşaf-ı (4) zi-şāna niyāz-mend oldılar ve bi'l-cümle tahrîr ü temhîr ve mübāşir-i (5) mūma-ileyhe teslim ve anlar daği kal'a-i Doğna'ya tahrik-i rikāb-ı 'azîmet (6) idüp anlardan daği i'lām ve muhızırlar olup bir rûz u firûz-ı (7) meymenet-endûzda medîne-i Travnik duğul ve menziline nüzûl idüp (8) bilā-tevaqquf sa'adetlü ketğüdā hazretlerine varedi bûs-ı dāmenlerinden (9) soñra māddeyi vağû'ı üzere takrîr itdikde ketğüdā-yı hîred-mend (10) metānet-i islāmda dil-pesend olmağla girye-konan ve gül-āb-dān (11) dîdeleri hūn-feşān-ı huzur āşaf-ı vālā-himeme varup tütüyā-yı (12) hāk-ı kademîni iktihāl-i çeşm-i bimārı iderek min evvelihî ilā āhirihi keyfiyyet-i (13) düşize-yi i'lām eyledikde ol vālî-i iklîm-i 'irfān ya'ni kuṭb-ı (14) dā'ire-i devrān hazretleri mübāşir mūmā-ileyhden daği istiğbār (15) eyledikde ol daği vāk'ı hālî ihbār ve takrîr ve dîde-i pāşā-yı zîşān

[137b]

(1) bu peyām-ı 'ibret āmîz ile qarîr itmekle ahālînüñ 'arz u muhızırların (2) daği gördükde kulzüm-i bî-girān olan deryā-yı secā'at ve ḥamiyyetleri (3) tūfān-ğîz ğayret olup öyle cüş u hurûş eylediki telāṭum (4) cereyānından küh-sār u deşt lerzān ve kurre-i nār-ı ğazabları (5) şūr-ı yāş-ı ḥiddet olup şu'le-i cevvale gibi āstîn-i heybet-i ḥaydarānelerin (6) şaldıkça zemîn ü āsmānı lebrîz-i hirāsān iderek himmet-i āşafānelerin (7) izhār ve dîvān efendisi қulların ihzār idüp şöyle emr-i (8) 'ālîleri oldı ki ceneral kāfire bir mektûb-ı dehşet-üslûb (9) tahrîr ile ki bundan aқdem elçilik ile gelen tercemān Doğna (10) sākinelerinden olup firāren diyārimuza geldi ve millet-i Mesîḥa (11) rızāsıyla rağbet ve irtidādı qabûl itmekle ahālî-i serhadd āğāh (12) olduklarında bā'ış-ı ihtilāl oldı müsted'ādur ki ağa қullarıñuzdan (13) birini ta'yîn ve düşizeyi istintāk eger irtidādı qabûl itmeyüp (14) da'ire-i per-gār-ı islāmda pā-nihād-ı şebāt ise kaṭ'ā nizā' u cedle (15) ḥācet ve baş-ı muқaddemāt-ı diğkat lâzım degül biz kendümüz ol

[138a]

(1) ğazāle-i çemen-zār-ı melāḥati fitrāk-bend-i irsāl iderüz ve illā bizim dîn-i (2) mesîḥimiz üzere ise bu da'vādan keff-i yed itmeleri bābında (3) ahālî-i serḥadde emr-i 'ālîleri iḥsān oluna diyü 'arz-ı hāl-i iltimās (4) itmegin buyurıldı tahrîr ve mu'temed-i ādemlerimizden sâbıkā maşraf (5) kâtibimiz İsmā'îl Efendi ta'yîn olunup kal'a-i

İspolet'e dâhil (6) ve müslimin muvâcihesinde duğteri istinâk eyledikde islâm (7) üzere olduğın ikrâr eyledi ammâ düşize-i tahvîf ve lebrîz-i (8) hirâs eylemeleriyle ve hüdud-daşımız anda bulunmadığından İspolet (9) kenîsesi vekîli ve ru'esâ-yı vilâyet kıızı teslîmden imtinâ' itmeleriyle (10) muğâyir-i şurût-ı şulh-ı hümâyûn ve menâfi-i peyvend-i kânûn hareketleri (11) nümâyân olup bu mişilli vaz'-ı nâ-hemvâr bâ'îş-i indirâs (12) kavlı u karar olmağla dostluğa binâen mektûb ile 'ademimiz ta'yîn (13) olunmuşdur lede'l-vuşul merbût-ı mişâk olan şurût-ı şulh-ı (14) hümâyûna ri'âyet ve emr-i kânûn itâ'at ve rağbet idüp (15) varan âdemimize müslime-i pâkîze-yi bilâ nizâ' teslim ve tarafımuza irsâl

[138b]

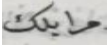
(1) idesüz diyü mektûb-ı 'azamet-üslûb-ı İsmâ'îl Efendi'ye virüp (2) tekrâr Venedik'e 'azîmet iktizâ eyleyince ahâlî-i Bosna'nuñ kâr (3) dîdelerinden cihân âzmûde sâlhürde âdemleriyle mûmâ- (4) ileyh efendi istişâre eyleyüp bu mâdde-i dil-süz ma'lûmları (5) olduğda şavb-ı sa'âdet-şî'âr-ı islâmdan memleket-i küffâra (6) karar ve irtidâd-ı kabûl ile şâh-râh-ı dînden güzâr (7) eyleyen bir dahî dâ'ire-i nişîn-i islâm zîb-nigîn-i meymenet-encâm (8) olduğu nâdir ü nâ-dîde ve belki vuķû'ı nâşinîde olmağla şâyed (9) mektûb-ı haşmet-üslûb ışgâ olunmaya diyü gerek destûr-ı aristo- (10) şu'urı şıyânet ve hayr-hâhlıklarından olsun gerek bâ'îş-i (11) naķz-ı 'ahd olup dâmen-i kabâ-yı âsâyişimiz nâhun-ı serpençe-i kâr-zâr (12) ile riyşe dâr ola havfindan olsun duğter-i perî-peykeri taleb (13) itmegi münâsib görmediler velakin âşaf-ı kâmurân kızuñ (14) hâlâşına gûşiş-i tām ile dâmen-i der miyân eyledigin añladıklarında (15) mâfi'z-zamîrlerin izhâr idemeyüp ba'zı dūr-â-dūr müşkiller beyân

[139a]

(1) itmege başladılar hatta dîvân efendisi dahî mâlik-i rüşd (2) ü sedâd ve fen-i meşveretde şâhib-i isti'dâd olmağla mâdde-i (3) mezkûra nîk ü bedîn cihet-i câmi' asıyla mülâhaza idüp i'lâm (4) olunmadıkça mektûb ile taleb itmek çendân revâ-dâde hîred-mendi (5) degildür diyü istişâre eylediler ki şâyed duğteri virmede sitîze- (6) kârluķ sevdâsında muhâlefet belki naķz-ı 'ahd ve birkaç kal'a-i virürüz (7) kıızı size teslim itmezüz demek ihtimâliyle hâzret-i âşaf-ı kâm-yâbuñ (8) âfitâb-ı 'âlem-tâbdan efzûn pertev ü şân-ı qudsî nişânlarına (9) şe'n gelme diyü kâtı çok güft ü gu ve cäsüs-ı felek gibi (10) netîce-i kâra her taraftan cüst-u-cü eylediler ammâ Beyt Takdîr-i Hüdâ kuvvet-i (11) bâzu ile dönmez Bir şem'i ki mevlâ yaķa bir vechle sönmez müfâdinca (12) cenâb-ı âşaf-ı bâlâ pervâz bu ğazâle-i ser-firâzı çengâl-i a'dâdan (13) aķz u şikâr idecegin kendi çeşm-i başîret me'âbî ile temâşâ (14) eylemiş gibi hulûş-ı tām birle ihtimâm buyurup mûmâ-ileyh kûlların üslûb-ı (15) sâbık üzere irsâle müttehî-i ve mektûb-ı belâgat-üslûbı efendi-i

[139b]

(1) mûmâ-ileyhe teslim buyurduklarından sonra lisân-ı mübârekleriyle sipâriş-i (2) 'azîm idüp buyurdılar ki bu mektûbı bi'z-zât ceneralüñ kendü eline (3) vir ve murâdumı

tebliğ ile ve şöyle ki devlet-i ‘aliyye ser medīnetü’s-sa‘āde (4) ile devletiñüz beyne-hümāsında bu āna gelince ‘illet-i kuduret vākı‘ (5) olmayup şulh u şalāh üzere emn ü emān ve rābiṭa (6) ‘ahd u peymān der-kār iken zamān ve zāt ve āvān-ı mehābetümde (7) bu mişilli vaż‘ - nādir eşer böyle hareket-i müriş-i kederinden iktizā (8) ider biz ve siz āsāyiş üzere āsūde hāl ve beynimiz bī-cevāb (9) u su’āl olsun dirseñiz varan emr-i ālī mūcebince ‘amel (10) idüp dūşize-yi teslīm idersiz ve illā muḥālefet iderseñüz (11) seyf-i şārim-i kazāyı der-kaḫā ve mikrāz-ı ‘adāvet ü ḫuṣūmet-i (12) girībānıñuzda cā idecegin bī-reyb ü Beyt Ḥūlyā-yı kābiliyet (13) bellidür eşgālden Añlanur te’şir-i isti‘dād-ı vażı‘ lālden (14) mefhūmınca keşret-i kelāma ḫācet ve tefhīmümden efzūn olacağına (15) minnet yok intihāsın te’emmül iderek diyüp var imdi Allāh u Te‘ālā

[140a]

(1) yāverüñ ola diyüp İsmā‘īl Efendi’yi gönderdiler anlar daḫī (2) taḫrīk-i rikāb-ı himmet ve sūy-ı maḫşūda rū-be-rāh ‘azīmet olup (3) ‘avn-i ḫūdā-yı penāh iderek sur‘at ü şitāb eyledi eşnā-yı rāhda (4) mirāndan İlbaşār sancağı mutaşarrıfı Tolcalı Muḫammed Pāşā ile (5) mülākāt ve anlar daḫī bu mādde-i ḫuṣūl-pezir olup şāhid-i (6) maḫşūd-ı zīb-i āgūş-ı ḫulyā ve ḫalāde-i gīr-gerden istid‘ā (7) olacağın tecvīz itmeyüp hezār efsūs veleḫ-i me’nūs idüp (8) anda buluna idüm bu emr-i men‘ ü def‘ içün efendimizüñ bu segāh-ı (9) ‘ālem olan taḫbīl-i dāmenler-i ile ikāz u āgāh iderdüm zīrā (10) bu māddeñüñ ḫall ü ‘aḫdī bā-vefḫ-i merām-ı girībān-gīr-i ḫabā-yı ḫayāl-i (11) evḫām olması taşavvur-ı ‘uḫalā degildür zīrā keferenüñ mu‘tādı (12) sitize-kārlıgla ‘ināddur ve hem oldur ki duḫteri teslīmden (13) abā ve emr-i ‘alīnūñ ḫilāfun istid‘ā iderler ise devletlü (14) efendimizüñ neyyir-i necm-i süheyl-i mānendi ve pertev-efken-i mihr olan (15) şān-ı furūğ-nişānları emr-i ‘ālilerinüñ ‘adem-i nüfūziyla kūsūf eyleye

[140b]

(1) binā berin bu duḫter-i ṭalebeñüz re’y şavāb degildir maḫzāsizden şoñra (2) ceneral-i bed-fi‘āl dūşize-yi irtidāda teklif ve nice en‘ām ile (3) kendüye bint-i uḫrevi ḫaydında olup taḫt-gāh-ı Venedik’i virmesi (4) muḫayyel ve ma‘ḫūldur ḫızı teslīmi ḡayrı me’mūldur lākin efendimiz (5) ḫāzretleri cümlemizden ḫired-mend ve re’y-i muşīb ve a‘ḫal ü erşed (6) olmağla inşāallāh te‘ālā fāl-i ḫayırdur ve kerāmetdür çünki fermān (7) ve tedbīrleri bu yüzden cereyān eylemiş belki muvāffāḫ-ı taḫdīr ola (8) buyuruñ ḫaḫ celle ve a‘lā teshīl eyleye diyüp mūmā-ileyhe niyāz-mend (9) oldılar ki ey birāder-i mā eger bu mādde-i ḫayret-fezā zīb-āver-i merām (10) ve ber vefḫ-i me’mūl ḫuṣūl-pezirāyı encām olur ise bu muḫliş-i maḫrūḫı’ (11) l-fuādı mektūbuñuzla yād ve bir berīd-i beşāret-nüvīd ile mesrūr (12) itmeñüz ḡāyet mültemesümdür diyerek vedā‘ ve mūmā-ileyh efendi (13) kendü kendüne nice ḫulyālar iḫtirā‘ iderek ‘āzim oldı (14) ve’l-ḫāşıl sevād-ı Ehlüne’ye dāḫil olup Doḡna ḫal‘asinüñ (15) ‘uzbān ketḫūdāsı Şāliḫ Aḡa refīk-i hem-‘inānı olmağla duḫterüñ birāderi

[141a]

(1) hā'cesin ihzār ve yine Ehlüne sükkânından Hasan şubaşı (2) nāmında hem Lâtince hem Türkçe hem lisân-ı Bosnacayı bilür bir âdemi (3) çukadâr kıyâfetine koyup yigirmi 'aded süvâri ile Ehlüne'den (4) iki gün murûrunda İspolet'e dâhil ve mezbûr Nazrete nām menzile (5) nâzil olduklarında derhâl tercemân düzağ-mekân gelüp (6) rû-beh şıfat dil-nüvâzlık iderek Beyt Kâdem basduñ şehâ (7) gamhânemüz beğçet fezâ kılduñ Feşâhat bilmezüm Türkice hoş gelduñ (8) şafâ gelduñ terânesiyle hezâr kelimât-ı midhat-âmiz ile biz sizüñ (9) geleceğünüzü işitdik lâkin bu âna dek te'hirîñüzden keff-i yed (10) olundu zan iderdük şafâ geldiñüz ceneral 'arz-ı hülûş eylediler (11) pâşâ hazretlerinüñ mektûb-ı belâgat maşhûbların virsünler (12) tercüme iderelüm yarın kırâ'at olunsun didikde mübâşir-i mûmâ- (13) ileyh murâdların aňlayup tercemâna buyurdılar ki cenerale bizden 'arz-ı (14) hülûş ile bugün ittibâ'muz bî-tâbdur şanduklarıñ açılmada (15) şu'beti var inşâallah te'âlâ yarın devletlü veliyyü'n-ni' am

[141b]

(1) hazretlerinüñ mektûb-ı bülend-üslûbların kendim teslîm ve lisânen (2) dahî emr-i 'âliilerin tefhîm iderim diyü üslûb-ı hekimâne ile def' eyledi (3) tercemân-ı bed-gümân tekrâr siz bugün mektûbları virüñ tercüme (4) idelim ve lisânen söyleyeceğizi yine yarın edâ-yı merâm eylen diyü (5) ibrâm eyledükde yine efendi buyurdi ki diñle tercümân bugün mektûb (6) çıkmaz ve bensiz maḥalline gitmez hem mektûb-ı feşâhat-üslûbı (7) ben tercüme itdirdüm o dahî yanımda dur beyhûde tazıyî'-i vaḳt (8) eyleme 'indâllah niyyetiñüz ile mu'azzeb olup hebâen menşûr olursuñuz (9) diyü me'yûs gönderdi der-'aḳab yine geldi ḥâşılı üç def'a (10) âmed-şud idüp sözi nüfûz bulmamağla 'âkıbet ḳaṭ'ı-ı ümmîd (11) birle gitdi vâḳı'â bu mektûbı Hasan şubaşıya tercüme itdirmiş idi (12) ba'de-zîn ceneral tarafından Gencori olan la'în bir ḳaç keferi ile (13) gelüp ceneral 'arz-ı hülûş eylediler teşrîfiñüzden ziyâde maḥzûz (14) oldılar diyü dil-nüvâzlıklar idüp didi ki âyâ rûz merre ne miḳdâr (15) ta'yîn gerekdür defter idüp taraf-ı dâlalet me'âbumıza göndersünler

[142a]

(1) diyü niyâz eyledikde efendi-yi mûmâ-ileyh hicâb-ı istiğnâyı der-nâşiye (2) idüp deftere ḥâcet yok dâ'ire-i ittibâ'umuza ma'lûm nemiḳdâr (3) nesne vefâ iderse kendüleri 'âlemdür ḳonuk umduğun (4) yimez bulduğun yir feḥvâsınca biz ekl ü şurb içün cedel (5) ider gürisne-çeşmilerden degilüz bizden de cenerale 'arz-ı muḥabbet (6) idüñ diyüp söz sözi ḳaṭ'ı idince tekrar Gencor didi ki (7) ceneralüñ murâdı cenâbınıza ikrâmdır defter eylesünler dimeden (8) murâd şâyed ḥademe maḳûlesi ta'yînâtıda ḳuşûr itmesünler (9) diyü taḥarri iderler didikde mübâşir-i pür ḥired yed-i semâḥati der âstîn (10) istiğnâ ve tekye sâz-ı çâre bâliş-i ğinâ olarak henüz (11) ta'b-ı râh ile bî-tâb olup sür'at-i seyr ile vücûdımız (12) it'âb eyledigümüzden istinsâḫ-ı defter degil şıfr-ı zâ'id vaż' (13) idecek kilki terimüz yokdur bu gicelik ne yüzden olursa (14) olsun inşâallah

te'ālā yarın ceneral ile mülākāt (15) olunduğda bir nice eyyām-ı meks iktizā iderse aña göre hareket

[142b]

(1) olunur cevābıyla ircā' eyledi ve ol gice ārām idüp irtesi mektüb-ı (2) dehşet-maşhūbı vilāyetince olan tercümesini müheyyā eyledikde tercemān-ı (3) tu' me-i nīrān gelüp yine ceneral tarafından tebliğ-i hūlūş-ı dost-dāri (4) beyānından soñra mübāşir mūmā-ileyhe rū-be-hāk niyāz u iltimās eyledi ki (5) mektübı bendeñize virürseñüz bildigim gibi tercüme ve cenerale geregi gibi (6) tefhīm itmelüyüm ki anlaruñda ma' lūmları olup aña göre hareket oluna (7) didi efendi dañı buyurdı ki diñle tercemān mādde-i evvelisin şey-i (8) maķūlesi idi lākin şimdi bir mertebe düşvār oldu ki iki devlet (9) beyininde merbūt olan peyvend-i şurūt-ı şulh şikest olmağa bā' is (10) ola zīrā millet-i beyzā huşūşā ḥazret-i āşaf-ı cihān-ārā böyle (11) emr-i nā-meşrū' a rızāları nā-kābildür Beyt Müjeñdür pīşe zārı (12) şīr-i merdüm-gīrdür ġamzeñ Şikārın ejder ağızından kıpar (13) bir şīrdür ġamzeñ vefķince devletlü efendimizüñ ṭab'-ı şīrānelerine (14) nisbet düşizenüñ pay-ı sa' ādet-me'ābı vā beste-i düşāḥ-ı ḍalālet (15) ve küfr ol ne' ūzubillāh bu kıızı sizden elbette alurlar ve emr-i ' alīleri

[143a]

(1) nüfūz bulmalıdur ḳaldı ki mektüb-ı emr-üslūb Lātin lisānı (2) üzere geregi gibi mütercem ve mübeyyendür ve bi'z-zāt ceneralin yedīne (3) virmeliyüm didükde mel' ūn ḥimār-i ḥiyleden huşyār olup (4) mektüb terceme olunmuş diyerek leb güzīde-i ittihām ve müstağraḳ-ı (5) deryā-yı ' azāb-efkār oldu zīrā kendünüñ kızb ü dürüg (6) zāhir olup ser-i nikbeti tu' me-i şemşīr-i ḳahr olacağın yaķın (7) eyledi ve istid' ādan murādı durūğını setr u ṭab'-ı fāsīdīne (8) göre tercüme ve ḥāline muṭābıḳ ve muvāfiḳ sözler ile ḥalāşına medār (9) arardı amma cevāb-ı mūmā-ileyhden ḥişşe-yāb olup me' yūsen (10) gelüp ġayrı mu' allem gibi ser-be-düş ḥāk-i nihān oldu mülākāt-ı (11) İsmā' il Efendi'ye ceneral ve ba' zı mūkāleme içün bir sā' at (12) murūrundan soñra gelüp ceneral sizi ister buyuruñ didikde (13) mübāşir-i mūmā-ileyh pek güzel ' avdetde gelürseñüz ma' an giderüz (14) didi tercemān-ı bī imānuñ murādı rikābında yüridüp şīñarı (15) sükkān-ı cīfe-güzīdāne ' unvān itmek idi tekrār buyuruñ ḥil' at

[143b]

(1) giyseñüz gerekdür diyü terğīb edince efendi buyurdılar ki sen gelmedikçe (2) bir ḥaṭve cünbān hareket olur dikelüm diyüp redd eyledi (3) ba' de zīn mübāşir kār-ı āzmūde devlet-i veliyyü'n-ni' amīde ittibā' ını (4) zer ü zīver-i semmūra ġarḳ ve ḥarīr ve atlas ve kemḥāya müstağraḳ (5) idüp ālāy göstererk āmāde oldu ' avdetde tercemān-ı (6) mel' anet-resān efendiyi bu debdebe ile gördükde şandı (7) lā ' ilāc buyuruñ diyüp önüne düşdi ve mūmā-ileyhüñ (8) maiyyetinde otuz kırķ kadar süvāriler var idi ki her biri (9) şeş-pāy-ı baḥri bir eblaḳ-süvār-ı bād-pāy ve şabā-refṭār ve hem- ' inān-ı (10) rūzgār der kār olmışlar ve cenāḥ-ı ' anḳā gibi yemīn ü yesārın (11) almışlar ve cümlesi

silāh u cevşen ile ārāste Venādük (12) terkeş ü seyf ile pīrāste olup esb-cünbān olduğça (13) küffār-ı bī-‘ār meḥābet-i islām-ı şecā‘at-şi‘ār ne dimek idigin (14) bilüp hirāsān oldılar ve ceneral tarafından daḡi lā-yu‘ad (15) ādemler müzeyyen ve müretteb olup ne kadar ümenā-yı İspolet var ise

[144a]

(1) bi’l-cümle efendinüñ öñünde yüridiler Beyt Ṭab‘umda konuldu (2) zūr-ı Rüstem Merdī-i suḡan baña müselleḡ vefḡince gürūh-ı düşmenāna (3) ‘arz-ı hirāsān iderek her ḡaṭve bir gūne vaż‘-ı delīrāne ve (4) merdāne idüp pīşgāhında tercemān ve anuñ mānendi (5) nice nice kefere-i düzaḡ-mekān ṭavḡ ber-gerden kelb-i şayd-gīr (6) olan tāzī āvgāhda nice şitāb iderse öyle öñünce yürüyerek (7) cenerale ḡāne nām maḡallūñ nerdübānında esbinden nüzūl idüpdür (8) ḡāl-i çuḡadārān tevābī‘-i ceneral bi’l-cümle ḡoltuḡına girüp dāmen-gīr-i (9) tekrīm olarak me‘āric-i nerdübāndan çıkarup mesned-i vālāda murabba‘- (10) nişīn-i vaḡār oldıḡda anlar daḡi āyīn-i bātılları üzere debdebe-i (11) nīzām ve kebkebe-i intīzām ḡaydına düşüp kendü gūş u hūşlarına (12) cesbān gördükleri sāzları zānūlarına alup mīzrāb ve tāzīyāneler (13) ile taḡrīk birle dürlü terennümāt u naḡamāt icrā iderek yir yir iḡhār-ı (14) hūner ü ālāt-ı sūz u sāz ile taḡlīt-i āḡāz eylediler ammā efendi (15) ḡaṭ‘ā nigāh-ı iltifāt itmeyüp ceneralin oldıḡı maḡalle vardı

[144b]

(1) ol daḡi āyīn-i nikbet-reḡini üzere dīvān ḡurup ḡatta şandeli- (2) nişīn oldıḡı ḡānenüñ der ü dīvārına aḡmīşe ve emti‘a-i zer düzdan (3) ḡāt ḡāt sūrādīḡāt āvīze eylemişler ve nişīmen-gāha (4) bir şandeli vaż‘ idüp ittībā‘ ve ḡademesin ārāste ve pīrāste (5) itmişler efendi ḡapudan iḡerü girüp birine naḡar itmeksizin (6) nāme-i āşafı dest-i ta‘zīm üzere alup cenerale toḡrı yürüdi (7) ol daḡi meḡābet nāmeye müteḡammil olmayup şandaliden ḡaşd-ı ḡıyām (8) ve ‘aşā-yı sīmīn ile mūmā-ileyhe bir şandeliye iclāsa imā vü ihām (9) eyledi yine mūmā-ileyh tevciḡ-i nigāh itmeyüp tercemāne ḡıṭāb-ı müsteṭāb (10) eyledi ki āşaf-ı ‘ālī-cenāb vezīr-i nā-yāb melāz-ı vūzerā (11) melce-i fuḡarā vü zu‘afā vālī-i Bosna efendimizüñ ḡaḡḡında sultān-ı (12) selāṭīn-i cihān ḡāḡān-ı ḡavāḡīn duran ḡādīmü’l-ḡaremeynü’ (13) ş-şerīfeyn zıll-ı mevlā’s-şāḡaleyn ve tāc-dār-ı āl-i ‘Oşmān (14) cenāb-ı Maḡmūd ḡān ḡazretleri buyurmuşdır vūzerā-yı ‘izāmumuñ (15) a‘ḡal ü erşedi vūkelāyı kirāmuñ es‘ad u emcedi şemse-i ṭāḡ-ı

[145a]

(1) devletüm kunkure-i revāḡ-ı salṭanatūm hem-nām-ı şīr-i ḡudā şafder-i (2) deşt-i veḡā vezīrüm ‘Alī Pāşā diyüp öyle ḡāḡān-i ḡudsī (3) mekānuñ memdūḡı ve ‘ālemüñ maḡbūl ve maḡbūbı olan āşaf-ı (4) cihān-ārānuñ mektūb-ı dehşet üslūbıdur ceneral irsāl (5) buyurdılar diyüp vaż‘-ı cebīn-i ta‘zīm iderek teslīm eyledi (6) ve gelüp şandelīsinde ḡarar dāde-i ḡu‘ūd oldı anlar daḡi ta‘zīm (7) ile alup āyīn-i bātılları üzere tebḡīr ü ta‘ṭīr idüp ba‘dehu (8) kisesinden iḡrāc birle cenerale teslīm eylediklerinde efendiye bā-vesāṭat-ı (9) tercemān ḡoş geldīn edāsından keff-i zebān eyleyüp tercūme (10) mektūbı

muṭālā‘ya başladı ve mūmā-ileyh bölük bölük ikrām (11) iderdi yine tercemān tevassuṭıyla tercümenüñ haṭṭı pek ince olmağla (12) geregi gibi okıyamadum lākin duḡter-i ma‘hūde keyfiyyeti yazılmış mefhūmı (13) ma‘lūm oldu āheste āheste bakup maẓmūn-ı münīfine geregi gibi (14) muṭṭali‘ oluruz ancak lisānen buyurdılar baña teblīğ ile eger muḡaddem (15) bunda bulunmuş olsam bu mertebeye varmazdı lākin māni‘ degül

[145b]

(1) yine ehli vech üzere ḡuṣūl-peẓīr olur zīrā pāṣā ḡazretleri (2) devletüñ seyyid ve mu‘temedi ve eṣlaḡ-ı mevcūdır elbette (3) ḡāṭırları mer‘idür her ne buyururlar ise ifāde idüñ dedik de (4) efendi daḡi bā-cevāb-ı ṣavaāb didi ki devletlü efendimiz Doḡna sükkānından (5) ḡopḡazāde demekle ma‘rūf Ca‘fer Beg nām müteveffinüñ leyl-i nāmında (6) duḡteri bir taḡrīb ile diyārıñuza düṣmüş anı ṭaleb buyururlar ki ahālī (7) serḡadd beyninde iḡtilāl-i bā‘iṣ olmak menāfi-i ṣulḡ ve muḡāyir-i peyvend (8) ‘ahd olmağın bu āna dek iki devlet beyninde merbūṭ olan ‘uhūd (9) ve ṣurūṭ kemāfi’l-evvel fesh ü nesh olmayup ser riṣte-i meveddet (10) ṣebāt ve deymūmet üzere olmağ içün emr-i ‘ālileri ṣādır oldu (11) diyince ceneral didi ki pāṣā-yı zīṣān ḡazretlerinüñ mülāḡazaları (12) güzel ammā biz o duḡteri cebr u ḡahr ile getürmedik kendi rızāsıyla (13) diyārından firār ve dīnimiz ārzūsıyla memleketimizde ḡarār idüp (14) ḡaldı bizim ise ṣurūṭ ṣulḡımızdandır ki rızāsıyla diyārımızdan (15) diyārıñıza ve diyārıñızdan diyārımıza gelenlere daḡl u ta‘arruz

[146a]

(1) olunmaya bu bint-i ḡā‘iletü’l-muḡtār daḡi rızāsıyla memleketimize gelüp (2) dīnimizi ḡabūl ṭālibe ve rāḡibe oldu bu ṣūret-i āḡar vekār-ı diğerdür (3) pes iki sözüñ beyni nevecle tevfiḡ ve bu müdde‘āne ṭarīḡ ile (4) netice-peẓīr-i taḡḡiḡ olur diyince mübāṣir-i mūmā-ileyh belī öyledür (5) ammā devletlü veliyyü’n-ni‘am ḡazretleri bu ṣurūṭ u ḡuyūdı geregi ‘ālemdür (6) lākin müdde‘āmuz olan māddenüñ zuhūrı ne yüzden rū-nūmā (7) olduḡun saña taḡşilen tefhīm ve tebyīn ideyüm ki bu keyfiyyeti sen (8) daḡi yaḡin idesin ve diyüp tercemān-ı bed-ḡümāna ḡiṭāb ve zebān-ı ‘azbū’ (9) l-beyān ile cevāb virüp didi ki lisānımdan nīk ü bed bīṣ ü kem (10) her ne cereyān iderse cenerale öylece tefhīm ile kizb ü dūrūḡı irtikāb (11) ve ḡilāf ta‘bīr ile nā-sezā cevāb-ı irtiyāb virüp mükālememüzi (12) mel‘abe-i ṣıbyāne döndürme zīrā yanımızda lisān-ı Efenci bilür ādem (13) vardur seni bu dīvāndan ḡovdurup rüsvā-yı ‘ālem iderüm (14) didükden ṣoñra yine cenerale müteveccih olup māddenüñ esās (15) u mesāsını beyān birle evvelā bu tercemān-ı dūrūḡ-efṣān ṭarafıñuzdan

[146b]

(1) ilḡilik ile devletlü efendimize gelüp ikrāmen mihmān-dār ta‘yīn idüp (2) bir menzil-i mu‘ayyene ḡondurup resm-i ri‘āyetden ṣoñra dīvān-ı ḡazret-i (3) āṣafa gelüp devām-ı devletine ve ḡıyām-ı sa‘ādetine du‘ādan ṣoñra (4) nāmeñüzi ‘arz u mefhūmı ma‘lūm-ı devletleri olduḡda bu ḡullarına (5) emr eylediler ki ceneral dostumuz bizden birḡaḡ

nesnenüñ huşûline (6) müsâ'ade iltimâs ve ilçilik tefhîmine havâle eylemişler var imdi (7) her ne ise ihtimâm eyle şurût-ı şulh üzere müsâ'ade idelüm diyü (8) buyurdılar ba'de'l istifsâr bir iki mādde beyân eylediler mādde-i (9) nuḥustîn ḥaydūd ithâmıyla Doğna ḥudūdunda qatl olunan iki (10) nefer âdem ki ifk ü iftirâ ile qatl olundılar anı teftîşe buyurıldı (11) iltimâs idi mādde-i şâni duḡter-i bülend-aḡterüñ aḡvâli idi ki (12) hâlâ Doğna'dan bir kız firâr itmegin ahâlî-i serḡadd meyânında burudet (13) ve iḡtilâl ve küdüret-i infî'âle bâ'is olup şayed muḡâyir-i şurût-ı (14) şulh nesne zuḡhür itmeden kız için bir mu'temed kullarını ta'yîn buyurup (15) dūşizeyi bi'l-muvâcehe söyletsün eger neyyir-i imân ile el-yevm derün

[147a]

(1) u bîrünü münevvere ve ikrâr bi'l-lisân ve taşdıḡ bi'l-cinân eyler ise (2) teslim olunup tarañnuza gelsün ve illâ irtidâdı qabûle çelîpâdur gerden (3) gūş u hūş u âyîn-i küfri ḡammâlete'l-ḡaṡâb gibi ber-dūş eylemiş (4) ise keff-i yed olunup ahâlî-i serḡadd beyninde ke'l-evvel ḡüsn-i mu'âşeret (5) ve ins ü ülfet olmak üzere buyurıldı niyâz itmiş idi ve bu (6) minvâl üzere mādde-i ma'rûzdur devlet veliyyü'n-nî'amî oldı lâkin (7) duḡterüñ şâḡiblerinin 'arz-ı ḡâllerine tevaḡḡuf itmekle 'arz-ı ḡâlleri (8) mücebince buyruldı-ı şerîf taḡrîr ve bu kullarını ta'yîn buyurdılar (9) ve tercemân ile ma'ân Travnik'den 'azîmet ü tercemân-ı Ehlüne'den irsâl (10) idüp kendüm Doğna cânibine revân ve ḡaydūd ithâmıyla qatl (11) olunanları taḡarri eyledigimde bi'l-cümle ahâlî-i belde şehâdet ve ibrâz (12) ḡuccet eylediler ki bunlar 'abeş yere qatl olunma degül her biri ḡırsızlıkda (13) bezl-i meḡd iden ḡaydūdlardan idi diyü 'arz u i'âm olunduḡdan (14) soñra bu taraḡa geldik ibtidâ duḡter-i dil-rubâ-yı muvâceheye getürüp (15) beynümüzde birkaç şurût var iken ḡilâf ile ḡareket eylediklerinden

[147b]

(1) ḡayrı kızuñ fi'l-aşl aḡrabâsından ḡanbel oḡlı nâm müfsid-i duḡterüñ (2) yanından ayrılmayup ḡüzelce taḡvîf eylediginden nâşî istintâḡ olunduḡda (3) gitmeden tecennüb ve taḡarrüz eyledi ammâ şâhid-i dîn ü islâm-ı ḡirîbân-ḡir (4) iḡdâm olup lâ'îlâc ḡayret-i dîniyye ḡalebe idüp cevher-i ḡayâtın fedâ (5) ve müslime idigin ikrâr bi'l-lisân idüp işbât-ı müdde'â eyledi (6) lâkin bunlar ol vaḡtde olan şurûtdan rücû' ve hezârân (7) ḡile vü desîseye şurû' idüp ḡâḡ diyârimıza râḡîbâ firâr idüp (8) gelene âyîn-i peresteş-i eşnâm-ı bed fercâmımızı ta'lim itmedikçe irtidâd için (9) bir sūz-ı cân sūz eylemezüz ve ḡâḡ duḡter velâyetine ṡalibe olmadıkça (10) cebren teslim idemezüz didiklerinden mâ'adâ ne sizün nuṡḡıñuza muvâfıḡ (11) ḡareketde bulundılar ne bize bir menzil bâr ḡiri virüp vâḡı'ül-ḡâlî efendimize (12) 'arz ve ifâde itmege mu'âvenet eylediler Beyt ḡased-i ḡalb-i 'adū luṡf ile (13) zâ'il olmaz Sengde muḡmir olan âteşe âb itmez eşer feḡvâsınca (14) nuṡḡımız bunaruñ dil-i sengînine te'sîr eylemedi ve tercemân-ı dūzaḡ-mekân (15) benüm kelâmımı ḡilâf-ı inhâ iderdi didikde ceneral-i la'îne ḡaḡab u naḡvet

[148a]

(1) ‘ārız-ı nıgeh-endāz-ı heybet oldıķça hirāsından mel‘ūn pür-füsün gūyā (2) ilkā-yı cenīn eylerdi ve‘l-hāşıl mükāleme tamam olduķda mūmā- (3) ileyh efendiye kähve şeker ve şerbetler gelüp bir dāne şekerden (4) ve bir katre şerbetden çāşnī-gīr gibi aldı mā‘ adāsından (5) lezzet-bağş-ı iltifāt olmayup nīm-hordesine hademe ekl iderdi ceneral (6) vesātat-ı tercemān hamīm-āşiyānla ilhāh eyledi ki niçün buyurmazlar (7) dince tekrar efendiye niyāz-mend oldı ki ceneral ikrām-ı murād idüp (8) buyursunlar diyü ricā iderler didikde efendi cevāb virdiki devleti (9) dā‘im olsun biz ikrāmı vech-i āharla istid‘ā iderüz yoħsa sükkeri (10) şerbetlerden bize istifā-yı haż gelmişdür diyince tekrar kerem idüp (11) buyursunlar ve ger şimdi istemezlerse berāber götürsünler diyü (12) niyāz eyledikde Beyt Güft vāķıf nistī z‘in mes‘ele Māl-i (13) kāfir hest ber-mü‘min helāl me‘ālince tūti gibi şeker-h‘ār (14) ālī nāmında bir gulām-ı āyīne-dār cānib-i yemīnde durmağla al deyu (15) işāret ve bir miķdār celse-i sükūtdan soñra yine efendi tercemāna

[148b]

(1) dedigi ceneralün daħi dūşize ne vechle giriftār ve islāmını ikrār (2) eylediği ma‘lūmı oldı imdi tekrar ifāde-i merām ile zirā devletlü (3) efendimizün sipārişleri böyledir ki beynehümāmızda olan ser- (4) rişte-i meveddet süst ü tār u pūd-ı maħabbet gūsite olmasun (5) dir ise duħteri teslim ider ve ahālī-i serħaddün şerer-h‘ız olacaķ (6) harāret-i fitne-engizlerin efsurde idüp mu‘āmele-i āramış ü ārāyış (7) ber karar ola ve illā cünūd-ı serħadd-i islām gitdikce şu‘le-tāb-ı (8) harāret ü ğarām olurlarsa kār dūşvār olur aña göre te‘emmül (9) eylesünler diyü buyurdılar ve bizim üzerimize lāzım olan (10) teblīğ eylemekdür ve bizi bir ān evvel göndermege ihtimām eylesünler (11) didikde bu daħi bi‘l-vāsıta tefhīm olunduķdan soñra devletlü (12) pāşā hażretlerinün emr-i ‘ālilerine itā‘at ve hātır-ı sa‘ādetlerine (13) ri‘āyet üzerimize lāzımdur mübaşir efendi bu gice buyursunlar (14) bizde te‘emmül idelim elbette temşiyet virürüz diyüp hatm-ı meclis olduķda (15) efendi daħi bā-şöhret-i vaķār esb-i şabā-reftāra süvār olup

[149a]

(1) menziline nüzül eyledikde ta‘yīn-i defterin taleb ve evvel giden (2) ziyāde mü‘enneş-i gün-ā-gün ile ikrāmı ber terīn eylediler ve derhāl (3) tercemān ile Gencor ceneral gelüp müdahāneye āġāz ve celb-i hātır içün (4) dil-nüvāzlıķlar idüp ceneralimiz sizi ğayet begendi ‘āķil (5) ü kār-güzār ve kāmīl-i şayrefi-i rüzġār ādem imiş inşāallah (6) er-raħman bu huşuş bu merd-i kār-didenün yüzünden temşiyet (7) ve ke‘l-evvel tarāfeyn beyninde bā‘ iş-i meziyyet-i ülfet olur diyü şenāñuzda (8) oldı didiler Beyt Ricā bi-rüşvet olsa nāfiz olmaz nuķ-ı (9) istid‘ā Hedefden tīrūñ istirdād-ı demrensizligündendür (10) mantūķınca efendi didi ki diñle tercemān bu rişhandlik benim zerre (11) vü şemme kadar vāşıl-ı şimāh-ı gūş u hūşum olmaz benim rüşd ü sedādumı (12) veliyyü’n-ni‘amım begensün yoħsa ceneralin taħsīn ve neferini müfid degildir (13) illā duħter huşuşunda her ne re‘y ü murād idersem aña bir sā‘at (14)

muḳaddem müsā‘ade iderler yoḥsa me‘āl-ḥānlık beni firīfte eylemez diyüp (15) ḥatm-ı kelām eyledi ammā mesfūru’z-zıkr ümenā-yı İspolet ḥāzır bi’l-meclis

[149b]

(1) olmağın mūmā-ileyhe taḥsinden şoñra ceneral dūşizenüñ keyfiyetin (2) bunlardan istifsār idüp āyā irtidād-ı şaḥīḥ mi yoḥsa ke’l-evvel (3) müslime midir diyince ceneral-i bed-fi‘ālūñ hirāsından belī şaḥīḥdir didiler (4) ba‘dehu tercemān-ı ḥīle-feşān ceneral tarafından yine ‘arz-ı nevāzişler idüp (5) bu aḥvāl niye mūncer olacaḳdur bu duḡter rızāsıyla gelüp dīnimizi (6) ḳabūl ve āyīnimize duḡüle ḥaḥişger oldı dūşizeye nice cebr ve size (7) nice teslīm idüp bu mādde şüret-pezir ola didi Beyt İtme beyhūde (8) yire şarf-ı nefes Çünkü iş bitmedi bārī sözi kes maḫmūndan şoñra (9) mūbāşir-i mūmā-ileyh didi ki diñle tercemān ne duḡter rızāsıyla bu ṫarafa (10) geldi ve ne irtidāda heveskār oldı ḥuşūşā bu ḳadar müslimān (11) ḥuḫūrunda islāmı muḳırıra oldıḡı ke’ş-şems zāhir ü bāhir oldı (12) ḳaldı ki diyārımıza gitmeden i‘rāzı ancaḳ sizūñ taḫvīfīñüzden (13) nāşī oldıḡın biz degül ‘ālem bildi şimden şoñra ‘özü ü bahāne (14) şīt-i bī fā‘ide-i cefā nedür veliyyü’n-ni‘am ḥāzretlerinüñ emri (15) üzere duḡter maṫlūbımdır almadıḳça gidersem nāmerd olayım diyince la‘in-i

[150a]

(1) bī-dīn giribān ḥīleden ser-nūmā olup duḡter o maḫalde daḡı (2) iḳrār-ı islām eylemiş cenābıñuzu tercemānlar taḡlīt eylemişler didikde (3) efendi didi ki diñle ey pelīd-i ‘anīd ol vaḳt beni tercemānlar (4) aldemiş olsun bu ‘abd-ı faḳīr dūşizeden istifsār (5) dīn eyledigimde engüşt-i şehādeti efrāz ve ḥüccet-i dīn-i islāmı (6) ibrāz eyledigin gözüm ile gördüm ve ḳulaḡımla işitdim yoḥsa (7) benden şoñra duḡteri cebren ve ḳahren mürteddedür diyü sūḳūt etdirüp (8) şimdi bu beyt ‘Ankebutdan ez‘af u evhen dūrūḡ-ı pūr fiten ile (9) def‘ ḳaydına dūşüp iki devletūñ beynine iḡtilāl belki (10) şā‘ıḳa-i celāl bıraḡup māni‘-i meveddet olayım dırsen sen daḡı (11) müşrik-i şad-sāle iken islāma cebr eyleseler şüretā müslimān (12) olursañ ammā sīretinde küfr ü ḫalālet der-kārdur didikde (13) nā-gāḥ ḫuḳadār āşaf-ı zī-şān El-ḥāc Muşṫafa Aḡa bu kelimāti (14) te‘yīd eyleyerek tercemāna ḫıṫāb eylediki ben saña dimedim mi dūşizeye (15) ‘arz-ı hezār idüp teklif-i dīn itmek zīrā İsmā‘īl Efendi

[150b]

(1) vāḳı‘u’l-ḫāl ḥāzret-i veliyyü’n-ni‘ama ifāde ider ve min ba‘d bu da‘vādan (2) keff-i yed eyleme dir ve ben anlardan ḳızı ḥāḥ u nā-ḥāḥ alurum diyüp (3) siḫām-ı ḳazāsı sizūñ üstüḡānuñuza digerse neylersüñüz didik de (4) mel‘ūn leb-rīz-i hirās olup be-re’s-i şanem-i ben duḡteri (5) istintāḳ eylediklerinde ḥāzır bi’l-meclis degil idim söyledigim anda (6) olanlaruñ cevābıdur ce ceneralimize daḡı böyle ‘arz olundı (7) diyü bu kelimāti mü‘eyyed nice nice ḡüft ü şenīd oldı lākin taḫrīr-i (8) bādī-i iṫnāb olmağın ictināb olundı velḫāşıl efendi-i tercemān-ı (9) düzaḡ-mekāna āḡir bu cevābı verdi ki kelām-ı seyyār ve kelimāt-ı (10) nā-hemvar gerekmez defe‘āt ile vekīl-i saltanat ve mu‘temed devlet olmuş (11) bir vezīr-i bī naḫīr dūşizeye olan cevri-i islām üzere

oldığı (12) haberi sāmī‘ a-pīrā-yı gūş u hūş-ı olduğdan soñra ber-muktezāyı (13) şurūṭ muşālaḥa dostluk yüzünden mektūb-ı emr-üslūb yazup (14) duḡteri ṭaleb buyururlar ceneral daḡi te‘emmūl eylesün zīrā bu mādde-i (15) fitne-engīz giderek iltihāb-ı şihāb-ı şerer-ḡīz gibi nice memleketleri

[151a]

(1) sūz-nāk ve nice nikbetleri iḡrāk-ı helāk idecegi nümāyān (2) ve ke‘ş-şems ‘ayān u rāygāndur ḡayrı kendüsi ‘ālemdür didikde (3) la‘īn-i pūr-kīn encām-ı kār-zede karar idecegin bilüp lisān-ı (4) Efenc üzere elbette āşaf-ı cihāndāruñ vüçuhla emr-i muṭā‘ dur (5) diyüp gitdi ve ne ise ol gice geçüp ‘ale‘ş-şabāḡ tercemān-ı (6) fitne hem-yān ceneralden nūvāzişler tebliḡ idüp efendi-i mūmā- (7) ileyh istiḡnā yüzünden cevāb virmekle çukadār El-ḡāc Muştafa‘ya (8) bugün sizi gönderecekdür mektūblarıñuz teslīm olunur haberin (9) virüp gitdi ba‘dehu Muştafa Aḡa‘yı isteyüp teslīm-i mektūbdan (10) soñra bu ḡuşuşı Muştafa aḡa daḡi ke‘l-evvel cevāb virüp (11) benim bu emre me‘mūriyyetim yokdur lākin ḡātrıñuz içün murādıñuzı (12) a‘lā ṭarīḡu‘r-ricā İsmā‘īl Efendi‘ye söyleyeyim amma devletlü efendimiz (13) istiḡbār buyururlarsa ifāde iderüm ve illā kendülüğümden söylemem (14) diyüp veda‘ efendiye muḡāvereyi ‘aynıyla naḡl idüp Bosna‘ya (15) rū-be-rāḡ ‘azīmet oldı ba‘d-ez-īn tercemān-ı perestār-ı nīrān

[151b]

(1) ve kātibi ceneral derḡāl gelüp ceneralimize sizden bu ḡuşuşuñ (2) temşiyetini ricā ider ve pāşā ḡazretlerinüñ emr-i ‘ālīlerine itā‘at (3) ve ḡātr-ı devletlerine ri‘āyet üzerimize vācibdür ammā ne fā‘ide (4) el-yevm duḡter dīnimizde ḡā‘imedür cebren teslīm müşkildür zīrā (5) keyfiyyed şāyi‘ olıcak bizimde serḡaddlerimüzde iḡtilāl vāḡı‘ (6) olur bir daḡi muvāceheten mükāleme olunsun eger ḡālā esās-ı islām (7) üzere şābite ise teslīm idelim cebren olmadığı şuyuc bulup (8) ḡatta memleketimüz içinde bā‘iş-i ḡacāletimüz olmaya bizimde ‘arzumızı (9) şıyānet kendülerden me‘mūldur diyü niyāz ve sipārişin tebliḡ (10) eylediklerinde efendi didi ki anlaruñ ‘ırz u vaḡārların ḡimāyet (11) lāzime-i mūrvetimüzdür lākin dūşīze-i mazlūmenüñ zāḡirā irtidādı (12) cebren idigi ahālī-i serḡadde rāygān oldı elbette iḡtilāl der-kā[r]dür (13) ve ben duḡteri tekrār istinṭāḡa me‘mūr degilim ve evvelki def ada (14) islām üzere buldığım kifāyet ider ve bu ḡareketleriñuz da‘vā bilā (15) delīldür bir vechle netīce-pezir olmaz hemān murādları ser-rişte

[152a]

(1) meveddeti şikeste itmemek ise dūşīzeyi teslīm iderler ve illā (2) devletlü veliyyü‘n-ni‘amum dūşīzeyi elbette fitrāk bend-i zīb-i semend (3) idecegi bedīḡidür bu sevdā-yı ḡām-ı nikbet-encāmdan fāriḡ olsunlar (4) cenerale böylece ifāde ile dedikde merdūd-ı Nemrūd bir zamān (5) ser-be-ceyb ḡayret ü dehşet olup mūmā-ileyhüñ kelāmını birbirine (6) işāret ve rāst gūy ḡaḡ degil belki eḡaḡḡ cevāb-ı nā-yābdur (7) diyerek gitdiler mükāleme diḡer İsmā‘īl Efendi bā-ceneral-i ḡeybet-me‘āl (8) nāḡil-i

havâdiş-i rûzgâr ve râvî-i menâkıb-ı Hâzret-i Kerrâr (9) berâ‘a-i bedî‘ü’l-beyân ve berâ‘a-i tercemân-ı zamân ile şöyle tercî‘-i (10) bend şahâyif-i su‘ûr olur ki mezkûr El-hâc Muştafa Ağa’nuñ Bosna’ya (11) irhâ-yı ‘inân ‘azîmet oldığı eşnâda yine kâtib-i ceneral ve tercemân-ı (12) bed-fi‘âl efendiye gelüp evvel ki gibi nüvâhtdan soñra zebân-dırâz (13) âgâz olup ceneral re‘yüñüzden şafâ-yâb olmağıla bize hitâb (14) eylediler ki mübâşir efendi ile halvet ve şohbet itmege muhtâc-ı lâ‘ilâcuz (15) zîrâ mādde-i hafıyye vardır müzâkire olunmak iktizâ eyledi lâkin

[152b]

(1) külli sırrun cāvizü’l-işneyn¹⁰ şâ‘a me‘âlince piyâde ve tek ü tenhâ buyurmañuzı (2) iltimâs iderler dince efendi mesfûrlaruñ dimâğı zehr-i hıyel ile (3) mesmûm ve hûlyâ-yı fesâd-peymâları mefhûm olup didi ki diñle (4) tercemân-ı bed-gümân benüm hâddim ve hışmım ve eşheb ü raht u bahtum devletlü (5) veliyyü’n-ni‘amumuñ sâye-i sa‘âdetlerinde müsta‘âr ve çeşm-i a‘dâya (6) sinân-ı sine-güzâr degildür cümlesi memlû kimdür evvel emrde ne gûne göründüm (7) ise yine tarz u tavırdan zerre ve şemme‘ noķşân hareket itmeyen ceneral (8) bizüm ile halvet murâd iderse elbette cây-i maķşûda varduķda (9) ber-mü‘tâd tahliye olunup münâdeme ve mükâleme olunur diyü ağızına mühr-i (10) sükût urdı la‘în me‘yûsen rücû‘ eyledi ba‘dehu ümenâ-yı İspolet (11) geldikde vâķı‘ü’l-hâl müzâkere olunup onlar daķı bu tedbîrden âgâh (12) olup itdiler ki bunlar bu def‘a sizüñ gelişiñüzden gâyet vehm (13) ü teşvîşe düşdiler devletlü âşaf-ı kerrâr efendimizüñ iltihâb-ı (14) heybet-i şerer-pâşları başlarına degül belki derûnlarına te‘şîr eyledi (15) bunlar cenâbıñuzı tehî-dest göndermezler lâkin ba‘zı hîle ve desîse ile

[153a]

(1) sizi itmâ‘ ve duķteri tekrâr istintâķla ref‘i kınâ‘ idüp (2) bu mişilli yazıcılara sa‘y ider hemân surâdıķ-ı ğafletde bulunmañ (3) didiler ol gice mürûr ve irtesi âfîtab-ı ‘âlem-tâb rüy-ı (4) ‘arzı pür-nûr itdikden soñra iki sâ‘at mürûrunda tercemân-ı (5) hîle-resân zuhûr idüp buyuruñ ceneral sizi ister didikde (6) efendi daķı semend-i şabâ-reftâra süvâr ve hüdâm u ittibâ‘ıyla (7) hâle-vâr ceneral hâna şahn-ı sellemine nüzûl ve hezâr tahrîm ü tekrîm (8) dâ‘ire-i cenerale duķûl eyledikde ikrâmen bir şandeliye iclâs u rûsûm (9) ri‘âyet-i istînâsı edâdan soñra ceneral tercemâna imâ-yı (10) halvet anlar daķı efendiye telmî‘ ve işâret itdikde ol daķı (11) cümleñüñ hürûcuna imâ illâ ‘Alî nâm bende-i şeker-h‘ârlarıyla lâtince (12) bilen Hâsan subaşı didikleri âdemi istişnâ idüp biri (13) fehm ü ferâsetde biri tercüme-i sühanda kuvvetde bu iki merdüm-i tîz- (14) fehmi intihâb mâ‘adâsın tîrd-i bâb idüp mükâlemeye başladılar (15) efendi-i nüktedân rağmen li en fihim bir şurb duķân itmezsüñ

[153b]

(1) bî-hużûr oluruz diyerek çabuk getürtdi ceneral beg güzel (2) mezâķın icrâ eylesün biz memnûnuz diyü icâzet gösterdi (3) ba‘d-ez-în ceneral-i bed-fi‘âl bi‘l-vâsıta didi ki

¹⁰ İki kişinin bildiği sır, sır değildir.

bu kâr-ı düşvâr (4) nevehle resîde-i merâm ve ne gûne peyveste hitâm olur diyüp (5) zîr-i zeylinde nihân meşrebe-i ve şinâbı vefkince perde-i hud'adan (6) rû-nümâ olarak pîle nişâr-ı tekellüm olup didiler ki eger hâzret-i âşaf-ı (7) 'adâlet-güsterün bu bende-i kem-revâca 'inâyet nâmeleri geleydi ve cenâbîñuz (8) beni bulup duhter huzûrımızda ba'de'l-istintâk islâmını (9) ikrârı resîde-i gûşımız olaydı bilâ tevaqquf size teslim iderdüm (10) lâkin henüz keyfiyyet benüm mechûlüm ve bir âlây erâzil-i Dârâ-cîfe bize hilâf (11) inhâ eylediler düşîze-i cihân-ı zîb âver-i hân mân hüsn-i ihtiyârıyla (12) firâr ve âyîn-i devletimizi ihtiyâr idüp piş-gâh-ı eşnamda perestiş-i (13) 'ubûdiyyet ile ber-pâ ola revâ dâde-i mürvet tersâyî midür o mazlûmı (14) redd ü tard eylemek didiklerinde gayret ve hamîyyet lücce-i fu'âdumda mevc-hîz (15) olup bi'z-zât kendüm duhterün oldığı manâstıra varup bi'l-muvâcehe

[154a]

(1) istintâk eyledigümde ben kendü rızâm ile geldim bunda qalup (2) milel-i naşârâyı ihtiyâr ile hıristiyan oldum min ba'd gitmem ve (3) dîniñüzden rücû itmey diyü süz u güdâz-ı mahabbet izhâr idince (4) ben daği bint-i uhrevi ittihâz eyleyüp zîr-i himâyemde mahmiyye ve mer'îyyedür (5) ve bir işk-i devletimize lâyıq ve şurût-ı muşâlahaya muvâfık olmaya (6) bu duhteri size nice teslim idelüm ve bu emr-i düşvâre ne yüzden (7) temşiyet virilür pâşâ-yı zîşân hâzretlerinin emr-i 'âlileri (8) muṭa'dur ve sizi tehîdest göndermek bize vücûhla (9) müşkil-terdür Beyt Gider mâh u gelür mihr-i dil-efrûz Ki bir qoltuğa (10) şıgmaz iki karpuz vefkince duhteri teslimden ebâ Âşaf-ı (11) cihân-dârı irzâ dâ'ire-i imkânda degildür lâkin kendüler (12) daği rüşd ü sedâd şâhibi olduğu beşeresinden nümâyân ve (13) üslûb-ı hekimânesinden 'ayândur ne tedbîr iderler efendileri (14) bizümde efendimizdür emr ü fermânlarına itâ at lâzime-i zimmetimizdür (15) bu emr-i 'asîre her ne münâsib görürlerse işâret buyuralar

[154b]

(1) hattâ bâ'îş-i kıl u qâl ve sebeb-i infî'âl olmayup bilâ nizâ' dü (2) düşîzeyi teslim idüp ol taraf-ı muṭayyeb ve bu cânib-i bî-tâb (3) ta'b ola baña qalursa re'y-i aḥsen budur ki duhter leyli-revâkı (4) bir def'a daği istintâk kaydında olsak islâmı muḳırrı olduğu (5) suyu' bulsa tarafımızdan ve taraf-ı âḥardan kimesne çün ü çerâ idemeyüp (6) size ve bize mahz-ı hayr idi diyüp tekmîl-i suhan ve efendiye tefhîm (7) olundukda bildigi belîd-i 'anîdün istintâk-ı mükerrerden murâdı duhter (8) kemâl-i tehdîd ile lebrîz-i hirâs olmağın bir daği islâmı irâd eylemez (9) ve ba'd-ez-în mükâleme bir şey' müfid degildür bu bâbda emr-i Âşafi üzere (10) eḥibbâ ve aşdikâ bâ-huşûş ümenâ-yı İspolet cümleten gelüp bâ vefk-ı (11) merâm müzâkere ve istintâk olundukda keyfiyyet 'ale'l-ıtlâk cümleñ (12) ma'lûm u mefhûmı oldu tekrâr bu hîle vü desîseye ne hâcet (13) diñle ey tercemân bu hîzlân seniñdür bizüm ile def'a-i nuḥustinde olan (14) qavl u qarâr ve 'ahd-i vifâk ve mişâkuñ bi'l-cümle hilâf-ı zuhûr eyleyüp (15) dürlü dürlü hîle-i efrenci ile bizi tağlîṭ eyledük ben yine dostluğa binâen

[155a]

(1) ceneralüñ gelmesine tevaḳḳuf olsun yāḥūd efendimize i' lām ile taṣṣruf (2) olunsun diyü ibrām ide gördüm hezār bāziceye sülük idüp (3) cevāb-ı nā-şavāba ihtimām eyledüñ nār-ı dālālet derūnuñuzda şerāre- (4) ḥız ve kār-zārı düzd-i hezār-sāl gibi mekr ü fisūnuñuz fitne-engiz (5) olmışdur lākin ey ey ḥar-ı lā-yefhem bu gūne ḥareketiñüz ḳazā-yı (6) mübremden āgāh olmayup kemāl-i ḥamāḳat ü belādetüñüzden iḳtizā (7) ider zīrā veliyyü'n-ni' amum 'Alī Pāşā ḥazretleri ne mertebe dīndār ve (8) ḡayret-keşdür ki hezār kār-zārda hey'et-i beşeriyetden çıkup (9) heft-ser ejder mānendi nice a' dā-yı bāriḳa şā' iḳa gibi yaḳdı (10) ve esās-ı üstivār Nemçe'yi yıkdı üç beş def' a ḥānümān-ı şūmlarun (11) āşiyāne-i büm eyledi sezā ve mācerāları işitmediñüz mi yoḥsa (12) duḡteri aḥzda kendüye za' f u ' acz mi geldi lākin bu reftārdan (13) āgāh degildür ve sizüñ ḥizlān-ı perişānlığıñuza sebep olmayayum (14) diyü ketm ile muḳayyedüm ve bir daḡi duḡteri muvāceheye me' zūn degilüm (15) ve ol zamān Ḳanbeloḡlu ve Daviloḡlu dūşize engüşt-i

[155b]

(1) şehādeti firāz ve lisān-ı dürer-bār ile iḳrār-ı imāna āgāz idüp (2) nesāḳ-ı islām üzere edā-yı merāma teşmīr-i sāk-ı ihtimām eyledigin gūş (3) ve duḡterden ḳabā-yı ḳarābet te' ālluḳı olup der-dūş eylediler şimdi (4) sözlerinden rücu' idüp bint-i müslimeyi teslimden ebā itdiler (5) ammā bu māddenüñ beyne'l-ahāli şuyu' -ı nümāyāndur o iḳrāra bināen şurūt-ı (6) muşālaḡaya zarar virmez şimdi ceneral kıızı teslim eylese zerrece (7) şānına şe'n ve 'unvānına noḳşān menn gelmez didükde tercemān (8) fitile sūz-ı nirān tebliḡ eyledikde ceneral-i be-fi' āl didiki bir daḡi (9) teklīm ü tekellūme ḡacet yok farz idelim çünki o vaḳtde duḡter (10) islāmı muḳirre olmuş o maḡalde fitrāk-bend-i ḳabūl oluna idi vucūh (11) ile çesbān u şāyān idi ve memleketimizde bu rütbe ḡüft ü gu olmazdı (12) ammā furşat fevt olup kendüleri daḡi tek ü tenhā iyāb (13) buyurmuşlar biz andan soñra kıızı söyletdük bir dürlü cedvel-i islāma (14) pā-nihād olmayup dā'ire-i iḳrārdan kenār çizüp ancak rızām ile (15) memleketiñüze geldüm dīniñüze ḡā'hişker olup çelipadur gerdem-i ḡıristiyān

[156a]

(1) oldum didi ki beynimüzde şöhret bulmışdur tekrār muvācehede (2) sezi taşdıḳ itmedükce teslim mümkün degildür zīrā bā' iş-i (3) ḳıl u ḳāl belki sebep-i melāl u iḡtilāl olur kendülerden (4) niyāz-mendüm ki ḡatırımuz şıyānet idüp cumhūr-ı devletimüz (5) beyninde ve bizim ḡuzūrımızda istinḡāḳ olunsun def' a-i (6) ūlā gibi muḳirre-i islām olursa teslim olunup bir ḳademe (7) evvel gönderilmesine ihtimām olunur ve duḡter rızāsiyla gitdi (8) diyü ḳuyūd-ı muşālaḡamız üzere maḳşūd ḡaşıl olmuş olur (9) diyince efendiye 'arz u tebliḡ olundu mūmā-ileyh daḡi didi ki (10) ceneralüñ devletinde niyāz-ı maḳbūlum lākin henüz dā'irelerinde (11) bir dürlü fā'ide itmeden bir ḳazāya giriftār eyleseler gerek ki Beyt (12) Bir derde esir ol ki eṭibbā-yı zamāene Vābeste-i tedbīr-i devādur (13) dimesünler me'alince bu ' illete tedbīr-i mu' ālece me'mül degildür (14)

zîrâ bu teklîf bize ğarâ'ib-i dâm meşâ'ib-i encâmdur tütalum (15) berây-ı hâtır-ı ceneral ve beher hâ'hiş-i ricâl-i bed-fi'âl dūşîzeyi

[156b]

(1) muvâceheye getürüp ba'de'l-istintâk bizim ile 'azîmete kıyâm ve rû-be-râh (2) memâlik-i islâm olursa ni'me'l-matlûb ve illâ sizûñ taḥvîf (3) ve tehdîdiñüz sebebiyle rû-gerdân olursa cenâb-ı Âşaf-ı şâfiḥü'- (4) l-erkâne ne vechle cevâb olur ma'lûmları mıdır zîrâ devletlü (5) vezîr-i zîşân delîr-i devrân vâlî-i 'irfân ben saña istintâk-ı (6) duḡteri sipâriş itmedigümden mâ'adâ seni ol emrden men' (7) itmişiken kendi ḡarîḡañdan kâr-güzârlık sevdâsına düşüp (8) meşhûr-ı cumhûr olan ta'ḡil-i umûra niçün sebep olduñ kendi (9) cezâ-yı 'amelîyle mücâzât olunsun diyüp miḡrâz-ı ecel âra-i kesel (10) benüm ḡaḡkumda taḡrîk olunursa ğazâb-ı bî-emânından ne taḡrîble (11) taḡlîş-i girîbân ideyüm hemân bu benüm ḡizlân-ı 'ömrüm murâd itmedür (12) yoḡsa dūşîzeyi pây-i veche kân alurlar arada benim telef (13) olduğum ḡalur ceneralden ben daḡi niyâz-kârüm ki benüm ḡayy-ı ḡümâr-ı (14) 'ömrüme bâ' iş olmasun zîrâ bûder-hâtır-ı ḡulyâ eyledigi bâzîçe (15) nezd ü vûzerâda oynanmaz ḡuḡuşâ bizim efendimüz cihân-âşiyâna

[157a]

(1) büm olacağın bilse re'y-i meczûmundan dönmez baña 'öḡr itmesünler (2) cenerale böylece tefhîm ile diyüp tercemân-ı efsürde lisân daḡi teblîğ (3) eyledikde ceneral 'ıyâzu billâh biz kendülere zerrece keder olacaḡ (4) nesneden ḡazer iderüz mümkün oldıkça merâmlarına müsâ'ade (5) ve müsâ'afa idüp muḡayyeb olduğın isterüz Âşaf-ı cihân-dâr (6) ḡazretleri daḡi nâdire-i devrân müşârün bi'l-benândur mülûk-i (7) naşârâ ḡâtırına ri'âyet emr-i 'âlîlerine itâ'at iderler (8) bâ ḡuḡuş Venedik devletinüñ müttekâsı ve büyük dostıdır (9) lâkin bizimde murâdımız sühûletle ḡuḡûl-peḡir olup bâ' iş-i (10) fesâd olmasun didük zîrâ duḡteri bilâ muvâcehe ve mükâleme (11) size teslim eylesem ḡristiyân eşḡıyâsı beyninde zuhûr-ı fitne (12) gün gibi zâḡir ü hüveydâdur çünki siz istintâk-ı mükerrer (13) duḡterden ihtirâz idersiñüz ben 'inâyetlü efendimüze bir âdem (14) irsâl ü muvâceheyi iltimâs ideyüm bir kerem şâḡibi vezîr-i (15) naḡîrdür devletimüz beyninde ihtilâle rızâ-dâde olmayup

[157b]

(1) yâ duḡter-i istintâka müsâ'ade yâḡûd ednâ ḡâtırımız içün bu emre (2) musâmaḡa buyururlar ve efendi daḡi iltimâsımız müsâ'adesi içün (3) devletlü pâşâ ḡazretlerine ve kethüdâ beĖe 'arz-ı ḡâl-i taḡrîr ile bendelerinüñ (4) birini bizim âdemimiz ma'ıyyetine buyursunlar her ne güne olur ise (5) muḡayyebü'l-hâtır iderüz didikde mûmâ-ileyḡ daḡi bu emre rızâ-dâde (6) olup kendileri bilür yazsunlar bizde elimüzden geldiği ḡadar (7) is'âf-ı merâm içün ricâ iderüz ceneralüñ öylece ma'lûmları olsun (8) ve bu emre ihtimâmım ḡama'-ı ḡâmemden degildür mecmû'-ı ḡareket ve sa'im devletlü (9) efendimizüñ emr-i 'âlîlerinin mâ-şadaḡıdır ve fermân-ı veliyyü'n-ni'amı yerine (10) gelmedikçe baña ḡabbe-i ḡaḡrâ ve dâne-i safrâ gerekmez zîrâ efendimizüñ (11) rızâsından a'âlâ ve du'â-yı kimyâ eşerlerinden iḡlâ zâd-ı ma'âş (12) ḡaydında degilüz

çünkü ceneral böyle murād itmiş kendü bilür yoḥsa (13) buña ‘adem-i müsā’ ade mir ‘āt-ı dilde cilve-gerdür zīrā efendimizūñ (14) ḡayret-i dīniyyesi sedd-i iskenderden metīn ü müstahkem olduğından (15) mā‘ adā ahālī serḥaddūñ sūz-ı niyāz-ı cān-güdāzları poladı nerm iderken

[158a]

(1) bu ricāyı nā-becānuñ nüfūz-ı müteşavver degildür diyüp meclise (2) ḥitām ve yine menzil-i ma‘ hūde gelüp qarār u ārām eyledi çünkü (3) şabāḥ olup ḥūrşid-i enver ‘ālemi münevver eyledi nā-gāḥ (4) tercemān-ı fitne-resān gelüp ceneral tarafından ‘acayib nüvāḥt-ı (5) dil-firībden sonra rū‘esā-yı küffārdan ḡapudan nām bir şaḥş-ı (6) nā-pākī nāme-i ceneral ile āmāde eylediler İsmā‘īl Efendi daḡi (7) ‘Abdu’rraḥman nām ādemini ta‘yīn ve mektūb ‘arz-ı ḥāl üslūb (8) taḥrīr idüp mesfūr ile hem ‘inān-ı sefer eylediler ḡazret-i (9) āşaf-ı kişver ḡuşāya ‘arz-ı ḡulūş-ı bendeñi ve merāsım-i ādāb-ı ‘ubūdiyyet (10) ve efkendeñi icrāsından sonra maẓmūn-ı niyāz nāme-i ceneral (11) bu idi ki eyālet-i Bosna’da Doḡna ḡazāsında vāḡı‘a Ḳopḡazāde (12) kızı Leyla nām bākire ḡüsn-i rızāsıyla diyārımıza gelüp dīn (13) ü āyīnimizi ḡabūle şuret gösterüp iḡtiyārlarıyla ḡelipadur gerden (14) ü ḡuş oldu ahālī-i serḥadd ise bu kız sirḡadur cebren gitdi (15) memleket-i islāmiyyeye gelmege ḡāstegārdur lākin kebk-i şikeste-

[158b]

(1) bāl gibi şebīke-i dām-ı düşmenān mekr-i ‘iḡālden rehā-yāb olmuyor (2) diyü serḥadd ü memleketimize şerer-pāş-ı şihāb olup iki serḥaddūñ (3) beyninde bā‘ iş-i fitne olmasun diyü ḡāk-i pāy-i devlet-me‘ābuñuza ilçilik (4) nāmıyla firistāde kılınan tercemān ḡulları ile def‘ine emr-i ‘ālī (5) iltimās olunup cenāb-ı devlet-me‘ābları daḡi müsā‘ade-i ‘aliyye (6) ve ḡarafeynūñ şıdḡ u kızbin ma‘lūm itmek içün bākire-i mersūde-yi (7) istintāḡ idüp şurūḡ-ı musālīḡā üzere ne ḡüne ḡareket (8) iderse aña ḡöre ‘amel olunmaḡ bābında ittibā‘-ı ḡāşlarından (9) İsmā‘īl Efendi ḡullarından ta‘yīn buyurup anlar daḡi düşīzeyi (10) istintāḡ idüp bir daḡi ol diyār-ı islāma ‘adem-i raḡbetinden (11) mā‘ adā cedvel-i naşārāya zīb-āver dā‘ire olduğın imā ve inhā (12) itmişiken gerek duḡterūñ birāderi ve gerek Boşnāḡ tercemanları (13) mübāşir ḡullarına düşīze islāmını muḡırre oldu diyü mezāḡlarına (14) ḡöre yañlış ḡaber virmeleriyle mūmā-ileyh daḡi efendimize böylece (15) ‘arz u i‘lām idüp duḡteri ḡaleb zımnında bu şenā-kārlarına

[159a]

(1) mektūb-ı emr-üslūb taḥrīriyle mübāşir ḡulları ircā‘ buyurulmuş bizler (2) şurūḡ-ı muşālahaya muḡāyir ḡareketde bulunmayuz ve ol vaḡt (3) mūkālemede bendeñiz bulunmadum mādde henüz ma‘lūmum olmadı lākin (4) tekrār duḡteri söyledüm cevāb virdiki maḡdūrımı şarf (5) idüp ḡüsn-i iḡtiyārımla dīn-i naşārā-yı der-‘uhde idüp (6) emāret-i ḡabūli ‘arz eyledüm himmetiñüzden mercūdur ki beni cebren anlara (7) teslim itmeyesüz diyü niyāz mend oldu şimdi teslim eylesem hem ḡilāf-ı (8) şurūḡ-ı muşāliḡadur hem memleketimizde fesāde ‘azīme-i mü‘eddīdür (9) efendimden ricām budur ki mübāşir mūmā-ileyhe diye siz ki tekrār (10) duḡter-i muvāceheye getür istintāḡ

ile ke'l-evvel islāmı muķırre (11) ise alup fitrāk-bend-i ķabūl ile ve illā irtidād üzere muşırıra (12) ise ĥazef-pāre gibi şadme-i terk ile diyüp der-āstīn-i ferāğ ol (13) diyü emr-i 'alileri mercū ve müsted'ādur bākī emr ü fermān yed-i me'ālī- (14) 'unvānlarına menūt ve müsellemdür diyü tahrīr itmişdi ammā İsmā'īl (15) Efendi dağı bu iltimāsı müş'ir bir 'arz-ı ĥāl inşā eylediki nāme-i

[159b]

(1) ceneral ma'rūz-ı devlet-i āşafāneleri olduķda 'ināyet-i mālā nihāyelerine (2) ķalmışdur Beyt Tufeyl olmak ne mümkün inĥirāf-ı ṭab'-ı küffāre (3) Geçilmez istikāmetden girībān olsa şad-pāre mefhūmınca zāhirā (4) mu'āvenet ve ma'ıyyetde bulundu ammā maĥfice ketĥüdā bege bir ķā'ime yazup (5) beyne-hümāda güzerān eyleyen mükālemeyi tafşilen i'lām ve bu netice (6) üzere ĥitām virmiş idi ki küffār-ı düzaĥ ķarāruñ derūn u (7) bīrūnlarında devletlü efendimizüñ meĥābet ü ĥaşmetleri ol mertebe (8) cāygīr ve pūr te'sīr olmuşdur ki ĥavf u hirāslarından ķan ķuşanurlar (9) bir dürlü muĥālefete ķudretleri yokdur hemān irsāl olunan ilçıye (10) i'tibār ve muvācehe-i duĥtere rızā ve ictisār olunmayup gerek (11) cenerale ve gerek bu ķullarına üslūb-ı evvel üzere mü'ekked ve müşedded (12) emr-i 'ālileri vārid olursa ve dūşizeyi taleb zımnında ķabudān-ı (13) seg cobānı ĥuzūrlarına getürüp tenbīh ve te'ķid iderler ise (14) bu ĥuşuş ĥuşūl-pezir olacađı rüşenā-yı zāmīr-i ilhām-semīrleridür (15) bākī fermān devletlü veliyyü'n-ni' am ĥāzretlerinüñdür diyü yazmış idi

[160a]

(1) ve ādemīsine bunı ketĥüdā beg ĥāzretlerine vir diyü sipāriş (2) idüp ķabudān-ı bed-gümān ile ma'an Bosna'ya rū-be-rāh Travnik'e (3) dāĥil olduķlarında mezbūr 'Abdu'rrahman teķaddüm idüp ķabudān-ı (4) gümrahı iĥbār itmekle bir ķuķadār-ı miĥmāndār-ı mesfūrı istikbāl (5) idüp bir menzil tenzīl ba'dehu İsmā'īl Efendi'nüñ ķā'imesine naẓar (6) ve mektūb-ı mesfūrı taleb ve bi'l-cümle mefhūmı ma'lūm-ı āşaf-ı (7) cihān-dārī olduķda ķabudān-ı düzaĥ-mekāna i'tibār ve istintāk (8) mükerrere rağbet buyurulmayup üç beş gün menzil-i mu'ayyenesinde (9) meķş ba'dehu ketĥüdā ĥāzretleri ĥuzūrına getürüp vāķār-ı çīn-i (10) cebīn ve izĥār-ı kibr ü kin iderek a'lā tarīķü'l-muvāza'a çend (11) kelime su'āl-i nā-be-cā ve birķaç lafz-ı bī-ma'nā irādından soñra (12) 'unf u 'āzametle maĥalline ircā' eyledi ammā mesfūruñ kendi helāk (13) ve zehresi çāk ola yazdı ve ķār nerde netice bulacađın añlayup (14) tercemān-ı bī-īmāna lev m ü dūşnāma başladı iki gün murūrundan (15) soñra nā-gāh ceneral-i gümrah bir mektūb-ı emr üslūb tahrīr olundu ki

[160b]

(1) maẓmūn-ı celādet-nümūnı budur meveddetlü rağbetlü Dalmanca ve İrbanya (2) cenerali ĥuzūrlarına 'arz-ı ĥulūş-ı pūr-ihtimām ve inhā kerde-i maĥabbet-i (3) encām-ı ĥāl ü ĥātırları istifsār olunur hemvāre erike-nişīn-i [Der-Kenar] Şüret-i Mektūb Emr-i Üslūb Veliyyü'n-Ni'amī (4) āsāyiş olasız bā'ış-i meveddet-nāme oldur ki benüm

rağbetlü (5) dostum ādemiñüz kabudān ile irsāl olunan mektūbiñuz vuşul (6) ve mefhūmı ma‘lūm oldı duhter-i mersūmenüñ size muḳaddem olan (7) istintāḳı ahvālını ḫilāf-ı inhā eylediklerinde tekrār muvāceheye getirülmesin (8) iltimās eylemişsün ol vaḳtde dūşize iḳrār-ı islām eylediginde (9) tarafeynden bu ḳadar ādemler ḫāzır ve nāzır imiş ba‘dehu duhter-i taleb (10) ve imtinā‘ eyledikleri için beynehümāda nice nice münāza‘a oldığı tevātürle şāyi‘ (11) olup sizün daḫi ma‘lūmiñuz oldı benden soñra duhteri cebren (12) ve ḳahren mürtedde idüp bir daḫi istintāḳı iltimās maḫz-ı dām-ı tezvīr (13) ve nābecā tedbirdür bir ālāy ehl-i fesāduñ iḡvālarına rubūde olmayup (14) şurūṭ-ı muşāliḫa ve ḳuyūd-ı mu‘āhedeye menāfi ḫareket bulunmayup (15) dostluḡımuza ri‘āyeten ve ‘ırzıñuzu şıyāneten duhter-i müslimeyi

[161a]

(1) ol tarafda olan İsmā‘il Efendi teslīm ve tarafımuza irsāl (2) idüp ḫāṭırımıza murā‘āt idesüz vesselām mübāşir-i (3) mūmā-ileyhe daḫi bu mefhūm üzere bir mektūb taḫrīr olundı ki (4) ḳıdvetü’l-emāşil ve’l-aḳrān sābıḳā maşraf kātibimiz İsmā‘il (5) Efendi ba‘de’s-selām münḫādur ki ol tarafda bā‘iş-i fesād (6) olanlar ceneral dostumuza İsmā‘il Efendi duhteri istintāḳ (7) eylediği zamān iḳrār-ı imān itmedi lākin Boşnāklar yañış (8) ta‘rif eylediler diyü tefhīm itmişler ol vaḳtde kendü taraflarından (9) bu ḳadar eşḫāş ḫāzır-ı bi’l-meclis olup duhter-i maḫlūme imān-ı (10) iḳrār-ı bi’l-lisān eyledigini ceneral dostumuza ‘arz eyledigimi ḫattā (11) bu ḳadar nizā‘-ı bī ma‘nāya sebep olup tekrār duhteri istintāḳ (12) için iltimās eylemiş o müfsidlerüñ durūḡ-ı bī-fürūḡına i‘timād (13) ile muḫadderātdan bir kızuñ bir ālāy kilāb-ı şeḳāvet-me’ābuñ pīş-i (14) naḫarına gele bizim dīnimizde bu mişilli nesne tecvīz olunmadığın bilmez misün (15) ve bu güne ḫareket devletlü veliyyü’n-ni‘am ḫazretlerinüñ ne rütbe ḫilāf-ı

[161b]

(1) meşrepleri idigin bilmez misin imdi mektūbumız vuşulinde bilā- (2) muvācehe dūşize-i maḫlūmeyi alup tarafımuza getüresin bir dürlü (3) ihmāl ve imḫālden teḫāşī idesin ve’s-selām diyü mektūblar (4) taḫrīr olundı ammā bu mişilli giriftār olanlaruñ bir daḫi rücu‘ı (5) nādır ü nā-dīdedür diyü ahālī-yi Bosna’nuñ şıḡār u kibārınuñ (6) i‘tiḳādlarına mümteni‘ātdan olmagın bu māddeye bu ḳadar sa‘y (7) ve ihtimām ‘abeşe iştiḡāl ve neticesi sebep-i infī‘āldür dimege (8) başladılar Beyt ‘İnādīnuñ ucından kesdirür başın mu‘annidler (9) Olurlar lā diyü illā dimezler bil o müfsidler me’ālī üzere müttefikü’ (10) l-‘inād olduklarından cenāb-ı āşaf-ı ‘ālem-tāba teşvīş-i ḫāṭır (11) olup ketḫūdā beg emr eylediği İsmā‘il Efendi’ye tarafımızdan (12) bir ḳā’ime-i taḫrīr ile ki mektūbuñ gelüp mefhūmı ma‘lūm oldı āferin (13) berḫūdār ol yüzüñ aḡ olsun rızā-yı veliyyü’n-ni‘amīyi taḫşil (14) eyledik bundan soñra daḫi efendimiz ḫazretlerinüñ emrleri böyledür ki (15) müfād-ı mektūb üzere dūşizeyi bilā-muvācehe aḡz u ḳabza sa‘y

[162a]

(1) u ihtimām ile eger ḫān-ı yakīn ile derk eyledük ise ki bir dürlü (2) ḫarīn-i ḫuşul olmayacak mübāşir-i rüşvet-dīde oldığı gibi (3) duhterden keff-i yed eyledi dīvār-ı ecif-i

nāsı su’-i zanna (4) kıma bir daḥi muvācehe-i cenerale getür istintāk eyle eger ḥüsn-i (5) ihtiyārı ile gelmege t̄alibe ve rāḡibe olursa febihā ve illā keferenüñ (6) ikrām-ı dil-nüvāzlığına ve in’ām-ı müste’ārına firibān olup (7) mürtedde olmuş ise fi’n-nār u fi’s-saḡar ḥālī üzere terk (8) ve sâ’ir sipāriş olunan ḥuşuşlara temşiyet virüp (9) ‘avdet idesüz lākin bu kâ’ime ḡayet ihfā olunup mefhūmundan (10) kimesneyi āḡāh itmeyesin ve ümenā-yı İspolet da’iresine (11) yazılan nemīkalara ‘amel idesin ve bundan şoñra mekş (12) itmeyüp gelesin ve’s-selām çünkü ümenā-yı mezbūrūn buranuñ (13) ahālisi ile me’lūflardur bir kız için ikāz-ı fitne re’y-i şavāb (14) degildür Beyt Güzeller mihrībān olmaz demek yañlışdur ey Bākī (15) Olur vallahī billāhī hemān yalvārı görsünler vefkince

[162b]

(1) bir miḡdār altun dūşizeye gizlice irsāl ve netice maḡşūda vuḡūf-ı (2) tām ile efendiye āḡāh aña göre ḡareket oluna diyü bu iki mektüb (3) İsmā’ıl Efendi’nüñ çaḡadārına nihānice virilüp ziyāde tenbīh (4) olundu ba’d-ez-în cenerale taḡrīr olunan mektüb ile efendiye (5) yazılan mektüb āmāde olunup ilçi-i mesfūrı buluşdurmaḡa (6) ālāy u vālalar tertīb olundu ki bi’l-cümle ittibā’-ı kirām ve ahālī-i be-nām zer-i (7) vezīre ḡarḡ semmūr-ı pūr nūr ve sincāba müstaḡriḡ elbise-i gün-ā-gün (8) ile ārāste ve emti’a-ı buḡalemūn ile pīrāste olup beynehümālarında (9) cenāb-ı āşaf-ı şaf-ārā mānend-i resm-i tuḡrā-yı ḡarrā tā intihā-yı (10) şadr-ı şuffe-i kāḡda bālīn-i zer-endūda ittikā ve sāde-i sīm-dūza (11) zīb-baḡşā olup saḡvet ü celādet ve vaḡār-ı ḡaşmet-i (12) āşafāne birle tırmuş idi aḡayān-ı enderūn-mişāl şehīr-i ‘anḡā- (13) cenāḡeyn olup ḡuzūrunda dest-i be-miyān ta’zīm ü tevḡīr (14) sitāde kibr idiler Beyt Oldı pā-būs-ı şerīf ile müşerref mesned (15) Buldı teşrīf-ı culūsıyla şeref şadr tamām vefkince perde-i ve revzeneler

[163a]

(1) ḡademe çide eylediler ḡulāşa bu nesāḡ-ı intizām üzere ilçi-i (2) bed-fercām āmāde olup keḡḡudā beg ḡazretlerinüñ işāretleriyle (3) perde dervāze ber endāz olunup derūn-ı ḡaşra duḡūl ve pāy-i (4) serīr-i devlet-maşīr-i āşafide nāmesin teslīm idüp ric’at-i (5) ḡahḡarī ile beş on ḡaḡve gerü muvācehe-i vezīr-i mihr-i münīr-i destūrda (6) kıyām-gīr eylediler cenāb-ı vezīr-i meḡārim-semīr ikramū ḡayīf (7) veleḡ kāne kāfiren¹¹ manḡūḡınca velī ḡabī’at-ı ḡudsī meḡrūmet olduḡlarından (8) ḡoş geldüñ ḡapudān eyü misün ḡoş mısun diyü nüvāḡt (9) birle ‘ināyet buyurup ba’dehu cevher-nişār-ı tekellüm oldılar ki ḡapudān (10) beg ceneralüñ bu vaḡ’-ı bī-me’āl ve ḡareket-i nā-hemvārdan murādı (11) nedür böyle bir şey’ ḡalīl ve emr-i ḡelīl için beynehümāda olan (12) rābīḡa-i meveddet burudete tebdīl ve rişte-i dostluḡ ‘adāvete (13) taḡvīl olmaḡla peyvend-i üns ü ülfet şikest olur diyü te’emmül (14) ve tefekkūr lāzım degül mi ḡuşuşā bir bölük ḡümrah bī-intibāḡ murdārlaruñ (15) iḡvā ve iḡrārlarıyla serḡaddler beyinde āteş-i fitne ‘aleḡlenüp esās-ı

¹¹ Kafir dahi olsalar zayıflara ikramda bulunun.

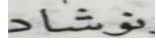
[163b]

(1) şulh ve şalāhı iḥrāk ve şurūt-ı ‘ahd ü mişākı nesh ile mābeynāne (2) nifāk düşer mülāhazasında olmamak ne ḥamākat-i maḥẓdur imdi (3) āgāh eyleki tercemān-ı fitne-zebānuñ ‘arz-ı ḥālī mücebince buyrıldı taḥrīr (4) ve ‘ahd-i mişākı üzere temşiyet virilmek için mübāşir ta’yīn ü tesyir (5) eyledük o tarafa varduḡda duḡter-i sa‘d-aḡter bu kadar müslimin (6) maḥẓarında muḡirre-i islām olduḡı ke’s-şems zāhir olmuşdur (7) lākin ḥadāset-i sinni ḥasebiyle bir ālāy müfsidlerüñ tehdid ü hirāsından (8) nāşī gelmege vehm itmiş duḡter-i mürtedde oldu diyü teslīmden i‘rāz (9) itmek ne dimeküir ḡuşūşā bu şulh bizim tedbīr-i teveccihimiz ile girihḡir (10) oldu ve şurūt-ı muşālīḡa anuñ üzerine mebnī idigi ma‘lūmumuz iken (11) şimdi bu sikālīş ü muḡālefet nerde karar idecegin bilmez mi (12) ve’l-ḡāşıl tarafımızdan ‘arz-ı dostluk eyleyüp böylece tefhīm eyle ki (13) bir ālāy ḡiz-ı nā-temeyüzüñ dürüḡ-ı bī furūḡlarına firāfte olup duḡter (14) irtidāda mā’le idi ve gitmege rāzıye degül idi diyü dürlü dürlü (15) maḡlaḡalar ile beni taşdı‘ itmesün gerek ḡāḡırımıza ri‘āyet gerek kendi

[164a]

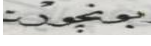
(1) devletinüñ ‘ırzını şıyānet için anda olan mübāşirimüz İsmā‘il (2) Efendi’ye bilā-nizā‘ duḡteri teslīm idüp bir ān evvel tarafımıza (3) irsāl eylesün peyvend-i bend-i mu‘āhedeyi şikest itmesün zīrā (4) soñı yañlış olur diyü ḡapudān-ı mesfūra mülāyemet yüzünden (5) bir mertebe izḡār-ı hirās eyledi ki mel‘ūn ḡavfından leb-derīde (6) ve cān-bürīde ḡaşr u lāl oldu ve meclis ḡitām bulup tercemān-ı (7) kec-deḡāna düşnām iderek taşra çıḡdı aşḡāb-ı meclis hirāsından (8) murḡ-ı remīde gibi perişān olmadıḡına ḡamd u şenāda iken nā-gāḡ (9) cenāb-ı āşafuñ ‘aḡıyye-i mālā-nihāyesi der-kīse olunup sıra ile (10) el üzere gelüp devletlü efendimizüñ size iḡsānıdur al didiklerinde (11) mesfūr ḡilāf-ı mülāḡaza iderken böyle kerem-i bī-dirīḡ zuhūrundan (12) şād-merḡ olayazdı ve maḡalline gideriken iki sā‘at kadar (13) daḡı meclis-i āşafīde ḡıyām u ḡarār itmek lāzım geleydi kemāl-i (14) ḡaşmet-i vezīrānesinden girībān ḡāk ve mādde-i ḡayātım hebā-yı (15) helāk olur idi diyü ādemlerine taḡrīr eyledigin iḡfādan

[164b]

(1) cāsūslar ḡuş u ḡuş idüp naḡl eylediler el-ḡışşā irtesi (2)gün ‘ale’s-şabāḡ mūmā-ileyhüñ ḡukadār ile ma‘an rū-be-rāḡ cānib-i (3) İspolet oldılar andan ceneral beziyāret-i İsmā‘il Efendi (4) ḡāme-i mu‘ciz-beyān ve kilḡ-i tercemān-ı her lisān bā-hezār feşāḡat (5) ve belāḡat şöyle revnaḡ-resān dükkān-ı ḡavādiş-i cihān olur ki (6) ceneral bed-fi‘āl ilḡi-i merdūdsuñ nemrūdı taraf-ı Bosna’ya irsāl (7) eyledikte efendinüñ ikrāmını müzdād itmege başladı ḡāḡ gül geşt (8) ü ḡārtāḡ u ḡuluc u tāze mezāk gibi mesīrelere da‘vet- (9) ḡāḡ-ı bezm-i nuḡūst-ı ḡāşında üns ü ülfet iderek gitdikḡe şeref-i (10) islām kendini istilā ve nūr-ı āfitāb-ı imān farkına isti‘lā (11) idüp yumuşamaga başladı bir gün tercemān-ı ḡu‘me-i nīrān gelüp (12) ādāb ile edā-yı merāsımden soñra ceneral sizden ziyāde ḡaz eylemiş āḡa (13) yarın ki gün maḡşūş ziyāretiñüze gelmek

murād iderler didükde efendi (14) daḡi devleti dā'im olsun geldigini muḡaddemce āgāh idün ikrāmında (15) tekāsül olunmasun didükde geliyor diyü efendiye ḡaber virdiler

[165a]

(1) ol daḡi kenār-ı baḡrda olan ḡaşr-ı pister ü kemhā ile pür zīver idüp (2) berāy-ı ceneral bir şandelī-i münakḡaş āmāde idüp muntazır oldu (3) nāgāh ceneral-i gümrāh daḡi āyīn-i nikbet-rehīnleri üzere kendüyi (4) 'arūs-ı Venedik ḡadar tezyīn ve pīş-gāhında ḡüddāmlar yanar mūmlar (5) gibi iḡāḡa idüp bir vādī-i na-sezā ile yürüyüp meştūḡa-i (6) mezbūre ḡarīb rahşından inüp geldi ammā efendi ḡaşdī (7) ḡıyāmda bulunup mesfūr daḡi şebīḡasın der-baḡl mürebī-i (8) devletinūñ ta'limi ile inḡinā ve iderek gelüp efendi hey (9) hoş geldiñüz şafā geldiñüz diyüp şandelī-i mezbūra işāret (10) ve iclās kendüleri daḡi pistere oturup 'ādet-i ḡadīm üzere (11) birbirine 'arz-ı muḡabbet iderek esneşüp resm-i 'oşmānī üzere kāse-i (12) firūze-i zerdüz ki devā-yı misk ile ālūde idi 'Alī nām bendeleri (13) eline aldı ve ḡāvus-ı cinān ve serv-i bāḡistān gibi 'arz-ı ḡirām (14) iderek ceneralin eline şundı ve ol civān-ı gül-endāmuñ revnaḡ-ı (15) cemālī zerrece ḡaldı ki mesfūrī dā'ire-i 'aḡldan bīrūn ve şandelī-i

[165b]

(1) irādetden dūn idüp bendegān-ı İsmā'il Efendi'den olayazdı (2) ba' dehu sükkerī şerbetler şeker-rīz ḡahveler Beyt Rūşen itmez bezm-i (3) dey her māh-ı nev Nīm şūnma sākīyā peymāneyi zemzemesiyle dilden (4) ḡulām-ı şīr-nigāra 'arz-ı ḡāl iderek nūş eyledi mādde-i ma'hūde (5) ve şoḡbet-i sā'ire ile bir sā'at miḡdār-ı hem-bezm olup ke'l-evvel (6) merāsīm-i ādāb ile vedā' idüp gitdi bu daḡi ḡazret-i āşaf-ı (7) devrānuñ pertev-efşān-ı āfitāb nişānlarının te'sīridir yoḡsa (8) mülūk-ı naşārānuñ baş vekilleri devlet-i 'alīyyeden gelen ilçilerūñ ziyāretine (9) gelmesi nādirü'l-vuḡū' dır ḡattā mūmā-ileyh cenāb-ı āşaf-ı şaf-ārānuñ (10) gelüp dāmen-i devletlerin būs eyledikde İsmā'il Efendi 'ye ceneral ḡonaḡuña (11) geldi mi anlar ḡaraf-ı devletden varan ilçilerūñ daḡi ziyāretine gelmez senden (12) ne beg vehm-nāk olmışlar diyü nīmce tebessüm ile izḡār-ı kerāmet buyurdılar (13) mūmā-ileyh daḡi bu ta' bīr-i dil-pezir ile devletlü efendimūñ şān-ı valā-nişānları (14) anlara bir mertebe ḡaşyet ü hirāsān şalmışdır ki ḡonāḡuma gelme degül (15) ḡubār-ı rāhumı küḡl-i İşfahānī gibi gözlerine çekmekle iftiḡār iderler idi diyü kendüye

[166a]

(1) vaḡ' virdikde Beyt Toldı şebnemle iki nergis-i ter Ğamze oldu (2) suvārılmış nişter vefḡince mübārek günleri yāş ile ḡolub (3) ḡazret-i ḡahḡār u zu'l-celālūñ bu 'abd-ı za' ifü'l-ḡāl ve murḡ-ı (4) şikeste bāle virdiḡi mehābet-i islām ve ḡuvvet-i ḡulūş-ı tāmdu (5) yoḡsa ben Bārī-i te'ālā ḡazretlerinin mürdan aḡḡar ve zerreden (6) kem-ter bir ḡuluyum diyü bütūn sāmī' inleri daḡi aḡlatdı bārek- (7) allāh zihī aḡlāḡ-ı ḡamīde ve zihī evşāf-ı seniyye ḡulḡ-ı muḡammedī-i (8) pertev-i şānı furūḡ-ı āfitāb ile tev'em ve

revnağ-ı iğbālî aḡter-i süheyl (9) ile behem iken maḡām-ı ‘acizde bulunup şöhet-i kâzibeye ġırıra (10) ve firifte olmadı Beyt O deñlü mürtefi‘ bünyâddur ıaşr-ı tevâzu‘ kim (11) Zemîninden riyâz-ı cennete nezzâre kâbildür kavlınce Bârî-i te‘âlâ himmet-i (12) ‘inâyetlerin ebnâ-yı zamândan bî-dirîğ eyleye vuşul-ı kâbudân (13) bâ-İspolet ve ba‘zı tedbîr ve mükâleme râvî-i bedî‘ ü’l-âşâr-ı ḡaḡâyık (14) ve nâkil-i cerîde-i rûzgâr-ı pür-daḡâyık pîrâye-baḡşâ-yı şaḡâyif-i beyân (15) ve revnağ-fezâ-yı leṡâ’if-i dâstân-ı ḡâme-i zer-endüd varağ-pâre-i taḡrîr

[166b]

(1) ve kilik-i şeker-rîz-i şîrâre-bend taḡrîr şu vechle ḡalâvet-baḡş terḡîm (2) ve tanzîm olur ki çünki ilçi-i mesfûr uşûliyle İspolet’e vuşul (3) ve maḡalline nüzul itdi cenerale varup nâme-i ḡazret-i âşafı teslîm (4) ve keyfiyyetden âḡâḡ eyledi ve tafşîlen tefhîm idüp bu mâdde ġitdikce (5) iltihâb-efken-i şerâre-i fiten olup nüzul-ı każâ bâr-ı belâ (6) olup çok ḡânedânı lâne-i bûm ve ahâlîsine esîr-i ġumûm u humûm (7) ve cânlarını tu‘me-i seyfi-î şârim ve kafes-i bedenlerin yarım yarım (8) eyleyüp talele sarây-ı gibi vîrân ve ḡâk-ı helâk ile yeksân (9) eylese gerekdür bu âteşüñ bu rûtbe işti‘âline sebeb tercemân-ı bed-ġumân oldu (10) lâkin çe fâ’ide itfâ itmenüñ devâsın ġörmeli zirâ soñ te’essüf (11) müfid olmaz ve beynehümâda olan râbîṡa-i muḡabbeti şikest eylemeden (12) ḡazer-i küllî gerekdür diyü cenerale vâfir nuşḡ u pend eyledi ammâ tercemân-ı dâlâlet- (13) pesend bu re’y şavâb degildür diyü çok mel’anet-i Efrenciyye eyledi (14) İsmâ’îl Efendi’nüñ çuḡadârı daḡi mektûblarını virüp mefhûmı (15) ma’lûm olduḡda emr-i âşafı üzere evvelâ ümenâ-yı mezbûrî da’vet idüp

[167a]

(1) ifâde-i merâm eyledi ḡâl ma’lûm olduḡda didiler ki teklîf (2) mekânda degildür ve bu vilâyetüñ nisvânı ocesârete kâdir (3) degillerdür eger kâbil olsa cânımuza minnet diyü izḡâr-ı ‘aciz eylediklerinde (4) mûmâ-ileyḡ bir emr-i laṡîf-i işâbet-redîf mülâḡaḡa idüp der-‘aḡab (5) duḡterinüñ aḡterüñ ḡarındaşı Tatar Beg’e didi ki var imdi (6) kenîşt-i mezbûrî siyer-i taḡrîb ile âmed ü refit iderek şâyed (7) hemşîreñ ile ġörüşüp dil-i sengînini nerm veyâḡûd bir cevâb-ı (8) şavâb alasın ki âña ġöre ḡareket olunup beyḡûde şarf-ı (9) maḡdûr olunmaya diyü irsâl eyledi Beyt Be-maṡlab mî-resed yâbî-i kâm (10) âheste âheste Zi-deryâ mî-keşed şayyâd dâm âheste âheste (11) feḡvâsınca merḡûm daḡi ġeşt ü ġüzâr ve temâşâ-yı deşt ü aḡṡâr (12) iderek mezbûr kenîsenüñ dervâzesine geldikde nâḡâḡ mülâzimân (13) bût-ḡânenüñ biri âstân-ı kilisâde olmaḡla ḡiss eylesün ki Ḳopça (14) zâde kerimesinüñ birâderidür ve su’âl eyledi ki siz o mısız anlar (15) daḡi belî diyince şimdi sizi hemşîreñle mülâḡî itsem şafâ-yâb olur mısın

[167b]

(1) didikde mezbûr daḡi hezâr sûz u ġüdâz ile rızâ ve ḡasret-i (2) iştiyâḡ birle ricâ eyledikde imdi sen bunda mûtemekkin ol (3) ben varup ḡaber ideyüm diyü ric’at-i ḡaḡḡarî ile teveccûḡ eyledi Beyt (4) Bir ‘uḡdenüñ iderse Ḳudâ ḡallini murâd Eyler

havāle nāhun-ı dest-i (5) suhūleti tavrınca hāzreti hāllāl-i müşkilāt ve müyesserü'l-murādāt (6) izā erādallāhu şey'en heyye'e esbabihî fehvāsı üzere esbāb-ı (7) necāt u sūrūrı āmāde ve bāb-ı münsedd-i nāsūrı gūşāde (8) eyler hūlāşa mesfūr varup duhter-i mazlūmeyi āgāh eyledikde (9) bā-hikmet-i İlāhiyye duhter daḡi tenhā-nişin idi mānend-i berķ-i hātif (10) şıcrayup birāderin āstānede müşāhede eyledikde her bir müjesi (11) dūreri-şeb-nem ile rişte-i pūr-güher olup dīde-i āhū-yı remīdesinden (12) bārān-ı ebr-i bahār gibi eşk-i sūrūr u hūbūr-rizān olarak der āgūş (13) eyleyüp Beyt Ğalaṭ itdüm sipihri süfre-i bezm-i tarab şandum Mehi sīmīn- (14) ṭabaķ pervini 'unķūd-ı 'ineb şandum Dirāz itmiş şūrāḡi gerdenin (15) būs-ı leb-i cāma İki ḡasret-keşide yāri gūyā leb-be-leb şandum

[168a]

(1) müfādīnca bī-hūş olup bir zāman taşvīr-i Bih-zād gibi bī-rūḡ cemād (2) olup ḡaldılar soñra huşyār ve yine karındaşına ḡamā'il-vār (3) şarılup sākine oldıḡı ḡücre-i ḡam u tīreye ya'nī külbe-i aḡzānına (4) alup götürdi ba' dehu iclās u ikrām ve birbirine 'arz-ı şevk (5) ü ḡarām idüp ḡāḡ zıkr-i iftirāk ile giryān ve ḡāḡ sūrūr-ı mülā- (6) ḡātīle ḡandān oldılar birāderi duhter-i pūr-iştīyāķa eytdi (7) ey nūr-i çeşm-i dil ü cānım ve ey derd-i ḡülbūn-i sermāye-i sāmānum (8) niçün bizi fedā idüp āteş-i iftirāķa bıraķduñ didükde dūşīze-i (9) cihān-bahā karındaşından bu sūz-nāk edā-yı nā-revāyı ḡūş eyledikde (10) şeb-nem-rizān olarak didiki ey birāder-i cān-berāberüm ḡiç sizde (11) ḡayret-i dīniyye ve ḡamiyyet-i seniyye yok mıdur ki ben bint-i 'ācizenūñ (12) ḡīsū-yı müşḡ-rizi ḡüruh-ı mekrūh-ı küffār-ı ḡāk-sāruñ peyvend-i dām-ı (13) ḡadr-engizi ola da siz ḡalāşum içün teşmīr-i sāk-ı ihtimām (14) ve benüm rehā-yāb olmama çāre sāz-ı niżām eylemekde tekāsül ü tesāmuḡ (15) ile mu'āmele idesüz hezār efsūs u vāveylā Beyt

[168b]

(1) Ḳadrin añlar yok bilür yok merdüm-i sencīdenūñ Çār-sū-yı (2) ḡābilliyetde terāzū ḡalmamış vefķince bu hem-şīre-i tīre aḡteruñ (3) eşnām-perestler içinde zār u zebūn ve me'āric-i aķşā-yı (4) İslāmiyyeden dūn olup küffāruñ icbārıyla a'lā ṭarīķū'l-mecāz (5) isti'āre-i irtidāda bi'l-muvāza'a rızā-dāde oldum muḡteżā-yı (6) dīn-i İslām bu mıdur ki 'abde eşnāmuñ zīr-i nigīn-i bed-fercāmında (7) müzerkeş tār-ı ḡumāş-ı İslāmum fersūde küffār-ı dūzaḡ-şī'ār ola (8) diyü derūn-ı āteş-nümünından ol ḡadar şerare-efrüz oldı ki dūd-ı (9) āḡı dil-i birāderini pūr-sūz eylediginden mā'adā kūnbed-i minā-yı (10) nīrān-ı aḡķerisitān eyledi birāderi daḡi ey nev-bāve-i ḡadīķa-i (11) cānım iki def'a dur vālī-i Bosna devletlü efendimizūñ maşraf (12) kātibi ile seni muṭālebe ve aḡz içün gelürüz bu ḡadar cehd ü cedd (13) eyledük muḡaddem geldigimüz de seni istintāk idüp egerci imānını (14) muḡırra olduñ lākin bizimle gitmeden taḡarrüz eyledüñ kāfirler daḡi (15) anı sened ittiḡāz idüp teslīmden imtinā' eylediler ḡāzret-i

[169a]

(1) veliyyü'n-ni'am 'Āli Pāşā'ya ḡāl-i dil-i nālānuñızı takrīr eylediklerinde saña (2) merḡameten ceneral-i bed-fi'āle iki nāme yazup yine efendiyyi mūmā-ileyhe (3)

gönderdi ve bizde ma‘an geldük hūlāşa şimdi ceneralūñ bize (4) ibrāmı budur ki duḡteri bir daḡi muvāceheye götürüp istinṭāk idelüm (5) eger muḡır-ra-i İslām ise aluñ götürūñ diyü cevāb virdiler (6) lākin ne‘ūzu billāh seni mürtedde oldu diyü söylediler muvacehe de (7) yine evvel eyledigūñ gibi bizi me‘yūs ve maḡzar-ı küffarda şermsār-ı (8) menkūs idersin diyü cesāret idemedük diyince dūşize-i (9) şiddika ḡāşā şümme ḡāşā ne ān ki ben irtidād-ı ḡābile-i ve muşır-ra (10) layım lākin ceneral gelüp baña cebr ile biñ dürlü cevır ü ezā (11) eylediginden Beyt Cebr ü ḡahr ile olup tūṭi ḡurāba hem-nişin (12) Yine şekvāyı ḡurāb eyler ḡarābet bundadır vefḡince ḡavf-nāk (13) olup mülāyemet şüretiyle irtidāda mā‘ile olur gibi ḡareket (14) eyledüm yoḡsa ‘an-şamīmi‘l-ḡalb ne mümkündür diyü isti‘āze itmeden (15) bi-ḡārenūñ başına ḡāl ü lisānına melāl ü kelāl gelüp

[169b]

(1) eger āşaf-ı merāḡim-semīrūñ mübāşiri beni bir daḡi istinṭāk iderse (2) bilā te‘ennī iḡrār-ı imān idüp kendüler ile ma‘an rū-be-rāh memalik-i (3) İslāmiyye olup ḡazret-i vezir-i kerāmet-semirūñ ḡāk-i pāy-ı iksīr (4) ḡāşiyetlerine fersude-i ḡākeriyet itmem muḡarrerdür diyüp birāderini mesrūrā (5) ircā‘ eyledi ol daḡi efendiye gelüp mezāyā-yı mācerā-yı takrīr ve duḡterūñ (6) ḡedāyāsın virdi ammā efendīnūñ mücerrebi olmaḡla bu keyfiyyete ḡendān (7) i‘timād eylemeyüp didi ki eger bu mādde şaḡiḡ ise aḡalaruñ biri senūñle (8) ‘azm ve ḡāheriñi bi‘l-muvācehe söyletsün seni taşdıḡ iderse iki (9) cihānda yüzūñ aḡ olsun bir daḡi bu ḡaber-i meserrete göre şurū‘ (10) ve ḡareket idelim didükde mezbūr daḡi ‘ale‘r-re’s diyü aḡa-yı merḡūm (11) ile ma‘an kenīşt-i ma‘hūde vuşul ve duḡterūñ pīş-i revzenesine (12) varduḡlarında mesfūre rāhibe anda ḡāzıra idi ḡarındaşıdur (13) diyü māni‘a olmadı ammā pes-i perdede mutevaḡḡıfe ve sāmi‘a-ḡūşā-yı ḡavādiş (14) oldılar duḡter-i maḡlūme mesfūre ile a‘lā ṭarīḡi‘ş-şoḡbe ba‘zı mübāḡase (15) ve mu‘ārazā iderler imiş ki o kenīse medfūn olan fütādegān-ı

[170a]

(1) cehennem içün zu‘m-ı fāsıḡlarınca şēḡiddür diyü münāḡaşa ḡeḡdükde (2) duḡter-i ḡayūra dir imiş ki şēḡid bizim mevtālarımızdur ki leyālī-i mübārekede (3) menāzil-i ḡabrlerine ḡandīl ḡandīl semādan nūr nāzil olduḡı kerrāren (4) ve merrāren müşāhede olunmuşdur didükde ḡınzırlar sen daḡi islām (5) üzerine şābite misin diyü duḡtere ta‘zīr ü ḡücūm eyledikde bī-ḡāre (6) daḡi murādım şoḡbetdür diyü def‘ ider idi lākin ḡezār bar lisānından (7) sizūñ şēḡidlerīñüz muḡarrer fi‘s-sakar olduḡı bī-iştibāhdur lafzı (8) ḡıḡmışdı ammā ḡe sūd bundan mā‘dāya izn ü ruḡşat yoḡ (9) el-ḡulāşa ‘avdet idüp mūmā-ileyhe minvāl-i meşrūḡ üzere ifāde (10) eylediler efendi daḡi bu kelimāt imaret-i imāndur diyü i‘timād eyleyüp (11) allāhum sehl-i murādīnā didi bu esnada ceneral-i bed-fi‘āl āşaf-ı (12) sūtūde-ḡışālden me‘yūs olmaḡla tercemān-ı bed-ḡümān āmed ü refī-i (13) terk idüp gice gündüz bir dam tezvīr-i tedarūk ve tedbīrinde idiler (14) ḡattā bir ḡün yine mesfūr tercemān gelüp taḡliyye-i mekān eyledikde (15) ceyb-i nā-pākinden bir şurre iḡrāc idüp ceneral size bu biñ filorini

[170b]

(1) ihdā' eyledi vehem rüşd ü istikâmetiñüzi begenüp bu emrûñ (2) hüşûlin mücerred cenâbîñuzdan me'mul ider ve devletlü efendimize (3) dañi muza'âf ve iz'âf-ı 'ubûdiyyet olunur ve hezâr akmışe (4) ve emti'a pâ-y-endâz-ı sa'âdet-ittişâfları kılınur didükde efendîñ (5) tama'-ı hāmı var idi ammâ Beyt Cem' eyleme dînârı cerr ideni men' (6) itme Çün cem' idesin anı lâ-yünşarif eylersin vefkince (7) intibâh tām eyleyüp bu dâ' iye-i nâ-fercāmı def' zımnında tercemân-ı (8) bed-gümâne didi ki zâhir bu altını der-kîse ve taleb-i duğterden keff-i (9) yedümi eyleseñ gerek mesfûr dañi öyledür didi ya biz bu altını (10) kabz u cem' eyledigümüzde ne etmelüyüz didi mütefetîn olamaz (11) yine eşk me'alince sultânım size hediiye ve harclıkdur harc idersiz (12) didükde tercemân mādām ki ceneral-i bed-fi'âl bir âdemüñ hayşiiyet-i zâtını (13) bu kadarca fark eyleye bu rûzgâr rûzgâr da çok zahmet çekse (14) gerekdür bu bâb da baña ikrâm duğter-i nîk-nāmı teslimdür yoğsa (15) buraya nümâ-yı ücret ü cerr-i rüşvet için gelmedüm ve devletlü efendimizüñ

[171a]

(1) sâye-i hümâ-mâyelerinde altuna ihtiyâcum yokdur var o ceneralüñ (2) olacak bi-hüşa söyle fermân-ı vâcibü'l-iz'ân-ı âşafî üzere (3) hareket eyleyüp bir ân muqaddem ol düşize-i zeliğhâ-tev'emi (4) teslim idüp beni hâk-i pâ-y-veliiyü'n-ni'ama göndermege sa'y eylesün (5) yoğsa kârd tâ-be-üstüh'ân resîd tehi-dest efendimize (6) giderüm ammâ nemekdân-ı âsâyiş-âmiziñüzi gâzab-ı âşafî-i zehr-âbe (7) rîz eyledikten sonra diyârîñuzı tefrika-i kazâ-ı mübrem ile (8) beriyye deşte tev'em idüp birbiriñüzi yitirüp kışsa-ı Kûh-ken (9) ve Şîrîn'den beter olursuñuz diyince mel'unuñ leb-i tebğâle-dârı (10) havfundan bir kât dañi kabardı ve çünki böyledür duğteri (11) bir dañi istintâk buyurursuz eger kelimâtıñıñ ikrâr-ı islâma (12) intibâkı var ise muğmil-nişîn-i kabûl idüp getirürsüz gayrı (13) kıl u kâl-i lâzım ve râh-ı hîleye 'âzim olmayalum cumhûrumuza 'arz (14) eyledük anlarıñda ittifâk-ı rızâları böyledür didi efendi dañi tekrâr (15) söyletmege me'zûn degilüm ibtidâ istintâkda dâ'ire-i islâm üzere

[171b]

(1) pâ-bercâ-yı karar buldum şurû-ı muşâlahaya göre taleb iderüm virmeyi (2) bilürseñüz âferîn diyüp la'in dañi me'yûsen rica'at ve cenerale (3) vâkı' hâli hikâyet eyledi da'vet-i İsmâ'îl Efendi be-meclis (4) ceneral ve tekmi'l mükâleme-i ferah-me'al berîd-i meserret nüvîd-i terceme bend-i (5) hâme-i müfid havâdiş hân-ı re'y-i sedîd ya'ni şâhid yerâ'a-i (6) bürka'-derîd ve düşize-i kilik-i güft ü şenîd böyle encümen-sâz (7) menâkıb-ı işve-bâz olur ki çünki ceneral-i hezeyân-makâlûñ hazret-i (8) âşafdan rişte-i ümmidi be-güsiste oldu gitdikçe gumüm u humûmı (9) besiyâr oldu şâm u bâmdâd-ı şanâdîd râhiblerin ve emiradorların (10) cem' idüp bu 'ukde-i düşvârûñ suhûlet ile inhilâli için (11) meşveret iderler idi efendi dañi bizi göndersünler dimesden (12) hâlî olmamağla mûmâ-ileyhi da'vet ve kemâ fi'l evvel baş-ı ikrâm u hürmet (13) eyledikten sonra bu vechle temhîd-i kelâm-ı bed-fercâm eylediki düşize-i (14) sefihe

diyārımıza rızasıyla geldi yine kendi irādetiyle gideydi (15) zīrā şe'āmet-i kudūmeyle silsile-i rāḥatumuz süste vü āşub-ı

[172a]

(1) fitne-i leb-ā-leb memleketimize peyveste oldu lütf idüp bu 'uḳdeden (2) nāḥun-ı himmetiñüzi dirîḡ eylemeñ didi efendi daḡi elimizden (3) geleni dirîḡ itmeyüz lâkin siz dā'imā keştî-i irādetiñüzi baḥr-ı (4) belāya şalup telāṭum-ı ḡiyel ü temevvüc-i 'ilel-i maḡlaṭadan sāḫil- (5) res-i maḡşūd olduḡıñuz yok bu emrūñ itmāmı sizūñ re'y ü ihtimāmıñuza (6) menūṭdur ki duḡteri ḡuzurıñuza getürūñ ve diyūñ ki baḡ kız ben (7) senūñ çün iki devlet arasında olan peyvend-i meveddeti ḡuşūmete (8) tebdil ve āşub-ı fitne ile ahālî-i serḡaddimi rezil idemem anlar (9) seni muḡaddem söyletmiş islāmını muḡırra olmışsuñ binā'en'aleyh (10) seni ṭalebde şiddet ideyorlar benimde murādım seni virmeḡdir gitmeñe (11) muḡtācdur diseñüz muḡālefete ne ḡādirdür didükde ceneral beg (12) a' lā ve aḡlā cānıma minnet biz bunu muḡaddemde didük ve yine diyelüm (13) 'adem-i i' timād ile ḡāṭırınuzdan şübhe ḡüzer eylerse yā cenābıñuz (14) yā bir mu' temed ādemiñüz bir keminden ḡuş eylesün ḡörsün ki ben duḡtere (15) ne rütbe ilḡāḡ u ibrām ve ne vechle zihābına iḡdām iderüm didi

[172b]

(1) ammā efendi ḡurdeyi añlayup bu ḡavle rāzı oldu lâkin kendü (2) tarafından kimesne anda ḡazır olmamaḡ üzere zīrā nā-çār ḡalursa (3) murādı kızı ḡā'ibāne bir daḡi istintāḡ idi birāderinūñ peyāmına (4) binā'en ammā ceneralūñ ḡavli üzere bir kimse pinḡān olsa duḡter (5) muḡāṭaba olunduḡda ceneralūñ ḡavfından ibā idecegi nümāyān (6) u ḡüveyda olup bir daḡi istintāḡa yer ḡalmayacaḡ ḡāşılı (7) bu vech üzere bezme ḡitām ve irtesi mūmā-ileyhi yine da' vet (8) ü ikrāmdan soñra didiki dün ḡarar-dāde olan (9) ḡavl üzere duḡteri ḡuzuruma getürüp ol mertebe ilḡāḡ eyledüm ki (10) bir dürlü diyār-ı islāma gitmeḡe rāzı olmadı belki gitmem diyü giryān (11) ü nālān oldu lütf idüp devletümüzü şıyānet ve 'arz (12) u ḡāṭırımıza ri' āyet buyurup mu' āteb olursañuz da üzerimiz de (13) ḡalmaz şu duḡteri bir daḡi istintāḡ buyuruñ şāyed size (14) bir şüret-i mülāyemet ḡösterirse getürūñ bizde belādan ḡalāş (15) olalım didi efendi daḡi ma' nāda taşavvur eyledigi şüreti binā

[173a]

(1) binā itmeḡe başlayup üslub-ı ḡekim üzere izḡār-ı mülāyemet (2) eyledi ki çünki bu ḡadar ibrām eylediñüz ne yapalım sizden süz-ı (3) niyāz devletlü efendimizden ḡavf-ı cān-ḡüdāz ile iki nār-ı (4) şu'le-zāruñ arasında ḡalduḡ bārī te'ālā ḡayr ile ḡalāş (5) eyleye eger ber-'aks olacaḡ olursa mu' āteb olmam muḡarrerdür (6) lâkin taḡliş-i cān-u giribān itmeḡe şu ḡadar çāre buldum ki (7) duḡterūñ diyār-ı islāma gitmeḡe 'adem-i raḡbeti nev-be-nev zāḡir (8) idi ammā ehl-i serḡadd miyānında fitneye bādī olmaya (9) diyü duḡteri tekrār istintāḡ eyledim 'adem-i raḡbeti ahālî-i (10) serḡaddūñ daḡi ma' lūmları oldu dirüm didikde ceneral (11) bundan ziyāde memnūn olup du' ā eyledi ve germ olur (12) buyursunlar her şarṭa rāzıyuz didükde efendi bir iki şarṭ (13) üzere ḡarar

virdiki duḡteri muvāceheye getürdigümde re'is (14) ü mu'temed birkaç ādem ola duḡteri qorqudıci kimesne olmasun (15) hattā qavlimüz şübüt bula şāniyen duḡteri her dürlü diyār-ı islāma

[173b]

(1) terḡib iderüm te'şir eyledi ne güzel ve illā düşize ve birāderi (2) ve tarafıñuzdan bir ādem bir ḡalvete girüp altı sâ'at tursunlar (3) birāderi her ne söylerse kimesne māni' olmaya tā ki raḡbeti ve nükülü (4) ma'lüm ola bundan soñra bir daḡi muvāceheme getürüp istinṡāk (5) iderüm gelmege raḡibe olursa febihā ve illā terk iderüm (6) şālisen bu şurūta muḡāyir her kim ḡareket iderse ṡarafeynimüzden (7) cezāları tertib oluna rābi'an beynimüzde bu şurūtuñ (8) bināsı yemine tevaqquf ider ise ṡarafeynden yemin-nāme virile didi (9) ceneral daḡi bu sözlere rāzi olup 'ahd-nāme taḡrır olunsun (10) didi mūmā-ileyh daḡi kaḡıd u devāt getürüp minvāl-i meşrūḡ (11) üzere āhd-nāme taḡrır ve tercemāne virüp mefhūmun cenerale (12) ifāde eyledikde ḡatt idüp mūhrlensün didi efendi daḡi (13) minvāl-i meşrūḡ üzere ḡatm zen ve bir daḡi tamḡā-riz-i nigın oluru (14) diyüp ikiside mūhrlədiler ve birbirlerine teslim eylediler efendi (15) şimdi bu emre nizām virelüm didikde ceneral bu günün müsā'adesi

[174a]

(1) yokdur bārī yarın ḡitām virelüm diyüp müdāfa'a qaydına (2) düşdi ki duḡtere geregi gibi te'kid ide ve'l-ḡaşı (3) meşşāṡā-i cebhe-nüvis-i düşize-i me'āni ve menkıbe-ḡān şāhid (4) yerā'a-i süḡan-dānı ya'nī ḡāme-i vesme-sāy-ı ebrū ve pīrāye-resā-yı (5) rū semire ḡūy-ı ḡavādiş-i 'arāyis olup şöyle rivāyet-i (6) dirāyet eyler ki çünkü ceneral-i perişān-ḡalle bu şurūtı beste (7) ve bu kuyūd-ı merbūṡı peyveste eylediler mütevekkilen 'ala'llāh şāhid-i (8) merāmdan dāmen-ḡide olup āhū-yı remide gibi menziline geldi (9) encüm-i ḡülmīḡ dürr-i şu'ā'a tīre-i ḡalām-ı şāmı şalup ref'-i niḡāb-ı (10) düşize-i mihr-i mūnīre mūntazır oldılar berid-i şubḡ-ı beşāret- (11) nüvid öyle takrır eyler ki ceneral ol gice yine duḡtere ḡāh en'ām (12) ḡāh taḡvifle ibrām eyledi ve ḡādim-i ḡüsrev-i ḡāver niḡāb-ı rüy (13) 'arūs-ı mihri keşide ve zīyā-yı rüy-ı ḡürşidi dide olduḡda (14) tercemān nīrān ve Ḳanbeloḡlu Daviloḡlu ḡarām-zādelerle sekiz (15) nefer kefer gelüp efendiye sitāyiş-i āşināyiden soñra ceneral

[174b]

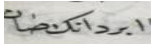
(1) ḡatırınızu su'al ve emr-i ma'hūde mübāşeret olunmaḡ üzere (2) izi irsāl eyledi didiler efendi daḡi beg güzel birāderine (3) bir ādem qoşuñ duḡteri getürsünler didi hemān Ḳanbel (4) oḡlu didikleri müfsid ben giderim diyü kıyāma iḡdām idince Tatar Beg (5) ben bunuñla ma'iyet itmem zirā bu bir müfsiddür ki nuk-ı benānımı yemm-i (6) muḡiṡe şoksa tīre-nāk ve ḡatresi 'ālemi helāk eyler (7) duḡter bunu gördükde ḡavfindan dünyāyı ferāmūş eylediginden (8) mā'adā kendi bi-ḡuş olur diyince efendi didi ki bundan emin (9) degil iseñ āḡar kefer ile git didi merde'i küffār-ı ceneral bunu emr (10) eyledi didiler efendi mūmā-ileyh İspolet emini Muḡammed Aḡa (11) varsun ceneralden istizān eylesün didikde vaḡtūñ müsā'adesi (12) yokdur diyü ircā' itdiler

ceneral emri üzere bu gitsün (13) lâkin duhter birâderiyle bile gelsün bu qarîb olmayup dürdan (14) nigh-dâr olsun didiler bu kavlı üzere gidüp duhteri (15) alup geldiler ammâ mel' un yanından dur olmayup duhter-i bî-çâre yi

[175a]

(1) dürlü cevır ü ezâ ile ta'cîz iderek kervân sarâyıñ dervâzesine (2)gelüp müntazır olanlar gördüklerinde Beyt Gelür ol serv-i sehî (3) ey gül ü lâle açılıñ Şeref-i mihre gelüñ kudrete nezâre kılıñ (4) zemzemesince nâgâh duhter-i semen-sîmâ mânende-i tâvûs-me'vâ (5) ırâm iderek bezme duhûl ve encümen-i ma'hûde vuşul (6) bulduğda egerçi mihr-i ruhsâr-ı zîr-i niķâbda mestüre ammâ furûğ-ı (7) âfitâb-ı 'âlem-tâba zerrât-ı menşûre hâ'il olsun mı zühre-veş bezm-gâhı (8) pür-nür ve ahâlî-i encümeni müstağrak-ı hür-ı sürür eyledi gerden (9) ü güşî kurtâ-i zerrîn engüşti zîb-âver nigîn-i cevâhire ğark (10) ser-tâ-be-ķadem zer ü zîvere müstağrak bir âhû-yı çerâ-gâh (11) ve ğazâle-i âfet-nigâh ki efendi hayretde ķaldı ammâ nüvâht (12) ve def'-i deħşet için bir tarîķ-i mûlaţefe didiki ey kühl-i dîde (13) cānum ve ey duhter-i nadire-i zamānum leyli ķadın hoş geldüñ (14) şafâ geldüñ sen bizi gerçi mensî-i kerde hâtır eyledüñ ammâ biz sizi (15) ferāmûş itmeyüz diyüp ke'l-evvel iltifâtı pây-endâz iderek

[175b]

(1) muvâcehesine iclâs itdirdi bir miķdâr teneffüs ü ârâmdan sonra (2) ķaldır niķâbıñı yeri gögi münevver it vefķince burķa' uñ (3) bir endâz itdirüp kelâma âĝâz eylediki ey duhter-i sa'd-âhter (4) ve ey kerîme-i nâz-perver bu dü şâh-ı meşâ'ib-i ķalem-i ķudret (5) ile nâşiyenü nüvişte imiş lâkin tâlî'üñ mes'ûd u tûvânger imiş (6) vezîr-i 'âlem-ârâ hem-nâm-ı şîr-i ĥudâ fermân ferma-yı bay u geda (7) olan devletlü veliyyü'n-ni'amum vâlî-i Bosna ĥazretleri gibi bir zât-ı (8) sûtûde-şîfâtuñ derûn-ı ilhâm-pezîri seni taħlişe ihtimâm eyledi (9) Beyt Bir ĥastanuñ 'ilâcına 'îsâ nüzûl ide Taşķîhine ĥudānuñ (10) olupdur irâdeti manţûķınca ĥudādan ümîddür ki seni sa'âdet (11) ü devlet dârına nâ'il eyleye sa'âdet eyler imâ (12) hilâl-i 'ıyd vech-i pāk-cemâl-i tâb-nâkuñ tünd-bād-ı küfr ile ĥazân-dîde (13) olmasun diyü efendimüñ deryâ-yı merĥametleri cûş idüp seni (14) 'arz-ı vaķâruñ ile ĥalâş için beni irsâl eyledi ve öyle (15) ta'ahhüd buyurdılar ki ĥâķ-i pāye rû-māl olduĝında seni öyle çerâĝ

[176a]

(1) eyleseler gerekdür ki lede'l-aķrân maĥsûd-ı cihân olacaķsuñ (2) ve beni daĝı bu ĥizmetüñ zımnında iĥsân-ı firāvân ile âbādân (3) ide hemân ey tezerv-i behişt ve ey gül-i 'anber-sirişt baña (4) ma'ıyyet ü tab'ıyyet ile senüñle bir ân evvel rû-be-râh şavb-ı sa'âdet (5) dest-gâh olalım didi duhter me'âile evvelâ inkâr yüzünden (6) şimden sonra diyâr-ı islâma gitmem baña münâsib degildür diyü (7) cevâb virdi gerek efendi gerek ittibâ'-ı müteĥayyir oldılar (8) ammâ küffâra mûcib-i ĥande olmasun diyü Türkce [di]diler tekrar efendi (9) diñle ey nâz-perver eger bu kilâblaruñ va'addı kemmûnına ve en'âmlarına (10) feribân u zebûn olduñ ise şad ĥayf senüñ şân-ı şîfâtuña (11) bunlaruñ

her sözi durūğ ḥaltıyyāt u evhām-ı ḥayālātdur (12) lākin benüm saña o rütbe ḥüsn-i zannum var idi ki Kıpçā-zāde kıızı (13) Leyla eger o ‘arāk-ı ṭahāret-yābdan ise cā-niṣīn olduğu kilisayı (14) gevher ü elmas ile leb-riz idüp kendüye irtidād için ‘arz eyleseler (15) zerresini qabūl itmeyüp ğubār-ı ḥāk-i pāy-ı ehl-i islāmı kühl gibi

[176b]

(1) çeşm-i pür-efsünunaçeker ümīdinde idim ve tercemāna daḥi böyle iftiḥār (2) eyledim şimdi beni küffār beyninde şerm-sār mı ideceksin velev (3) bunlaruñ ‘atāyāsı gerçek olsun Beyt Libās-ı faḥr ile ‘ömrüm (4) ğurūr itme cihāndur bu Qabā-yı cismini qor bunda herkes cāme- (5) kāndur bu me‘ālī üzere devlet-i dünyā ve şikū’l-i zmiḥlāl (6) ve qarībū’z-zevāldür ammā devlet-i āḥiret ebediyyü’s-sa‘ādetdür (7) ma‘āş-ı dünyā için āḥiretüñi ḥarāb eyleme didi yine gitmem didi (8) ammā Qanbeloğlu didikleri mel‘ūn duḥter ile dūş-ber-dūş (9) olmağla ḥavfindan egerçi söyliyor ammā şayd-ı remīde gibi etrāfa tek- (10) endāz olarak edā-yı merām ideyor efendi keyfiyyete vāqıf olduğda (11) ḥiddet-ü şiddet birle qalk oradan bu taraḫa gel ceneral ile qulumuz (12) böyle midir ortalığı ḥalel pezīr ü ifsād eyledüñ sā’irleri gibi (13) ḥareket eyleseñe diyüp āḥir cānibe geçerdı tekrar dūşizeye (14) teveccü idüp diñle ey duḥter-i sa‘d-aḥter derūnuñda ğümāşte (15) olan her ne ise kimesneden iḥtirāz itme bizim ceneral ile mu‘āhedemiz

[177a]

(1) vardır murāduñ her ne ise söyle saña kimesne ta‘arruza qādir degildür (2) rāziyye olursañ alur giderüm qavlimüz böyledür qaldı ki (3) efendimiz tarafından saña iḥām-ı hirās iderlerse ‘alimallāhu (4) te‘ālā aşı yokdur devletlü veliyyü’n-ni‘am saña ancak (5) eltāf-ı ‘ālīye ve a‘ṭāf-ı sāmīye idecekdür ben müslimānum (6) ḥilāfı irtikāb eylemem kerem eyle cevher-i imānını ḥazef-pāre-i küffāra (7) değişme didi bir miqdār ser-be-dūş te‘emmül olup yine gitmem didi (8) efendi münfa‘il mesfūr mesrūr oldu çünkü şart-ı evvel (9) tamām oldu şart-ı şāniyye rāğib olup oldukları yirde bir maḥalli (10) taḥliye ve dūşize ile birāderini ḥalvet ve rü’esā-yı kefereden birisi (11) bile qalsuñ didikde yine Qanbeloğlu ma‘iyyet-i (12) murād ve mezbūr Tatar Beg imtinā‘ idüp bunuñla ḥalvete (13) girmem didikde tarafeynden nizā‘ vāqı‘ ve ceneralden istizān (14) itmege muḥtāc olmağın emīn-i mezbūr Muḥammed Ağa’ya var (15) bizden cenerale ‘arz-ı ḥulūş eyle duḥter ile birāderi ḥalvet olundukda

[177b]

(1) taraḫıñuzdan bir şahş-ı bī-ġareż ta‘yīn olunmaq şurūṭumuzdandur (2) şimdi Qanbeloğlu didikleri müfsid ben bile olurum dimekle (3) gerek bizim ve gerek qarındaşınuñ emniyyetimiz olmamağla nizā‘ bā‘iş (4) oldu mercūdur ki āḥiri ta‘yīn ile ref‘-i nizā‘ idesiz didi (5) ceneral daḥi ibtidā duḥter muvācehede muṭī‘a olduğından sözünde (6) şābite olur ümīdiyle efendi her kimi murād iderse anı qosunlar (7) didi Beyt Şābit ğorinür gerçi ki ol kevkeb-i ğarrā (8) Bilmezdi ki ğöz irmez aña seyr-i ḥafīde izn virüp emīn (9) bu cevāb ile geldikde la‘inüñ dehen-i kendidesi neciyye-pezīr-i ḥaşr (10)

oldı efendi ziyāde mesrūr olup fāl hayrdur diyerek (11) bir pīr-i muḡān var idi anı me'mūr idüp üçni ḡalvete važ' (12) ve üzerlerine ḡufl urup miftāhın aldı ve bālā-yı mirḡātde (13) bir maḡşūre var idi merde-i kefereyi alup anda müterraḡḡib (14) oldılar ammā efendide aşār-ı ḡüzñ ve zāḡir olduḡda birbirlerine (15) nīmçe işāretle ḡande-künān olurlardı efendi-i ḡayūr egerçi

[178a]

(1) izḡār-ı beşāšet ider idi ammā derūn-ı kelbe aḡzānından cenāb-ı (2) ḡudāya sūz-ı ḡudāz žarā' et birle niyāz iderdiki ilāḡi ve mevlāyī (3) beni ḡürūḡ-ı mekrūḡ lāt ve 'uzzā-yı sūmnāt-perestlere rezīl (4) itme diyü istid'ā ve ḡazret-i seyyidü'l-beşer şefi'-i (5) yevmü'l maḡşer efendimizi tevsīt ü istişfā' idüp (6) çeşm-i ḡün-feşānına perde-resā ve ḡelū-ḡir-i şayḡa-i iḡtifā (7) iken ḡāḡrına lāyih oldu ki bu sefih oḡlan duḡtere ricā (8) ol daḡi izḡār-ı 'adem-i rızā itmekle ber muḡteżā-yı ḡāk serḡadd (9) kendüye ḡayret ḡarı ve'urūḡında reşēḡāt-ı şecā'at (10) cāri olup bu mel'unenüñ şuyū' irtidādiyla lede'l-aḡrān (11) rüsvāy ü perīşān olmadan ise bunun ser-i nikbet- (12) eşerin bedeninden cüdā ve sermāye-i ḡayātını hebā itmek (13) ola dur diyü helāk eylerse ḡilāf-ı şurūḡ olmaḡla (14) fesāde mü'edīdür vehmi ile varayum üzerinde olan (15) ālet-i ḡarḡı alayum didi ammā duḡter yanına kimesnenüñ varması

[178b]

(1) şurūḡa dāḡil olmamaḡla tercemān ile ben bir kerre varayum sözüm (2) vardur didikde mel'un şurūḡumuzda yokdur didi efendi (3) aḡvālī tefhim eyledikde rızā virüp efendiye dervāzeyi (4) ḡüşāde ve Tatar Beg'i da' vet idüp çüni ḡāl didikde (5) bir vechle ḡalbini telyīn idemedüm didi öyle ise bize (6) muḡaddem virdiḡüñ ḡaber kızḡ imiş eger şādīḡ iseñ (7) baḡ üzerinde siḡr ü ḡarāyime dā'ir nesne var ise al ve di ki (8) yine muvācehede imtinā' iderseñ bir daḡi seni ne kimesne arar (9) ne su'al ider hemān bu ḡalālet-i küfr içinde nisyen münsiyyen (10) ḡalur ḡidersüñ ve senden Bosna vālisi ḡazretleri (11) el çekdigi gibi senden erzel kimesne olmaz ve ḡayr itseñ (12) eb ü ceddüñ dīnine ḡayr iderdük diyü seni rüsvāy iderler (13) şoñ te'ssüf fā'ide virmez diyü ceyb ü miyānun aradı (14) bir nesneden ḡayrı şey' bulmadı anı daḡi alduḡda duḡter (15) eytdi bunun size ne žararı vardur didikde senüñ

[179a]

(1) 'aḡl-ı kūtehüñ irişmez didikde dervāzeye bendi ve ḡelüp (2) merde-i keferenüñ yānında oturdı tercemān-ı bed-ḡümān (3) efendi-yi mütelāşī ḡörüp izḡār-ı meserret iderek didi ki (4) behey efendim ben kız gitmez diye ḡördüm siz i'timād itmediñüz (5) diyü efendiye ezā şūretin ḡıtdı mūmā-ileyhe ḡirān ḡelüp (6) diñle tercemān benüm murādum ḡarafeyne žarar işābet itmeden bu emre (7) vech-i eshel ile imtizāc virmekdür yoḡsa fi'n-nār ve fi's- (8) saḡar baña anuñ irtidādından žarar yok müslime ise ḡaleb (9) iderüm didikden şoñra bir pākca ḡahve yapsunlar diyüp (10) şoḡbet-i āḡara meşḡul ve kendiden telāş ve tefekkür gidüp (11) şafā-yı ḡāḡır ile zevḡi muḡayyed oldılar lākin sāḡte (12) keyf olmaz telāşları kemā-kān zāḡir idi ve merde-i (13) keferi zīr-i burūtdan

tebessüm iderler idi ve dirler idi ki vâkı' (14) olsa bu emre düşvâr taḥammül olunur mı diyü mezâk yüzünden (15) nice kelâm-ı hezel-âmiz ile rencideden ḥâlî degiller idi

[179b]

(1) efendi derûndan cenâb-ı perverdigâra 'arz-ı ḥacâtı (2) iken iki sâ'at kadar murûr eylemeden nâgâh Tatar Beg (3) bir kerre verâ'-ı dervâzedan Beyt Nesîm-i müjde-res gîsü-yı (4) 'anber-bârdan geldi Peyâm-ı pür-meserret cânib-i dildârdan (5) geldi terânesiyle efendi diyü nidâ ve şâyha-ı şâdi ile buyruñ (6) hem-şîrem sizi ister didi yerinden cest ü reft-i murâd (7) idince tercemân-ı kesîfü'l-erkân didiki duḥûluñuz şurûṭa (8) dâḥîl degildür eger duḥterüñ işiñüze yarar sözi var ise (9) hep bilelüm didükde mûmâ-ileyh ey Tatar Beg duḥûl-i şurûṭumuzda (10) yokdur hem-şîreñ her ne diyecek ise kimesneden hirâs itmesün (11) 'umûmla varalım didikde bu söz duḥterüñ sâmi' a-pîrâ-yı gûşı (12) olup derûnı jeng-i hızlândan zidûde ḡubâr-ı cebânetden (13) guşûde nûr-ı imân ile ziyâ-güster ve şecâ'at-ı islâmla (14) pür-gevher olup beni inandırson pâşâ efendimizden baña (15) gezend ü zarar gelmeyeceğine de kim gelürse gelsün didi

[180a]

(1) efendi daḥi gerek devletlü veliyyü'n-ni' amdan gerek aḥardan kendüye (2) zarar gelmez illâ lütf-ı 'azîm gelür diyü muşḥaf-ı şerîfe el urup (3) ḡasem eyledi ve duḥterüñ gerdenine âvîze eyleñ diyü irsâl (4) idüp minvâl-i meşrûḥ üzere bir yemîn-nâme yazup rû'esâ-yı (5) küffârüñ cümlesiyle ḡalḡup dervâzedan içeri girdükde (6) duḥter-i dürri aḥter-i zîr-i şehâbdan âfitâb-ı 'âlem-tâb gibi ṭulû' (7) idüp mânend-i serv-âzâd-ı ḡıram ḡarekât-ı meserret-encâm (8) iderek gelüp efendîñ destini bûs-ı zîr-i bâlinde kıyâma (9) me'nûs oldu efendi-yi ḡâlîşü'l-fu'âd daḥi eşk-i (10) sürûrî rîzân ve şükr-i yezdân iderek yemîn-nâmeyi (11) yed-i kerîmesine teslim ve ḡayr du'â ve hezâr âferîn idüp (12) nüvâḡt eyledi ve ahâlî-i nâr-ı caḡîm ve eşnâf-ı cünûd-ı ḡamîm (13) bint-i pâkîze ve bî-sitîzenüñ bu vaż' -ı ciḡân-pesendîñ görünce (14) cemâd gibi ḡalup her biri tâ-be-gulû müstaḡraḡ-ı ḡızlân oldılar (15) hemân tercemân musaḡḡara-i ehl-i nîrân iş bitdi ne turursuñuz

[180b]

(1) gidelim diyü şîñarı kilâbe ibrâma başladı ve biz duḥterüñ (2) lisânından bir nesene istimâ' itmedük diyü girîve gird-i ḡîle olunca (3) efendi-yi duḥter-i nâz-pervere ey sermâye-i âsâyiş ḡayâtım zerre (4) kadar hirâs ḡaydında olma âşîkâre söyle diyince duḥter-i sa'd- (5) aḡter benân-ı mu'ciz-beyân-ı sa'âdet nişânun ref' idüp (6) kelimeteyn-i şahâdeteyni icra-yı lisan iderek zîver-dih-i zebân-ı (7) cenân eyleyüp ey eşnâm-perestler işidüñ eben 'an cedd (8) müsîmeyim la'net diyâr u dîniñüze eger ḡazret-i pâşâ (9) baña cev-r-ü ezâ degil ḡatlı daḥi ider ise ni'am'ül muṭṭalib-i islâm (10) üzere dârü's-selâma giderüm diyü cevâb-ı şâfi virdikde (11) 'anade-i kefare ḡızlân u ḡüsrânda ḡaldılar efendi vü ittibâ' (12) farṭ-ı şevklerinden her birinüñ müjḡanı inbîḡ-i şâdi olup (13) sirişk-i meserreti rîzân ve neşât-ı inbîşât ile cünbân (14) ü ḡandân olarak

Beyt Derrende-i nerre-i beber-i künām-ı tabi'atem (15)Bāz-i şikārgīr-i çerāgāh-ı himmetem fehvāsınca o ğazāle-i riyāz-ı emeli

[181a]

(1) fitrāk bend eyledi cenāb-ı bārī ne kadar esīr-i dām-ı miḥnet- (2) encām u şeniyyin olmuş ümmet-i Muḥammed'i hem-çenān eshel-i vech üzere (3) taḥlīş-i giribān eyleye āmin bu bir emr-i müşgīl idi lākin (4) devletlü veliyyü'n-ni'am ḥazretlerinüñ fuād-ı şecā'at-şīā'r (5) ve ḥulūş-ı semāḥat-āşārları böyle mevhibe-i ilāhiyye zuḥūrına (6) bādī olup şemere-i luṭfī zāhir ü bāhir olmışdur el-minneti (7) li'llāhi te'ālā cünūd-ı küffār bu emr-i düşvār ḥuşūle gelmez kıyās (8) itmişler idi Beyt Ān cā ki sūk dest-i ḥimāyet be-der-koned (9) Şebnem be-āfitāb kıyāmet sefer koned vefkince āfitāb-ı (10) 'ālem-tāb himmetleri şebnem-āsā ol gül-i nev-ḥīz-i şöhret-engīzi (11) cezb eyledi hemān cenāb-ı ḥudā-yı bahşende-i murād āşaf (12) kerrübī-nihāduñ merātib-i 'āliyesin nev-be-nev müzdād u şūrı (13) ve ma'nevī şafā-yı ḥātır-ı sā'det me'āşirlerin ziyād eyleyüp (14) mūmā-ileyh bendelerin daḥi behre-mend eyleye el-kışşa mezbūr (15) Tatar Beg'den menkuldır ki hemşirem ile ḥalvet-nişin olup

[181b]

(1) ma'iyyetimde olan mesfūr baña müteveccih olup oğlum ne vechle (2) ḳalbini telyin idebilirseñ eyle me'zunsun māni' degil (3) diyüp bir tarafda gūşe-nişin oldı bend daḥi hem-şireme (4) ne kadar ibrām u iḳdām eyledümse dil-i senginine zerrece te'şir itmedi (5) maḳām-ı 'acizde iken efendi ḳapuya da'vet ve üzerinde siḥr (6) ü 'azāyim olmasun dimekle beni iḳāz ben daḥi ceyb ü āstīn (7) ve merġüle-i müşkīn arayup nice ma'ḳūd āzimetler bulup (8) üzerinden endāḥte-i ḥāk eyledigimde hemān-dem ḥ'ābdan bīdār (9) ve ḥūmardan ḥuşyār olup i'tikād-ı pāk ile şuret-i rızāyı (10) nūmāyān kelimeteyn-i iḳrār-ı 'ayān eyledi ba'de-zīn efendi (11) ve sā'ir müslimin āgāh olunduḳda cümlesi mesrūr kefare-i bed-ḥūlar (12) maḥzūn u maḥhūr olup duḡter-i necāt eşeri bir ḥalvet-serāda (13) cā-nişin eylediler tekrār ceneral-i bed-fi'ālden ādem gelüp gerdem-i (14) sīmīninde ve sā'id-i billur u gūş u duşunda ne kadar şalīb-i (15) ġarīb ve evşān esbāb-ı hizlān var ise ṭaleb eylediler

[182a]

(1) efendi daḥi bilā-minnet teslīm ve o menhiyātdan duḡterī (2) mānend-i sīm-i pāk ve taḥhīr eyledi ve bu şalībleriñ içinde (3) efsūn olmaḳ üzere kemik-pāreleri çıḳdıḳda mecmū'ını iḥrāk (4) itmiş iken ceneral-i cehhāl üstüḥānı mesīḥdir diyü rica itmegin (5) efendi 'ıyāzen billāh bizüm dīnimiz de böyle nesneler yokdur (6) ve ḥazret-i 'īsā 'aleyhisselām semā-i rābi'de melā'ike (7) kirām gibi el-ān ḥayāt-ı sa'ādet-fercām ile pūr-iḥtişāmdur (8) diyüp ġalaṭların ifhām u iḳḥām eyledikten soñra elbise-i (9) fāḥireden düşizeye bir ḳāt eşvāb-ı cedide kesdirüp (10) endām-ı sīmīn tezyin eyleyüp cāy-gāhın pister-i zer-düz ile (11) ārāste vü pīrāste itdirüp i'zāz u iḳrāma ġarḳ (12) ve eltāf u a'ṭāfa müstaġraḳ eyledi 'avdet-i İsmā'īl Efendi (13) ve āmeden-i Travnik kışşa-

h̄`ān-ı dāstān-ı laṭā`if (14) ve ḥiṣṣe-resān-ı mesāmi` ẓarā`if maḳāle-senc-i fesāne-pīrāye- (15) dār-ı genc-i dāstāna olan ḥāme-i cādū-fen kilik-i pūr-siḥr ü fiten

[182b]

(1) öyle şirāze-bend-i bedi` ü`l-beyān olur ki çün duḡter dūrriyyetü`l- (2) leme` ān dūr-c-i fuādīndan mihr-i imān dıraḡṣān ve burc-ı islāmdan (3) pertev-efṣān olup zühre-veṣ diyār-ı islāma ẓiyā-güster olunca (4) efendi mekṣ itmegi revā görmeyüp rüz-ı ferdā `azīmete nehẓat (5) u ḡareket eyledikde cenerale ḡaber virölüp mesfūr daḡi ru`esā-yı (6) sā`iresiyle gelüp ne a`lā oldu bizimde maṭlebimiz bu idi (7) li`llāhi`l-ḡamd yine devleteyn beyninde olan peyvend-i meveddet ḡalel-peẓir (8) olmayup bir ḡāt esās-ı istiḡkām girih-gir oldu ve ne (9) ān ki devletlū efendimizūn emrleri yerin bulmaya diyerek vāfir i`tizārlar (10) eylediler efendi daḡi sā`ir işlerine fayṣal virüp izn ṭaleb (11) eyledi mesfūr daḡi pek güzel lākin bu duḡterūn `azīmetinde (12) erācīf ü ḡaṣerātdan ḡorkulur sizūn ma`iyyetiñūze yüz elli (13) nefer ādem ta`yīn idelüm ḡudūd-ı islāma varınca cenābuñıza miḡmān-dār (14) ve nigh-bān olsun ḡudūdumuzda bir müyuñıza ḡatā gelmemesine (15) ẓāminüm andan ötesine ḡarışmam diyince mūmā-ileyh `ömrūñüz ḡoḡ olsun

[183a]

(1) ḡudūdumıza dāḡil olduğdan ṣoñra kimesne sū`-i ḡaṣda ḡaddi (2) yokdur diyüp vedā` itdi ve ol gün hedāya-yı belīḡa (3) ile mektūbların teslīm anlar daḡi tedārük-i rāḡların tetmīm idüp (4) irtesi üç yüz nefer mübāriz-i küffār-ı miḡmāndār olmaḡ üzere (5) geldiler mūmā-ileyh daḡi kendü ittibā`ıyla duḡter-i ḡamer-eṣeri ḡāle-veṣ (6) iḡāṭa eyleyüp ḡuyā peçe-i ḡamāmeyi `anḡā rīz-i cenāḡ-ı himmete aldı (7) ve maḡall-i mezbūruñ ḡapusından maṭla`-ı berceste gibi ḡıḡdılar (8) ne ḡadar ṣıḡār u kibār ehl-i ḡüsrān ve ricāl ü nisvān var ise (9) suṭuḡ u bāma ḡıḡup temāṣāya durdılar ammā āteṣ-i te`essūf (10) ü yūf ile ciḡerleri sūẓān olmiṣdı efendi ol gün (11) ḡudūda gelüp anda mekṣ Doḡna ve Ehlüne ḡabudānlarına (12) ḡaber irtesi `ale`s-seḡer hareket ve `azīmet-i diyār-ı islāma (13) idüp Pandunlar maḡalline menziller irsāl olundu ki yarın (14) ḡudūd-ı islāmda bizi bir iki yüz mübāriz ve merd-i ḡüzīn ile (15) istiḡbāl idesiz anlar daḡi dört yüz ḡadar cunūd-ı ejder-peyker ile

[183b]

(1) istiḡbāl idüp `ıyd-ı ekber gibi birbiriyle mu`ānaḡa vū muṣāḡaḡa itdikde (2) ṣoñra ol makāmda lā-yu`ad eṭ`ime-i nefīse ile nemekdān-ı `ıyṣ (3) u āsāyiṣ der kār ve ṭarafeynūn `askeri iṭ`ām u ikrām (4) olundūḡdan ṣoñra mesfūr voyvadalar vedā` idüp mūmā- (5) ileyh ṭaraf-ı Bosna`ya esb-rān-ı `azīmet olup ne ḡadar ḡaṣaba (6) ve ḡurādan ḡüzer eylediyse istiḡbāl ve a`lā merātibihim ikrām-ı ibcāl (7) iderek Ehlüne`ye dāḡil ve andan bir berīd-i beṣaret nüvid-i ṣavb-ı (8) melāẓü`l-e`ālī ve`l-ahālī vālī-i Bosna`ya ḡaṭve cünbān ve müjde- (9) resān olup ikinci gice ba`de`l `ıṣā vāṣıl olduğda devletlū 10.āṣaf-ı zamān ḡazretleri ve `umūmen ittibā`-ı kirām Beyt Müjem pāy-ı (11) nigāḡ-ı intizāra ḡārdur sensüz Reh-i āmed-ṣud-ı neẓāre niṣter (12) zārdur sensüz zemzemesiyle

dide-düz-ı rāh-ı intizār ve revzen- (13) güşā-yı şāh-rāh-ı yār iken ‘ale’ş-şabāh mübeşşir sa‘adetlü kethüdā (14) bege anlardan cenāb-ı destūr-ı mecrūhū’l-fu‘ād hāk-i pāy-i devletlerine (15) rû-māl ve mācerāyı tafşilen ‘ayān u beyān eyledikde ihsān-ı firāvān

[184a]

(1) ile mümtāzü’l-aķrān buyurdılar ve efendi-i mūmā-ileyh (2) Travnik’e dāhil olduķda duķter-i mihr-i hāveri aķrabāsından (3) nihān birle sābıkā çavuşlar kethüdāsı hānesine nāzil idüp (4) kendüsi evvelā kethüdā beg hāzretlerine andan gerd-i iksirden (5) numūne-nūmā olan ğubār-ı hāk-i pāy-ı veliyyū’l ni‘amī ile iktiḥāl-i çeşm-i (6) ifthār idüp ḥidmet-i makbūlesiyle şeref-mend ü şöhret- (7) şi‘ār olup mālā nihāye mażhar-ı elṭāf u a‘ṭāf oldu (8) duķter-i sa‘d-aķter daḥi elbise fāḥire ve aķmişe-i bī-ġāye ile ārāste (9) zer ü zīver ü semmūr ile pīrāste oldu birāderine vālidesine (10) ḥācesine ‘aṭā vü ihsān-ı bī-ḥisāb olunmagla ‘ināyet-i (11) āşafī birle kām-yāb oldılar ḥattā vālidesi nār-ı ğayret (12) ile sūzān şerer-i nedāmet ile biryān olmagla ol günden (13) berü çār merḥalede aķrabāsından birinūñ hānesinde büm-ı (14) vīrāne-nişin ğibi pinhān iken da‘vet olunup mażhar-ı (15) elṭāf u en‘ām oldu Beyt Şāhbāz elbette şayd eyler tezerv-i

[184b]

(1) gülşeni Nāḥun-ı ‘anķādan āzād oldu zan itmesini (2) vefķince bint-i nāz-perver duķter-i nīġū-eşer Beyt Gerçi men Leyli (3) esāsem dil çü-Mecnūn der-nevāst Ser be-şahrā dādeem ammā ḥayā (4) zencīr-i pāst terānesiyle ğirīve gerd-i firār oldu ammā iḥlāş-ı (5) ḥāş hāzret-i āşaf-ı şāf-dil cenāblarınūñ şemere-i fuād-ı ḥāş-ı (6) pūr-iḥtişāşı sebebiyle el-minnetü li’llāhi’l-meliki’l-‘allām yine zīb-āver-i mesālik-i (7) islām oldu ve devletlü veliyyū’n-ni‘am hāzretleri pek a‘lā çerāġ (8) itmek murād eylemişdi ammā o hengāmda manşib-ı mezbūrdan (9) infişāl iktiżā itmekle techīz ü hem-ḥābe-i şāhid-i kām olmasını [Der-Kenar] Tevciḥ-i Ḥaleb Bā-Veliyyū’n-Ni‘ām (10) tefvīz-i sūrādiķāt-ı perverdigār ḥazreti ‘allām eyleyüp elli (11) sekiz senesi recebū’l-ferdīnūñ on yedīnci ğününde manşib-ı (12) vālā-yı ḥalebū’ş-şehbā tevciḥ olunmagla sāl-i mezkūr şevvāl-i mükerrerinde (13) Edirne’ye teşrif ba‘dehu Gelibolu ma‘berinden Anātolı cānibine mūrūr (14) eylediklerinde Sivās ser-‘askerligiyle me‘mūr buyurıldılar lākin (15) bi-keremihi te‘ālā sene-i cedīd ki biñ yüz elli ṭokuz sāl-i meymenet-fālinden

[185a]

[Der-Kenar] Ser-‘Asker Şoden-i Veliyyū’n-Ni‘ām Dāme İķbālihi Be-Cānib-i Qars Be-İnzimām-ı Eyālet-i Anātolı (1) olmak üzere Qars ve Diyārbekr taraflarından iki ķoldan sefer-i (2) hümāyūn-ı nuşret-nümūn-ı taḥaḥķuķı taşmīm olunmagla Qars tarafında (3) müctemi‘ olacak eşnāf-ı ‘asākirūñ żabt u tanzīmiyle fenn-i (4) sipehsālariye vāķıf ve ol ḥavālīde serḥaddāt-ı (5) İrāniye aḥvāl u keyfiyatından ‘ārif bir vezīr-i Felāṭūn- (6) tedbīrūñ bu eşnāda cāni-i mezbūr ser-‘askerligile ol tarafda (7) bulunması vācibāt-ı umūr-ı devlet-i ‘aliyyeden oldıġı zāmīr-i ilhām- (8) pezīr ḥazret-i tāc-dār-ı kerāmet-şi‘ār oldıġından vezīr-i āşaf-ı (9) nazīr devletlü efendimiz ḥazretleri vüćuhla ta‘rif-i mezkūre (10) mā-şadaķ ve vāķi‘ā bundan aķdem def‘aten ba‘de uḥra iḥāle-i (11) ‘uhde-i

destürâneleri olduğu evânda mecbûl-i zât-ı ğayret- (12) simât müşîrâneleri olan celâ'îl-i liyâkat ve cemâ'îl-i (13) isti' dâd-ı cesâmetleri muķtezâsınca ĥudûd-ı a' cām-ı bed- (14) fercâmuñ keyfiyyât ve kemiyyâtlarına vuķûf-ı te'emmülleri olmaķdan (15) ğayrı Tebrîz ve Şîrvân ve Tiflîs cevânibine mirâren ve kirâr-ı teveccüh

[185b]

(1) ve teşrîfleri ĥasebiyle cevânib-i mezbûre ahâlîsinüñ eķvâr-ı (2) nâ-bekâmı degül belki esâmîleri daĥi meczûm-ı ĥâtîr-ı feţânet- (3) mevsûmları olup tertîb-i ' asker ve techîz-i muvaĥĥidîn-i (4) ğayret- eşer emrinde ĥiddet-i zekâvetleri zâĥîr olmaĥın bi-lütfihi (5) te'âlâ 'asâkir-i nuşret-me'a'sîrûñ ĥarâr gâhı olan Erzurûm (6) cānibine müsâra'aten ĥareket ve ol ĥavâlîde meşţâ-nişîn (7) iclâl ve ĥarâr ve evvel-i bahâr-ı ĥuceste-âşârda umur-ı 'askeriye (8) ve mühimmât-ı seferiyenüñ temşiyetine şarf-ı celle himmet eylemeleri içün (9) zât-ı sûtûde-simât-ı ĥaydarâneleri ĥaķķında baĥr-ı bî-girân 'inâyet-i (10) pâdişâhane mevc-ĥîz ve neyyir-i râĥat-nişân-ı şehensâhâne pertev-rîz (11) olmaĥla 'avâtîf-ı celîle-i mülûkâne ve 'avârif-i cezîle-i ĥüsrevâne- (12) den şeref-baĥş-ı şudûr olan ĥaţî-ı ĥümâyûn-ı mekremet-nümûn mücebince (13) Anâtolî eyâleti inzimâmıyla Ķarş cānibi ser 'askerligi müceddiden (14) zât-ı kerimânelerine tevcîh ve 'inâyet ve zimâm-ı umûr-ı ğayret-güsteri (15) ĥabza-i himmet ü şehâmet-me'aşîrlerine ihâle ve teslim buyrulmaĥın terfî'-i

[186a]

(1)ķader-i vâlâ-menziletleri olmaķ üzere ser-'askerlere maĥşûş (2) olan teşrîfât-ı ĥümâyûn ve on beş biñ ĥuruş 3.'aţîyye-i behcet-nümûn irsâl buyurulup bi-'avnihi te'âlâ ol sâl-i (4) cedîdede Diyârbekr ve Bağdâd ĥollarına daĥi tertîb ve tesyîr (5) olunacaķ mühimmât u zehâyîr ve edevât-ı levâzım-ı sâ'ire

[Der-Kenar] İrsâl-i Teşrîfât-ı Ĥümâyûn Be-cānib-i Ser-Asker-i Zâfer Peyker

(6) ve ihrâc 'asâkir-i zâfer-me'aşîr ĥuşûşî aķdem-ı umûr-ı enâm (7) ve elzem levâzım-ı mehâmdan olmaķ ĥasebiyle bu umûr-ı mühimmenüñ (8) daĥi ber vefķ-i merâm-ı meserret-encâm ru'yet ve itmâmı içün (9) ber-vezîr-i pesendîde-tedbîrûñ ĥaleb eyâletiyle anda vücûdı elzem (10) ve aķdem ve hemân pey-ender-pey tesviye-i umûr-ı mezkûre mübâşeret (11) ve kıyâm ve naşb-ı tınâb-ı celâdet-ĥıyâmı emr-i mültezim ve müteĥattim (12) olmaĥla Ĥalebü's-ehbâ eyâleti âşaf-ı bi-mişîl veliyyü'n-ni' am bî 'adîl (13) efendimiz ĥazretlerinüñ selef-i zi's-şerefleri sa'âdetlü (14).emâĥatlü El-ĥâc Aĥmed Pâşâ ĥazretlerine tevcîh ve 'inâyet (15) buyurılıp vezîr-i celâdet-semîr-i merd-i meydân-ı vegâ

[186b]

(1) neberd-i dilâver-i ceng-âzmâ ya' nî Bağdâd-ı me'âlî-bünyâd vâlîsi (2) sa'âdetlü ve mürüvvetlü Ĥasan Pâşâzâde Aĥmed Pâşâ ĥazretleri (3) daĥi Bağdâd-ı zâfer-âbâd ĥolundan teşyîd-i levâzım-ı mühimmât (4) sefer ve te'yîd-i edevât ve cünûd-ı zâfer-peyker iderek (5) minvâl-i meşrûĥ üzere tedârûk ve ĥarekete me'mûr buyrulup (6) himmetlü veliyyü'n-ni' am efendimiz ĥazretleri daĥi 'icâleten ĥaraf-ı Erzurum-ı (7)

meymenet-rüsūma kādime-cünbān-ı teşrîf-i sa'âdet redîf (8) buyurduklarında vezîr-i müşārün-ileyh selefleri sa'âdetlü Aḥmed (9) Pāşā ḥazretleri daḥi cānib-i Ḥalebü's-şehbāya müsāra'aten şitāb (10) ve 'azîmet buyurup veliyy'ün-ni'am efendimiz ḥazretleri mehām-ı umūr-ı be-mennān (11) me'mūrriyetleri temşiiyyetine mübāderet ve ol ḥavālide bulunmaları ba'zı (12) fevā'id-i cemīle müstelzim idüğünü ḥavī cenāb-ı 'ālilerine maḥzūb (13) olan emr-i 'ālî-şānuñ 'unvānına maşḥūb ḥattı hümayūn-ı celālet- (14) maḥrūn kişide ve irsāle var şavb-ı ḥıdīvāneleri kılındı (15) bi-'ināyetillahi te'ālā sene-i ātiyyede Karş ve Diyārbekr kolına

[187a]

(1) tecemmü' idecek tavā'if-i 'askere inzimām ve ma'iiyyet-i şaf-derānelerinde (2) kemer-beste-i ihtimām olmaḥ üzere maḥrūsa-i Mısr'dan daḥi [Der-Kenar] İḥrāc-ı 'Asākîr Ez-Maḥrūsa-i Mısr (3) kırk beş senesinde iḥrāc olunan 'asākire kıyāsen (4) ber-vech-i mu'tād-ı pāk ve a'lā üç biñ merd ceng-āzmā intihāb (5) ve ol şavba tesyîr ve şitāb olunmaları içün irāde-i 'aliyye-i ḥazret (6) şehriyārı vārid-i Mısr olmaḥın Mısr vālisi (7) ḥazretleriniñ re'y-i rezinleri ve ümerāyı Mısr ve yedi ocaḥ (8) zābiṭleri ma'rifetleriyle bölükāt-ı seb'a neferātınun ibtāl-i (9) ricāl-i şecā' atkārlarından mümtāz ve münteḥib üç biñ nefer tām (10) 'askeri taḥrîrine mübāşeret ve ümerā-i Mısr'dan a'māl-i 'askere (11) kâdir ve bahādur olan bir emîr-i istikāmet-semîr 'asākîr-i merḳūme (12) üzerlerine te'mir kılınup bezl-i cedd-i evfā ve şarf-ı sa'y-ı müstevfî (13) birle mühimmāt-ı lâzımleri her ne ise techîz ü tanzîm olunup de'b-i (14) kâdim üzere bir senelik mevācibleri ber-vech-i peşin zābiṭleri (15) yedîne teslim ve bi-meşiiyyet-i te'ālā nevrūz-ı firūzdan muḥaddem maḥall-i

[187b]

(1) me'mūrda bulunmaları şartıyla berren ta'cîl ve Diyārbekr cānibine (2) sevḳ içün şurūṭ-ı kuyūdı ḥavī 'ale't-taḥşîl şeref (3) şudūr iden emr-i zîşān 'unvānına ḥatt-ı hümayūn şevket- (4) maḥrūn keşide buyurulup ṭaraf-ı devlet-i 'aliyyeden ta'yîn (5) olunan mübāşir ile irsāl buyurıldı devletlü veliyyü'n-ni'am (6) efendimiz ḥazretlerinin vüçūh-ı esbāb-ı zāhiriyye olan edevāt (7) ve mühimmāt ile ri'āyet-i emrlerine bi-kemālihi taḳviyet içün bu bâbda (8) ḥazāyin ve meşārifeye bakılmayup Anadolı ve Rümeli cāniblerinde (9) vāḳı' elviye mutaşarrıfları mîr-i mîrān-ı kirāma şurūṭ u kuyūdı (10) şāmil 'ulūfe ve baḥşîşleri mîriden virilüp dā'ireleri (11) ḥademesi ve ḳapuları levendî olmaḥ şartıyla mîrî süvari (12) levendāt-ı taḥrîr ve birān aḳdem ḳapuları ḥalkını daḥi (13) tertîb ve techîz eylemeleri içün ḥazine-i pâdişāhiden mebālîg-i (14) vāfire ṭaraf-ı devletlerine iḥsān ve tesyîr buyurulup (15) şunūf-ı ümerā vü vüzerādan Anadolı ṭarafında ḥüdāvendigār

[188a]

(1) mutaşarrıfı 'Abdu'rrahmān Pāşā üç yüz nefer ḳapısı ḥalkı ve iki yüz (2) mîrî süvārî levendāt kezālik Ḳaresi sancāḡı mutaşarrıfı (3) Cevher Pāşā ve Yeñişehr mutaşarrıfı Küçük Ca'fer Pāşā ve Aḳşehr (4) mutaşarrıfı Şarı Muştafa Pāşāzāde 'Alî Pāşā ve

Qarahiřār-ı (5) řāhib mutaşarrıfı eřir Ebübekr Pāřā ve Nigde sancāğı mutaşarrıfı (6) ‘Abdu’rrāhmān Pāřā ve Anqara mutaşarrıfı Hālid Pāřā ve Sultān- (7) öñi sancāğı mutasarrıfı Zarālı-zāde Meħmed Pāřā ve Amasya mutasarrıfı (8) ‘Ömer Pāřā ve Çorum mutaşarrıfı İbrāhım Pāřā ve İçil mutaşarrıfı (9) Hāmīs Pāřā ve ‘Alā’ıye mutasarrıfı Seyyid Hāsan Pāřā ve Kocaeli (10) mutaşarrıfı Bekr Pāřā hāzerātı her biri qapuları ħalkından (11) mā‘adā cümlesi ikişer yüz mīrī levendāt ve Adana beglerbegisi (12) Murteza Pāřā daħi beř yüz nefer qapusu ħalkı ve dört yüz nefer mīrī (13) levendāt ve kezālik Rūmili cānibinden İskenderiyye sancāğı 14.mutaşarrıfı olan Yusuf Pāřā ve Oħrī mutaşarrıfı İbrāhım (15) Pāřā ve Olvine mutaşarrıfı Qaplan Pāřā ve Volveine mutaşarrıfı

[188b]

(1) Muřtafa Pāřā ve İlbařan mutařarrıfı ‘Ömer Pāřā ve duqakin (2) derviş Aħmed Pāřā ve Berzerin mutařarrıfı ħumbaracıbařızāde (3) řālih Beg ve Üsküb mutařarrıfı Süleymān Beg Viyana mutařarrıfı (4) Bosnevi Bektāř Pāřā ve Selānik mutařarrıfı Receb Pāřā (5) qapuları ħalkından mā‘adā ikiřer yüz nefer mīrī levendāt (6) ve Hersek sancāğı mutařarrıfı Murād Pāřā dört yüz nefer qapusu (7) ħalkı ve dört yüz mīrī levendāt ve Kilis mutařarrıfı Muħammed Pāřā (8) daħi üç yüz nefer qapusu ħalkı ve dört yüz nefer mīrī levendāt (9) ve Bosna eyāletinden daħi ta‘yīn olunan mübāřir ma‘rifetiyle (10) iki biñ nefer mīrī süvāri levendāt taħrīr itmek üzere (11) cümlesi me‘mūr olup gerek Anaťolı ve gerek Rūmili’nden (12) zıkr olunan pāřāların her biri ħavza-i ħükümetlerinde (13) ism ü řānı ma‘lūm kimesnelerden taħrīr idüp müddetleri (14) ħitāmına dek ma‘iyyetlerinde mevcūd ve me‘mūr oldukları (15) ħıdemātda bezl-i mechūd eyleyüp eger içlerinden birisi firār

[189a]

(1) yaħūd ħīn-i muķābelede nā-merzī ħarekete ictisār iderse (2) ol maķūlelerin bulundukları maħalde bilā emān cezāları tertīb (3) ve emvāli mīrīden zabť olunacağı ħüccet-i řer‘ıye ile teřbīt (4) olunup taħrīr iden pāřāların daħi bilā-emān ħaķķından (5) gelinmek řurūťı derc olunmağla anlar daħi eřnāy-ı taħrīr de bu vechle (6) teyakquz ve bařiret üzere ħareket iderek begendikleri ve i‘timād (7) eyledikleri kimesneleri taħrīr ve defter ve ħüccetlerini aqlāma kayd (8) olunmak üzere āsitāne-i sa‘ādete irsāl eylemeleri řurūťı (9) řādır olan evāmir-i ‘aliyyenüñ her birinde muřarraħ ve tařtīr (10) ve bu vechle nizām-ı müstaħsen ve taťt-ı zābıťaya idħāl buyurılıp (11) vüzerā-yı ‘izāmıdan daħi Kenqırı sancāğı inzimāmıyla Sivās (12) vālisi olan sa‘ādetlü Selim Pāřā ħāzetleri iki yüz (13) nefer qapusu ħalkı ve Trabzon vālisi vezīr-i mükerrrem Velī Pāřā (14) ħāzetleri sekiz yüz nefer qapusu ħalkı ve adamları ve Karaman vālisi (15) vezīr-i mükerrrem Muħammed Pāřā ħāzetleri daħi biñ nefer tām es-selāħ güzide

[189b]

(1) ve qapusu ricāli ve Erzurum vālisi olan sābıķā yeñiçeri (2) ağası sa‘ādetlü İbrāhım Pāřā ħāzetleri kezālik biñ (3) nefer qapusu ħalkı ve adamlarıyla ve sipāh ve silahdār

terakkilülerinden (4) dört biñ nefer bölükât-ı erba‘ cümle neferâtlarıyla ve Rûmili ve Anadolı (5) ve Karaman ve Sivas ve Adana ve Rakka ve Erzurum ve Karş ve Haleb (6) ve Mar‘aş eyâletlerinin ‘umûmen rağmen ve erbâb-ı timar ve Rûmili (7) cânibinden yigirmi beş ve Anadolı’dan kırk beş ‘aded ‘atık (8) ve cedid yeñiçeri serden geçdi bayrakları münâsib olan mahâllerden (9) güşâde ve her bir bayrağa ağa yüz yigirmişer nefer olmak vechiyle (10) taşhih ve be-dergâh ve tahtır ve tekmiñ ve minvâl-i meşrûh üzere (11) ma‘iyyet-i destûrânelerine ta‘yîn olunup zimâm-ı umûr-ı ‘asâkir-i (12) nuşret-me‘âşir tevaḳḳu‘-ı menşûr-ı ‘izz ü celâdet-‘unvânları **[Der-Kenar] Beyân-ı İn‘idâm-ı Nâdir Şâh Bâ-Teveccüh-i Ḥazret-i Veliyyü’n-Ni‘am-ı Sa‘âdet-Güvâh** (13) kılınmağla zemân-i Īrân mütezeli ve mütebeddil ve ahâlisi nâm-ı (14) Bû ‘Alî şîrlerinden ser-gerdân u ḥayrân olmuşlardur mevâlî-i (15) kirâmdan Mü‘min zâde Es-seyyid Ḥasibâ Efendi’nün ser-‘asker-i

[190a]

(1) müşârün-ileyh devletlü veliyyü’n-ni‘am efendimiz ḥazretlerine inşâd (2) eyledikleri târiḥ-i laṭîfdür

1.bârekallâh zihî sâl-i meğâzî mebrûr
ḥabbezâ kevkeb-i ferḥunde-i sultân-ı ğayûr

2.inşâ‘allah bu sâl olsa gerek sâl-i zafer
cünd-i islâm bu sâl olsa gerekdür manşûr

3.ḥazret-i pâdişâh-ı kişver-i ‘adl-ârâyı
bu sene itse gerek nuşret bârî mesrûr

4.sû-be-sû ‘asker-i Īslâm zafer-yâb olup
ceyş-i ṭahmâs ser-â-pâ olacaḳdur maḳhûr

5.semt-i Īrân’da ma‘dûm olacaḳdur Nâdir
ceyş-i menḥûsı hezîmetle olunca meksûr

6.ḥân Maḥmûd-ı kevâkib-sipehi ḥazret-i Ḥaḳ
taht-ı devletde ide renc -i kederden mestûr

7.mihr-i iḳbâlini günden güne efzûn itsün

[190b]

dem-be-dem ğâlib ola ḥaşmına ol ḥân-ı cesûr

8.ḳahr-ı a‘dâya sebeb olmağ içün ḥazret-i ḥaḳ

cünd-i İslāma ʔarab virdi hüdāvend ʃükūr

9.başladı esmege bu sāl nesīm-i nuşret
ebr-i nīsān ʔafer kıldı cihānı memtūr

10.tāzelendi yine gūlzār-ı şafā-yı ‘ālem
ğam-ı endūh-ı cefā oldu gōñüllerden dūr

11.rū-nümā olmada şimden geri esbāb-ı murād
vefk-i kām üzere olup ğayr-ı mazāhīr de ʔuhūr

12.başladı şimdi mūkāfāta sipihr-i ğaddār
ğālibā ʔalmayacak dūnya da aşlā mağdūr

13.sebebin ʔazret-i ʔallāḳ-ı cihān sevḳ itdi
mūlhem oldu bu işe var ise dāver-i vaḳūr

14.ehle tefvīz olunup emr-i riyāset Bosna
buldı ser ‘askerini şimdi cünūd-ı mevūr

[191a]

15.ḡān Maḡmūd-ı sitāre-ḡıdemūñ ṭālī‘ idūr
eyledi ʔalb-i hūmāyūna bu demde ḡuṭūr

16.şadr-ı esbaḳ ‘Alī Pāşā’yı meġāzi-şiyemi
kıldı ilhāmıle ser-‘asker-i cünd-i mebrūr

17.mazḡhar-ı sırr-ı ‘Alī olmağla
re’y-i icmā‘ ile emre kılındı me’mūr

18.Bermekī-ḡaşlet ü Ḥātem-şiyem olmağla aña
münceḡib olsa sezā cünd-i melek leşker-i ḡūr

19.ḳam‘ u i‘ dāmı ile Nādir-i rafz-eṭvāruñ
çünki tebşīr olunmuşdı ezelde o ğayūr

20.feth-i Īrān ile nām almış idi sābıḳda
yine itsün bu sene anda ğazā-yı mevūr

21.Bosna’da eylediği ğazve-i kerrārı bu sāl
.yine tekrār idüp eyleye kahr t̄abūr

22.Nemçe küffārını göstermişidi Nemçe kadar
[191b]

dīde-i cevher-i şemşirine mevlā-yı ğayūr
23.ġazve-i Tebrīz’de Rūmiyyedeki h̄ıdmetüñ
ih̄titāmıyla kılup yine cihād-ı meşkūr

24.ġazve-i Bedre gelen ħayl-i sipāh-ı melekūt
umaruz kim ola a‘ vān-ı vezīr-i maḥbūr

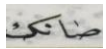
25.ḳabza-i t̄iġine kılmaġla o heycā-şikenüñ
süre-i feth ile naşrı yed-i kudret-i mestūr

26.ḳahr idüp şirzime leşker-i Nādir-i Şāh’ı
āline ḳabza-i İslāma kılā‘ -ı manşūr

27.kılıcın ‘ arşa aşınca o kadar ġarḳa ide kim
zū’lfikār ile o yirlerde idüp def‘ -i şurūr

28.nām-dāş olmaġla fātiḥ-i ḫayberle ‘ adüvv
nereye ‘ aṭf-ı ‘ inān itse bula ḳahr u şübūr

29.t̄iġ-ı der-dest görenler anı heycāda diye

Allāh eyā şir-i vezīrān-ı ğayūr

[192a]

30.rū-be-rū ḳahrını t̄ahmās-ı ġam istīnāsuñ
diye endāz ile gördükde cünūd-ı maḥşūr

31.anda ḫāzır bulunup dise Ḥasibā tārīḫ
oldı ‘ idāmıña Nādir ‘ Alī Pāşā me’ mūr (Sene 1158)

(5) be-ḫikmet-i Ḥüdā şaḳī-i merḳūm ‘ Alī nāmında bir zātıñ yüzünden (6) mutaḫarrır olacağını istiḫrāc idüp müşārün-ileyh efendimüz (7) ḫazretleri Sivas ḫavālīsine ‘ asker-i bī-ġirān ile vuşūlleri (8) şāh-ı mezbūre i‘ lān olunmaġın pençe şirānelerinden taḫlīş-i (9) ġirībān idemeyeceğini teyakḳun itmekle da‘ vā-yı kāzibesinden (10) ferāġat u nükül ve dāmen-i şulḫ u ıslāḫ zātü’l-beytiyye (11) teşebbüs idüp ba‘ d-ez-in ceng ü cidālden

‘udül eyledigini (12) mutaẓāmmın terķimat u taḥrīrātla cānib-i devlet-i ebediyyetü’s-sa‘ādete (13) sefir ba‘ş u irsāl eylemişdür lākin bu bābda merāsım (14) cezm ü ihtiyātırı‘āyet ve herḥālde müteyakķızāne ḥareket-i (15) levāzım muḳteziyāt-ı ḥālden olduğına binā’en devletlü veliyyü’n-ni‘am

[192b]

(1) efendimiz ḥazretlerinüñ ma‘iyyet-i āşafānelerine ta‘yīn olunan (2) ‘asākirüñ vech-i me’mūriyyetleri üzere bir ān aḳdem yerlerinden (3) ḥareket ve şavb-ı bāhirü’s-şeref-i destūrānelerine bezl-i miknet (4) eylemeleriçün tehdid-i ḥāviye evāmır-i ‘aliyye gönderilmegin müşārün- (5) ileyh ḥazretleri daḥi mālzeme-i seferiyyelerin rü’yet ü me’mūr (6) ma‘iyyetleri kılınan ṭavā’if-i ‘asker nuşret-me’āşir ile evvelā (7) Erzurum’a ba‘dehu re’s-i ḥudūd olan Qarş’a ‘azimet ve ol ḥavālīde (8) dernek cem‘iyyet ile ḥaşmet-i İslāmiyyeyi müceddiden izḥāra (9) bezl-i himmet içün me’mūriyyetleri vaktinden çend müddet mürūrında (10) İran tarafından ba‘ş olunan fetḥ ‘Alī Türkmen nām sefirüñ (11) āstāne-i sa‘ādete vürüdi ve mūmā-ileyhüñ taḳriri ile ḥāmil (12) olduğu evrāḳın netāyic-i mefhūmları ḥālā ḥükm-rān-ı İran olan (13) Nādir Şāh’uñ semt-i şulḥ u şalāḥa kemāl-i meyl ü rağbeti olduğunu (14) müş‘ir ü müntec olmağla devlet-i ‘aliyye-i müstemirretü’d-devām tarafından (15) daḥi irāḥā-i re‘āya-yı cānibeyn kaşdıyla müsā’afe buyurılup

[193a]

(1) iḳtizā eden cevāb-nāmeleriylesefir-i mūmā-ileyh terfīkā (2) sefir-i devlet-i ‘aliyyenüñ İran cānibine sevk ü tesyir (3) olundukları ve in‘iḳād-ı şulḥ u şalāḥa ibtidā-yı şurū‘ına (4) şuretda cılve-ger-i mir’āt zuhūr olduğu muḥarrer ve emri müşālaḥanuñ (5) bi-‘avnihi te‘ālā ḥüsn-i vechle pezirā-yı ḥuşūli me’mūl ü müyesser (6) olmaḳdan nāşī muḳtezā-yı vakt u ḥāl üzere müşārün-ileyh (7) ḥazretlerinüñ külliyyetlü ‘asker ile re’s-i ḥudūdta bulunmaları (8) taraf-ı İran’a vaḥşet irāş ider ḥālet oldugından mā‘adā (9) zāhir-i ḥāle naẓaran bu vech ile iyāb ü zihābda ṭavā’if-i ‘askeriyyenüñ (10) bī-hūde it‘ābı vāziḥ ḥuşuşa kılā‘-ı serḥaddāt-ı İslāmiyyede (11) müddaḥar u mevcūd olan zehāyirüñ itlāf u izā‘atine bādī (12) bir ma‘nī olduğu zāhir ü lāyih olmağın bu bābda yine merāsım ihtiyātırı (13) mūrā‘āt ile şügūr-ı İslāmiyyeye kifāyet miḳdārı ‘asākir (14) ve sār esbāb-ı ‘ādī ile ihtimām muḥāfaẓa olunmaḳ üzere (15) bir dürlü tesāhül ü tegāfüle rızā gösterilmemek şurūṭıyla

[193b]

(1) her tarafa semt olup Sivās’da ordu-yı zafer-büy-ı ḥaydarāne (2) lerinde meḳş ü iḳāmet ve her ḥālde niẓām-ı ‘asākir ü mühimmāt (3) ve zehāyire bezl-i naḳdīne himmet buyurarak etṛāf u enḥāya ḥavāle-i (4) çeşm u gūş ve itāre-i ḥamāme-i nezāret idüp taraf-ı (5) İran’dan vürūd u zuhūr idecek iḥbār u işāre ve meşime-i (6) rüzgārdan tevellüd iden kārūñ iḳtizāsına göre (7) tedābir-i ḥasene ve ḥarekāt-ı müstāḥseneye ibtidār eylemek (8) üzere iken teveccüh-i müşirāneleri muḳtezāsınca Ṭahmās-ı (9) bed-ma‘āş daḥi nāmın didi çün nādirü’n-nādir ke’l-ma‘dūm (10) tārihiyle bi-emrillahi te‘ālā na‘t-ı

vücüdün güm-kerde-i ğıyābetü'l-cüb (11) nā-būd eylemişdür ve müşārün-ileyh efendimiz hāzretleri daḡi me'mūr-ı [Der-Kenar] Beyān-ı Eşkıyā-yı Levendāt (12) ma'iyyetleri olan cüyüş-ı encüm-şümār ile bā-debdebe-i dār-ı iktidār (13) māh-ı rebī' ü'l-āḡirūñ evā'ilinde Kütahya'dan hareket ve şahrā-yı (14) Sivās'da ordu-yı zafer-maḡrūnla ikāmete mübāderet buyurup 15) bundan aḡdem ser 'asker-i Īrān olan şadr-ı sābık vezīr-i

[194a]

(1) dilīriken Muḡammed Pāşā hāzretlerinüñ vaḡtinde levendāt eşer-i (2) eşkıyāsınüñ irtikāb eyledikleri fezāḡat u şenā'atlerinden (3) soñra Anaḡolı canībinde geşt ü güzār ile uğradıkları (4) kaşabāt u kūrā ve re'āya ve berāyāya bī-ḡadd ü bī-pāyān zulm (5) ü tuḡyānlarından nāşī levş-i vücūd şekāvet-ālūdlarından (6) dāmen-i memleket taḡḡir olunmaḡ bābında ḡatt-ı hümāyūn ile (7) mu'anven şeref-baḡş-ı şudūr olan o evāmir-i 'aliyye müceblerince (8) bir miḡdārınüñ cezāları tertīb ve icrā ve baḡiyyesinüñ daḡi (9) cezāyı sezāları bābında müşārün-ileyh efendimiz hāzretlerine ḡitāben (10) ḡatt-ı hümāyūn-ı mehābet-maḡrūn-ı şadır olup tenfīz ü icrāsı (11) cāy-ḡir-i zāmīr-i 'ālim-i mezāhirleri olarak bā-yümn-i devlet ü ikbāl (12) Kütahya'ya sāye-endāz-ı mekrūmet ü iclāl buyurduḡlarında (13) tevḡirü's-şāne mevcūd ma'iyyet-i şirāneleri olmaḡ içün vezīr-i (14) mükerrrem sa'ādetlü Çelik Muḡammed Pāşā hāzretleri vezīr-i dilīr (15) semāḡatlü 'Abdu'rrahman Pāşā hāzretleri ve Zārālī-zāde sa'ādetlü

[194b]

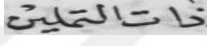
(1) Mehmed Pāşā hāzretleri ve ḡāne beg akrabāsı Ferḡād Pāşā (2) ve sā'ir Anaḡolı ve Rūmili beglerbegileri ta'yīn buyurulup (3) mānend-i intizām-ı şüreyyā ve pervīn otuz biñ miḡdārı dāireleri (4) ḡalkıyāyla şavb-ı Sivas'a ref -i livā-yı 'azimet buyurmuşlar (5) iken eşnā-ı rāḡda başı boş levendāt-ı mezbūre ve ser- (6) eşkıyāları Genç 'Āli nām şaḡī ve 'avanesinden Güceklioḡlı (7) Muştafa ve Gedikli ḡasan ve Genç 'Oşmān ve gözi büyük (8) ve sāir be-nām u dil-āverān eşkıyā-yı bed-liḡā ve levendāt-ı (9) 'arīzū'l visādet ve'l-ḡafādan dört vaḡiyyeye muādil at (10) na'lını ḡuzūr-ı vūzerā ve ümerāda iki eliyle birden iki şaḡ iden (11) emīr beg ve Kürd 'Abdullah ve Zālīsoḡlı ve bunlar emşālī kırḡdan (12) mütecāviz bölükbaşıyla Genc 'Alī daḡi yigirmi biñ miḡdār levendāt (13) maḡarrātıyla vezīr-i ḡayret-semīr efendimiz hāzretlerinüñ ḡāk-i pāy-ı celādetlerine (14) gelüp ḡā'h u nā- ḡā'h fuḡülāne edā ve dā'ire-i edebden ḡāric (15) ḡarekāt-ı nā-bercā ile ta'yīnātların iḡrāc ve her ān dürlü dürlü

[195a]

(1) mel'anetlerin icrā ve idrāc iderek Sivās'a vūşül (2) ve eşkıyā-yı mezkūrūn ḡaḡlarında beş kıḡ'a ḡatt-ı hümāyūn-ı (3) celālet-maḡrūn şudūr etmişiken vezīr-i Aristotēdbīr (4) hāzretleri ba'zı fīkr-i şā'ib ve melāḡaḡa-i münāsib zımnında (5) setr ü iḡfā ve vaḡt-i fīrşatlarında tertīb-i cezālarına (6) müheyyā olup leyl ü nehār ḡā'b u rāḡatların terk ile (7) evḡāt-güzār olmuşlar iken ḡaşerāt-ı mezbūrūn ise (8) Sivas ve Erzurum cāniblerinde nice tuḡyān u şeb-ḡūnlar (9) idüp günden güne şerer-i şekāvetleri müzdād

ve bed-ter olmağla (10) kabağ meydānı ta‘bīr olunan maḥalde kamer tal‘at ‘Alī şavlet (11) efendimiz ḥazretleri ve eṭrāfında mezkūr illā sāmī vūzerā (12) ve sāir mīr-i mīrān-ı şüreyyā-menḳabet ḥāle-veş ihāṭa ve idāre (13) etmişler iken Genc ‘Alī bā-rūfeḳā-yı eşḳiyā tahmīnen yigirmi biñ (14) miḳdār-ı levendāt-ı nikbāt ile ordu-yı vezīr-i ğayret-semīre (15) ḳaşd-ı sū ve ḳazā-yı nāgeḥānī mişālī encūmen-i cem‘iyyetlerin

[195b]

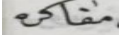
(1) perişān u tālān etdikten şoñra ‘Alī mele‘i’n-nās yerine (2) bāġi-i merḳūmı naşb u iclās fikriyle ġulūv ü hücūm eylediklerinde (3) vezīr-i nām-dār ḥazretleri mesned-i ḳahramānilerinde sedd-i İskender (4) gibi lenger-endāz-ı ḳarār u vaḳār olmağın eşḳiyā-yı mezbūrūnuñ (5) ye‘cūc fitneleri ve rāy-ı perden ḥarf-endāz olarak ālāt-ı (6) ḥarble şetūme-ağaz idüp gāḥ muḳābele gāḥ mudāfā‘ üzere (7) ol gün aḥşāma dek vezīr ‘āḳıbet-endiş yerlerinde bī-teşvīş (8) metīn ve olmağla ḥazret-i ḥūdā-yı ḥayrū‘l ḥāfızın (9) ol vūcūd-ı şafvet-rehīnlerin ḥıfz idüp nehb ü ġārete (10) fırsat bulmadıklarından me‘yūsen ve menḥūsen girüye ‘avdet (11) ve Seyrān Tepesi nām maḥalde ḳarār-ı cem‘iyyet eylediler müşārūn-ileyh (12) ḥazretleri daḥi otak-ı şüreyyā-nitāḳlarına nüzūl buyurup (13) baş ağayı ġürūh-ı mekrūh-ı eşḳiyāya varup murādları nedür (14) ḥaber getür diyü me‘mūr buyurduklarında ağa-yı merḳūm devletlü (15) efendim benüm vūcūdum buḥār u ḥāşākdā helāk ve kellem āvīze-i

[196a]

(1) fitrāk olur demekle başçavuş Kürd Mūsā‘ya (2) teklīf ve ol daḥi ḥavfundan nāşī teḥāşī itmegin (3) fi‘l aşl Erzurum sükkānından Deli Ağa nāmıyla be-nām (4) olan Muşṭafa Ağa ḥuzūr-ı āşāfānelerine rū-māl idüp (5) der- ‘aḳab devletlü efendim emr buyurılır ise cān u başım (6) yoluñuza fedā olsun ben ḳuluñuz varayum ve cevābları (7) her ne güne ise ḥuzūr-ı devletiñüze ifade ideyim diyü (8) bā-emr-i veliyyü’n-ni‘am Seyrān Depesine ‘azīmet ve eşḳiyā-yı (9) āteş-feşāna semender gibi vāşul ve re‘īsleri olan (10) Genc ‘Alī‘ye muḳābil olduḳda devletlü efendimiz sizlerüñ (11) bu ḥarekat-ı nā-bercālariñizdan maḳşūd u murādıñuz nedür (12) diyü su‘āl buyurdılar didükde cümlesi bir ağızdan (13) delibaşayı ve baş ağayı istemezüz bizlere bunlaruñ (14) ser-i maḳṭū‘ in gösterüp ve şu ḳadar biñ nefer levendāta (15) be-her māḥ birer altun ta‘yīn ve dā‘imā rızā ve hevāmıza göre

[196b]

(1) ḥareket ideceklerine va‘d-i şaḥīḥ ile ḳavl u ḳarār idüp (2) bizi her vechle muṭma‘in ve emīn iderlerse inḳiyād u itā‘at (3) iderüz ve illā bildiği ve başardığı elindedir diyü Muşṭafa (4) Ağa‘ya cevāb-ı nā-şavāb virüp müşārūn-ileyh ḥazretlerine (5) gönderdiler ağa-yı mezbūr merḳūmūnuñ perde-birūn-ı edeb (6) olan raṭb u yābis kelām-ı nikbet-encāmıların ḥuzūr-ı (7) me‘ālī şu‘ūrlarında bir bir taḳrīr ü beyān ve keyfiyyet-i kemā-kān (8) muḥāṭ-ı ‘ilm-i ‘ālileri olduḳda bar gāḥ-ı sa‘ādet dest-gāḥlarında (9) mevcūd

ma'iyyetleri olan sa'adetlü semâhatlü Çelik (10) Muhammed Pâşâ vezîr-i mükerrer
 'Abdu'rrahmân Pâşâ ve Zarâlî-zâde (11) sa'adetlü Mehmed Pâşâ hâzerâtı vesâ'ir
 ma'lûmü'l-esâmî (12) ve mücerrebü'l-eṭvâr mîr-i mîrân hâzretiyle 'aḳd-i encümen
 (13) ve müşâvere olunduḳda şu güne ḥitâb-ı müsteṭâb (14) buyurdılar ki bu
 eşḳıyâ-yı bed-likânûñ tertîb-i cezâ-yı sezâların (15) ḥâvî ḥaḳlarında beş def'a ḥaṭṭ-ı
 hümâyûn hâzret-i cihân-penâhî

[197a]

(1) şudûr bulmuş iken 'afvları için devlet-i ebediyyü's-sa'adete (2) 'arz u ricâ
 eyledigimizde felillâhi'l ḥamd müsâ'ade-i cenâb-ı (3) cihân-dârî buyurulmuş idi diyü
 kemâl-i mertebe izhâr-ı ḡayret (4)ve mezbûrûnuñ bî-pervâ ḥarekât-ı nâ-şâyestelerinden
 ḥâṭır-ı (5) şerîflerine bir miḳdâr kudûret geldiginden def'-i meclis (6) buyurdılar eşḳıyâ-
 yı merḳûmûnuñ 'afvları bâbında şeref-baḥş (7) olan ḥaṭṭ-ı şerîf şüreti budur ki zıkr
 olunur sen ki (8) ser 'asker-i zafer-reh-berim şadr-ı sâbıḳ 'Alî Pâşâ'sın Anadolî'da
 (9)geşt ü güzâr eyleyen levend ü delü makûlesi eşḥâş-ı bî- (10) idrâkuñ nice merttebe
 sū'-ı ḥareketlerine binâ'en bundan aḳdem (11) demleri heder olmak üzere ḳatlı
 izâleleri için ḥaṭṭ-ı hümâyûn-ı (12) şevket-maḳrûnum ile memâlik-i maḥrûsam zâbıṭân
 ve ahâlîsine (13) tenbih ve te'kîd olunmuş iken senüñ rica ve iltimâsunuñ binâ'en
 (14) fîmâ ba'd¹² kendü ḥallerinde olmak ve ḥıdemât-ı 'aliyyede istiḥdâm (15) olunmaḳ
 şartıyla cerâyim-i güzêşteleri 'afv olunup ḥüccetler

[197b]

(1) aḥz u ḳalemlere ḳayd olunmuş idi ḥâlâ zıkr olunan levendât (2) ve delûlerden ba'zı
 ḥabîşler cibilletlerinde olan mel' anetî izhâr (3) ve virdikleri ḥüccet-i şer'iyyeye muḡâyir
 ḥarekete ibtidâr idüp (4) tecemmu' ile' ibâd u bilâda işâl-i maḫarrat niyyetinde oldukları
 (5) ve yine der-'aḳab istiḡfâr eyledikleri yakînen ma'lûm-ı hümâyûnum (6) olup ve
 bunların ṭurur maḳûlesi olmadıkları meczûmum olmaḡla (7) bundan soñra 'ibâd u
 bilâduñ taḥḫîri için mesfûrlarûñ (8) ḳaydı görölmege seni muraḥḫaş idüp bu ḥuşûsuñ
 nizâmını (9) senden bilürüm mesfûrlarûñ tanzîmi iḳtizâ idenlerini tanzîm (10) ve
 müfsid ve yaramazlarını bilâ-amân elbette ve elbette ḳahr u tedmîr (11) iderek
 memâlik-i maḥrûsamî vücûd-ı ḥuḫş-âlûdlarından taḥḫîre (12) mübâderet ve bundan
 soñra ḥilâfından ḡayetü'l-ḡâye hâzer ü (13) mücânebet oluna diyü emr-i hümâyûn vürûd
 bulup ba'dehu merḳûm (14) Muştafa Aḡa'ya şöyle cevâb buyurdılar ki bundan soñra
 (15) kendülere re'y virmem beni şevketlü pâdişâh-ı 'âlem-penâh efendimizüñ

[198a]

(1) yanında maḥcûb eylediler bir dâḫi durmasunlar diyü emr ü (2) fermânları şudûr
 ḡuş-ı ḥaşyet-mengüşlarına vâşıl (3) olduḳda vücûd-ı nâ-sûdlarında tezelzül ḥaşıl olup
 (4)nuṭḳ-ı kerâmet-semîrleri derûn-ı ḥabâşet-maḫîrlerine mânend-i (5) tîr te'sîr
 eylemekle Seyrân Depesi'nden pâ-yı ḳarârı firâra (6) tebdîl niyyetiyle nüzûl ve Sivâs'a

¹² Bundan böyle, bundan sonra.

üc sâ'at bu'dı (7) olan deyr-i Şammās mişli Hābnās diyü zebān-zed olan (8) kilīsa etrāfında iki biñ hāneyi Pirkīng nām maḥalle duḡūl (9) idüp iki yüz ḳadar bākire ḳızlarınūñ bikrlerin izāle (10) ve tāze oḡlanlarına fi'l-i şenī' ḳaşdıyla nīzelerin ḥavāle (11) itdiklerinden mā'adā ol gice ḡaşb u ḡāret eyledikleri (12) emvāl ve eşyānuñ ḥadd u pāyānı olmadığı vezīr-i pesendīde- (13) tedbīr ḥāzretlerine kemā-kān ifāde ve i'lān olunmaḡla nā'ire-i (14) ḡāzabları müştedd olmaḡın etrāf u eknāfa müşedded ü mü'ekked (15) buyurıldılar taḥrīr ve tesyīr ve fi mā ba'd daḡi ḥilāf-ı şerīf

[198b]

(1) ü muḡāyir-i emr-i münīf ḥabāset ve mel' anetleri zūhūr iderse başları (2) benüm ve mālları sizlerin olsun diyü işā'at buyurduklarından (3) bir dürlü firāra reh-güzār bulunmamaḡla izḥār-i 'aciz ve iztīrāb (4) birle ḥāzret-i destūr-ı felāṭūn-şu'ūrdan tekrār re'y ü amān (5) taleb itmeleriyle müşārūn-ileyh ḥāzretleri daḡi zāhiren izḥār ḥilmle (6) re'y buyurup bātinen izāle ve i'dāmları fikrinden ḡālī degiller **[Der-Kenar] Beyān-ı İ'dām-ı Eşḳıyā-yı 'Aşāyir-i Ekrād Bā-Vesāṭat-ı Eşḳıyā-yı Levendāt** (7) idi ḥattā bu ḥavāliye ordu-yı celādet süy-ı ḥāzret-i vezīr-i (8) āşaf-naẓīr dāḡil olmazdan muḳaddem Erzurum cānibinde isyān (9) iden 'aşāyir-i ekrādīñ i'dāmları ḥaḳḳında nice kerre şādır olan (10) ḥatt-ı hümāyūn-ı şevket-nümün mücebince vūzerāyı 'izām ol gürūh-ı (11) cumhūra me'mūr olup bir dürlü izmiḥlālleri ḥavza-ı maḳdūrları (12) olmadığından kerrāt ile me'yūsen ve menkūsen 'avdet (13) itmişlerdir 'aşāyir-i merḳūme ise yüz biñden mütecāviz(14)bir boḡazda mütemekkine olup on beş sâ'at miḳdārı (15) iki taraf kūhistān ve sengistān ile ḥā'il ve ḥāciz olmaḡla

[199a]

(1) zıkr olunan boḡazdan ḡayrı bir memerr-i sefer olmamaḡın bu emr-i (2) cesīm-i müşārūn-ileyh efendimiz ḥāzretlerinūñ meczūm-ı ḥātır-ı fehīmleri (3) iken 'aşāyir-i ekrādīñ cezāyı mā-sebaḳlarıyla eşḳıyāyı levendātuñ (4) sezāyı māl-i ḥaḳları birden görülmek üslūb-ı ḥekimāne üzeredür (5) diyü fikr-i dakīk ve mülāḥaza-ı 'amīḳleri budur ki sultātü'l-kelb (6) 'alel ḥınzīr¹³ ma-şadaḳı üzere levendātı ekrāda ḥavāle-i tiḡ u (7) şemşīr iderüz eger ikisinden biri perişān u muẓmaḡil (8) olursa maḳşūd evvel ḥāşıl olmuş olur ve eger (9) iki tarafuñ daḡi ḡırmen-i cem' iyyetleri bād-ı şarşar-ı şemşīr ile tālān (10) ve perişān olursa ni'met ber-bālā-yı ni'met ve meziyyet-i şān-ı (11) devlet olur niyyetiyle müşārūn-ileyh ḥāzretlerinūñ enderūn-ı ḫūḳadārı (12) ve emşālinūñ cesūr ve nām-dārı dilīr-i meydān-ı veḡā Abaza (13) Muḥammed Aḡa Genc 'Alī ile şūret-i zāhirde uḡuvvet mertebesinde (14) olmaḡın yigirmi beş biñ levendāt üzerine aḡayı merḳūmı (15) başbuḡ ve re'īs tā'yīn buyurup istīnāsları içün ḡil'atler

[199b]

(1) ibās ü iksā ve cānib-i ekrād bir 'ināda tesyīr ü isrā (2) ḳılındılar Sivās şaḡrāsından taḥminen on beş günde (3) maḡall-i maḳşūda vuşūl ve boḡaz-ı merḳūmdan şā' iḫa mişālī

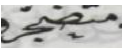
¹³ Köpeḡin saltanatı domuzun üzerindedir. Köpek domuzdan değerlidir.

(4) hücum ve nüzul idüp birkaç sā'at muḳābile ve mücādelede (5) yüz biñ kadar kürdi perākende ve perişān eylediklerinden (6) sonra on beş biñ mīqdārı ḥayvān ve mevāşī ve bilā-ceng (7) iki biñ kadar esir ve ḥavāşī ile 'avdet ve ric'at eylediler (8) bu yüzden daḥi eşkıyāyı levend-i maḥhūr u medmūr olmayup (9) ḥişşe mend-i cezā vü sezā oldukları isti'cāb u istiḡrāb (10) olunur Beyt Nedeñlü sa'y iderseñ bir murāda Naşib olmaz (11) muḳadderden ziyāde feḥvāsınca i'dāmlarına dest-i taşarruf (12) ve tedbīr-i kār-gir olmayup istidrāclarına revāc virüp (13) geldiler ve orduyı vezīre girmeyüp civārı Sivās'da (14) Kızılıрмаḡ üzerinde ḥargāh ve revāḡların ḡurup oturdılar (15) vezīr-i sūtūde-tedbīr ḥazretleri daḥi ḥazret-i Seyyid Battāl

[200a]

(1) Ġāzi'nüñ düşmanına eylediḡi nevāziş gibi murdāra müdāra (2) yüzünden sitāyiş buyurup Genc 'Alī ve refīḡi Gücekli (3) oḡluna şöyle cevāb gönderdiler ki yüzleri aḡ olsun (4) şevketlü pādīşāh-ı 'ālem-penāh efendimiz ḥazretlerinüñ sāye-i (5) hümā-māyelerine āsūde olsunlar bizi zīr-i ḥicābda ḡomayup (6) büyük ḥıdmetde bulundılar muḡābelesinde ḥil'atler ve ḡapudlar (7) ḥāzır u āmādedür maḡarrımız olan Sivās sarāyına gelüp (8) ilbās-ı ḥil'āt olsunlar diyü Genc 'Alī'ye ve refīḡi Gücekli (9) oḡlana ve başlarında müctemi' olan bu zīverüñ ve 'alemdārlar (10) ve oḡabaşlar ve çavuşān ve ḡabāḡayılar yine üç yüz kadar (11) ḡaput ve kürk ve Baḡdād 'abāları müheyyā kılındı ba' dehu eşkıyā-yı (12) mezbūrūn daḥi ḡünkü ḡayretimiz muḡāḡ-ı 'ilm ü 'irfānları olmuş (13) ḥil'atlerimizi bu ḡarafa irsāl buyursunlar sarāya varmaḡa (14) ne ḡacet var diyü redd-i cevāb eylediklerinde vezīr-i rüşen- (15) zamīr ḥazretleri bunlarūñ ḡulāşa-i mel' anetlerine vāşıl

[200b]

(1) ve netice-i fesād vü ḡabāşetlerine ıttılā' ḡāşıl itmekle bu bābda (2) kemāl-i ıztırābla ve müteḡayyir olmuşdur ki rüz-ı ḡasımda (3) mevcūd ma'iyetleri olan 'asākire ızın verildikde zümre-i (4) eşkıyānūñ niyyetleri bu idi ki Sivas'dan ḡareket ve eşnā-yı (5) rāhda ḡaḡab u ḡāret iderek memālik-i maḡrūsadan Kenḡiri (6) sancāḡında ḡarabāzār ḡazāsını zabt ve ḡarīḡ-i cāddeden (7) ḡeşt ü ḡüzār ile Üsküdār'a dek ḡurra ve ḡazālara birer bölük (8) başı ta'yini ile ḡayd u rabḡ idüp Üsküdār'a beş biñ (9) süvāri ile Gücekli oḡlı ta'yin ve İznikmid şehrine (10) Genc 'Osmānī vesā'ir maḡallere daḥi rüfeḡā-yı 'arīzü'l-ḡafāların (11) ta'yin için tertīb-i muḡaddemāt-i fāsıde itmeleriyle ḥazret-i (12) vezīr-i şāḡib-himmet bunlarūñ ızāleleri ḡuşuşunda ḡuşiş-i (13) besyār eylemişler iken şiddet ü şu'ūbet derkār olup (14) ḡaydları ḡörölmeyecek olursa 'ibādullah bizlere emānetdür (15) ümmet-i Muḡammed'üñ ḡālī neye münceḡ olur ve bizim kırḡ elli seneden

[201a]

(1) berü nām u şānımız mükedder olur diyü ḡāb-ı rāḡatların (2) terk idüp ḡicelerde sā'at üçden sonra seccāde- (3) nişin-i tazarru' ve niyāz ve iki ellerin ḡuşāde-i dergāh-ı

(4) Һazret-i çare s z eyley p eb 'l-f t h ve'l-me zi (5) Sult n Mu ammed H n-ı G zi Һazretleri fet -i  stanbul'da (6)  aciz  alup Ak ems'edd n  uddise sırrıhu'l- az z (7) Һazretlerine tevecc h-i t m birle  stanbul fet i m yesser (8) ve keferen n def'i m kadder olduğu gibi Һazret-i  ey  'l v zer n n [Der-Kenar]  st h re-i Һazret-i Veliyy 'n-Ni' am  (9) da ı du' ları m stec b ve Mu ammed isminde bir  a   y z nden (10) fet -i b b olur diy    lem-i mi  lde m   hede v  mu' yene (11) buyurd kları v k 'a-i be  ret-enc m m ktez s   zere (12) ma' yyet-i   saf nelerinde olan v zer y    z mdan sa' adetl  (13)  elik Mu ammed P    Һazretlerini da'vet ve    -ı   lvet (14) buyurup bu       m     n-ileyh i  le eylediklerinde bu    er-i (15)   zime bir d rl  c r'et idemey p vehm    ayme t bi' olmağla

[201b]

(1) bu sırrı sırr itmek vechiyle  artladılar ve Zar lı-z de vez r-i (2) m kerrem da ı Mehmed ismiyle mu terem olmağla anı da ı da'vet ve     l-i (3) me'm l  zere i  ret ve  av le buyurd klarında anlar da ı (4) n k l ve keth d -y    li- adrları n m-ı Mu ammed'le    ir olmağın (5) anları da ı bu cilleye  av le buyurd kda bu g m n-ı bi-am na g     (6) virmekden m nend-i zih  r girih  r olmu dur ba' dehu (7) ba  ağa olan El- ac Mu ammed Ağa'y    z r-ı   saf nelerine (8) i   ar ve bu ma' reke-i c n-b z ra ser-efr z olmağla t r- (9) end z olmasını i  ret buyurd klarında bu da ı  avfa teba' yyet (10) itmegin  ti'l- avs b rih  medl lunca vez r-i  ec 'at-p   e (11) ve ol m   ir-i  ayret-end   e Һazretleri bu  all b-ı gir n- adri (12) kim n b z -y   a t-himmetine tefv z   ta'  k idelim diy  fikr-i (13)  am   iderken m rru' -   r Abaza Ağa da ı n m-ı Mu ammed'le be-n m (14) ve     b-m   rak-ı dil ver ve bah dır-ı ceng- ver olduğu (15)     r-ı devletlerine     r itmi dir l kin sa  -i mer  m Genc   Al  ile

[202a]

(1) z hir  karında  ve yolda  mu'  melesinde oldukları ma  z r (2)  add olunup ağay  mezb r s z nde met n ve m sta kem (3) ve  ahd n de  avi-i   bit- adem olmağla i htimaldir ki bu sırr-ı mekt b  (4) mer  m ile m z kere itsem k ll-i sırrın c viz 'l-i   neyn (5)    me' alince hev sına ittib ' ile bu esrar-ı a'  y  i  'at (6) ve c mlesi   aric-i i  'at olurlar diy  p  -ender-p   fikr (7)   m l   azadan    ra z m r-i m n rlerine   yle l y     r ci  (8) oldu ki ağa-y  m m -ileyh  teden ber  r z-be-r zda   dmetimiz ve her (9) vechle   ad k ve m sta  m bendemiz olup c y-  r-i der n (10) olan esr r      unda ke f-i z m r idersem ferd-i  fer deden (11) kimesneye i   a itmez diy p m m -ileyhi   z r-ı  aydar nelerine (12) da'vet ve tah yye-i meclis me  eret buyurup   yle     b-ı (13) m ste  b buyurdılar ki Mu ammed Ağa    a bir cevabım vardır (14) amm    t  m   il   d     r didikde Abaza Ağa devletl  (15) efendim emr buyur  uz her vechle m n   d-ı ferm n ve bir  ılı  za

[202b]

(1) fed -y  ba  u c n ider m diy   ar -ı  ad  at ve ist   met (2) eyledikde vez r-i m     n-ileyh efendimiz Һazretleri   yle n    a- (3) perd z-ı ker met oldılar ki

Muhammed Ağa pādişāh-ı ‘ālem-penāh (4) hāzretleri eşkıyā-yı bed-evbaşın başlarını benden istiyorlar (5) bir tarīkle hūlāşa mecālīm olmayup zevāl ü izmihlālleri bizden (6) maṭlūbdur eger senūñ karındaşlığını benim yerimi katl iderseñ (7) beni taḥlīş-i girībān idersūñ cevābını serd ü beyān buyurduklarında (8) Abaza Ağa daḥi devletlü efendüm senūñ uğrında karındaşım (9) şöyle tursun kendi nefsimi itlāf u istihlāk iderim (10) bu ne dimekdür emr buyur du‘ā-yı ḥayr-iksir ḥāşiyetiñüzi taleb (11) iderüm bā-‘avn-ı ḥāzret-i ḥudā-yı kerīm ve be-himmet-i veliyyü’n-ni‘am-ḳadīm (12) varup cādurlarında başların bedenlerinden cüdā idüp (13) ḥāk- i pāy-i devletünüze getüreyüm diyüp hezār merdāne cevāblar (14) ile şadāḳat izhār eyledikde vezīr-i pesendide-tedbīr ḥāzretleri (15) daḥi māfi’z-ḳamīrleri olan re’y-i rezīni telkīn ü ta‘līm

[203a]

(1) ve şayd-ı şikārda şeh-bāz-ı himmeti ne gūne şarf ideceklerin (2) ta‘yīn ve tefhīmden soñra ḥayr du‘aya āgāz buyurup her hālde (3) ḥāzret-i ḥudāya bī-enbāz-ı ḥüsn-tevfīḳin refīḳ ve ḥıızr- (4) ‘ināyetin rehber-i tarīḳ eyleyüp şadāḳatkārlıḡla dā‘imā (5) ber-ḥordār olup yüzüñ aḳ olsun diyüp mücerrebimiz (6) olan ḥuddām ve ḡulāmlardan daḥi berāber götür diyü buyurmaḡla (7) ḥancı Ḥācı Süleymān ve Ḥācı Bilāl ve Çil ‘Oşmān ve ‘Abdullah (8) ve Ḳula ‘Abdullah ve ‘Alī ve bunlar emşālī on iki nefer (9) bahādır ile Abaza Muhammed Ağa küheylān atlara süvār ve eşkıyā-yı (10) mezbūrun taraflarına bahāne-i şayd-ı şikār ile Ḳızılıрмаḡ (11) üzerinde toḡrı Genc ‘Alī’nūñ cādūrına ba‘de’l mülākāt-ı merḡūm (12) ‘Alī Abaza Muhammed Ağa’ya cevāb eylediki bu gice iftārı bunda (13) idersün diyü da‘vet ve ‘arż-ı muḥabbet idüp aḡa-yı mūmā-ileyh (14) daḥi ben āv itmege geldim varayım birkaç şikār ideyim (15) ba‘dehu gelürüm diyü ḥā‘b-ı ḥar-gūş virüp esbine süvār

[203b]

(1) ve ārzū-yı şikār itmeḡle eşkıyādan ba‘zıları bizde giderüz (2) didiklerinde Muhammed Ağa sizlerde geliñüz diyü nevāzişāne ḥareketle (3) Genc ‘Alī Ağa’yı teba‘iyyet ve mezbūr ile otuz miḡdārı eşkıyā bahādır (4) larından Güceklioḡlı daḥi Abaza Muhammed Ağa ile atbaşı berāber (5) rū-be-rāh-ı şayd-gāh olup lāf ü ḡüzāf iderek ordularından (6) nışf sā‘at miḡdārı ḳaṭ‘ī mesāfe eylediklerinde şeci‘-i (7) cihān-peymā Abaza Muhammed Ağa rüfeḳāsından Ḥācı Bilāl’e cevāb (8) eylediki cündiler beyninde meşhūr olan Mısr āvīnine Gücekli (9) oḡlıyla çıḳıñuz didikde mezbūrān keskīn üzengi ile Mısr (10) āvīnine gitdiler Ḥācı Bilāl şakī mezbūre pişto şıḳup aḡz otı (11) içerü işlemede Genc ‘Alī bu ḥālī görüp Muhammed Ağa bu ne keyfiyyetdür (12) didikde aḡayı merḡūm daḥi vaḳt-i fırşatdur diyü Genc ‘Alī’ye (13) bir piştov urup süvār olduḡı at-ı mezbūrı ordu-yı eşkıyāya (14) getürür iken aḡayı ḡayret şī‘ār daḥi iki rikāb berāber atına (15) mehmūz ve ‘iḳāb mişālī miyānından ḳapup Genc ‘Alī’yi zemīne ḳaldı

[204a]

(1) ve Kula ‘Abdullah’a başın kes diyü emr itmeyle der ‘aķab atından nüzül (2) ve ser-i maķtū‘ ını binişine şarup kemer mişālī der-miyān eyled (3) ve ol eşnāda Hācī Bilāl daķi piştovundan yüz çevirüp der- ‘aķab (4) tiĝ-i āteş-tāb ile Güceklioglunun daķi başı kesilmegle (5) ordu-yı eşkıyā bu hāl-i pür-melālī gördüklerinde cümlesi birden (6) ğulüvv ü vāveylā ve Abaza Muḥammed Aĝa’nuñ üzerine hücum idüp cümleden (7) evvel müşārün-ileyh efendimiz ḥazretlerinin Tebriz’de çerāĝ-ı ḥāşlar (8) Āvşār ‘Ömer’uñ oĝlı civān-ı bed-baḥt on yedi yaşıda (9) silahşörlükde metīn ü saḥt olmaĝla besle ķarĝayı gözün (10) oysun me’ālince Abaza Aĝa’nuñ üzerine hücum eyledikde bre (11) oĝlan var git dimeden mużtar olup tekrār ĝirü ‘avdet (12) ve ğulām-ı şūmuñ miyānına bir kılıç darb eyledigi cān havliyle el-amān (13) diyerek ķararı firāre tebdīl eyledi ve ol rüz-ı firūzda (14) hen-gām-ı ma’rekeden muķaddem devletlü zīr-i celādet-semīr (15) ḥazretleri daķi berāyı maşlahat biniş tarīķiyle Seyrān Tepesi nām maḥalle

[204b]

(1) teşrif buyurup dūrbīn ile zümre-i eşkıyā cādurları ṭarafına (2) nigerān ve keyfiyyet neye mūncer olur diyü ķalb-i şerīfleri (3) heyecān üzere olup meclis-i laṭīflerinde olan vezīr-i mūkerrem (4) Çelīk Muḥammed Pāşā ve ‘Abdurrahmān Pāşā ve Zarālī-zāde Meḥmed (5) Pāşā ve sâ’ir mīr-i mīrān ḥazerātına nevāziş ve talṭīf iderek (6) bu sırrı nihāna bunlaruñ birini maḥrem-i rāz itmeyüp yemīn ü yesāre [Der-Kenar] Der-beyān-ı İ’ dām-ı Eşkıyā-yı Levendāt Der-ḥavālī-i Sivās (7) çeşm-i başiretle niĝāh-endāz iken Abaza Muḥammed Aĝa ķulları ṭarafından (8) ‘Alī cenāḥü’l isti’cāl Çil ‘Oşmān ḥazur-ı vālā-‘ unvānlarına (9) ĝelüp devletlü efendim müjde olsun Beyt Ḥāyini şanma ki (10) ber-ḥordār olur Yā kesilür başı yā ber-dār olur (11) me’ālince Genc ‘Alī ve Güceklioglına Abaza Muḥammed Aĝa ķuluñuz ķatl (12) idüp beni ḥāk-i pāy-ı devlet-iksīr ḥāşşiyetleriñüze mübeşşir gönderdi (13) ve her çend düşmenleruñ ḥazīz-i ḥāk-i helāk olsun diyü du’ādan (14) şoñra efendimiz ḥazretleri maḥall-i merķūmdan naķl u ḥareket ve ordu-yı (15) zafer-me’āşirlerine başt-ı ķādime-i ‘izzet buyurduķlarında bār-ĝāh-ı

[205a]

(1) sa’ādet-dest-ĝāhlarında sāye-endāz-ı ibcāl ü iclāl (2) birle yemīn ü yesārda olan vūzerā-yı sālifü’l-beyān zū’l (3) fiḥām ile ‘aķd-i encūmen-i şūreyyā-nizām eyleyüp bu sūr-ı sūrūr (4) ile cümlesi maḥbūr u mesrūr olduĝından mā’adā her birinuñ (5) hāl ü şānlarına ĝöre nevāziş ü şoḥbet ne meķīn ile cümleñüñ (6) derūn-ı şaffet-nümūnlarına zevķ-baḥş-ı şerbet-i engebīn olmuşlar (7) iken neberd-i rüzĝār ve merd-i şecā’ atķār-ı secī’-i rezm- (8) āzmā Abaza Muḥammed Aĝa on iki nefer refīķleriyle ĝelüp piş-ĝāh-ı (9) oṭaķ-ı celālet-niṭāķlarında Genc ‘Alī ve Güceklioglunuñ (10) ser-i maķtū’ların ķā’ide-i āyīn üzere endāḥte-i zemīn eyleyüp (11) devletlü veliyyü’n-ni’am efendim hemişe düşmenleruñ böyle ser-niĝūn-ı tūrāb (12) ve ḥırrmen-i cem’iyyetleri ḥarāb-ender-ḥarāb olsun diyü devām-ı ‘ömr ü (13) devletlerine du’ādan şoñra vezīr müşārün-

ileyh hazretlerinüñ (14) meclis-i devlet maşîrlerinde mevcûd olan vüzerā-yı ‘izām (15) mîr-i mîrân-ı kirām ve sâ’ir elviye âlây begleri ve bi’l cümle ‘asâkir-i nuşret-me’âşir

[205b]

(1) ve’l hâşıl hâzır u ğayr-ı hâzırdan her birileri bu hüsn-i tedbîr-i (2) dil-pezîre şad hezārân âferîn ve taḥsîn ve şadâyı bülend ile (3) du’âyı icâbet âyînler için müteveccih-i dergâh-ı rabbü’l ‘âlemîn olup (4) devletlü ‘inâyetlü veliyyü’n-ni‘am efendimiz ḥaḳ celle ve a’lâ hazretleri (5) sizüñ zât-ı kerâmet-pîşe ve himmet-i ğayret-endişeñüzi ilâ (6) yevmi’l kıyâm ‘ayş-ı ergad ve şafâ-yı devlet-i sermed ile müstedâm (7) eyleyüp ol vücûd-ı bih-bûd-ı ‘âlem-südlariñuzı maḥfaza-i ilâhiyyesinde (8) ânen fe-ânen maḥfûz u mes’ûd eyleyüp sāye-i rîfû’z-zıll-ı âşafâne (9) leriñüzde cemî‘-i ümmet-i Muḥammedi müstaẓil eyleye ve her ḥâlde pâdişâh-ı (10) ‘âlem-penâh hazretlerine bağışlaya diyü kimi şân-ı ‘âlilerine sezâ (11) ta’bîr-i belîğ ile şenâ ve ba’zısı daḥi hemân lisân-ı Türkmen üzere (12) ḳabaca du’âlar eyleyüp çekilen gülbânglar bângı felege resîde olduğdan (13) soñra vezîr-i meymenet-semîr hazretleri daḥi cümleye ḥiṭâb-ı müste-tâb (14) buyurdılar ki zıkr ü üzükürü mevtâküm bi’l-ḥayr¹⁴ kelâm-ı dürri’n-nizâmı ‘âmmenüñ (15) ma’lûmıdır ve ber-vech-i muḥarrer levendât-ı şekâvet-eşerleriñ tertîb-i

[206a]

(1) cezâları bâbında pey-ender-pey beş kıṭ‘a ḥaṭṭ-ı hümayûn-ı şevket-maḳrûn (2) şeref-rîz-i şudûr olduğda ‘afvları ricâ olunmuş iken yine (3) ıslâḥ-ı nefis olmayup günden güne mel‘anetlerin efzûn ve dürlü (4) dürlü şekâvet ile ‘âlemi diger-gün eylediklerinden lillâhi’l-ḥamd (5) sezâların buldılar diyüp ser-i nikbet-eşerlerün otaḳ-ı (6) âşafâneleri soḳağı taşrasına ‘ibreten li’z-zâlimîn bıraḳdırup (7) pîş-gâh-ı vüzerā-yı ‘izāmda Abaza Muḥammed Ağa’ya elbise-i fâḥire (9) ilbâs ve zer ü sîm iḥsânıyla ceyb ü dāmânın pür-zîver (9)eyleyüp baḳıyyetü’s-süyûf olan levendâta şöyle buyruldı (10) taḥrîr olundu ki gelüp ḳapu bayrağı altında muḳîm olalar (11) ve illâ ḥuşûnet iderler ise nedeñlü pehlivân olsa ḳapar (12) anuñ bacağından feḥvâsınca bâ-‘avn-i ḥazret-i Bârî bir dürlü (13) şemşîr-i bî-amânımdan taḥlîş-i giribân idemezler diyü cevâb-ı (14) ḳahramânîleri eşḳıyâ-yı ḥusrâna vâşıl olduğda on beş (15) biñden mütecâviz levendât-ı âhen-dil vücûd-ı ḥabâşet-âlûdlarına

[206b]

(1) bir ḥavf u ḥaşyet ṭarı olmuşdır ki bi’z-zarûr cümlesi (2) ḥuzûr-ı şîrânelerine meşıyyen ‘ale’l-vech gelüp vezîr-i celâdet- (3) zamîr-i ḥazretlerinüñ ḳapuları bayrağı altına dâḥil ve mütezellil (4) olup ‘an şamîm-i tavḳ-ı itâ‘ati zîver-i gerden-i teslîm eylemişlerdür (5) lâkin baş gidince ayak pâydar olmaz meşelince içlerinden (6) Telâşoğlu nâm şaḳî otuz miḳdârı levendâta baş olup (7) cānib-i îrân’a firâren revâne oldu ve baḳıyye-i levendâtdan biñ (8) süvâri ile Kürd ‘Abdullah Erzurum vālisi vezîr-i mükerrrem Yazıcı- (9) zâde İbrâhim Pâşâ hazretlerine ve emîr begi iki biñ levendât

¹⁴ Ölülerinizi hayırla anınız.

(10)ile Diyārbekr vālisi vezīr-i mükerrrem Çelik Muḥammed Pāşā ḥazretlerine (11) ve iki biñ beş yüz süvāri ile Çıldır vālisi (12) vezīr-i mükerrrem sa'ādetlü Aḥmed Pāşā ḥazretleri tarafına irsāl (13) buyuruldu ve beş biñ kadar süvāri levendāt-ı sâ'ir vüzerāyı (14) 'izām ḥazerātına irsāl buyurulup ordu-yı zafer-me'āşirde (15) bâkî kalan levendāt dahîi baş aḡa ma'rifetiyle gicede bir iki yüz binin

[207a]

(1) cezāları tertib ve taraf taraf gönderilen eşkıyā dahî (2) tiğ-ı ḥün-bār ile zebḥ ü ta'zib olup ümmet-i Muḥammed şūr-ı şerlerinden (3) ḥalāş oldılar ve toḡuz nefer rü'esā-yı eşkıyānuñ (4) ser-i maḡtū'larını ser-i çuḡadārān ḥazreti veliyyü'n-ni'ami Kara Bekir (5) Aḡa ile der-i devlet-medāra irsāl buyurup bāb-ı ḥümāyün ma' delet-nümün-ı (6) piş-gāhında 'ādet-i dirīne üzere üç gün te'hîr (7) ve ahālî İstānbul'dan şaḡir ü kebîr gürüh gürüh seyr ü temāşā (8) eylediklerinde pāşā-yı müşārün-ileyh ḥazretlerinüñ bu āşarı (9) ḥaydārāneleri beyne'n-nās tezāyüd-i nām u şānlarına bādî olup (10) şehir-i İstānbul'da dahî du'āyı ḥayırla yād ve tezkār olup (11) 'ale'l ḥuşuş maḡhar-ı ḥayr du'āyı ḥazret-i şehriyārî olduklarından (12) mā'adā bu eşnāda vücūd-pezir olan ḥıdmet-i şirāneleri (13) muḡābelesinde şabiḡā-i ḡariḡa-i ḥazret-i cihāndārīden bā-ḡaṭṭ-ı **[Der-Kenar] Tevciḡ-i Anadolı Ḥazret-i Veliyyü'n-ni'am** (14) ḥümāyün-ı sa'ādet-nümün eyālet-i Anadolı tevciḡ ve mümā-ileyh Abaza (15) Aḡa'ya dahî silahşör-i şehir-i yārīlik 'ināyet ü iḡsān buyurulup

[207b]

(1) silahşörān-ı cenāb-ı pādīşāhīden Türk Mūsā Aḡa me'müren (2) Sivās sarāyına geldikde tertib buyurulan dīvān-ı āşafānelerine (3) getürmek içün müşārün-ileyh ḥazretlerinüñ ketḡüdā-yı 'ālī-ḡadrleri (4) ve dergāh-ı mu'allā ḡapucibāşılarından sa'ādetlü El-ḡac Muḥammed Aḡa (5) ḡapu ḡalkıyla şeref-baḡş-ı şudūr olan ḡaṭṭ-ı ḥümāyün-ı ma' delet-maḡrūnı (6) istiḡbāl ve mezīd-i ikrām ü ibcāl ile aḡa-yı mümā-ileyh dahî ḡāk-būs (7) 'atebe-i şaf-derāneleriyle müstes'id ü me'nūs olduḡda ḡaṭṭ-ı ḥümāyūnı (8) yed-i mübāreklerine teslim ve dīvān kātibleri olan ḡāceḡān-ı (9) dīvān ma'ārif-mend Ḥıfzı Meḡmed Efendi'ye virüp tefḡīm (10) içün ḡirā'atine emr buyurıldı şüret-i ḡaṭṭ-ı ḥümāyündür ki **[Der-Kenar] Şüret-i ḡaṭṭ-ı Ḥümāyün** (11) zıkr olunur sen ki şadr-ı esbaḡ vezirim Ġāzi 'Alī Pāşā- (12) sın bunca müddet dīn-i mübīn uğrında bezl-i maḡdūr ve kār- (13) ḡüzārılıḡın āşikār olup dünyevī ve uhrevī yüzüñ (14) aḡ olsun vüzerā-yı 'izāmımuñ erşed ü a'ḡalinden ve şeyḡü' (15) l- vüzerāmsın memālik-i maḡrūsamüñ bu def'a nizāmın virüp

[208a]

(1) bu eşkıyā zümresinüñ vücūd-ı ḡabāset-ālūdların şaḡīfe-i (2) rüzḡardan tarḡ ve ḡünların zemīne ḡarḡ idüp ümmet-i (3) Muḥammed'üñ müceddiden da'vāt-ı ḡayriyyelerine maḡhar olduḡuñ (4) sem'-i ḥümāyūnuma ilkā olduḡda du'āyı ḡayrıma maḡhar olduḡından (5) ḡayrı saña Anadolı eyāleti tevciḡ ve sābıkā Trabzon vālisi vezirim

(6) ser-‘ asker-i sâbık Velî Pâşâ’ya Aydın muhaşallığı tevcih (7) ve ma‘ iyyetiñe gelüp bakıyye-i süyûf olan levendât-ı eşkıyâsını (8) tu‘ me-i seyf ve şol kol teftişine ta‘ yin olunmak üzere (9) tarafına varılması bâbında fermân-ı ‘ âlî-şânım şâdir olmuştur (10) diyü bu hatt-ı hümayûn-ı mülâtefet-meşhûn Felâṭun-fiṭnat (11) bu ‘ Alî-kiyâset vezîr-i dilîr ḥâzretlerinüñ tarḥ-endâz (12) olan divân-ı me‘ âlî tırazlarında şüreyyâ-nizâm vüzerâ-yı ‘ izâm (13) ve sâ’ir mîr-i mîrân-ı zü’l-‘ ünvân muvâcehelerinde böyle kıra’at (14) olunmuştur ba‘ dehu ber-müceb-i hatt-ı hümayûn-ı mekremet-nümün (15) vezîr-i dilîr sa‘ âdetlü Velî Pâşâ ḥâzretleri Trabzon cânibinden

[208b]

(1) ḥareket ve nizâm-ı bilâda müvâzabet iderek üç biñ miqdârı (2) dâ’iresi ḥalkıyla Zirh nâm maḥalle geldiği devletlü vezîr-i bî- (3) nazîr efendimiz ḥâzretlerinüñ muḥâṭ-ı ‘ ilm-i ‘ âlîleri olduḡda (4) ordu-yı semâḥat-süylarında çavuşbaşı vekîli olan mükellef (5) Aḥmed Ağa’yı pâşâ-yı müşârün-ileyh ḥâzretlerinüñ istikbâllerine (6) irsâl ve da‘ vetlerini mütazammın muaḥabbet-nâmelerin ‘ arz u işâl (7) eyledikde tekrîmen li-şânihi’l-‘ âlî kıyâmen aḥz idüp mühr-i mihr (8) ikbâllerin bûs u taḡbîl ile tenvîr-i rûy-ı cemâl eyleyüp du‘ â-yı (9) devlet-i dâverâneleriyle merṭûbu’l-lisân olduklarından soñra (10) zîb düş-ı vezîrâneleri olan sarı çukaya kaplı semmûr (11) kürkini ağayı mûmâ-ileyhe iksâ eyleyüp irtesi gün maḥal-i (12) mezkûrdan naḡl ü ḥareket ve mevki-i qarîbe vuşlatlarını (13) ağayı mûmâ-ileyh ilerü gelüp iḡbâr itmekle bir ziyâfet-i (14) ‘ âlî tertîb ü iḡzâr olunup Velî Pâşâ ḥâzretleri (15) toḡrı maḥall-i ziyâfete nüzûl ve bûs-ı dâmen-i mekârim-me’nûs-ı

[209a]

(1) veliyy’ün-ni‘ amî ile meşḡûl olduklarında vezîr-i ḥuceste-edâ (2) ḡadir-şinâs vüzerâ efendimiz ḥâzretleri daḡı kemâ temellûḡ (3) ve ḡüsn-i ḡulḡlarından nâşî itme pâşâ qarındaş diyü teḡâşiyle (4) ḡiṭâb buyurduḡlarında Velî Pâşâ ḥâzretleri devletlü (5) efendim niçün dâmen-i devletiñüzi dirîḡ buyurursız bundan (6) ḡayrı bir öpecek etek var mıdur diyü dâmen-i mekârim-i (7) pîrâmenlerin taḡbîl ü telşim ve icrâ-yı merâsim-i vüzerâ-edâ (8) ve tetmîm olunup her vechle ‘ arz-ı meveddet ve gül-ḡand (9) soḡbet-i şîrâneleriyle şîrînü’l-mezâḡ olduḡda anlar daḡı (10) bir lâzıme-i ḡaḡîḡat levâzım-ı tekâpûy-yı ‘ ubudiyete ri‘ âyet (11) üzere devletlü efendim bu ḡuluñuz Trabzon cânibinde iken (12) cemâl-i semâḡat-iştimâllerinüze ‘ azîmü’l iştîyâḡ olmaḡla (13) el-ḡamdü li’llâhi te‘ âlâ iksîr zü’l-ḡâşşa olan meclis-i ḡaydarâne-i (14) şerîfü’l-maṣṣalarıyla müşerref olmaḡ muḡadder ve müyesser oldı (15) ammâ iṭlibu’l-ḡavâyic ‘ inde ḡisâni’l-vücûh¹⁵ me’âlince ḡarclıḡa

[209b]

(1) muzâyaḡamız vardur diyü Ġmâ ve ifḡâm eyledikde ḡazîne-i Bermekîlerinden (2) yedi biñ altun in‘ âm buyurup bir bî-nazîr semmûr kürk ve beş (3) biñ ḡuruşa bâliḡ olur taḡım

¹⁵ Güzel huylu insanların huzurunda ihtiyaḡlarınızı talep edjn.

ve bir re's esb-i müzeyyen (4) ve beş at daḥi iḥsān olunmağla muḳẓī'l-merām (5) buyurulup ḳonāḳ-ı mu'ayyenleri olan Zarālī-zāde Muḥammed Pāṣā (6) sarāyına 'azīmete izn buyurulup veliyyü'n-ni'am efendimiz ḥazretlerinüñ (7) maṭbaḥ-ı 'ālilerinden enfes-i nefis eṭ'ime-i lezīze irsāl içün (8) dā'ire-i devletleri silahşörlerinden Ḳaraca vīrānlı Aḥmed Ağa vezīr-i (9) müṣārün-ileyh ḥazretlerinüñ isti'lām-ı ḥatırları zımnında firistāde (10) buyurulmağla ba'de edā'i'l-ḥizme mūmā-ileyh iki yüz altun baḥşıṣ (11) ve bir ḥil'at ilbāsıyla mezīd nevāziṣ birle i'āde buyurup ba'dehu (12) vezīr-i müṣārün-ileyh El-ḥac Velī Pāṣā ḥazretleri Sivās'dan (13) ḥareket ve Gemerek nām maḥalle vardık da Gemerekli Ḥasan demekle meşḥūr (14) binbaşısı ḳatl-i ve başında müctemī' olan levendātdan on beş (15) miḳdārını daḥi ḳatl ü ser-maḳṭū'ların şavb-ı ḥazreti veliyyü'n-ni'amiye

[210a]

(1) irsāl ve bi-emrillahi te'ālā Gemerek'de üç günden soñra mizācına (2) inḥirāf gelmekle dārü'l-ḳarāra irtihāl eylemişler raḥimallāh (3) vezīr-i pesendīde-tedbīr efendimiz ḥazretleri daḥi on beş (4) biñ miḳdārı cünūd-ı nām-dār ile sağ ve sol ḳol tarafların (5) teftiṣ içün Sivās'dan ḥareket ve yollarda vāfir ehl-i ṭuḡyānuñ (6) izālesine muvaffāk ve nice mazlūmuñ feryād-resi olup (7) iḥḳāḳ-ı ḥaḳ eylediklerinden mā'adā dīn-i mübīn uğrında (8) bezl-i maḳdūr ve ümmet-i Muḥammedi yigirmi biñden mütecāviz şerr-i (9) levendātdan taḥlīṣ içün bu ḳadar sa'y-ı nā-maḥşūrları devlet-i (10) 'alīyyeye cemīle olacak mevādd-ı 'azīmeden iken ber-muḳtaṣā-yı (11) gerdiş-i felek-i sifle-kār bu eṣnāda şāḥib-i şadr olan (12) El-ḥac Muḥammed Pāṣā ḥazretlerinüñ tıynet-i bed-girdārlarından (13) nāṣi on gün evvel Anaṭolī eyāleti ile silahşör ḥazret-i (14) şehriyār-ı Türk Mūsā Ağa Sivās'a vāṣıl olup ba'dehu (15) ḥareket ve Amasya'ya teṣrīflerinde yine Bosna eyāleti tevcihi

III.BÖLÜM

3.DİZİN-SÖZLÜK

A

āb : Su. -4- [Far]

ā. 147b/13

ā. kelimeişehâdet 127b/1

ā. nāb 124b/12

ā. ne 120b/8

‘**abā** : 1. Yünden yapılmış kaba kumaş, aba. 2. Bu kumaştan yapılmış bol, geniş giyecek. -1-[Ar]

‘a. 200a/11

ābādān : Şen, mamur, bayındır. -1-[Far]

ā. 176a/2

abaza : Unvan. -15-

A. 199a/12, 201b/13, 202a/14, 202b/8, 203a/9, 203a/12, 203b/4, 203b/7,

204a/6, 204a/10, 204b/7,

204b/11, 205a/8, 206a/7, 207a/14

‘**abdūfakīr** : Fakir kul. -1-

‘**abdūza‘ifū’lḥāl** : Zayıf beden -1-

‘**abdī** : Aciz. -1-

‘a. 135b/6

‘**abdullah** : Kişi adı. -5-

‘a. 194b/11, 203a/7, 203a/8, 206b/8

‘a.+ ‘a 204a/1

‘**abdu’rraḥmān** : Kişi adı. -7-

‘A. 158a/7, 160a/3, 188a/1, 188a/6, 194a/15, 196b/10, 204b/4

‘**abeş** : Boş, saçma. -2-[Ar]

‘a. 147a/12

‘a.+ e 161b/7

ābile : 1. sivilce, küçük çıban. 2. Su kabarcığı. -1- [Far]

ā. 132b/10

a‘cām : Acemler, Arap olan. -1-

a. 185a/13

‘**acayib** : Çok tuhaf şey, anlaşılmaz. -1-[Ar]

‘a. 158a/4

‘**āciz** : 1. Eli ermez, beceriksiz, kabiliyetsiz, zayıf, güçsüz. -2-[Ar]

‘ā. 201a/6

‘ā.+ e 168a/11

‘**acz** : Beceriksizlik. -6-[Ar]

‘a. 129b/4, 155a/12, 166a/9, 167a/3, 181b/5, 198b/3

aç - : Açmak. -4-

a. 131b/15, 141a/14, 175a/3

a‘dā : En zalim, pek gaddar. -5- [Ar]

a. 121a/8, 152b/5, 155a/9, 190b/2, 202a/5

ādāb : 1. Terbiyeler, utanmalar, usuller, yollar, kaideler.

-4-[Ar]

ā. 125b/2, 158a/9, 164b/12, 165b/6

‘**adālet** : Hakka riāyetkārlik, hak tanırılık, haklılık, doğruluk.

-1-[Ar]

‘a. 153b/7

adam : Adam. -2-

a. 189a/14, 189b/3

adana : Yer adı. -2-

a. 188a/11, 189b/5

‘**adāvet** : Düşmanlık, yağılık.

-2-[Ar]

‘a. 139b/11, 163a/12

‘**add** : Sayılmak. -1-[Ar]

‘a. ol 202a/2

‘**aded** : Sayı. -2-[Ar.]

‘a. 141a/3, 189b/7

ādem : Adam, insan. -25-[Ar]

ā. 120b/5, 138a/15, 138b/3, 141a/2, 143b/15, 146a/12, 146b/10, 149a/5,

157a/13, 157b/4, 158a/7, 160a/1, 160b/5, 160b/9, 164a/15, 170b/12, 172a/14,

173a/14, 173b/2, 174b/3, 181b/13, 182b/13

ā.+ 134b/13, 138a/12

ā. istiṣnā 153a/12

‘**adem** : Yokluk, bulunmama.

-10- [Ar]

‘a. 130a/8, 138a/4, 172a/13

‘ālīlerinūñ ‘a. 140a/15

‘a. işğāsından 135a/1

‘a. müṣā‘ade 157b/13

‘a. rağbeti 173a/7, 173a/9

‘a. rağbetinden 158b/10

‘a. rızā 178a/8

‘**adet** : Usül, görenek, alışılmış davranış.

-3- [Ar]

‘ā. 165a/10

‘ā. dīrīne 207a/6

‘ā. vetīrei 129a/10

‘**ādī** : Bayağı, değersiz. -1-[Ar]

‘ā. 193a/14

‘**adl** : Doğruluk. -1-[Ar]

‘a. bu 190a/7

‘**adū** : Düşman, yağı. -2-[Ar]

‘a. 135b/9, 147b/12

‘**adüvv** : Düşman, yagı, hasım.

-1-[Ar]

‘a. 191b/12

āferīde : Yaratılmış, mahluk.

-1-[Far]

ā. 202a/10

āferīn : Beğenme, alkış, yaşa, varol.

-5-[Far]

ā. 135a/5, 161b/12, 171b/2, 180a/11, 205b/2

āfet : Büyük felaket, bela, çok güzel insan. -1-[Ar]

ā. ki 175a/11

āfitāb : Güneş. -11- [Far]

ā. 124b/1, 139a/8, 165b/7, 166a/8, 175a/7, 180a/6, 181a/9

ā. īmān 164b/10

ā. ‘ālem himmetleri 181a/9

ā. ‘ālem rūyī 153a/3

ā. te’şīr 121b/14

‘**afv** : Suçunu bağışlama, özür dileme.

-4-[Ar]

‘a. 197a/1, 197a/6, 206a/2

‘a. ol 197a/15

ağa : Unvan sözü. -65- [Tr]

a. 132a/3, 134a/8, 137b/12, 140b/15, 150a/13, 151a/10, 164b/12, 174b/10,

189b/9, 196a/3, 196a/4, 199a/13,
201b/7, 201b/13, 202a/13, 202a/14,
202b/3,

202b/8, 203a/9, 203b/2, 203b/4,
203b/7, 203b/11, 204b/7, 204b/11,
205a/8,

206b/15, 207a/5, 207b/1,
207b/4, 209b/8, 210a/14

a.- yı mūmāileyh 208b/11

a.+ ları 134a/9

a.+ laruñ 169b/7

a.+ nuñ 152a/10, 204a/6,
204a/10

a.+ sı 189b/2

a.+ ya 134b/2, 177a/14, 196b/4,
197b/14, 203a/12, 206a/7

a.+ yānı 162b/12

a.+ yı 134b/8, 151a/9, 169b/10,
195b/13, 195b/14, 196a/13, 196b/5,
199a/14,

201b/7, 202a/2, 202a/8, 203a/13,
203b/3, 203b/12, 203b/14, 207b/6,
208b/5,

208b/13

a.+ 'ya 207a/15

āgāh : Haberi olan haberli. [Far]-13-

ā. 127b/8, 137b/11, 140a/9,
152b/11, 155a/6, 155a/13, 162a/10,
162b/2,

163b/3, 164b/14, 166b/4,
167b/8, 181b/11

āgāz : Başlama. -9- [Far]

ā. 124b/13, 149a/3

ā. buyur 203a/2

ā. eyle 120b/7, 133a/6, 144a/14,
175b/3

ā. id 155b/1

ā. ol 152a/13

āğısteihūn : Kan ilişirmek. -1-

ā. 130b/3

agız : Ağız. -5-

a. 130a/14, 142b/12, 152b/9,
196a/12, 203b/10

agla - : Ağlamak. -1-

a. bārekallāh 166a/6

aglāl : Ağaçlar arasından akan sular.

-1-[Ar]

a. 127a/8

agūş : Kucak. -3- [Far]

ā. eyle 167b/12

ā. fecre 130b/12

zīb ā. hulyā 140a/6

āh : İlenme, beddua. -3-

ā. 127a/15, 136b/1, 168b/9

ahālī : Halk. -28-[Ar]

a. 133a/12, 136b/12, 137b/1,
138b/2, 145b/6, 157b/15, 162a/13,
162b/6,

166b/6, 172a/8, 173a/9, 185b/1,
189b/13, 197a/12, 207a/7

a. belde 147a/11

a. Bosna'nuñ 161b/5

a. encümeni 175a/8

a. kaşabaya 136b/11

a. nārı 180a/12

a. serhad 130b/9, 137b/11,
146b/12, 147a/4, 158a/14

a. serhadde 138a/3, 151b/12

a. serhaddüñ 148b/5

āhar : Başka, diğer. -10- [Far]

ā. 122a/2, 122a/5, 126b/5,
129a/4, 146a/2, 148a/9, 174b/9,
179a/10,

180a/1

taraf-ı ā. 154b/5

ahcār : Taşlar. -1-[Ar]

a. 127b/13

‘ahd : Söz verme, and, yemin. -13-[Ar]

‘a. 122b/8, 132a/10, 133a/12,
139a/6, 139b/6, 145b/8, 154b/14,
163b/1,

163b/4, 173b/9, 173b/11, 202a/3

‘a. ol 138b/11

aḥdevefā : Verdiği sözde durma. -1-

a. 130b/8

‘**āhedū** : ? -1-

‘ā. 128b/12

āhen : Demir, zincir. -1- [Far]

ā. 206a/15

āheste : Yavaş, ağır. -6- [Far]

ā. 145a/13, 167a/10

āḥir : Son, sonra. -7-[Ar]

ā. 127b/9, 133b/7, 137a/12,

150b/9, 176b/13, 177b/4

ol ā. 128b/1

āḥiret : Öteki dünya. -2-[Ar]

ā. 176b/6, 176b/7

āḥirū’lemr : En nihayet, sonunda -1-

ā. 131b/14

aḥḳar : Hakir olan. -1-[Ar]

a. 166a/5

aḥker : Ateş koru, kızıl ateş.

-1-[Ar]

a. döndür 124b/1

aḥkerisitān : ?

a. 168b/10

aḥlā : Tatlı, şirin. -1- [Ar]

a. 172a/12

aḥmed : Kişi adı. -7-

a. 186a/14, 186b/2, 186b/8,

188b/2, 206b/12, 208b/5, 209b/8

aḥsen : Pek güzel. -1-[Ar]

a. 154b/3

aḥşām : Akşam -1-

a. 195b/7

aḥter : Yıldız. -5- [Far]

a. 166a/8, 167a/5, 168b/2,
180a/6

sa‘d- a. 180b/5

āḥū : Ceylan, karaca. Mecaz anlamı
güzellerin gözü. -5- [Far]

ā. 123b/5, 128b/13, 167b/11,

174a/8, 175a/10

aḥvāl : Oluşlar, bulunuşlar, durumlar.

-6-[Ar]

a. 127a/9, 146b/11, 149b/5,

160b/7, 178b/3, 185a/5

aḥz : Alma, kabul etme.

-7-[Ar]

a. 135b/7, 139a/13, 155a/12,

161b/15, 168b/12, 197b/1, 208b/7

aḥzān : Kederler, sıkıntılar.

-2-[Ar]

a. 168a/3, 178a/1

aḳ- : Akmak. -1-

kanın a. 121b/8

aḳ : Beyaz. -5- [Tr]

A. ol 161b/13, 169b/9

a. ol 200a/3, 203a/5, 207b/14

‘**aḳab** : Topuk, ökçe, arka, art. -4-

[Ar]

‘a. 167a/4, 196a/5, 204a/1,

204a/3

a‘ḳal : Akıllı. -3-[Ar]

a. 140b/5, 144b/15, 207b/14

‘**aḳd** : bağ, bağlama, düğümlleme,
düğümlenme. -5- [Ar]

‘a. 133b/3, 196b/12, 205a/3

‘a. id 122b/9, 125b/9

aḳdem : İlk, önce, önceki. -8-

[Ar]

a. 137b/9, 185a/10, 186a/6,

186a/10, 187b/12, 192b/2, 193b/15,

197a/10

‘**akdi** : Akitle ilgili. -1-[Ar]

‘a. 140a/10

‘**ākıbet** : Nihayet, son -4- [Ar]

‘ā. 120b/5, 141b/10

‘ā. kār 132a/1

‘ā. yerlerinde 195b/7

‘**ākıl** : Akıllı. -1- [Ar]

‘ā. 149a/4

‘**akl** : Akıl. -3- [Ar]

‘a. 120b/4, 165a/15, 179a/1

aklām : Yazı aletleri, memurların çalıştıkları daireler. -1-[Ar]

a. 189a/7

akmiše : Kumaşlar, yünden veya pamuktan yapılmış bezler. -3-[Ar]

a. 144b/2, 170b/3, 184a/8

akşā : Son, en son, uzak. -1-[Ar]

a. 168b/3

‘**aksi** : Ters, zıt. -1-[Ar]

‘a. 132a/11

akşehir : Yer adı. -1-

a 188a/3

akṭār : Taraflar, yanlar. -1-[Ar]

a. 167a/11

akvāl : Sözler, lakırdılar. -1-[Ar]

a. 128b/7

al - : Almak. -36- [Tr]

a. 121b/6, 124a/10, 126a/1, 126b/15, 128b/14, 129b/7, 130b/2, 131a/12, 131b/10, 135b/7, 142b/15, 143b/11, 144a/12, 144b/6, 145a/7, 148a/4, 148a/14, 149b/15, 150b/2, 156b/12, 159a/11, 161b/2, 164a/10, 165a/13, 167a/8, 168a/4, 169a/5, 174b/15, 177a/2, 177b/12, 177b/13, 178a/15, 178b/7, 178b/14, 191a/11

e a. 183a/6

a‘lā : Yükseklik, yücelik, şan, şeref. -

15- [Ar]

a. 128a/12, 128a/13, 129b/3, 140b/8, 151a/12, 157b/11, 160a/10, 168b/4,

169b/14, 172a/12, 182b/6, 183b/6, 184b/7, 187a/4, 205b/4

ālāt : Vasıtalar, aygıtlar.

-2-[Ar]

ā. 144a/14, 195b/5

ālāy : Alay. -9-[Far]

ā. 126b/4, 143b/5, 153b/10, 160b/13, 161a/13, 162b/6, 163b/7, 163b/13,

205a/15

‘**ala’llāh** : ? -1-

‘a. 174a/7

aldamış : ? -1- [Tr]

a. 150a/4

‘**alel** : Hemen. -1-

‘a. 199a/6

‘**ālem** : Bütün cihan, dünyā, kainat.

-31-[Ar]

‘ā. 122b/11, 125a/3, 125a/15, 136a/3, 136b/5, 142a/3, 145a/3, 146a/5, 146a/13, 149b/13, 151a/2, 158a/3, 174b/6, 190b/6, 197b/15, 201a/10, 205b/3,

206a/4

‘ā. baña 130b/7

‘ā. efendimiz 200a/4

‘ā. efzūn 139a/8

‘ā. gibi 180a/6

‘ā. ḥazretleri 202b/3

‘ā. ḥazretlerine 205b/10

‘ā. hemnāmı 175b/6

āfitāb ‘ā. himmetleri 181a/10

‘ā. maḥfazai 205b/7

‘ā. ol 140a/9

āfitāb ‘ā. rüyı 153a/3
 ‘ā. teşvīşi 161b/10
 ‘ā. zerrātı 175a/7
 ‘alemdār : Bayrak taşıyan. -1-
 ‘a. 200a/9
 ālet : Vasıta, aygıt. -1-[Ar]
 ā. 178a/15
 ‘aleyhi : Onun üzerine. -2-[Ar]
 ‘a. 127a/3, 136a/8
 ‘ale’lhuşūş : Hele, hususiyle. -1-[Ar]
 ‘a. 207a/11
 ‘ale’littlāk : Umumiyetle, genel olarak.
 -1-[Ar]
 ‘a. 154b/11
 ‘ale’lvech : ? -1-
 ‘a. 206b/2
 ‘ale’rre’s : Baş ve göz üstüne. -1-
 ‘a. 169b/10
 ‘ale’sşabāh : Sabahleyin, erkenden.
 -3-[Ar]
 ‘a. 151a/5, 164b/2, 183b/13
 ‘ale’sseher : Seherleyin, seher vakti.
 -2-[Ar]
 ‘a. 134a/14, 183a/12
 ‘ale’ttafşıl : Mufassal olarak, uzun
 uzadıya. -1-[Ar]
 ‘a. 187b/2
 ‘ālī : Kişi adı. -36-
 ‘a. 130b/1, 145a/2, 153a/11,
 155a/7, 165a/12, 188a/4, 189b/14,
 191a/3, 191a/5, 192a/4, 192a/6,
 192b/10, 194b/12, 195a/10, 195a/13,
 195b/1, 197a/8, 199a/13, 200a/2,
 201b/15, 203a/1, 203a/8, 203a/12,
 203b/3, 203b/11, 204b/8, 204b/11,
 196a/10, 200a/8, 203b/12, 205a/9,
 207b/11, 208a/11, 169a/1, 194b/6,
 203b/15
 ‘ālim : Çok okumuş, bilgin. -1-[Ar]

‘ā. 194a/11
 ‘alimallāh : Allah bilir. -1- [Ar]
 ‘a. 177a/3
 ‘ālī’lhimem : Himmeti yüksek
 125a/15
 allāh : Tanrı. -5- [Ar]
 a. 128a/10, 139b/15, 170a/11, 191b/15
 ‘allām : Çok bilgin. -1- [Ar]
 ‘a. eyle 184b/10
 alt : Bir şeyin yere bakan yanı. -2-
 a. 206a/10, 206b/3
 altı : Altı sayısı. -1-
 a. 173b/2
 altun : Altın. -7-
 a. 162b/1, 170b/8, 170b/9,
 171a/1, 196a/15, 209b/2, 209b/10
 ālūde : Bulaşmış, bulaşık. -2-[Far]
 ā. 165a/12
 ā. itmege 121a/1
 āmāde : Hazır, hazırlanmış.
 -8-[Far]
 ā. 135a/9, 163a/2, 167b/7,
 200a/7
 ā. eyle 125b/13, 158a/6
 ā. idüp 165a/2
 ā. ol 143b/5
 a‘māl : İşler. -1-
 a. 187a/10
 amān : Eminlik, korkusuzluk. -1-[Ar]
 a. 198b/4
 amasya : Yer adı. -2-
 a. 188a/7, 210a/15
 āmed : Gelme, geliş. -3- [Far]
 ā. 167a/6
 ā. idüp 141b/10
 ā. nezāre 183b/11
 āmeden : ? -1-
 ā. 182a/13

‘**amel** : İş, niyet. -6-[Ar]
 ‘a. 134a/1, 156b/9, 158b/8, 162a/11
 ‘a. id 139b/9
 ‘a. ol 129a/14
 ‘**ameliyyât**: Operasyon. -1-
 ‘a.+ı 130a/2
 ‘**amîk** : Derin. -2- [Ar]
 ‘a. 199a/5, 201b/13
âmîn : Allah kabul etsin manasına gelir. -1- [Ar]
 â. 181a/3
âmîz : ...le karışık, ...yı içine alan. -1- [Far]
 â. 137b/1
ammâ : Ama, fakat, lakin. -53-[Ar]
 a. 120b/2, 121a/8, 122a/4, 123b/15, 126a/11, 126a/13, 126b/11, 130a/13, 134a/10, 135b/12, 138a/7, 139a/10, 143a/9, 144a/14, 145b/12, 146a/5, 147b/3, 149a/15, 150a/12, 151a/12, 151b/3, 155b/5, 155b/12, 159a/14, 159b/4, 160a/12, 161b/4, 165a/6, 166b/12, 169b/6, 169b/13, 170a/8, 170b/5, 171a/6, 172b/1, 173a/8, 174b/15, 175a/6, 175a/11, 175a/14, 176a/8, 176b/6, 176b/8, 176b/9, 177b/14, 178a/1, 178a/15, 183a/9, 184b/3, 184b/4, 184b/8, 202a/14, 209a/15
 ‘**âmme** : Umuma mahsus olan. -1-[Ar]
 ‘â. 205b/14
âmûzgâr : Öğretici. -2-[Far]
 â. 124b/2, 136a/11
ân : An, zamanın bölünemeyecek kadar kısa olan parçası. -14-[Ar]
 â. 125b/11, 148b/10, 164a/2, 169a/9, 171a/3, 176a/4, 181a/8, 182b/9, 192b/2, 194b/15

â.+ a 129b/2, 139b/4, 141a/9, 145b/8
 ‘**an** : -dan ve -den. -1-[Ar]
 ‘a. 206b/4
aña : Ona. -14- [Tr]
 a. 120b/2, 124a/1, 125a/14, 131b/6, 134b/14, 142a/15, 142b/6, 148b/8, 149a/13, 158b/8, 162b/2, 167a/8, 177b/8, 191a/7
anañolı: Yer adı. -12-
 a. 184b/13, 185b/13, 187b/8, 188b/11, 189b/4, 194a/3, 194b/2, 207a/14, 208a/5, 210a/13
 A.+ da 197a/8
 A.+ dan 189b/7
 ‘**anberbâr** : Anber yağdıran. -2-
 ‘a. 124b/15
 ‘â. 179b/4
 ‘**anbersirişt** : Anber gibi. -1-
 ‘a. 176a/3
 ‘**anberşemîm** : Anber kokan. -1-
 ‘a. 127a/3
ancağ : Ancak, yalnızca. -4-
 a. 145a/14, 149b/12, 155b/14, 177a/4
anda : Onda, orada. -13-
 a. 122a/6, 132a/4, 138a/8, 140a/8, 150b/5, 164a/1, 169b/12, 172b/2, 177b/13, 183a/11, 186a/9, 191a/12, 192a/3
andan : Ondan. -5-
 a. 155b/13, 164b/3, 182b/15, 183b/7, 184a/4
änenfeänen : Devamlı, sürekli. -1-[Ar]
 â. 205b/8
anı : Onu. -15-
 a. 120b/15, 123b/6, 126b/3, 127b/10, 134b/14, 135b/12, 145b/6,

146b/10, 168b/15, 170b/6, 177b/6,
177b/11, 178b/14, 191b/14, 201b/2

‘**anīd** : İnat eden, inatçı. -2-[Ar]

‘a. 150a/3

belīd ‘a. 154b/7

‘**anḳā** : Zümrüdüanka kuşu. -4-[Ar]

‘a. 162b/12, 183a/6, 184b/1

cenāḥ ‘a. 143b/10

anḳara : Yer adı. -1-

a. 188a/6

‘**ankebut** : Örümcek. -1- [Ar]

‘A. 150a/8

añla - : Anlamak. -9-

a. 129a/11, 134a/5, 134a/12,
138b/14, 141a/13, 160a/13, 168b/1,
172b/1

A. 139b/13

anlar : Onlar. -29-

a. 122a/8, 122b/15, 124a/9,
124a/11, 126b/2, 137a/5, 137a/6,
140a/1, 140a/5, 142b/6, 144a/10,
145a/6, 150b/2, 151b/10, 153a/10,
158b/9, 165b/11, 165b/14, 167a/14,
171a/14, 172a/8, 183a/3, 183a/15,
183b/14, 189a/5, 201b/3, 201b/5,
209a/9

a.+ a 159a/6

‘**anṣamīmī’ḳalb** : Can ve gönülden.

-2-[Ar]

‘a. 127b/10, 169a/14

anuñ : Onun. -5-

a. 129a/14, 144a/4, 163b/10,
179a/8, 206a/12

ara - : Aramak. -4-

a. 143a/9, 178b/8, 178b/13,
181b/7

arada : Ara sıra. -1-

a. 156b/12

arak : ? -1-

a. 123a/15

‘**arak** : Rakı. -1-[Ar]

‘a. 176a/13

ārām : Durma, dinlenme. -4-[Far]

ā. 123a/11, 142b/1, 158a/2,
175b/1

āramiṣ : Dinlenme, rahat, huzur. -1-[Far]

ā. 148b/6

‘**araṣāt** : Mahşer yeri. -2- [Ar]

‘a. 127a/11, 136a/7

ārāte : Süslenmiş, bezenmiş.

-5-[Far]

ā. 143b/11, 144b/4, 162b/8,
182a/11, 184a/8

ārāyiṣ : Süs, bezek, süsleme, süslenme.

-3- [Far]

ā. 123b/8, 127b/5, 148b/6

ārenc : 1. Dirsek. 2. Gidiş, tarz, usul,
yol. -1-[Far]

ā. 126a/8

‘**ārız** : Yanak. -1-[Ar]

‘ā. 148a/1

‘**ārif** : Bilen, bilgili. -1-[Ar]

‘ā. 185a/5

aristo : Yunan feylesofu. -2-

a. 138b/9

a.- tedbīr 195a/3

‘**arizū’lvisādet** : Tembel adam. -1-

‘a. 194b/9

‘**arṣ** : En yüksek nokta. -1-[Ar]

‘a. 191b/10

‘**arūs** : Gelin gibi güzel ve değerli olan
şey. -1-[Ar]

‘a. 124a/12, 165a/4, 174a/13

‘**arż** : Bir büyüğe sunma, gösterme.

-19-[Ar]

‘a. 122a/7, 123a/1, 126a/8,
130a/6, 137a/2, 137b/1, 146b/4,
147b/12,

150a/15, 156a/9, 172b/11,
197a/2, 208b/6

‘a. eyle 159a/6, 161a/10,
171a/13, 176a/14

‘a. it 153a/4

‘a. ol 150b/6

‘arzıdostluk : Dostluk gösterme. -2-

‘a. eyle 131b/3, 163b/12

‘arzıhacāt : İstek bildirme. -1-

‘a. 179b/1

‘arzıhāl : Halin bildirilmesi. -13-

‘a. 128b/6, 130b/4, 132a/15,
133a/4, 138a/3, 147a/7, 157b/3, 158a/7,
159a/15, 163b/3

‘a. eyle 133a/10

‘a. id 165b/4

‘arzıhıram : Edalı, nazlı yürüyüşünü
göstermek. -1-

‘a. 165a/13

‘arzıhirāsān : Korku gösteren. -1-

‘a. 144a/3

‘arzıhulūş : Samimi olarak sevgisini
gösterme. -6-

‘a. 141a/13, 158a/9, 160b/2

‘a. eyle 141a/10, 141b/13,
177a/15

‘arzımeveddet : Muhabbeti, sevgiyi belli
etme. -1-

‘a. 209a/8

‘arzımuhabbet : Sevgi ve muhabbet
gösterme. -1-

‘a. id 142a/5, 165a/11, 203a/13

‘arzınevāziş : Gönül alma gösteren. -1-

‘a. id 149b/4

‘arzışadākat : Bağlılık gösterme. -1-

‘a. 202b/1

‘arzışevk : Heyecanını dile getirme. -1-

‘a. 168a/4

‘arzıvaķār : Ağırbaşlılık gösteren. -1-

‘a. 175b/14

ārzū : İstek, heves. -2-[Far]

ā. 145b/13, 203b/1

ārzū : İstek, heves. -1-[Far]

ā. 151b/8

‘arzui‘lām : Sunma, bildirme. -1-

‘a. ol 147a/13

aş - : Asmak. -1-

a. 191b/10

‘aşā : Sopa, değnek. -1-[Ar]

‘a. 144b/8

āşaf : Vezir. -1-[Ar]

ā. 120b/11

āşaf : Vezir. -38-[Ar]

ā. 129b/14, 130b/9, 131b/5,
132a/3, 137a/3, 137a/11, 138b/13,
139a/7, 139a/12, 142b/10, 144b/6,
144b/10, 145a/3, 146b/3, 150a/13,
151a/4, 152b/13, 153b/6, 158a/9,
160a/6, 161b/10, 162b/9, 164a/9,
165b/6, 165b/9, 166b/3, 169b/1,
170a/11, 171b/8, 181a/11, 183b/10,
184b/5, 185a/8, 186a/12, 198b/8

Ā. 154a/10, 156b/3, 157a/5

āşafāne : Vezire yakışacak surette.

-10-[Ar]

ā. 137b/6, 159b/1, 162b/12,
192b/1, 196a/4, 201a/12, 201b/7,
205b/8, 206a/6, 207b/2

āşafi : Vezire mensup. -8-[Ar]

ā. 135a/14, 154b/9, 163a/4,
164a/13, 166b/15, 171a/2, 171a/6,
184a/11

‘asākır : Askerler. [Ar]-10-

‘a. 193a/13, 193b/2

‘a.+ i 186a/6, 187a/11, 189b/11

‘a.- i 185b/5

‘a.+e 187a/3, 200b/3

‘a.+ün 185a/3, 192b/2
āṣār : İzler, nişaneler. -2-[Ar]
 Ā.- ı 124b/4, 207a/8
 a.- ı 177b/14
āsāyiş : Emniyet, güvenlik. -7-[Far]
 ā. 125a/11, 138b/11, 139b/8,
 160b/4, 171a/6, 180b/3, 183b/3
aşdikā : Samimi dostlar. -1-[Ar]
 a. 154b/10
aşhāb : Sahipler. -2-[Ar]
 a. 135a/2
 a. meclis 164a/7
‘asīre : ? -1-
 ‘a. 154a/15
āsītāne : Payitaht. -1-[Far]
 ā.- i 189a/8
‘asker : Er. -9- [Ar]
 ‘a. 183b/3, 185b/3, 187a/1,
 187a/10, 190a/9, 192a/8, 192b/6, 193a/7
 ‘a.+iyye 193a/9
‘askeriye : Askere ait, askerle ilgili.
 -1-[Ar]
 ‘a. 185b/7
‘askerlig : Asker olma durumu.
 -1-[Ar]
 ‘a. 185b/13
aşl : Asıl. -3-[Ar]
 a. 124b/4, 177a/4
 cemāl a. 124b/3
aşlā : Hiçbir vakit. -1-[Ar]
 a. 190b/11
āsmān : Gök, sema. -1-[Far]
 ā. 137b/6
āstān : 1. Türbe. 2. Eşik.
 -1-[Far]
 ā. 167a/13
āstāne : 1. Eşik. 2. Payitaht. 3. Büyük
 tekke. -1- [Far]
 ā. 167b/10

āstāneisa‘ādet : Sultan sarayı.
 -1-[Far]
 ā. 192b/11
āstīn : Esvap kolu, yen. -6-[Far]
 ā. 128a/11, 133b/5, 135b/15,
 137b/5, 142a/9, 181b/6
āsūde : Rahat, gailersiz. -1-[Far]
 ā. ol 200a/5
āsūdehāl : Hali rahat olan. -1-
 ā. 139b/8
āsumān : Rahat, gailersiz. -1-[Far]
 ā. 128b/3
āşāmān : İçenler. -1-[Far]
 ā. 126b/14
‘aşāyir : ? -3-
 ‘a.- i 198b/9, 198b/13, 199a/3
āşikār : Belli, açık, meydanda olan.
 -2-[Far]
 ā. 131a/5
 ā. ol 207b/13
āşikāre : Belli, açık, meydanda olan.
 -1-[Far]
 ā. 180b/4
āşinā : Bildik, tanıdık. -1-[Far]
 ā. 174a/15
āşiyāne : Mesken, ev. -2-[Far]
 ā. 130b/2, 155a/11
at : Atgillerden. -7-
 a. 194b/9, 203a/9, 203b/13,
 203b/14, 204a/1, 209b/4
 a. sür 132b/15
‘atā : Bağışlama. -1-[Ar]
 ‘a. 184a/10
a‘tāf : Merhametler. -3-[Ar]
 a. 177a/5, 182a/12
 a. ol 184a/7
‘atāyā : Hediyeler, bahşişler. -1-
 ‘a. 176b/3

- atbaşı** : Birlikte, yan yana. -1-
a. 203b/4
- ‘**atebe** : Eşik, basamak. -1-[Ar]
‘a. 207b/7
- āteş** : Ateş. -4-[Far]
ā. 121b/12, 147b/13, 166b/9
ā. ü 183a/9
- āteşfeşān** : Ateş saçan. -1-
ā. 196a/9
- āteşidūzah** : Cehennem ateşi. -1-
nefsini ā. 127a/10
- āteşifitne** : Fitne ateşi. -1-
beyninde ā. 163a/15
- āteşiftirāk** : Ayrılık ateşi. -1-
ā. 168a/5
- āteşnümün** : Gönül yakan. -1-
ā. 168b/8
- āteştāb** : Ateş gibi hararetili. -1-
ā. 204a/4
- zaṭfi‘inān** : Dizgin bağlama, hükmetme. -1-
‘a. 191b/13
- ‘**atīk** : Azad edilmiş köle. -1-[Ar]
‘a. 189b/7
- ‘**aṭiyye** : Hediye, bahşiş. -3-[Ar]
‘a. 164a/9, 186a/3
ā.+ de 186b/15
- āti’lkavs** : ? -1-
ā.+ ? 201b/10
- aṭlas** : Kumaş. -1-[Ar]
a. 143b/4
- āv** : Karada ve havada yabani hayvanları, denizde balıkları tutma veya vurma işi. -1- ā. it 203a/14
- āvān** : Vakit, zaman. -1-[Ar]
ā. 139b/6
- a‘vān** : Yardım edenler. -1-[Ar]
a. 191b/5
- ‘**avane** : ? -1-
‘a. 194b/6
- ‘**avārif** : İyilikler. -1-[Ar]
‘a. 185b/11
- ‘**avātuf** : Karşılık beklemeden gösterilen sevgiler. -1-[Ar]
‘a. 185b/11
- ‘**avdet** : Geri gellme, dönme, dönüş. -13-[Ar]
‘a. 127b/12, 129b/13, 136a/1, 143a/13, 143b/5, 162a/9, 170a/9, 182a/12, 195b/10, 198b/12, 199b/7, 204a/11, 135a/10
- āver** : Getiren, taşıyan. -2-
ā. 130a/5, 153b/11
- āvgāh** : Avlama yeri. -1-
ā. 144a/6
- āvīn** : ? -2-
ā. 203b/8, 203b/10
- āvīze** : Madenden yapılmış süs. -4-[Far]
ā. 125b/15, 144b/3, 180a/3, 195b/15
- ‘**avn** : Yardım, yardım eden. -2-[Ar]
‘a. 136b/5, 140a/3
- āvşār** : Unvan -1-
ā. 204a/8
- āyā** : Acaba. -3-[Far]
ā. 132a/1, 141b/14, 149b/2
- ayak** : Bacak. -1-
a. 206b/5
- ‘**ayān** : Belli, açık. -5-[Ar]
‘a. 136b/7, 151a/2, 154a/13, 181b/10, 183b/15
- aydın** : Yer adı. -1-
a. 208a/6
- āyet** : Kur’ân’ın herhangi bir cümlesi. -1-[Ar]
ā. 128a/14
- āyīn** : Merasim, tören. -14-[Far]

ā. 129a/3, 129a/11, 129b/8,
144a/10, 144b/1, 145a/7, 147a/3,
147b/8, 149b/6, 153b/12, 158a/13,
165a/3, 205a/10, 205b/3

āyīnedār : Ayna tutan. -1-[Far]

ā. 148a/14

‘ayn : Bir şeyin eşi, tıpkısı. -1-[Ar]

‘a. 151a/14

ayrıl - : Ayrılmak. -2-

a. 128b/1, 147b/2

‘ayşierğad : Rahat yaşayış.

-1-[Ar]

‘a. 205b/6

‘azāb : Büyük sıkıntı, eziyet.

-2-[Ar]

‘a. 127a/14, 143a/5

āzād : Kurtulmuş, serbest olmak. -1-

[Far]

ā. ol 184b/1

‘azamet : Büyüklük, ululuk.

-2-[Ar]

‘a. 160a/12

mektüb ‘a. 138b/1

‘azāyim : Büyük, önemli olaylar.

-1-[Ar]

‘a. ol 181b/6

‘azbü’lbeyān : Söylenişinde tatlılık.

-2-[Ar]

‘a. 122b/12, 146a/8

‘azīm : Büyük, ulu, iri. -5-[Ar]

‘a. 134b/4, 180a/2, 201a/15,
210a/10

‘a. id 139b/2

‘āzim : Niyetli. -2- [Ar]

‘ā. ol 140b/13, 171a/13

‘azīme : Büyük, ulu, iri. -1-[Ar]

‘a. 159a/8

‘azīmet : Gitme, gidiş. -19-[Ar]

‘a. 135a/9, 135b/11, 137a/5,
138b/2, 147a/9, 152a/11, 156b/1,
181b/7, 182b/4, 182b/11, 183a/12,
186b/10, 192b/7, 196a/8, 209b/6

‘a. buyur 194b/4

‘a. ol 131b/12, 140a/2, 183b/5

‘azīmü’sşān : Şanı, ünü, snı büyük olan.

-1-[Ar]

‘a. 136a/4

‘azm : Kasıt, niyet, karar. -1-[Ar]

‘a. 169b/8

āzmūde : Tecrübe etmiş olmak. -2-[Far]

ā. 138b/3, 143b/3

āzürde : İncinmiş, kırılmış, gücenmiş.

-1-[Far]

ā. 125a/6

B

bābıhümāyūn : Padişahın kapısı. -1-

b. 207a/5

bacak : Ayak. -1-

b. 206a/12

bād : Rüzgar. -2-[Far]

b. 133b/5

b. şarşar-ı şemşir 199a/9

ba‘de : Başına geldiği kelime ve tamlamalara “sonra” anlamı katarak zarf fonksiyonunda birleşik şekiller yapar.

-2-[Ar]

b. 185a/10, 209b/10

bādeçin : ? -1-

b. 135b/15

ba‘dehu : Ondan sonra. -21-[Ar]

b. 128b/4, 129a/5, 145a/7,
149b/4, 151a/9, 152b/10, 160a/5,
160a/9, 160b/9, 163a/9, 165b/2, 168a/4,
184b/13, 192b/7, 197b/13, 200a/11,
201b/6,

203a/15, 208a/14, 209b/11,
210a/14

ba' dezīn : Bundan sonra. -9-[Ar]

b. 135a/7, 141b/12, 143b/3,
151a/15, 153b/3, 154b/9, 162b/4,
181b/10, 192a/12

ba' de'lmükāleme : Konuştuktan sonra.

-1-

getür b. 121a/4

bādī : Sebep, sebep olan. -5-

[Ar]

b. 173a/8, 181a/6, 193a/11,
207a/9

tahrīr b. 150b/8

bādpāy : Süratli çevik at. -1-

b. 143b/9

bağdād : Yer adı. -4-

b. 186a/4, 200a/11

b.+ ı 186b/1, 186b/3

bağışla - : Bağışlamak. -1-

b. 205b/10

bāğī : Haksızlık eden. -1-[Ar]

b. 195b/2

bāğistān : Bağlık, bahçelik. -1-[Far]

b. 165a/13

bahā : Bir evin etrafındaki kapalı avlu
veya bahçe. -1-[Ar]

b. 130a/11

bahādır : Cesur. -4-[Far]

b. 187a/11, 201b/14, 203a/9,
203b/3

bahāne : Bir şeyin asıl sebebi yerine
ileri sürülen sözde sebep. -2-

[Far]

b. 149b/13

b.+ i 203a/10

bahāristān : İlbarhar mevsimi. -1-[Far]

b. 128a/7

bāhir : Belli, besbelli. -4-[Ar]

b. 130a/10, 137a/1, 149b/11,
181a/6

baḥr : Deniz. -4- [Ar]

b. 125a/7, 172a/3, 185b/9

b.+ da 165a/1

baḥri : Denizle ilgili. -1- [Ar]

b. 143b/9

baḥşende : Bağışlayıcı. -1-[Far]

b. 181a/11

baḥşış : Bağış olarak verilen para.

-2-[Far]

b. 187b/10, 209b/10

baḥt : Talih. -2-[Far]

b. 131a/12, 152b/4

bā' iş : Sebep olan. -20-[Ar]

b. 124b/14, 133a/14, 133b/4,
136a/6, 137b/12, 145b/7, 146b/13,
149a/7, 151b/8, 154b/1, 156a/2,
156b/14, 157a/9, 161a/5, 177b/3

b. ol 142b/9

b.- i 138a/11, 138b/10

b.- i 158b/3, 160b/4

baḳ - : Bakmak. -5- [Tr]

b. 124a/13, 145a/13, 172a/6,
178b/7, 187b/8

baḳıyye : Artan, geri kalan. -1-[Ar]

b. 206b/7

baḳıyyeisüyüf : Kılıçtan kurtulanlar. -1-

b. 208a/7

bāḳī : Daimi, kalıcı. -4-[Ar]

b. 159a/13, 159b/15, 162a/14

b. kalan 206b/15 208a/7

bāḳire : Kız oğlan kız. -3-[Ar]

b. 158a/12, 158b/6, 198a/9

baḳıyye : Artan, geri kalan. -1-[Ar]

b. 194a/8

baḳıyyetü'ssüyüf : Kılıçtan kurtulanlar.

-1-

b. 206a/9

bālā : Yüksek, yüce. -3-[Far]

b. 136b/5, 139a/12

b. mirkātde 177b/12

bālīg : Erişmiş, vasıl olmuş. -1-[Far]

b. 209b/3

bālīn : Yastık, koltuk. -3-[Far]

b. 162b/10, 180a/8

zīb b. 130b/11

bālīş : Yastık, yüz yastığı. -1-[Far]

b. ğinā 142a/10

bām : Çatı, dam, kubbe. -1-[Far]

b. 183a/9

bāmdād : Sabah, sabahleyin. -1-

b. şanādīd 171b/9

baña : Bana. -19-

b. 127a/14, 128b/13, 131a/12,
131b/4, 136a/1, 144a/2, 145a/14,
154b/3, 157a/1, 157b/10, 169a/10,
170b/14, 176a/3, 176a/6, 179a/8,
179b/14, 180b/9,
181b/1

‘ālem b. 130b/7

bāng : Ses, haykırma. -2-[Far]

b. 121b/3, 205b/12

bārān : Yağmur. -1- [Far]

b. ebribahār 167b/12

bārekallāh : Mübarek ola, Allak
mübarek etsin, hayırlı ve bereketli
olsun. [Ar]

b. 166a/6, 190a/3

bārgāh : Girmek için izin almak lazın
gelen. -2-

b. 196b/8

b. 204b/15

bārgīr : Yük tutan, yük kaldıran. -4-

b. 131b/4, 134a/13, 135a/8,
147b/11

bāribelā : Bela yükü. -1-

b. 166b/5

bāri : Hiç olmazsa. -3-

b. 131b/4, 149b/8, 181a/1

bārī : Yaratıcı, yaratıcı. -7-[Ar]

b. 136b/6, 173a/4, 174a/1,
190a/8, 206a/12

B.- i 166a/5, 166a/11

bārihā : ? -1- [Tr]

b. 201b/10

bārikā : Şimşek, yıldırım parıltısı. -1-

b. 155a/9

bas - : Basmak. -1-

b. 141a/6

ba‘ş : Gönderme, gönderilme. -2-

b. 192a/14, 192b/10

başiret : Önden görüş, seziş.

-3-[Ar]

b. 139a/13, 189a/6, 204b/7

başt : Yayma, açma, uzun uzadıya
anlatma. -2- [Ar]

b. 171b/12, 204b/15

baştımuḳaddimāt : Asıl maksada
girmeden bir şeyler söyleme. -2-

b. 135a/11, 137b/15

baş : 1. Topluluğu yöneten kimse. 2.
Kafa. -23-

b. 165b/8, 195b/13, 196a/13,
201b/7, 202b/1, 206b/5, 206b/6,
206b/15

b.+ ı 204a/4, 204b/10

b.+ ım 196a/5

b.+ ın 161b/8, 204a/1

b.+ ına 169a/15

b.+ ında 134b/2, 209b/14

b.+ ınuza 131a/4

b.+ ları 198b/1

b.+ ların 202b/12

b.+ larına 152b/14

b.+ larında 200a/9

b.+ larını 202b/4

- b.+ uñ 132b/5
- başar -** : Başarmak. -1-
b. 196b/3
- başbuğ** : Başkumandan. -1-
b. 199a/15
- başçavuş** : Ordumuzda assubay sınıfında üst çavuşla kıdemli başçavuş arasındaki asker. -1-
b. 196a/1
- başiboş** : Kendi başına bırakılmış, salıverilmiş. -1-
b. 194b/5
- başla -** : Başlamak. -13-
b. 126a/12, 139a/1, 145a/10, 153a/14, 160a/14, 161b/8, 164b/7, 164b/11,
173a/1, 180b/1, 190b/4
ibrāma b. 126a/10
zuhūr b. 190b/10
- bâtl** : Boş, beyhude yalan. -2-[Ar]
b. 144a/10, 145a/7
- bâtin** : İç, iç yüz, gizli. -2-[Ar]
b. 198b/6
b. zevâhir 124b/4
- baṭṭāl** : Kişi adı. -1-
b. 199b/15
- bāvefḳ** : Uygunlukla. -1-
b. 123b/7
- bayrak** : Bayrak, sancak. -4-
[Far]
b. 189b/8
B. 189b/9, 206a/10, 206b/3
- bayugeda** : Zengin ve fakir. -1-
b. 175b/6
- ba'zı** : Birtakım, bir kısım. -12-[Ar]
b. 129b/13, 132a/3, 138b/15, 143a/11, 152b/15, 166a/13, 169b/14, 186b/11,
195a/4, 197b/2
- b.+ ları 203b/1
b.+ sı 205b/11
- bāziçe** : Oyun, eğlence. -2-[Far]
b. 155a/2, 156b/14
- bāzū** : Pazı. -2-[Far]
b. 139a/11, 201b/12
- bağlı** : Bir yere bağlanmış olan. -5-
b. 127b/3, 147b/1, 184a/2, 184a/13, 194b/1
- beber** : ? -1-
b.- i 180b/14
- bed** : Fena, yaramaz, çirkin. -1-[Far]
b. 135a/10
- bedbaht** : Bahtsız. -1-
204a/8
- bedevbaşın** : Kötü ayak takımı. -1-
b.+ın202b/4
- beden** : Vücut, gövde. -3-
b. 166b/7, 178a/12, 202b/12
- bedfercām** : Akıbeti, sonu fena. -2-[Far]
b. 147b/8, 185a/13
- bedfi'āl** : Yaptığı işler kötü olan. -10-[Far]
b. 140b/2, 149b/3, 152a/12, 153b/3, 156a/15, 164b/6, 169a/2, 170a/11,
170b/12
b.+ 181b/13
- bedgirdār** : İşi kötü olan. -1-[Far]
b. 210a/12
- bedgümān** : Her şeyden şüphe eden. -7-[Far]
b. 141b/3, 146a/8, 152b/4, 160a/2, 166b/9, 170a/12, 179a/2
- bedhū** : Kötü huylu, huysuz. -1-[Far]
b. 181b/11

bedihî : Akla kendiliğinden gelen.

-3-[Ar]

b. 131a/5, 132b/7, 152a/3

bedihî'zzuhûr : Görünme, meydana çıkma. -1-[Ar]

b. 125a/12

bedkirdâr : İşi, hareketi kötü. -1-[Far]

b. 125b/10

bedlikâ : Kötü yüzlü. -2-

b. 194b/8, 196b/14

bedma'âş : Yaşayışı, davranışı iyi olmayan. -1-

b. 193b/9

bedmenişân : Kötü huylu. -1-

b. 134b/1

bedter : Daha kötü. -1-[Far]

b. 195a/9

beg : Bey. -29-

b. 124a/8, 125a/4, 133a/12, 145b/5, 153b/1, 160a/1, 161b/11, 163a/2, 163a/10, 165b/12, 172a/11, 174b/2, 174b/4, 177a/12, 179b/2, 179b/9, 184a/4,

188b/3, 194b/1, 194b/11

b.+ e 157b/3, 159b/4, 183b/14

b.+ i 206b/9

b.+ leri 205a/15

b.+ 'den 181a/15

b.+ 'e 167a/5

b.+ 'i 178b/4

begen - : Beğenmek. -4-

b. 149a/4, 149a/12, 170b/1, 189a/6

beglerbegi : Osmanlı Devleti'nde eyaletlerin başında bulunan mülki ve askeri en büyük amir. -2-

b.+ leri 194b/2

b.+ si 188a/11

behcet : Güzellik. -3-

b. 125a/11

behem : Toplu. -1-[Far]

b. 166a/9

beher : Her, her biri. -1-[Far]

b. 156a/15

behermâh : Her ay. -1-[Far]

b. 196a/15

behey : Ünlem. -1-

b. 179a/4

behişt : Cennet. -2-[Far]

b. 127a/14, 176a/3

behremend : Behreli, hisseli.

-1-[Far]

b. 181a/14

beķā : Devam. -1-[Ar]

b. 136b/8

bekir : Kişi adı. -1-

b. 207a/4

bekr : Kişi adı. -1-

b. 188a/10

bektâş : Kişi adı. -1-

b. 188b/4

belā : İçinden çıkılması güç durum -4-

b. 132b/6

b.+ dan 172b/14

b.+ ya 172a/4

b.+ yı 134b/4

belâdet : İzansızlık. -1-[Ar]

b. 155a/6

belâgat : İyi, güzel, pürüzsüz söz söyleme. -3-[Ar.]

b. 139a/15, 141a/11, 164b/5

belde :Kasaba, şehir. -1-

b. 147a/11

belî : Evet. -3-[Ar]

b. 146a/4, 149b/3, 167a/15

belîd : İzansız, ahmak. -1-

b. 154b/7

belîğ : ? -2-

b. 205b/11

b.+ a 183a/2

belki : Bir ihtimale göre. -11-

b. 128b/14, 131a/5, 138b/8,
139a/6, 140b/7, 150a/9, 152a/6,
152b/14,

156a/3, 172b/10, 185b/2

belli : Açık olan. -1-

b.+dür 139b/13

ben : Birinci tekil kişi zamiri. -82-

b. 121a/6, 124a/9, 126b/3,
127a/13, 131a/9, 131b/7, 134a/13,
134b/4,

134b/12, 135b/12, 141b/7,
150a/14, 150b/2, 150b/4, 151b/13,
154a/1, 154a/4,

154b/15, 156b/5, 156b/13,
157a/13, 166a/5, 167b/3, 168a/11,
169a/9, 172a/6,

172a/14, 174b/4, 174b/5, 177a/5,
177b/2, 178b/1, 179a/4, 181b/6, 196a/6,
203a/14, 153a/11

150a/7, 160b/11, 202b/4, 158a/9,
159a/3, 142b/5, 128a/6, 149a/14,
150a/3, 153b/8, 159a/6, 163b/15,
169b/1, 171a/4, 175b/14, 176a/2,
176b/2, 178a/3, 179b/14, 181b/6,
197b/15, 202b/7, 204b/12, 131a/10,
149a/10, 149a/11, 151a/11, 156b/12,
202b/6, 172a/10, 126b/2, 141b/6,
125b/7, 147b/15, 153b/10, 156b/10,
156b/11, 156b/13, 160b/4, 168a/14,
176a/12, 179a/6, 195b/15, 198b/2

benân : Parmaklar, parmak uçları.

-3-[Ar]

b. 128a/11, 174b/5, 180b/5

bend : Sonuna geldiği kelimelere
“bağlayan, bağlanmış” anlamı katarak

Farsça usulüyle birleşik sıfat ve isimler
yapar. -9-

b. 127a/7, 164a/3, 171b/4, 179a/1,

b. 128b/13, 152a/10, 181a/1, 181b/3

bendeikem : Aciz, fakir kul. -1-

b. 153b/7

bendegân : Kullar. -1-

b. 165b/1

berâber : Birlikte. -5-

b. 203b/4, 203b/14

148a/11, 203a/6

168a/10

berây : İçin, maksadıyla.

-4-[Far]

b. 130a/9, 156a/15, 165a/2, 204a/15

berâyâ : Halk, insanlar. -1-[Ar]

b. 194a/4

berceste : Sağlam, latif. -1-[Far]

b. 183a/7

berdüş : Omuz üzerinde. -1-

b. 123b/10

berhūdār : Mesut olan. -1-[Far]

b. 161b/13

berîd : Haberci. -6-[Ar]

b.- i 129b/15, 131b/9, 140b/11, 171b/4,
174a/10, 183b/7

beriyye : Halk, insanlar. -1- [Ar]

b. 171a/8

berķ : Şimşek. -1- [Ar]

b. 126a/12, 167b/9

berren : Kara yoluyla. -1-[Ar]

b. 187b/1

berü : Beri. -3-

b. 184a/13, 201a/1, 202a/8

berzerin : Yer adı. -1-

b. 188b/2

besiyâr : Çoktur. -1-

b. 171b/9

besle- : Beslemek. -1-

b. 204a/9

beste : Şarkının makam ve ahengi.

-2-[Far]

b.- i 142b/14

b. 174a/6

beş : Beş sayısı. -19-

b. 160a/8, 163a/5, 186a/2,
187a/3, 188a/12, 195a/2, 196b/15,
198b/14,

199a/14, 199b/2, 199b/6,
200b/8, 206a/1, 206a/14, 206b/11,
206b/13, 209b/2,
209b/14, 210a/3

beşâret : Müjde. -4-[Ar]

b. 174a/10

b.- encâm 201a/11

b.- nüvîd 140b/11

b. 183b/7

beşâşet : Güler yüzlülük. -1-[Ar]

b. 178a/1

beşere : Derinin dış tabakası: -1-[Ar]

b. +sinden 154a/12

beşerîyyet : İnsana mensup. -1-[Ar]

b. +den 155a/8

beter : Fena, kötü. -1-

b. ol 171a/9

beyân : Anlatma, açık söyleme

-12-[Ar]

b. 129b/13, 136b/7, 138b/15,
146a/15, 146b/8, 166a/14, 183b/15,
196b/7, 202b/7

b. id 122a/1

b. ol 122a/13

b. +ından 142b/4

beyhûde : Boş, gereksiz. -4-[Far]

b. 134a/4, 141b/7, 149b/7,
167a/8

beynehümâ : İki arasında. -10 - [Ar]

b. 126a/9, 132a/10, 160b/10,
163a/11, 166b/11, 162b/8, 133b/4,
148b/3

159b/5, 139b/4

beyne'mnâs : Halk arasında. -1-[Ar]
207a/9

beyne'lahâli : Ahali arasında. -1- [Ar]
155b/5

beyn : Ara, aralık. [Ar] -22-

b.+imiz 139b/8

b. imüzde 156a/1, 173b/7

b.+inde 133a/14, 134b/3,
145b/7, 145b/8, 147a/4, 149a/7, 156a/5,
157a/11,

157a/15, 158b/3, 176b/2,
182b/7, 203b/8

b.+inden 130b/9, 163a/15

b.+ine 150a/9

b.ümüzde 147a/15

beyt : Divan edebiyatında nazım birimi
olarak kabul edilen iki mısradan ibaret
nazım parçası. -49- [Ar]

b. 123b/15, 124a/13, 124b/3, 125a/12,
125b/15, 127a/6, 130a/13, 134a/10,
135b/9, 135b/12, 136a/2, 136b/8,
139a/10, 139b/12, 141a/6, 142b/11,
144a/1, 147b/12, 148a/12, 149a/8,
149b/7, 150a/8, 154a/9, 156a/11,
159b/2, 161b/8, 162a/14, 162b/14,
165b/2, 166a/1, 166a/10, 167a/9,
167b/3, 167b/13, 168a/15, 169a/11,
170b/5, 175a/2, 175b/9, 176b/3, 177b/7,
179b/3, 180b/14, 181a/8, 183b/10,
184a/15, 184b/2, 199b/10, 204b/9

beyzâ : Daha beyaz. -4-[Ar]

b. 130a/5, 136a/11, 142b/10

b. +ya 135a/3

bezl : Bol bol verme. -9- [Ar]

b.- i 164b/3, 147a/13, 187a/12, 192b/9, 193b/3, 207b/12, 210a/8, 188b/15, 192b/3

bezm : Kıırma. -8-[Far]

b.- gāhı 175a/7

b.- i 125b/12, 126b/14, 164b/9, 165b/2, 167b/13

b. +e 172b/7, 175a/5

b. 150a/10

bırak - : Bırakmak. -3-

168a/8, 206a/6 b. ,150a/10

‘**adil** : Eşit, eş. -1- [Ar]

b. efendimiz 186a/12

bi‘avnillahi’l meliki’lgayūr : Allah’ın yardımıyla. -1- [Ar]

b. 135b/5

biçāre : Çaresiz. -1-

b.+ yi 121b/7

bīdār : Uyanık, uyumayan. -1-[Far]

b. 181b/8

bifūruġ : Nursuz. -1-

b. eyle 122a/4

bihzād : Doğuş yeri. -1-[Far]

168a/1

bihbūd : Sağlık, sıhhat. -2-

b. 123b/4

b.+ı 205b/7

bīhūde : Beyhude. -1-[Far]

b. 135a/13

bikr : Kız. -1-[Ar]

b.+lerin 198a/9

bil - : Bilmek. -35-

b. 120b/7, 120b/13, 124a/9, 127a/10, 129a/11, 129a/12, 129a/13, 129b/3, 129b/10, 131b/13, 132b/9, 135a/8, 141a/2, 141a/7, 142b/5, 143b/14, 146a/12, 149b/13, 151a/3, 153a/12, 154b/7, 157a/1, 157b/6, 157b/12, 161a/14, 161b/1, 161b/9,

163b/11, 168b/1, 171b/2, 177a/11, 179b/9, 196b/3, 197b/9, 177b/8, 174b/13, 177b/2

bilā : -siz. [Arapça kelimelerin başına getirilir.] -15- [Ar]

b. 121a/5, 137a/8, 138a/15, 151b/14, 153b/9, 154b/1, 157a/10, 169b/2, 189a/2, 182a/11

b. 161b/1

b.- amān 197b/10

b.- ceng 199b/6

b.- emān 189a/4

b.- muvācehe 161b/15

b.- nizā^c 164a/2

bilād : Memleketler. -5-[Ar]

b. 133b/2

b.+da 197b/4, 208b/1

b.+un 197b/7

bilāl : Kişi adı. -4-

b. 203a/7, 203b/10, 204a/3

b.+e 203b/7

bildir - : Bildirmek. -1-

b. 131b/6

bīmār : Hasta. -1-[Far]

biñ : Bin sayısı. -27-

b. 169a/10, 170a/15, 186a/2, 187a/9, 188b/10, 189a/15, 189b/2, 194b/12, 195a/13, 196a/14, 198a/8, 199a/14, 199b/5, 199b/6, 199b/7, 200b/8, 206b/7, 206b/9, 206b/11, 206b/13, 208b/1, 209b/2, 209b/3, 210a/4, 194b/3

b.+den 198b/13, 206a/15, 210a/8

bin - : Binmek. -3-

b. 204a/2, 204a/15, 206b/15

binā : Yapı. -3-

b. 172b/15, 173a/1, 173b/8

bināberin : Bundan dolayı. -1-[Ar]

b. 130b/7

b. 140b/1
bināen : -den dolayı, dayanarak.
 -7-[Ar]
 b. 138a/12, 154b/15, 155b/5,
 172b/4, 192a/16, 197a/10, 197a/13
binā'en'aleyh : Bunun üzerine, bundan
 dolayı. -1-[Ar]
 b. 172a/9
bint : Kız. -12-[Ar]
 b. 125b/7, 126b/7, 133b/14,
 135b/6, 136a/9, 140b/3, 146a/1, 154a/4,
 155b/4, 168a/11, 180a/13, 184b/2
 bir -217-
 b. 120b/14, 121a/12, 122a/1,
 122a/3, 122a/5, 122b/6, 123a/10,
 123b/1, 123b/11, 123b/15, 124a/2,
 124a/5, 124b/8, 125a/7, 125a/12,
 125b/8, 125b/11, 126a/9, 126b/5,
 126b/6, 126b/7, 126b/13, 127b/7,
 127b/10, 128a/9, 130a/14, 130b/1,
 131b/4, 131b/7, 131b/10, 133b/15,
 134b/10, 134b/11, 134b/12, 135b/13, 136a
 /12, 136b/2, 137a/6, 137b/8, 138b/7,
 139a/11, 140b/11, 141a/2,
 141b/12, 142a/15, 142b/8, 142b/13,
 143a/11, 143b/2, 143b/9, 144a/3,
 144b/4, 144b/8, 145b/6, 146b/2, 146b/8,
 146b/12, 146b/14, 147b/9, 147b/11,
 148a/3, 148a/4, 148a/14, 148a/15,
 148b/10, 149a/13, 150b/11, 151b/6,
 151b/15, 152a/4, 153a/8, 153a/15,
 153b/10, 154a/5, 154a/9, 154b/4,
 154b/8, 154b/9, 155a/14, 155b/8,
 155b/13, 156a/6, 156a/11, 156a/12,
 157a/13, 157a/14, 158a/5, 158b/10,
 159a/15, 159b/4, 159b/9, 160a/4,
 160a/5, 160a/15, 160b/12, 160b/13,
 161a/3, 161a/13, 161b/2, 161b/4,

161b/12, 162a/1, 162a/4, 162a/13,
 162b/1, 163a/11, 163a/14, 163b/7,
 163b/13, 164a/2, 164a/5, 164b/11,
 165a/2, 165a/5, 165b/5, 165b/14,
 166a/6, 167a/4, 167a/7, 167b/4,
 167b/10, 168a/1, 169a/4, 169b/1,
 169b/9, 170a/13, 170a/14, 170a/15,
 170b/12, 171a/3, 171a/10, 171a/11,
 172a/14, 172b/3, 172b/4, 172b/6,
 172b/10, 172b/13, 172b/14, 173a/12,
 173b/2, 173b/4, 173b/13, 174b/3,
 174b/5, 175a/10, 175a/12, 175b/1,
 175b/3, 175b/7, 175b/9, 176a/4, 177a/7,
 177a/9, 177b/1, 177b/11, 177b/13,
 178b/1, 178b/5, 178b/8, 178b/14,
 179a/9, 179b/3, 180a/4, 180b/2, 181a/3,
 181b/3, 181b/12, 182a/9, 182b/8,
 182b/14, 183a/14, 183b/7, 185a/5,
 187a/11, 187a/14, 189b/9, 192a/6,
 192b/2, 193a/12, 193a/15, 194a/8,
 196a/12, 196b/7, 197a/5, 198a/1,
 198b/3, 198b/11, 198b/14, 199a/1,
 199b/1, 199b/10, 201a/9, 201a/15,
 202a/13, 202a/15, 202b/5, 203b/13,
 204a/12, 206a/12, 206b/1, 206b/15,
 208b/13, 209a/6, 209a/10, 209b/2,
 209b/3, 209b/11
birāder : Erkek kardeş. -18-
 [Far]
 b. 140b/9, 140b/15, 158b/12,
 167a/14, 167b/10, 168a/6, 168a/10,
 168b/9, 168b/10, 169b/4, 172b/3,
 173b/1, 173b/3, 174b/2, 174b/13,
 177a/10, 177a/15,
 184a/9
birān : Hemen. -1-
 b. 187b/12
biraz : Bir parça, azıcık. -1-
 b. 121a/11

birbiri : Bir tanesi, bilinmeyen bir kimse. -8-

b. 127a/9, 152a/5, 165a/11, 168a/4, 171a/8, 173b/14, 177b/14, 183b/1

birden : Aniden. -3-

b. 194b/10, 199a/4, 204a/5

birer : Herkese bir. -2-

b. 196a/15, 200b/7

biri : Bir tanesi, bilinmeyen bir kimse. -22-

b. 131a/4, 137b/13, 143b/8, 144b/5, 147a/12, 153a/12, 153a/13, 157b/4, 167a/13, 169b/7, 177a/10, 180a/14, 180b/12, 184a/13, 188a/10, 188b/12, 188b/15, 189a/9, 199a/7, 204b/6, 205a/4, 205b/1

birkaç : Az sayıda. -9-

b. 122a/9, 123a/14, 139a/6, 146b/5, 147a/15, 160a/11, 173a/14, 199b/4, 203a/14

birün : Dış. -5-[Far]

b. 126a/12, 136b/4, 147a/1, 159b/7, 165a/15

biryân : Kebap. -1- [Tr]

b. ol 184a/12

bit - : Bitmek. -2- [Tr]

b. 149b/8

iş b. 180a/15

biz : Biz, birinci çoğul kişi zamiri. -86-

b. 122a/1, 122b/4, 127a/14, 127b/11, 131a/15, 131b/2, 135a/11, 137b/15, 139b/8, 141a/8, 142a/4, 145b/12, 148a/9, 149b/13, 153b/2, 155b/13, 157a/3, 170b/9, 172a/12, 175a/14, 180b/1

b.+ de 122a/11, 148b/14, 157b/6, 169a/3, 172b/14, 203b/1

b.+ den 131b/11, 141a/13, 142a/5, 146b/5, 177a/15, 202b/5

b.+ e 121b/13, 147b/11, 148a/10, 152a/13, 153b/10, 154a/8, 154b/6, 156a/14, 169a/3, 178b/5

b.+ i 148b/10, 154b/15, 168a/8, 169a/7, 171b/11, 174b/2, 175a/14, 183a/14, 196b/2, 200a/5

b.+ im 122a/14, 129a/2, 129a/3, 129a/13, 138a/1, 145b/14, 148b/9, 156a/5, 156b/1, 156b/15, 157b/4, 161a/14, 163b/9, 170a/2, 176b/15, 177b/3, 200b/15

b.+ imde 151b/5, 151b/8, 157a/9, 182b/6

b.+ imle 168b/14

b.+ ler 159a/1

b.+ lere 196a/13, 200b/14

b.+ üm 120b/8, 122b/6, 128b/6, 129a/4, 152b/8, 154b/13, 182a/5

b.+ ümde 154a/14

bi'ibenān : Parmaklar, parmak uçları.

-1-[Ar]

b. 157a/6

bi'lcümle : Cümleten. -10-

b. 128b/1, 132a/5, 137a/4, 144a/1, 144a/8, 147a/11, 154b/14, 160a/6,

162b/6, 205a/15

bi'lḥayr : Hayırla, uğurla olarak.

-1-[Ar]

b. 205b/14

bi'liḥtiyār : Dileğiyle, isteğiyle. -1-[Ar]

b. 133b/3

bi'littifāk : Beraberce, uyuşarak. -1-[Ar]

b. 137a/2

bi'llisān : Konuşarak. -4-[Ar]

b. 132b/3, 147a/1, 147b/5, 161a/10

bi'lmuvācehe : Yüz yüze. -3-[Ar]

b. 153b/15, 169b/8, 146b/15

bi'lmüşāfehe : Konuşmak suretiyle.

-1- [Ar]

b. 133b/9

bi'lvāsīta : Vasıta ile. -2-

b. 148b/11, 153b/3

bi'zzārūr : Zaruri olarak. -3-

b. 126a/13, 135a/4, 206b/1

bi'zzāt : Şahsen. -3-

b. 139b/2, 143a/2, 153b/15

bosna : Yer adı. -22-

b. 121b/9, 124b/10, 144b/11,
168b/11, 175b/7, 178b/10, 188b/9,
190b/14,

210a/15

b.+cayı 141a/2

b+da 158a/11, 191a/13

b.+ nuñ 138b/2, 161b/5

b.+ya 125b/1, 151a/14, 152a/10,
160a/2, 164b/6, 183b/5, 183b/8

b. 133a/9

bosnevi : Bosnalı. -1-

b. 188b/4

boşnāk : Boşnak. -2-

b. 158b/12

b.+lar 161a/7

boyun : Boyun. -1-

B. 121b/11

bölük : Takım, zümre. -2-

b. 145a/10, 163a/14

bölükātuseb'a : Devleti'nin Mısır'daki
yedi ocaktan ibaret olan askeri teşkilatı.

-1-

b.187a/8

bölükbaşı : Yeniçeri teşkilatında ağa

bölüklerinin kumandanı: -2-

b. 200b/7

b.+ıyla 194b/12

böyle : Bunun gibi, buna benzer.

-19-

b. 125a/2, 130a/11, 132b/11,
135b/4, 139b/7, 142b/10, 150b/6,
157b/12, 163a/11, 164a/11, 171b/6,
176b/1, 176b/12, 181a/5, 182a/5,
205a/11, 208a/13

b.+ce 131a/3, 152a/4, 157a/2,
158b/14, 163b/12

b.+dir 130b/5, 148b/3

b.+dür 161b/14, 171a/10,
171a/14, 177a/2

bre : Ünlem. -1-

b. 204a/10

bu : İşaret zamiri. -324-

b. 120b/3, 121a/8, 122a/9,
122b/8, 124a/1, 124a/8, 125a/1, 125a/7,
125a/9, 125b/5, 125b/7, 127b/11,
128b/4, 129a/8, 129b/1, 129b/2,
129b/10, 130a/4, 130a/10, 130b/2,
130b/11, 130b/14, 131a/6, 131a/7,
131a/10, 131a/11, 132b/4, 132b/5,
132b/9, 132b/11, 133a/3, 133a/5,
133b/4, 133b/5, 134b/1, 134b/3, 134b/6,
134b/9, 134b/10, 134b/12, 134b/14,
135a/1, 135a/2, 135a/11, 135b/3,
135b/5, 135b/6, 136a/8, 136a/9,
136a/14, 136b/11, 137a/3, 137b/1,
138a/2, 138a/11, 138b/4, 139a/12,
139b/2, 139b/4, 139b/7, 140a/5, 140a/8,
140a/10, 140b/1, 140b/7, 140b/9,
140b/10, 141a/9, 141b/11, 142a/13,
142b/15, 143b/6, 145a/15, 145b/8,
146a/1, 146a/2, 146a/3, 146a/5, 146a/7,
146a/13, 146a/15, 146b/4, 147a/5,
147a/8, 147a/14, 148b/11, 148b/13,
149a/6, 149a/10, 149b/5, 149b/7,
149b/9, 149b/10, 150a/4, 150a/8,
150a/13, 150b/1, 150b/7, 150b/9,

150b/14, 151a/10, 151a/11, 151b/1,
 151b/14, 152a/3, 152b/11, 152b/12,
 153a/2, 153a/13, 153b/3, 153b/7,
 154a/6, 154a/15, 154b/2, 154b/9,
 154b/12, 154b/13, 155a/5, 155a/12,
 155b/5, 155b/11, 156a/13, 156a/14,
 156b/11, 157b/1, 157b/5, 157b/8,
 158a/1, 158a/11, 158a/14, 158b/15,
 159a/15, 159b/5, 159b/11, 159b/14,
 160b/9, 161a/3, 161a/9, 161a/11,
 161a/14, 161a/15, 161b/4, 161b/6,
 162a/9, 162b/2, 163a/1, 163a/10,
 163b/5, 163b/9, 163b/11, 165b/6,
 165b/13, 166a/3, 166b/4, 166b/9,
 166b/13, 167a/2, 168a/9, 168b/2,
 168b/6, 168b/12, 169b/6, 169b/7,
 169b/9, 170a/10, 170a/11, 170a/15,
 170b/1, 170b/7, 170b/8, 170b/9,
 170b/13, 170b/14, 171b/10, 171b/13,
 172a/1, 172a/5, 172b/1, 172b/7, 173a/2,
 173b/6, 173b/7, 173b/9, 173b/15,
 174a/6, 174a/7, 174b/5, 174b/12,
 174b/13, 174b/14, 175b/4, 176a/2,
 176a/9, 176b/4, 176b/5, 176b/11,
 177b/9, 178a/7, 178a/10, 178b/9, 179a/6,
 179a/14, 179b/11, 180a/13, 181a/3,
 181a/7, 182a/2, 182b/6, 182b/11,
 185a/6, 186a/7, 187b/7, 189a/5,
 189a/10, 190a/5, 190a/6, 190b/4,
 190b/13, 191a/2, 191a/12, 191a/13,
 192a/14, 193a/9, 193a/12, 196a/11,
 196b/14, 197b/8, 198b/7, 199a/1,
 199b/8, 200a/9, 200a/13, 200b/1,
 200b/4, 201a/14, 201b/1, 201b/5,
 201b/8, 201b/9, 201b/11, 202a/3,
 202a/5, 202b/10, 203a/12, 203b/11,
 204a/5, 204b/6, 205a/3, 205b/1, 207a/8,
 207a/12, 207b/15, 208a/1, 208a/10,
 208a/11, 209a/11, 210a/9, 210a/11

‘adl b. 190a/8

b.+dur 122a/13, 154b/3, 159a/9,
 160b/1, 169a/4, 197a/7, 199a/5, 157b/13
 , 207b/12, 132a/9, 145a/15, 154a/1,
 167b/2, 176b/4, 203a/12, 169a/12
 , 130b/13, 134b/9, 137b/9, 161b/14,
 162a/11, 170a/8, 173a/11, 173b/4,
 174b/8, 185a/10, 193b/15, 197b/7,
 197b/12, 197b/14, 209a/5, 160a/1,
 172a/12, 174b/7, 174b/9, 147a/12,
 147b/6, 152b/12, 152b/15, 194b/11,
 203a/8, 149b/2, 147b/14, 176a/11,
 176b/3, 196a/13, 197b/6, 200a/15,
 200b/12, 204b/6, 178a/11, 178b/15,
 174b/5, 177a/12

bu‘dī : Uzaklık. -1-

b.+ı 198a/6

bugün : İçinde bulunulan gün. -5-

b. 134a/13, 141a/14, 141b/3,
 141b/5, 151a/8

buķalemūn : Hayvan. -1-

b. 162b/8

bul - : Bulmak. -27-

b. 123b/9, 181b/7, 182b/9,
 197b/13

173a/15, 191b/13 160a/13, 162b/15,
 190b/15, 151b/14, 206a/5, 142a/4,
 175a/6,

171b/1, 173a/6, 131b/4, 178b/14,
 195b/10,

143a/1, 141b/10, 197a/1, 156a/1, 154b/5
 129a/1, 151b/7, 153b/8, 164a/6

bulun - : Bulunmak. -21- [Tr]

159a/3, 140a/8, 159b/4, 147b/11,
 200a/6, 189a/2, 138a/8, 132a/4,
 132a/10, 186b/11, 187b/1, 193a/7,
 198b/3, 153a/2, 185a/7, 160b/14,
 159a/2, 145a/15, 165a/7, 166a/9, 192a/3

buluş - : Buluşmak.

b. -durmaga 162b/5

būm : Yer, toprak, yurt. -5-

b. 130b/2, 155a/11, 157a/1, 166b/6

b.- ı 184a/13

bura : Bu yer. -4-

120b/10, 126b/4, 162a/12, 170b/15

burcileṭāfet : Hoşluk burcu. -1-

b.124/a14

burka : ? -3-

b.- ı 124a/5, 124b/7, 175b/2

burūdet : ? -6-

133b/4, 146b/12, 133a/14, 163a/12, 134b/4, 179a/13

būs : Öpen -6- [Far]

b.- ı 137a/8, 167b/15, 180a/8, 208b/15, 165b/10, 208b/8

būy : Koku. -1-

b. 127b/2

būymüşkīn : Misk kokusu. -1-

b. 123b/4

buyur- : Buyurmak, emir vermek. -120-

b. 121b/1, 121b/10, 124b/8, 125a/5, 125b/5, 127b/9, 128b/5, 132a/9, 133a/2, 133a/6, 133b/11, 134a/1, 134a/2, 134b/7, 135b/2, 135b/5, 138a/4, 139a/14, 139b/1, 139b/2, 140b/8, 141a/13, 141b/5, 142b/7, 143a/12, 143a/15, 143b/1, 143b/7, 144b/14, 145a/5, 145a/14, 145b/3, 145b/6, 146b/8, 146b/10, 146b/14, 147a/5, 147a/8, 148a/6, 148a/8, 148a/11, 148b/9, 148b/13, 150b/14, 151a/13, 152b/1, 153a/5, 154a/15, 155b/13, 157b/2, 157b/4, 158b/9, 159a/1, 160a/8, 163a/9, 165b/12, 171a/11, 172b/12, 172b/13, 173a/12, 175b/15, 179b/5

184a/1, 184b/14, 186a/15, 186b/8, 186b/10, 187b/4, 187b/5, 187b/14, 189a/10, 192b/15, 193b/3, 193b/14, 194a/12, 194b/2, 195b/12, 195b/14, 196a/5, 196a/12, 196b/14, 197a/3, 197a/6, 197b/14, 198a/15, 198b/2, 198b/6, 199a/15, 201a/11, 201b/3, 201b/5, 201b/9, 202a/12, 202b/7, 202b/10, 203a/6, 204b/1, 204b/15, 205b/14, 206b/13, 206b/14, 207a/5, 207a/15, 207b/10, 209a/4, 209a/5, 209b/2, 209b/5, 209b/6, 209b/10, 209b/11, 147a/8, 163b/3, 185b/15, 186b/5, 206a/9

āgāz b. 203a/2

cevāb b. 122a/8

emr b. 202a/15

ḥalvet b. 201a/14

irsāl b. 186a/3, 200a/13

müsteṭāb b. 202a/13

‘azīmet b. 194b/4

sitāyiş b. 200a/2

tertīb b. 207b/2

būlbūl : Sesinin güzelliğiyle meşhur kuş. -1-[Far]

b. gūyā 132b/3

būlend : Yüksek, yüce. -1-[Far]

b. 141b/1, 205b/2

būlendaḥter : Yıldızı yüksek. -1-[Far]

b. 146b/11

būnyād : Esas, temel. -1-[Far]

b. 166a/10

būnyān : Yapı, bina. -1-[Ar]

b. metīndür 126b/6

būrka : Kadınların örtündükleri peçe. [Ar] -1-

b.- derīd 171b/6

būt : Put. -1- [Far]

b. 128a/3
büthāne : Puthane. -1-
 b. 167a/13
bütün : Eksiksiz. -1-
 b. 166a/6
büyük : Küçük karşıtı. -3-
 b. 157a/8, 194b/7, 200a/6
C
cānişin : Birinin yerine geçen. -2-
 c. 176a/13, 181b/13
cādū : Cadı- -1-
 c.- fen 182a/15
cādur : Çadır. -3-
 c. 203a/11, 204b/1, 202b/12
ca' fer : Kişi adı. -3-
 c. 133a/12, 145b/5, 188a/3
caḥim : Cehennem. -2- [Ar]
 c. 131b/9, 180a/12
cālis : Oturan -1-[Ar]
 c. 126a/7
cāmi'a : Topluluk, zümre. -1-[Ar]
 c. 139a/3
cān : Yaşama, hayat. -19-[Far]
 c. 135a/3, 136b/8, 147b/9, 196a/5, 202b/1, 204a/12
 c.+ ına 123b/4
 c. 136a/5, 166b/7, 168a/10, 173a/6, 175a/13
 c.+ı 128a/2
 c.+ım 168a/7, 168b/11
 c.+ıma 172a/12
 c.+ımuza 167a/3
 c.+ını 127a/5
 c.+ı 128a/2
 c.+ım 168a/7, 168b/11
 c.+ıma 172a/12
 c.+ımuza 167a/3
 c.+ını 127a/5

cānbāz : Canını tehlikeye koyan, canbaz. -1-[Far]
 c. 135b/9
cānbāzār : Can pazarı.-1-
 c. 201b/8
cāngūdāz : Acıma uyandıran. -2-[Far]
 c. 157b/15, 173a/3
cāni : Cinayet işlemiş kimse [Ar] -1-
 c. 185a/6
cānib : Taraf, cihet, yan. -25-[Ar]
 c. 123a/10, 126a/7, 147a/10, 148a/14, 154b/2, 164b/2, 176b/13, 179b/4, 184b/13, 185b/6, 185b/13, 186b/9, 187b/1, 187b/8, 188a/13, 189b/7, 192a/13, 194a/3, 195a/8, 198b/8, 199b/1, 206b/7, 208a/15, 209a/11
 c.+ ine 193a/2
cānibeyn : İki yan, taraf. -1-[Ar]
 c. 192b/15
cāri : Cereyan eden. -1-[Ar]
 c. 178a/10
cāsūs : Hafiye, gizli haberler öğrenerek veya sırları çözerek haber veren. -4-
 c. 129a/1, 129b/14, 139a/9, 164b/1
cāy : Yer. -1-[Far]
 c. 152b/8
cāygāh : Rütbe, mevki. -1-
 c. 182a/10
cāygir : Yer tutan, yerleşen. -2-[Far]
 c. 194a/11, 202a/9, 159b/8
cebīn : Alın. -1-[Ar]
 c.- i 145a/5, 160a/10
cebr : Zorlama, zor kullanma. -14-[Ar]

c. 129a/9, 145b/12, 149b/6,
150a/11, 169a/10, 169a/11

c.+en 147b/10, 150a/7, 151b/4,
151b/7, 151b/12, 158a/14, 159a/6,
160b/11

cedd : Atayla ilgili, atadan gelen.

-3- [Ar]

c. 168b/12, 187a/12

c.+ üñ 178b/12

cedel : Tartışma. -1- [Ar]

c. 142a/4

cedid : Yeni. -4- [Ar]

c. 184b/15, 189b/8

c.+e 182a/9

c.+ede 186a/4

cedvel : Cetvel. -2-

c.- i 155b/13, 158b/11

cefa : Eziyet. -2-[Ar]

c. 149b/14, 190b/7

cehd : Çalışıp çabalama. -1- [Ar]

c. 168b/12

cehennem : Günahkârların öldükten
sonra âhirette azap görecekları,
cezâlarını çekecekleri yer. -2-[Ar]

c.- i 127a/8, 170a/1

cehren : Açıkça. -1-[Ar]

c. 133a/5

celâdet : Boyun eğilmemesi gereken
yerde gösterilen şuurlu cesaret,
yürekliplik,yiğitlik.

-9-[Ar]

c. 160b/1, 162b/11, 186a/11,
186a/15, 189b/12, 198b/7, 204a/14,
206b/2

c.+lerine 194b/13

celâl : Yücelik, büyüklük. -4-

[Ar]

c. 150a/10

c.+et 186b/13, 195a/3, 205a/9

celbihâtır : Gönlü kazanma. -1-

c.149a/3

celileimülükâne : ? -1-

c.- i 185b/11

celle : Yüce ve aziz olan manasına gelir.

-4-[Ar]

c. 129b/3, 140b/8, 185b/8,
205b/4

cem' : Toplama. -4-[Ar]

c. 170b/5, 170b/6, 170b/10,
171b/10

cemâd : Taş gibi cansız olan şey.

-4-[Ar]

c. 127b/12

c. 134a/8, 168a/1, 180a/14

cemâl : Yüz güzelliği. -3-[Ar]

c. 165a/15, 209a/12

c. aşl 124b/3

cemîr : Toplanma. -1-[Ar]

c.127b/12, 205b/9

cemîle : Bir kimsenin gönlünü hoş etme.

-1-[Ar]

c. 186b/12, 210a/10

cem' iyyet : Topluluk. -5-[Ar]

c. 192b/8, 195a/15, 195b/11,
199a/9, 205a/12

cem' mâde : Hazır, hazırlanmış.

-1-[Far]

c. ol 162b/5

cenâb : Şeref, onur, büyüklük. -29-

c. 125a/2, 125a/14, 136a/1,
136a/5, 139a/12, 142a/7, 144b/14,
150a/2,

152b/15, 153b/7, 156b/3,
158b/5, 161b/10, 162b/9, 163a/6,
164a/9, 165b/9,

170b/2, 172a/13, 178a/1, 179b/1,
181a/1, 181a/11, 182b/13, 183b/14,
184b/5,

186b/12, 197a/2, 207b/1

cenāh : Kanat, kuş kanadı.

-1-[Ar]

c. ʿanḳā 143b/10

cenāheyn : İki kanat. -1-

c. 162b/13

cenāhıhimmet : Yardım kanadı. -1-

c. 183a/6

cenān : Yürek, kalp, gönül.

-1-[Ar]

c. 180b/7

cenāral : General. -115-

c. 122b/14, 133a/9, 137b/8, 139b/2, 140b/2, 141a/10, 141a/13, 141b/12, 141b/13, 142a/5, 142a/7, 142a/14, 142b/3, 142b/5, 143a/2, 143a/11, 143a/12, 143b/14, 144a/7, 144a/8, 144a/15, 144b/6, 145a/4, 145a/8, 145b/11, 146a/10, 146a/14, 146b/5, 147b/15, 148a/5, 148a/7, 148b/1, 149a/3, 149a/4, 149a/12, 149b/1, 149b/3, 149b/4, 150b/6, 150b/14, 151a/6, 151b/1, 152a/4, 152a/11, 152a/13, 152b/7, 153a/5, 153a/7, 153a/8, 153a/9, 153b/1, 153b/3, 155a/1, 155b/6, 155b/8, 156a/10, 156a/15, 156b/13, 157a/2, 157a/3, 157b/7, 157b/12, 158a/4, 158a/6, 158a/10, 159b/1, 159b/11, 160a/15, 160b/2, 161a/6, 161a/10, 162a/4, 162b/4, 163a/10, 164b/3, 164b/6, 164b/12, 165a/2, 165a/3, 165a/14, 165b/10, 166b/3, 166b/12, 169a/2, 169a/3, 169a/10, 170a/11, 170a/15, 170b/12, 171a/1, 171b/2, 171b/4, 171b/7, 172a/11, 172b/4, 172b/5, 173a/10, 173b/9, 173b/11, 173b/15, 174a/6, 174a/11, 174a/15, 174b/9, 174b/11, 174b/12, 176b/11, 176b/15,

177a/13, 177a/15, 177b/5, 181b/13, 182a/4, 182b/5

cengāver : Savaşı seven, savaşçı. -1-

c. 201b/14

cengāzmā : Savaş tecrübesi olan. -2-

c. 187a/4

dilāver c. 186b/1

cengücidāl : Savaş ve mücadele. -1-

c. 192a/12

cennet : İmanlı ve iyi kimselerin ölümden sonra Allah tarafından mükafat olarak konulacakları ve içinde ebediyen yaşayacakları, her türlü tasavvurun üstünde güzellik ve nimetlerle dolu yer.

-2-[Ar]

c.+e 127a/12, 166a/11

cerāyim : ? -1-

c.- i 197a/15

cereyān : Akış. -3-[Ar]

c. 125a/2, 140b/7, 146a/10

c.+ından 137b/4

cerīde : Gazete. -2-[Ar]

c.- i 136b/3, 166a/14

cesāmet : Büyüklük, büyük olma.

-1- [Ar]

c.+leri 185a/13

cesāret : İnsana tehlikeli veya zor bir işe girişme kuvvetini veren duygu. -1-

c. 169a/8

cesbān : Layık, uygun. -1-[Far]

c.- ı 127a/5

c. 144a/12

cesīm : Büyük, geniş. -1-[Ar]

c.- i 199a/2

cest : Fırlamış. -2-[Far]

c. 179b/6

c. 130a/2

cesūr : Korkusuz. -2-[Ar]

c. 190b/1, 199a/12

cevāb : Sorulan şeye verilen karşılık.

-41- [Ar]

122a/8, 126a/11, 129a/15, 133a/1,
135b/2, 143a/9, 146a/11, 150b/9,
152a/6, 155a/3, 167a/7, 196b/4,
206a/13, 193a/1, 126a/13, 126b/10,
127a/13, 129b/9, 131b/1, 132b/12,
146a/9, 148a/8, 151a/7, 151a/10,
156b/4, 159a/4, 169a/5, 177b/9,
197b/14, 200a/3, 200a/14, 203a/12,
203b/7, 150b/6, 127b/11, 202b/7,
129b/5, 142b/1, 202b/13, 196a/6,
176a/7, 180b/10, 202a/13

cevāhir : Cevherler. -2-[Ar]

c.123b/13

c. 175a/9

cevān : Taraflar. -1-[Ar]

c. 131a/12, 185b/1, 185a/15

cevher : Gevher. -8-[Far]

126a/12, 128a/4, 130a/11,
147b/4, 177a/6, 191b/1, 163a/9. 188a/3

cevherfeşān : Cevher saçan. -1-

c.+ ımı 121a/6

cevr : Haksızlık, eza. -2-[Ar]

c.124b/14, 150b/11

cevrüezā : Ezizlik çekmek. -3-

c. 169a/10, 175a/1, 180b/9

cevşen : Vaktiyle giyilen savaş elbisesi.

-1-[Far]

c. 143b/11

ceyş : Asker, ordu. -2-[Ar]

c. 190a/10, 190a/12

cezā : İyi veya kötü azap. -11-[Ar]

156b/9, 194a/9, 196b/14, 199a/3,
199b/9, 173b/7, 189a/2,
194a/8, 206a/1, 207a/1, 195a/5

cezb : Kendine çekme. -1-[Ar]

c. eyle 181a/11

cezm : Kesin karar. -1-[Ar]

c. 192a/15

cibāh : Alınlar. -1-[Ar]

c. 134a/15

cibillet : Cibilliyet, yaratılış. -1-[Ar]

c. +lerinde 197b/2

cīfe : Leş. -1-[Ar]

c.143a/15

ciger : Ciğer. -1-

c.+leri 183a/10

cihād : Din uğruna düşmanla savaşma.

-1-[Ar]

c.- ı 191b/3

cihān : Dünyā, alem. -16-[Far]

c. 156b/15, 168a/9, 153b/11,
169b/9, 203b/7, 124b/6, 124b/1, 131a/3,
138b/3, 144b/12, 164b/5, 176a/1,
190b/12, 180a/13, 176b/4, 190b/5

cihānāā : Dünyāyı süsleyen.

-3-[Far]

c. 132b/2, 142b/10, 145a/4

cihāndār : Cihanı, dünyāyı tutan
hükümdar. -3- [Far]

c. 154a/11, 157a/5, 151a/4

cihāndārī : Hükümdarlık, padişahlık. -
3-[Far]

c. 160a/7, 197a/3, 207a/13

cihānpenāh : Alemin sığındığı padişah.
-1-

hazret-i c. 196b/15

cihāntāb : Dünyāya sıcaklık ve ışık vere.

-1-

c. 124a/6

cihet : Yön. -1-[Ar]

c.- i 139a/3

cilvesaz : Cilve eden. -1-

c. 128b/11

cilveger : Cilve eden.

- c.157b/13, 193a/4
cinān : Cennetler. -1-[Ar]
 c. 147a/1, 165a/13
cism : Beden, gövde, madde. -1-[Ar]
 c. 127a/4
 c.+ini 176b/4
civān : Genç yakışıklı. -2-[Far]
 c. gülendām 165a/14
 c. 204a/8
civār : Yakın yer, çevre, etraf. -1-
 c. 199b/13
cukadārān : ? -1-
 c. 132a/2
culūs : Oturma, tahta çıkma.ıyla
 -1-[Ar]
 c.+ıyla 162b/15
cumhūr : Halk, ahali. -3-[Ar]
 c. 122b/13, 156b/8
 c.+ ı 156a/4
 c.+a 198b/11
 c.+ımıza 171a/13
cūş : Coşma. -4-[Far]
 c. 128a/10, 137a/1, 137b/3,
 175b/13
cūdā : Ayrı düşmüş, ayrılmış.
 -2-[Far]
 c. 178a/12, 202b/12
cümle : Bütün, hep, birikiş. -21-[Ar]
 c. 122b/8, 132a/12, 189b/4
 c.+ nūñ 134a/2
 c.+ siyle 180a/5
 c.+ 204a/6
 c.+mizden 140b/5
 c.+nūñ 128b/11, 153a/11,
 205a/5
 c.+ye 205b/13
 c.+si 143b/11, 152b/6, 181b/11,
 188a/11, 188b/11, 196a/12, 202a/6,
 205a/4,
 206b/1,204a/5
cümleten : Bütün, hep birlikte.
 -1-[Ar]
 c. 154b/10
cünbān : Sallanan. -3-[Far]
 c. 143b/2, 180b/13, 183b/8
cünd : Asker topluluğu. -4-[Ar]
 c. 190a/6, 190b/3, 191a/4,
 191a/8
cündi : Askeri süvari. -1-[Ar]
 c.+ ler 203b/8
cünnetü'l-esma : ? -1-
 c.+ yı 126b/9
cünūd : Askerler, ordular. -7-
 c. 148b/7, 180a/12, 181a/7,
 186b/4, 190b/15, 192a/2, 210a/4
cünūdıküffār : Kafir orduları. -1-
 c. 123a/4
cür'et : Cesaret. -1-[Ar]
 c. 201a/15
cüstucū : Araştırma. -1-[Far]
 c. 129a/1, 139a/10
cüyūş : Askerler, ordular. -1-[Ar]
 c. 193b/12
cüz'i : Kısım, parça. -1-[Ar]
 c. 133b/15
Ç
çāk : Yarık, yırtık. -4-[Far]
 ç. 132b/7, 164a/14
 ç. ol 123b/9, 160a/13
çākeriyet : ? -1-
 ç. 169b/4
çākıgirībān : Sıkıntısından yakasını
 yırtmak. -1-

- ç. 136b/1
çal- : Çalmak. -1-
 ç. 203/b15
çalı : Ağaçtan küçük, cılız, dalları çok sık ve çatallı, odunumsu bitki. -1-
 ç.+ yı 121a/7
çār : Dört. -2-[Far]
 ç. 124a/5, 184a/13
çāre : Yardım. -4-[Far]
 ç. 142a/10, 168a/14, 173a/6, 201a/4
çārtāk : Çardak. -1-[Far]
 ç. 164b/8
çāšnīgīr : Yemeklerin lezzetine bakan kimse. -1-[Far]
 ç. 148a/4
çatla- : Çatlamak. -1-
 ç. 134b/2
çavuşān : Çavuşlar. -1-[Far]
 ç. 200a/10
çavuş : Onbaşından sonra gelen erbaş. -1-[Far]
 ç.+lar 184a/3
çavuşbaşı : Çavuşların amiri olan kimse. -1-
 ç. 208b/4
çehre : Yüz, surat. -2-[Far]
 ç. 122b/11, 123a/12
çek - : Çekmek. -3-
 ç. 165b/15, 170b/13
 el ç. 178b/11
çekil - : Çekilmek. -3-
 ç. 122a/14, 125a/9
 ç. gülbānġ 205b/12
çelik : Unvan. -5-
 ç. 194a/14, 196b/9, 201a/13, 204b/4, 206b/10
çelipa : ? -3-
 ç.+ dur 147a/2, 158a/13, 155b/15
çemen : Çimen. -3-
 ç. 123b/6, 126a/1, 138a/1
çend : Birkaç. -4-[Far]
 ç. 160a/10, 192b/9, 204b/13, 130a/8
çendān : O kadar. -2-[Far]
 ç. 139a/4, 169b/6
çengāl : En zalim, pek gaddar. -1-[Ar]
 ç. 139a/12
çerāġ : Mum. -5- [Far]
 ç. 125b/9, 128a/3, 175b/15, 204a/7
 ç. it 184b/7
çerāġāh : Çayır, otlak. -3-[Far]
 ç. 135b/7, 175a/10, 180b/15
çerāġinūrīmān : İslam ışığının mumu. -1-
 ç. 133b/5
çesbān : Layık, münasip. -1- [Far]
 ç. 155b/11
çeşihanzal : ? -1-
 ç. 127b/2
çeşm : Göz. -8-[Far]
 ç.- i 139a/13, 152b/5, 168a/7, 176b/1, 178a/6, 184a/5, 204b/7, 193b/4
çeşm-i bīmār : Hasta göz. -1-
 ç. 137a/12
çevir - : Çevirmek. -1-
 ç. 204a/3
çık - : Çıkmak. -9-
 ç. 132a/12, 141b/6, 155a/8, 164a/7, 170a/8, 182a/3, 183a/7, 183a/9, 203b/9
çıkar - : Çıkarmak. -1-
 ç. 144a/9

çıldır : Yer adı. -1-

ç. 206b/11

çide : Toplanmış manasına gelerek
birleşik fiil yapar. -1-[Far]

ç. 163a/1

çil : Unvan. -2-

ç. 203a/7, 204b/8

çin : Nazlanan, naz eden. -3-

ç. 120b/10, 130a/12, 160a/9

çiz - : Çizmek. -1-

ç. 155b/14

çok : Az karşıtı. -5-

ç. 139a/9, 166b/6, 166b/13,
170b/13, 182b/15

çorum : Yer adı. -1-

ç. 188a/8

çuğa : ? -1-

ç. 208b/10

çuğadār : ? -8-

ç. 141a/3, 150a/13, 151a/7,
164b/2

ç. 166b/14, 160a/4, 199a/11

ç.+ ina 162b/3

çuğadārān : ? -2-

ç. 144a/8, 207a/4

çün : İçin , çünkü. -6-[Far]

ç. 130a/1, 154b/5, 170b/6,
172a/7, 182b/1, 193b/9

çünki : Çünkü. -18-[Far]

ç. 122b/12, 129b/1, 131b/2,
140b/6, 149b/8, 155b/9, 157a/12,
157b/12, 158a/2, 162a/12, 166b/2,
171a/10, 171b/7, 173a/2, 174a/6,
177a/8, 191a/10, 200a/12

D

dāde : Verilmiş. -3-[Far]

d. 145a/6, 153b/13

d.+em 184b/3

dahi : Dahi, da, de, daha. -201-

d. 121a/6, 122a/6, 122a/8,
122b/15, 123a/14, 124a/9, 124a/11,
124b/10, 125b/14, 126b/13, 126b/15,
127b/3, 129b/5, 129b/6, 129b/10,
130b/5, 132a/8, 132a/13, 132b/7,
134a/9, 135b/5, 137a/5, 137a/6,
137a/14, 137a/15, 137b/2, 138b/7,
140a/1, 140a/5, 141b/2, 141b/7, 142b/7,
143b/14, 144a/10, 144b/1, 144b/7,
145a/6, 145b/4, 146a/1, 146a/8, 148b/1,
148b/11, 148b/15, 150a/1, 150a/10,
150b/6, 150b/14, 151a/10, 151b/6,
152b/11, 153a/6, 153a/10, 154a/4,
154a/12, 154b/4, 154b/8, 155a/14,
155b/8, 155b/12, 156a/9, 156b/13,
157a/2, 157a/6, 157b/2, 157b/5, 158a/6,
158b/5, 158b/9, 158b/10, 158b/14,
159a/15, 160b/11, 160b/12, 161a/3,
161b/4, 161b/14, 162a/4, 164a/13,
164b/14, 165a/1, 165a/3, 165a/7,
165a/10, 165b/6, 165b/11, 165b/13,
166a/6, 167a/11, 167a/15, 167b/1,
167b/9, 168b/10, 168b/14, 169a/4,
169b/1, 169b/5, 169b/9, 169b/10,
170a/4, 170a/6, 170a/10, 170b/3,
170b/9, 171a/10, 171a/11, 171a/14,
171b/2, 171b/11, 172a/2, 172b/3,
172b/6, 172b/13, 172b/15, 173a/10,
173b/4, 173b/9, 173b/10, 173b/12,
173b/13, 174b/2, 176a/2, 176b/1,
177b/5, 178a/8, 178b/8, 178b/14,
180a/1, 180a/9, 180b/9, 181a/14,
181b/3, 181b/6, 182a/1, 182b/5,
182b/10, 182b/11, 183a/3, 183a/5,
183a/15, 184a/8, 185b/2, 186a/4,
186a/8, 186b/3, 186b/6, 186b/9, 187a/2,
187b/12, 188a/12, 188b/8, 188b/9,

189a/4, 189a/5, 189a/11, 189a/15,
192b/5, 192b/15, 193b/9, 193b/11,
194a/8, 194b/12, 195b/12, 196a/2,
198a/1, 198a/15, 198b/5, 199a/9,
199b/8, 199b/15, 200a/12, 200b/10,
201a/9, 201b/2, 201b/3, 201b/5, 201b/9,
201b/13, 202b/8, 202b/15, 203a/6,
203a/14, 203b/4, 203b/12, 203b/14,
204a/3, 204a/4, 204a/15, 205b/11,
205b/13, 207a/1, 207a/10, 207a/15,
207b/6, 209a/2, 209a/9, 209b/4,
209b/15, 210a/3, 166b/14, 139a/1,
206b/15

taḥluta' arruḡ : Müdahale ve çatışma. -1-
d. 145b/15

dā'im : Devam eden, sürekli.
-1-[Ar]

d. 148a/9

d. 164b/14

dā'imā : Her vakit, her zaman.
-3- [Ar]

d. 172a/3, 196a/15, 203a/4

dā'ir : Ait , ilgili -1- [Ar]
d. 178b/7

dā'ire : Etraf, çevre. -17-[Ar]
d. 137a/14, 138b/7, 142a/2,
153a/8, 154a/11, 155b/14, 165a/15,
171a/15, 194b/14, 209b/8, 137b/14,
158b/11, 187b/10, 194b/3, 156a/10,
208b/2, 162a/10

dā'īye : İçten gelen bir duyguyu teşvik
edici bir hal. -1-[Ar]
d. 170b/7

ḡalālet : Doğru yoldan ayrılma.
-9- [Ar]

d. 127b/3, 133b/5, 141b/15,
142b/14, 150a/12, 155a/3, 166b/12
178b/9

d.+e 127a/13

dalmanca : Yer adı. -1-
d. 160b/1

dāmān : Etek, uç, kenar. -17-[Far]
d. 206a/8, 120b/9, 121a/1,
174a/8, 136a/15, 131a/14, 144a/8
d. 138b/11, 138b/14, 165b/10,
192a/11, 194a/6, 208b/15, 209a/5,
209a/6

d.+leri 140a/9

d. +lerinden 137a/8

dāne : Tane. -2-[Far]
d. 148a/3
d.- i 157b/10

dārīktidār : ? -1-
193b/12

dārīslām : İslam ülkesi. -1-
d. 125a/10

ḡarb : Vurma, vuruş. -3-[Ar]
d. 204a/12
d.+ lar 121b/2
d.+ı 178a/15

dāreyn : İki ev; dünyā ve ahiret.
-1-[Ar]
d.+i 127b/6

dārū'lḡarār : Kıyametten sonra
kalınacak yer. -1- [Ar]
d.+a 210a/2

dārū'sselām : Cennet gibi olmak. -2-
d. 180b/10
d. islāma 125b/11

dāstān : Destan. -3-[Far]
d.- ı 166a/15, 182a/13
d. +a 182a/15

da'vā : Mesele. -6-[Ar]
d. 127b/11, 138a/2, 150b/1,
151b/14, 192a/10
d. imtiyāz 132b/8

da'vāt : Davetler. -1-[Ar]
d. ḡayriyye 208a/3

dāver : Adaletli ve insafli hükümdar.

-1-[Far]

d.- 190b/13

dāverāne : Hakim ve vezirle ilgili olan.

-1-[Far]

du^ʿ ā-yı devlet-i d. 208b/9

da^ʿ vet : Çağırma. -18-[Ar]

d. 122a/6, 122b/10, 122b/15,
164b/8, 166b/15, 171b/3, 171b/12,
172b/7, 181b/5, 184a/14, 201a/13,
201b/2, 202a/12, 203a/13, 208b/6

d. eyle 122a/7

d. id 178b/4

d. olduğu 121b/3

daviloğlu : Kişi adı. -3-

d. 132a/5, 155a/15, 174a/14

de - : Demek. -413-

d. 120b/10, 120b/14, 121a/1
120b/12, 121a/11, 121b/7, 121b/8,
124a/11, 126a/3, 126b/1, 127a/2,
129a/6, 135b/1, 135b/13, 179a/13,
150a/10, 139b/9, 127a/15, 127b/8,
129a/15, 129b/3, 130a/4, 131a/13,
132a/5, 132a/7, 132a/12, 132a/13,
132b/13, 134a/2, 134b/8, 135a/3,
135a/15, 136a/3, 138b/9, 140a/1,
141a/12, 142a/6, 142a/7, 142a/9,
142b/7, 143a/3, 143a/12, 143a/14,
145b/3, 145b/4, 145b/5, 145b/11,
146a/9, 146a/14, 147b/10, 147b/15,
148a/8, 148a/14, 148b/1, 148b/11,
149a/8, 149a/10, 149b/3, 149b/7,
149b/9, 150a/2, 150a/3, 150a/12,
150a/14, 150b/3, 151a/2, 151b/10,
152a/4, 152b/3, 153a/3, 153a/5,
153a/12, 153b/3, 153b/6, 153b/14,
155b/7, 155b/8, 156a/1, 156a/9,
156a/13, 157a/10, 157b/5, 158a/1,
161b/9, 163b/9, 164a/10, 164b/13,

164b/15, 167a/1, 167a/5, 167b/1,
168a/8, 168a/10, 169a/5, 169a/6,
169a/8, 169a/14, 169b/4, 169b/7,
169b/10, 169b/13, 170a/1, 170a/4,
170a/5, 170a/6, 170a/10, 170a/11,
170b/4, 170b/9, 170b/10, 170b/12,
171a/9, 171a/14, 171b/2, 171b/11,
172a/2, 172a/6, 172a/11, 172a/12,
172a/15, 172b/8, 172b/10, 172b/15,
173a/9, 173a/10, 173a/12, 173b/8,
173b/10, 173b/12, 173b/14, 173b/15,
174a/1, 174b/2, 174b/3, 174b/4, 174b/8,
174b/9, 174b/10, 174b/11, 174b/12,
174b/14, 175a/12, 175a/15, 175b/13,
176a/5, 176a/6, 176a/8, 176b/7, 176b/8,
176b/13, 177a/7, 177a/11, 177a/13,
177b/2, 177b/4, 177b/7, 177b/10,
178a/4, 178a/13, 178a/15, 178b/2,
178b/4, 178b/5, 178b/7, 178b/8,
178b/12, 178b/13, 178b/15, 179a/1,
179a/3, 179a/4, 179a/9, 179b/5, 179b/6,
179b/7, 179b/9, 179b/10, 179b/11,
179b/15, 180a/2, 180b/1, 180b/2,
180b/4, 180b/10, 181b/3, 181b/6,
182a/4, 182a/8, 182b/9, 182b/15,
191b/14, 192a/2, 192a/3, 193b/9,
195b/14, 196a/1, 196a/12, 196b/3,
197b/13, 198a/1, 198a/7, 198b/2,
199a/5, 200a/8, 200a/14, 201a/1,
201a/10, 201b/12, 202a/6, 202a/11,
202a/14, 202b/1, 202b/10, 202b/13,
203a/5, 203a/6, 203a/13, 203a/15,
203b/2, 203b/9, 203b/12, 204a/1,
204a/11, 204a/13, 204b/2, 204b/13,
205a/12, 205b/10, 206a/5, 206a/13,
209a/3, 209a/6, 209b/1, 209b/13

D. 121b/14, 122a/3, 122a/7,
122b/4, 122b/7, 123a/13, 123b/8,

123b/11, 128b/15, 129a/14, 134a/1,
141b/14, 150b/2, 156b/9, 180a/3

da^c vet d. 178b/4

telyān d. 178b/5, 181b/2

d. derūnı 168b/8

d. 120b/10, 142a/5, 145b/3,
150b/3, 168b/13, 169a/6, 179b/15,
182a/5, 189a/5, 190b/9, 161b/7, 139a/7,
143b/13, 162a/14, 125b/6, 127a/12,
159a/9, 140b/12, 143a/4, 152a/7,
153b/1, 128a/9, 131b/9, 132b/9,
132b/13, 133a/1, 145b/11, 146a/4,
148a/10, 149b/3, 149b/15, 156a/9,
167a/15, 124a/8, 126a/13, 128b/8,
129b/4, 129b/5, 129b/9, 131b/1, 132b/2,
133a/5, 133b/5, 134a/6, 134a/13,
134a/15, 134b/7, 135a/6, 136b/1,
138a/3, 138b/1, 139a/5, 139a/9, 141b/2,
141b/4, 141b/9, 141b/14, 142a/1,
142a/9, 143b/1, 146b/7, 147a/13,
148a/8, 148a/11, 148b/9, 149a/7,
150a/7, 150b/7, 151b/9, 152b/9, 153b/2,
154a/3, 155a/2, 155a/14, 156a/8,
158b/2, 158b/3, 158b/13, 159a/7,
159a/13, 159a/14, 159b/15, 160a/1,
161a/8, 161b/3, 161b/5, 161b/9, 162b/2,
163a/8, 163a/13, 163b/8, 163b/14,
164a/4, 164a/15, 164b/15, 165b/12,
165b/15, 166a/6, 166b/12, 166b/13,
167a/3, 167a/9, 167b/3, 179a/5,
179a/14, 196a/7, 197a/3, 208a/10,
124a/10, 125b/14, 122a/12, 125a/2,
126a/6, 126b/10, 128a/13, 131b/13,
139b/15, 140b/8, 142a/6, 143b/2,
143b/7, 145a/2, 145a/5, 146a/8,
148b/14, 149a/14, 151a/5, 151a/14,
153b/4, 154b/6, 157a/2, 159a/12,
165a/9, 183a/2

debdebe : Haşmet, ululuk, büyük bir
gösteriş. -3-[Far]

d. 123a/3, 143b/6, 144a/10

de'biḳadīm : Eski gelenek.

-1-[Ar]

d. 187a/13

def : Öteye itme, savma savulma.

-14-[Ar]

d. 134b/3, 134b/7, 135a/12,
140a/8, 141b/2, 150a/9, 158b/4, 170b/7,
175a/12, 197a/5, 201a/8

d. id 170a/6

d. mehābeti 124b/7

d. şurūr 191b/11

def a : Kere, kez. -9- [Ar]

d. 141b/9, 151b/13, 152b/12,
154b/4, 155a/10, 168b/11, 196b/15,
207b/15

d. nuḥustīn 154b/13

def aiūlā : İlk defa. -1-[Ar]

d. 156a/5

def aten : Bir defada, birden. -1-[Ar]

d. 185a/10

defe' āt : Kereler, kezler. -1-[Ar]

d. 150b/10

def imeclis : Toplantıya son verme. -1-

d. 131b/13

defter : Yapıştırılarak veya dikilerek
kitap biçimine sokulmuş kâğıt destesi.

-6-

d. 141b/15, 142a/7, 142a/12,
189a/7

d.+ e 142a/2

d.+ in 149a/1

değil : Değil. -53-

d. 124b/3, 124b/4, 131a/9,
132b/2, 132b/11, 132b/15, 133a/5,
133b/7,

134a/5, 135b/14, 137b/15,
142a/12, 145a/15, 147a/12, 149b/13,
150b/5, 152a/6, 152b/14, 163a/14,
163b/14, 165b/14, 174b/9, 180b/9,
181b/2, 185b/2

d.+ dir 140b/1, 149a/12

d.+ dūr 127b/7, 139a/5, 140a/11,
152b/6, 154a/11, 154b/9, 155a/13,
156a/2, 156a/13, 157b/8, 158a/1,
162a/14, 166b/13, 167a/2, 176a/6,
177a/1, 179b/8

d.+ im 151b/13

d.+ ler 179a/15, 198b/6

d.+ lerdūr 167a/3

d.+ ūm 155a/14, 171a/15

d.+ ūz 131b/8, 142a/5, 157b/12

değiş- : Değişmek. -2-

d. 127a/13, 177a/7

dehen : Ağız. -4-[Far]

d. 126a/1, 126a/2, 127b/2,
177b/9

dehengüşā : Ağzını açan. -1-

d. 122a/8

dehşet : Korku ve telaş gösterme.

-6-[Ar]

d. 124b/8, 175a/12

d. 142b/2, 145a/4, 152a/5

mektüb d. 137b/8

dek : Değın -5-

d. 141a/9, 145b/8, 188b/14,
195b/7, 200b/7

deli : Unvan -1-

d. 196a/3

delibaşı : Deli birliğinin başı. -1-

d.+y1 196a/13

delil : Kanıt. [Ar]

d.- i 131b/9

d. +dūr 151b/15

delilü'n-nirān : ? -1-

d.132a/6

delir-i devrān : ? -1-

d.- i 156b/5

delirāne : ? -2-

d. 144a/3

d. +leri 137a/1

delü : Deli. -2-

d. 197a/9

d.+lerden 197b/2

dem : Soluk, nefes. -2- [Far]

d. 191a/2, 197a/11

dembedem : Vakit vakit. -1-

d. 190b/1

demren : Temren kelimesinin eski
metinlerde rastlanan şekli. -1-

d.+sizlügündendir 149a/9

der' aqab : Hemen arkasından. -1-

d. 120b/6

derc : Arasına sıkıştırma. -1-[Ar]

d. 189a/5

derd : Dert. -1-

d.+e 156a/12, 168a/7

dergāh : Tekke. -4-[Far]

d.- ı 136b/6, 201a/3, 205b/3,
207b/4

derhāl : Hemen. -3-

d. 141a/5, 149a/2, 151b/1

deride : Yırtılmış, yırtık. -1-[Far]

d. 136b/2

derk : Anlama, idrak etme. -2-[Ar]

d. 162a/1

d. eyledik 121b/4

derkār : Malum, aşikar. -1-[Far]

d. 183b/3

dermiyān : Ortada, arada. -1-

d. 204a/2

dernek : Mahkeme, cemiyet. -1-
d. 192b/8

derün : İç, içeri. -21-[Far]
d. 120b/1
d. 128b/14, 129b/2, 146b/15,
159b/6, 202a/9
d.+ dan 179b/1
d.+ ı 126a/12, 126b/11, 127b/14,
163a/3, 175b/8, 178a/1, 179b/12,
198a/4, 205a/6
di d.+ ı 168b/8
d.+ ları 129a/1
d.+ larına 152b/14
d. uñda+ 176b/14
d.+ uñuzda 155a/3

dervāze : Kale ve şehirlerin, külliyelerin
büyük giriş kapısı. -9-[Far]
d. 163a/3
d.+ sinden 123a/6
d. +den 179b/3, 180a/5
d. +sin 131b/15
d. +sine 167a/12, 175a/1
d. +ye 179a/1
d.+yi 178b/3

dervīş : Bir tarikata bağlı bulunan
kimse. -1- [Far]
d. 188b/2

deryā : Deniz. -5-
d.-128a/10, 137b/2, 143a/5,
175b/13
d. +ya 131b/15

desīs : ? -1-
d.+ lerle 121b/6

desīse : Hile, oyun. -4-[Ar]
d. 133a/2, 152b/15
d.+ye 147b/7, 154b/12

dest : El. -8-[Far]
d. 123b/9, 125b/15, 144b/6, 162b/13,
167b/4, 181a/8, 199b/11

destgāh : Tezgah, atölye. -2-[Far]
d. 176a/5

d.+larında 196b/8
d.+ini 180a/8

destān : Hikāye, kıssa. -1-[Far]
d. 123b/7

destārce : ? -1-
d. +sin 134a/10

destberdest : El el üstünde durmak,
birlik olmak. -1-
d. 123a/9

destūr : İzin, müsaade. -4-[Far]
d.+ da 163a/5
d.+ felātūnşu^c ūrdan 198b/4
d.+ ı 138b/9, 183b/14

destūrāne : ? -3-
d.+ leri 185a/11
d.+ lerine 189b/11, 192b/3

deşt : Bozkır, çöl. -5- [Far]
d.- i 130a/15, 145a/2
d. 137b/4, 167a/11
d. +e 171a/8

devā : İlaç, çare. -3- [Ar]
d.- yı 165a/12
d. +dur 156a/12
d.+sın 166b/10

devām : Sürüp gitme.-2-
d.- ı 146b/3, 205a/12

devāt : Divit. -1-[Ar]
d. 173b/10

devlet : Bir hükümet idaresinde
teşkilatlandırılmış olan siyasi topluluk.
- 67-[Ar]

d.- i 127b/6, 131b/5, 135a/14,
139b/3, 143b/3, 148a/8, 159b/1,
164b/14,
165b/8, 176b/5, 176b/6, 185a/7,
187b/4, 192a/13, 192b/14, 193a/2,
205b/6,

210a/9
 d.- iksir 204b/12
 d.- maşiri 163a/4
 d.- medāra 207a/5
 d.- me'ābları 158b/5
 d.- me'ābuñuza 158b/3
 d. 130b/10, 142b/8, 145b/8,
 147a/6, 150b/10, 172a/7, 175b/11,
 194a/11,
 199a/11, 205a/14
 du' ā-yı d.- i dāverāne 208b/9
 d.+ i 197a/1
 d.+ lerine 205a/13
 d.+ lü 132a/14, 185a/9
 d. +de 190a/14
 d. +den 165b/11
 d. +eyn 132b/8, 182b/7
 d. +imize 154a/5
 d. +imüz 156a/4, 157a/15
 d.imüzi 153b/12
 d. +inde 156a/10
 d. +ine 146b/3
 d. +inüñ 157a/8, 164a/1, 165a/8
 d. inüz 139b/4
 d. inüze 196a/7]
 d. inüzi 209a/5
 d. +leri 131a/3, 146b/4, 209b/8
 d. +lerin 165b/10
 d. +lerine 151b/3, 183b/14,
 187b/14, 201b/15
 d. +üm 145a/1
 d.+ümüzi 172b/11
 d. üñ 145b/2, 150a/9
 d.+ünüze 202b/13
devletlü : Refah, saadet ve nimet sahibi,
 vezir ve müşir gibi büyük rütbe
 sahiplerine verilen bir unvan.
 -49-[Ar]

d. 128b/5, 134b/13, 135a/11,
 135b/4, 140a/13, 141a/15, 142b/13,
 145b/4, 146a/5, 146b/1, 148b/2,
 148b/11, 151a/12, 152a/2, 152b/4,
 152b/13, 156b/4, 157b/3, 157b/8,
 159b/7, 159b/15, 161a/15, 164a/10,
 165b/13, 168b/11, 170b/2, 170b/15,
 173a/3, 175b/7, 177a/4, 180a/1, 181a/4,
 182b/9, 183b/9, 184b/7, 187b/5, 190a/1,
 195b/14, 196a/5, 196a/10, 202a/14,
 202b/8, 204a/14, 204b/9, 205a/11,
 205b/4, 208b/2, 209a/4, 209a/11
devrān : Dünyā, felek. -4-[Ar]
 d. 137a/14, 156b/5, 157a/6
 d.+ nuñ 165b/7
dey : Güneş yılının onuncu ayı.
 -1-[Far]
 d. 165b/3
deymümet : Daimlik, devam.
 -1- [Ar]
 d. 145b/10
deyr : Manastır, kilise. -1-[Ar]
 d.- i 198a/7
dıraḥṣān : Parlayan. -1-[Far]
 d. 182b/2
dībā : Bir çeşit ipek kumaş. -1-[Far]
 d. 123b/15
dīde : Göz. -10-[Ar]
 d. 123b/3, 174a/13, 175a/12,
 183b/12
 d.- i 137a/15, 167b/11, 191b/1
 d.+leri 137a/11
 d. +lerinden 136b/13, 138b/3
diger : Başka, öteki. -5-
 d. 124a/2, 146a/2, 150b/3,
 152a/7, 206a/4
dih : Veren, verici. -1-[Far]
 d. 123a/13
dihim : Taç. -1-[Far]

- d. 132a/14
dik- : Dikmek. -1-
 d. -elüm 143b/2
dikḫat : Bir şey üzerinde düşüncesini toplayarak durma. -2-
 d.- i 136b/13
 d. 137b/15
dil : Lisan. -8-
 d. +de 157b/13
 d. +den 165b/3
 d. +imizdür 136b/8
 d. 134b/1, 129b/2, 168a/7, 184b/3, 206a/15
dilāver : Yiğit kahraman. -2-
 d. cengāzmā 186b/1
 d. 201b/14
dilāverān : Yiğitler. -1-
 d. 194b/8
dildār : Birinin gönlünü almış, sevgili.
 -1- [Far]
 d.+dan 179b/4
dilefrūz : Gönül aydınlatan. -1- [Far]
 d.154a/9
dilfirīb : Gönül aldatan, cazibeli.
 -1- [Far]
 d. 158a/5
dilgīr : Gönül tutan, kalbe sıkıntı veren.
 -1- [Far]
 d. 124b/9
dilir : Yürekli, cesur, yiğit. -5-[Far]
 d. 194a/14, 208a/11, 199a/12, 208a/15, 194a/1
dilisengīn : Taş yürekli. -1-
 d. 181b/4
dilinālān : İnleyen gönül. -1-
 d. 169a/1
dilnūvāz : Gönül okşayan. -2-[Far]
 d. 141a/6, 141b/14, 162a/6, 149a/4
dilpesend : Gönüle hoş gelen. -2- [Far]
 d. 126a/11, 137a/10
dilpezīr : Gönle hoş gelen. -1-[Far]
 d. 205b/2, 165b/13
dilrubā : Gönül kapan, gönül alan. [Far]
 d. 130a/1, 147a/14
dilisengīn : Taş yürekli. -1- [Far]
 d.147b/14
dilsitān : Gönül alan. -1-[Far]
 d. 123b/6, 167a/7,
dilsūz : Gönül yakan, yürek yakıcı.
 -1- [Far]
 d. 138b/4
dilşād : Gönlü hoş. -1-[Far]
 d. 130a/7
dimāg : Akıl. -11-[Ar]
 d. 123b/4, 130a/7, 152b/2, 123b/5, 136a/3, 136b/1, 147b/3, 150a/5, 150a/15, 158a/12, 120b/2
dīn : Allah'a inanma, bağlanma.
 -41-[Ar]
 d. 123a/2, 123b/5, 136a/3, 136b/1, 147b/3, 150a/5, 150a/15, 158a/12, 120b/2, 127a/3, 127a/13, 128a/3, 130a/5, 134b/10, 138a/1, 150a/5, 159a/5, 168b/6, 207b/12, 210a/7, 138b/6, 145b/13, 151b/4, 161a/14, 129b/7, 129a/5, 146a/2, 149b/5, 129a/8, 129a/13, 178b/12, 127a/4, 129a/12, 154a/3, 155b/15, 180b/8, 128a/6, 147b/4, 168a/11, 157b/14, 182a/5, 129b/1
dīnār : Eski zamanın çeyrek lirası değerinde bulunan bir nevi altın parası.
 -1-[Ar]
 d. +1 170b/5
dince : Deyince. -3-

d. 128b/1, 152b/2, 148a/7
dīndār : Allah'a inanmış ve bağlanmış
 kimse. -1-
 d. 155a/7
dīni'lislām : -1-
 128a/12
dīñle- : Dinlemek. -12-
 d. 133a/2, 135b/2, 141b/5,
 142b/7, 149a/10, 149b/9, 150a/3,
 152b/3, 154b/13, 176a/9, 176b/14,
 179a/6
dirāyet : Zeka, bilgi, kavrayış. -1-[Ar]
 d. 174a/6
dirāz : Uzun. -2-[Far]
 d. 128a/11, 167b/14
direng : Bekleme. -2-[Ar]
 d. 130a/4
 d.- āver 133b/8
dirīg : Esirgeme. -3-[Far]
 d. 172a/2, 172a/3, 209a/5
dirīne : Eski, kadim -1-[Far]
 'ādet d. 207a/6
divān : Büyük meclis. -10-[Ar]
 d. 137b/7, 139a/1,
 144b/1, 146b/2, 207b/8, 207b/2, 207b/9,
 208a/12
 d. +dan 146a/13
 d.+emiz 135b/13
divār : Duvar. -2-[Far]
 d.- ı 162a/3
 d. +ına 144b/2
diyār : Memleket, ülke -18-[Ar]
 d. 122b/10, 124b/9, 180b/8
 d.+ ımıza 171b/14
 d.+ iñuzu 171a/7
 d. 129a/3, 130b/14, 158b/10
 d. +ımıza 137b/10, 145b/15,
 147b/7, 149b/12, 158a/12
 d. +ımızdan 145b/14

d. +ından 145b/13
 d.+ınıza 145b/15
 d. iñızdan 145b/15
 d. iñuza 145b/6
diyārbekr : Yer adı. -5-
 d. 185a/1, 186a/4, 186b/15,
 187b/1, 206b/10
diyāriislām : İslam diyarı. -6-
 d. 172b/10, 173a/7, 173a/15,
 176a/6, 182b/3, 183a/12
doğna : Yer adı. -12-
 d. 133a/6, 133a/10, 133a/12,
 137b/9, 140b/14, 145b/4, 146b/9,
 147a/10,
 158a/11, 183a/11
 d.+dan 146b/12
 d. +ya 137a/5
dost: Dost. -13- [Far]
 d. 142b/3
 d.+ıdur 157a/8
 d.+ımuz 146b/5
 d.+lık 131a/7
 d.+a 138a/12, 154b/15
 d.+ımuza 160b/15
 d.+luk 130b/10, 150b/13,
 163a/12
 d. 160b/5
 d.umıza 161a/6
 d. +umuza 161a/10
dökül : Dökülmek. -1-
 d.+erek 124b/12
dön - : Dönmek. -27-
 d. 139a/11, 124a/5, 127b/12,
 129b/13, 136a/1, 143a/13, 143b/5,
 162a/9, 170a/9, 182a/12, 195b/10,
 198b/12, 199b/7, 204a/11, 157a/1,
 127b/12, 129b/13, 136a/1, 143a/13,
 143b/5, 162a/9, 170a/9, 182a/12,
 195b/10, 198b/12, 199b/7, 204a/11

döndür - : Döndürmek. -4-
 aḥker d. 124b/1
 d. 124a/15, 128b/3, 146a/12

dört : Dört sayısı. -6-
 d. 183a/15, 188a/12, 188b/6,
 188b/7, 188b/8, 194b/9

dört biñ : Dört bin sayısı. -1-
 d. 189b/4

du‘ā : Allah’a yalvarma, niyaz.
 -16-[Ar]
 d. 126b/9, 157b/11, 202b/10, 205b/3,
 207a/10, 207a/11, 208a/4
 d. 173a/11, 180a/11
 d.- yı devlet-i dāverāne 208b/8
 d. +dan 146b/3, 204b/13,
 205a/13
 d.+lar 205b/12
 d. +ları 201a/9
 d. +ya 203a/2

dūdīāh : Beddua. -2-
 d. 136b/1, 168b/8

duḡān : Tütün. -1-[Ar]
 d. 153a/15

duḡt : Kız -1-[Far]
 d.- i 130b/7

duḡter : Kız -139- [Far]
 d. 122a/15, 122b/10, 123b/12,
 128b/7, 129b/7, 130b/5, 130b/12,
 147b/9, 133b/4, 140b/15, 147a/7,
 147b/1, 153b/15, 158b/12, 169b/5,
 169b/11, 173a/7, 179b/8, 179b/11,
 180a/3, 180b/1, 182b/11, 134b/9,
 149b/5, 149b/9, 149b/15, 150a/1,
 151b/4, 154b/7, 155b/9, 156a/7,
 163b/13, 167b/9, 172b/4, 174b/7,
 174b/13, 176a/5, 176b/8, 177a/15,
 177b/5, 178a/15, 178b/14, 182b/1
 124b/6, 126a/7, 126a/11, 128a/10,
 130a/1, 130a/4, 130b/11, 131a/12,

131a/14, 132b/2, 138a/6, 138b/12,
 139a/5, 140a/12, 140b/1, 145a/12,
 145b/6, 145b/12, 146b/11, 147a/14,
 148b/5, 150a/7, 150b/4, 151b/13,
 153a/1, 154a/6, 154a/10, 155a/14,
 156b/6, 157a/10, 157b/1, 158b/15,
 159a/4, 160b/6, 160b/9, 160b/11,
 160b/15, 161a/6, 161a/9, 161a/11,
 163b/5, 163b/8, 164a/2, 167b/8, 168a/6,
 169a/4, 169b/14, 170a/2, 170b/14,
 171a/10, 172a/6, 172b/9, 172b/13,
 173a/9, 173a/14, 173a/15, 174b/3,
 174b/15, 175a/4, 175a/13, 175b/3,
 176b/14, 180a/6, 180b/3, 180b/4,
 181b/12, 183a/5, 184a/2, 184a/8,
 184b/2, 132a/12, 134a/5, 149a/13,
 154b/3, 136a/8, 150b/14, 155a/12,
 159a/10, 173a/13, 174b/14, 153b/8,
 155b/3, 157a/13, 162a/3, 170b/8,
 126a/14, 127a/2, 129b/3, 159b/10,
 170a/5, 172a/14, 174a/2, 174a/11,
 178a/7, 182a/1, 167a/5

duḡterisa‘ d : Talihli kız. -1-
 d. 120b/9

duḡūl : İçeri girme. -10- [Ar]
 d. 135a/5, 137a/7, 153a/8,
 163a/3, 175a/5, 198a/8
 d.+e- 179b/9, 125b/13, 149b/6
 d.+ uñuz 179b/7

duḡakin : Yer adı. -1-
 d. 188b/1

dūn : Aşağı, aşağılık. -2-[Ar]
 d. 165b/1, 168b/4

dūr : Uzak -1-[Far]
 d. +dan 174b/13

dūrādūr : Uzaktan uzağa. -1-[Far]
 d. 138b/15

dur - : Durmak. -8-

d. 141b/7, 144b/12,
148a/14, 168b/11, 174b/15, 141b/7,
168b/11, 174b/15, 183a/9, 198a/1

dūrbīn : İleriye gören. -1-[Far]
d. 204b/1

durūġ : Yalan. -6-
d.- ı 127b/6, 128a/9, 161a/12,
29a/2, 176a/11
d.+ını 143a/7

dūstān : Dostlar. -1-
d.+ı 130a/7

dūş : Omuz. -2-[Far]
d. 127b/5, 176b/8
zīb-i d.- ı vezīrāneleri 208b/10
d.+ına 134b/1

dūşāḥ : ? -1-
d.- ı 142b/14

dūşīze : Kız -49[Far]
d. 121b/5, 122b/13, 123a/14,
148b/1, 155a/15, 158b/13, 160b/8,
173b/1, 177a/10, 128b/8, 136a/14,
151b/11, 153b/11, 161b/2, 168a/8,
171b/6, 171b/13, 174a/3, 174a/10,
137a/13, 137b/13, 139b/10, 140b/2,
138a/7, 169a/8, 171a/3,

d.+den 150a/4
d.+ nūñ 124b/5, 133b/8,
149b/1, 142b/14

d.+ye 125b/15, 132b/11,
149b/6, 150a/14, 150b/11, 162b/1,
176b/13, 182a/9

d.+yi 127b/8, 146b/15, 152a/1,
154b/2, 156a/15, 156b/12, 158b/9,
159b/12, 161b/15

dūşīzegān : Kızoġlan kızlar. -1-[Far]
d. 122b/11

dūz : Dikici, diken. -2-[Far]
d. 123b/3

d.+ ı 183b/12

dūzah : Cehennem. -2-[Far]
d. 134a/2, 159b/6

dūzahmekān : Mekanı cehennem olan.
-5- [Ar]

d. 141a/5, 144a/5, 147b/14
150b/9, 160a/7

dūzd : Hırsız -1- [Far]
d.+an 144b/2
d.155a/4

dūkkān : İçinde öteberi satılan oda.
-1-[Ar]

d.- ı 164b/5

dūn : Bugünden bir önceki gün. -1-
d. 172b/8

dūnyā : Üzerinde yaşadığımız toprak ve
denizler, yeryüzü. -4[Ar]

d. 176b/5, 176b/7

d. 190b/11
d.+yı 174b/7

dūnyevi : Dünyaya mensup.
-1-[Ar]

d. 207b/13

dūrc : Kutucuk, kutu. -3- [Ar]
d.- i 129b/2, 136a/7, 182b/2

dūrlü : Türü. -33-

d. 121a/12, 121b/6, 122b/6,
124a/1, 127b/7, 129a/7, 131b/7,
134b/10, 144a/13, 154b/15, 155b/13,
156a/11, 159b/9, 161b/2, 162a/1,
163b/14, 169a/10, 172b/10, 173a/15,
175a/1, 193a/15, 194b/15, 198b/3,
198b/11, 201a/15, 206a/3, 206a/4,
206a/12

dūrr : İnci -3-[Ar]
d. 174a/9, 122a/15

d.+i 180a/6

dūrriyeti'nnizām : ? -1-
d. 128a/14

dürriyyetü'lleme'ân : ? -1-
d. 182b/1

dürri'nnizām : ? -1-
d.+1 205b/14

dürüg : Yalan. -6-[Far]
d. 122a/3, 143a/5
d.- efşân 146a/15
d.- ı 146a/10, 150a/8, 163b/13

düş - : Düşmek. -10-
d. 174a/2

d.-di 143b/7
d.-diler 152b/13
d.-er 163b/2
d. 135a/3, 145b/6, 133a/2,
144a/11, 150a/9, 156b/7

düş : Hayal. -1-
d.+leri 125a/9

düşmen : Düşman. -6-[Far]
d. +lerüñ 204b/13, 205a/11
d.+ına 200a/1
d. 126b/6
d. 158b/1
d.+āna 144a/2

düşnām : Sövüp sayma. -1-[Far]
d. 164a/7
d.+a 160a/14

düşvār : Güç, zor. -9-[Far]
d. 131b/9, 142b/8, 148b/8,
153b/3, 179a/14, 181a/7
d. +dır 202a/14
d.+e 154a/6
d.+uñ 171b/10

E

ebediyyetü'ssa'ādet : Ebedi saadet. -3-
e.+e 192a/13
e. 176b/6, 197a/1

eben'ancedd : Babadan, büyük babadan,
deden, kuşaktan kuşağa. -4-[Ar]

dimekdür e. 125b/6
işidüñ e. 180b/7

ki e. 128a/6
mi e. 127b/1

eblaḵ : Alaca. -2-[Ar]
e. 135b/11
e. süvārı 143b/9

ebnāyızamān : İçinde bulunulan çağın
insanları. -1- [Far]
e. 166a/12

ebrinīsān : Nisan bulutu. -1-[Far]
e. 190b/5

ebribahār : Bahar bulutu. -1-[Far]
e. 167b/12

ebrū : Kaş -1-[Far]
e. 174a/4

ebter : Kuyruğu kesik. -1- [Ar]
e. 135b/9

ebübekr : Kişi adı. -1-
e. 188a/5

ebü'lfütūḥ : ? -1-
e. 201a/4

ecdād : Dedeler, büyük babalar, atalar.
-2- [Ar]
e. 127a/4
e.+ inuñ 127a/15

ecel : Ömrün sonu. -1-[Ar]
e. 156b/9

ecīf : ? -1-
e. 162a/3

ecnāsımuḥtelife : Türlü, çeşitli cinsler.
-1-[Ar]
e. 122a/14

edā : Davranış, üslup, naz, cilve.
-9-[Ar]

e. 141b/4, 155b/2, 164b/12,
168a/9, 176b/10, 194b/14
e.+dan 153a/9
e.+sın 132b/12

- e.+sından 145a/9
- edā'i'lhizme** : ? -1-
e. 209b/10
- edeb** : İyi terbiye. -2-[Ar]
e. 196b/5
e.+den 194b/14
- edevāt** : Aletler. -3- [Ar]
e.186a/5, 186b/4, 187b/6
- edirne** : Yer adı. -1-
e.+ye 184b/13
- ednā** : Pek aşağı, en bayağı, çok alçak.
-2- [Ar]
e. 127a/10, 157b/1
- edyān** : Din. -1- [Ar]
e.- ı 129b/6
- efḍalu'ş şalavāt** : ? -1-
e. 127a/3
- efḍalū't tahıyyāt** : ? -1-
e. 136a/8
- efendi** : Hükümünü yürüten, kendisine uyulan kimse. -199-
e. 122b/10, 123b/3, 123b/12, 124a/10, 124b/8, 125a/5, 126a/3, 126b/1, 127b/9, 129a/15, 130a/1, 131b/14, 132a/9, 133a/1, 133b/12, 134a/12, 134b/13, 138a/5, 138b/4, 140b/12, 141b/5, 142b/7, 143b/1, 144a/14, 144b/5, 145b/4, 148a/8, 148a/15, 148b/13, 148b/15, 149a/10, 150a/3, 150a/15, 151b/10, 152a/7, 152a/14, 152b/2, 153a/6, 157b/2, 158a/6, 158b/9, 159a/15, 161a/1, 161a/5, 161a/6, 164b/3, 164b/13, 165a/6, 165a/8, 165b/10, 170a/10, 171a/14, 171b/3, 171b/11, 172a/2, 172b/1, 172b/15, 173a/12, 173b/12, 173b/14, 174b/2, 174b/8, 174b/10, 175a/11, 176a/7, 176a/8, 176b/10, 177a/8, 177b/6, 177b/10, 178b/2,
- 179b/1, 179b/5, 180a/1, 180b/11, 181b/5, 181b/10, 182a/1, 182a/5, 182a/12, 182b/4, 182b/10, 183a/10
e. 122b/15, 123a/15
e.- i mūmāileyh 126b/13
e.+ de 177b/14
e.+ i 121a/15, 139a/15, 177b/15, 184a/1
e.+ m 195b/15, 202a/15, 204b/9, 205a/11
e.+ miz 177a/3, 185a/9, 186b/6, 186b/10, 187b/6, 190a/1, 192b/1, 193b/11, 194a/9, 194b/13, 195a/11, 196a/10, 199a/2, 202b/2, 204a/7, 204b/14, 205b/4
‘ālem e.+ miz 200a/4
e.+ mizden 173a/3
e.+ mize 170b/2, 171a/5
e.+ mizi 178a/5
e.+ mizüñ 168b/11, 170b/15, 182b/9, 197b/15
e. mūmāileyh 123a/11
e.+ müñ 175b/13
e.+ müz 192a/7
e.+ nüñ 122a/12, 169b/6, 170b/4, 180a/8
e.+ ye 169b/5, 174a/15
e.+ yi 133a/7, 179a/3, 180a/9, 180b/3
e.+ 'nüñ 189b/15
e.+ 'yi 122a/6
e. 124a/7, 128b/4, 129b/5, 129b/9, 131b/1, 132a/5, 132b/13, 134a/1, 135a/4, 150b/8, 151a/6, 153a/15, 135b/13, 142a/1, 143b/6, 162b/2, 169a/2
e.+den 135a/9
e.+leri 154a/13

e.+miz 125b/1, 125b/12, 128b/5,
130b/1, 134b/13, 135b/5, 140b/4,
145b/4, 151a/12, 161b/14, 208b/3,
209a/2, 209b/6, 210a/3, 186a/13

e.+mizden 179b/14

e.+mizdür 154a/14

e.+mize 130b/4, 132a/15,
133a/4, 146b/1, 147b/11, 155a/1,
158b/14

e.+mizün 130b/15, 140a/8,
140a/14, 142b/13, 144b/11, 148b/3,
152b/13, 157b/9,
157b/10, 157b/13, 159b/7,
164a/10

e.+mün 165b/13

e.+müz 156b/15

e.+müze 157a/13

e.+nün 125b/14, 126a/11,
126b/10, 144a/1, 164b/7

e.+si 137b/7, 139a/1

e.+ye 125a/4, 134b/6, 145a/8,
148a/3, 148a/7, 151a/14, 152a/12,
153a/10, 154b/6, 156a/9, 162b/4,
164b/15, 178b/3, 179a/5

e.+den 165b/1

e.+nün 160a/5, 162b/3, 166b/14

e.+ye 129b/14, 138b/1, 143a/11,
151a/12, 161b/11, 164a/2, 207b/9

e.+yi 140a/1

efendim : Saygı, nezaket ve sevgi
ifadesi olarak kullanılır. -8-

e.135b/12, 179a/4, 196a/5,
209a/5, 209a/11, 202b/8

e.+ün 121a/3

e.+den 159a/9

efkār : Düşünceler. -1-[Ar]

e. ol 143a/5

efken : Yıkık duruma gelmiş.

-3-[Far]

e. 124a/13, 136b/12

e.+deñi 158a/10

eflāk : Felekler, gökler. -1- [Ar]

e. 136a/6

efrāz : Kaldıran, yükselten. -2- [Far]

e. 123a/2, 150a/5

efrenc : Avrupalı. -2-[Ar]

e. 151a/4

e.+lere 124a/10

efrencī : Avrupalılara mahsus.

-3-[Ar]

e. 132b/10, 146a/12, 154b/15

efrenciyye : Avrupalılara mahsus.

-3-[Ar]

e. 133a/3, 166b/13

e.+lerine 125b/11

efsūn : Büyü, sihir. -4-[Far]

e. 121b/6, 182a/3

e.+una 127b/6, 136a/13

efsurde : Donmuş, donuk. -2- [Far]

e. 148b/6, 157a/2

efsūs : Yazık, eyvah. -3-[Far]

e. 127a/6, 140a/7, 168a/15

efzāyış : Artma, çoğalma. -1-[Far]

e.-i 125a/11

efzūn : Fazla, çok. -5-[Far]

e. 136b/3, 139b/14, 190a/15,
206a/3, 139a/8

eger : Eğer, şayet. -38-[Far]

e. 121a/5, 122a/10, 125a/14,
126b/2, 127b/7, 128b/7, 129a/2, 130b/5,
131a/3, 132b/1, 133b/5, 133b/9,
133b/10, 134b/14, 137b/13, 140b/9,
145a/14, 146b/15, 151b/6, 153b/6,
162a/1, 162a/4, 167a/3, 169a/5, 169b/1,
169b/7, 171a/11, 173a/5, 176a/9,
176a/13, 178b/6, 179b/8, 180b/8,
188b/15, 199a/7, 199a/8, 202b/6

e. şulḥihümāyūnı 121a/2
egerçi : Gerçi, her ne kadar.
 -6- [Far]
 e.123b/14, 125a/1, 168b/13,
 175a/6, 176b/9, 177b/15
ehakk : Müstahak. -1-[Ar]
 e. 152a/6
ehibbā : Dostlar, tanıdıklar. -1-[Ar]
 e. 154b/10
ehl : Malik, mutasarrıf olan. -5- [Ar]
 e. 145b/1, 173a/8, 183a/8, 210a/5
 e.+e 190b/14
ehlifesād : Bozguncular, fesad
 çıkaranlar. -1-
 e.+ uñ 160b/13
ehliislām : İslam topluluğu. -1-[Ar]
 e.+ı 176a/15
ehlmaḥşer : Kıyamet günü dirilecek
 olanlar. -1-[Ar]
 e. 127a/8
ehlinirān : Nur ehli. -1- [Ar]
 e. 180a/15
ehlüne : Yer adı. -7-
 e. 141a/1, 183a/11
 e.+den 141a/3, 147a/9
 e. +ye 136b/9, 140b/14, 183b/7
ejder : Büyük yılan. -4-[Far]
 e.130a/14, 142b/12, 155a/9,
 183a/15
ekīd : Kuvvetli. -1-[Ar]
 e. 125b/5
ekl : Bir sey yeme. -1-[Ar]
 e. 148a/5
eklüşurb : Yeme içme. -1- [Ar]
 e. 142a/4
eknāf : Canipler, taraflar. -1- [Ar]
 e.+a 198a/14
ekrād : Kürtler. -4-[Ar]
 e. 199b/1

e. +a 199a/6
 e.+ iñ 198b/9, 199a/3
el-amān : Aman manasındadır. -1-[Ar]
 e. 204a/12
elān : Şimdi. -1-[Ar]
 e. 182a/7
elhāc : Hacı. -9- [Ar]
 e.132a/3, 150a/13, 151a/7,
 152a/10, 186a/14, 201b/7, 207b/4,
 209b/12, 210a/12
elḥamdulillah : Allah'a hamd olsun.
 -1- [Ar]
 e. 128a/12
elḥamdüli'llāhite'ālā : Allah'a
 hamdolsun. -1-[Ar]
 e. 128b/9, 209a/13
elkışşā : Sözü'n kısası. -1- [Ar]
 e. 164b/1, 181a/14
elminnetili'llāhite'ālā : Allah'a minnet.
 -2-[Ar]
 e. 181a/6, 184b/6
elyevm : Bugün, bugünkü günde.
 -2- [Ar]
 e. 146b/15, 151b/4
elbet, elbette : Mutlaka. -13- [Ar]
 e.123b/11, 126b/8, 134a/13,
 142b/15, 145b/2, 148b/14, 151a/4,
 151b/12, 152b/8, 184a/15, 197b/10,
elbise : Esvaplar. -5-[Ar]
 e.123b/14, 184a/8, 162b/7,
 182a/8, 206a/7
elçilik : Elçi olma durumu. -2-
 e. 133a/9, 137b/9
el : Kolun bilekten parmak uçlarına
 kadar olan, tutmaya ve iş yapmaya
 yarayan bölüm. -10-
 e.+imizden 172a/2
 e.+ümüzden 157b/6
 e.+indedir 196b/3

e.+ine 130a/3, 139b/2, 165a/13, 165a/14

e.+iyle 194b/10

e.+lerin 201a/3

e.+üñ 135b/9

elli : Elli sayısı. -3-

e. 182b/12, 184b/10, 200b/15

elmas : Kıymetli taş. -1-

e. 176a/14

elṭāf : İyilikler, iyi muameleler. -3-[Ar]

e.177a/5, 182a/12, 184a/7, 184a/15

elviye : Bayraklar. -2-[Ar]

e. 187b/9, 205a/15

elzem : Lazım, lüzumlu. -2-[Ar]

e. 186a/7, 186a/9

emān : Eminlik, korkusuzluk. -2-[Ar]

e. 139b/5, 189a/2

emānet : Emniyet edilen kimseye bırakılan şey. -1-[Ar]

e.+dür 200b/14

emāret : Emirlik, beylik. -1-[Ar]

e.- i 159a/6

emāṣil : Benzeyenler, akranlar, eşler.

-1-[Ar]

e. 133b/12

emcād : Şeref, onur ve haysiyet sahibi olanlar. -1-[Ar]

e.+ı 127a/4

emced : Daha çok şeref, onur ve haysiyet sahibi olanlar. -1-[Ar]

e.+i 144b/15

emel : Arzu. -1-[Ar]

e.+i 180b/15

emīn : Kendisine güvenilen. -6-[Ar]

e. 131b/8, 177b/8, 196b/2

e. 174b/8

e.- i 177a/14

e.+i 174b/10

emīr : Büyük bir hanedana mensup kimse. -3-[Ar]

e.- i 187a/11, 194b/11, 206b/9

emirador : ? -1-

e.+ların 171b/9

emniyyet : Eminlik, korkusuzluk. -1-

e.+ imiz 177b/3

emr : İş buyurma. -90-[Ar]

e.120b/11, 125b/5, 130b/9, 132b/1, 132b/14, 133a/5, 134b/3, 134b/6, 137b/7, 138a/3, 138a/14, 139b/9, 140a/8, 140a/13, 140a/15, 141b/2, 142b/11, 142b/15, 145b/10, 148b/12, 149b/14, 151a/4, 151b/2, 154a/6, 154a/7, 154a/15, 154b/9, 157a/7, 157b/9, 158b/4, 159a/13, 159b/12, 163a/11, 166b/15, 167a/4, 174b/1, 174b/12, 181a/7, 186a/11, 186b/13, 187b/3, 190b/14, 193a/4, 198b/1, 199a/1

e.- üslüb 143a/1, 150b/13, 159a/1

e. 124a/10, 131b/6, 132b/11, 146b/5, 154a/14, 159a/13, 160a/15, 161b/11,

196a/5, 198a/1, 202b/10, 204a/1, 207b/10

e. buyur 202a/15

e. eyle 174b/9

e.+ i 181a/3

e.+ i-mezkūr. minvāl 122b/12

e. ol 123a/12

e.+de 152b/6

e.+den 156b/6

e.+e 126a/9, 128b/4, 134b/14, 135b/5, 151a/11, 157b/1, 157b/5, 157b/8, 173b/15, 179a/6, 179a/14, 191a/6

- e. inde 185b/4
e.+leri 161b/14, 182b/9
e.+lerine 187b/7
e.+ üñ 129b/10, 131a/10,
134b/9, 170b/1, 172a/5
emri‘ āli : Yüce emir. -1-
e. 121a/3
emrihümāyūn : Mübarek, kutlu saltanat.
-1-
e. 197b/13
emşāl : Eş, benzer. -3-[Ar]
e.+i 194b/11, 203a/8
e.+ inüñ 199a/12
emti‘a : Kumaşlar. -5-[Ar]
e.123b/14, 162b/8, 144b/2
170b/4
e.+ i 127b/5
emvāl : Mükler, para ile alınan şeyler.
-2-[Ar]
e. 198a/12
e.+i 189a/3
enām : Bütün mahluklar yaratılmış
olanlar. -2-[Ar]
e. 186a/6
e.+a 125b/5
en‘ām : ? -5-[Ar]
e.136a/13, 140b/2, 174a/11,
184a/15
e.+larına 176a/9
enāmīl : Parmak uçları. -1-[Ar]
e. 132a/9
enbaz : Lakaplar, takma adlar.
-1-[Ar]
e. 122b/5
encām : Nihayet, son. -5-[Ar]
e.140b/10, 181a/2, 151a/3,
160b/3
e.+dur 156a/14
encüm : Yıldızlar. -1-[Ar]
e.- i gülmih 174a/9
encümşümār : Yıldızların sayısı kadar.
-1-[Ar]
e. 193b/12
encümen : Cemiyet, meclis. -7-[Far]
e. 129b/14, 175a/5, 175a/8
195a/15, 196b/12, 205a/3
e.- sâz 171b/6
endāhte : Atılmış, bir tarafa bırakılmış.
-2-[Far]
e.181b/8, 205a/10
endām : Boy, boy bos. -1-[Far]
e. 182a/10
endāz : Atıcı. -7-[Far]
e. 123a/3, 124a/6, 176b/10,
192a/2
e. it 175b/3
e. ol 163a/3, 201b/9
enderūn : Bir şeyin iç tarafı. -2-[Far]
e. 199a/11
e. 162b/12
endişe : Vesvese, kaygı. -1-[Far]
e. gerek 120b/5
endiş : Düşünen. -1-[Far]
e.+iniñ 124b/11
endūh : Gam, keder. -2-[Far]
e.136b/8, 190b/7
endüz : Kazanan, toplayan, biriktiren
manasıyla kelimeleri sıfat yapar.
-2-[Far]
e. 125a/8
e.+da 137a/7
enfes : Daha nefis olan. -1-[Ar]
e.- i 209b/7
engebīn : Bal. -1-[Far]
e. 205a/6
engüş : Parmak. -5-[Far]
e.- i 124b/2, 128a/5, 150a/5,
155a/15, 175a/9

enḥā : Taraflar, cihatler, yaanlar.
-1-[Ar]
e.+ya 193b/3

envā^ʿ ielvān : Renklerin çeşitleri. -1-
e. 123b/15

enver : Daha parlak. -1-[Ar]
e. 158a/3

erācīf : ? -1-
e. 182b/12

erāzīl : Reziller. -1-[Ar]
e.- i 153b/10

erba^ʿ : Dört -1-[Ar]
e. 189b/4

erbāb : Ulu, reis. -1-[Far]
e.- ı 189b/6

erīke : Taht. -1-[Far]
e.- i 130a/5

erīkeniṣīn : Tahta oturan. -1-[Far]
e.+i 160b/3

erkān : Esaslar, destekler.
-1-[Ar]
e.- ı 129a/4

erṣed : Ergin olan, doğru yola daha yakın. -4-[Ar]
e. 140b/5, 207b/14
e.+i 144b/15, 133a/1

erzel : Alçak, soysuz. -1- [Ar]
e. 178b/11

erzurūm : Yer adı. -9-
e. 185b/5, 186b/6, 189b/1, 189b/5, 195a/8, 196a/3, 198b/8, 206b/8, 192b/7

es^ʿad : Daha saadetli. -1-[Ar]
e. 144b/15

esāmī : Namlar, adlar.-1-[Ar]
e.+leri 185b/2

esās : Asıl, temel. -6-[Ar]
e. 120b/2, 146a/14, 151b/6, 155a/10, 163a/15, 182b/8

esb : At. -5- [Far]
e. ol 143b/12, 124a/4, 148b/15, 209b/3
e.- rānı 183b/5
e.+inden 144a/7
e.+ine 203a/15

esbāb : Vasıtalar. -5-[Ar]
e.- ı 167b/6, 181b/15, 187b/6, 190b/8, 193a/14

esbabihi : ? -1-
e. 167b/6

esbaḥ : Öncekinden daha önceki.
-2-[Ar]
e. 191a/3, 207b/11

esbisabāreftār : Yel gibi seyirten at. -1-
e. 123a/1

eşer : Nişan, iz. -6-[Ar]
e. 139b/7, 147b/13, 185b/4, 194a/1
e.+i 181b/12
e. +in 178a/12
e. +lerinden 157b/11

eshel : Daha kolay. -6-[Ar]
e.134b/3, 181a/2, 134b/6, 179a/7
e.+i 131b/8, 134b/9

esīr : Savaşta düşman eline düşen kimse. -5-[Ar]
e. 156a/12, 188a/5, 199b/7, 166b/6, 181a/1

eşlah : Daha iyi. -1-[Ar]
e. 145b/2

eşnā : Ara, aralık, vakit. -9- [Ar]
e.140a/3,152a/11,185a/6, 189a/5, 194b/5, 200b/4,204a/3, 210a/11
e.+da 170a/11
e.+da 207a/12

eşnāf : Bir sanatla veya dükkancılıkla geçinen. -2-[Ar]
e. 180a/12, 185a/3

eşnām : Putlar. -13-[Ar]

e. 121a/14, 123a/3, 127a/5,
128a/14, 129a/5, 131b/2, 147b/8,
168b/3, 180b/7

e.+da 125a/9

e.+da 153b/12

e.+la 128a/1

e.+un 168b/6

esrār : Gizlenen ve bilinmeyen şeyler.-
2-[Ar]

e. 136a/7, 202a/5, 202a/10]

eşvāb : Giyimler, giyecek şeyler.

-1-[Ar]

e. 182a/9

eşcār : Ağaçlar. -1-[Ar]

e. 127b/13

eşgāl : İşler, güçler. -1-[Ar]

e.+den 139b/13

eşhāş : Adamlar, kişiler. -1-[Ar]

e. 161a/9, 197a/9

eşheb : Beyaz, kır at. -1 [Ar]

e. 152b/4

eşk : Gözyaşı. -1-[Far]

e. 170b/11, 180a/9

eşkāl : Biçimler, suretler. -1-[Ar]

e.- i 127b/13

eşkıyā : Haydutlar, soyguncu.

-27-[Ar]

e. 157a/11, 194a/2, 194b/6,
194b/8, 195a/2, 195a/13, 195b/4,
195b/13,

196a/8, 196b/14, 200a/11,
200b/4, 203b/1, 203b/3, 203b/13,
204a/5, 204b/1,

206a/14, 207a/1, 207a/3, 208a/1,
208a/7

e. levendātuñ 199a/3

e. levendi 199b/8

e. merķūmūnuñ 197a/6

e. mezbūrun 203a/9

eşkisürür : Sevinç gözyaşı. -1-

e. 167b/12

eşyā' : Nesneler. -1-[Ar]

e.123a/9

e.+ nuñ 198a/12

et - : Etmek. -111-

e. 121b/13, 122a/11, 122b/3,
123b/2, 123b/5, 123b/7, 123b/8,
130a/13,

139b/10, 141b/14, 154a/13,
162a/11, 165a/13, 175b/2, 180a/4,
191b/13, 201b/10,

203a/13, 204a/1, 125a/13,
127b/4, 127b/9, 127b/14, 130b/8,
132a/13, 138a/2, 140a/7, 141a/6,
142a/5, 143b/1, 146b/1, 147b/13,
149b/7, 150a/7, 153a/12, 160a/10,
169a/8, 170b/10, 172a/8, 172a/15,
174b/12, 175a/15, 176b/14, 177b/11,
178a/1, 179a/4, 179a/6, 179b/7, 180b/2,
182a/4, 182a/11, 183a/3, 183a/15,
183b/1, 186b/4, 191b/11, 198a/11,
201b/15, 202a/4, 202b/1, 202b/9,
206a/13

āv e. 203a/14

bāb e. 153a/14

beyān e. 122a/1

çerā e. 154b/5

çerāğ e. 184b/8

def' e. 170a/6

endāz e. 175b/3

hareket e. 122a/12

hareket e. 169b/10, 189a/6

havf e. 127b/7

hebā e. 178a/12

hezār e. 150a/15

hirās e. 179b/10

iclās e. 175b/1

- idāre e. 195a/13
 ifāde e. 145b/3
 ifāde e. 147b/12
 i' lām e. 158b/15
 istiḳbāl e. 183b/1
 istintāḳ e. 168b/13
 kayd E. 122a/10
 kıyās e. 181a/8
 maḥvıvücd e. 123a/5
 meşveret e. 171b/11
 mümāna'at E. 122b/3
 niyāz e. 178a/2
 nüzül e. 123a/8
 'aḳd e. 122b/9
 'aḳd e. 125b/9
 'amel e. 139b/10
 'arż e. 153a/4
 'arżihāl e. 165b/4
 'arżımuḥabbet e. 142a/5,
 165a/11, 203a/13
 'arżınevāziş e. 149b/4
 'aẓım e. 139b/2
 sāmı e. 177a/5
 şudūr e. 195a/3
 şikār e. 203a/14
 şikeste e. 152a/1
 tālān e. 195b/1
 ta' liḳ e. 201b/12
 ta' lım e. 129b/3
 taşdıḳ e. 169b/8
 teklif e. 126b/13
 te'şir e. 181b/4
 tesellı e. 123b/12
 vaḳār e. 123a/2
etbā' : Birinin sözüne, işine, mesleğine
 uyanlar. -1- [Ar]
 e. 123a/9
eṭibbā : Hekimler. -1-[Ar]
 e.156a/12
eṭ'ime : Yemekler. -2-[Ar]
 e. 183b/2, 209b/7
eṭrāf : Yanlar, uçlar, kıyıları. -6-[Ar]
 e. 193b/3, 198a/14
 e.+a 176b/9
 e.+ında 195a/11, 198a/8
 e.+ını 123b/2
eṭvār : Hal ve hareketler. -1-[Ar]
 e. 185b/1
evāmır : Buyruklar. -3-[Ar]
 e. 189a/9, 192b/4
 e.- i' aliyye 194a/7
evān : Vakit, zaman, çağ. -1-[Ar]
 e.+da 185a/11
evā'il : Evvel zamanlar. -1-[Ar]
 e.+inde 193b/13
evfā : Daha vefalı. -1-[Ar]
 e. 187a/12
evhām : Kuşkular, kuruntular. -2- [Ar]
 e. 140a/11, 176a/11
evhen : Daha zayıf, dayanıksız.
 -1- [Ar]
 e. 150a/8
evḳātḡüzār : Vakit geçiren. -1-[Ar]
 e. 195a/7
evrāk : Yapraklar, kağıtlar. -1-[Ar]
 e.+ın 192b/12
evşāf : Sıfatlar. -1-[Ar]
 e. 166a/7
evşān : Putlar. -1-[Ar]
 e. 181b/15
evvel : Önce, ilk, geçmiş zamanda.
 -14-[Ar]
 e. 125b/11, 148b/10, 149a/1,
 152a/12, 152b/6, 156a/7, 159b/11,
 164a/2, 169a/7, 176a/4, 177a/8, 199a/8,
 204a/7, 210a/13
evvelā : Birinci olarak, her şeyden önce.
 -5- [Ar]

- e. 146a/15, 166b/15, 176a/5, 184a/4, 192b/6
- evvelen** : Birinci, ilk olarak. -1- [Ar]
e. 122a/13
- evvelibahār** : Baharın başlangıcı. -1-
e. 185b/7
- evveli** : En önce olan. -2- [Ar]
e.+hi 137a/12
e.+sin 142b/7
- evvelki** : Birinci, ilk. -1- [Ar]
e. 151b/13
- ey** : Bir seslenme sözü. -27-
e. 135b/3, 135b/9, 136a/2, 136a/3, 136a/4, 140b/9, 150a/3, 154b/13, 155a/5, 162a/14, 168a/7, 168a/10, 168b/10, 175a/3, 175a/12, 175a/13, 175b/3, 175b/4, 176a/3, 176a/9, 176b/14, 179b/9, 180b/3, 180b/7
- eyā** : Bir seslenme sözü. -1-
e. 191b/15
- eyālet** : Bir valinin idaresi altında bulunan memleket. -11- [Ar]
e. 125b/1, 158a/11, 185b/13, 186a/12, 207a/14, 208a/5, 210a/13, 210a/15
e.+ inden 188b/9
e.+ iyle 186a/9
e.+ lerinüñ 189b/6
- eyle** - : Eylemek. -385-
e. 123b/2, 125b/15, 127a/2, 127b/2, 127b/8, 127b/9, 139a/10, 139a/14, 140b/7, 142a/7, 144b/3, 149a/1, 150a/14, 168a/9, 168b/9, 168b/10, 168b/13, 168b/15, 169a/1, 169a/7, 169a/11, 169b/5, 170a/5, 170a/10, 170a/14, 170b/1, 170b/13, 171a/7, 171b/3, 171b/13, 172a/2, 172b/15, 173a/2, 173a/9, 173a/11, 174a/7, 174a/12, 174b/2, 174b/7, 175a/8, 175b/8, 175b/14, 176a/1, 176b/2, 180a/3, 180a/12, 181a/1, 181a/14, 181b/2, 181b/4, 181b/10, 181b/13, 182a/12, 182b/5, 182b/10, 183b/6, 183b/15, 184b/14, 191a/2, 191a/13, 192a/12, 195b/2, 195b/11, 197a/9, 197b/5, 198a/1, 198a/11, 200a/1, 200a/14, 201a/14, 202b/14, 203a/12, 203b/6, 203b/8, 204a/2, 204a/12, 204a/13, 205b/12, 206a/4, 207a/8, 208b/7, 209b/1
- āğāz e. 120b/7, 133a/6, 144a/14, 175b/3
- āğūş e. 167b/13
- āmāde e. 125b/13, 158a/6
- bīfūruḡ e. 122a/4
- cezb e. 181a/11
- da‘vet e. 122a/7
- emr e. 174b/10
- ḡāk e. 181b/8
- ḡaḡ e. 210a/7
- ḡalvet e. 121b/9
- ḡarāb e. 176b/7
- ḡareket e. 176b/13
- helāk e. 178a/13
- ifāde e. 173b/12
- ifhām e. 126b/11
- ihtimām e. 155a/3
- i‘timād e. 169b/7, 189a/7
- irāde e. 122a/12
- irtikāb e. 194a/2
- istiḡāmet e. 202b/2
- muḡāvere e. 122a/5
- muḡzır e. 137a/3
- murād e. 184b/8
- murūr e. 179b/2
- ‘allām e. 184b/10
- ‘arż e. 159a/6, 161a/10, 171a/14, 176a/14

- ‘arızıdostluk e. 131b/3, 163b/12
 ‘arzıhāl e. 133a/10
 ‘arzıhulūş e. 141a/10, 141b/13,
 177a/15
 perişān e. 199b/5
 ric‘at e. 199b/7
 ricā e. 197a/2
 taleb e. 181b/15, 182b/11
 taḥhīr e. 182a/2
 temāşā e. 123b/13
 te’şīr e. 173b/1, 198a/5
 teslīm e. 173b/14
 zūhūr e. 122b/7
 zūlmet e. 128a/4
 ziyād e. 181a/13
 ḥaşr e.- di 121a/8
 zūhūr e.- di 130b/7
 derk e.- dik 121b/4
 istişāre e.- diler 121b/2
 mağlaṭa e.- diler 121a/12
 e.- sūn 121a/11
 zūhūr e.- yūp 154b/14
 e.124b/9,134b/6,146b/7, 162a/4,
 163b/12, 177a/6, 190a/2, 124a/10,
 125a/2, 129b/6, 130a/6, 130a/7, 131b/2,
 132a/11, 132b/3, 135a/7, 136a/2,
 138a/7, 140a/3, 141b/2, 142b/1, 142b/4,
 143a/7, 143b/2, 144b/9, 144b/10,
 145a/5, 147b/3, 147b/5, 148a/6,
 149a/15, 152a/15, 152b/10, 152b/14,
 155a/11, 158a/2, 158a/3, 160a/12,
 162a/3, 164a/5, 165b/4, 166b/4,
 166b/12, 166b/13, 167a/1, 167a/9,
 167a/14, 167b/3, 135a/11, 148b/2,
 156b/14, 161a/7, 161b/11, 147a/11,
 150a/5, 130a/3, 136b/14, 138b/14,
 150a/6, 155b/2, 164a/15, 160b/8,
 131a/4, 147b/2, 161a/10, 135a/13,
 154a/1, 170b/10, 142a/12, 161b/14,
 124a/8, 124a/12, 124b/11, 137a/13,
 137a/15, 138a/6, 142a/1, 142b/2,
 148a/12, 153a/8, 155b/8, 157a/3,
 164b/7, 165b/10, 167b/2, 167b/8,
 167b/10, 178b/3, 204a/10, 182a/8,
 137b/3, 159a/15, 160b/10, 125a/5,
 145a/8, 150b/5, 151b/10, 167a/3,
 160b/7, 147a/15, 124b/3, 129b/13,
 134a/9, 139a/5, 146b/5, 146b/8,
 147a/12, 147b/12, 149a/2, 152a/14,
 153b/11, 155b/3, 158a/8, 161a/8,
 163a/1, 163a/6, 164b/1, 136a/1, 131b/9,
 132b/13, 154b/15, 162a/1, 163b/5,
 141b/5, 169a/14, 172b/9, 168b/14,
 175a/14, 176b/12, 163b/3, 141b/8,
 150b/2,
 170b/5,166b/11,147b/14,153b/14,193b/
 7,168a/14,148b/1,185b/8, 187b/13,
 189a/8,192b/4,138a/8131a/11, 134b/7,
 177a/6, 126a/5, 127b/1, 149a/14,
 154b/8,147b/9,125a/2, 147a/3, 150a/2,
 161a/12, 164b/12, 192a/14,146b/6,
 150a/2,200b/13,210a/2,206b/4,160b/19
 3b/11,125a/6, 127a/2, 180a/3, 141b/4,
 130a/1, 130b/3, 147a/1, 167b/4, 167b/8,
 169a/12, 174a/6, 174a/11, 174b/6,
 175b/11, 184a/15, 148a/2, 128b/7,
 172a/13, 170b/6,131a/3, 131a/8,
 135a/1,155b/6,166b/9,150a/11,156a/11,
 157a/11,159a/7,170b/9,150b/14,153b/2,
 164a/3, 167a/13, 171a/4, 172a/14,
 174b/11, 148b/9, 148b/10, 140a/15,
 140b/8, 166a/12, 173a/5, 175b/11,
 181a/3,191a/14,205b/9,138b/7,159b/5,1
 50a/14,138b/2,124b/1,126a/12,128a/1,1
 28a/14,138b/4,145a/9,154a/4,166b/8,17
 0a/10,170b/7,171a/3,180b/7,182a/10,18
 3a/6,188b/15,201a/4,203a/4,205a/3,205

a/10, 205b/7, 205b/8, 206a/9, 208b/8, 208b/11

eyyām : Günler, gündüzler. -1-[Ar]

e.- ı 142a/15

ezā : Eziyet. -2- [Ar]

e. 179a/5

e. oldığın 120b/13

ez'af : Dermansız, kuvvetsiz. -1-[Ar]

e. 150a/8

ezel : Başlangıcı olmayan geçmiş zaman. -1- [Ar]

e. +de 191a/10

F

fāhire : Onurlu, şanlı, kıymetli, değerli.

-3- [Ar]

f. 125a/8, 184a/8, 206a/7

f. +den 182a/9

fāhr : Övünme, fazilet, şeref. -1-[Ar]

f. 176b/3

fā'ide : Fayda. -5-[Ar]

f.- 149b/14, 151b/3, 156a/11,

166b/10, 178b/13

fakīr : Zengin olmayan. -1-[Ar]

f. 150a/4

fāl : Uğur, talih. -2-[Ar]

f.- i 140b/6, 177b/10

fānūsıhayāl : Hayal feneri. -1-

f. 121b/13

fāriğ : Vazgeçmiş, çekilmiş.

-2-[Ar]

f. 131a/12, 152a/3

fāris : Atlı. -1-[Ar]

f.- i 124a/3

fark : Ayrılık, başkalık. -2-[Ar]

f. 170b/13

f.+ına 164b/10

fart : Aşırı, aşırılık. -1-[Ar]

f.- ı 180b/12

farz : Gerçek olarak kabul edilen bir tahminde bulunma. -1-[Ar]

f. et- 155b/9

fāsık : Allah'ın emirlerini tanımayan, günah işleyen. -1-[Ar]

f.+larınca 170a/1

fasıla : Aralık, ayıran şey. -3- [Ar]

f. 130b/10, 172a/7, 173a/4

fāsıde : Kötü, fena, yanlış. -1- [Ar]

f. 200b/11

fātih : Fetheden. -1-[Ar]

f.- i 191b/12

fayşal : Kesin hüküm. -1-[Ar]

f. 182b/10

feli'llāhi'lminne : Minnet Allah'a mahsustur. -1- [Ar]

f.- li'llāhi'lminne 130a/7

febihā : Ne âlâ, ne güzel. -2- [Ar]

f. 162a/5, 173b/5

fecere : Fücür sahipleri. -1-[Ar]

f. +de 125b/3

fecr : Sabaha karşı. -1- [Ar]

f.+e 130b/12

fedā : Gözden çıkarma. -6-[Ar]

f. 127a/4, 127b/6, 147b/4,

168a/8, 196a/6, 202b/1

fehīm : Zeki, anlayışlı, akıllı kimse.

-1- [Ar]

f. +leri 199a/2

fehmi : Anlama, anlayış. -2-[Ar]

f. 121b/4, 153a/13

fehmi : Fehme mensup. -1-[Ar]

f. 153a/14

fehvā : Mânâ, anlam. -1-[Ar]

f.+sı 167b/6

fehvasınca : Sözü gereğince. -7-[Ar]

f. 135b/10, 142a/4, 147b/13,

167a/11, 180b/15, 199b/11, 206a/12

- felâṭūn** : Kişi adı.
f. 185a/5
- felâṭūn** : Felatun gibi düşünenler. -2-
f. fīṭnat 208a/10
f. ḥīred 129b/14
- felek** : Gökyüzü, sema. -3- [Ar]
f. 139a/9, 210a/11
f. +e 205b/12
- fenn** : Çeşit, sınıf, tabaka. -1- [Ar]
f. 139a/2, 185a/3
- ferāḡ** : Vazgeçme, bırakıp terketme.
-2-[Ar]
f. 127b/12, 159a/12
- ferāḡat** : Vazgeçme, el çekme. -1-[Ar]
f. 192a/11
- ferah** : Gönül açıklığı. -3[Ar]
f. 121a/14, 128b/3
f.- me 'āl 171b/4
- ferāmūṣ** : Unutma, hatırdan çıkma.
-3-[Far]
f. 125a/8, 174b/7, 175a/15
- ferāset** : Anlayışlılık, çabuk seziş.
-1-[Ar]
f. +de 153a/13
- fercām** : Akıbet. -3-[Far]
f. 123b/5, 163a/2, 168b/6, 171b/13
f. +uñ 185a/14
- ferdiāferī** : Hiç kimse. -1-[Ar]
f. +deden 202a/10
- ferdā** : Yarın, yarınki gün. -1-[Far]
f. 182b/4
- ferhād** : Kişi adı. -1-
f. 194b/1
- ferḡunde** : Mübarek, mesut, kutlu, mutlu. -1- [Far]
f. 190a/4
- feribān** : ? -1-
f. 176a/10
- fermān** : Emir, buyruk. -8-[Far]
f. 140b/6, 157b/9, 159a/13, 159b/15, 171a/2, 175b/6, 202a/15, 208a/9
f. +larına 154a/14, 198a/2
- fermānfermā** : Hükümü geçen. -1-[Ar]
f. 120b/12, 131b/6, 175b/6
- fersā** : Yoran, mahveden. -1-[Far]
f. kılmam 121a/7
- fersūde** : Eskimiş, yıpranmış elbise.
-1-[Far]
f. 168b/7, 169b/4
- feryādress** : Feryad edenin imdadına yetişen. -1-[Far]
f. 210a/6
- fesād** : Bozukluk. -7-[Ar]
f. 152b/3, 157a/10, 161a/5, 200b/1
f. +e 159a/8, 178a/14
f. +uñ 160b/13
- feṣāḡat** : Açık ve güzel ifadeli konuşma.
-4-
f. 124a/7, 141b/6, 141a/7, 164b/4
- fesāne** : Asılsız hikāye. -1-[Far]
f. 182a/14
- fesh** : Bozma, bozulma. -1-[Ar]
f. 145b/9
- feth** : Açma, açılma. -5-[Ar]
f. 191a/11, 191b/7, 192b/10, 201a/5, 201a/7
- fethibāb** : Kapı açmak. -1-
f. 201a/10
- fevā'id** : Menfaatlar. -1-[Ar]
f. cemīle 186b/12
- fevt** : Elden çıkarma, kaçırma.
-1-[Ar]
f. 155b/12
- fezā** : Korkma, bağırığ çağırma.
-1- [Ar]

- f. 141a/7
fezāhat : Rezillik, edepsizlik. -1- [Ar]
 f. 194a/2
fırşat : Uygun zaman. -1-[Ar]
 f.+ dur 203b/12
 f.+larında 195a/5
fiḥām : İtibar sahibi kimseler. -1- [Ar]
 f. 205a/3
fıkr : Fikir, düşünce. -5-[Ar]
 f.- i 195a/4, 201b/12, 202a/6
 f.+inden 198b/6
 f.+iyle 195b/2
fıkrıdakik : İnce, naz, k düşünce.
 199a/5,
fımāba'd : Bundan böyle. -1- [Ar]
 f. 198a/15
firār : Kaçma, nizamsız ortadan
 kaybolma. -17-
 f.131a/5, 133a/13, 133a/14, 133a/15,
 133b/2, 133b/6, 145b/13, 146b/12,
 147b/7, 153b/12, 184b/4, 188b/15
 f.+a 198a/5, 198b/3
 f.+e 204a/13
 f.+en 137b/10, 206b/7
firāvān : Çok bol, fazla. -2- [Far]
 f. 176a/2, 183b/15
firāz : Yokuş, çıkış. -2-[Far]
 f. 128a/12, 155b/1
firifte : Aldatılmış, kandırılmış.
 -6- [Far]
 f. 125b/11, 128b/9, 136a/13,
 149a/14, 163b/13, 166a/10
firistāde : Peygamber. -2-[Far]
 f. 158b/4, 209b/9
firüz : Mesut, mutlu. -1- [Ar]
 f.137a/6
 f.+da 204a/13
 f.+dan 187a/15
 f.+ından 124a/12
firūze : Mavi renkli, değerli bir yüzük
 taşı. -1-[Ar]
 f. 165a/12
fiten : Fitneler. -3-[Ar]
 f. 150a/8, 166b/5, 182a/15
fitne : Bela, mihnet, sıkıntı, ayartma,
 bozma. -15- [Ar]
 f.122b/4, 151a/6, 157a/11, 158b/3,
 162a/13, 172a/8, 150b/15, 155a/4,
 148b/6, 172a/1, 158a/4, 134a/10, 163b/3
 f.+leri 195b/5
 f.+ye 173a/8
fitrāk : Terki kayışı. -9-[Far]
 f. 123b/7, 128b/13, 181a/1,
 155b/10, 159a/11, 131b/12, 138a/1
 f. ol 196a/1
fi'laşl : Aslında. -2[Ar]
 f. 147b/1, 196a/3
fi'nnār : Cehennem ehli. -1-
 f.- nār 162a/7, 179a/7
fi'ssaḳar : ? -3-
 f. 162a/7, 170a/7, 179a/7
fuād : Kalp, gönül. -5- [Ar]
 f. 130a/2, 181a/4, 184b/5
 f.+ından 182b/2
 f.+umda 153b/14
fuḳarā : Fakirler. -1- [Ar]
 f. 144b/11
funūn : Fenler, bilimler. -1-
 f.+ımızı 129a/4
furşat : Uygun zaman. -2-[Ar]
 f. 155b/12, 195b/10
furūğ : Işık, nur, parlaklık. -6-
 f. 124a/14, 130a/2, 140a/15
 166a/8, 175a/6
 f.+larına 163b/13
furūşlīg : ? -1- [Far]
 f.+ı 131a/8
fuzūlāne : -1-

f. 194b/14
fuzûlî : Lüzumsuz. -1-[Ar]
 f. 129b/8
füsûn : Sihir, büyü. -1-[Far]
 f. 126b/12
fütâdegân : Düşmüşler. -1-[Far]
 f. 169b/15
fütür : Zayıflık, gevşeklik. -1-[Ar]
 f. 124b/14

G

ğaddâr : Zulmeden. -1-[Ar]
 ğ. 190b/10
ğadr : Hainlik, vefasızlık. -1-[Ar]
 ğ.- engîzi 168a/13
ğaflet : Boş bulunma, dalgınlık.
 -1-[Ar]
 ğ.+de 153a/2
ğāh : Zaman bildiren edat. -13-[Far]
 g. 134a/11, 147b/7, 147b/9,
 164b/7, 164b/9 168a/5, 174a/11,
 174a/12, 185b/5, 195b/6
ğā'ibāne : Haberi olmaksızın tanımak.
 -1-
 ğ. 172b/3
ğalaṭ : Yanlış, yanılma. -2-[Ar]
 ğ. 167b/13
 ğ. +ların 182a/8
ğalebe : Galip gelme. -1-[Ar]
 ğ. 147b/4
ğālib : Üstün gelen. -1-[Ar]
 ğ. 190b/1
ğālibā : Görünüşe göre. -1-[Ar]
 ğ. 190b/11
ğāliye : Boya olarak kadınlarca saçlara
 sürülür. -1-[Ar]
 ğ. 130a/6
ğam : Keder, tasa. -4-[Ar]
 ğ. 168a/3, 190b/7, 192a/1

ğ.+ uñ 136b/8
ğamhāne : Kaygı, tasa yurdu. -1-
 ğ.+müz 141a/7
ğamze : Süzgün bakış. -5-[Ar]
 ğ. 166a/1
 ğ.+ñ 130a/13, 130a/14, 142b/12,
 142b/13
ğarābet : Gariplik, tuhaflık. -1-[Ar]
 ğ. 169a/12
ğarā'ib : Tuhaf, şaşılacak şeyler.
 -1-[Ar]
 ğ.- i 156a/14
ğarām : Aşk, sevdâ, şiddetli arzu.
 -2-[Ar]
 ğ. 148b/8, 168a/5
ğarāyim : ? -1-
 ğ. 178b/7
ğāret : Akın, düşman toprağına yağma
 için yapılan saldırış. -3-[Ar]
 ğ. 198a/11, 200b/5
 ğ.+e 195b/9
ğarīb : Kimsesiz, zavallı. -3-[Ar]
 ğ. 181b/15
 ğ.+ üñdür 135b/12
ğark : Suya batma, batırma. -7-[Ar]
 ğ. 123b/13, 143b/4, 162b/7,
 175a/9, 182a/11, 208a/2
 ğ.+a 191b/10
ğarrā : Alnında beyaz bir lekesi,
 akıtması olan. -2-[Ar]
 ğ. 162b/9, 177b/7
ğaşb : Zorla alma. -1-[Ar]
 ğ. 198a/11
ğassāle : Ölü yıkayan. -1-[Ar]
 ğ. 126b/14
ğāyet : Nihayet, son. -5-[Ar]
 ğ. 126b/11, 140b/12, 149a/4,
 152b/12, 162a/9
ğayetü'l ġāye : En son derecede.

- 1-[Ar]
ğ. 197b/12
- ğayr** : Ayır, başka. -13- [Ar]
ğ.- ı 129b/11, 140b/4, 143a/10, 147b/1, 151a/2, 171a/12, 178b/14, 185a/15, 190b/9, 199a/1, 205b/1, 208a/5, 209a/6
- ğayret** : Çalışma, çabalama. -20- [Ar]
ğ. 125b/3, 128a/6, 137b/3, 153b/14, 178a/9, 184a/11, 197a/3, 203b/14
ğ. 185a/11, 185b/4, 201b/11, 205b/5, 185b/14, 136b/12, 147b/4, 157b/14, 168a/11
ğ. 155a/8, 194b/13, 195a/14
ğ.+imiz 200a/12
- ğayretullah** : Allah'ın, kulunu muhabbeti sebebiyle gayrdan esirgeme husûsundaki gayreti. -1-[Ar]
ğ. 126b/8
- ğayûr** : Gayretli, çok çalışkan. -6- [Ar]
ğ. 177b/15, 190a/4, 191a/10, 191b/1, 191b/15
g.+a 170a/2
- ğazâ** : Din uğruna savaş. -1-[Ar]
ğ. 191a/12
- ğazâb** : Kızma, hiddet, öfke. -6- [Ar]
ğ. 147b/15, 156b/10, 171a/6, 200b/5
ğ.+ları 137b/4, 198a/14
- ğazâle** : -5- [Ar]
ğ. 123b/6, 138a/1, 139a/12, 175a/11, 180b/15
- ğâzi** : Unvan -3[Ar]
ğ. 201a/5, 207b/11
ğ.+ nüñ 200a/1
- gazve** : Akın, cenk, savaş. -3- [Ar]
ğ. 191a/13, 191b/2, 191b/4
- geç** - : Geçmek. -5-
g.151a/5, 159b/3, 170a/1, 176b/13, 189b/8
- gedikli** : Unvan. -1-
g. 194b/7
- gel** - : Gelmek. -152-
g. 120b/9, 120b/15, 121a/1, 121b/5, 122a/7, 122a/13, 123a/5, 124a/1, 124b/14, 125b/8, 127a/12, 129a/4, 129b/2, 130b/4, 131a/11, 132a/4, 132a/6, 132b/2, 132b/4, 132b/14, 133a/9, 134a/13, 135a/10, 136b/10, 137a/2, 137b/9, 137b/10, 139a/9, 139b/4, 141a/5, 141a/7, 141a/8, 141a/9, 141a/10, 141b/9, 141b/13, 142b/3, 143a/10, 143a/12, 143a/13, 143b/1, 145a/6, 145a/9, 145b/15, 146a/1, 146b/1, 146b/3, 147a/2, 147a/14, 147b/8, 148a/3, 148a/10, 149a/3, 149b/5, 149b/10, 151b/1, 152a/12, 152b/11, 152b/12, 153b/7, 154a/1, 154b/10, 155a/1, 155a/12, 155b/7, 155b/15, 157b/6, 157b/10, 158a/2, 158a/4, 158a/12, 158a/15, 161a/14, 161b/12, 162a/5, 162a/12, 163a/8, 163b/8, 164a/10, 164a/13, 164b/11, 164b/13, 164b/14, 164b/15, 165a/6, 165a/8, 165a/9, 165b/8, 165b/9, 165b/10, 165b/11, 165b/14, 167a/12, 168b/12, 168b/13, 169a/3, 169a/10, 169a/15, 169b/5, 170a/14, 170b/15, 171b/14, 172a/3, 173b/5, 174a/8, 174a/15, 174b/15, 175a/2, 175a/3, 175a/13, 175a/14, 176b/11, 177b/9, 179a/1, 179a/5, 179b/4, 179b/5, 179b/15, 180a/8, 181b/13, 182b/6, 182b/14, 183a/5, 183a/11, 189a/5, 191b/4, 194b/14, 197a/5, 199b/13, 200a/7, 203a/14, 203a/15, 203b/2, 204b/9, 205a/8,

206a/10, 206b/2, 207b/2, 208a/7,
208b/2, 208b/13, 210a/2
huşûle g. 181a/7
zarar g. 179b/15, 180a/2
g.-ür 154a/9, 175a/2, 180a/2
gelibolu : Yer adı. -1-
g. 184b/13
gelügîr : Boğazdan geçmesi güç olan
şey. -2- [Far]
g. 134a/7, 178a/6
gemerek : Yer adı. -3-
g. 209b/13
g.+li 209b/13
g.+de 210a/1
genc : Unvan. -15-
g. 194b/6, 194b/7, 194b/12,
195a/13, 196a/10, 199a/13, 200a/2,
200a/8, 200b/10, 201b/15, 203b/15,
203a/11, 203b/3, 203b/11, 203b/12,
204b/11, 205a/9
gencor : Unvan. -2-
g. 142a/6, 149a/3
gencori : Unvan. -1-
g. 141b/12
ger : Eğer kelimesinin kısaltılmışı.
-1-[Far]
g. 148a/11
gerçek : Doğru, hakiki. -1-
g. ol 176b/3
gerçi : Her ne kadar. -3- [Far]
g. 175a/14, 177b/7, 184b/2
gerd : Toz, toprak. -3-[Far]
g. 121b/15, 184a/4, 184b/4
gerden : Boyun. -9-[Far]
g.dirâz 131b/11
g.155b/15, 181b/13, 206b/4
g. 147a/2, 158a/13, 175a/8
g.+nin 167b/14

g.+ine 180a/3
gerdiş : Dönüş, dönme. -1- [Far]
g. 210a/11
gerek - : Lazım olmak. -51-
g. 122b/1, 125a/7, 126b/4,
128b/5, 128b/6, 131a/9, 131b/7,
132a/10, 132b/12, 133b/13, 138b/9,
138b/10, 141b/15, 143b/1, 150b/10,
156a/11, 157b/10, 158b/12, 159b/10,
159b/11, 163b/15, 166b/9, 166b/12,
170b/9, 170b/14, 176a/1, 176a/7,
177b/3, 180a/1, 188b/11, 190a/5,
190a/6, 190a/8
endişe g. 120b/6
136b/13, 142b/5, 143a/2, 145a/12,
145a/13, 146a/5, 174a/2
geri : Arka, ard. -3-
g. 122a/14, 137a/10, 190b/8 ,
204a/11
g.+ye 195b/10
germ : Sıcak. -1-[Far]
g. ol 173a/11
gerü : Arka, ard. -1-
g. 163a/5
geştügüzâr : Gezip dolaşmak.
-4-[Far]
g. 167a/11, 194a/3, 197a/9,
200b/7
getür - : Getirmek. -28-
g. 121a/4, 121a/10, 123a/12,
126b/4, 129a/7, 133a/4, 145b/12,
147a/14, 153b/1, 156b/1, 159a/10,
159b/13, 160a/9, 160b/7, 161b/2,
162a/4, 171a/12, 172a/6, 172b/9,
172b/14, 173a/13, 173b/4, 173b/10,
174b/3, 195b/14, 202b/13, 203b/14,
207b/3
gevher : Elmas, cevher. -1-[Far]
g. 176a/14

gezend : Zarar, ziyan. -1-[Far]

g. 179b/15

ġinā : Usanç, bıkkınlık. -1-[Ar]

ğ. 142a/10

ġirbāl : İri delikli elek. -1-[Ar]

ğ. 121b/12

ġırra : Gururlu. -1-[Ar]

ğ. 166a/9

ġıyābetü'lcüb : ? -1-

ğ.193b/10

gibi : Gibi, benzer. -68-

g. 123b/9, 124a/4, 124a/6,
124b/12, 125b/8, 126a/2, 126b/14,
127b/15, 128a/10, 128b/15,
129a/13, 131b/11, 131b/13, 134a/7,
134a/8, 135b/7, 135b/10, 136b/13,
37b/5, 139a/9, 139a/14, 142b/5, 143a/2,
143a/10, 143b/10, 145a/12, 145a/13,
147a/3, 148a/4, 148a/13, 150b/15,
152a/12, 155a/4, 155a/9, 156a/6,
157a/12, 158b/1, 159a/12, 162a/2,
164a/8, 164b/8, 165a/5, 165a/13,
165b/15, 166b/8, 167b/12, 168a/1,
169a/7, 169a/13, 174a/2, 174a/8,
175b/7, 176a/15, 176b/9, 176b/12,
178b/11, 180a/6, 180a/14, 182a/7,
183a/7, 183b/1, 184a/14, 195b/4,
196a/9, 200a/1, 201a/8

gice : Gece. -13-

g. 121b/1, 142b/1, 148b/13,
151a/5, 153a/3, 170a/13, 174a/11,
183b/9, 198a/11, 203a/12

g.+de 206b/15

g.+lerde 201a/2

g.+lik 142a/13

gid - : Gitmek. -15-

g. 180b/10

g.-elim 127a/12

g.-en 149a/1

g.-er 154a/9, 164a/12

g.-erek 150b/15

g.-erim 134a/13

g.-ersem 149b/15

g.-ersüñ 178b/10

g.-erüm 171a/6

g.-erüz 143a/13, 203b/1

g.-eydi 171b/14

g.-eyim 131a/13

g.-üp 174b/14

gir - : Girmek. -9-

g. 121b/10, 123a/6

ħalvete g. 177a/13

g-dikde 127a/9

g.-dükde 180a/5

g.-meyüp 199b/13

g.-üp 144a/8, 144b/5, 173b/2

g.-ürler 131a/1

ġir : Tutan, tutucu. -3- [Far]

g. 123a/15, 125b/5

g.-gerden 140a/6

girān : Ağır, sert. -2-[Far]

g. 179a/5, 201b/11

gird : Yuvarlak. -3-[Far]

g. 121a/1, 130a/3, 180b/2

girībān : Elbise yakası. -16-[Far]

g. 123b/9, 132b/6, 133a/3,
135b/15, 140a/10, 147b/3, 150a/1,
156b/11, 159b/3, 164a/14, 192a/10,
202b/7, 173a/6, 181a/3, 206a/13

g.+ıñuzda 139b/12

giriḡār : Tutulmuş, yakalanmış.

-6- [Far]

g. 124b/10, 132b/6, 134b/4,
148b/1, 156a/11, 161b/4

giriḡbend : Düğümcü. -1-[Far]

g. 122b/9

giriḡġir : Düğümlü, dolaşık. -4-[Far]

135b/8, 163b/9, 201b/6

- g. ol 182b/8
- girişme** : Naz, işve. -2-[Far]
g. 124a/3, 124b/13
- girîve** : Çıkmaz yol. -3-[Far]
g. 121b/15, 180b/2, 184b/4
- girîzân** : Kaçıcı, kaçan. -2- [Far]
g. 133a/15, 172b/10
- giryân** : Ağlayan. -2-[Far]g. 168a/5,
- gîsû** : Omuza dökülen saç. -4-
[Far]
g. 121b/11, 124b/15, 168a/12, 179b/3
- git -** : Gitmek. -47-
G. 122a/3, 123b/10, 126b/2, 128b/14, 177a/2, 206b/5
g. 122a/4, 122b/4, 122b/6, 127b/7, 171b/8, 172a/10, 172b/10, 173a/7, 174b/4, 174b/9, 176b/7, 179a/4, 179a/10, 180b/1, 203b/10, 204a/11
g.-di 141b/11, 151a/5, 151a/9, 156a/7, 158a/14, 165b/6
g. -dikce 148b/7, 164b/9, 166b/4
g.-diler 152a/7, 135b/12
g.-meden 147b/3, 149b/12, 168b/14
g.-mege 129a/3, 129b/8, 131a/15, 163b/14
g.-mem 126a/13, 154a/2, 172b/10, 176a/6, 177a/7
g.-mez 141b/6
g. -sün 174b/12
- giy -** : Giymek. -2-
g. 123b/15
g.- señüz 143b/1
- giyâh** : Nebat. -1-[Far]
g.- ı 134a/14
- gizlice** : Gizli olarak. -1-
g. 162b/1
- gonca** : Açılmamış çiçek. -2- [Far]
- ğ. 126a/2, 136a/12
- goncainevhîz** : Yeni çıkmış gonca. -1-
ğ. gülistân 123b/6
- goncainevhâste** : Yeni bitmiş gonca. -1-
ğ. 120b/14
- gök** : Gök. -1-
g. 175b/2
- gönder -** : Göndermek. -16-
g. 154a/8, 169a/3, 171b/11, 196b/5, 200a/3, 204b/12
g.-di 141b/9
g.-diler 140a/1
g.-eceedür 151a/8
g.-ilen 207a/1
g.-ilmegin 192b/4
g.-ilmesine 156a/7
g.-mege 148b/10, 171a/4
g.-mezler 152b/15
g.-sünler 141b/15
- göñül** : Kalpte oluşan duyguların kaynağı. -3-
g. 135b/13
g.+lerden 190b/7
g.+lerinde 136b/12
- gör -** : Görmek. -31-
g. 123a/12, 123b/11, 123b/13, 127a/11, 179a/3, 179a/4, 180a/3, 192a/2
g.-di 130a/3
g.-dükde 121a/9, 137b/2, 143b/6, 174b/7
g. -dükleri 144a/12
g.-düklerinde 175a/2, 204a/5
g.-düm 150a/6, 155a/2
g.-elim 129b/2
g.-enler 191b/14
g.-mediler 138b/13
g.-medüm 128a/6
g.-meli 166b/10
g.-meyüp 182b/4

- g.-müş 124a/4
g.-sün 172a/14
g.-sünler 162a/15
g.-üp 126a/14, 126b/7, 203b/11
g.ürlerse 154a/15
göre : Gereğince, bir şeye uygun olarak.
-16-
g. 126b/1, 131b/6, 142a/15, 142b/6, 143a/8, 148b/8, 158b/8, 158b/14, 162b/2, 167a/8, 169b/9, 171b/1, 193b/6, 196a/15, 205a/5
g. ihtimām 120b/2
görün- : Görünmek. -2-
g.-ür 177b/7
g.-düm 152b/6
görül- : Görülmek. -3-
g.-mege 197b/8
g. 199a/4
g.-meyecek 200b/14
görüŧ- : Görüŧmek. -1-
g.-üp 167a/7
göster - : Göstermek. -11-
g. 123a/4, 126b/13, 191a/15
g.-di 153b/2
g.-erek 143b/5
g.-ilmek 193a/15
g.-irler 129a/10
g.-irŧe 172b/14
g.-ŧe 134b/11
g.-üp 158a/13, 196a/14
götür - : Götürmek. -7-
g. 122a/5, 168a/4, 203a/6
g.- üñ 120b/10
g.-sünler 148a/11
g.- üñ 169a/5
g.-üp 169a/4
göz : Görme organı. -5-
g. 177b/8
g.+i 194b/7
g.+lerine 165b/15
g.+üm 150a/6
g.+ün 204a/9
gu : Söyleyen -2-[Far]
g. 139a/9, 155b/11
ğubār : Toz. -5- [Ar]
ğ. 165b/15, 176a/15, 179b/12, 184a/5
ğulām : Esir. -4-[Ar]
ğ. 148a/14, 165b/4, 204a/12
ğ.+lardan 203a/6
ğulüvv : Haddini aşma. -2-[Ar]
ğ. 195b/2, 204a/6
ğumūm : Kederler. -2-[Ar]
ğ. 166b/6, 171b/8
ğünāğün : Renk renk, türlü türlü.
-2-[Far]
g.- āğün 123b/14, 149a/2, 162b/7
ğün : Renk. -1-[Far]
g. 206a/4
ğüne : Türlü, gidiŧ, yol, tarz. -10-[Far]
g.+e 120b/3, 144a/3, 152b/6, 153b/4, 155a/5, 157b/4, 158b/7, 161a/15, 196b/13, 203a/1
ğurāb : Karga. -3-[Ar]
ğ. 169a/12
ğ.+a 169a/11
ğ.+dan 135b/7
ğurūr : Kendini yüksek ve değerli tutma hissi. -1- [Ar]
ğ. 176b/4
ğuruŧ :Kuruŧ. -2-
ğ. 186a/2
ğ.+a 209b/3
ğuş : Kulak. -17- [Far]
g. 125b/1, 125b/14, 175a/9, 179b/11, 198a/2 ,144a/11, 147a/3,

149a/11, 150b/12, 155b/2, 158a/14,
164b/1, 168a/9, 172a/14, 181b/14,
193b/4

g.+ımız 153b/9

güşenişin : Köşeye çekilen. -1-

g. 181b/3

güşiş : Çalışma, çabalama. -2-[Far]

g. 138b/14, 200b/12

gūy : Yuvarlak şey. -2- [Far]

g. 152a/6, 174a/5

gūyā : Sanki diyelim ki. -4- [Far]

g. 124a/5, 132b/3, 148a/1,
167b/15, 183a/6

gücekli : Unvan. -4-

g. 200a/2, 200a/8, 200b/9,
203b/8

gücekliogli : Unvan. -5-

g. 194b/6, 203b/4

g.+na 204b/11

g.+nuñ 205a/9

g.unuñ 204a/4

gūdāz : Yakan, mahveden. -5- [Far]

g. 136b/5, 154a/3, 167b/1,
178a/2

g.+ına 135a/3

güft : Söz, lakırdı. -5- [Far]

g. 139a/9, 148a/12, 150b/7,
155b/11, 171b/6

güftār : Söz. -1-[Far]

g.-ı 129b/5

gül : Çiçek. -8-[Far]

g. 125b/2, 136a/12, 175a/3,
176a/3, 184b/1, 190b/6, 137a/10, 209a/8

gülbāng : Eskiden tekkelerde, ayin sırasında, saraylarda muayyen merasim sırasında hep bir ağızdan yüksek sesle okunan ilahi veya dua. -3-[Far]

g. 128b/2, 136b/5, 205b/12

gülbün : Gül köklü, gül biten yer.

-2-[Far]

g. 168a/7, 127a/3

gülçin : Nazlanan, naz eden.

-1-[Far]

g. 125b/15

gülendām : Gül boylu, nazik, güzel endamlı. -1-[Far]

civānı g. 165a/14

gülgeşt : Gül seyri, gül gezintisi.

-1-[Far]

gāh g. 164b/7

gülinevhāste : Yeni yetişen gül. -1-

g. 130a/11

gülistān : Gül bahçesi, gül tarlası. -2-

[Far]

goncainevhiz g. 123b/6

ki g. 120b/14

gülmih : Kapı kanatlarına, dolap kapaklarına, çivi altına konulan pul, kabara. -1- [Far]

encümi g. 174a/9

gülşen : Gül bahçesi. -1- [Far]

hāstei g. 134a/4

gümkerde : Adı, sanı kaybolmuş.

-1-[Far]

g. 193b/10

gümān : Sanma, sezme. -1- [Far]

g.-ı 201b/5

gümāšte : Vezir. -3-[Far]

g. 120b/1, 127b/14, 176b/14

gümrah : Yolunu şaşırmış.

-4-[Far]

g. 160a/4, 160a/15, 163a/14,
165a/3

gün : Gün. -32-

g. 134a/15, 136b/9, 141a/4,
157a/12, 160a/8, 160a/14, 164b/2,

164b/11, 164b/13, 170a/14, 183a/2,
183a/10, 195b/7, 207a/6, 208b/11,
210a/13

g.+ ünde 184b/11

g.+de 199b/2

g.+den 125a/10, 184a/12,
190a/15, 195a/9, 206a/3, 210a/1

g.+e 125a/10, 190a/15, 195a/9,
196a/7, 206a/3

g.+ki 127a/8

g.+leri 166a/2

g.+üñ 173b/15

güncāyīş : Sığma , sığışma. -1- [Far]

g.+inde 126a/4

gündüz : Günün sabahtan akşama kadar
süren aydınlık kısmı. -1-

g. 170a/13

gürāzān : ? -1-

g. 123b/9

gürgān : İran'da bir yer. Aksak
Timur'un lakabı. -1-[Far]

g.- ı 128b/15

gürisne : Aç, fakir. -1- [Far]

g.- çeşmlerden 142a/5

gürisnegān : Açlar, fakirler. -1- [Far]

g. 128b/15

gürizān : Kaçıcı, kaçan. -1- [Far]

g. 131a/2

gürūh : Bölük, takım. -6- [Far]

g.- ı 128b/2, 144a/2, 168a/12,
178a/3, 195b/13, 198b/10, 207a/7

güsiste : ? -1-

g. 148b/4

güster : Yayan. -1- [Far]

g. 179b/13

güşā : Açan, açıcı. -1- [Far]

g.- yı 183b/13

g.+ya 158a/9

güşād : Açma , açılma. -1- [Far]

g. 201b/5

güşāde : Açılmış, açık olan. -4- [Far]

g. 167b/7, 178b/4, 189b/9,
201a/3

güzāf : Bihude, boş. -1- [Far]

g. 203b/5

güzār : Geçme, geçiş. -2-[Far]

g. 138b/6

g.+lığın 207b/13

güzel : Güzel, iyi, hoş. -9-

g. 132b/15, 143a/13, 145b/12,
153b/1, 173b/1, 174b/2, 182b/11

g.+ce 147b/2

g.+ler 162a/14

güzer : Geçme, geçiş. -2- [Far]

g. 172a/13, 183b/6

güzerān : Geçici, geçen. -1- [Far]

g. 159b/5

güzeşte : Geçmiş. -1-[Far]

g.+leri 197a/15

güzide : Seçmiş, seçilmiş. -2-

[Far]

g. 143a/4, 189a/15

H

h'āb : Uyku, rüya -1-[Far]

h. 201a/1

habāset : ? -5-

h. 198a/4, 198b/1, 206a/15,
208a/1

h.+lerine 200b/1

habbe : Taneler. -1- [Ar]

h.- i 157b/10

habbezā : Takdir edatı. -1- [Ar]

h. 190a/4

haber : Bilgi. -10- [Ar]

h. 158b/14, 164b/15, 167b/3,
169b/9, 178b/6, 182b/5, 183a/12,
195b/14

- h.+i 150b/12
h.+in 151a/8
hābiş : Bağışlanan şey. -1- [Ar]
h.+ler 197b/2
hābl : İp, halat. -1-[Ar]
h.- ı 130a/2
hāblimetin : Kurtuluş yolu. -1-
h. 122b/8
hābnās : Yer adı. -1-
h. 198a/7
hacālet : Utanma, şaşırma.
-1-[Ar]
h.+imüz 151b/8
hācet : İhtiyaç, lüzum. -7- [Ar]
h. 137b/15, 139b/14, 142a/2,
154b/12, 155b/9, 200a/14
h. kal 122a/2
hācı : Unvan. -5-
h. 134b/2, 203a/7, 203b/7,
203b/10, 204a/3
hāciz : Ayıran, bölen. -1-[Ar]
h. 198b/15
hacle : Gelin odası. -1-[Ar]
h. 130a/12
hādāset : Evvel, önce. -1-[Ar]
h. 163b/7
hadd : Sınır. -2- [Ar]
h. 136b/3, 198a/12
h.+i 183a/1
h.+im 152b/4
hademe : Hizmetçiler. -5- [Ar]
h. 142a/8, 148a/5, 16
h.+si 187b/11
h.+sin 144b/4
hadiķa : Bostan. -2- [Ar]
h.- i 135b/14, 168b/10
hādim : Hizmet eden. -1-[Ar]
h. 174a/12
hādimü'lharemeynü'sşerīfeyn : Osmanlı
padişahlarına verilen bir unvan. -1-[Ar]
h. 144b/12
hadrā : Daha yeşil. -1- [Ar]
h. 157b/10
hadşe : Vesvese. -1-[Ar]
h. 133b/15
hāfiz : Koruyan, muhafaza eden. -1-
[Ar]
h.+ in 195b/8
hafide : Kız torun. -1-[Ar]
h. 177b/8
hafıyye : Gizli polis. -1-[Ar]
h. 152a/15
hāherī : Kız kardeşlik, hemşirelik.
-1-[Far]
h.+ ni 169b/8
hā'il : Korkunç. -2-[Ar]
h. 175a/7, 198b/15
hak : Allah, Tanrı. -8-[Ar]
h. 129b/3, 140b/8, 152a/6,
190a/13, 190b/2, 194b/13, 205b/4
h. eyle 210a/7
hāk : Toprak. -19-[Far]
h. 202b/13
h.büs 207b/6
137a/12, 166b/8
h.129b/14, 143a/10, 158b/3,
169b/3, 171a/4, 175b/15, 176a/15,
178a/8, 181b/8, 183b/14, 184a/5,
204b/12, 204b/13
h. 168a/12
hākān : Unvan. -3-
h. 144b/12, 145a/2
h.+i 132b/6
hakāyık : Doğru olan asıllar. -1- [Ar]
h. 166a/13
hakikat : Bir şeyin aslı. -1- [Ar]
h. 209a/10

ḥākileyeksān : Yerle bir olmak. -1-

ḥ. 127b/4

ḥakkında : Hakkımda, ilgili olarak. -7-

ḥ. 144b/11, 156b/10, 185b/9,
195a/2, 196b/15, 198b/9

ḥ. +n 189a/4

ḥāksār : Toz, toprak içinde kalmış. -1-

[Ar]

ḥ.+ uñ 127a/9

ḥāl : Şimdi zaman, geçmiş ve gelecek olmayan zaman, oluş, durum.

-28- [Ar]

ḥ.- i 144a/8, 169a/1, 171b/3,
200b/15, 204a/5, 160b/3, 167a/1,
169a/15, 178b/4, 193a/6, 205a/5

ḥ.+de 133a/15, 193b/2, 203a/2,
205b/9

ḥ.+den 192a/16

ḥ.+e 126b/1, 193a/9

ḥ.+ine 124b/7, 143a/8

ḥ.+ini 129a/12

ḥ.+i 137a/15, 162a/7, 171b/12,
179a/15, 198b/6, 203b/11

ḥ.+lerinde 197a/14

ḥālā : Şimdi, henüz. -6- [Ar]

ḥ.130b/5, 132b/2, 146b/12,
151b/6, 192b/12, 197b/1

ḥalāş : Kurtulma, kurtuluş. -10-

[Ar]

ḥ. 135b/8, 136a/10, 172b/14,
173a/4, 175b/14, 207a/3

ḥ. itmege 120b/15

ḥ.+ına 138b/14, 143a/8

ḥ.+um 168a/13

ḥalāvet : Tatlılık, şirinlik. -2- [Ar]

ḥ. 129a/10

ḥ.- baḥş 166b/1

ḥālbuki : Öyle iken. -1-

ḥ. 130b/6

ḥaleb : Yer adı. -2-

ḥ. 186a/9, 189b/5

ḥalebü'sşehbā : Yer adı. -3-

ḥ. 184b/12, 186a/12, 186b/9

ḥalef : Memurlukta birinden sonra gelip onun yerine geçen kimse. -1- [Ar]

ḥ.- i 132b/13

ḥalel : İki şey aralığı, boşluk. -1- [Ar]

ḥ. 176b/12

ḥalelpezir : Halel bulucu. -1-

ḥ. ol 182b/7

ḥālet : Hal, suret, keyfiyet.

-2-[Ar]

ḥ. 124a/2, 193a/8

ḥālīk : Yaratıcı. -1- [Ar]

ḥ. 136a/4

ḥālid : Kişi adı. -1-

ḥ. 188a/6

ḥalk : Yaratma, yaratılma. -1-[Ar]

ḥ. 127b/14

ḥalk : Halk. -13- [Ar]

ḥ.+ı 188a/1, 188a/12, 188b/7,
188b/8, 189a/13, 189a/14, 189b/3

ḥ.+ındn 188a/10, 188b/5

ḥ.+ını 187b/12

ḥ.+ıyla 194b/4, 207b/5, 208b/2

ḥallü'aqd : İş bitirme. -1-

ḥ. 140a/10

ḥallālimüşkilāt : Zorlukları yenen. -1-

[Ar]

ḥ. 167b/5

ḥaltıyyāt : Yakışık olmayan sözler. -1-

ḥ. 176a/11

ḥalvet : Yalnız, تنها kalma. -11- [Ar]

ḥ. 152a/14, 152b/8, 153a/10,
177a/10, 177a/15, 181b/12

ḥ. buyur 201a/13

ḥ.+ e gir 177a/12

ḥ. eyle 121b/9

- h.+e 173b/2, 177b/11
- ḥalvetnişin** : Halvette, yalnızlıkta oturan. -1-
h. 181a/15
- ḥām** : Olmamış. -2- [Far]
h. 152a/3, 170b/5
- ḥamāʾil** : Tılsım. -2- [Ar]
h. 128b/14
h. 168a/2
- ḥamākat** : Ahmaklık. -2- [Ar]
h. 155a/6, 163b/2
- ḥamāme** : Güvercin. -2- [Ar]
h. 193b/4
h.+yi 183a/6
- ḥamd** : Tanrı'ya olan şükran duygularını bildirme -1- [Ar]
h. 197a/2
- ḥamduşenā** : Tanrı'ya olan şükran duygularını bildirme. -2-
h. 124b/5, 164a/8
- ḥāme** : Kalem. -5- [Ar]
h. 164b/4, 166a/15, 171b/5, 174a/4, 182a/15
- ḥamīde** : Eğrilmiş, bükülmüş. -1- [Far]
h. 166a/7
- ḥāmil** : Sahip. -1-[Ar]
h. 192b/11
- ḥamīm** : Yakın dost. -2-[Ar]
h. 148a/6, 180a/12
- ḥamīs** : Beşinci. -1-[Ar]
h. 188a/9
- ḥamiyyet** : Onur. -4- [Ar]
h. 153b/14, 168a/11
h.+leri 125b/4, 137b/2
- ḥammālete'lḥaṭāb** : Odun hamalı. -1-[Ar]
h.- ḥaṭāb 147a/3
- ḥāmūn** : Büyük sahra, düz ova. -1- [Far]
h. 132a/14
- ḥamūş** : Susmuş, sessiz. -1- [Far]
h. 126a/2
- ḥān** : Hükümdar, hakan. -7- [Far]
h. 144b/14, 171b/5 190a/13, 190b/1, 191a/1, 201a/5
h.+a 153a/7
- ḥan** : Han, kervansaray. -1- [Far]
h.+cı 203a/7
- ḥandān** : Gülen. -2-[Ar]
h. 168a/6, 180b/14
- ḥande** : Gülme, gülüş. -2-[Far]
h. 176a/8
h.künān 177b/15
- ḥāne** : Ev. -7- [Far]
h. 144a/7, 194b/1
h.+ nūn 144b/2
h.+sinde 184a/1
h.+sine 136b/10, 184a/3
h.+yi 198a/8
- ḥānedān** : Kökten asil ve büyük aile. -1- [Far]
h.+ı 166b/6
- ḥānmān** : Ev , bark, ocak. -1- [Ar]
h. 153b/11
- ḥānūmān** : Ev, bark, ocak. -1-
h.- ı 155a/10
- ḥār** : Diken. -1- [Far]
h.- ı 136a/12
- ḥargūş** : Tavşan -2- [Far]
h. 203a/15, 155a/5
- ḥārā** : Pek katı taş. -1- [Far]
h.+ ya 121a/7
- ḥarāb** : Yıkık, viran -1- [Ar]
h. eyle 176b/7
- ḥarābenderḥarāb** : Büsbütün bozulmuş. -1-
h. ol 205a/12

- ḥarāmzāde** : Hileci, namussuz. -1-
ḥ.+lerle 174a/14
- ḥarām** : Dince yasak edilmiş şey. -1- [Ar]
ḥ. +dır 127a/14
- ḥarāret** : Sıcaklık. -1-[Ar]
ḥ. 148b/6, 148b/8
- ḥarb** : Kavga, dövüş, savaş. -1- [Ar]
ḥ.+le 195b/6
- ḥarçlık** : Ufak tefek masraflar ve şahsi ihtiyaçlar için harcanacak para. -3-
ḥ. 170b/11
ḥ. +a 209a/15
ḥ.+dur 170b/11
- ḥarekāt** : Hareket. -5-[Ar]
ḥ.- ı 180a/7, 193b/7, 194b/15, 196a/11, 197a/4
- ḥareket** : Sarsıntı, devinim. -49-[Ar]
ḥ. 130a/10, 131a/13, 131b/7, 139b/7, 142a/15, 142b/6, 143b/2, 147a/15, 152b/7, 157b/8, 158b/7, 160b/14, 161a/15, 162b/2, 163a/10, 167a/8, 169a/13, 171a/3, 173b/6, 182b/5, 183a/12, 185b/6, 192a/15, 192b/3, 193b/13, 196b/1, 200b/4, 204b/14, 208b/1, 208b/12, 209b/13, 210a/5, 210a/15
ḥ. eyle 176b/13
ḥ. id 122a/11, 169b/10, 189a/6
ḥ. +de 147b/11, 159a/2
ḥ.+e 126b/3, 186b/5, 189a/1, 197b/3
ḥ.+ iñüz 155a/5
ḥ.+le 203b/2
ḥ.+leri 136b/15, 138a/10
ḥ.+lerine 197a/10
ḥ.+ iñüz 151b/14
- ḥarfendāz** : Söz atan. -1- [Ar]
ḥ. 195b/5
- ḥargāh** : Büyük çadır. -1- [Far]
ḥ. 199b/14
- ḥāric** : Dış, dışarı. -1- [Ar]
ḥ. 194b/14, 202a/6
- ḥarīr** : İpek. -1-[Ar]
ḥ. 143b/4
- ḥāristān** : Dikenlik. -3-[Far]
ḥ.+ ı 120b/15, 125b/2, 136a/15
- ḥāş** : Özel olan. -3-[Ar]
ḥ. 184b/5, 201a/13
- ḥasan** : Kişi adı. -7-
ḥ. 141a/1, 141b/11, 153a/12, 186b/2, 188a/9, 194b/7, 209b/13
- ḥaseb** : Addetmek. -6- [Ar]
ḥ.+ince 127a/8, 134a/11, 136b/9
ḥ.+iyle 163b/7, 185b/1, 186a/7
- ḥased** : Kıskançlık. -1-[Ar]
ḥ. 147b/12
- ḥasene** : İyilik, iyi hâl. -1 [Ar]
ḥ. 193b/7
- ḥaşıl** : Olan, ortaya çıkan. -4- [Ar]
ḥ. ol 198a/3, 205b/1
ḥ.+ı 141b/9, 172b/6
- ḥasīb** : Hesap eden. -1-[Ar]
ḥ. 125b/7
- ḥasībā** : Kişi adı. -2-
ḥ. 189b/15, 192a/3
- ḥaşin** : Müstahkem, kuvvetli. -1- [Ar]
ḥ. 126b/5
- ḥāşşiyet** : Bir şeye mahsus olan. -1- [Ar]
ḥ.+i ñüzi 202b/10
ḥ.+lerine 169b/4
ḥ.+ leriñüze 204b/12
- ḥasm** : Düşman. -2- [Ar]
ḥ.- efkeni 130a/15
ḥ.+ına 190b/1

ḥaṣr : Yalnız bir şeye mahsus kılma. -3- [Ar]

ḥ. 164a/6, 177b/9

ḥ. eyledi 121a/8

ḥasret : İhtiyak, özleyiş. -2- [Ar]

ḥ. 167b/1

ḥ.- keşide 167b/15

ḥasta : Hasta, rahatsız. -2-

ḥ.+ nuñ 125a/12, 175b/9

ḥāste : Hasta, rahatsız. -1- [Far]

ḥ.- i gülşen 134a/4

ḥ.+ gārdur 158a/15

ḥāṣā : Asla, katiyen. -2- [Ar]

ḥ. 130b/12, 169a/9

ḥāṣāk : Çöp, süprüntü. -1- [Far]

ḥ.+da 195b/15

ḥaṣerāt : Küçük böcekler. -2-[Ar]

ḥ. 195a/7

ḥ.+dan 182b/12

ḥaṣmet : Büyüklük. -5- [Ar]

ḥ.162b/11, 164a/14, 192b/8

ḥ.üslüb 138b/9

ḥ.+leri 159b/7

ḥaṣyet : Korku, korkma. -3-[Ar]

ḥ. 165b/14, 206b/1

ḥ.- mengüşlarına 198a/2

ḥatā : Yanlış, yanlışlık. -1-[Ar]

ḥ. 182b/14

ḥ.+sıdur 124b/15

ḥāṭır : Zihin, fikir, gönül -26-[Ar]

ḥ. 122a/8, 148b/12, 149a/3, 151b/3, 156a/15, 161b/10, 175a/14, 179a/11, 181a/13, 185b/2, 197a/4, 199a/2, 201b/15

ḥ.+ımıza 172b/12

ḥ.+ımız 156a/4, 157b/1

ḥ.+ımuza 161a/2, 163b/15

ḥ.+ına 157a/7, 178a/7

ḥ.+ inuzdan 172a/13

ḥ.+inuzı 174b/1

ḥ.+ları 145b/3, 160b/3, 209b/9

ḥ.+ inuz 151a/11

ḥātif : Sesi işitilip de kendisi görülmeyen. -1- [Ar]

h. 167b/9

ḥatm : Bitirme. -2- [Ar]

ḥ.- ı 148b/14, 149a/15, 173b/13

ḥatt : Çizgi. -1- [Ar]

ḥ.idüp 173b/12

ḥattā : Bile, dahi, hem de. -12- [Ar]

ḥ. 121b/7, 129a/13, 139a/1, 144b/1, 151b/8, 154b/1, 161a/10, 165b/9, 170a/14, 173a/15, 184a/11, 198b/7,

ḥattı : Hatta -1-

ḥ. 145a/11

ḥattıhümāyūn : Padişahların herhangi bir iş için bizzat yazdıkları yazılar. -15-

ḥ. 185b/12, 186b/13, 187b/3, 194a/6194a/10, 195a/2, 196b/15, 197a/11, 198b/10, 206a/1, 207b/5, 207b/10, 208a/10, 208a/14, 207b/7

ḥattıṣerif : Padişahların herhangi bir iş için bizzat yazdıkları yazılar.

ḥ. 197a/7

ḥaṭve : Adım. -5- [Ar]

ḥ. 120b/8, 143b/2, 144a/3, 163a/5, 183b/8

ḥaṭveendāz : Adım atan. -2-

ḥ. 121b/1, 131a/15

ḥavādiṣ : İlgi ile karşılanan haber. -5- [Ar]

ḥ.- i 152a/8, 164b/5, 169b/13, 171b/5

ḥ.- i ‘arāyis 174a/5

ḥavākīn : Hükümdarlar. -1 [Ar]

ḥ. 144b/12

ḥavāle : Üstüne bırakma, ismarlama.

-7-[Ar]

ḥ. 146b/6, 167b/4, 193b/3,
199a/6, 198a/10, 201b/3, 201b/5

ḥavālī : Etraf, civar. -6- [Ar]

ḥ.+de 185a/4, 185b/6, 186b/11,
192b/7

ḥ.+sine 192a/8

ḥ.+ye 198b/7

ḥavāṣī : Haşiyeler. -1-[Ar]

ḥ. 199b/7

ḥāver : Şark, doğu yönü. -3 [Far]

ḥ. 174a/12

ḥ.+e 124a/15

ḥ.+i 184a/2

ḥavf : Korku, korkma. -21-[Ar]

ḥ. 121b/7, 123b/8, 126a/4,
126a/9, 126b/2, 130a/8, 134a/7, 159b/8,
173a/3, 206b/1

ḥ. it 127b/7

ḥ.nāk 169a/12

ḥ. +a 201b/9

ḥ.+ından 138b/12, 164a/5,
172b/5, 174b/7, 176b/9

ḥ.+larından 130b/15

ḥ.+undan 171a/10, 196a/2

ḥāvī, ḥāviye : İssız, تنها. -4- [Ar]

ḥ. 186b/12, 187b/2, 192b/4,
196b/15

havl : Yıl, sene. -1-[Ar]

h.+iyle 204a/12

ḥavza : Bir hükümetin idaresi altında
bulunan ülkelerin bütünü. -2-[Ar]

ḥ. 188b/12, 198b/11

ḥayā : Utanma, sıkılma. -1-[Ar]

ḥ. 184b/3

ḥayāl : İnsanın kafasında tasarlayıp
canlandığı şey. -1- [Ar]

ḥ. 140a/10

ḥayālāt : Hayaller. -1-[Ar]

ḥ.+dur 176a/11

ḥayāt : Canlılık, dirilik. -5-[Ar]

ḥ. 182a/7

ḥ.+ım 164a/14

ḥ.+ın 147b/4

ḥ.+ını 178a/12

ḥ.un 132b/6

ḥaydar : Cesur, yiğit. -1-[Ar]

ḥ. 130a/15,

ḥaydarāne : Haydarcasına. -6-[Ar]

ḥ. 193b/1, 209a/3

ḥ. +leri 185b/9, 207a/9

ḥ.+lerin 137b/5

ḥ. +lerine 202a/11

ḥaydūd : Dağ hırsız. -3- [Ar]

ḥ. 146b/9, 147a/10

ḥ.+lardan 147a/13

ḥayf : Haksızlık. -2- [Ar]

ḥ. 127b/3, 176a/10

hāy : ? -1-

h. 128a/7

ḥayır : İyilikle, hayırla. -2- [Ar]

ḥ.+dur 140b/6

ḥ. +la 207a/10

ḥayl : At, at sürüsü. -2- [Ar]

ḥ. 121a/8, 191b/4

ḥayme : Çadır. -1- [Ar]

ḥ. 201a/15

ḥayr : Hayırlı. -14- [Ar]

ḥ.ḥā~hlıklarından 138b/10

ḥ.iksīr 202b/10

ḥ. 154b/6, 173a/4, 178b/11,
178b/12, 180a/11, ḥ. 195b/8, 203a/2,
207a/11

ḥ+dur 177b/10

- h.+ıma 208a/4
h. +ları 126b/9
h.+un 126b/7
hayrān : Çok tutkun. -2- [Ar]
h. 124b/6, 189b/14
hayret : Şaşma, şaşırma. -4- [Ar]
h. 140b/9
h. 152a/5
h.+de 175a/11
h.+i 124b/2
hayriyye : Hayırla. -1- [Ar]
da' vāt h. 208a/3
hayşiiyyet : Şeref, onur. -1- [Ar]
h.- i 170b/12
hayvān : Canlı. -1- [Ar]
h. 199b/6
haz : Zevk. -2- [Ar]
h. gel 148a/10, 164b/12
hazān : Sonbahar. -1- [Ar]
h.- dīde 175b/12
hazefpāre : Çanak parçası. -2-
h. 159a/12, 177a/6
hazer : Sakınma, kaçınma. -1-[Ar]
h. 157a/4, 166b/12, 197b/12
hazerāt : Hazret. -4-[Ar]
h.+ı 188a/10, 196b/11
h.+ına 204b/5, 206b/14
hāzır : Bizzat göz önünde bulunan.
-9-[Ar]
h. 149a/15, 150b/5, 160b/9,
161a/9, 169b/12, 192a/3, 200a/7
h. ol 172b/2
h.+dan 205b/1
hazīne : Devlet malının, devlet parasının
saklandığı yer. -2- [Ar]
h. 187b/13, 209b/1
haziz : En aşağı. -1- [Ar]
h. 204b/13
hazret : Unvan. -151-
h.+ i 125a/6, 167b/5, 184b/10,
207a/4, 209b/15, 182a/6
h.+ leri 184b/7, 185a/9, 160a/9,
175b/7, 178b/10, 183b/10, 186b/2,
186b/6, 186b/9, 186b/10, 189a/12,
189a/14, 189a/15, 189b/2, 192a/8,
192b/5, 193b/11, 194a/14, 194a/15,
194b/1, 195a/4, 195a/11, 195b/3,
195b/12, 198b/5, 199b/15, 200a/15,
201a/5, 201b/11, 202b/2, 202b/14,
204a/15, 204b/14, 205b/4, 205b/13,
206b/12, 208a/15, 208b/14, 209a/2,
209a/4, 209b/12, 210a/3, 202b/4
h.+ leriyle 121b/9
h. 130b/14, 132a/2, 136a/7,
139a/7, 142b/10, 146b/2, 150b/1,
153b/6, 158a/8, 165b/6, 166a/3, 166b/3,
168b/15, 169b/3, 171b/7, 178a/4,
180b/8, 184b/5, 185a/8, 187a/5, 190a/7,
190a/13, 190b/2, 190b/12, 195b/8,
196b/15, 198b/4, 198b/7, 199b/15,
201a/4, 201a/8, 202b/11, 203a/3,
206a/12, 207a/11, 207a/13, 210a/13,
152a/8, 200b/11
h.+iyle 196b/12
h.+ine 128b/6, 137a/8, 157b/3,
160a/1, 184a/4, 186a/14, 190a/1,
194a/9, 196b/4, 198a/13, 201a/7,
205b/10, 206b/9, 206b/10
h.+lerini 125b/1, 201a/13
h.+leriniñ 187a/7
h.+lerinüñ 125b/12, 126b/9,
132b/14, 134b/14, 141a/11, 141b/1,
145b/11, 148b/12, 149b/14, 151b/2,
154a/7, 161a/15, 161b/14, 163a/2,
166a/5, 181a/4, 186a/13, 187b/6,
192b/1, 193a/7, 194a/1, 194b/13,
199a/2, 199a/11, 200a/4, 204a/7,
205a/13, 206b/3, 207a/8, 207b/3,

208a/11, 208b/3, 208b/5, 209b/6,
209b/9, 210a/12

h.+lerinüñdür 159b/15

hazur : Çok dikkatli. -1- [Ar]

h. 204b/8

hâce : Hoca, efendi. -1- [Ar]

h.+sin 141a/1

hâh : İsteyen, ister. -1-

h. 194b/14

hâiş : İstek, arzu. -2-[Far]

h. 156a/15

h.+ ine 122b/5

hâişger : İsteyici, istekli. -2-

[Far]

h. 149b/6, 155b/15

hebâ : Boş yere. -2-[Ar]

h. 164a/14

h. it 178a/12

hebâen : Boşuna, beyhude olarak.

-1-[Ar]

h. 141b/8

hedâya : Armağanlar. -2 [Ar]

h.183a/2

h.+sın 169b/6

hedef : Nişan alınacak yer. -2-[Ar]

h. 136b/4

h.+den 149a/9

heder : Yok yere giden şey. -1- [Ar]

h. 197a/11

hediye : Hediye, armağan. -1-[Ar]

h. 170b/11

heft : Yedi sayısı. -1-[Ar]

h. ser 155a/9

hekîm : Her şeyi bilen. -4-[Ar]

h. 173a/1

h.+âne 141b/2, 199a/4

h. ânesinden 154a/13

helâk : Mahvolma, harcanma -12- [Ar]

h. 132b/7, 151a/1, 160a/12,

164a/15, 166b/8, 174b/6, 195b/15

h. eyle 178a/13

h. iderüz 122a/2

h. ol 204b/13

h.+e 126b/12, 128a/6

helâl : Haram olmayan şey. -1- [Ar]

h. 148a/13

hele : Özellikle. -2-

h. 122a/3, 123b/10

hem : Hem. -12- [Tr]

h. 129a/3, 130b/8, 133a/10,

140a/12, 141a/2, 141b/6, 158a/8,

159a/7, 159a/8

hembezm : Bir mecliste oturan.

-1- [Far]

h. 165b/5

hemdem : Sıkı fıkı, canciğer arkadaş.

-1- [Far]

h. 136b/8

hemhâbe : Yatak arkadaşı. -1- [Far]

h. 184b/9

hemnâm : Adları bir olan. -3-

h.130a/15, 145a/1, 175b/6

hemnişin : Beraber oturup kalkan.

-1- [Far]

h. 169a/11

hem'inân : Yan yana birlikte bulunan.

-2-

h. 140b/15, 143b/9

hemyân : Büyük kese. -1-

h.151a/6

hemân : Hemen. -19- [Far]

h. 120b/13, 123a/13, 125b/10,

128a/11, 131b/12, 135a/12, 151b/15,

153a/2, 156b/11, 159b/9, 162a/15,

174b/3, 176a/3, 178b/9, 180a/15,

181b/8, 181a/11, 186a/10, 205b/11

hemîşe : Daima. -1-[Far]

h. 205a/11

hemşîre : Kızkardeş. -10-[Far]

h. 168b/2

h.+ me 181b/3

h.+m 179b/6, 181a/15

h.+n 124a/8

h.+ ñ 167a/7, 179b/10

h.+ ñe 124b/8

h.+niñ 124b/11

h.+ ñle 167a/15

hemvār : Düz yer. -1-[Far]

h.+e 160b/3

hengām : Zaman, çağ. -3-[Far]

h. 135a/10, 204a/14

h.+da 184b/8

henüz : Şimdiye kadar. -7-[Far]

h. 121b/14, 136a/12, 142a/10,

153b/10, 156a/10, 159a/3

hep : Hep, bütün, daima. -1-

h. 179b/9

her : Hep, bütün. -48-[Far]

h. 122b/2, 124a/1, 127b/15,

131a/4, 131b/3, 134b/7, 139a/10,

143b/8, 144a/3, 145b/3, 146a/10,

146b/7, 147a/12, 149a/13, 154a/15,

157b/4, 164b/4, 165b/3, 167b/10,

173a/12, 173a/15, 173b/3, 173b/6,

176a/11, 176b/15, 177a/1, 177b/6,

179b/10, 180a/14, 180b/12, 187a/13,

188a/10, 188b/12, 189a/9, 189b/9,

193b/1, 193b/2, 194b/15, 196a/7,

196b/2, 202a/8, 202a/15, 203a/2,

204b/13, 205a/4, 205b/1, 205b/9,

209a/8

herhâlde : Büyük bir ihtimalle. -1-

h. 192a/15

hersek : Yer adı. -1-

h. 188b/6

heştbehişt : Sekiz cennet. -1-[Far]

h. 127a/14

hevā : Heves, istek, arzu. -2-[Ar]

h.+mıza 196a/15

h.+sına 202a/5

heveskār : Hevesli, istekli. -1-

h. 149b/10

hevl : Korku. -4- [Ar]

h. 121b/7, 126b/11, 127a/8

h.+i 123b/9

hevlñāk : Korkunç, korkulu. -1-

h. 131b/8

hey : Seslenmek. -1-

h. 165a/8

heybet : Korku ve saygı uyandıran
görünüş. -4-[Ar]

h.- i 137b/5, 148a/1, 152a/7,

152b/14

heycā : Kavga, dövüş, savaş. -2-[Ar]

h.191b/6

h.+da 191b/14

heyecān : Duyguların bir tepki halinde
şiddetlenmesi. -1-[Ar]

h. 204b/3

hey'et : Kurul. -1-[Ar]

h. 155a/8

hezār : Pek çok, bülbül, bin. -19-[Far]

h. 123b/7, 124a/3, 124a/14,

124b/13, 127a/6, 135a/6, 140a/7,

141a/8, 150a/15, 153a/7, 155a/2,

155a/4, 155a/8, 167b/1, 168a/15,

170a/6, 170b/3, 180a/11, 202b/13

hezārān : Bülbüller, binler. -3-[Far]

h. 124b/3, 147b/6, 205b/2

hezelāmîz : Şaka ile karışık söz. -1-

h. 179a/15

hezeyān : Sayıklama. -1-[Ar]

h. 171b/7

hezîmet : Bozgun. -1-[Ar]

h.+le 190a/12

hıdemât : Hizmet. -2-

h. 197a/14

h.+da 188b/15

hıdivâne : Hıdive yakışacak surette.

-1-[Far]

h.+leri 186b/14

hıdmet : Hizmet. -5-

h.- i 184a/6, 207a/12

h. +de 200a/6

h. +imiz 202a/8

h.+ üñ 191b/2

hıfz : Saklama. -1-[Ar]

h. 195b/9

hıfzı : Unvan. -1-

h. 207b/9

hılt : Eski hekimlerin insan vücudunda varsaydığı: safra, sevda, dem, balgam gibi dört unsurdan herbiri. -1-[Ar]

h.+ı 135b/10

hımār : ? -1-

h. 143a/3

hınzır : Domuz. -4-[Ar]

h.+lar 170a/4, 199a/6

h.+larından 133a/8

h.+un 134a/6

hırām : Nazlı, edalı. -2-[Far]

h. et 175a/5, 180a/7

hıred : Akıl, us. -2-[Far]

h. 120b/11, 142a/9

hıredmend : Akıllı, anlayışlı. -4-[Far]

h.120b/3,135b/2, 137a/9, 140b/5

h.+i139a/4

hıristiyān : Hz. İsa'nın dinine bağlı olan kimse. -3-

h. 154a/2, 155b/15, 157a/11

hırmān : Mahkumluk, ümitsizlik. -1-[Ar]

h. 136a/1

hırmen : Harman. -1-[Far]

h. 199a/9, 205a/12

hırsızlık : Başkasına ait olan bir şeyi çalma işi. -1-

h.+da 147a/12

hırz : Sığınak. -1-[Ar]

h. 128b/14

hışn : Sağlam, sarp yer. -1-[Ar]

h.- ı 126b/5

hışım : Aynı soydan gelen veya evlenme yoluyla aralarında yakınlık bulunanlardan her biri. -1-

h.+ım 152b/4

hıṭāb : Hitap. -2-

h. 144b/9

h. eyle 150a/14

hızlān : ? -1-

h. 179b/12

hızr : İçenlere ölümsüzlük veren ab-ı hayât' ı içmiş bulunan ve kul sıkıldığı zaman imdadına yetişmekle meşhur olan peygamber. -1-[Ar]

h. 203a/3

hicāb : Utanma, sıkılma. -4-[Ar]

h. 127a/15, 142a/1

h.+da 200a/5

h.+ı 124a/10

hiç : Hiç, olumsuz yargılı cümlelerde fiilin anlamını pekiştiren bir söz -2-

h. 128a/6, 168a/10

hiddet : Öfke. -3-[Ar]

h. 137b/5, 185b/4, 176b/11

hikāyet : Hikâyeler. -1-[Ar]

h. eyle 171b/3

hilāf : Karşı, zıt. -18-[Ar]

h.- ı 126b/3, 132a/11, 132a/12, 133b/3, 146a/11, 147a/15, 147b/15, 153b/10, 154b/14, 159a/7, 160b/7,

161a/15, 164a/11, 177a/6, 178a/13,
198a/15

h.+ından 197b/12

h.+un 140a/13

hilāl : Yeni ay. -1-[Ar]

h.- i 175b/12

hil'at : Beğenilen kimseye giydirilen
süslü elbise, kaftan -6-[Ar]

h.- ı 128b/10, 143a/15, 200a/8,
209b/11

h.+ler 199a/15, 200a/6

h.+lerimizi 200a/13

hile : Oyun, aldatma. -11-[Ar]

h. engizle 135b/1

h. feşān 149b/4

h. resān 153a/5

h. 154b/15

h.+den 150a/1

h.+ye 171a/13

h. 134a/10, 147b/7, 152b/15,
154b/12, 180b/

hilm : İnsanın tabiatında olan yavaşlık,
yumuşaklık. -1-[Ar]

h.+le 198b/5

himāye, himāyet : Koruma, korunma.
-3-[Ar]

h.+mde 154a/4

h. 151b/10, 181a/8

himmet : Gayret, çalışma, çabalama,
emek. -16-[Ar]

h. 137a/1, 137b/6, 140a/2,
166a/11, 185b/8, 185b/15, 192b/9,
193b/3, 203a/1, 205b/5

h.+leri 181a/10

h.+em 180b/15

h.+ inüzden 159a/6

h.+ inüzi 172a/2

h.+lerin 125b/13

h.+lū 186b/6

hın : An, zaman. -1-[Ar]

h.- i 189a/1

hirās : Korku. -19-[Far]

h. 130a/8, 131a/5, 132b/10,
138a/8, 150b/4, 154b/8, 164a/5, 177a/3,
180b/4

h. it 179b/10

h.+a 126a/4

h.+ından 126a/15, 134a/7,
148a/1, 149b/3, 163b/7, 164a/7

h.+larından 131a/2, 159b/8

hirāsān : Korkan, korkak. -3-[Far]

h. 137b/6, 143b/14, 165b/14

hirmān : Mahrum olma. -1-[Ar]

h. süvār 129b/12

hiss : Duygu. -1-[Ar]

h. eyle 167a/13

hişşe : Pay, nasip. -3-[Ar]

h.resānı 182a/14

h.- yāb 143a/9

h. 199b/9

hitāb : Bir veya birçok kimselere
ağızdan veya yazı ile söyleme. -15-[Ar]

h. 121b/9, 124a/8, 126a/3,
126b/1, 129b/5, 130a/4, 131b/2, 134a/1,
146a/8, 152a/13, 196b/13, 202a/12,
205b/13 209a/4

h. id 127a/2

hitāben : Birinin yüzüne söyleyerek.
-1-[Ar]

h. 194a/9

hitām : Son, nihayet, bitme, tükenme.
-8-[Ar]

h. 134a/15, 153b/4, 158a/2,
159b/6, 164a/6, 172b/7, 174a/1, 188b/14

hiyel : Oyunlar, aldatmalar. -4-[Ar]

h. 152b/2, 172a/4

h.+i 129a/1

h. +den 143a/3

ẖiz : Sıçrayana, kalkan. -1-[Far]

ẖ. 155a/4, 163b/13

ẖizlān : Yardımcısız, kimsesiz, yalnız

başına kalıp sefil olma. -6-[Ar]

ẖ.154b/13,155a/13,

156b/11,180a/14,180b/11,181b/15

ẖizmet : İş, iş görme. -1-[Ar]

ẖ.+ üñ 176a/2

ẖöd : Kendi. -1-[Far]

ẖ. 131a/7

ẖoş : Güzel, iyi. -7-[Far]

ẖ. 121a/9, 135b/12, 141a/7,

145a/9, 163a/8, 165a/9, 175a/13

ẖoy : ? -2-

ẖ. kerdei 124b/1

ẖ. kerdesinden 124b/12

ẖübān : Güzeller, iyiler. -1-[Far]

ẖ. 124b/3

ẖubş : Pislik. -1-[Ar]

ẖ. ālūdlarından 197b/11

ẖubūr : Sevinç. -1-[Ar]

ẖ. rīzān 167b/12

ẖuccet : Delil, belge. -1-[Ar]

ẖ. 147a/12

ẖuceste : Uğurlu, hayırlı, saadetli. -2-[Ar]

ẖ. 185b/7, 209a/1

ẖudā : Tanrı. -10-[Ar]

ẖ. 145a/1, 167b/4, 175b/6,

181a/11, 202b/11

ẖ.+dan 153b/5, 175b/10

ẖ.+nuñ 125a/13, 175b/9

ẖ.+ya 178a/2

ẖuddām : Hizmetçiler. -2-[Ar]

ẖ. 203a/6

ẖ.+lar 165a/4

ẖudūd : Sınırlar, uçlar. -11-[Ar]

ẖ.+daşımız 138a/8

ẖ.- 133a/10, 182b/13, 185a/13, 192b/7

ẖ.+ umıza 183a/1

ẖ.+da 183a/11, 193a/7

ẖ.+umuzda 182b/14

ẖ.+una 133a/13

ẖ.+unda 146b/9

ẖudūdīslām : İslam topraklarının sınırları. -1-

ẖ. 183a/14

ẖukiyāne : ? -1-

ẖ. 126a/8

ẖulāşa : Bir şeyin, bir sözün özü. -5-[Ar]

ẖ. 163a/1, 167b/8, 169a/3, 200a/15, 202b/5

ẖulḵ : Huy, tabiat. -2-[Ar]

ẖ. 166a/7

ẖ.+larından 209a/3

ẖulūş : Halislik, gönül temizliği. -4-[Ar]

ẖ.+ ı 139a/14, 142b/3, 166a/4, 181a/5

ẖūlyā : Kuruntu. -5-[Ar]

ẖ. 123b/8, 139b/12, 140a/6, 152b/3, 156b/14

ẖ.+lar 140b/13

ẖūmar : İçkiden sonra gelen baş ağrısı, sersemlik. -1-[Ar]

ẖ.+dan 181b/9

ẖumbaracıbaşızāde : Humbaracıların başı. -1-

ẖ. 188b/2

humūm : -2-

ẖ. 166b/6, 171b/8

ẖūn : Kan. -5-[Far]

ẖ. 130b/3

ẖ. bār 207a/2

ẖ. feşānı 137a/11

ẖ. feşānına 178a/6

- h.+ların 208a/2
hūr : Güneş. -2-[Far]
 175a/8, 191a/8
hurde : Ufak, değersiz şey. -1-[Far]
 h. 172b/1
hūrşid : Güneş. -3-[Far]
 h.- i 124a/6, 158a/3, 174a/13
hurūc : Çıkış, çıkma. -1-[Ar]
 h.+una 153a/11
hurūş : Coşma, şamata. -3-[Far]
 h. 128a/10z, 137b/3
 h.+a 137a/1
husrān : Zarar, ziyan. -1-[Ar]
 h.+a 206a/14
huşūl : Çıkma, üreme. -13-[Ar]
 h. 162a/2, 201b/2
 h.+ e gel 181a/7
 h. ol 123a/13
 h. pezīr 140a/5, 145b/1, 157a/9,
 159b/14
 h. pezīrāy 140b/10
 h.+i 129b/10, 193a/5
 h.+in 170b/2
 h. +ine 146b/5
huşūmet : Hasımlık, düşmanlık. -2-[Ar]
 h. 139b/11
 h.+e 172a/7
huşūş : Mevzu. -21-[Ar]
 h. 125b/5, 149a/6, 159b/14,
 201a/14
 h.+a 126b/7, 130b/12, 132b/8,
 142b/10, 149b/10, 156b/15, 163a/14,
 163b/9, 193a/10
 h.+da 132b/5
 h.+ı 151a/10
 h.+lara 162a/8
 h.+uñ 151b/1, 197b/8
 h.+unda 149a/13, 200b/12,
 202a/10
huşūşī : Birisine, bir şeye mahsus.
 -2-[Ar]
 h. 133b/4, 186a/6
hūş : Akıl, fikir. -5-[Far]
 h. 147a/3, 150b/12, 164b/1
 h.+larına 144a/11
 h.+um 149a/11
huşūnet : Sertlik, kabalık. -1-[Ar]
 h. 206a/11
huşyār : Akıllı. -3-[Far]
 h. 143a/3, 168a/2, 181b/9
huṭūr : Hatıra gelme. -2-[Ar]
 h. 191a/2, 201b/15
huẓūr : Hazır bulunma. -19-
 h.+ ımıza 120b/9
 h. 125b/8, 137a/11 194b/10, 196a/4,
 196a/7, 196b/6, 201b/7, 202a/11,
 206b/2
 h. +ımuza 153b/8, 156a/5
 h.+ına 160a/9
 h.+ iñuza 172a/6
 h.+larına 159b/13, 160b/2
 h. +uma 172b/9
 h. +unda 149b/11, 162b/13
huẓzār : Meydanda, göz önünde
 bulunanlar. -2-[Ar]
 h. 126a/13, 137a/2
hüccet : Delil, belge. -5-[Ar]
 h. 150a/5, 189a/3, 197b/3
 h. +ler 197a/15
 h.+lerini 189a/7
hücre : Göz, odacık. -1-[Ar]
 h. 168a/3
hücūm : Saldırış, saldırma. -5-[Ar]
 h. 170a/5, 195b/2, 199b/4,
 204a/6, 204a/10
hüdā : Allah. -8-[Ar]
 h. 133a/2, 136a/3, 136b/6,
 139a/10, 140a/3, 192a/6, 195b/8

h.+m 153a/6
 h.+ya 134a/11, 203a/3
hüdāvend : Allah. -1-[Far]
 h. 190b/3
hüdāvendigār : Hükümdar. -1-[Far]
 h. 187b/15
hükmrān : Hüküm süren. -1-[Ar]
 h.+ı 192b/12
hükümet : Devlet. -1-[Ar]
 h.+lerinde 188b/12
hümā : İki kişiyi gösterir. -2-[Ar]
 h. 171a/1, 200a/5
hümāyūn : Mübarek, kutlu, padişaha ait.
 -7-[Far]
 h.- ı 185a/2, 186a/2, 194a/6
 h.+a 128b/3, 138a/14, 191a/2
 h.+uma 208a/4
hüner : Mârifet. -1-[Far]
 h. 144a/14
hürmet : Saygı. -3-[Ar]
 h. 171b/12
 h.+ine 127b/14, 136a/8
hürrem : Sevinçli. -1-[Ar]
 h. 125b/9
hüsn : Güzel, iyi. -14-[Ar]
 h.123b/5, 124a/2,124b/6, 147a/4,
 153b/11, 158a/12, 159a/5, 162a/4,
 176a/12, 193a/5, 203a/3, 205b/1,
 209a/3
 h. +e 125b/9
hüsrān : Zarar, ziyan. -2-[Ar]
 h. 183a/8
 h.+da 180b/11
hüsrev : Padişah, hükümdar. -1-[Far]
 h.i 174a/12
hüsrevāne : Hükümdara yakışır şekilde.
 -1-[Far]
 h. 185b/11
hüveydā : Açık, belli. -2-[Ar]

h. 172b/6
 h.+dur 157a/12
hüzn : Gam, keder. -2-[Ar]
 h. 125a/3, 177b/14

I

‘**ırz** : Şan, şeref, namus. -4-[Ar]
 ‘₁. 127b/4, 151b/10
 ‘₁.+ını 164a/1
 ‘₁.+ıñuzı 160b/15
ışgā : Kulak verip söz dinleme. -1-[Ar]
 ı. 138b/9
ışlāh : Düzeltme. -2-[Ar]
 ı. 192a/11, 206a/3
 ‘**ışā** : Akşam ezanından yatsı ezanına
 kadar geçen zaman. -1-[Ar]
 ‘₁. 183b/9
ıttılā : öğrenme, tanıma, bilme. -1-[Ar]
 ı. 200b/1
 ‘**ıyāzenbillāh** : Allah korusun. -1-
 ‘₁. 182a/5
 ‘**ıyāzubillāh** : Allah'a sığınarak. -1-
 ‘₁. 157a/3
 ‘**ıyd** : Bayram -2-[Ar]
 ‘₁. 175b/12, 183b/1
 ‘**ıyş** : İş. -3-[Ar]
 ‘₁. 131a/8, 183b/2
 ‘₁.+ uñuzı 130b/3
ıztırāb : Acı, elem, keder. -3-[Ar]
 ı. 132b/10, 198b/3
 ı.+la 200b/2

İ

i‘**āde** : Geri gönderme. -1-[Ar]
 i. 209b/11
ibā : Rız olmama. -1-[Ar]
 i.idecegi 172b/5
 ‘**ibād** : Kullar, ibadet edenler. -1-[Ar]
 ‘_i. 197b/7

‘**ibādullah** : Tanrı kulları. -1-[Ar]

‘i. 200b/14

ibcāl : Ağırılama. -3-[Ar]

i. 183b/6, 205a/1, 207b/6

ibrāhīm : Kişi adı. -4-

i. 188a/8, 188a/14, 189b/2, 206b/9

ibrām : Can sıkıcak derecede ısrar etme.

-10-[Ar]

i. 126a/6, 134a/13, 141b/5, 155a/2, 172a/15, 173a/2, 174a/12

i.+ a başla 126a/10

i.+ a 180b/1

i.+ı 169a/4

ibrāmuiḳdām : Aşırı derecede ısrar etme ve çabalama. -1-

i. 181b/4

ibrāz : Meydana çıkarma, gösterme. -3-[Ar]

i. 133a/5, 147a/11, 150a/6

‘**ibret** : Kötü bir hadiseden alınan ders. -3-[Ar]

‘i. 137b/1

‘i. ol 121b/14

‘i. +en 206a/6

ibtāl : Boş, hükümsüz bırakma, bırakılma. -1-[Ar]

i.187a/8

ibtidā : Başlama, başlangıç. -4-[Ar]

i. 147a/14, 171a/15, 177b/5, 193a/3

ibtidār : Bir işi süratle bitirme. -2-[Ar]

i. 193b/7, 197b/3

ibtihāc : Her şeyde bolluk. -1-[Ar]

i.128a/15

icābet : Kabul etme, kabul edilme. -2-[Ar]

i. 205b/3

i. +e 136b/4

‘**icāleten** : Çabuk olarak. -1-[Ar]

‘i. 186b/6

icāzet : İzin, ruhsat. -1-[Ar]

i. 153b/2

icbār : Cebretme, zorlama. -1-[Ar]

i. +ıyla 168b/4

iclāl : Büyültme, saygı gösterme. -3-[Ar]

i. 185b/7, 194a/12, 205a/1

iclās : Oturtma, oturtulma. -9-[Ar]

i. 123b/1, 123a/8, 130a/9, 153a/8, 165a/10, 168a/4, 195b/2

i. it 175b/1

i. +a 144b/8

icmā‘ : Dağınık şeyleri bir araya getirme, toplama. -1-[Ar]

i. 191a/6

icrā : Bir işi yürütme. -8-[Ar]

i. 144a/13, 153b/2, 180b/6, 194a/8, 195a/1, 209a/7

i. +sı194a/10

i. +sından 158a/10

ictināb : Kaçınma, sakınma. -2-[Ar]

i. 127b/1, 150b/8

ictisār : Cesaretlenme. -2-[Ar]

i. 159b/10, 189a/1

iç : Dış karşıtı. -6-

i.+ lerinden 206b/5

i.+inde 151b/8, 168b/3, 178b/9, 182a/2

i. +leründen 188b/15

içerü : İçeri. -3-

i. 144b/5, 180a/5, 203b/11

içil : Yer adı. -1-

i. 188a/8

içün : İçin, amacıyla. -49-

i. 121b/8, 122a/9, 140a/8, 142a/4, 143a/11, 145b/10, 146b/14, 147b/8, 149a/3, 151a/11, 157b/1, 157b/2, 157b/7, 158b/6, 160b/10, 161a/12, 162a/13, 163a/11, 163b/4, 164a/1, 168a/13, 168b/12, 170a/1, 170b/15, 171b/10, 175a/12, 175b/14, 176a/14, 176b/7, 185b/8, 186a/8, 187a/5, 187b/2, 187b/7, 187b/13, 190b/2, 192b/9, 194a/13, 197a/1, 197a/11, 197b/7, 199a/15, 200b/11, 205b/3, 207b/3, 207b/10, 209b/7, 210a/5, 210a/9

id - : Etmek. -394-

küfr i.- erek 121b/6

i.- ersiz 121a/5

taḥarrī i.- erüm 121a/4

inkār i.- üp 121a/14

ẓuhūr i.- üp 153a/5

i. 121b/11

āgāz i.- üp 155b/1

ḥiṭāb i.- üp 127a/2

i. 127b/3, 132b/9, 155a/2, 174a/2, 175b/9, 176a/3, 190a/14, 191b/10

i. -ebildiñüz 132a/8

i. -ecegi 151a/1, 152a/3, 172b/5

i. -ecegim 135b/8

i. -ecegin 139a/13, 139b/12, 151a/3, 163b/11

i. -ecek 127b/5, 142a/13, 187a/1, 193b/5

i. -eceklerin 203a/1

i. -eceklerine 196b/1

i. -eceansin 176b/2

i. -eler 130b/12, 133b/9

i. -elim 141b/4, 148b/14, 151b/7, 155b/9

i. -elüm 146b/7, 154a/6, 169a/4, 182b/13

i. -emeyeceğini 192a/10

i. -emeyüp 135a/4, 138b/15, 201a/15

i. -emez 126b/5

i. -emezsün 133a/3

i. -emezüz 131a/15, 147b/10

i. -en 127b/14, 147a/13, 187b/3, 189a/4, 193b/6, 194b/10, 198b/9

i. -eni 170b/5

i. -enlerini 197b/9

i. -er 130b/8, 131b/12, 135b/7, 139b/8, 148b/5, 150b/1, 151b/2, 151b/14, 153a/2, 155a/7, 170b/2, 173b/8, 178b/9, 180b/9, 193a/8

i. -erdi 145a/11, 147b/15, 148a/5

i. -erdük 141a/10, 178b/12

i. -erdüm 140a/9, 153b/9

i. -erek 124b/13, 126a/8, 129a/2, 129a/7, 132b/12, 135a/5, 135a/6, 137a/12, 137b/6, 139b/15, 140a/3, 140b/13, 144a/3, 144a/13, 145a/5, 164a/7, 164b/9, 165a/8, 165a/14, 167a/6, 167a/12, 175a/1, 175a/5, 175a/15, 180a/8, 180a/10, 180b/6, 183b/7, 195a/1, 197b/11, 200b/5, 203b/5, 204b/5, 208b/1

i. -erelüm 141a/12

i. -erim 141b/2

i. -erken 132b/8, 157b/15, 164a/11, 201b/13

i. -erler 129b/1, 131a/1, 132b/5, 135a/2, 135a/12, 140a/13, 142a/9, 148a/8, 149a/14, 152a/1, 152b/2, 157a/7, 159b/13, 164b/13, 165b/15, 169b/15, 178b/12, 179a/13, 206a/11

i. -erlerse 177a/3, 196b/2

i. -erse 129a/6, 142a/3, 142a/15, 144a/6, 146a/10, 152b/8, 158b/8, 167b/4,
 169b/1, 173b/6, 177b/6, 189a/1
 i. -erseme 149a/13, 202a/10
 i. -ersen 199b/10, 202b/6
 i. -ersenüz 139b/10
 i. -ersin 169a/8
 i. -ersinüz 157a/13
 i. -ersiz 128b/13, 132b/4, 170b/11
 i. -ersün 126a/10, 131b/13, 202b/7
 i. -erüm 127b/11, 135a/15, 146a/13, 151a/13, 171b/1, 173b/1, 173b/5, 179a/9, 202b/11
 i. -erüz 127b/12, 128b/7, 129a/5, 129a/9, 138a/1, 148a/9, 157a/4, 157b/5, 157b/7, 196b/3, 199a/7
 helāk i. 122a/2
 i. -esin 146a/8, 161b/3, 170b/6
 i. -esiz 177b/4
 i. -esüz 138b/1, 161a/2, 162a/9, 168a/15
 i. -eyim 196a/7
 i. -eyor 176b/10
 i. -eyorlar 172a/10
 i. -yüm 135b/1, 146a/7, 156b/11, 157a/14, 167b/3
 i. -di 120b/4, 121a/12, 123b/12, 125b/1, 128b/8, 132b/11, 132b/12, 133b/4, 134b/4, 136b/4, 141b/11, 142b/8, 143a/15, 143b/8, 146b/11, 147a/5, 147a/13, 154b/6, 155b/10, 155b/11, 158a/11, 159b/6, 159b/15, 162b/12, 163b/14, 164a/15, 165a/12, 165b/15, 167b/9, 169b/12, 170a/6, 170b/5, 171b/11, 172b/3, 173a/8,

176a/12, 177b/11, 177b/13, 178a/1, 179a/12, 179a/13, 179a/15, 181a/3, 181a/8, 182b/6, 191a/11, 197a/3, 197b/1, 198b/7, 200b/4
 i. -igi 151b/12, 163b/10
 i. -igin 143b/13, 147b/5, 161b/1
 i. -iler 122a/4, 162b/14, 170a/13
 i. -im 150b/5, 176b/1
 i. -ince 134a/13, 154a/3, 174b/4
 i. -üğini 186b/12
 i. -ük 132a/10
 i. -üm 140a/8
 i. -ün 131a/12, 134a/14, 142a/6
 i. -ün 164b/14
 i. -üp 124b/5, 126a/3, 126b/1, 127a/5, 128a/12, 128b/5, 128b/14, 129b/4, 130a/1, 130a/4, 131a/14, 131b/5, 132b/3, 136b/10, 137a/6, 137a/7, 137b/7, 138a/14, 139a/3, 141b/15, 142b/1, 143b/5, 144a/4, 145a/7, 145b/13, 147a/10, 147b/4, 147b/5, 147b/7, 148a/7, 148a/10, 148b/6, 149a/4, 149b/2, 151a/6, 151a/14, 153a/1, 153b/12, 154b/2, 155a/2, 155b/4, 156a/4, 157a/5, 158a/8, 158b/7, 158b/10, 159a/5, 160a/2, 160a/3, 160a/5, 160b/12, 161a/2, 163a/4, 164a/2, 164b/1, 164b/11, 165a/1, 165a/5, 165b/1, 165b/6, 166b/4, 166b/15, 167a/4, 168a/5, 168a/8, 168b/15,
i' dām : Bir kimseyi kanun gereğince öldürme. -5-[Ar]
 i. +ı 191a/9
 ė. +ıña 192a/4
 i. +ları 198b/6, 198b/9
 i. +larına 199b/11
idāre : Çekip çevirme. -1-[Ar]

i. et 195a/12

idhāl : Dahil etme, içeri sokma. -1-[Ar]
i. 189a/10

idlāl : Naz etme, nazlanma. -1-[Ar]
i. 122b/5

idrāc : Dercetme, bir yazıyı bir yere koydurma. -1-[Ar]
i. 195a/1

idrāk : Anlayış, akıl erdirmeye. -1-[Ar]
i. +uñ 197a/10
169b/2, 170a/9, 170a/13, 170a/15,
171a/4, 171a/8, 171a/12, 171b/10,
172a/1, 172b/11, 173b/12, 175b/13,
176a/14, 177a/12, 178a/5, 180a/7,
180a/11, 180b/5, 183a/13, 183b/4,
184a/3, 184a/6, 188b/13, 191a/14,
191b/8, 192a/7, 192a/12, 193b/4,
195a/9, 195b/6, 195b/9, 196a/4, 196b/1,
197b/3, 197b/8, 198a/9, 199b/4, 200b/8,
201a/2, 202b/12, 204a/6, 204b/12,
208a/2, 208b/7

āmāde i. 165a/2

āmed i. 141b/10

teslīm i. 149b/7

važ' i. 144b/4

i. -üpdür 144a/7

ifāde : Anlatma, anlatış. -13-[Ar]
i. 127a/2, 130a/1, 148b/2,
150b/1, 151a/13, 152a/4, 167a/1,
170a/9, 196a/7, 198a/13
i. eyle 173b/12
i. id 145b/3
i. it 147b/12

ifhām : Anlatma, bildirme. -3-[Ar]
i. 182a/8, 209b/1

i. eyle 126b/11

ifk : Bir suçu birine yükleme. -1-[Ar]
i. 146b/10

ifsād : Fesâdâ uğratma, uğratılma.
-1-[Ar]

i. 176b/12

ifşā : Gizli bir şeyi yayma, ortaya dökme. -1-[Ar]
i. it 202a/11

iftār : Oruç açma. -1-[Ar]
i. +ı 203a/12

iftihār : Övünme. -3-[Ar]
i. 165b/15, 176b/1, 184a/6

iftirā : Birinin üzerine suç atma. -1-[Ar]
i. 146b/10

iftirāk : Ayrılmış, dağılma. -1-[Ar]
i. 168a/5

igrār : Mağrur olma. -1-[Ar]
i. +ıyla 163a/15

igvā : Yolunu şaşırtma. -2-[Ar]
i. 163a/15
i. +larına 160b/13

ihāle : Bir işi birçok isteklilerin arasından en uygun görülen şartlarla kabul edene bırakma. -1-[Ar]
i. 185a/10, 185b/15, 201a/14

ihām : Vehme düşürme. -5-[Ar]
i. -ı 124b/13, 126a/8, 132b/12,
144b/8, 177a/3

ihāta : Bir şeyin etrafını çevirme. -4-[Ar]
i. 123b/2, 165a/5, 183a/6,
195a/12

ihbār : Haber verme, bildirme. -4-[Ar]
i. 137a/15, 160a/4, 193b/5,
208b/13

ihdā' : Hediye etme. -1-[Ar]
i. eyledi 170b/1

ihfā : Gizleme, saklama. -3-[Ar]

- i. 162a/9, 195a/5
i. +dan 164a/15
ihkāk : Hakkı yerine getirme. -1-[Ar]
i. 210a/7
ihlā : Tatlılaştırma. -1-[Ar]
i. 157b/11
ihlāk : Helak etme. -1-[Ar]
i. +ına 122a/2
ihlās : Halis, temiz, doğru sevgi. -2-[Ar]
i. -ı 184b/4
i. +la 136a/10
ihmāl : Boşlama, ehemmiyet vermeme.
-1-[Ar]
i. 161b/3
ihrāc : Çıkarma, dışarıya atma. -5-[Ar]
i. 145a/8, 170a/15, 186a/6,
187a/3, 194b/15
ihrāk : Yakma, ateşe atma. -3-[Ar]
i. -ı 151a/1, 163b/1, 182a/3
ihsān : Bağışlama. -10-[Ar]
i. 129a/7, 138a/3, 176a/2,
183b/15, 184a/10, 187b/14, 207a/15,
209b/4
i. +ıdur 164a/10
i. +ıyla 206a/8
ihṭifā : Saklanma, gizleme. -1-[Ar]
i. 178a/6
iḥtilāl : Karışıklık, bozukluk, bozulma.
-10-[Ar]
i. 130b/9, 137b/12, 145b/7,
146b/13, 150a/9, 151b/5, 151b/12,
156a/3
i. +e 157a/15
iḥtimal : Mümkün olma. -2-[Ar]
i. +dir 202a/3
i. +ıyla 139a/7
iḥtimām : Dikkatle, gayretle çalışma.
-16-[Ar]
göre i. 120b/2, 125b/6, 139a/14,
146b/7, 148b/10, 155b/2, 156a/7,
161b/7, 162a/1,
168a/13, 175b/8, 187a/2,
193a/14
i. eyle 155a/3
i. +ım 157b/8
i. +ıñuza 172a/5
iḥtirāʿ : Benzeri görülmemiş bir şer
icadetme. -1-[Ar]
i. 140b/13
iḥtirām : Saygı, hürmet. -1-[Ar]
i. +lar 129a/7
iḥtirāz : Sakınma, çekinme, kaçınma.
-2-[Ar]
i. 157a/13, 176b/15
iḥtişās : Uzmanlık. -1-[Ar]
i. virüp 136a/10
iḥtitām : Sona erme. -1-[Ar]
i. +ıyla 191b/3
iḥtiyāc : Muhtaçlık, yokluk, gereksinim.
-1-[Ar]
i. +um 171a/1
iḥtiyār : Seçme. -8-[Ar]
i. 132b/9, 153b/12, 154a/2
i. +ı 133a/15, 162a/5
i. +ımla 159a/5
i. +ıyle 153b/11
i. +larıyla 158a/13
iḥtiyāt : İlerisini düşünerek davranma.
-2-[Ar]
i. +a 192a/15, 193a/12
iḥzār : Hazırlama. -4-[Ar]
i. 137b/7, 141a/1, 201b/8,
208b/14
ʿikāb : Eziyet. -1-[Ar]
ʿi. 203b/15
ʿikāl : Bağ. -1-[Ar]
ʿi. +den 158b/1

ikāmet : Oturma. -2-[Ar]

i. 193b/2

i. +e 193b/14

ikāz : Uyarma. -3-[Ar]

i. 140a/9, 162a/13, 181b/6

ikbāl : Baht, talih. -5-[Ar]

i. 194a/11

i. +i 125b/13, 166a/8

i. +ini 190a/15

i. +lerin 208b/8

ikdām : Gayret ve sebatla çalışma.

-3-[Ar]

i. 147b/4, 172a/15, 174b/4

ikhām : ?-1-

i. 182a/8

iki : İki sayısı. -49-

i. 123a/10, 128a/9, 130b/10,

141a/4, 142b/8, 145b/8, 146a/3, 146b/8,

146b/9, 150a/9, 153a/4, 153a/13,

154a/10, 158b/2, 160a/14, 162b/2,

164a/12,

166a/1, 167b/15, 168b/11,

169a/2, 169b/8, 172a/7, 173a/3,

173a/12, 179b/2,

185a/1, 188a/1, 188b/10,

189a/12, 194b/10, 198a/8, 198a/9,

198b/15, 199a/9,

199b/7, 201a/3, 203b/14, 205a/8,

206b/9, 206b/11, 206b/15, 209b/10

i. +inci 183b/9

i. +side 173b/14

i. +sinden 199a/7

i. +şer 188a/11, 188b/5

iki yüz : İki yüz sayısı. -1-

i. 183a/14

iklīl : Taç. -1-[Ar]

i. 128a/1

ikrām : Hürmet, saygı gösterme, ağırlama. -18- [Ar]

i. 123a/7, 126b/4, 129a/7,

142a/7, 145a/10, 148a/7, 148a/9,

149a/2,

162a/6, 163a/6, 164b/7, 164b/14,

168a/4, 170b/14, 171b/12, 172b/8,

183b/3, 183b/6,

207b/6

ikrāmen : İkrām suretiyle. -2-[Ar]

i. 146b/1, 153a/8

ikrār : Dil ile söyleme. -18-[Ar]

i. imān 130b/13, 132b/3, 138a/7,

147a/1, 147b/5, 148b/1, 150a/2, 153b/9,

155b/1, 160b/8, 161a/7, 161a/10,

169b/2,

171a/11, 181b/10

i. + dan 155b/14

i. +a 155b/5

i. +ından 134a/11

iksā : Giydirmе, giydirilme. -2-[Ar]

i. 199b/1, 208b/11

iksīr : Eski kimyacıların toprağı ve madenleri altın yaptığına ve olağanüstü kuvveti olduğuna inandıkları mevhum sıvı. -3-[Ar]

i. 169b/3, 209a/13

i. +den 184a/4

iktidār : Güç yetme, yapabilme. -1-[Ar]

i. 193b/12

iktiḥāl : İhtiyarlama. -2-[Ar]

i. - i 137a/12, 184a/5

iktizā : Lazım gelme, gerekme. -11-[Ar]

i. 131a/3, 138b/2, 139b/7,

142a/15, 152a/15, 155a/6, 184b/9,

193a/1, 197b/9

i. itmez 120b/9

i. +sına 193b/6

‘ilāç : Bir hastalığı iyi etmek için

kullanılan madde, çare, önlem. -4- [Ar]

°i. 143b/7

°i.+ ın 123b/11

°i.+ına 125a/12, 175b/9

ilāhī : Ey ilahım! -1- [Ar]

i. 178a/2

ilāhiyye : Tanrıçılık. -3-[Ar]

i. 167b/9, 181a/5

i.+sinde 205b/7

i' lām : Sunma, bildirme. -8-

i. id 126a/6,

i. 131b/13, 137a/6, 137a/13, 139a/3,
155a/1, 158b/15, 159b/5

i' lān : Meydana çıkarma, açığa vurma.
-3-[Ar]

i. 126a/5, 192a/9, 198a/13

ilbās : Giydirme. -1-[Ar]

i. 200a/8, 206a/8

i.+ıyla 209b/11

ilbaşan : Yer adı. -2-

i. 140a/4, 188b/1

ilçi : Elçi. -11-

i. 162b/5, 163a/1, 164b/6,

166b/2

i.+lerüñ 165b/8, 165b/11

i.+lik 146b/1, 146b/6, 158b/3

i.+likle 130b/4

i.+ye 159b/9

ile : İle -275-

i. 120b/4, 121a/1, 121b/10,

121b/12, 122b/6, 123a/8, 123b/7,
123b/9, 123b/14, 124a/3, 125a/3,

125b/6, 126b/4, 126b/11, 126b/12,
126b/14, 127a/10, 127b/2, 127b/15,

128a/3, 128a/8, 128a/14, 128a/15,
128b/3, 128b/6, 128b/9, 128b/10,

129a/10, 129a/14, 129b/1, 130a/2,
130b/13, 131a/5, 132b/7, 132b/10,

132b/12, 133a/3, 133a/9, 133a/15,

133b/6, 133b/14, 134a/2, 134b/7,

135a/5, 135a/8, 135b/4, 136b/1, 137b/1,

137b/9, 138a/12, 138b/6, 138b/12,

138b/14, 139a/4, 139a/11, 139a/13,

139b/3, 139b/4, 140a/4, 140a/9, 140b/2,

140b/11, 141a/3, 141a/8, 141a/14,

141b/2, 141b/8, 141b/12, 142a/11,

142a/14, 143a/8, 143b/6, 143b/11,

143b/12, 144a/13, 144a/14, 144b/8,

145a/7, 145a/14, 145b/6, 145b/12,

146a/3, 146a/9, 146a/10, 146a/11,

146b/1, 146b/10, 146b/15, 147a/9,

147a/15, 147b/12, 148b/2, 149a/2,

149a/3, 150a/6, 150a/8, 150b/10,

152a/4, 152a/9, 152a/14, 152b/2,

152b/8, 152b/15, 153b/13, 154a/1,

154a/2, 154b/8, 154b/13, 154b/15,

155a/1, 155a/14, 155b/1, 155b/11,

155b/14, 156b/1, 157a/2, 157b/3,

158a/6, 158a/8, 158b/4, 159a/10,

159a/11, 159a/12, 160b/5, 161a/13,

161b/12, 162a/1, 162a/5, 162a/13,

162b/2, 162b/4, 162b/8, 162b/14,

163a/5, 163b/1, 163b/9, 163b/15,

164a/9, 164b/2, 164b/12, 165a/1,

165a/5, 165a/8, 165a/12, 165b/5,

165b/6, 165b/12, 165b/13, 166a/2,

166a/8, 166a/9, 166b/8, 167a/6, 167a/7,

167b/1, 167b/3, 167b/11, 168a/5,

168a/15, 168b/12, 169a/10, 169a/11,

169b/2, 169b/11, 169b/14, 171a/7,

171b/10, 172a/8, 172a/13, 173a/3,

173a/4, 174b/9, 175a/1, 175b/5,

175b/14, 176a/2, 176a/4, 176a/14,

176b/3, 176b/8, 176b/11, 176b/15,

177a/10, 177a/15, 177b/4, 177b/9,

178a/14, 178b/1, 179a/7, 179a/11,

179a/15, 179b/5, 179b/13, 180b/13,

181a/15, 181b/9, 182a/10, 183a/3,

183a/10, 183a/14, 183a/15, 183b/2,
184a/1, 184a/5, 184a/8, 184a/9,
184a/12, 187b/5, 187b/7, 189a/3,
191a/9, 191a/11, 191b/7, 191b/11,
192a/2, 192a/8, 192b/6, 192b/8,
192b/11, 193a/7, 193a/9, 193a/13,
193a/14, 193b/12, 194a/3, 194a/6,
194b/15, 195a/6, 195a/14, 196b/1,
197a/12, 198b/12, 198b/15, 199a/9,
199a/13, 199b/7, 200b/7, 200b/8,
200b/9, 201b/15, 202a/4, 202a/5,
202b/14, 203a/9, 203a/10, 203b/3,
203b/4, 203b/9, 204a/4, 204b/1, 205a/3,
205a/4, 205a/5, 205b/2, 205b/6,
205b/11, 206a/4, 206b/8, 206b/10,
206b/11, 207a/2, 207a/5, 207b/6,
208b/8, 209a/1, 210a/4, 210a/13

sa'adet-fercām i. 182a/7
tünd-bād-ı küfr i. 175b/12

‘ilel : Hastalıklar. -1-[Ar]

‘i. 172a/4

ilerü : İleri, geri karşıtı. -1-

i. 208b/13

ilhāḥ : Üzerine düşme, zorlama. -3- [Ar]

i. 148a/6, 172a/15, 172b/9

ilhām : İçer, gönle doğma. -4- [Ar]

i. 185a/7

i. pezir 175b/8

i. semirleridür 159b/14

i. +ile 191a/4

ilkā : Öne atmak. -1-[Ar]

i. 148a/2, 208a/4

illā : Ancak. -23- [Ar]

i. 121a/5, 122a/11, 130b/6,
132b/15, 133b/6, 138a/1, 139b/10,
147a/2,

148b/7, 149a/13, 151a/13,
152a/1, 153a/11, 156b/2, 159a/11,
161b/9, 162a/5,

173b/1, 173b/5, 180a/2, 195a/11,
196b/3, 206a/11

‘illet : Hastalık, sakatlık. -4- [Ar]

‘i. 123b/4, 131a/5, 139b/4

‘i. +e 156a/13

‘ilm : Bilme, bir şeyin doğrusunu bilme.

-5- [Ar]

‘i. 129a/4, 196b/8, 200a/12,
208b/3

‘i. +ini 129a/13

iltifāt : Hatır sorma, gönül alma.

-4-[Ar]

i. 127b/8, 144a/15, 148a/5

i. +ı 175a/15

iltimās : Kayırma. -14- [Ar]

i. 138a/3, 142b/4, 146b/6,
146b/11, 152b/2, 157a/14, 158b/5,
160b/8,

160b/12, 161a/12

i. +ı 159a/15

i. +ı muz 157b/2

i. +ıyla 133b/11

i. +unuñ 197a/13

iltizām : İcabettirme, gerektirme.

-1-[Ar]

i. 129b/1

īmā : İşaret, işaretle anlatma. -6- [Ar]

ī. 144b/8, 153a/9, 153a/11,
158b/11, 175b/11, 209b/1

‘imād : Direk. -1-[Ar]

‘i. +ı 127b/13

īmān : İnanma, inanç -20- [Ar]

i. 124a/11, 126a/12, 128a/15,
128b/9, 130a/2, 136b/12, 146b/15,
161a/7, 161a/9, 164b/10, 168b/13,
169b/2, 179b/13, 182b/2

ī. +a 155b/1

i. +dur 170a/10

i. +ına 136a/10

i. +ını 128a/1, 177a/6
i. + uñ 143a/14
‘**imaret** : Mamur etmek, şenlendirmek.-
1- [Ar]
i. 170a/10
imdi : Şimdi. -10-
i. 121a/9, 128b/8, 135b/3,
139b/15, 146b/6, 148b/2, 161b/1,
163b/2,
167a/5, 167b/2
imhāl : Mühlet verme. -1- [Ar]
i. +den 161b/3
imkān : Olabilirlik. -1- [Ar]
i. +da 154a/11
imtinā : Çekinme, geri durma.
-10- [Ar]
i. 122b/10, 126a/5, 126a/14,
126b/12, 132b/4, 138a/9, 160b/10,
168b/15, 177a/12,
178b/8
imtişāl : İcanedeni, gerekeni yapma.
-1- [Ar]
i. + iñüz 120b/11
imtiyāz : Başkalarından farklı olma,
ayrılma. -1-[Ar]
i. 132b/8
imtizāc : Karışabilme. -1-[Ar]
i. 179a/7
‘**inā** : Zahmete uğratma. -1- [Ar]
‘i. 134b/5
‘**inād** : Dediğinde ısrar etme. -3- [Ar]
‘i. +a 199b/1
‘i. +dur 140a/12
‘i. +ınuñ 161b/8
in‘ām : Nimet verme. -1- [Ar]
i. -ı 162a/6, 209b/2
‘**inān** : İdare etme, yürütme. -4- [Ar]
‘i. 129b/13, 131b/4, 135a/13,
152a/11

‘**ināyet** : Dikkat, gayret, özenme.
-17- [Ar]
‘i. - i 125a/14, 159b/1, 184a/10,
185b/9, 134b/5, 153b/7, 163a/9,
185b/14, 186a/14, 207a/15
‘i. +i 125a/7
‘i. +in 203a/4
‘i. +lerin 166a/12
‘i. +lū 126b/8, 133a/4, 157a/13,
205b/4
inbīk : İmbik. -1-[Ar]
i. - i 180b/12
inbissāt : Yayılma, açılma, genişleme.
-1-[Ar]
i. 180b/13
‘**indallahi’lislām** : Allah katında din
İslam’dır. -1- [Ar]
‘i. 128a/13
indirās : Kökten yıkılma, adı sanı
kalmama. -1-[Ar]
i. 138a/11
‘**ineb** : Üzüm. -1-[Ar]
‘i. 167b/14
ine’iyyet : -1-
i. - i 130a/10
infī‘āl : Gücenme, darılma. -3-[Ar]
i. 154b/1
i. +dür 161b/7
i. +e 146b/13
infişāl : Ayrılma, yerinden ayrılma.
-1-[Ar]
i. 184b/9
inhā : Ulaştırma, yetiştirme. -6-[Ar]
i. 133a/8, 147b/15, 153b/11,
158b/11, 160b/2, 160b/7
inhilāl : Açılma, çözülüp açılma.
-1-[Ar]
i. +i 171b/10
inhinā : Eğilme, eğrilme. -1-[Ar]

- i. 165a/8
inḥirāf : Münharif olma, dönme, sapma.
 -2-[Ar]
 i. 159b/2, 210a/2
in‘ikād : Bağlanma. -1-[Ar]
 i. 193a/3
inkār : Yaptığını saklama, gizleme.
 -3-[Ar]
 i. 176a/5
 i. idüp 121a/14
 i. +dur 134b/9
inkisār : Kırılma. -1-[Ar]
 i. 127b/1
ins : İnsan. -1-[Ar]
 i. 147a/5
inşāf : Merhamete, vicdana veya
 mantığa dayanan adalet. -1-[Ar]
 i. 128a/12
inşā : Yapma, yapılma. -1-[Ar]
 i. eyle 159a/15
inşāallah : Allah isterse. -6-[Ar]
 i. 136b/7, 140b/6, 141a/15,
 142a/14, 149a/5, 190a/5
inşād : Şiir okuma, şiir söyleme.
 -1-[Ar]
 i. eyle 190a/1
intāk : Söyletme, dile getirme.
 -1-[Ar]
 i. 129b/4
intibāh : Pişme. -1-[Ar]
 i. 170b/7
intibāk : Uyuma, uygun gelme.
 -1-[Ar]
 i. +ı 171a/12
intihāb : Yağma ile mal alma. -2-[Ar]
 i. 153a/14, 187a/4
intihās : ? -1-
 i. +ın 139b/15
intizām : Tertipli, düzgün olma. -3-[Ar]
 i. 144a/11, 163a/1, 194b/3
intizār : Bekleme, beklenilme. -3-[Ar]
 i. 123b/3, 183b/12
 i. +a 183b/11
in- : İnme. -1-
 i. -üp 165a/6
inzimām : Zam olunma, katılma.
 -3-[Ar]
 i. 187a/1
 i. +ıyla 185b/13, 189a/11
ip : İp. -1-
 i. +de 135b/9
irād : Getirme, söyleme. -2-[Ar]
 i. eylemez 154b/8
 i. +ından 160a/11
irāde : Dileme, isteme, meram etme.
 -1-[Ar]
 i. eyle 122a/12
irādei‘aliyye : Sadrazam buyruğu.
 -1-[Ar]
 i. 187a/5
irādet : İrāde, dileme. -5-[Ar]
 i. + iyle 171b/14
 i. +den 165b/1
 i. +i 125a/13, 175b/10
 i. +inüzi 172a/3
irān : Yer adı. -12-
 i. 189b/13, 191a/11, 192b/10,
 192b/12, 193a/2, 193b/15
 i. +iye 185a/5
 i. +lılar 185a/13
 i. +a 193a/8, 206b/7
 i. +da 190a/11
 i. +dan 193b/5
irās : Verme, verilme. -1-[Ar]
 i. ider 193a/8
i‘rāz : Yüz çevirme. -2-[Ar]
 i. it 163b/8
 i. +ı 149b/12

irbanya : Yer adı. -1-

i. 160b/1

ircā' : Eski haline çevirme. -5-[Ar]

i. 142b/1, 159a/1, 160a/12,
169b/5, 174b/12

irfān : Bilme, anlama. -3-[Ar]

‘i. 137a/13, 156b/5

‘i. +ları 200a/12

irḥā : Gevşetme, gevşetilme. -4-[Ar]

i.- yı 129b/13, 131b/4, 135a/12,
152a/11

ir - : Erişmek. -3-

i. -iş 179a/1

i. -mez 135b/9, 177b/8

irsāl : Gönderme, yollama. -29-[Ar]

i. 138a/1, 138a/15, 145a/4,
147a/9, 157a/14, 159b/9, 160b/5,
161a/1, 162b/1, 164a/3, 164b/6, 167a/9,
174b/2, 175b/14, 180a/3, 183a/13,
187b/5, 189a/8, 192a/14, 206b/12,
206b/14, 207a/5, 208b/6, 209b/7,
210a/1

i. buyur 186a/3, 200a/13

i. +e 139a/15, 186b/14

irtidād : İslam dinini bırakarak başka bir
dini kabul etme. -17-[Ar]

i. 138b/6, 149b/2, 169a/9,
147b/8, 159a/11, 176a/14

i.+ ından 179a/8

i. +a 140b/2, 149b/10, 163b/14,
168b/5, 169a/13

i. +ı 137b/11, 137b/13, 147a/2,
151b/11

i. +ıyla 178a/10

irtihāl : Göçme. -1-[Ar]

i. 210a/2

irtikāb : Kötü bir iş işleme. -3-[Ar]

i. 146a/10, 177a/6

i. eyle 194a/2

irtiyāb : Şüphelenme. -1-[Ar]

i. 146a/11

irzā : Razi, hoşnut etme. -1-[Ar]

i. 154a/11

‘İsā : Kişi adı. -3-

‘İ. 125a/13, 175b/9, 182a/6

işābet : Rast gelme, yerini bulma.

-2-[Ar]

i.- 167a/4, 179a/6

is‘āf : Birinin isteğini kabul edip yerine
getirme. -1-[Ar]

i. 157b/7

işāl : Ulaştırma, ulaştırılma. -2-[Ar]

i. 197b/4, 208b/6

işāre : Tozu havaya kaldırma.

-1-[Ar]

i. 193b/5

işbāt : Doğrusunu meydana çıkarma.

-1-[Ar]

i. 147b/5

ise : -70-

i. 120b/1, 121a/3, 121a/5,
121a/6, 121b/5, 126a/4, 126b/2, 127b/7,
127b/11, 127b/15, 130b/5, 130b/6,
131b/3, 132b/1, 132b/15, 133b/6,
133b/7, 133b/10, 134a/5, 134b/6,
134b/10, 134b/13, 137a/2, 137b/14,
138a/2, 140a/13, 140b/10, 143b/15,
145b/3, 145b/14, 146b/7, 147a/1,
147a/4, 148b/5, 151a/5, 151b/7, 152a/1,
152b/7, 157b/4, 158a/14, 159a/11,
159a/12, 159b/13, 162a/1, 162a/7,
169a/5, 169b/7, 171a/12, 173b/8,
176a/10, 176a/13, 176b/15, 177a/1,
178a/11, 178b/5, 178b/7, 179a/8,
179b/8, 179b/10, 180b/9, 181b/15,
183a/8, 187a/13, 190b/13,
195a/7, 196a/5, 196a/7, 198b/13,
206a/11

- i. 174b/9, 178b/6
iskender : Kişi adı. -3-
 i. 195b/3
 i. +den 157b/14
 i. +iyye 188a/13
islām : Hz. Muhammed'in Allah tarafından tebliğine memur olduğu din. -77-[Ar]
 i. 123b/5, 125b/12, 126b/6, 127b/15, 128a/8, 128b/10, 130a/5, 132b/1, 133b/2, 133b/9, 138a/6, 138b/7, 143b/13, 147b/3, 148b/7, 150a/2, 151b/6, 151b/14, 155b/2, 156a/6, 156b/2, 160b/8, 163b/6, 164b/10, 166a/4, 168b/6, 169a/5, 170a/4, 171a/15, 180b/9, 184b/7, 190a/6, 190a/9
 cevr-i i. 150b/11
 i.+ a 121a/15, 122b/10
 i.+ ı 127b/5
 esās-ı dīn-i i.+ ı 120b/2
 i.+ la 179b/13
 i. +a 125a/10, 130a/8, 150a/11, 155b/13, 158b/10, 171a/11, 182b/13, 190b/3, 191b/9
 i.+da 134b/10, 137a/10, 137b/14
 i. +dan 120b/14, 138b/5, 182b/2
 i. +ı 127a/13, 149b/11, 150a/5, 154b/4, 154b/8, 155b/10, 159a/10, 176a/15
 i. +ını 132b/11, 134b/9, 148b/1, 153b/8, 158b/13, 172a/9
 i. +iyye 169b/3
 i. +iyyede 193a/10
 i. +iyyeden 168b/4
 i. +iyyedendür 133b/6
 i. +iyyetden 133b/2
 i. +yeye 158a/15, 193a/13
 i. +iyyeyi 192b/8
 i. +um 168b/7
islāmü'lyevm : ? -1-
 i. 128a/5
ism : İsim, ad. -3-[Ar]
 i. 188b/13
 i. +inden 201a/9
 i. +iyle 201b/2
isma'ıl : Kişi adı. -28-
 i. 122a/6, 129b/13, 133b/12, 134b/12, 138a/5, 138b/1, 140a/1, 143a/11, 150a/15, 151a/12, 152a/7, 158a/6, 158b/9, 159a/14, 166b/14, 122b/9, 160a/5, 161a/1, 161a/4, 161a/6, 161b/11, 162b/3, 164a/1, 164b/3, 165b/1, 165b/10, 171b/3, 182a/12
işmet : Günahsızlık. -1-[Ar]
 i. +i 128b/13
ispolet : Yer adı. -13-
 İ. 132a/4, 134a/8, 138a/8, 143b/15, 149a/15, 152b/10, 154b/10, 162a/10,
 164b/3, 174b/10
 i. +e 138a/5, 141a/4, 166b/2
isrā : Gönderme. -1-[Ar]
 i. 199b/1
istanbul : Yer adı. -4-
 i. 201a/7
 i. +da 201a/5, 207a/10
 i. +dan 207a/7
iste - : İstemek. -10-
 i. 202b/4
 i.- mez 130a/12
 i.- mezlerse 148a/11
 i.- mezüz 196a/13
 i.- r 143a/12, 153a/5, 179b/6
 i.- rüm 131a/10
 i.- rüz 157a/5
 i.- yüp 151a/9
istignā : Aza kanaat etme. -4-[Ar]

- i. 142a/10
i. 151a/7
i. olmaz 120b/10
i. +yı 142a/1
isti'āre : Bir kelimenin manasını muvakkaten başka bir kelime hakkında kullanılması. -1-[Ar]
i. 168b/5
isti'āze : Allah'a sığınma, sığınma. -1-[Ar]
i. 169a/14
isti'cāb : Haklı sayma. -2-[Ar]
i. 123a/4, 199b/9
isti'cāl : Acele etme. -1-[Ar]
i. 204b/8
istid'ā : İsteme. -5-[Ar]
i. 140a/6, 140a/13, 148a/9, 149a/9, 178a/4
isti'dād : Alışma. -4-[Ar]
i. 139a/2, 139b/13, 185a/13
i. +dan 143a/7
istidrāc : Derece derece ilerleme. -1-[Ar]
i. +larına 199b/12
istifā : Bir işten kendi isteğiyle çekilme. -1-[Ar]
i. -yı 148a/10
istifsār : Sorma, sorulma. -5-[Ar]
i. 127b/11, 132a/7, 149b/2, 150a/4, 160b/3
istiğfār : ? -1-
i. 197b/5
istiğrāb : Garip bulma, şaşma. -2-[Ar]
i. 199b/9
i. + la 123a/4
istiḥbār : Haber ve bilgi alma. -3-[Ar]
i. 124b/11, 137a/14, 151a/13
istiḥdām : Hizmete kabul etme. -1-[Ar]
i. 197a/14
istiḥkām : Sağlamlık, kuvvet. -2-[Ar]
i. 130a/6, 182b/8
istiḥlāk : Harcamak suretiyle tüketme, bitirme. -1-[Ar]
i. 202b/9
istiḥrāc : Çıkarma, çıkarılma. -1-[Ar]
i. 192a/7
istikāmet : Bir şeyin bir tarafa doğrulması, hareket. -4-[Ar]
i. 187a/11
i. eyle 202b/1
i. +den 159b/3
i. + iñüzi 170b/1
istikbāl : Gelecek zaman. -6-[Ar]
i. 160a/4, 183a/15, 183b/6, 207b/6
i. id 183b/1
i. +lerine 208b/5
istilā : Bir yeri kuvvet kullanarak ele geçirme. -1-[Ar]
i. 164b/10
isti' lām : Bilgi isteme. -1-[Ar]
i. -ı 209b/9
istimā' : Dinleme, dinlenilme. -1-[Ar]
i. 180b/2
istimzāc : Ne düşündüğünü öğrenmeye çalışma. -1-
i. 124b/10
istīnās : Alışma. -3-[Ar]
i. +ı 153a/9
i. +ları 199a/15
i. +uñ 192a/1
istinsāḥ : Kopya etme. -1-[Ar]

- i.- ı 142a/12
- istintāk** : Nutka getirme. -34-[Ar]
- i. 133b/14, 137b/13, 138a/6, 147b/2, 150b/5, 154a/1, 154b/4, 154b/11, 156a/5, 158b/7, 158b/10, 159a/10, 160a/7, 161a/6, 161a/11, 162a/4, 169a/4, 169b/1, 171a/11, 172b/3, 172b/13, 173a/9, 173b/4
- i. id 168b/13
- 154b/7, 156b/5, 157a/12, 160b/7, 160b/12
- i. +a 151b/13, 157b/1, 172b/6
- i. +da 171a/15
- i. +la 153a/1
- istirdād** : Geri alma. -1-[Ar]
- i. 149a/9
- istiṣnā** : Ayırma, ayrı tutma. -1-[Ar]
- i. 153a/12
- istiṣāre** : Fikir sorma, danışma. -3-[Ar]
- i. 138b/4, 139a/5
- i. eylediler 121b/2
- istiṣfāʿ** : Hastalığa ilaç arama. -1-[Ar]
- i. 178a/5
- istizān** : İzin isteme. -1-[Ar]
- i. 174b/11, 177a/13
- isyān** : Emre boyun eğmeme. -1-[Ar]
- i. 198b/8
- iṣ** : Çalışma. -7-
- i. 133a/8, 149b/8, 180a/15
- i. +e 134b/12, 190b/13
- i. +iñüze 179b/8
- i.+ lerine 182b/10
- iṣāʿ at** : Duyurmalar, herkese duyurma. -2-[Ar]
- i. buyur 198b/2
- i. 202a/5
- iṣāret** : Bir şeyi gösterme. -9-[Ar]
- i. 148a/15, 152a/6, 153a/10, 154a/15, 165a/9, 201b/3, 201b/9
- i. +le 177b/15
- i. +leriyle 163a/2
- iṣhād** : Şahit getirme, şahit olarak gösterme. -1-[Ar]
- i. 128b/10
- iṣit-** : İştirmek. -5-
- i.- üñ 180b/7
- i.- dik 141a/9
- i. – dim 150a/6
- i.- mediñüz 155a/11
- i.- seler 130b/15
- iṣle-** : İşlemek.-1-
- i.- memegle 203b/11
- iṣte** : İşte. -1-
- i. 135b/12
- iṣtiʿāl** : Parlama, alevlenme. -1-[Ar]
- i.+ine 166b/9
- iṣtigāl** : Bir şeyle uğraşma. -1-[Ar]
- i. 161b/7
- iṣtiyāk** : Şevklenme, göreceği gelme. -2-[Ar]
- i. 167b/2
- i.+ ına 123b/4
- ʿiṣve** : Gönül aldatan, gönül çelen. -2-[Ar]
- ʿi. 124a/3, 124b/13
- ʿiṣve bāz** : Naz edici, edalı. -1-
- ʿi. 171b/7
- it-** : Etmek. -128-
- i. 198b/1, 198b/13
- zuhūr i.- meden 146b/14
- ālūde i.- mege 121a/1
- ḥalāş i.- mege 120b/15
- i.- mek 121b/8
- pest i.- mek 120b/4
- i.-mezler 121a/12
- i.- mez 120b/9

- ifşā i. 202a/11
 i' rāž i. 163b/9
 sevk i. 190b/12
 i.- di 130a/9, 166b/3, 183a/2
 i.- diler 152b/12, 155b/4
 i.- dirdüm 141b/7
 i.- dirmiş 141b/11
 i.- düm 167b/13
 i.- dikde 137a/9, 153a/10
 i.- me 170b/6, 176b/4, 176b/15,
 178a/4, 209a/3
 i.- meden 126a/5, 156a/11,
 169a/14
 i.- mişiken 158b/12
 i.- medi 161a/7
 i.- medigümden 156b/6
 i.- medikçe 147b/8
 i.- medükce 156a/2
 i.- medür 156b/11
 i.-mege 139a/1, 152a/14,
 164b/7, 173a/1, 173a/6, 177a/14
 i.- megi 138b/13, 182b/4
 i.- megin 138a/4, 146b/12,
 196a/2
 i.- megle 203b/1
 i.- mek 129b/8, 131a/8, 134b/4,
 139a/4, 143a/15, 150a/15, 158b/6,
 164a/13, 188b/10, 201b/1
 i.- mekle 127a/4, 128b/10,
 131b/14, 134a/12, 134b/2, 136b/11,
 137b/1, 137b/11,
 147a/7, 160a/4, 178a/8, 184b/9,
 192a/10, 200b/1, 208b/13
 i.- meksizin 144b/5
 i.- meleriyle 138a/9, 198b/5,
 200b/11
 i.- melüyüm 142b/6
 i.- mem 152b/7, 154a/3, 169b/4,
 174b/5
 i.- menün 166b/10
 i.- meñüz 130b/11, 140b/12
 i.- mesi 133b/7
 i.- mesini 184b/1
 i.- mesün 126b/2, 163b/15,
 164a/3
 i.- mesünler 142a/8, 157a/1
 i.- meyesin 162a/10
 i.- meyesüz 159a/7
 i.- meyiñüz 131a/13
 i.- meyüp 129a/9, 131b/10,
 137b/13, 144a/15, 144b/9, 162a/12,
 176a/15, 204b/6
 i.- meyüz 172a/3
 i.- mez 125b/1, 134b/10, 165b/2
 iṭā' at: Boyun eğme, dinleme.
 -9-[Ar]
 i. 138a/14, 148b/12, 151b/2,
 154a/14, 157a/7, 196b/2
 i. ol 202a/6
 i.+ i 206b/4
 i.+ le 130b/9
 i.- mezse 129a/8
 i.- mezsün 153a/15
 i.- mezüz 139a/7
 i.- miş 124a/3, 130b/10, 133b/6,
 147a/5, 157b/12, 163b/8, 167b/14,
 182a/4
 i.- mişdi 159a/14
 i.- mişiken 156b/7
 i.- mişler 144b/5, 161a/8
 i.- se 125a/7, 190a/8
 i.- sem 167a/15
 i.- señ 178b/11
 i.- sün 190a/15, 191a/12
 'itāb : Azarlama, tersleme. -5-[Ar]
 'i. 131b/2, 132b/10, 134a/2,
 135a/13, 193a/10
 it'āb : Yorma, yorulma. -1-[Ar]

- i. 142a/12
iṭ'ām : Yemek verme, verilme.
 -1-[Ar]
 i. 183b/3
iṭāre : Uçurma, uçurulma. -1-[Ar]
 i.- i 193b/4
iṭfā : Söndürme, söndürülme. -2-[Ar]
 i. it 133b/6, 166b/10
ithām : Birine bir kabahat yüklemek.
 -2-[Ar]
 i.+ ıyla 146b/9, 147a/10
i'tibār : Saygı gösterme. -3-[Ar]
 i. 121a/3, 159b/10, 160a/7
i'tikād : Bir şeye bağlanma. -3-[Ar]
 i. +ı 130a/6]
 i. +ına 129a/14
 i. +larına 161b/6
i'tikādīpāk : İnancı sağlam olan. -1-
 i. 181b/9
i'timād : Güvenme. -6-[Ar]
 i. 161a/12, 170a/10, 172a/13,
 179a/4
 i. eyle 169b/7, 189a/6
i'tizār : Özür dileme. -1-[Ar]
 i. +lar 182b/9
itlāf : Telef etme, öldürme. -2-[Ar]
 i. 193a/11, 202b/9
iṭmā' : ? -1-
 i. 153a/1
itmām : Tamamlama, bitirme.
 -3-[Ar]
 i. ol 134a/1
 i.+ ı 172a/5, 186a/8
iṭnāb : ? -1-
 i. 150b/8
ittibā' : Tabi olma. -14-[Ar]
 i. 122a/14, 158b/8, 162b/6,
 180b/11, 183b/10
 i. 144b/4, 202a/5
 i.+ ı 176a/7
 i.+ ına 122b/15
 i.+ ıyla 153a/6, 183a/5
 i.+ ını 143b/3
 i.+ muz 141a/14
 i.+ umuza 142a/2
ittifāk : Birleşme, uyuşma. -1-[Ar]
 i. 171a/14
ittihām : Suçlu olma. -1-[Ar]
 i. 143a/4
ittiḥāz : Kabul etme. -2-[Ar]
 i. 154a/4, 168b/15
ittikā : Sakınma, çekinme. -1-[Ar]
 i. 162b/10
iyāb : Geri dönme. -1-[Ar]
 i. buyur 155b/12
iyābüziḥāb : Gidip gelme.
 i. 193a/9
'iyāzenbillāh : Allah'a sığınarak. -1-
 'i. 128a/9
izā'at : Zâyi etme, kaybetme. -1-[Ar]
 i. +ine 193a/11
iz'āf : Zayıflatma, kuvvetini azaltma.
 -1-[Ar]
 i.- ı 170b/3
izāle : Giderme, giderilme. -5-[Ar]
 i. 198a/9, 198b/6
 i. +leleri 197a/11, 200b/12
 i. +sine 210a/6
'izām : Büyükler, ulular. -9-[Ar]
 'i. 198b/10, 205a/14, 206b/14,
 208a/12
 'i. +da 206a/7
 'i. +dan 189a/11, 201a/12
 'i. +ımuñ 207b/14
 'i. +umuñ 144b/14
i'zāzuikrām : Hürmet, saygı gösterme,
 ağırlama. -2-[Ar]
 i. 123a/7, 182a/11

izhār : Gösterme, meydana çıkarma.

-20-[Ar]

i. 128b/7, 137b/7, 138b/15,
154a/3, 197b/2, 198b/5, 202b/14

136b/14, 144a/13, 160a/10, 164a/5,
165b/12, 167a/3, 173a/1, 178a/1,
178a/8, 179a/3, 197a/3, 198b/3

i. +a 192b/8

izmihlāl : Yok olma. -2-[Ar]

i. +leri 198b/11, 202b/5

izn : İzin. -5-[Ar]

i. 170a/8, 177b/8, 182b/10,
209b/6

i. veril 200b/3

iznikmid : Yer adı. -1-

i. 200b/9

‘izz : Değer, kıymet. -1-[Ar]

‘i. 189b/12

‘izzet : Değer, kıymet. -1-[Ar]

‘i. 204b/15

J

jeng : Pas, küf, kir. -1-[Far]

j. 179b/12

K

kabā : Üste giyilen elbise. -4-[Ar]

k.138b/11, 140a/10, 155b/3,
176b/4

kabaca : Kaba bir biçimde. -1-

k. 205b/12

kabak : Bitki. -2-

k. 134b/1, 195a/10

kabar- : Kabarmak. -1-

k. -dı 171a/10

kabāṭayı : Kabadayı. -1-

k. +lar 200a/10

kābil : Kabul eden. -2-[Ar]

k. 167a/3

k. +dür 166a/11

kābile : Aynı soydan sayılan ve bir başa itaat eden insan topluluğu, boy.

-1-[Ar]

k. 169a/9

kābiliyet : Yetenek. -2-[Ar]

k. 139b/12

k. +de 168b/2

kabr : Mezar. -1-[Ar]

k. +lerine 170a/3

kabudān : Kaptan. -7-

k.- ı 159b/12, 160a/2, 160a/3,
160a/7, 160b/5, 166a/12

k. +larına 183a/11

kabūl : Kabul edilen. -18-[Ar]

k. 128b/14, , 129a/6, 129a/8,
134b/10, 137b/13, 137b/11, 138b/6,
146a/2, 149b/6, 155b/10, 159a/11,

171a/12, 176a/15

k.+ e 122a/10

k. +e 136b/7, 147a/2, 158a/13

k. +i 159a/6

k. +üñüze 131b/3

kabz : El ile tutma. -5-[Ar]

k. 170b/10

k. +a 161b/15, 185b/15, 191b/6,
191b/9

kaç : Soru sıfatı. -1-

k. 141b/12

kadar : Ölçüsünde, dek. -43-

k. 121b/2, 121b/4, 123a/6,
125a/6, 130a/3, 131a/9, 131b/3, 134b/6,
137a/2, 143b/8, 143b/15,
149a/11, 149b/10, 157b/6, 160b/9,
161a/9, 161a/11,

161b/6, 163b/5, 164a/12, 165a/4,
168b/8, 168b/12, 173a/2, 173a/6,
179b/2,

180b/4, 181a/1, 181b/4,
181b/14, 183a/8, 183a/15, 183b/5,
191a/15, 191b/10,

196a/14, 198a/9, 199b/5, 199b/7,
200a/10, 206b/13, 210a/9

ķ. +ca 170b/13

ķadem : Ayak, adım. -3-[Ar]

ķ. 141a/6

ķ. +ine 135a/5

ķ. +ini 137a/12

ķademe : Basamak. -1-[Ar]

ķ. 156a/6

ķader : Allah'ın takdiri. -1-[Ar]

ķ. 186a/1

ķādın : Kadın. -1-

ķ. 175a/13

ķadīm : Eski. -1-[Ar]

ķ. 165a/10

ķādime : Ordunun ileri karakolu.

-2-[Ar]

ķ. 186b/7, 204b/15

ķādir : Kudret sahibi, kudretli.

-5-[Ar]

ķ. 126b/3, 167a/2, 177a/1,
187a/11

ķ.+ dūr 172a/11

ķadirşinās : Değer bilir. -1-[Ar+Far]

ķ. 209a/2

ķādi'lhācāt : Herkesin dileklerini
isteklerini yerine getiren Allah. -1-

ķ. +a 136a/1

ķadr : Değer, itibar. -2-[Ar]

ķ.+ ini 120b/3

ķ. +in 168b/1

ķadrihum : ? -1- ķ. 133a/8

ķafes : Kafes. -2-[Far]

ķ. 121b/13, 166b/7

ķāfir : Allah'ın varlığına ve birliğine
inanmayan. -13-[Ar]

ķ. 126a/13, 128a/9, 134b/11,
148a/13

ķ.+ ler 122a/4, 168b/14

ķ.+ lerüñ 120b/6, 127b/5,
136a/9, 136b/14

ķ. +e 129a/13, 137b/8

ķ. +en 163a/7

ķağid : Kağıt. -1-

ķ. 173b/10

ķāḥ : Köşk, yüksek bina. -1-[Far]

ķ. +da 162b/10

ķahhār : Yok edici. -1-[Ar]

ķ. 166a/3

ķahķarī : Birdenbire geriye dönme. -2-
[Ar]

ķ. 163a/5, 167b/3

ķahr : Zorlama, zorla bir iş gördürme.

-10-[Ar]

ķ. 121b/13, 143a/6, 145b/12,
169a/11, 190b/2, 191a/14, 191b/8,
191b/13, 197b/10

ķ. +ını 192a/1

ķahramānī : Kahramanlık, yiğitlik,
cesurluk. -2-[Far]

ķ. +leri 206a/14

ķ. +lerinde 195b/3

ķahramān : Yiğit, cesur. -1-[Far]

ķ. +lar 130b/15

ķahren : Kahr ile zorla. -2-[Ar]

ķ. 150a/7, 160b/12

ķahve : Kahve. -3-[Ar]

ķ. 148a/3, 179a/9

ķ. +ler 165b/2

ķā'ide : Esas, temel. -1-[Ar]

ķ.- i 205a/10

ķā'iletü'lmuḥtār : ? -1-

ķ. 146a/1

ķā'ime : Uzun bir kağıda yazılan
ferman, buyruk. -5- [Tr]

- ķ. 159b/4, 161b/12, 162a/9
ķ. +dūr 151b/4
ķ. +sine 160a/5
ķal - : Kalmak. -29-
ķ. 122a/3, 127b/10, 154b/3, 159b/2, 177a/11, 206b/15
ķ. -a 130b/14
ķ. -dı 134a/10, 135b/13, 143a/1, 145b/14, 149b/12, 165a/15, 175a/11, 177a/2
ķ. -dılar 168a/2, 180b/11
ķ. -duk 173a/4
ķ. -mamış 168b/2
ķ. -mayacak 172b/6, 190b/11
ķ. -maz 172b/13
ķ. -up 154a/1, 180a/14, 201a/6
ķ. -ur 156b/13, 178b/10
ķ. -ursa 172b/2
ķāl : Söz, laf. -2- [Ar]
ķ. 154b/1, 156a/3, 171a/13
ķal'a : Kale. -5-
ķ. 137a/5, 138a/5, 139a/6
ķ. +sinüñ 140b/14
ķ.+ya 136b/9
ķalb : Yürek. -6-[Ar]
ķ.+ ini 122b/2, 178b/5, 181b/2
ķ. 147b/12, 191a/2, 204b/2
ķaldır - : Kaldırmak. -1-
ķ. 175b/2
ķalem : Kalem. -3-[Ar]
ķ. 136b/3, 175b/4
ķ. +lere 197b/1
ķalil : Az, çok olmayan. -2-[Ar]
ķ. 131a/9, 163a/11
ķalk - : Kalkmak. -3-
ķ. 176b/11, 180a/5
ķ. -up 130b/9
ķallāb : Kalıptan kalıba giren, düzenbaz. -1-[Ar]
ķ. 201b/11
ķāmyāb : Talihli, isteğine ulaşmış. -5-[Far]
ķ.- 125b/8, 126b/7, 127a/1, 184a/11
ķ. +uñ 139a/7
ķām : Arzu, istek, emel. -4-[Far]
ķ. 167a/9, 184b/9, 190b/9
ķ. +dan 135b/15
ķam' : Ezme, kırma. -1-[Ar]
ķ. 191a/9
ķamer : Ay. -2-[Ar]
ķ. 183a/5, 195a/10
ķāmil : Kemale ermiş, olgun. -1-[Ar]
ķ. 149a/5
ķāmurān : Arzusuna, isteğine kavuşmuş. -1-[Far]
ķ. 138b/13
ķān : Kan. -3-
ķ. 156b/12, 159b/8
ķ.+ in 121b/8
ķanbel : Kişi adı. -2-
ķ. 132a/11, 174b/3
ķanbeloğlu : Unvan. -6-
ķ. 147b/1, 155a/15, 174a/14, 176b/8, 177a/11, 177b/2
ķandil : Kandil. -1-[Ar]
ķ. 128a/4, 170a/3
ķānıloğlu : Unvan. -2-
ķ. 126a/6, 132a/4
ķānūn : Herkesçe uyulması gereken kaide. -2-[Ar]
ķ. 126b/3, 138a/10, 138a/14
ķap - : Kapmak. -4-
ķ. -ar 130a/14, 142b/12, 206a/11
ķ. -up 203b/15
ķaplan : Unvan. -1-
ķ. 188a/15
ķaplu - : Kaplamak, örtmek. -1-

- ķ. 208b/10
ķapu : Kapı. -1-
 ķ. 206a/10, 207b/5
 ķ. +dan 144b/5, 158a/5
 ķ. +ları 187b/11, 187b/12,
 188a/10, 188b/5, 206b/3
 ķ. +sı 188a/1, 188a/12, 188b/6,
 188b/8, 189a/13, 189a/14, 189b/1,
 189b/3
ķapucıbaşı: Kapıcıbaşı. -1-
 ķ. +larından 207b/4
 ķ. +sından 183a/7
 ķ. +ya 181b/5
ķapudān : Kaptan. -4-
 ķ. 163a/8, 163a/9, 164a/4
 ķ.+ uñ 136b/10
ķār : İş, güç. -8-[Far]
 ķ. 127b/9, 131b/8, 132a/1,
 138b/2, 143b/10, 148b/8, 160a/13
ķa‘r : Dip, derinlik. -1-[Ar]
 ķ. 131a/2
ķārgüzār : Elinden iş gelen, becerikli.
 -3-[Far]
 ķ. +lğın 207b/12
 ķ. 149a/5
 ķ.+lık 156b/7
ķārdide : İş bilir, uyanıklık. -1-[Far]
 ķ. +nūñ 149a/6
ķārgir : İş tutan. -1-[Far]
 ķ. 199b/12
ķārīāzmūde : Görgülü. -1-[Far]
 ķ. 143b/3
ķārzār : Ceng, kavga, savaş. -4-[Far]
 ķ. +da 155a/8
 ķ. +ı 155a/4
 ķ.- zede 151a/3
 ķ. 138b/11
ķara : Unvan. -1-
 ķ. 207a/4
ķarabāzār : Yer adı. -1-
 ķ. 200b/6
ķarābet : Yakınlık, akrabalık. -1-[Ar]
 ķ. 155b/3
ķaraca : Yer adı. -1-
 ķ. 209b/8
ķarahişār : Yer adı. -1-
 ķ. 188a/4
ķaraman : Yer adı. -2-
 ķ. 189a/14, 189b/5
ķarārdāde : Kararı verilmiş. -3-
 [Ar+Far]
 ķ. 122b/13, 128b/6, 172b/8
ķarār : Değişmez hale gelmek, sabit ve
 sakin olmak. -20-[Ar]
 ķ. 138a/12, 138b/6, 145b/13,
 154b/14, 158a/2, 164a/13, 185b/5,
 185b/7, 195b/11, 198a/5, 204a/13
 195b/4, 196b/1
 145a/6, 148b/7, 151a/3, 163b/11,
 171b/1, 173a/13
 ķ. +uñ 159b/6
ķaresi : Yer adı. -1-
 ķ. 188a/2
ķargā : Karga. -1-
 ķ. +yı 204a/9
ķārgir : İş tutan. -1-[Far]
 ķ.+ i 121a/9
ķānevvel : Önceki işinde. -1-
 ķ. 120b/5
ķarındaş : Kardeş. -10-
 ķ. 124b/10, 167a/5, 202a/1,
 209a/3
 ķ.+ ıdur 169b/12
 ķ.+ inuñ 177b/3
 ķ. +ım 202b/8
 ķ. +ına 168a/2
 ķ. +ından 168a/9
 ķ. +lğını 202b/6

- karış-** : Karışmak. -1-
 k. -mam 182b/15
- karīb** : Çok yakın, hısım. -3-[Ar]
 k. 165a/6
 k. ol 174b/13
 k. +e 208b/12
- karībā** : ? -1-
 k. 125a/8
- karībū'zzevāl** : ? -1-
 k. +dür 176b/6
- karīḥa** : İnsanda kendiliğinden hasıl olan fikir ve niyet. -2-[Ar]
 k. 207a/13
 k. + ñdan 156b/7
- karīn** : Bir şeye sahip olan. -4-[Ar]
 k. 136b/4, 136b/7, 162a/2
 k. ol 122a/10
- karīr** : Sevinmiş. -1-[Ar]
 k. 137b/1
- karpuz** : Karpuz. -1-
 k. 154a/10
- kars** : Yer adı. -6-
 k. 185a/2, 185a/1, 185b/13, 186b/15, 189b/5
 k. +a 192b/7
- kāruñ** : Çok zengin kimse. -1-[Ar]
 k. 193b/6
- kaşaba** : Kasaba. -2-
 k. 183b/5
 k. +ya 136b/11
- kaşd** : Niyet, bile bile yapma. -6-[Ar]
 k. + ını 120b/7
 k. 144b/7, 195a/15
 k. +a 183a/1
 k. +ıyla 192b/15, 198a/10
- kaşdī** : Kadederek. -1-[Ar]
 k. 165a/6
- kāse** : Çanak. -2-[Far]
 k. 165a/11
 k. +mde 180a/3
- kaşr** : Kısa kesme, kısma. -3-[Ar]
 k. 165a/1, 166a/10
 k. +a 163a/3
- kaṭ'** : Karar verme. -4-[Ar]
 k. 130a/11, 141b/10, 142a/6, 144a/15
- kaṭarāt** : Damlalar. -1-[Ar]
 k. 124b/12
- katı** : Çok, fazla. -2-
 k. 139a/9, 202a/14
- kaṭ'ī** : Kesin. -1-[Ar]
 k. 203b/6
- kātīb** : Yazan. -7-[Ar]
 k.- i 133b/12, 151b/1, 152a/11, 168b/12
 k. +imüz 138a/5, 161a/4
 k. +leri 207b/8
- kātil** : Katleden, öldüren. -1-[Ar]
 k. +e 168a/6
- katl** : Öldürme. -10-[Ar]
 k. 146b/9, 146b/10, 147a/10, 147a/12, 180b/9, 197a/11, 202b/6, 204b/11, 209b/14, 209b/15
- kaṭre** : Damla, damlayan şey. -2-[Ar]
 k. 148a/4
 k. +si 174b/6
- kavī** : Kuvvetli, güçlü. -1-[Ar]
 k.- i 202a/3
- kavim** : Aralarında töre, dil ve kültür ortaklığı bulunan, boy ve soy bakımından da birbirine bağlı insan topluluğu, budun. -1-[Ar]
 k. +ler 185a/13
- kavl** : Sözleşme, anlaşma. -14-[Ar]
 k. 135b/1, 138a/12, 154b/14, 172b/4, 172b/9, 174b/14, 196b/1
 k. + iñüze 122a/9

1. +e 172b/1
 2. +imüz 173a/15, 177a/2
 3. +ince 124b/4, 166a/11
 4. +iñüzde 128b/12
ḳayd : Bağ, bağlayacak şey. -15-[Ar]
 1. 122b/9, 189a/7, 200b/8
 2. id 122a/10
 3. ol 197b/1
 4. +ı 197b/8
 5. +ına 133a/1, 144a/11, 150a/9, 174a/1
 6. +ında 140b/3, 154b/4, 157b/12, 180b/4
 7. +ları 200b/14
ḳazā : Bir kadının idaresi altında bulunan yer. -12-[Ar]
 1. - ı 136b/10, 155a/5, 166b/5, 171a/7, 195a/15
 2. +lara 200b/7
 3. +sı 133a/10, 150b/3
 4. +sında 158a/11
 5. +sını 200b/6
 6. +ya 156a/11
 7. +yı 139b/11
kāzibe : Yalan söyleyen, yalancı. -2-[Ar]
 1. +sinden 192a/10
 2. +ye 166a/9
kebīr : Büyük, ulu. -1-[Ar]
 1. 207a/7
kebk : ? -2-
 1. 158a/15
 2. +i 135b/7
kebbe : ? -1-
 1. 144a/11
kecdehān : Çarpık, eğri. -1-[Far]
 1. +a 164a/7
kedēr : Tasa, kaygı. -3-[Ar]
 1. 157a/3
 2. +den 190a/14
 3. +inden 139b/7
kefere : Kafirler. -16-[Ar]
 1. 125b/3, 126b/4, 130b/11, 141b/12, 144a/5, 174a/15, 174b/9, 179a/13, 180b/11, 181b/11
 2. +den 177a/10
 3. +nüñ 140a/11, 162a/5, 179a/2, 201a/8
 4. +yi 177b/13
keff-iyed : El çekme, vazgeçme, karışmama. -7-
 1. 132b/5, 135b/4, 138a/2, 141a/9, 145a/9, 147a/4, 150b/2, 162a/3, 170b/8
kehfü'lemān : ? -1-
 1. 125a/15
ke'levvel : Evvelki gibi, eskisi gibi. -9-[Ar]
 1. 129b/6, 131a/14, 147a/4, 149a/7, 149b/2, 151a/10, 159a/10, 165b/5, 175a/15
kelāl : Yorgunluk, bıkkınlık. -2-[Ar]
 1. 122b/5, 169a/15
kelā : Söz, lakırdı. -12-[Ar]
 1. 149a/15
 2. + ını 152a/5
 3. 150b/9, 171b/13, 179a/15, 196b/6, 205b/14
 4. +a 139b/14, 175b/3
 5. +dan 129b/11
 6. +ımı 147b/15
 7. +ın 126b/10
kelb : Köpek. -4-[Ar]
 1. 131b/11, 144a/5
 2. +e 132b/10, 178a/1
kelebek : Kelebek. -1-
 1. 128a/9
kelimāt : Kelimeler, lakırdılar.

-8-[Ar]

k.- ı 134a/6, 141a/8, 150a/13, 150b/7, 150b/9, 170a/10

k. +ınuñ 171a/11

kelimeişehâdet : İslam dininin beş temel esasından birincisi olan, “Şahitlik ederim ki Allah’tan başka ilah yoktur ve yine şahitlik ederim ki Hz. Muhammed O’nun kulu ve elçisidir” anlamındaki “Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve resûlüh” cümlesi. -2-

k. 127b/1, 136b/14

kelimeteyn : İslami inancın temelini oluşturan: “Allah’tan başka tapacak yoktur ve Hz. Muhammed O’nun resûlüdür.” ibareleri. -2-[Tr]

k. 180b/6, 181b/10

kem : Fena, kötü. -2-[Ar]

k. 146a/9, 153b/7

kemter : İtibarsız. -1-[Far]

k. 166a/6

kemākān : Eskisi gibi, evvelden olduğu gibi. -3-[Ar]

k. 179a/12, 196b/7, 198a/13

kemā : “Gibi, misilli, olduğu üzere” gibi benzetme edatıdır. -1-[Ar]

k. 209a/2

kemāfi’levvel : Önceki gibi. -2-

k. 145b/9, 171b/12

kemāl : Olgunluk, yetkinlik. -8-[Ar]

k. 124b/5, 136b/15, 154b/8, 155a/6, 164a/13, 192b/13, 197a/3, 200b/2

kemerbeste : Kemer, kuşak bağlamış.

-1-[Far]

k. 187a/2

kemer : Kemer, bele takılan kumaş.

-1-[Far]

k. 204a/2

kemhā : İpek kumaş. -2-[Far]

k. 165a/1

k. +ya 143b/4

kemīn : Pek küçük. -1-[Ar]

k. +den 172a/14

kemiyyāt : Sayı, nicelik. -1-

k. +larına 185a/14

kenār : Kıyı. -2-[Far]

k. 155b/14, 165a/1

kendi : Kendi. -18-

k. 121a/10, 125b/8, 127a/10, 139a/13, 145b/12, 156b/7, 156b/8, 160a/12, 163b/15, 171b/14, 174b/8, 202b/9

k.+ den 179a/10

k. +leri 157b/6

k. +m 141b/1

k. +n 131b/12

k. +nden 127b/10

k. +ni 164b/10

kendü : Kendi. -45-

k. 121b/10, 124b/7, 129a/6, 129a/12, 129b/7, 131a/15, 134b/1, 135a/14, 139b/2, 140b/13, 144a/11, 154a/1, 157b/12, 161a/8, 172b/1, 183a/5, 197a/14

k. +ler 154a/11, 169b/2

k. +lerden 151b/9, 156a/3

k. +lere 122b/15, 157a/3, 197b/15

k. +leri 142a/3, 155b/12, 165a/10

k. +lerin 123b/11

k. +lügümden 151a/13

k. +m 147a/10, 153b/15

k. +müz 122a/2, 137b/15

k. +ne 135a/14, 140b/13

k. +nüñ 143a/5

- k. +si 151a/2, 184a/4
 k. +ye 140b/3, 155a/12, 165b/15,
 176a/14, 178a/9, 180a/1
 k. +yi 165a/3
kenğiri : Yer adı. -1-
 k. 200b/5
kenisā : Kilise. -1-[Ar]
 k. +da 128a/1
kenīse : Kilise. -3-[Ar]
 k. +de 169b/15
 k. +nüñ 167a/12
 k. +si 138a/9
kenişt : ? -2-
 k. 167a/6, 169b/11
kenşırı : Yer adı. -1-
 k. 189a/11
kerāmet : Kerem, bağış, ihsan.
 -7-[Ar]
 k. 165b/12, 169b/3, 185a/8,
 198a/4, 202b/3, 205b/5
 k. +dür 140b/6
kerem : Cömertlik, elaçıklığı, bağış.
 -4-[Ar]
 k. 148a/10, 157a/14, 164a/11,
 177a/6
kerīm : Kerem sahibi, cömert.
 -1-[Ar]
 k. 202b/11
kerimāne : Kerim olan, kerem sahibi.
 -4-[Ar]
 k. +lerine 185b/14
 k. +e 175b/4
 k. +sine 180a/11
 k. +sinüñ 167a/14
kerrār : Kişi adı. -2-
 k. 152a/8, 152b/13
kerrār : Savaşta döne döne saldıran.
 -2-[Ar]
 k. +en 170a/3
 k. +ı 191a/13
kerre : Kere. -4-
 k. 122a/3, 178b/1, 179b/3,
 198b/9
kerrübī : Meleklerin büyüğü, büyük
 melek. -2-[Ar]
 k. 131a/6, 181a/12
kes- : Kesmek. -4-
 k. 149b/8, 204a/1
 k. -dir 182a/9
 k. -dirür 161b/8
kesb : Çalışıp kazanma. -1-[Ar]
 k. 124a/3
kesel : Gevşeklik, tembellik. -1-[Ar]
 k. 156b/9
kesifü'l erkān : ? -1-
 k.- 179b/7
kesil- : Kesilmek. -2-
 k. -megle 204a/4
 k. -ür 204b/10
keskīn : Keskin, -1-
 k. 203b/9
kesr : Kırma, kırılma. -1-[Ar]
 k.- i 128a/14
keşret : Çokluk, bolluk. -2-[Ar]
 k.- i 129b/11, 139b/14
keşf : Açma, meydana çıkarma. -1-
 [Ar]
 k.- i 202a/10
keşide : Çekilmiş, tertibedilmiş.
 -1-[Far]
 k. 174a/13, 187b/4
keştī : Gemi. -1-[Far]
 k.- i 172a/3
kethüdā : Eskiden büyük devlet
 adamlarının, zenginlerin işlerini gören
 kimse, kâhya. -16-

k. 125a/4, 137a/8, 157b/3, 159b/4, 160a/1, 160a/9, 161b/11, 163a/2, 183b/13, 184a/4, 201b/4

k. +sı 140b/15, 184a/3

k. +ya 129a/15

k. +yı 137a/9, 207b/3

ketibe : Asker, alay. -1-[Ar]

k. 132b/14

ketm : Bir sözü, bir haberi saklama.

-4-[Ar]

k. 126a/5, 127b/14, 134b/7, 155a/14

kevākib : Yıldızlar. -1-[Ar]

k. 190a/13

kevkeb : Yıldız. -2-[Ar]

k. 177b/7, 190a/4

kevkebe : Gösteriş. -1- [Far]

k. 123a/4

keyf : Neşe, memnunluk. -1-

k. 179a/12

keyfiyyet : Nitelik, bir şeyin iyi veya kötü olması ciheti. -9-[Ar]

k. +i 134a/12, 136b/11, 145a/12, 146a/7

k. +in 133b/9, 149b/1

k. 137a/12, 151b/5, 153b/10, 154b/11, 185a/14, 196b/7, 204b/2

k.+ e 169b/6, 176b/10

k.+ inden 121a/4

k. +den 166b/4

k. +dür 203b/11

kezālik : Keza, bu da öyle. -3-[Ar]

k. 188a/2, 188a/13, 189b/2

ke's şems : ? -4-

k.130a/9,149b/11,151a/2, 163b/6

kıbāb : Tepesi yarım küre şeklinde olan bina damları. -1-[Ar]

q. 124a/7

kıblegāh : Kiblenin bulunduğu yer.

-1-[Ar+Far]

q.- 125a/3

kıdvetü'lemāşil : ? -2-

q. 133b/11, 161a/4

kıl : Kılmak. -10-

q.- mam 121a/7

q. -aruz 129a/8

q. -dı 190b/5, 191a/4

q. -duñ 141a/7

q. -mağla 191b/6

q. -masa 125a/15

q. -mışlar 134b/14

q. -uñ 175a/3

q. -up 191b/3

kılā : Kaleler.-2-[Ar]

q.- ı 191b/9, 193a/10

kalā : Kale. -1-

q. +de 140a/6

kılıç : Kılıç. -2-

q. 191b/10, 204a/12

kılın : Kılınmak. -9-

q. -an 158b/4, 192b/6

q. -dı 186b/14, 191a/6, 200a/11

q. -dılar 199b/2

q. -mağla 189b/13

q. -up 187a/12

q. -ur 170b/4

kınā : Örtü. -2-[Ar]

q.- ı 124a/12, 153a/1

kırā'at : Okuma, devamlı ve düzgün okuma. -3-[Ar]

q. 141a/12, 208a/13

q. +ine 207b/10

kırk : Kırk sayısı. -4-

q. 143b/8, 187a/3, 200b/15

q. +dan 194b/11

kırkbeş : Kırbeş sayısı. -1-

q. 189b/7

kıssa : Kıssa, hikâye. -1-[Ar]

ķ. 171a/8

kıssaḥān : Kıssa, hikâye. -1-[Ar+Far]

ķ. 182a/13

ķıṭā : Kesme. -1-[Ar]

ķ. 137b/14

ķıṭa : Parça, bölüm. -2-[Ar]

ķ. 195a/2, 206a/1

ķıyāfet : Kılık, bir şeyin dış görünüşü.

-1-[Ar]

ķ. +ine 141a/3

ķıyām : Kalkma, ayağa kalkma.

-13-[Ar]

ķ. 123a/10, 144b/7, 146b/3, 156b/1, 163a/6, 164a/13, 186a/11, 205b/6

ķ. +a 174b/4, 180a/8

ķ. +da 165a/7

ķ. +en 208b/7

ķ. +ın 130a/5

ķıyāmet : Dünyanın sonu. -1-

ķ. 181a/9

ķıyās : Bir şeyi başka şeye benzeterek hüküm verme. -2-[Ar]

ķ. 130b/11

ķ. it 181a/7

ķıyāsen : Kıyas yoluyla. -1-[Ar]

ķ. 187a/3

ķız : Dişi çocuk. -53-

ķ. 121b/14, 122a/13, 122b/6, 125b/7, 130b/14, 131a/15, 132b/1, 132b/14, 133b/5, 133b/14, 135b/3, 146b/12, 146b/14, 158a/14, 162a/13, 172a/6, 179a/4

ķ.+ a 122b/4

ķ.+ dan 121a/12

ķ.+ ı 121a/4, 121a/5, 121a/10, 122a/5, 123a/12

ķ.+ ın 120b/12, 122b/10

ķ.+ uñ 122b/5, 123b/3, 123b/10,

126b/11

ķ. +a 126a/10

ķ. +ı 130b/2, 131a/6, 132b/4, 133a/13, 138a/9, 139a/7, 140b/4, 142b/15, 150b/2, 155b/6, 155b/13, 158a/12, 172b/3, 176a/12

ķ. +ım 127a/12

ķ. +larınuñ 198a/9

ķ. +uñ 126a/14, 136b/13, 138b/13, 147b/1, 161a/13

ķızılırmak : Yer adı. -2-

ķ. 199b/14, 203a/10

ķi : Ki bağlacı. -193-

ķ. 120b/7, 120b/11, 121a/12, 121b/1, 121b/2, 121b/8, 121b/10, 121b/13, 122a/1, 122a/5, 122a/8, 122a/13, 122b/12, 123a/4, 123b/3, 124a/13, 124b/8, 125a/7, 125b/4, 125b/5, 126a/3, 126b/6, 126b/13, 127a/2, 127b/9, 128b/5, 129a/2, 129a/14, 129a/15, 130a/1, 130a/4, 130b/1, 130b/11, 130b/13, 131a/1, 131b/2, 132a/7, 132a/9, 132b/13, 133a/2, 133a/8, 134a/5, 134a/9, 134b/8, 135a/10, 135b/2, 136a/2, 136a/3, 137a/3, 137b/8, 137b/9, 137b/12, 139a/5, 139a/11, 139b/2, 139b/3, 140a/12, 140b/9, 141a/13, 141b/5, 141b/14, 142a/6, 142b/4, 142b/6, 142b/7, 142b/8, 143a/1, 143b/1, 143b/8, 144b/10, 145b/4, 145b/6, 145b/11, 145b/14, 146a/7, 146a/9, 146b/5, 146b/10, 146b/11, 147a/12, 148a/6, 148a/7, 148b/3, 149a/10, 149b/9, 149b/12, 150a/3, 150b/9, 151b/10, 152a/10, 152a/12, 152a/14, 152b/3, 152b/12, 153b/3, 153b/6, 154a/9,

154b/3, 155a/8, 156a/1, 156a/4, 156a/9,
156a/11, 156a/12, 156b/13, 158a/11,
159a/6, 159a/9, 159b/6, 159b/8,
160a/15, 160b/4, 161a/3, 161a/5,
161b/12, 161b/14, 162a/1, 162b/6,
163a/9, 163b/12, 164a/5, 164b/5,
164b/13, 165a/12, 165a/15, 165b/14,
166b/2, 167a/1, 167a/5, 167a/8,
167a/13, 167a/14, 168a/11, 168b/6,
168b/8, 169a/4, 169a/9, 169b/7,
169b/15, 170a/2, 170b/8, 170b/12,
171b/7, 172a/6, 172a/14, 172b/9,
173a/2, 173a/6, 173b/3, 174a/2, 174a/6,
174a/11, 174b/5, 174b/8, 175b/10,
175b/15, 176a/1, 176a/12, 177a/2,
177b/4, 177b/7, 177b/8, 178a/7, 178b/7,
179a/3, 179a/13, 181a/8, 181a/15,
182b/1, 182b/9, 183a/13, 184b/15,
196b/14, 197a/7, 197b/14, 199a/5,
200a/3, 200b/2, 200b/4, 202a/3, 202a/8,
202a/13, 202b/3, 204b/9, 205b/14,
206a/10, 206b/1, 207b/10, 207b/11

kibār : Nazik, görgülü. -2-[Ar]

k. 183a/8

k. +nuñ 161b/5

kibr : Büyüklük, ululuk. -2-[Ar]

k. 160a/10, 162b/14

kīl : Söz. -1-[Ar]

k. 171a/13

kīlūkāl : Dedikodu. -2-[Ar]

k. 154b/1, 156a/3,

kilāb : Köpekler. -3-[Ar]

k.- ı 161a/13

k. +e 180b/1

k. +laruñ 176a/9

kilis : Yer adı. -1-

k. 188b/7

kilisa : Kilis. -3-[Far]

k. 198a/8

k. +de 167a/13

k. +yı 176a/13

kilk : Kamış kalem. -6-[Far]

k.- i 125a/1, 142a/13, 164b/4,
166b/1, 171b/6, 182a/15

kim : Soru sözcüğü. -13-

k. 130a/12, 166a/10, 173b/6,
179b/15, 191b/5, 191b/10

k. +dür 152b/6

k. +den 126a/9

k. +üñ 201b/12

k. +i 123a/14, 123a/15, 177b/6,
205b/10

kimesne : Kimse, herhangi bir kişi.

-21-

k. 122a/15, 122b/3, 122b/4,
135a/1, 154b/5, 172b/2, 173a/14,
173b/3,

177a/1, 178b/8, 178b/11, 183a/1

k. +den 126b/2, 176b/15,
179b/10

k. +lerden 188b/13

k. +leri 189a/7

k. +nüñ 133a/13, 178a/15

k. +ye 202a/11

k. +yı 162a/10

kimse : Kimse, herhangi bir kişi. -4-

k. 134b/11, 172b/4, 187a/4

k. +den 127b/7

kimyā : Kimya. -1-[Ar]

k. 157b/11

kin : Gizli düşmanlık. -2-[Far]

k. 131b/10, 160a/10

kīne : Gönülde gizlenen düşmanlık. -1-
[Far]

k. 121a/1

kirām : Soydan gelenler, soyu temizler,
ulular. -7-[Ar]

- k. 162b/6, 182a/7, 183b/10, 205a/15
 k. +a 187b/9
 k. +dan 189b/15
 k. +uñ 144b/15
kirār : Tekrar bir daha. -1-[Ar]
 k.- ı 185a/15
kise : Kese. -1-[Far]
 k. +sinden 145a/8
kişi : Kadın veya erkeğe verilen genel ad. -2-
 k. 120b/5
 k. +de 186b/14
kişver : Memleket. -2-[Far]
 k. 158a/9, 190a/7
kiyāset : Uyanıklık. -1-[Ar]
 k. 208a/11
kiz̄b : Yalan, yalan söyleme. -6-[Ar]
 k. 132a/13, 132b/9, 143a/5, 146a/10, 178b/6
 k. +in 158b/6
koçaeli : Yer adı. -1-
 k. 188a/9
koltuğ : Koltuk. -2-
 k. +a 154a/9
 k. +ına 144a/8
ko- : Koymak, bırakmak, yerleştirmek. -4-
 k. -ma 162a/4
 k. -mayup 200a/5
 k. -mazuz 122a/2
 k. -sunlar 177b/6
konāğ : Konak. -2-
 k. +uma 165b/14
 k. +uña 165b/10
konāk : Konak. -1-
 k. 209b/5
kon- : Kondurmak. -1-
 k. - durup 146b/2
koned : ? -1-
 k. 181a/9
konuğ : Misafir. -1-
 k. 142a/3
konul : Konulmak. -1-
 k. -dı 144a/1
kop - : Kopmak. -1-
 k.- mış 120b/15
koṣṣāzāde : Unvan -2-
 k. 145b/5, 158a/11, 167a/13, 176a/12,
korḡudıcı : Korkunç olan. -1-
 k. 173a/14
korḡ- : Korkmak. -1-
 k. -ulur 182b/12
koş- : Koşmak. -1-
 k. -uñ 174b/3
kov- : Kovmak. -1-
 k. - durup 146a/13
koy- : Koymak. -2-
 k. -dılar 124b/7
 k. -up 141a/3
kuḡdise : Mukaddes, mübarek olsun. -1-[Ar]
 k. 201a/6
kuḡdret : Allah'ın ezeli gücü, kuvvet, güç. -7-[Ar]
 k. 124b/2, 175b/4, 191b/7
 k. +e 175a/3
 k. +ine 124b/5
 k. +leri 159b/9
kuḡdsī : Kutsal. -3-[Ar]
 k. 139a/8, 145a/2, 163a/7
kufl : Kilit, sürgü. -1-
 k. 177b/12
kūhken : Dağ kazıcı. -1-[Far]
 k. 171a/8
kūhsār : Dağlık, dağ tepesi.

- k. 137b/4
kūhistān : Dağlık. -1-[Far]
 k. 198b/15
ķula : Unvan. -2-
 k. 203a/8, 204a/1
ķulağ : Kulak. -1-
 k. + ımla 150a/6
kullan- : Kullanmak. -2-
 k. -ılan 181a/3, 182a/6
ķul : Tanrı'ya göre insan. -19-
 k. +ları 158b/4, 159a/1, 204b/7
 k. +ların 135b/5, 137b/7,
 139a/14
 k. +larına 146b/4, 158b/13,
 159b/11
 k. +larından 158b/9
 k. +larını 146b/14, 147a/8
 k. +larıñuzdan 137b/12
 k. +umuz 129a/2, 176b/11
 k. +uñuz 196a/6, 204b/11,
 209a/11
 k. +uyum 166a/6
ķulzüm : Deniz. -1-[Ar]
 k. 125b/3, 137b/2
ķumāš : İpek, yün, keten vesairenden
 yapılan dokuma. -1-[Ar]
 k.- ı 168b/7
kunkure : ? -1-
 k. 145a/1
ķur - : Kurmak. -2-
 k. 199b/14
 k. -up 144b/1
ķurā : Köyler, kasabalar. -1-[Ar]
 k. 194a/4
 k. +dan 183b/6
ķurb : Yakın olma, yakınlık. -1-[Ar]
 k.- ı 136b/5
ķurš : Bir yıldızın görünen yüzü.
 -1-[Ar]
- ķ. 130a/6
ķurta : Kadınların süs olarak kulaklarına
 taktıkları küpe. -1- [Ar]
 k.- i 175a/9
ķurtar- : Kurtarmak. -1-
 k. -mamak 136a/15
ķušūr : Eksiklik, ayıp. -1-[Ar]
 k. 142a/8
ķuşan- : Kuşanmak. -1-
 k. -urlar 159b/8
ķuṭb : Dönen bir çarkın aksi. -1-[Ar]
 k. 137a/13
kūteh : Kısa. -1-[Far]
 k. +üñ 179a/1
ķu'ūd : Oturma. -1-[Ar]
 k. ol 145a/6
ķuvvet : Güç, kuvvet. -3-[Ar]
 k. 139a/10, 166a/4
 k. +de 153a/13
kūy : Köy. -1-[Far]
 k. +ında 135b/13
ķuyūd : Kayıtlar, deftere geçirmeler.
 -7-[Ar]
 k. 122a/13, 156a/8, 160b/14,
 174a/7
 k. +ı 146a/5, 187b/2, 187b/9
kūçūk : Ufak. -1-
 k. 188a/3
kūdūret : Tasa, kaygı. -1-[Ar]
 k.- i 146b/13
 k.+ dan
kūffār : Kafirler, hak dinini inkar
 edenler. -28-[Ar]
 k.- ı 124a/15, 125b/10, 127a/9,
 135a/7, 143b/13, 159b/6, 168a/12,
 168b/7,
 174b/9, 176b/2, 181a/7, 183a/4
 k. ol 121b/15
 k. +a 138b/5, 176a/8, 177a/6

k. +da 130b/14, 169a/7
 k. +dan 120b/15, 136a/15, 158a/5
 k. +ını 191a/15
 k. +uñ 136a/12, 168b/4, 180a/5
 k. +e 124b/9, 130a/4, 159b/2
küfr : Allah'a ve dine ait şeylere inanmama. -9-[Ar]
 k. 127a/13, 128a/2, 133b/5, 150a/12, 178b/9
 k. iderek 121b/6
 k. ol 142b/15
 k. +e 134b/11
 k. +i 147a/3
küheylân : Gözü sürmeli cins Arap atı.-1-[Ar]
 k. 203a/9
külbe : Kulübe. -1-[Far]
 k.- i 168a/3
küllî : Umumi, bütün. -1-[Ar]
 k. 166b/1
külliyet : Umumilik, bütünlük. -1-[Ar]
 k. +lü 193a/7
künām : İnsanın dinleneceği yer.-1-[Far]
 k. 180b/14
künbed : Kümbet. -1-
 k.- 168b/9
kürd : Unvan. -3-
 k. 194b/11, 196a/1, 206b/8
kürk : Kürk. -3-
 k. 200a/11, 209b/2
 k. +ini 208b/11
kürre : Tay. -1- [Far]
 k. 137b/4
küsûf : Güneş'in tutulması. -1-[Ar]
 k. 140a/15
kütahya : Yer adı. -2-
 k. +dan 193b/13
 k. +ya 194a/12

L

lāfugüzāf : Boş lakırdı. -1-
 l. 203b/5
lafz : Söz. -2-[Ar]
 l.- ı 160a/11, 170a/7
la'în : Kovulmuş, nefret kazanmış, istenilmeyen. -19-[Ar]
 l. 120b/11, 121b/7, 123a/14, 126a/6, 134a/9, 131b/10, 149b/15, 151a/3, 141b/12, 152b/10, 171b/2
 l.+ i pürkîn 121a/1
 l.+ ler 121a/8, 132a/5
 l. +e 127b/9, 147b/15
 l. +ler 128b/15
 l. +üñ 135b/10
 l. +üñ 177b/9
lākin : Ama, ancak. -48-[Ar]
 l. 122a/1, 122a/9, 126a/13, 133b/4, 135a/3, 140b/4, 141a/9, 142b/8, 145a/12, 145a/15, 146a/6, 147a/6, 147b/6, 150b/7, 151a/11, 151b/11, 152a/15, 152b/15, 153b/10, 154a/11, 155a/5, 155a/12, 156a/10, 157a/9, 158a/15, 159a/3, 161a/7, 162a/9, 163b/7, 166b/10, 168b/14, 169a/6, 169a/10, 170a/6, 172a/3, 172b/1, 173a/6, 174b/13, 175b/5, 176a/12, 179a/11, 181a/3, 182b/11, 184b/14, 192a/14, 201b/15, 206b/5
 feli'llāhi'lminne- l. 130a/7
lāl : Dilsiz, kırmızı. -2-[Ar]
 l. 164a/6
 l. +den 139b/13
lāle : Lale. -1-[Far]
 l. 175a/3
lāne : Yuva. -1-[Far]
 l.- i 166b/6
la'net : Nefret, tiksinti. -2-[Ar]

1. 134a/7, 180b/8
lāt : İslam'dan önce, Arapların Kabe'de bulunan putlarından biri. -1-[Ar]
 1. 178a/3
latîf : Hoş, güzel, nazik. -3-[Ar]
 1. 167a/4
 1. +dür 190a/2
 1. +lerinde 204b/3
lâtîn : Dil adı. -1-
 1. 141a/2,
 1 +ce 143a/1, 153a/11
lâyih : Aşık, meydanda. -3-[Ar]
 1. 178a/7, 193a/12, 202a/7
lâyık : Uygun, yaraşır. -1-[Ar]
 1. 154a/5
lâzım : Gerekli. -5-[Ar]
 1. 127a/12, 137b/15, 148b/9
 163a/14, 164a/13, 171a/13
 1. +dur 148b/13
lâzime : Gerekli şey. -4-[Ar]
 1. 151b/11, 154a/14, 209a/10
 1. +leri 187a/13
leb : Dudak. -2-[Far]
 1. 121b/8, 132b/9, 143a/4,
 167b/15, 171a/9
lebâleb : Ağzına kadar dolu. -1-[Far]
 1. 172a/1
lebbeleb : Dudak dudağa. -1-[Far]
 1. 167b/15
lebbeste : Dudağı, ağzı bağlı. -1-[Far]
 1. 126a/1
lebiderya : Deniz dudağı. -1-
 1. 131b/14
lebgüşâ : Konuşmak. -1-
 1. 123a/11
lebrîz : Ağzına kadar dolmuş. -2-[Far]
 1. 121b/7, 127a/1, 128b/2,
 136a/1, 137b/6, 138a/7, 150b/4, 154b/8,
 176a/14
lecc : İnat etme. -1-[Ar]
 1. 121a/5
lede'lvuşûl : ?
 1. 138a/13
lede'lakrân : ?-3-
 1. 132b/8, 176a/1, 178a/10
lehîb : Alev. -1-[Ar]
 1. +i 134a/7
leme'ân : Parlama, parıldama. -4-[Ar]
 1. 126a/12, 130a/3, 136b/12,
 182b/2
lengerendâz : Demir atan. -1-[Far]
 1. 195b/4
lerzân : Titrek, titreyen. -1-[Far]
 1. 137b/4
leşker : Asker. -2-[Far]
 1. 191a/8, 191b/8
leţâfet : Latiflik, hoşluk. -1-[Ar]
 1. 124a/14
leţâ'if : Latifeler. -1-[Ar]
 1.- i 166a/15
levâhık : Ekler, eklenen şeyler. -1-[Ar]
 1. +la 129b/11
levâzım : Lazım olan şeyler. -5-[Ar]
 1.- ı 186a/5, 186a/7, 186b/3,
 192a/16, 209a/10
levend : Yeniçeri devrinde deniz erlerine verilen bir ad. -3-[Far]
 1. 197a/9, 199b/8
 1 +i 187b/11
levendât : Yeniçeri devrinde deniz erlerine verilen bir ad. -29-[Far]
 1. 187b/12, 194b/5, 194b/8,
 195a/14, 199a/6, 205b/15, 206b/13,
 208a/7
 188a/2, 188a/11, 188a/13,
 188b/5, 188b/7, 188b/8, 188b/10,
 194a/1,

194b/12, 197b/1, 199a/14,
206b/9, 206b/15

1. +a 196a/14, 206a/9, 206b/6

1. +dan 206b/7, 209b/14, 210a/9

1. +ı 206a/15

1. +uñ 199a/3

levlāk : Bir kudsi hadisten alınmış olup
Hz. Muhammed'e hitaptır. -1-[Ar]

1. 136a/5

levm : Çekiştirme. -1-[Ar]

1. 160a/14

levş : Pislik, mundarlık. -1-[Ar]

1.- i 194a/5

leyālī : Geceler. -1-[Ar]

1.- i 170a/2

leyl : Gece. -1-[Ar]

1. 145b/5, 195a/6

leyla : Kişi adı. -2-

1. 158a/12, 176a/13

leylī : Gece ile ilgili. -4-[Ar]

1. 124b/11, 154b/3, 175a/13,
184b/2

lezīze : Lezzetli, tatlı. -1-[Ar]

1. 209b/7

lezzet : Tat. -3-[Ar]

1. 127a/13, 129b/7, 148a/5

libās : Esvap. -1-[Ar]

1. 176b/3

līk : Lakin, fakat. -1-[Far]

1. 120b/4

lisān : Dil, konuşulan dil. -22-[Ar]

1.- ı 124b/10, 125a/4, 130b/12,
132b/10, 139b/1, 141a/2, 143a/1,
146a/12,

151a/3, 155b/1, 157a/2, 164b/4,
180b/6, 205b/11

1. +en 125b/5, 141b/1, 141b/4,
145a/14

1. +ımdan 146a/9

1. +ına 169a/15

1. +ından 170a/6, 180b/2

livā : Bayrak. -1-[Ar]

1. 194b/4

liyākāt : Layık olma. -1-[Ar]

1. 185a/12

li'llāhite'ālā : Yüce Allah için. -1-

1. 181a/7

luṭf : Hoşluk, güzellik. -5-[Ar]

1. 147b/12, 172a/1, 172b/11,
180a/2

1. +ı 181a/6

lūcce : Engin su. -1-[Ar]

1.- i 153b/14

mā'adā : -den başka. -20-[Ar]

m. 122a/15, 131a/4, 135a/1,
135a/13, 147b/10, 156b/6, 157b/15,
158b/11,

168b/9, 174b/8, 188a/11,
188b/5, 193a/8, 198a/11, 205a/4,
207a/12, 210a/7

m. +sın 153a/14

m. +sından 148a/4

m. +ya 170a/8

M

ma'ādin : Madenler. -1-[Ar]

m.- i 136a/7

ma'an : Mekan. -7-[Ar]

m. 143a/13, 147a/9, 160a/2,
164b/2, 169a/3, 169b/2, 169b/11

ma'āş : Geçinecek şey. -2-[Ar]

m. 157b/11, 176b/7

ma'ber : Geçit, gidilecek yer, köprü.
-1-[Ar]

m. +inden 184b/13

mābeyn : İki şeyin arası, aradaki şey.
-1-[Ar]

m. +ine 163b/1

mācerā : Baştan geçen ilginç olay veya olaylar zinciri. -3-[Ar]

m. 169b/5, 183b/15

m. +ları 155a/11

mādām : Madem, çünkü. -1-[Ar]

m. 170b/12

mādde : Madde. -29-[Ar]

m. 131a/3, 138b/4, 139a/2, 140a/5, 140b/9, 142b/7, 146b/8, 146b/11, 147a/6, 150b/14, 152a/15, 164a/14, 165b/4

131b/5, 133a/3, 135a/11, 137a/9, 146b/8, 149b/7, 159a/3, 166b/4, 169b/7

m. +den 132b/5

m. +nün 140a/10, 146a/6, 146a/14, 155b/5

m. +ye 161b/6

m. +yi 124a/9

ma' delet : Adalet, adillik. -2-[Ar]

m. 207a/5, 207b/5

māder : Anne, ana. -1-[Far]

m. 124b/14

ma' dūm : Yok olan, mevcut olmayan. -1-[Ar]

m. 190a/11

māfi'zzamīr : Gönüldeki, içteki şey. -3-[Ar]

m. 127b/10

m. +lerin 138b/15

m. +leri 202b/15

mağbūn : Alışverişe aldanmış olan. -1-[Ar]

m. +e 136a/13

mağdūr : Haksızlığa uğramış. -1-[Ar]

m. 190b/11

mağdūre : Haksızlığa uğramış. -1-[Ar]

m. +sin 126b/7

mağlaṭa : Birini şaşırtmak, yanıltmak için söylenen zihin karıştırıcı söz.

-5-[Ar]

m. eylediler 121a/11

m. 125b/11, 135b/4

m. +dan 172a/4

m. +lar 163b/15

mağrifet : Bir şeyi bilmek, hüner. -1-[Ar]

m. 137a/3

māh : Ay. -1-[Far]

m. 154a/9, 165b/3, 193b/13

maḥabbet : Sevgi. -3-[Ar]

m. 148b/4, 154a/3, 160b/2

maḥal : Yer. -6-[Ar]

m. 208b/11

m. +de 150a/1, 155b/10, 189a/2, 195a/10, 195b/11

maḥall : Yer. -19-[Ar]

m. 122a/5, 123a/5, 123b/10, 183a/7, 187a/15, 199b/3, 204b/14, 208b/15

m. +lerden 189b/8

m. +lere 200b/10

m. +i 121b/1, 177a/9

m. +in 131b/14

m. +ine 141b/6, 160a/12, 164a/12, 166b/3, 183a/13

m. +ün 144a/7

maḥalle : Bir şehir veya kasabanın, bölündüğü kısımlardan her biri.

-10-[Ar]

m. 120b/12, 122a/6, 122b/14, 123b/11, 133b/9, 144a/15, 198a/8, 204a/15, 208b/2, 209b/13

maḥbūb : Muhabbet olunmuş, sevilmiş, sevilen. -2-[Ar]

m. 123b/15
 m. +ı 145a/3
maḥbūr : ? -2-
 m. 191b/5, 205a/4
maḥcūb : Utanan, utanmış. -1-[Ar]
 m. 198a/1
maḥfaẓa : İçinde öteberi saklanan küçük kutu. -1-[Ar]
 m. 205b/7
maḥfice : Gizlice. -1-[Ar]
 m. 159b/4
maḥfūz : Alçalmış. -1-[Ar]
 m. 205b/8
maḥmiyye : Himaye gören, korunan kimse. -1-[Ar]
 m. 154a/4
maḥmūd : Kişi adı. -3-
 m. 144b/14, 190a/13, 191a/1
maḥrem : Haram, şeriatın yasak ettiği şey. -2-[Ar]
 m. 204b/6
 m. +i 133b/8
maḥremān : Mahremler. -1-[Ar]
 m. 133b/13
maḥrūku'lfuād : Yüreği yanık
 -1-
 m. +ı 140b/10
maḥrūsa : Büyük şehir. -5-[Ar]
 m. 187a/2
 m. +dan 200b/5
 m. +am 197a/12
 m.+ı 197b/11
 m. +uñ 207b/15
maḥsūd : Hased edilen, hased olunan.
 -2-[Ar]
 m. 176a/1
 m. +larına 125b/12
maḥşūr : Muhasara edilmiş, kuşatılmış.
 -1-[Ar]

m. 192a/2
maḥşūs : Yalnız bir kimseye ait olan, hususileşmiş. -2-[Ar]
 m. 164b/13, 186a/1
maḥşer : Kıyamette ölülerin dirilip toplanacakları yer. -2-[Ar]
 m. 127a/8, 178a/5
ma' hūde : Bilinen, sözleşilen.
 -7-[Ar]
 m. 121b/1, 145a/12, 158a/2, 165b/4, 169b/11, 174b/1, 175a/5
maḥvıvücūd : Vücudu yok etme. -1-
 m. id 123a/5
maḥz : Halis, katıksız. -3-[Ar]
 m. 154b/6, 160b/12
 m. +dur 163b/2
maḥzā : Halis, katıksız, ancak, yalnız.
 -1-[Ar]
 m. 126b/8
maḥzar : Huzur yeri, büyük bir kimsenin önü. -3- [Ar]
 m. 140b/1, 169a/7
 m. +ında 163b/6
maḥzūb : Boyanmış. -1-[Ar]
 m. 186b/12
maḥzūn : Hüzünlü, kaygılı, tasalı.
 -1-[Ar]
 m. 181b/12
maḥzūr : Engel, sakınca. -1-[Ar]
 m. 202a/1
maḥzūz : Hoşlanmış. -1-[Ar]
 m. 141b/13
mā' ile : Hevesli, istekli. -1-[Ar]
 m. ol 169a/13
ma' iyyet : Beraberlik, arkadaşlık.
 -20-[Ar]
 m. 131b/11, 174b/5, 176a/4, 177a/11, 187a/1, 189b/11, 192b/1, 194a/13, 201a/12

m.+imde 181b/1
 m. +de159b/4
 m. +inde 143b/8
 m. +ne 157b/4
 m. +iñe 208a/7
 m. +iñüze 182b/12
 m. +leri 192b/6, 193b/12,
 196b/9, 200b/3
 m. +lerinde 188b/14
maḳāle : Söylenen söz, kelim. -1-
 [Ar]
 m. 120b/11, 182a/14
maḳām: Mevki, kat. -5-[Ar]
 m.- ı 126a/2, 129b/4, 166a/9,
 181b/5
 m. +da 183b/2
maḳarr : Karar edilen, karargâh. -1-[Tr]
 m. +ımız 200a/7
maḳbül: Kabul olunmuş, olunan.
 -2-[Ar]
 m. 145a/3
 m. +um 156a/10
maḳbüle : Kabul olunmuş, olunan.
 -1-[Ar]
 m. +siyle. 184a/6
maḳdūr : Güç, kuvvet, kudret.
 -5-[Ar]
 m. 167a/9, 207b/12, 210a/8
 m. +ımı 159a/4
 m. +ları 198b/11
maḳhūr : Kahrolmuş, bozguna
 uğratılmış. -3-[Ar]
 m. 181b/12, 190a/10, 199b/8
maḳrūn : Yakınlaştırılmış, yakın. -1-
 [Ar]
 m. 186b/14
maḳşūd : Kasdolunan, istenilen şey.
 -10-[Ar]

m. 123a/12, 140a/6, 156a/8,
 172a/5, 196a/11, 199a/8
 m. +da 140a/2, 152b/8, 162b/1,
 199b/3
maksüre : Camilerde etrafı parmaklıklı
 yüksek yer. -1-[Ar]
 m. 177b/13
maḳtū^c: Değeri, pahası biçilmiş. -4-
 [Ar]
 m. +ın 196a/14
 m. +ını 204a/2
 m. +ların 205a/10
 m. +larını 207a/4
maḳkūd: Bağlanmış, bağlı, düğümlü.
 -1-[Ar]
 m. 181b/7
maḳkūl: Akıllıca, akla uygun. -1-[Ar]
 m. +dur 140b/4
maḳūle: Takım, çeşit, soy. -5-[Ar]
 m. +lerin 189a/2
 m. +si 142a/8, 142b/8, 197a/9
 , 197b/6
māl : Varlık, servet. -3-[Ar]
 m. 148a/12, 199a/4
 m. +ları 198b/2
mālānihāye : Sonsuz, uçsuz bucaksız.
 -4-[Ar]
 m. 129a/7, 184a/7
 m. +si 164a/9
 m. +lerine 159b/1
mālīk : Bir şeye sahip. -2-[Ar]
 m. 136a/4, 139a/1
maḳlūm : Bilinen, belli. -27-[Ar]
 m. 131a/3, 146b/4, 160a/6,
 133b/7, 142a/2, 145a/13, 154b/12,
 158b/6, 161b/12, 166b/15, 167a/1,
 173b/4, 188b/13
 m. ol 160b/6
 m. +dur 131b/8

- m. +ı 128b/11, 134a/3, 148b/2
 m. +ıdır 205b/15
 m. +ımız 163b/10
 m. +ıñuz ol 160b/11
 m. +ları 138b/4, 142b/6, 156b/4,
 157b/7, 173a/10
 m. +um 159a/3
ma' lūmihūmāyūn : Padişahın malumu.
 -1-
 m. 197b/5
mālzeme : Gereç. -3-[Ar]
 m.- i 129b/1, 133b/6, 192b/5
ma' nā : Anlam. -3-[Ar]
 m. +da 172b/15
 m. +sında 182a/6
 m. +ya 161a/11
manāstır : Manastır. -1-
 m. +a 153b/15
mānend : Benzer, iş. -14-[Far]
 m.- i 134b/8, 135b/6, 140a/14,
 144a/4, 155a/9, 162b/9, 167b/9, 180a/7,
 182a/2, 194b/3, 198a/4, 201b/6
 m. +de 132b/2, 175a/4
ma' nevī : Ruh ile ilgili. -1-[Ar]
 m. 181a/13
ma' neviyye : Ruh ile ilgili. -1-[Ar]
 m. 136b/5
 m. +m 125b/7
māni' : Alıkoyan, engel olan.
 -7-[Ar]
 m. 121a/10, 129a/3, 133b/1,
 145a/15, 150a/10, 173b/3, 181b/2
ma' nī : Mani, anlam. -1-[Far]
 m. 193a/12
māni' a : Engel. -1-[Ar]
 m. 169b/13
manşib : Devlet hizmeti, memuriyet.
 -2-[Ar]
 m.- ı 184b/8, 184b/11
manşūr : Allah'ın yardımıyla galip,
 üstün gelmiş. -2-[Ar]
 m. 190a/6, 191b/9
manṭıḳ : Söz, tutarlılık. -1-[Ar]
 m. +ını 125b/14
manṭūḳ : Söylenilmiş, denilmiş, söz
 -6-[Ar]
 m.+ ı 121a/14
 m. +ınca 120b/6, 128b/12,
 149a/10, 175b/10
 m. 163a/7
mar' aṣ : Yer adı. -1-
 m. 189b/6
ma' reke : Savaş meydanı. -2-[Ar]
 m. 201b/8
 m. +den 204a/14
ma' rifet : Hüner, beceri. -3-[Ar]
 m. +iyle 188b/9, 206b/15
 m. +leriyle 187a/8
ma' rūf : Herkesçe bilinen, tanınmış.
 -1-[Ar]
 m. 145b/5
ma' rūḏ : Arzolanmış, arzolan. -2-
 [Ar]
 m. 159b/1
 m. +dur 147a/6
maşḥūb : Beraber alınmış, birlikte
 görülmüş. -2-[Ar]
 m. 186b/13
 m. +ların 141a/11
maşīr : Karargah. -1-[Ar]
 m.+ lerinde 205a/14
maşlahat : İş, husus, emir. -1-[Ar]
 m. 204a/15
maşraf : Harcanan para. -4-[Ar]
 m. 133b/12, 138a/4, 161a/4,
 168b/11
maṭbaḥ : Mutfak. -1-[Ar]
 m.- ı 209b/7

maṭlaʿ : Doğacak yer. -1-[Ar]

m. 183a/7

maṭlūb : Talebedilen, istenilen, arzulanan şey. -3-[Ar]

m. 133b/3

m. +dur 202b/6

m. +ımdır 149b/15

maẓāhīr : Bir şeyin görüldüğü, çıktığıyerler. -1-[Ar]

m. 190b/9

maẓarrat : Zarar, ziyan, zarar verme.

-2-[Ar]

m. 197b/4

m. +ıyla 194b/13

maẓhar : Bir şeyin görünüşü, çıktığı yer.

-6-[Ar]

m. 184a/7, 184a/14, 191a/5,

207a/11, 208a/3, 208a/4

maẓhariyyet : Elde etme, nail olma.

-1-[Ar]

m. +ine 124b/5

maẓlūme : Sakin, sessiz. -11-

[Ar]

m. 135b/6, 161a/9, 161b/2,

169b/14

m. +nüñ 151b/11

m. +yi 167b/8

m. +ı 153b/13

m. +uñ 210a/6

m. +un 145a/13, 158a/10,

160b/1

maẓmūn : Nükteli, sanatlı ince söz.

-4-[Ar]

m.+ dan 149b/8

m. +ı 125a/14, 132b/1

m. +ınca 136b/6

meʿāb : Geri dönülecek, sığılacak yer.

-2-[Ar]

m. +ı 139a/13

m. +umıza 141b/15

meʿāl : Mana, kavram. -16-[Ar]

m. 130a/1, 149a/14, 159a/13,

161b/9, 186b/1, 196b/7, 208a/12

m. +ince 130a/14, 148a/13,

152b/1, 156a/13, 170b/11, 202a/5,

204a/10, 204b/11, 209a/15

meʿāric : Çıkacak yerler, merdivenler.

-2-[Ar]

m. 144a/9, 168b/3

meʿāşir : Güzel eserler, izler. -1-[Ar]

m. +lerin 181a/13

mebālīg : Paralar, akçeler. -1-[Ar]

m. 187b/13

mebhūt : Hayrette kalmış, şaşmış.

-1-[Ar]

m. 121a/2

mebnī : Bina olunmuş, yapılmış, kurulmuş. -1-[Ar]

m. 163b/10

mebrūr : Hayırlı, makbul, beğenilmiş.

-2-[Ar]

m. 190a/3, 191a/4

mecāl : Güç, kuvvet, takat. -1-[Ar]

m. +im 202b/5

mecbūl : Yaratılmış. -1-[Ar]

m. 185a/11

mechūd : Çalışılmış, uğraşılmış.

-2-[Ar]

m. 147a/13, 188b/15

mechūl : Bilinmeyen. -1-[Ar]

m. +üm 153b/10

meclis : Oturulacak, toplanılacak yer.

-17-[Ar]

m. 124b/7, 126a/13, 132a/6,

134a/15, 137a/2, 148b/14, 149a/15,

150b/5, 161a/9, 164a/6, 164a/7,
164a/13, 202a/12, 204b/3, 205a/14,
209a/13

m. +e 158a/1

mecmū' : Toplanmış, bir araya
getirilmiş. -2-[Ar]

m.- ı 157b/8

m. +ını 182a/3

meczūm : Niyet edilmiş, karar verilmiş.
-4-[Ar]

m. 185b/2, 199a/2

m. +um 197b/6

m. +undan 157a/1

medār : Bir şeyin döneceği,
devredeceği, üzerinde hareket edeceği
yer, etrafında dönülen nokta. -1-[Ar]

m. 143a/8

medfūn : Defnolunmuş, gömülmüş.
-1-[Ar]

m. 169b/15

medīne : Şehir. -2-[Ar]
m. 136b/9, 137a/7

medlūl : Delil getirilmiş şey.
-1-[Ar]

m. +unca 201b/10

medmūr : ? -1-
m. 199b/8

mefhūm : Anlam, kavram, mana.
-15-[Ar]

m. 146b/4, 152b/3, 161a/3

m. +ı 130b/5, 145a/12, 154b/12,

160a/6, 160b/6, 161b/12, 166b/14

m. +ınca 139b/14, 159b/3

m. +ları 192b/12

m. +un 173b/11

m. +undan 162a/9

mefṭūne : Hayran olmuş. -1-[Ar]
m. 136a/14

mehābet : Korkmak, sakınmak.

-8-[Ar]

m. 124b/7, 139b/6, 143b/13,
144b/7, 159b/7, 166a/4, 194a/10

m. +lū 130a/15

mehām : Ehemmiyeti şeyler. -2-[Ar]
m. 186b/10

m. +dan 186a/7

meh : Ay. -1-[Ar]
m. +i 167b/13

mehmed : Kişi adı. -6-

m. 188a/7, 194b/1, 196b/11,
201b/2, 204b/4, 207b/9

mekān : Yer, mahal. -3-[Ar]
m. 170a/14
m. +da 167a/2
m. +uñ 145a/3

mekārim : Keremler, cömertlikler.
-3-[Ar]

m. 163a/6, 208b/15, 209a/6,

mekīn : Temekkūn eden, oturan,
yerleşen. -1-[Ar]
m. 205a/5

mekkāre : Hileci, düzenbaz. -1-[Ar]
m. 121b/10

mekr : Hile. -6-[Ar]

m. 129a/1, 136a/13, 136b/15,
155a/4, 158b/1
m.+ leri 121a/9

mekremet : Kerem, izzet, şeref.
-2-[Ar]

m. 185b/12, 208a/14

mekrūh : Yapılması şeriatça hoş
görülmeyen. -4-[Ar]
m.- ı 168a/12, 178a/3, 195b/13
m. +larına 135b/1

mekrūmet : Kerem, izzet, şeref.
-2-[Ar]

m. 163a/7, 194a/12

meks : Bir yerde kalma, eğlenme.

-7-[Ar]

m. 134a/14, 142a/15, 160a/9,
162a/11, 182b/4, 183a/11, 193b/2

meksūr: Kesrolunmuş, kırılmış. -1-[Ar]
m. 190a/12

mektüb: Yazılı, yazılmış kağıt.
-38-[Ar]

m. 137b/8, 138b/1, 138b/9,
139a/4, 139a/15, 139b/2, 140b/11,
141a/11, 141b/1, 141b/3, 141b/5,
141b/6, 141b/11, 142b/1, 142b/5,
143a/1, 143a/4, 145a/4, 145a/10,
150b/13, 151a/8, 151a/9, 158a/7,
159a/1, 160a/6, 160a/15, 160b/5,
161a/3, 161b/1, 161b/3, 161b/12,
161b/15, 162b/2, 162b/4, 162b/5,
166b/14, 183a/3, 202a/3

mel'abe: Oyun, oyuncak. -1-[Ar]
m.- i 146a/12

melāḥat: Güzellik, yüz güzelliği. -4-[Ar]

m. 124a/3
m. +a 195a/4
m. +ı 134a/4
m. +i 138a/1

melā'ike: Melekler. -1-[Ar]
m. 182a/6

melāl: Usanç, bııkma. -2-[Ar]
m. 156a/3, 169a/15

mel'anet: Melunluk, lanete sebebolan.
-10-[Ar]

m. 131b/1, 136b/15, 143b/6,
166b/13, 197b/2
m. +imüzi 129a/10
m. +leri 198b/1
m. +lerin 195a/1, 206a/3
m. +lerine 200a/15

melāz: Sığınacak yer. -1-[Ar]
m.- ı 144b/10

melāzū'le'ālī: ? -1-
m. 183b/8

melce: İltica edecek, sığınacak yer.
-1-[Ar]
m. 144b/11

melek: Allah'ın diğer canlılara
benzemeyecek şekilde nurdan yarattığı
varlıklar. -2-[Ar]
m. 125a/5, 191a/8

melekūt: Ruhlar ve melekler alemi.
-2-[Ar]
m. 125a/3, 191b/4

meliki'lgayūr: -1-
m. +ına 135b/6

me'lūf: Ülfet edinilmiş, alışılmış,
alışmış. -1-[Ar]
m. +lardur 162a/13

mel'un: Lanetlenmiş. -14-[Ar]
m. 174b/15
m.+ lar 123b/2
m. 143a/3, 148a/1, 150b/4,
164a/5, 176b/8, 178b/2
m. +unda 129b/10
m. +enüñ 178a/10
m. +lara 128b/4
m. +uñ 126a/15, 132b/9, 171a/9

memālik: Memleketler, ülkeler. -7-[Ar]
m. 130a/8, 156b/2, 169b/2,
197a/12, 197b/11, 200b/5, 207b/15

memdūḥ: Övülmüş, övülecek. -1-[Ar]
m. +ı 145a/3

memerr: Geçilecek yer, yol, cadde,
sokak.
-1-[Ar]
m. 199a/1

memleket: Ülke, devlet toprağı. -15-[Ar]
m. 121b/15, 138b/5, 158a/15,
194a/6

m. +imizde 145b/13, 155b/11,
159a/8

m. +imize 129a/4, 146a/1,
158b/2, 172a/1

m. +imüz 151b/8

m. +inizi 130b/2

m. iñüze 155b/15

m. +leri 150b/15

memlû: Doldurulmuş, dolu. -1-[Ar]

m. 152b/6

memnûn: Minnet altında bulunan,
hoşnut. -2-[Ar]

m. ol 173a/11

m. +uz 153b/2

memtûr: Üzerine yağmur yağmış.
-1-[Ar]

m. 190b/5

me'mûl: Emel edinilen, ümit olunan.
-10-[Ar]

m. 123a/13, 130b/7, 131a/8,
140b/10, 156a/13, 170b/2, 193a/5,
201b/3

m. +dur 140b/4, 151b/9

me'mûn: Korkusuz, tehlikesiz. -1-[Ar]
m. 128b/14

me'mûr: Memur. -22-[Ar]

m. 128b/4, 134b/14, 135b/5,
151b/13, 177b/11, 184b/14, 186b/5,
188b/11, 188b/14,

191a/6, 192a/4, 192b/5, 193b/11,
195b/14, 198b/11

m. +da 187b/1

m. +en 132a/3, 207b/1

m. +iyyetim 151a/11

m. +iyyetleri 186b/11, 192b/2,
192b/9

men^c: Yasak etme. -3-[Ar]

m. 140a/8, 156b/6, 170b/5

menâfi: ? -4-

m. 131a/13, 138a/10, 145b/7,
160b/14

menâkıb: Menkıbeler. -2-[Ar]

m. 152a/8, 171b/7

menâzil: Menziller, duraklar, konak
yerleri. -1-[Ar]

m. 170a/3

mend: -li. -1-[Far]

m. 159a/7, i 199b/9

menhiyât: Dinin yasak ettiği şeyler.
-1-[Ar]

m. +dan 182a/1

menhûsen: ? -1-

m. 195b/10

menhûs: Uğursuz. -1-[Ar]

m. +ı 190a/12

menkıbe: Din büyüklerinin,
kahramanların ve tarihi şahsiyetlerin
üstün vasıflarını, ahlaki meziyetlerini,
olağanüstü iş ve davranışlarını efsanevi
bir üslupla anlatan hikâye. -1-[Tr]

m. 174a/3

menkûl: Bir yerden bir yere taşıma.
-2-[Ar]

m.+ dir 181a/15

m. 135a/10

menkûs: Eksik olan. -2-[Ar]

m. 169a/8

m. +en 198b/12

mensî: Unutulmuş. -1-[Ar]

m.- i 175a/14

menşûr: Neşrolunmuş, dağıtılmış,
yayılmış. -3-[Ar]

m. 141b/8, 189b/12

m. +e 175a/7

me'nûs: Alışılmış, alışık. -3-[Ar]

m. 140a/7, 207b/7

m. ol 180a/9

menût: Medhedilmiş. -2-[Ar]

- m. 159a/14
m. +dur 172a/6
menzil: Yollardaki konak yeri. -15-[Ar]
m. 129b/12, 131b/4, 134a/13, 135a/8, 146b/2, 147b/11, 158a/2, 160a/5, 160a/8
m. +e 141a/4
m. +imizdür 136b/9
m. +ine 137a/7, 149a/1, 174a/8
m. +ler 183a/13
merāḥim: Merhametler, acımlar. -1-[Ar]
m. 169b/1
merām: İstek, niyet. -15-[Ar]
m. 129b/11, 132a/8, 140a/10, 140b/9, 141b/4, 148b/2, 153b/4, 157b/7, 167a/1, 176b/10, 186a/8
m. +a 155b/2
m. +dan 135b/14, 174a/8
m. +ımızla 127a/1
m. +larına 157a/4
merāsım: Resmi törenler. -6-[Ar]
m. 158a/9, 165b/6, 192a/14, 193a/12, 209a/7
m. +den 164b/12
merātīb: Rütbeler, dereceler. -1-[Ar]
m. 181a/12
merbūt: Bağlanmış, bağlı. -6-[Ar]
m. 133a/12, 138a/13, 142b/9, 145b/8, 174a/7
m. +dur 133b/7
mercū: Rica olunan. -3-[Ar]
m. 159a/13
m. +dur 159a/6, 177b/4
merd: Adam, insan, yiğit. -4-[Far]
m. 149a/6, 186a/15, 187a/4, 205a/7
merdāne: Mertçe, erkekçe. -3-[Far]
m. 123a/1, 144a/4, 202b/13
merdī: Mertlik, cesurluk. -1-[Far]
m. 144a/2
merdigüzīn : Seçkin kişi. -1-[Tr]
m. 183a/14
merdūd: Reddolunmuş, kovulmuş. -2-[Ar]
m. 152a/4
m. +suñ 164b/6
merdüm: İnsan, adam. -5- [Far]
m. 123a/14, 130a/13, 142b/12, 153a/13, 168b/1
merḥale: Menzil, konak. -1- [Ar]
m. +de 184a/13
merḥamet: Acıma. -1-[Ar]
m. +leri 175b/13
merḥameten: Merhamet ederek, acıyarak. -1-[Ar]
m. 169a/2
merhem: İlaç. -1-[Ar]
m. 123b/4
mer‘ī: Riayet edilen, saygı gösterilen.-2-[Ar]
m. +dür 145b/3
m. +yyedür 154a/4
merkez: Orta yer. -1-[Ar]
m. + e 122a/1
merkūm: Adı geçen -16-[Ar]
m. 123a/6, 167a/11, 169b/10, 192a/6, 195b/2, 195b/14, 197b/13, 201b/15, 202a/4, 203a/11, 203b/12
m. +dan 199b/3, 204b/14
m. +e 187a/11, 198b/13
m. +ı 199a/14
merkūmān: İki kişi hakkında kullanılır. -3-[Ar]
m. 125b/14, 126b/10, 127b/8
merkūmūn: Adı geçen kimseler. -2-[Ar]
m. uñ 196b/5, 197a/6

merre: Defa, kere. -1-[Ar]

m. 141b/14

mersūd: Hesaplanmış, ölçülüp biçilmiş.

-1-[Ar]

m. +e 158b/6

mersūme : ? -1-

m. 160b/6

mertebe: Derece, basamak, rütbe.

-17-[Ar]

m. 122a/1, 125a/7, 126b/12,
128a/6, 129b/1, 136b/2, 142b/8, 155a/7,
159b/7, 164a/5,

165b/14, 172b/9, 197a/3

m.+ lere 123a/5

m. +sinde 199a/13

m. +ye 133a/3, 145a/15

merṭūbu'llisān: ? -1-

m. 208b/9

merz: Toprak, sınır. -1-[Far]

m. 127b/5

mesāfe: Ara, uzaklık. -1-[Ar]

m. 203b/6

meṣā'ib: Felaketler, uğursuzluklar.

-2-[Ar]

m.- i 156a/14, 175b/4

mesālik: Tutulan yol. -1-[Ar]

m. 184b/6

mesāmi': İşitme aletleri, kulaklar.

-1-[Ar]

m. 182a/14

meṣārif: ? -1-

m. 187b/8

mesās: Asıl, esas, kök. -2-[Ar]

m. 123a/9

m. +ını 146a/15

mesbūku'zıkr : Anma, anılma. -1-[Ar]

m. 134a/8

meṣel: Dokunaklı ve manalı söz.

-2-[Ar]

m.+ ince 206b/5

m.+ iyle 121a/8

mes'ele: Çözülmesi istenilen şey,

problem. -1-[Ar]

m. 148a/12

meserret: Sevinç, şenlik. -8-[Ar]

m. 125a/11, 128b/2, 171b/4,
179a/3, 180a/7, 186a/8

m. +e 169b/9

m. +i 180b/13

mesfūr : Yazılmış, adı geçmiş. -26-[Ar]

m. 133b/11, 158a/8, 164a/11,
165a/7, 166b/2, 167b/8, 170a/14,
170b/9, 177a/8, 181b/1, 182b/5,
182b/11, 183b/4

m.+ e 122b/7, 169b/12, 169b/14

m. +a 164a/4

m. +ı 160a/4, 160a/6, 162b/5,
165a/15

m. +laruñ 152b/2, 197b/7,
197b/9

m. +uñ 135a/3, 160a/12

mesfūru'zzıkr : Anma, anılma. -2-[Ar]

m. 132a/4, 149a/15

mesīha: Hz. İsa'nın adlarından biri.

-1-[Ar]

m. 137b/10

mesīh: Hz. İsa. -3-[Ar]

m. +den 129b/2

m. +dir 182a/4

m. +imiz 138a/2

mesīre: Gezinti yeri. -1-[Ar]

m. +lere 164b/8

meslek: Geçim için tutulan yol. -2-[Ar]

m. 129a/9

m. +ümüzde 129b/9

mesmūm: Zehirlenmiş. -1-[Ar]

m. 152b/3

mesned: Dayanılan şey, derece, rütbe.

- 3-[Ar]
m. 144a/9, 162b/14, 195b/3
- mesrūr:** Sevinmiş, memnun. -7-[Ar]
m. 140b/11, 169b/4, 177a/8, 177b/10, 181b/11, 190a/8, 205a/4
- mestūha:** ? -1-
m.- i 165a/5
- meštūr:** Yazılmış, çizilmiş. -4-[Ar]
m. 122b/13, 190a/14, 191b/7
m. +e 175a/6
- mes‘ūd:** Saadetli, bahtiyar. -2-[Ar]
m. 175b/5, 205b/8
- meşgūl:** Bir işle uğraşan. -2-[Ar]
m. 179a/10, 209a/1
- meşhūr:** Şöhretli, şöhret kazanmış.
-3-[Ar]
m.- ı 156b/8, 203b/8, 209b/13
- meşiiyyet:** İrade. -1-[Ar]
m.- i 125a/2
- meşkūr:** Şükre, teşekkürle değer, beğenilmiş. -1-[Ar]
m. 191b/3
- meşreb:** Manevi haz ve feyz alınan yer ve yol. -2-[Ar]
m. +leri 161b/1
m. 153b/5
- meşrūh:** Açıklanmış. -7-[Ar]
m. 133b/13, 170a/9, 173b/10, 173b/13, 180a/4, 186b/5, 189b/10
- meštā:** Kış mevsiminde barınılacak yer.
-1-[Ar]
m. 185b/6
- meşveret:** Danışma, konuşup anlaşma.
-3-[Ar]
m. 202a/12
m. id 171b/11
m. +de 139a/2
- metānet:** Metinlik, sağlamlık. -4-[Ar]
m. 121a/2, 121a/12, 123a/8, 137a/10
- metīn:** Metanetli, dayanıklı, sağlam.
-6-[Ar]
m. 130a/2, 157b/14, 195b/8, 202a/2, 204a/9
m. +dür 126b/6
- mevācib:** Maaşlar, aylıklar.
-1-[Ar]
m. +leri 187a/14
- mevādd:** Fezada, boşlukta yer dolduran varlıklar. -1-[Ar]
m. 210a/10
- mevālī:** Mevleviyyet payesine ulaşmış sarıklı alimler. -1-[Ar]
m.- i 189b/14
- mevchīz:** Dalga kaldıran. -2-[Ar+Far]
m.- 153b/14, 185b/10
- mevcūd:** Var olan, bulunan. -7-[Ar]
m. 188b/14, 193a/11, 194a/13, 196b/9, 200b/3
m. ol 205a/14
m. +ıdır 145b/2
- mevcūdāt:** Var olan şeyler. -1-[Ar]
m. 136a/6
- meveddet:** Sevme, sevgi. -9-[Ar]
m. 145b/9, 148b/4, 150a/10, 160b/4, 163a/12, 182b/7
m. +i 152a/1, 172a/7
m. +lū 160b/1
- mevfūr:** Çoğaltılmış, çok bol. -2-[Ar]
m. 190b/15, 191a/12
- mevhibe:** Bahşış, ihsan. -1-[Ar]
m.- i 181a/5
- mevkūfe:** Vakfedilmiş. -1-[Ar]
m. +yüz 127a/14
- mevlā:** Aalah. -4-[Ar]
m.- yı 127b/14, 139a/11, 178a/2,

- 191b/1
mevlā'sṣaḳaleyn: ? -1-
 m. 144b/13
mevsūm: Damgalanmış, işaretlenmiş.
 -1-[Ar]
 m. +ları 185b/3
mevtā: Ölüler. 21-[Ar]
 m. 205b/14
 m. +larımızdur 170a/2
meyān: ? -1-
 m. +ında 146b/12
meydān: Geniş, açık, düz yer.
 -4-[Ar]
 m. 127a/11, 186a/15, 195a/10,
 199a/12
meyl: Eğilme, eğiklik. -1- [Ar]
 m. 192b/13
meymenet: Bereket, saadet, mutluluk.
 -5-[Ar]
 m. 137a/7, 138b/7, 184b/15,
 186b/7, 205b/13
me'yūs: Ümitsiz, ümidi kesilmiş.
 -2-[Ar]
 m. 141b/9, 169a/7, 170a/12
me'yūsen: Ümitsiz olarak. -5-[Ar]
 m. 143a/9, 152b/10, 171b/2,
 195b/10, 198b/12
mezāhir: Nail olmalar, şereflenmeler.
 -2-[Ar]
 m. 124b/3
 m. +leri 194a/11
mezāk: Zevk alma. -4-[Ar]
 m. 164b/8, 179a/14
 m. +ın 153b/2
 m. +larına 158b/13
mezāyā: Meziyetler, üstünlük vasıfları.
 -1-[Ar]
 m.- yı 169b/5
mezbūr: Adı geçen yukarıda söylenmiş
 olan. -32-[Ar]
 m. 141a/4, 160a/3, 167b/1,
 167a/12, 169b/10, 177a/12, 177a/14,
 181a/14, 185a/6, , 196b/5, 202a/2,
 203b/3, 203b/13
 m. +a 165a/9
 m. +ān 203b/9
 m. +dan 184b/8
 m. +e 136b/10, 165a/6, 185b/1,
 192a/9, 194b/5, 203b/10
 m. +ı 166b/15, 167a/6
 m. +lara 126b/1
 m. +ūn 162a/12, 195a/7, 200a/12
 m. +uñ 183a/7
 m. +un 203a/10
 m. +ūnuñ 195b/4, 197a/4
mezīd: Artma, arttırma, çoğalma.
 -1-[Ar]
 m. 207b/6, 209b/11
meziyyet: Üstünlük vasfı. -2- [Ar]
 m.- i 149a/7, 199a/10
mezḳūr: Zikrolunmuş, adı geçmiş,
 anılmış. -8-[Ar]
 m. 152a/10, 184b/12, 195a/11
 m. +a 139a/3
 m. +dan 208b/12
 m. +e 185a/9, 186a/10
 m. +ūn 195a/2
me'zūn: İzinli, izin almış. -3-[Ar]
 m. 155a/14, 171a/15
 m. +sun 181b/2
me'āl: Mana. -1-[Ar]
 m. +i 176b/5
mı: Soru sözcüğü. -19-
 m. 120b/12, 123a/13, 128a/3,
 129b/5, 134a/5, 175a/7, 176b/2, 179a/14
 m. +dır 130b/13, 136a/11

m. +dur 120b/11, 132a/9,
156b/4, 168a/11, 168b/6, 209a/6

m. +sız 167a/14

m. +sun 163a/8, 167a/15

mısr: Yer adı. -7-

m. 187a/6, 187a/7, 203b/8,
203b/9

m. +dan 187a/2, 187a/10

mızrāb: Alet. -1-[Ar]

m. 144a/12

mi: Soru sözcüğü. -29-

m. 123b/8, 127b/1, 128a/4,
129a/13, 132a/8, 132b/5, 149b/2,
150a/14, 155a/11, 155a/12, 163a/14,
163b/11, 165b/11

m. +dir 149b/3, 176b/12

m. +dür 123b/10, 124b/3,
124b/4, 128a/5, 132b/15, 133a/5,
134a/5, 136b/1, 153b/13

m. +sin 129a/5, 161b/1, 170a/5

m. +sün 161a/14, 163a/8

midḥat: Övme. -1-[Ar]

m. 141a/8

miftāḥ: Anahtar. -1-[Ar]

m. +ın 177b/12

miḥ: Çivi. -1-[Far]

m. 124a/5

mihmāndār : Misafir ağırlayıcı. -4-[Far]

m. 146b/1, 160a/4, 182b/13,
183a/4

miḥnet: Zahmet, eziyet -1-[Ar]

m. 125a/7, 181a/1

mihr: Güneş. -11-[Far]

m. 140a/14, , 154a/9, 163a/5,
174a/10, 174a/13, 175a/6, 182b/2,
184a/2, 208b/7, 190a/15

m. +e 175a/3

mihribān: Merhametli, güleryüzlü,
yumuşak huylu. -1-[Far]

m. 162a/14

miḥdār: Parça, kısım, değer, derece.

-22-[Ar]

m. 123a/10, 124b/8, 141b/14,
148a/15, 162b/1, 175b/1, 177a/7,
194b/12,

197a/5

m. 165b/5, 193a/13, 194b/3,
195a/14, 198b/14, 199b/6, 203b/3,
203b/6,

206b/6, 208b/1, 210a/4

m. +ını 209b/15

m. +ınuñ 194a/8

miknet: Güç, kuvvet, kudret. -1-[Ar]

m. 192b/3

miḥrāz: Kesecek alet.- -2-[Ar]

m.- ı 139/11, 156b/9

milel: Milletler, uluslar. -2-[Ar]

m.- i 131a/1, 154a/2

millet: Topluluk. -5-[Ar]

m.- i 130a/5, 135a/2, 136a/11,
137b/10, 142b/10

min: -den, denberi. -4-[Ar]

m. 127a/6, 137a/12, 150b/1,
154a/2

minnet: Görülen iyiliğe karşı teşekkürde
bulunma. -3-[Ar]

m. 139b/15, 167a/3, 172a/12

minvāl: Biçim, şekil, yol, tarz. -8-[Ar]

m. 122b/13, 147a/6, 170a/9,
173b/10, 173b/13, 180a/4, 186b/5,
189b/10

mīrimīrān: Beylerbeyi. -7-[Tr]

m. 187b/9, 195a/12, 196b/12,
204b/5, 205a/15, 208a/13

m. +dan 140a/4

mirāren: Defalarca. -1- [Tr]

m. 185a/15

mir'āt: Ayna. -1-[Ar]

m. 157b/13, 193a/4
mirātūmīd : Ümit aynası. -1-
 m. 132a/1
mīrī: Devlete ait olan, devlet malı.
 -10-[Far]
 m. 187b/11, 188a/2, 188a/11,
 188a/12, 188b/5, 188b/7, 188b/8,
 188b/10
 m. +den 187b/10, 189a/3
mirkāt: Merdiven, basamak, derece.
 -1-[Ar]
 m. +de 177b/12
mir'āt: Ayna. -1-[Ar]
 m. 123a/12
mīṣāk: Sözleşme. -4-[Ar]
 m. 138a/13
 m. +163b/1, 163b/4
 m. +uñ 154b/14
miṣāl: Örnek, benzer. -5-[Ar]
 m. +de 201a/10
 m. +i 195a/15, 199b/3, 203/b15,
 204a/2
misk: Koku. -1-[Ar]
 m. 165a/12
miṣl: Benzer. -1-[Ar]
 m. +i 198a/7
miyān: Orta, ara, aralık. -6-[Far]
 m. 134b/12, 138b/14
 m. +ına 204a/12
 m. +ında 173a/8
 m. +ından 203/b15
 m. +un 178b/13
miydi: Soru sözcüğü. -1-
 m. 132b/2
mizāc: Huy, tabiat. -2-[Ar]
 m. 131b/8
 m. +ına 210a/1
muādīl: Denk, eşit. -1-[Ar]
 m. 194b/9

mu'āhede: Bir işin yapılması için
 karşılıklı söz verme. -5-[Ar]
 m. 128b/8
 m. +miz 176b/15
 m. +mize 131a/13
 m. +ye 160b/14
 m. +yi 164a/3
mu'ālece: Bir hastalığa karşı ilaç
 uygulama, ilaç verme -1-[Ar]
 m. 156a/13
mu'allā: Yüksek, yüce. -1-[Ar]
 m. 207b/4
mu'allem: Öğretilmiş, yetiştirilmiş,
 eğitilmiş. -1-[Ar]
 m. 143a/10
mu'allim: Öğretmen, hoca. -1-[Ar]
 m. +ler 129a/9
mu'āmele: Başkasına karşı olan
 davranış, davranış biçimi, tutum. -4
 m. 126a/14, 148b/6, 168a/15
 m. +sinde 202a/1
mu'ānaḳa: Sarmaş dolaş olma,
 kucaklaşma. -1-[Ar]
 m. 183b/1
mu'annid: Kimseye uymayan, dediği
 dedik. -1-[Ar]
 m. +ler 161b/8
mu'anven: Unvanlı. -2-[Ar]
 m. 194a/7
 m. +e 128a/15
mu'āraza: Birbirine karşı gelme,
 çekişme. -3-[Ar]
 m. +ñuz 122b/7
 m. 132a/9, 169b/15
mu'arrif: Tanıtan, tarif eden. -1-[Ar]
 m. 133b/1

mu‘āşeret: Birlikte yaşayıp iyi geçinme.
-1-[Ar]

m. 147a/4

mu‘āteb: Azarlanan. -2-[Ar]

m. 172b/12, 173a/5

mu‘āvenet: Yardım, yardım etme.
-2-[Ar]

m. 147b/12, 159b/4

mu‘āyene: Gözden geçirme. -2-[Ar]

m. 126a/15, 201a/10

mu‘ayyene: Gözden geçirme. -2-[Ar]

m. 146b/2

m. +sinde 160a/8

mu‘ayyen: Tayin edilmiş, belli, belirli.
-1-[Ar]

m. +leri 209b/5

mu‘azzeb: Azap çeken. -1-[Ar]

m. 141b/8

mūceb: Bir söz veya işin gerektirdiği,
gerekli kıldığı şey. -8-[Ar]

m. +ince 132a/15, 133a/4,
139b/9, 147a/8, 163b/3, 185b/12,
198b/10

m. +lerince 194a/7

mūcib: İcabeden, lazım gelen, gereken,
gerektiren. -3-[Ar]

m. 133b/15, 137a/3, 176a/8

mu‘cizbeyān: Anlatışı herkese
benzemeyen. -2-[Ar]

m. 164b/4, 180b/5

mudāfā’: Koruma, korunma. -1-[Ar]

m. 195b/6

mudur: Soru sözcüğü. -1-

m. 124a/8

muğāyir: Aykırı, uymaz, başka türlü.
-11-[Ar]

m. 126b/2, 131a/13, 133b/15,
136b/15, 138a/10, 145b/7, 146b/13,
159a/2, 173b/6, 197b/3, 198b/1

muḥabbet: Sevgi. -1-[Ar]

m. +i 166b/11

muḥadderāt: Namuslu, iffetli kadınlar.
-1-[Ar]

m. +dan 161a/13

muḥāfaẓa: Saklama, koruma. -1-[Ar]
m. 193a/14

muḥālefet: Muhaliflik, uygunsuzluk,
aykırılık. -7-[Ar]

m. 122a/11, 131a/14, 139a/6,
139b/10, 163b/11

m. +e 159b/9, 172a/11

muḥammed: Kişi adı. -41-

m. 127a/3, 140a/4, 166a/7,
174b/10, 177a/14, 188b/7, 189a/15,
194a/1, 194a/14,

196b/10, 199a/13, 201a/5,
201a/9, 201a/13, 201b/7, 202a/13,
202b/3, 203a/9,

203a/12, 203b/2, 203b/4,
203b/7, 203b/11, 204a/6, 204b/4,
204b/7, 204b/11,

205a/8, 206a/7, 206b/10, 207a/2,
207b/4, 209b/5, 210a/12

m. +i 181a/2, 205b/9, 210a/8

m. +le 201b/4, 201b/13

m. +üñ 200b/15, 208a/3

muḥarrer: Tahrir olunmuş, yazılmış,
yazılı. -2-[Ar]

m. 193a/4, 205b/15

muḥāşama: İki taraf arasındaki
düşmanlık. -1-[Ar]

m. 133a/14

muḥāt: Bir şeyin içinde bulunan.
-3-[Ar]

m. -ı 196b/8, 200a/12, 208b/3

muḥāṭaba: Birbirine hitap etme,
konuşma. -1-[Ar]

m. 172b/5

muḥāvere: İki kişinin karşılıklı olarak konuşması. -2-[Ar]

m. eyle 122a/5

m. +yi 151a/14

muḥayyel: Tahayyül olunmuş, hayal kurulmuş. -1-[Ar]

m. 140b/4

muḥiṭ: Çepeçevre, etrafını çeviren.

-1-[Ar]

m. +e 174b/6

muḥliṣ: Halis, katıksız. -2- [Ar]

m. 122a/15, 140b/10

muḥmil: ? -1-

m. 135b/11, 171a/12

muḥtāc: İhtiyacı olan, kendisine bir şey lazım olan. -3-[Ar]

m. 152a/14, 177a/14

m.+ dur 172a/11

muḥtelif: Farklı, çeşitli, çeşit çeşit.

-1-[Ar]

m.+ e 122a/14

muḥterem: Saygı gösteren, saygı değer.

-1-[Ar]

m. 201b/2

muḥzır: Şeriat mahkemelerinde mübaşir hizmetini gören kimse. -3-[Ar]

m. 137b/1

m. eyle 137a/2

m. +lar 137a/6

muḥābele: Bir işin, davranışın, gerektirdiği karşı davranış. -5-[Ar]

m. 195b/6

m.+ sinde 123b/1

m. +de 189a/1

m. +sinde 200a/6, 207a/13

muḥābil: Bir şeyin tam karşısında gelen, karşı karşıya olan. -2-[Ar]

m. 196a/10

m. +e 199b/4

muḥaddem: Önde olan, önde giden.

-12-[Ar]

m. 145a/14, 149a/14, 160b/6, 168b/13, 171a/3, 172a/9, 178b/6, 187a/15, 198b/8, 204a/14

m. +ce 164b/14

m. +de 172a/12

muḥaddemāt: Girişler, başlangıçlar.

-1-[Ar]

m. 200b/11

muḥadder: Takdir olunmuş. -3-[Ar]

m. 201a/8, 209a/14

m. +den 199b/11

mükāleme: Karşılıklı konuşma, söyleşme. -5-[Ar]

m. 133b/14, 143a/11, 152a/7, 154b/9, 166a/13

muḥarrer: Hakkında karar alınmış, karar verilmiş. -4-[Ar]

m. 134b/5, 170a/7

m. +dür 169b/4, 173a/5

muḥāvele: Yazılı sözleşme. -1-[Ar]

m.- i 132a/10

muḥavvim: Kıvama getiren, düzelten.

-1-[Ar]

m. 123b/1

muḥayyed: Kayıtlı, bağlı, bağlanmış.

-3-[Ar]

m. 134a/12, 179a/11

m. +üm 155a/14

muḥırr: İkrar eden, doğru söyleyen.

-11-[Ar]

m. +a 132a/12, 149b/11, 168b/14, 169a/5, 172a/9

m. +e 154b/4, 155b/10, 156a/6, 158b/13, 159a/10, 163b/6

muḥtezā: Bir şeyin gereği olan, lazım gelen şey, icap. -7-[Ar]

m. 126b/1, 168b/5, 178a/8,
193a/6

m. +sı 201a/11

m. +sınca 185a/13, 193b/8

mukteziyāt: Lazım gelen, icabeden.

-1-[Ar]

m.- ı 192a/16

mukzī'lmerām: ? -1-

m. 209b/4

mūmāileyh : İma edilen, adı geçen.

-79- [Ar]

m. 120b/4, 121a/15, 122a/7,
122a/12, 122b/15, 123a/11, 123b/1,
126b/13, 128b/4, 129b/5, 129b/9

131b/14, 132a/5, 132b/13,
133b/14, 134b/8, 135a/9, 135b/14,
137a/14, 138b/3, 139a/14, 129b/10,
138b/4, 141a/12, 141a/13, 143a/13,
148a/3, 148a/2, 151a/6, 151a/7, 183b/4,
183b/5, 192b/5

i. +e 137a/5,

139b/1, 140b/8, 140b/12,
142a/1, 142b/4, 143a/9, 143b/7, 144b/8,
144b/9, 145a/10, 146a/4, 149b/1,
149b/9, 152a/5, 156a/9, 157b/5,
158b/14, 159a/9, 161a/3, 164b/2,
165b/9, 165b/13, 167a/4, 169a/2,
170a/9, 171b/12, 172b/7, 173b/10,
174b/10, 179a/5, 179b/9, 181a/14,
182b/15, 183a/5, 184a/1, 192b/11,
193a/1, 202a/8, 202a/11, 203a/13,
207a/14, 207b/6, 208b/11, 208b/13,
209b/10

mūm: Mum. -1-[Far]

m. +lar 165a/4

muntazır: Gözleyen, bekleyen. -1-[Ar]

m. 165a/2

murabba': Dört unsur veya dört
parçadan meydana gelen, dörtlü.

-1-[Ar]

m. 144a/9

murād: Arzu, istek, dilek. -39-[Ar]

m. 125b/9, 126b/2, 142a/7,
142a/8, 143a/7, 143a/14, 148a/7,
149a/13, 152b/8, 154b/7, 156b/11,
157b/12, 163a/10, 164b/13, 167b/4, ,
172b/3,

177a/12, 177b/6, 179b/6,
181a/11, 188b/6, 190b/8

m.. eyle 184b/8

m.+ ım 170a/6

m.+ ları esās-ı 120b/2

m.+ ları 120b/13, 127b/7

m.+ um 179a/6

m. +a 199b/10

m. +ım 172a/10

m. +ımız 157a/9

m. +ınā 170a/11

m. +iñuz 196a/11

m. +iñuzı 151a/11

m. +ları 151b/15, 195b/13

m. +ların 141a/13

m. +umı 139b/3

m. +uñ 177a/1

murahhas: İzinli. -1-[Ar]

m. 197b/8

murdār: Kirli, pis. -2-[Tr]

m. +a 200a/1

m. +laruñ 163a/14

murğ: Kuş. -2-[Ar]

m. 164a/8, 166a/3

mūriş: Veren, kazandıran. -1-[Ar]

m.- i 139b/7

murteza: Kişi adı. -1-

m. 188a/12

murūr: Geçme, geçiş. -4-[Ar]

m. eyle 179b/2

m. +unda 141a/4

- m. +undan 143a/12, 160a/14
mūsā: Kişi adı. -2-
 m. 207b/1, 210a/14
 m. +ya196a/1
muşāfaha: El sıkışma, tokalaşma.
 -1-[Far]
 m. 183b/1
musahhar: Ele geçirilmiş. -1-[Ar]
 m. +a 180a/15
muşālahā: Uzlaşma, barış yapma.
 -7-[Ar]
 m. 133b/1, 150b/13
 m. +muz 156a/8
 m. +ya 154a/5, 155b/6, 159a/2,
 171b/1
musāliha: Barış yapan, barışan. -4-[Ar]
 m. 158b/7, 160b/14, 163b/10
 m. +dur 159a/8
muşarraḥ: Tasrih olunmuş, açık
 söylenmiş, belirtilmiş. -1-[Ar]
 m. 189a/9
muşhaf: Kitap.-1-[Ar]
 m. 180a/2
muşırr: Israr eden, direnen. -2-[Ar]
 m. +a 159a/11, 169a/9
muşib: İsabet eden, rastgelen,
 yanılmayan. -1-[Ar]
 m. 140b/5
muştafa: Kişi adı. -14-
 m. 132a/3, 134a/8, 134b/2,
 150a/13, 151a/9, 151a/10, 152a/10,
 188a/4, 188b/1, 194b/7, 196a/4, 196b/3,
 197b/14
 m. +ya 151a/7
mutābık: Birbirine uyan, uygun.
 -1-[Ar]
 m. 143a/8
mu‘tād: Adet olunmuş, alışılmış.
 -2-[Ar]
 m. 187a/4
 m. +ı 140a/11
muṭā‘: -2-
 m. +dur 151a/4, 154a/8
muṭālebe: Talepte bulunma, hakkını
 isteme. -2-[Ar]
 m. 133b/1, 168b/12
mutaşarrıf: Bir sancağın en büyük idare
 amiri. -25-[Ar]
 m. +ı 140a/4, 188a/1, 188a/2,
 188a/3, 188a/4, 188a/5, 188a/6, 188a/7,
 188a/8, 188a/9, 188a/10, 188a/14,
 188a/15, 188b/1, 188b/2, 188b/3,
 188b/4, 188b/6, 188b/7
 m. +ları 187b/9
muṭayyeb: Hoşa giden, gönül okşayan
 söz ve davranışlarla sevindirilmiş,
 mutlu edilmiş. -3-[Ar]
 m. 134b/7, 154b/2, 157a/5
mutazāmmın: İçine alan, kapsayan,
 içeren. -1-[Ar]
 m. 192a/13
mutazarrır: Zarar gören, zarara uğrayan.
 -1-[Ar]
 m. 192a/7
mu‘temed: İnanılıp güvenilen kimse.
 -6-[Ar]
 m. 138a/4, 145b/2, 146b/14,
 150b/10, 172a/14, 173a/14
muṭī‘ a: İtaat eden, boyun eğen. -1-[Ar]
 m. 177b/5
muṭma’in: Gönlü kanmış, içi rahat.
 -1-[Ar]
 m. 196b/2
muṭṭali‘: Öğrenmiş, haber almış, bilgili.
 -1-[Ar]
 m. 145a/14

muwācehe: Yüz yüze gelme, yüzleşme.

-22-[Ar]

m. 121a/4, 157a/10, 161b/2, 159b/10, 162a/4, 163a/5, 169a/6

m.+ me 122a/13, 173b/4

m. +de 156a/1, 177b/5, 178b/8

m. +lerinde 133a/5, 208a/13

m. +sine 175b/1

m. +ye 147a/14, 155a/14, 156b/1, 159a/10, 160b/7, 169a/4, 173a/13

m. +yi 157a/14

m. +sinde 138a/6

muwāceheten: Yüz yüze, karşı karşıya.

-1-[Ar]

m. 151b/6

muwāffak: Başarı kazanmış, başarılı, üstesinden gelmiş. -2-[Ar]

m. 140b/7, 210a/6

muwāfık: Uygun, yerinde. -4-[Ar]

m. 126a/9, 143a/8, 147b/10, 154a/5

muwahhıdın: Allah'ın birliğine inananlar. -1-[Ar]

m. 185b/3

muwāza'a: Danışıklı iş. -1-[Ar]

m. 168b/5

mūy: Kıl. -1-[Far]

m. +uñıza 182b/14

muza'āf: İki kat, kat kat. -1-[Ar]

m. 170b/3

muẓmaḥil: Çökmüş, çöküntüye uğramış. -1-[Ar]

m. 199a/7

muẓmir : İçinde saklayan. -2-[Ar]

m. 127b/10, 147b/13

muẓtar: Çaresiz kalmış, zorunda kalmış. -1-[Ar]

m. olup 204a/11

mübāderet: Bir iş yapmaya girişme.

-3-[Ar]

m. 186b/11, 193b/14, 197b/12

mübāḥaṣe: Karşılıklı konuşma, sohbet etme. -1-[Ar]

m. 169b/14

mübārek: Bereketli, feyizli. -3-[Ar]

m. 166a/2

m. +lerine 207b/8

m. +leriyle 139b/1

mübāreke: Mübarek, kutlu. -1-[Ar]

m. +de 170a/2

mübāriz: Güreşe kalkışan, kuvvetli münakaşaya girişen. -1-[Ar]

m. 183a/4, 183a/14

mübāşeret: Bir işe başlama, girişme.

-3-[Ar]

m. 174b/1, 186a/10, 187a/10

mübāşir: Bir işe başlayan, girişen, mübaşeret eden kimse. -27-[Ar]

m. 120b/3, 120b/13

133b/8, 133b/12, 133b/14, 135b/2, 137a/4, 137a/14, 141a/12, 142a/9, 142b/4, 143a/13, 143b/3, 146a/4, 148b/13, 149b/9, 152a/14, 158b/13, 159a/1, 159a/9, 161a/2, 162a/2, 163b/4, 169b/1, 187b/5, 188b/9

m. +imüz 164a/1

mübeşşir: Müjdeleyici, sevindirici haberler, hayırlı işaret ve alametler.

-2-[Ar]

m. 183b/13, 204b/12

mübeyyen: Meydana çıkarılmış, açıkça söylenmiş. -1-[Ar]

m. 134b/5

m. +dür 143a/2

mübhem: Belirsiz, örtülü, kapalı.

-1-[Ar]

m. 136a/2

mübîn: Hayrı, şerri, iyiyi ve kötüyü ayıran. -2-[Ar]

m. 207b/12, 210a/7

mübrem: Kaçınılmaz, vazgeçilmez. -2-[Ar]

m. 171a/7

m. +den 155a/6

mübtelâ: Düşkün, tutkun. -1-[Ar]

m. 134b/5

mücâdele: Çekişme, uğraşma. -1-[Ar]

m. +de 199b/4

mücânebet: Bir şeyden sakınma, çekinme, uzak durma. -1-[Ar]

m. 197b/13

mücâzât: Karşılık. -1-[Ar]

m. 156b/9

müceddid: Yeni bir şekil ve suret veren. -3-[Ar]

m. +en 185b/13, 192b/8, 208a/3

mücerreb: Tecrübe olunmuş, denenmiş. -3-[Ar]

m. +i 169b/6

m. +imiz 203a/5

m. +leri 134b/14

mücerrebü'letvâr: ? -1-

m. 196b/12

mücerred: Madde ve cisim halinde olmayan. -1-[Ar]

m. 170b/2

müctemi': İctima eden, toplanan, toplanmış. -3-[Ar]

m. 185a/3, 200a/9, 209b/14

müdâfa'a: Bir saldırıya karşı durma. -1-[Ar]

m. 174a/1

müdâra: Yüzü gülme, dost gibi görünme. -1-[Far]

m. 200a/1

müddaḥar: Biriktirilmiş, toplanıp saklanmış. -1-[Ar]

m. 193a/11

müdde'â: İddia olunmuş, iddia olunan şey. -3-[Ar]

m. 147b/5

m. +ya 123a/12

m. +muz 146a/6

müddeḥar: İleride ihtiyaç zamanında kullanılmak üzere biriktirilmiş, depolanmış. -1-[Ar]

m. +ların 129b/2

müddet: Süre. -3-[Ar]

m. 192b/9, 207b/12

m. +leri 188b/13

mü'eddâ: Anlam, kavram. -1-[Ar]

m. +sınca 129a/12

müeddî: Meydana gelmesine sebep olan, doğuran, sebebiyet veren. -4-[Ar]

m. 121b/14, 125a/12

m. +dür 159a/8, 178a/14

mü'ekked: Sağlam ve kuvvetli bir duruma getirilmiş. -2-[Ar]

m. 159b/11, 198a/14

mü'enneş: Dişi. -1-[Ar]

m. 149a/2

mü'eyyed: Kuvvetlendirilmiş, sağlamlaştırılmış, güçlü, takviye edilmiş, sağlam. -1-[Ar]

m. 150b/7

müfâd: İfade edilen şey, anlam, mana. -3-[Ar]

m. 161b/15

m. +ınca 139a/11, 168a/1

müfid: Fayda veren, yarar sağlayan, yararlı. -5-[Ar]

m. 129b/11, 149a/12, 154b/9, 166b/11, 171b/5

müfsid: Ara bozan, fitne fesat çıkaran.

-8-[Ar]

m. 147b/1, 174b/4, 177b/2, 197b/10

m. +dür 174b/5

m. +ler 161b/9

m. +lerüñ 161a/12, 163b/7

müheyyā: Hazır, amade. -3-[Ar]

m. 142b/2, 195a/6, 200a/11

mühimmāt: Savaş için gerekli olan cephe. -6-[Ar]

m.- ı 185b/8, 186a/5, 186b/3, 187a/13, 187b/7, 193b/2

mühimme: Önemli, ehemmiyetli, gerekli şey. -1-[Ar]

m. +nüñ 186a/7

mühr: İmza yerine geçen damga, kaşe.

-3-[Far]

m. 126a/2, 152b/9, 208b/7

mührle- : Mühürlemek. -1-

m. -diler 173b/14

mührlen- : Üzerine mühür basılmak. -1-

m. -sün 173b/12

müjde: Sevinmeye yol açan, sevindirici haber. -3-[Far]

m. 183b/8, 204b/9, 179b/3

müje: Kirpik. -4-[Far]

m. +m 183b/10

m. +ñdür 130a/13, 142b/11

m. +si 167b/10

müjgān: Kirpikler. -1-[Far]

m. +ı 180b/12

mükāfāt: Bir başarının, iyi ve güzel bir davranışın karşılığı olan şey. -1-[Ar]

m. +a 190b/10

mükāleme: Karşılıklı konuşma, söyleşme. -15-[Ar]

m. 120b/10, 129b/13, 133b/9, 148a/2, 151b/6, 152b/9, 157a/10, 171b/4

m. ol 122a/6, 122b/9

m. +de 159a/3

m. +müzi 146a/11

m. +ye 153a/14

m. +yi 132a/8, 159b/5

mükedder: Kederli, gamlı, üzgün.

-1-[Ar]

m. ol 201a/1

mükellef: Bir işi yapmak zorunda olan kimse. -1-[Ar]

m. 208b/4

mükerrem: Saygı değer, yüce, aziz, muhterem. -10-[Ar]

m. 189a/13, 189a/15, 194a/14, 196b/10, 201b/2, 204b/3, 206b/8, 206b/10,

206b/12

m. +inde 184b/12

mükerrer: Tekrar edilmiş, tekrarlanmış.

-4-[Ar]

m. 127a/2, 157a/12

m. +den 154b/7

m. +e 160a/8

mükevvenāt: Yaratılmış şeylerin tamamı, varlıklar, mahlukat. -1-[Ar]

m. 136a/6

mülāḥaḥa: Etraflıca ve iyice düşünme.

-8-[Ar]

m. 127a/10, 139a/3, 164a/11, 167a/4, 199a/5

m. +dan 202a/7

m. +ları 145b/11

m. +sında 163b/2

mülākāt: Bir yerde buluşmak suretiyle karşılıklı konuşma, görüşme. -5-[Ar]

m. 127a/12, 140a/5, 142a/14,
143a/10, 203a/11

mülâkî: Buluşan, kavuşan, görüşen.

-1-[Ar]

m. 167a/15

mülâyemet: Yumuşak huyluluk,
yumuşaklık. -5-[Ar]

m. 134b/11, 164a/4, 169a/13,
172b/14, 173a/1

mülhem: İçe doğmuş, ilham. -1-[Ar]

m. 190b/13

mültemes: Kayırılan, iltimas gören.

-1-[Ar]

m. +ümdür 140b/12

mültezim: Devlet gelirlerinden birinin
toplanması işini götürü olarak üzerine
alan kimse, -1-[Ar]

m. 186a/11

mülûk: Hükümdarlar, padişahar.

-1-[Ar]

m. 131a/1, 165b/8

mümâna'at: Karşı çıkma, engelleme.

-1-[Ar]

m. it 122b/3

mümâşât: Birlikte gitme, yoldaş olma.

-1-[Ar]

m. 127b/9, 131b/10

mü'minzâde: Unvan. -1-

m. 189b/15

mümkîn: Mümkün olan veya kabul
edilebilir şeyler. -4-[Ar]

m. 129b/10, 156a/2, 157a/4,
159b/2

m. +dür 169a/14

mümtâz: Seçilmiş, seçkin. -1-[Ar]

m. 187a/9

mümtâzü'l akrân: ? -1-

m.- 184a/1

mümteni'ât: ? -1-

m. +dan 161b/6

münâdeme: Birine arkadaş, nedime
olma. -1-[Ar]

m. 152b/9

münâkaşa: Ağız kavgası, çekişme.

-1-[Ar]

m. 170a/1

mün'akîd: Düğümlenmiş, bağlanmış
olan. -1-[Ar]

m. 126a/9

münakkaş: Nakışlı, süslü, resimli.

-1-[Ar]

m. 165a/2

münâsib: Uygun, yerinde. -5-[Ar]

m. 138b/13, 154a/15, 176a/6,
189b/8, 195a/4

münâvebe: Nöbetleşe iş yapma. -1-[Ar]

m. 129a/10

münâza'a: Ağız kavgası, çekişme.

-1-[Ar]

m. 160b/10

müncer: Bir yöne doğru çekilen. 4-[Ar]

m. 149b/5, 200b/15

m. ol 127a/9, 204b/2

müncezîb: Bir şeye, bir tarafa doğru
çekilen. -1-[Ar]

m. 191a/8

münevver: Nurlandırılmış, aydınlatılmış.
-3-[Ar]

m. 128a/4, 158a/3, 175b/2

m. +e 147a/1

münfa'il: Bir şeyin etkisi altında kalan,
etkilenen. -1-[Ar]

m. 177a/8

münhâdur: ? -1-[Tr]

m. 161a/5

münîf: Yüce, yüksek, ulu.

-2-[Ar]

m. 198b/1

- m. +ine 145a/13
münîr: Aydınlatan, ışık veren, ışıklı.
 -3-[Ar]
 m. 163a/5
 m. +e 174a/10
 m. +lerine 202a/7
münkād: Boyun eğen, boyun eğmiş.
 -1-[Ar]
 m. 202a/15
münsedd: Kapalı olan, kapanmış.
 -1-[Ar]
 m. 167b/7
müntazır: Bekleyen, gözleyen, intizar eden. -2-[Ar]
 m. 174a/10, 175a/2
müntec : ? -1-
 m. 192b/14
müntehib: Yağma ve talan eden.
 -1-[Ar]
 m. 187a/9
mürā'ât: Saygı ile koruyup gözetme.
 -1-[Ar]
 m. 193a/13
müretteb: Sıralanmış, sıralı, tertipli.
 -1-[Ar]
 m. 143b/15
mürtedde: İrtidadeden, İslam dininden döen. -12-[Ar]
 m. 130b/6, 132b/15, 133a/13, 133b/3, 133b/10, 160b/12, 162a/7, 163b/8
 m. ol 169a/6
 m. olmuş 121a/6
 m. +dür 132a/12, 150a/7
mürtefi': Yükselmiş, yüksek. -1-[Ar]
 m. 166a/10
mürür: Geçme, geçiş. -4-[Ar]
 m. 153a/3, 184b/13
 m. +ında 192b/9
 m. +unda 153a/4
mürüvvet: Yiğitlik, mertlik. -2-[Ar]
 m. +lü 186b/2
 m. 125b/8
mürvet: ? -2-
 m. 153b/13
 m. +imüzdür 151b/11
müsā'ade: İzin. -11-[Ar]
 m. 146b/6, 146b/7, 149a/14, 157a/4, 157b/1, 157b/13, 158b/5, 197a/2
 m. +si 157b/2, 173b/15, 174b/11
müsā'afe: Müsaade. -2-[Ar]
 m. 157a/5, 192b/15
müşālaḥa: Kavga ve savaşı bırakıp barış için anlaşma, uzlaşma. -2-[Ar]
 m. 133a/11
 m. +nuñ 193a/4
müsellem: Herkes tarafından kabul edilmiş. -2-[Ar]
 m. 144a/2
 m. +dür 159a/14
müselmān: İslam dininde olan. -1-[Far]
 m. 125b/6
müslimān: İslam dininde olan. -2-[Ar]
 m. 150a/11
 m. +um 177a/5
müslime: Müslüman kadın, kız. -13-[Ar]
 m. 121a/5, 128b/7, 129a/13, 130b/5, 134a/5, 136b/13, 138a/15, 147b/5, 149b/3, 179a/8
 m. +yi 155b/4, 160b/15
 m. +meyim 180b/8
müslim: İslam dininde olan. -5-[Ar]
 m. +in 128b/2
 m. +in 138a/6, 149b/10, 163b/5, 181b/11

müstağrak: Gark olmuş, batmış. -7-[Ar]
m. 123b/14, 143a/4, 143b/4, 175a/8, 175a/10, 180a/14, 182a/12

müstağrik: Gark olmuş, batmış. -1-[Ar]
m. 162b/7

müstahfiz: Koruyan, koruyucu. -1-
m. 136a/3

müstahkem: İstihkam edilmiş, sağlamlaştırılmış, sağlam. -2-
m. 157b/14, 202a/2

üstahsen: Güzel sayılmış, beğenilmiş.
-2-[Ar]
m. 189a/10
m. +eye 193b/7

müstakim: Doğru, dik. -1-[Ar]
m. 202a/9

müstazil: Gölge altında bulunan.
-1-[Ar]
m. 205b/9

müsteṭāb: Hoş, güzel bulunan. -1-[Ar]
m. 205b/13

müste'ār: Geçici olarak gerçeğin yerine konulan, gelip geçici, eğreti, sahte.
-1-[Ar]
m. +ına 162a/6

müstecāb: İsteği kabul edilen.
-1-[Ar]
m. 201a/9

müstedām: Sürüp gitmesi istenilen.
-1-[Ar]
m. 205b/6

müstelzim: Gerekli kılan, gerekli şey.
-1-[Ar]
m. 186b/12

müstemirre: Sürekli, devamlı, daima.
-1-[Ar]
m. 192b/14

müstes'id: Uğurlu sayan, uğur sayan.

-1-[Ar]
m. 207b/7

müsteṭāb: Hoş, güzel bulunan.
-5-[Ar]
m. 124a/6, 126a/3, 144b/9, 196b/13
m. buyur 202a/13

müstevfi: Kafi derecede, yeteri kadar.
-1-[Ar]
m. 187a/12

müşāhede: Bir şeyi gözle görme.
-4-[Ar]
m. 126a/15, 167b/10, 170a/4, 201a/10

müşārünileyh: Adı geçen, anılan.
-22-[Ar]
m. 186b/8, 190a/1, 192a/7, 192b/4, 193a/6, 193b/11, 194a/9, 195b/11, 196b/4, 198b/5, 199a/2, 199a/11, , 201a/14, 202b/2, 204a/7, 205a/13, 207a/8, 207b/3, 208b/5, 209b/9, 209b/12
m. +e 135a/4

müşārünbi'lbenān: Parmakla gösterilen.
-1-[Ar]
m. +dur 157a/6

müşāvere: Danışma, bir iş üzerine konuşma. -3-[Ar]
m. 196b/13
m.+ den 122b/14
m.+ i 122a/5

müşedded: Sağlam ve dayanıklı duruma getirilmiş. -2-[Ar]
m. 159b/11, 198a/14

müşerref: Şeref vermek, şeref kazanmış, şerefli. -2-[Ar]
m. 162b/14, 209a/14

müşg: Koku. -2-[Far]
m. 168a/12

- m. +inine 126a/2
müşgîl: Güç, zor, çetin. -1-[Ar]
 m. 181a/3, 202a/14
müş'ir: Haber veren, bildiren. -2-[Ar]
 m. 159a/15, 192b/14
müşîr: Emir ve işaret eden. -1-[Ar]
 m. 201b/11
müşîrâne: Mareşale yakışacak surette.
 -2-[Ar+Far]
 m. +leri. 185a/12, 193b/8
müşk: Misk. -2-[Far.]
 m. 127b/2, 130a/12
müşkil: Güç, zor, çetin. -1-[Ar]
 m. +dür 151b/4
 m. +ler 138b/15
müşkilter: Çok müşkül, çok zor, çok çetin. -1-[Ar+Far]
 m. +dür 154a/9
müşkilât: Güçlükler, zorluklar.-1-
 m. 167b/5
müşrik: Allah'a ortak koşan.
 -1-[Ar]
 m. 150a/11
müştedd: Şiddetlenen, şiddetlenmiş.
 -1-[Ar]
 m. 198a/14
müte'âl: Yüksek, yüce. -2-[ar]
 m. 127b/14, 136a/4
müte'allikât: Yakın kimseler, akraba.
 -1-[Ar]
 m. 127a/15
mütebeddil: Değişen, başka hale giren.-
 1-[Ar]
 m. 189b/13
mütecâviz: Sataşan, saldıran. -4-[Ar]
 m. 194b/12, 198b/13, 206a/15,
 210a/8
mütedeyyin: Dine bağlı. -1-[Ar]
 m. 134b/13
mütefeţtin: ? -1-
 m. 170b/10
mütehammil: Tahammül eden, katlanan.
 -1-[Ar]
 m. 144b/7
mütehattim: Gerekli, lüzumlu. -1-[Ar]
 m. 186a/11
mütehayyir: Şaşmış, şaşırmış, hayrete düşmüş.
 -2-[Ar]
 m. 176a/7, 200b/2
mütelâşî: Telaş eden, telaşlı. -1-
 m. 179a/3
mütemekkin: Bir yere yerleşmiş, yerleşik. -2-[Ar]
 m. 167b/2
 m. +e 198b/14
mütemessik: Sımsıkı tutan, yapışan, dört elle sarılan. -1-[Ar]
 m.+ e 121a/15
müterakkib: Gözleyen, gözten, bekleyen, ümit eden. -2-[Ar]
 m. 126b/10
 m. 177b/13
mütercem: Tercüme edilmiş. -1-[Ar]
 m. 143a/2
müteşavvar: ? -2-
 m. 130b/13, 158a/1
müte'ssir: Üzüntülü, kederli. -1-[Ar]
 m. ol 121b/15
müteveccih: Yönelmiş, yönelen. -5-[Ar]
 m. 125a/3, 128a/15, 146a/14,
 181b/1, 205b/3
mütevekkilen: Mütevekkil olarak, kadere boyun eğmiş. -1-[Ar]
 m. 174a/7
müteyakızâne: Uyanık bulunarak, uyanıklıkla göz açıklığı ile. -1-[Ar+Far]
 m. 192a/15

mütezellil: Kendisini hor hakir gösteren, küçülen, alçalmaya, zillete razı olan.

-1-[Ar]

m. 206b/3

mütezelzil: Titreyen, sarsılan, sallanan.

-1-[Ar]

m. +i 189b/13

müttefikü 'inād: -1-

m. 161b/9

müttehim: Suçlayan, itham eden.

-1-[Ar]

m. 135a/2

müttekā: Dayanacak şey, destek, dayanak. -1-[Ar]

m. +sı 157a/8

müyesser: Kolaylıkla olan, kolaylıkla yapılan. -4-[Ar]

m. 167b/5, 193a/5, 201a/7, 209a/14

müzākere: Bir iş hakkında konuşma, danışma. -4-[Ar]

m. 152a/15, 152b/11, 154b/11, 202a/4

müzdād: Ziyadelenmiş, artmış, çoğalmış. -3-[Ar]

m. 164b/7, 181a/12, 195a/9

müzerkeş: Altın sırmalı, altın sırma ile işlenmiş. -1-[Ar+Far]

m. 168b/7

müzeyyen: Süslenmiş, süslü. -3-[Ar]

m. 123b/15, 143b/15, 209b/3

N

nābecā: Yersiz, yolsuz, uygunsuz.

-7-[Far]

n. 124b/15, 130a/10, 135a/2,

135a/12, 160a/11, 160b/13

n. +nuñ 158a/1

nābercā: Yersiz, yolsuz, uygunsuz. -2-[Far]

n. 194b/15

n. +larıñızdan 196a/11

nābūd: Yok olan, bulunmayan. -1-[Far]

n. 193b/11

nāçār: Çaresiz. -1-[Far]

n. 172b/2

nādīde: Görülmedik, görülmemiş.

-2-[Far]

n. 138b/8

n. +dür 161b/5

nāfercām: Boş, faydasız. -1-[Far]

n. 132a/9

nāgāh: Vakitsiz. -10-[Far]

n. 132a/2, 136b/4, 150a/13, 158a/3, 160a/15, 164a/8, 165a/3, 167a/12, 175a/4, 179b/2

nāhemvār: Düz olmayan, eğri. -3-[Far]

n. 138a/11, 150b/10

n. +dan 163a/10

nākābil: Olmayacak, olamayacak. -1-[Ar+Far]

n. +dür 142b/11

nāmaḥşūr: Sonu olmayan, sonsuz. -1-[Ar+Far]

n. +ları 210a/9

nāmerzī: Arzuya, isteğe uygun olma.

-1-[Far+Ar]

n. 189a/1

nāmeşrū: Şeriata, kanuna uymayan. -2-[Far+Ar]

n. 142b/11

n. +dur 129b/9

nāpāk: Pis. -1-[Far]

n. 170a/15

nāpākī: Pislik. -1-[Far]

n. 158a/6

nārevā: Yakışmaz. -1-[Far]

- n. 168a/9
- nāṣavāb**: Doğru olmayan, yanlış. -3-[Far+Ar]
n. 129a/15, 196b/4
n. +a 155a/3
- nāsāz**: Uymaz, uygunsuz. -1-[Far]
n. +ını 126a/14
- nāṣāyeste**: Layık olmayan. -1-[Far]
n. +lerinden 197a/4
- nāyāb**: Bulunmaz. -2-[Far]
n. 144b/10
n. +dur 152a/6
- nāsezā**: Yakışmaz. -1-[Far]
n. 165a/5
- nāb**: Oluk, berrak. -2-[Far]
n. 124b/12, 127a/1
- nādān**: Bilmez. -1-[Far]
n. +a 135a/6
- nādir**: Seyrek, az, ender. -6-[Ar]
n. 138b/8, 139b/7, 161b/5, 190a/11, 192a/4, 192b/13
- nādir**: Kişi adı. -2-
n. 191a/9, 191b/8
- nādire**: Nadir olan şey. -2-[Ar]
n. 157a/6, 175a/13
- nādirü 'nnādir**: Nadir. -1-
n. 193b/9
- nādirü 'lvukū'**: Seyrek rastlanan. -1-[Ar]
n. +dır 165b/9
- nādrete**: Yer adı. -1-
n. +e 131b/14
- nāfercām**: Faydasız. -1-[Far]
n. 170b/7
- nāfiz**: Delen, delip geçen. -1-[Far]
n. 149a/8
- nağamāt**: Ahenkler, ezgiler. -1-[Ar]
n. 144a/13
- nāgeḥānī**: Ansızın, birdenbire. -1-[Far]
n. 195a/15
- nāḥ**: Göbek. -5-[Far]
n. +un 124a/13, 138b/11, 167b/4, 172a/2, 184b/1
- nāḥvet**: Kibir, büyüklenme. -1-[Ar]
n. 147b/15
- nā'il**: Muradına eren. -1-[Ar]
n. 175b/11
- nā'ire**: Ateş, alev. -1-[Ar]
n. 198a/13
- nākām**: Maksadına erişmemiş. -1-[Far]
n. +ı 121b/5
- naḳd**: Akçe. -1-[Ar]
n. +ine 193b/3
- nāḳışatü'l' aḳl**: Akıllı kısa olanlar. -1-
n. 136a/14
- nāḳil**: Nükul eden, kaçınan. -2-[Ar]
n.- i 152a/8, 166a/14
- naḳl**: Bir şeyi başka yere götürme. -5-[Ar]
n. 122b/14, 151a/14, 164b/1, 204b/14, 208b/12
- nāḳus**: Kilisede çalınan çan. -1-[Ar]
n. + larına 121b/2
- naḳz**: Bozma, çözme. -2-[Ar]
n.- ı 138b/11, 139a/6
- nālān**: İnleyen, ağlayan. -1-[Far]
n. 172b/11
n. uñızı 169a/1
- nāle**: İnleme, inilti. -1-[Far]
n. 136b/1
- nām**: İsim, ad, ün. -35-[Far]
n. 126a/6, 131b/14, 133a/12, 141a/4, 144a/7, 145b/5, 147b/1, 153a/11, 158a/5, 158a/7, 158a/12, 165a/12, 191a/11, 191b/12, 192b/10, 194b/6, 195b/11, 198a/8, 189b/13, 201b/4, 201b/13

201a/1, 204a/15, 206b/6, 207a/9,
208b/2, 209b/13
n. +ın 130b/15, 193b/9
n. +ında 141a/2, 145b/5,
148a/14, 192a/6
n. +ıyla 158b/4, 196a/3
nāmdār: Namlı, ünlü. -3-[Far]
n.- 195b/3, 210a/4
n. +ı 199a/12
nāme: Mektup. -12-[Far]
n. i 144b/6, 158a/6, 158a/10,
159a/15, 166b/3, 169a/2, 173b/9,
173b/11
n. +leri 153b/7
n. ñüzi 146b/4
n. +sin 163a/4
n. +ye 144b/7
nāmerd: Merd olmayan. -1-[Far]
n. 149b/15
nāmuşān : Şan ve şöhret. -1-
n. 127b/3
nār: Ateş. -9-[Ar]
n. 127a/5, 131a/1, 131b/9,
137b/4, 155a/3, 173a/3, 180a/12,
184a/11
n. +a 127a/14
naşārā: Hristiyanlar. -6-[Ar]
n. 131a/1, 157a/7, 159a/5
n. +nuñ 165b/8
n. +ya 158b/11
n. +yı 154a/2
naşb: Dikme, saplama. -1-[Ar]
n. 186a/11, 195b/2
nās: İnsanlar. -1-[Ar]
n. +ı 162a/3
naşīb: Allah'ın kısmet ettiği şey. -1-[Ar]
n. ol 199b/10
nāşiye: Alın. -2-[Ar]
n. +me 125a/1

n. +ñe 175b/5
naşr: Yardım. -1-[Ar]
n. +ı 191b/7
nāşī: İleri gelen. -9-[Ar]
n. 147b/2, 149b/13, 163b/8,
193a/6, 194a/5, 196a/2, 209a/3, 210a/13
n. +nide 138b/8
na't: Bir şeyi medhederek anlatma.
-1-[Ar]
n. 193b/10
nāṭıka: Düzgün, dokunaklı söz söyleme.
-1-[Ar]
n. 202b/2
nāvek: Ok. -2-[Far]
n. 121b/12, 136b/4
nāz: Cilve, işve. -3-[Far]
n. 123b/12, 124b/13, 125a/5
nāzpervar: Nazlanma. -4-[Far]
n.- pervar 175b/4, 176a/9,
184b/2
n. +e 180b/3
naẓar: Bakma, göz atma. -4-[Ar]
n. 130a/11, 144b/5, 160a/5
n. +ına 161a/14
naẓaran: Nisbetle, kıyaslayarak.
-1-[Ar]
n. 193a/9
nāzenin: Cilveli, oynak. -1-[Far]
n. 128a/8
nāzır: Nazar eden. -1-[Ar]
n. 160b/9
nāzil: Yukarıdan aşağıya inen. -3-[Ar]
n. 141a/5, 170a/3, 184a/3
naẓir: Altın. -5-[Ar]
n. 150b/11, 185a/9, 198b/8,
208b/3
n. +dür 157a/15
nāzpervari : Naz ederlik, nazlanma.
-1-[Far]

- n. 130b/11
naẓret: Yer adı. -1-
 n. +e 141a/4
nāzum: Nazım. -1-
 n. 126a/1
ne: Soru sözcüğü. -97-
 n. 120b/1, 120b/8, 121a/10, 121b/4, 121b/14, 122b/2, 124b/9, 125b/6, 126a/4, 127a/13, 127b/15, 129a/3, 131b/3, 131b/6, 132a/2, 132b/15, 133b/7, 134b/6, 134b/7, 137a/2, 141b/14, 142a/2, 142a/13, 143b/13, 143b/15, 145b/3, 146a/6, 146a/10, 146b/7, 147b/10, 147b/11, 148b/1, 149a/13, 149b/9, 149b/10, 151a/5, 151b/3, 152b/6, 153b/4, 154a/6, 154a/13, 154a/15, 154b/12, 155a/7, 156b/4, 156b/10, 157b/4, 158b/7, 159b/2, 161a/15, 163b/2, 163b/9, 165b/12, 169a/9, 169a/14, 170b/10, 172a/11, 172a/15, 173a/2, 173b/1, 173b/3, 176b/15, 177a/1, 178b/8, 178b/9, 178b/15, 179b/10, 180a/15, 181a/1, 181b/1, 181b/4, 181b/14, 182b/6, 182b/8, 183a/8, 183b/5, 187a/13, 196a/7, 200a/14, 202b/10, 203a/1, 203b/11, 205a/5, 120b/8
 n. +dür 149b/14, 163a/11, 195b/13, 196a/11
 n. +de 132a/1
 n. +den 124a/9
 n. +ye 127a/9, 134a/3, 200b/15, 204b/2
neberd: Harb, savaş. -2-[Far]
 n. 186b/1, 205a/7
necāt: Kurtulma, kurtuluş. -3-[Ar]
 n. 136a/11, 167b/7, 181b/12
necm: Yıldız. -1- [Ar]
 n. 140a/14
- nedāmet:** Pişmanlık. -1-[Far]
 n. 184a/12
nedeñlü: Nedenli -2-
 n. 199b/10, 206a/11
nefer: Rütbesi olmayan asker, er. -24-[Ar]
 n. 146b/10, 174a/15, 182b/13, 183a/4, 187a/9, 188a/1, 188a/12, 188b/5, 188b/6, 188b/8, 188b/10, 189a/13, 189a/14, 189a/15, 189b/3, 189b/4, 189b/9, 196a/14, 203a/8, 205a/8, 207a/3
 n. +ini 149a/12
neferāt: Askerler, erler. -2-[Ar]
 n. +ınuñ 187a/8
 n. +larıyla 189b/4
nefis: Pek hoş, hoş a giden. -1-[Ar]
 n. 209b/7
nefise: Pek hoş, hoş a giden. -1-[Ar]
 n. 183b/2
nefs: Ruh, can, hayat. -3-[Ar]
 n. 206a/3
 n.+ ini āteşidūzağ 127a/10
 n. +imi 202b/9
neftendūd: ? -2-
 n.- 127a/5, 128a/4
nehār: Gündüz. -1-[Ar]
 n. 195a/6
nehb: Yağma, çapul. -1-[Ar]
 n. 195b/9
nehr: Akarsu, çay, ırmak. -1-[Ar]
 n. 128a/7
nehzat: Hareket, yola çıkma. -1-[Ar]
 n. 182b/4
nemçe: Yer adı. -2-
 n. 191a/15
 n. +yi 155a/10
nemekdān: Tuzluk. -3-[Far]
 n.- ı 130b/3, 171a/6, 183b/2

- nemrūd:** Özel ad. -1-
n. 152a/4
n. +ı 164b/6
- nerde:** Soru sözcüğü. -2-
n. 160a/13, 163b/11
- nereye:** Soru sözcüğü. -1-
n. 191b/13
- nergis:** Çiçek. -1-[Far]
n.- i 166a/1
- nerm:** Yumuşak. -2-[Far]
n. 157b/15, 167a/7
- nerre:** ? -1-
n. 180b/14
- nesak:** Tarz, şekil, üslup. -2-[Ar]
n.- ı 155b/2, 163a/1
- neş:** Kaldırma, hükümsüz bırakma.
-1-[Ar]
n. 145b/9, 163b/1
- nesīb :** Soyu temiz. -1-[Ar]
n. 125b/7
- nesīm:** Kişi adı. -1-
n. 179b/3
- nesīm:** Hafif rüzgar. -2-[Ar]
n.129b/15, 190b/4
- nesne:** Şey, her türlü cansız varlık. -9-
n. 127b/10, 142a/3, 146b/14,
161a/14, 178b/7
n. +den 157a/4, 178b/14
n. +ler 182a/5
n. +nün 146b/5
- neşāt:** Sevinç. -1-[Ar]
n. 180b/13
- neş'eyāb:** Neşeli, sevinçli. -1-[Ar+Far]
n. 126b/14
- netāyic:** Neticeler, sonuçlar. -1-[Ar]
n.- i 192b/12
- netīce:** Netice, sonuç. -7-[Ar]
n. 132a/1, 139a/10, 159b/5,
160a/13, 162b/1, 200b/1
- n. +si 161b/7
- netīcepezīr:** Neticelenmiş, son bulmuş.
-2-[Ar+Far]
n. 146a/4, 151b/15
- ne'ūzubillāh :** Allah'a sığınırız. -3-[Ar]
n. 127a/6, 142b/15, 169a/6
- nevbāve:** Yeni yeşillik. -1-[Far]
n. 168b/10
- nevbenev:** Tazedden tazeye. -3-[Far]
n. 136a/10, 173a/7, 181a/12
n.- hīz 136a/12
- nev:** Yeni. -1-[Far]
n. 165b/3
- nevāziş:** Gönül alma. -5-[Far]
n. 200a/1, 204b/5, 205a/5,
209b/11
n. +āne 203b/2
- nevḥiżiçemenīstān :** Yeni yetişen çimen.
-1-
n. 125b/2
- nevrūz:** Yeni gün. -1-[Far]
n. 187a/15
- neyiristān:** Nurlu, parlak. -2-
n.- ı 124a/15, 125a/10
- neyle-** : Ne yapmak. -1-
n. -rsüñüz 150b/3
- neyyir:** Nurlu, parlak. -4-[Ar]
n. 133a/1, 140a/14, 146b/15,
185b/10
- nezāket:** Naziklik. -1-
n. +le 124a/5
- nezāre:** Bakma,seyir. -2-[Ar]
n. 175a/3, 183b/11
- nezāret:** Bakma, bakış. -1-[Ar]
n. 193b/4
- nezd:** Yan, kat. -1-[Far]
n. 156b/15
- nezzāre:** Seyirci. -1-[Ar]
n. 166a/11

nıf: Yarım, yarı. -1-[Ar]

n. 203b/6

nice: Birçok, nasıl, hayli, ne kadar, kaç? -25-

n. 122a/3, 129b/6, 132b/9, 140b/2, 140b/13, 142a/15, 144a/5, 144a/6, 149b/6, 149b/7, 150b/7, 150b/15, 151a/1, 154a/6, 155a/9, 160b/10, 179a/15, 181b/7, 195a/8, 197a/10, 198b/9, 210a/6

niçün: Niçin? Soru sözcüğü. -6-

n. 132b/3, 132b/13, 148a/6, 156b/8, 168a/8, 209a/5

nidā: Seslenmek, çağırmak. -1-[Ar]

n. 179b/5

nifāk: Ara bozukluğu. -1-[Ar]

n. 163b/2

nigāh: Bakma, bakış. -6-[Far]

n. 127b/8, 128b/5, 144a/15, 144b/9, 183b/11, 204b/7

nigār: Resim. -1-[Far]

n. +a 124b/15

nigde: Yer adı. -1-

n. 188a/5

nigeh: Bakma, bakış. -1-[Far]

n. 124a/13

nigehbān: Gözcülük. -1-[Far]

n. 182b/14

nigehendāz: Bakıveren. -1-[Far]

n. 148a/1

nigerān: Bakıveren, bakıcı. -1-[Far]

n. 204b/2

nigīn: Yüzük, mühür. -5-[Far]

n. 128a/5, 138b/7, 168b/6, 173b/13, 175a/9

nigū: Güzel, iyi. -1-[Far]

n. 184b/2

nihād: Tabiat, yaradılış. -1-[Far]

n. 136a/9

nihāl: Taze, düzgün fidan. -1-[Far]

n. 135b/14

nihān: Gizli, saklı. -4-[Far]

n. 143a/10, 153b/5, 184a/3

n. +a 204b/6

nihānīce: Gizlice. -1-[Far]

n. 162b/3

nihāye: Nihayet, son. -2-[Ar]

n. 184a/7

n. +lerine 159b/1

nīknām: İyi nam kazanmış -1-[Far]

n. +ı 170b/14

nīkāb: Peçe, yüz örtüsü. -4-[Ar]

n. 174a/9, 174a/12

n. +da 175a/6

n. +ıñı 175b/2

nīkāt: Herkesin anlayamadığı ince manalar. -1-[Ar]

n. 136a/8

nīkbāt: ? -1-

n. 195a/14

nīkbet: Talihsizlik, bahtsızlık. -9-

n. 130b/14, 144b/1,

152a/3, 165a/3, 178a/11, 196b/6, 206a/5

n. +i 143a/6

n. +leri 151a/1

nīkūbed : İyi ve kötü. -2-

n. 139a/3, 146a/9

nīm: Yarı, yarım. -2- [Far]

n. 148a/5, 165b/3

nī‘met: İyilik, ihsan, bağış. -2-[Ar]

n. 199a/10

nī‘me’lmaṭlūb: Tam aradığımız. -1-

n. 156b/2

nīrān: Aydınlıklar, parıltılar. -8-[Ar]

n. 135b/3, 142b/3, 151a/15, 155b/8, 164b/11, 168b/10, 174a/14, 180a/15

nīsān: Nisan ayı. -1-

- n. 190b/5
- nişār:** Saçma, saçan, saçıcı. -4-[Ar]
n.- 124a/7, 126a/5, 128a/12, 153b/6
- nisbet:** İnat olsun diye yapılan iş.
-1-[Ar]
n. 142b/14
- nistī:** Yokluk. -1-[Far]
n. 148a/12
- nisvān:** Kadınlar. -2-[Ar]
n. 183a/8
n. +ı 167a/2
- nisyen:** Unutma. -1-[Ar]
n. 178b/9
- nişān:** Nişan, iz, belirti. -4-[Far]
n. +a 134a/2
n. +larına 139a/8
n. +larının 165b/7
n. +un 180b/5
- nişimengāh :** Yurt, durak, toplanılacak yer. -2-[Far]
n. 122b/14
n. +a 144b/3
- nişīn:** Oturan, oturmuş manasıyla kelimeleri sıfatlandırır. -5-[Far]
n.- i 135b/11, 138b/7, 144a/10, 144b/2, 201a/3
- nīşter:** Neşter. -2-[Far]
n. 166a/2, 183b/11
- niṭāk:** Kuşak, kemer. -1-[Ar]
n. 134b/12
- niyāz:** Yalvarma, yakarma. -16-[Far]
n. 124b/13, 135a/3, 136a/2, 136b/4, 142a/1, 142b/4, 147a/5, 148a/12, 151b/9, 156a/10, 157b/15, 158a/10, 159a/7, 173a/3, 201a/3
n. id 178a/2
- niyāzkār:** Yalvaran. -1-[Far]
n. +um 156b/13
- niyāzmend:** Yalvaran. -6-[Far]
n. 134b/2, 136b/2, 137a/4, 140b/8, 148a/7
n. +üm 156a/4
- niye:** Soru sözcüğü. -1-
n. 149b/5
- niyyet:** Niyet, meram. -5-[Ar]
n. +inde 197b/4
n. +iñüz 141b/8
n. +iyle 198a/6, 199a/11
n. +leri 200b/4
- nizā' :** Çekişme, kavga. -7-[Ar]
n. 137b/14, 138a/15, 154b/1, 161a/11, 177a/13, 177b/3, 177b/4
- niṣām:** Dizi, sıra, düzen. -12-[Ar]
n. 136a/3, 144a/11, 168a/14, 173b/15, 189a/10, 193b/2, 208a/12, 208b/1
n. ol 123a/10
n. vir 123a/1
n. +ın 207b/15
n. +ını 197b/8
- nīze:** Kargı, mızrak. -2-[Far]
n. 129a/14
n. +lerin 198a/10
- noḡṣān:** Eksiklik, azalma. -2-[Ar]
n. 152b/7, 155b/7
- nuḡūst:** İlk, birinci. -1-[Far]
n.- ı 164b/9
- nuḡustīn :** Birinci, ilk. -2-[Far]
n. 146b/9, 154b/13
- nūk:** Gaga gibi ucu sivri olan şey. -2-[Far]
n. 129a/14, 174b/5
- numūne:** Nümune. -1-[Far]
n.- nümā 184a/5
- nūr:** Aydınlık, parıltı. -6-[Ar]
n. 131a/1, 162b/7, 164b/10, 168a/7, 170a/3, 179b/13

nūricevher : Cevherinin nuru. -1-
n. 124a/11

nuşh: Nasihat verme, öğüt. -2-[Ar]
n. 135a/7, 166b/12

nuşret: Yardım. -7-[Ar]
n. 185a/2, 185b/5, 189b/12, 190a/8, 190b/4, 192b/6, 205a/15

nūş: Tatlı, bal. -2-[Far]
n. 165b/4
n. +ñuzu 131a/8

nuṭṭ: Söz, lakırdı. -4-[Ar]
n. 149a/8, 198a/4
n. +ımız 147b/14
n. +ıñuza 147b/10

nūfūz: Nüfus. -4-[Ar]
n. 141b/10, 143a/1, 158a/1
n.+ ıyla 140a/15

nūh: Dokuz sayısı. -2-[Far]
n. 124a/7, 136a/5

nūkheth: Koku. -2-[Ar]
n. 135b/14, 136a/12

nūktedān: Zarif, ince kimse. -1-[Ar+Far]
n. 153a/15

nūkūl: Vazgeçme, kaçınma. -4-[Far]
n. 121a/11, 192a/11, 201b/4
n. +ı 173b/3

nūmā: Gösteren, bildiren manalarıyla kelimelere katılır. -2-[Far]
n. 127a/4, 170b/15

nūmāyān: Görünücü, görünen. -7-[Far]
n. 124a/11, 138a/11, 151a/1, 154a/12, 172b/5, 181b/10
n. +dur 155b/5

nūmūn: Gösteren manasıyla kelimelere katılır. -2-[Far]
n. 186a/3
n.+ a 121a/3

nūvāht: Çalgı çalma. -5-[Far]

n. 158a/4, 163a/8, 175a/11, 180a/12
n. +dan 152a/12

nūvīd: Müjde. -4-[Far]
n. 131b/9, 171b/4, 174a/11, 183b/7

nūvişte: Yazılı, yazılmış. -1-[Far]
n. 175b/5

nūzūl: Aşağı inme. -16-[Ar]
n. 125a/13, 136b/10, 137a/7, 144a/7, 149a/1, 153a/7, 166b/3, 166b/5, 175b/9, 195b/12, 198a/6, 199b/4, 204a/1, 208b/15
n. it 123a/8
n. oldığım 121b/1

O

o: O, işaret zamiri ve sıfatı. -35-
o. 122a/1, 123b/11, 125b/2, 126a/13, 126b/5, 127a/2, 127a/8, 130a/3, 131a/6, 134a/6, 135b/6, 141b/7, 145b/12, 150a/1, 153b/13, 155b/5, 155b/9, 155b/10, 161a/12, 161b/9, 163b/5, 166a/10, 167a/14, 169b/15, 171a/1, 176a/12, 176a/13, 180b/15, 182a/1, 184b/8, 191a/10, 191b/6, 191b/10, 191b/11, 194a/7

oğlan: Erkek çocuk. -4-
o. 178a/7, 204a/11
o. +a 200a/9
o. +larına 198a/10

oğul: Erkek evlat. -7-
o. +ı 200b/9, 204a/8
o. +ıyla 203b/9
o. +u 132a/5, 174b/4
o. +um 181b/1
o. +una 200a/3

ohrī: Yer adı. -1-

o. 188a/14	135b/11, 135b/15, 136a/14, 136b/2,
oku - : Okumak. -1-	136b/7, 136b/13, 136b/14, 137a/1,
o. 145a/12	137a/3, 137a/4, 137a/6, 137a/10,
ol - : Olmak. -1065-	137b/2, 137b/3, 137b/5, 137b/8,
o. 120b/5, 122a/15, 122b/5,	137b/10, 137b/12, 138a/3, 138a/5,
122b/6, 122b/11, 122b/13, 122b/14,	138a/7, 138a/11, 138a/12, 138a/13,
123a/11, 123a/15, 123b/3, 123b/10,	138b/5, 138b/8, 138b/9, 138b/10,
123b/14, 123b/15, 124a/7, 124a/8,	138b/12, 139a/2, 139a/4, 139b/5,
124a/9, 124a/11, 124a/13, 124b/6,	139b/9, 139b/14, 140a/1, 140a/5,
124b/7, 124b/10, 124b/14, 125a/3,	140a/7, 140a/11, 140a/12, 140a/14,
125a/6, 125a/9, 125a/10, 125a/12,	140b/3, 140b/6, 140b/9, 140b/10,
125a/13, 125b/3, 125b/4, 125b/6,	140b/14, 140b/15, 141a/5, 141a/10,
125b/7, 125b/10, 125b/11, 125b/15,	141a/12, 141b/8, 141b/12, 141b/14,
126a/3, 126a/5, 126a/6, 126a/7, 126a/9,	142a/10, 142a/11, 142a/13, 142a/14,
126a/15, 126b/3, 126b/5, 126b/6,	142a/15, 142b/1, 142b/2, 142b/6,
126b/7, 126b/9, 126b/10, 126b/13,	142b/8, 142b/9, 143a/3, 143a/4, 143a/6,
126b/14, 127a/1, 127a/6, 127a/7,	143a/9, 143a/10, 143b/2, 143b/10,
127a/12, 127b/3, 127b/6, 127b/12,	143b/12, 143b/14, 143b/15, 144a/6,
127b/15, 128a/2, 128a/3, 128a/8,	144a/9, 144a/10, 144a/15, 144b/2,
128a/9, 128a/12, 128b/4, 128b/6,	144b/7, 145a/3, 145a/11, 145a/13,
128b/7, 128b/8, 128b/9, 128b/10,	145a/14, 145a/15, 145b/1, 145b/7,
128b/11, 129a/2, 129a/3, 129a/5,	145b/8, 145b/9, 145b/10, 146a/1,
129a/11, 129a/13, 129b/7, 129b/8,	146a/2, 146a/4, 146a/6, 146a/7,
129b/10, 129b/11, 129b/12, 130a/9,	146a/14, 146b/4, 146b/9, 146b/10,
130a/10, 130b/5, 130b/6, 130b/8,	146b/13, 147a/2, 147a/4, 147a/5,
130b/10, 130b/13, 131a/2, 131a/3,	147a/6, 147a/11, 147a/12, 147b/1,
131a/5, 131a/9, 131a/10, 131a/11,	147b/2, 147b/4, 147b/6, 147b/9,
131a/12, 131a/15, 131b/6, 131b/7,	147b/13, 148a/1, 148a/2, 148a/5,
131b/10, 131b/11, 132a/1, 132a/2,	148a/7, 148a/9, 148b/2, 148b/3, 148b/4,
132a/7, 132a/10, 132a/13, 132a/15,	148b/5, 148b/7, 148b/8, 148b/9,
132b/1, 132b/6, 132b/7, 132b/10,	148b/11, 148b/14, 148b/15, 149a/7,
132b/11, 132b/15, 133a/1, 133a/8,	149a/8, 149a/11, 149b/1, 149b/5,
133a/13, 133a/14, 133a/15, 133b/1,	149b/6, 149b/10, 149b/11, 149b/13,
133b/2, 133b/3, 133b/5, 133b/8,	149b/15, 150a/1, 150a/4, 150a/10,
133b/10, 133b/13, 133b/14, 134a/1,	150a/12, 150b/4, 150b/6, 150b/7,
134a/3, 134a/7, 134a/9, 134a/12,	150b/8, 150b/10, 150b/11, 150b/12,
134a/15, 134b/3, 134b/5, 134b/7,	151a/8, 151a/15, 151b/5, 151b/6,
134b/8, 134b/11, 134b/12, 134b/14,	151b/7, 151b/8, 151b/12, 151b/15,
135a/6, 135a/8, 135b/3, 135b/4,	152a/3, 152a/5, 152a/10, 152a/11,

152a/13, 152a/15, 152b/3, 152b/9,
 152b/11, 152b/12, 153b/1, 153b/4,
 153b/6, 153b/9, 153b/13, 153b/15,
 154a/2, 154a/5, 154a/12, 154b/1,
 154b/3, 154b/4, 154b/7, 154b/8,
 154b/11, 154b/12, 154b/13, 155a/1,
 155a/2, 155a/5, 155a/6, 155a/13,
 155b/3, 155b/10, 155b/11, 155b/12,
 155b/14, 155b/15, 156a/1, 156a/3,
 156a/5, 156a/6, 156a/7, 156a/8, 156b/2,
 156b/3, 156b/4, 156b/8, 156b/9,
 156b/10, 156b/13, 156b/14, 157a/1,
 157a/3, 157a/4, 157a/5, 157a/9,
 157a/10, 157a/15, 157b/4, 157b/6,
 157b/7, 157b/14, 158a/3, 158a/14,
 158b/1, 158b/2, 158b/3, 158b/5, 158b/8,
 158b/11, 158b/13, 159a/3, 159a/7,
 159b/1, 159b/2, 159b/3, 159b/8, 159b/9,
 159b/10, 159b/12, 159b/14, 160a/3,
 160a/7, 160b/3, 160b/5, 160b/6,
 160b/10, 160b/13, 161a/1, 161a/3,
 161a/6, 161a/9, 161a/11, 161a/14,
 161b/4, 161b/6, 161b/9, 161b/10,
 161b/11, 161b/12, 162a/2, 162a/5,
 162a/6, 162a/7, 162a/8, 162a/9,
 162a/14, 162a/15, 162b/2, 162b/4,
 162b/6, 162b/8, 162b/13, 162b/14,
 163a/2, 163a/7, 163a/9, 163a/11,
 163a/13, 163b/2, 163b/6, 163b/8,
 163b/10, 163b/13, 164a/1, 164a/4,
 164a/6, 164a/8, 164a/9, 164a/12,
 164a/15, 164b/3, 164b/5, 164b/14,
 164b/15, 165a/1, 165a/2, 165b/1,
 165b/5, 165b/12, 166a/1, 166a/10,
 166b/2, 166b/5, 166b/6, 166b/11,
 166b/15, 167a/1, 167a/3, 167a/8,
 167a/9, 167a/13, 167a/15, 167b/11,
 167b/12, 168a/1, 168a/2, 168a/3,
 168a/6, 168a/13, 168a/14, 168b/4,
 168b/5, 168b/7, 168b/8, 168b/14,
 169a/10, 169a/11, 169a/13, 169b/3,
 169b/6, 169b/13, 169b/14, 169b/15,
 170a/3, 170a/4, 170a/7, 170a/12,
 170b/10, 171a/2, 171b/7, 171b/8,
 171b/9, 171b/12, 172a/5, 172a/7,
 172a/9, 172b/4, 172b/5, 172b/6, 172b/8,
 172b/11, 172b/12, 172b/15, 173a/5,
 173a/8, 173a/10, 173a/14, 173b/3,
 173b/4, 173b/5, 173b/7, 173b/9,
 173b/13, 174a/5, 174a/8, 174a/10,
 174a/13, 174b/1, 174b/8, 174b/14,
 174b/15, 175a/2, 175a/7, 175b/7,
 175b/10, 175b/13, 175b/15, 176a/1,
 176a/5, 176a/7, 176a/8, 176a/10,
 176a/13, 176b/3, 176b/9, 176b/10,
 176b/15, 177a/2, 177a/7, 177a/8,
 177a/9, 177a/14, 177a/15, 177b/1,
 177b/2, 177b/3, 177b/4, 177b/5, 177b/6,
 177b/10, 177b/14, 177b/15, 178a/7,
 178a/10, 178a/13, 178a/14, 178b/1,
 178b/11, 179a/11, 179a/12, 179a/14,
 179b/12, 180a/14, 180b/2, 180b/4,
 180b/12, 180b/14, 181a/2, 181a/6,
 181a/15, 181b/1, 181b/3, 181b/9,
 181b/11, 181b/12, 182a/3, 182a/15,
 182b/1, 182b/3, 182b/6, 182b/7,
 182b/14, 182b/15, 183a/1, 183a/4,
 183a/10, 183a/13, 183b/4, 183b/9,
 184a/2, 184a/5, 184a/7, 184a/9,
 184a/10, 184a/11, 184a/13, 184a/14,
 184a/15, 184b/4, 184b/7, 184b/9,
 185a/1, 185a/2, 185a/7, 185a/8,
 185a/11, 185a/12, 185a/14, 185b/3,
 185b/4, 185b/5, 185b/11, 185b/12,
 186a/1, 186a/2, 186a/5, 186a/7,
 186a/12, 186b/13, 187a/2, 187a/3,
 187a/5, 187a/6, 187a/11, 187a/13,
 187b/5, 187b/6, 187b/11, 188a/14,

188b/9, 188b/11, 188b/12, 188b/14,
 189a/3, 189a/4, 189a/5, 189a/8, 189a/9,
 189a/12, 189b/1, 189b/8, 189b/9,
 189b/11, 189b/14, 190a/5, 190a/6,
 190a/9, 190a/10, 190a/11, 190a/12,
 190b/1, 190b/2, 190b/7, 190b/8, 190b/9,
 190b/13, 190b/14, 191a/5, 191a/7,
 191a/8, 191a/10, 191b/5, 191b/12,
 192a/4, 192a/7, 192a/9, 192a/16,
 192b/1, 192b/7, 192b/10, 192b/12,
 192b/13, 192b/14, 193a/3, 193a/6,
 193a/8, 193a/11, 193a/12, 193a/14,
 193b/1, 193b/12, 193b/15, 194a/7,
 194a/10, 194a/11, 194a/13, 194b/1,
 195a/6, 195a/7, 195a/9, 195a/10,
 195b/4, 195b/5, 195b/8, 196a/4, 196a/6,
 196a/9, 196a/10, 196b/6, 196b/8,
 196b/9, 196b/13, 197a/7, 197a/11,
 197a/13, 197a/14, 197a/15, 197b/1,
 197b/2, 197b/4, 197b/6, 197b/13,
 198a/3, 198a/7, 198a/12, 198a/13,
 198a/14, 198b/2, 198b/8, 198b/9,
 198b/11, 198b/12, 198b/14, 198b/15,
 199a/1, 199a/8, 199a/10, 199a/11,
 199a/14, 199b/8, 199b/9, 199b/10,
 199b/12, 200a/7, 200a/8, 200a/9,
 200a/12, 200b/2, 200b/3, 200b/13,
 200b/14, 200b/15, 201a/8, 201a/10,
 201a/12, 201a/15, 201b/2, 201b/4,
 201b/6, 201b/7, 201b/8, 201b/14,
 202a/1, 202a/3, 202a/8, 202a/9,
 202a/10, 202b/3, 202b/5, 202b/15,
 203a/5, 203a/6, 203b/5, 203b/8, 204a/9,
 204a/11, 204b/3, 204b/9, 204b/10,
 205a/2, 205a/4, 205a/6, 205b/3,
 205b/12, 206a/2, 206a/3, 206a/9,
 206a/10, 206a/11, 206a/14, 206b/1,
 206b/4, 206b/6, 206b/7, 207a/2, 207a/3,
 207a/9, 207a/10, 207a/11, 207a/12,

207b/5, 207b/7, 207b/8, 207b/11,
 208a/3, 208a/4, 208a/7, 208a/8, 208a/9,
 208a/12, 208a/14, 208b/3, 208b/4,
 208b/10, 208b/14, 209a/1, 209a/8,
 209a/9, 209a/12, 209a/13, 209a/14,
 209b/3, 209b/4, 209b/5, 209b/14,
 210a/6, 210a/10, 210a/11, 210a/14

ağ o. 161b/13, 169b/9

āğāz o. 152a/13

aķ o. 200a/3, 203a/5, 207b/14

āmāde o. 143b/5

a^ʿṭāf o. 184a/7

āsūde o. 200a/5

āşikār o. 207b/13

āzād o. 184b/1

bā^ʿiş o. 142b/10

beter o. 171a/9

beyān o. 122a/13

biryān o. 184a/12

Cem^ʿmāde o. 162b/5

çāk o. 123b/9, 160a/13

efkār o. 143a/5

emr o. 123a/12

endāz o. 163a/3, 201b/9

esb o. 143b/12

fitrāk o. 196a/1

germ o. 173a/11

giriḡgīr o. 182b/8

ḡalelpezīr o. 182b/8

ḡarābenderḡarāb o. 205a/12

ḡaşıl o. 198a/3

ḡaẓır o. 172b/2

helāk o. 204b/13

ḡuşūl o. 123a/13

iṭā^ʿat o. 202a/6

itmām o. 134a/1

ķarīb o. 174b/13

ķarīn o. 122a/11

ķayd o. 197b/1

- ku'ūd o. 145a/6
 küffār o. 121b/15
 küfr o. 142b/15
 ma' lūm o. 160b/6
 ma' lūmīñuz o. 160b/11
 memnun o. 173a/11
 me'nūs o. 180a/9
 mertūbu'l-lisān o. 208b/9
 mevcūd o. 205a/14
 meveddetnāme o. 160b/4
 mükāleme o. 122a/6, 122b/9
 mükedder o. 201a/1
 müncer o. 127a/9, 204b/2
 mürtedde o. 169a/6
 müte'ssir o. 121b/15
 naşīb o. 199b/10
 niẓām o. 123a/10
 'add o. 202a/2
 'afv o. 197a/15
 'ahd o. 138b/11
 'ālem o. 140a/9
 'amel o. 129a/14
 'arż o. 150b/6
 'arżui' lām o. 147a/13
 'azāyim o. 181b/6
 'āzim o. 140b/13, 171a/13
 'azīmet o. 131b/12, 140a/2,
 183b/5
 'ibret o. 121b/14
 'ubūdiyyet o. 170b/3
 pāydār o. 206b/5
 perişān o. 178a/11
 peyveste o. 172a/1
 pürgevher o. 179b/14
 rāzı o. 122a/10, 172b/1, 172b/10
 sebeb o. 156b/8
 şūret-pezir o. 149b/7
 süvār o. 203b/13
 şāyi' o. 160b/11
 şebnem-rīz o. 168a/10
 tābi' o. 122a/9
 taḥrīr o. 160a/15, 173b/9
 taḫdīr o. 140b/7
 teblīg o. 156a/9
 tevcih o. 184b/12
 vāḫıf o. 176b/10
 zīb o. 162b/11
 zuhūr o. 120b/1
 o. āḫir 128a/15
 o.- an 120b/1
 o. gülbāng 128b/2
 o.- a 121a/15
 o.- dı ve'lhāşıl 121a/2
 o.- dıgı 120b/12
 da' vet o.- dıgı 121b/3
 zuhūr o.- dıgı 193a/4
 ezā o.- dıgın 120b/13
 nüzül o.- dıgum 121b/1
 te'kīd o.- dılar 120b/12
 te'sir o.- madıgını 121a/9
 rencihareket o.- mamuz 120b/9
 istiğnā o.- maz 120b/10
 mürtedde o.- muş 121a/6
 o.- unsun 120b/10
 o.- up 121b/3
 redd o.- up 120b/7
 te'emmül o.- up 120b/6
 o. 121b/2, 122a/3, 122a/6,
 123b/5, 123b/6, 124a/13, 124a/14,
 128b/12, 132a/13, 136b/9, 137a/13,
 137a/15, 137b/15, 142b/1, 144b/1,
 144b/7, 147b/6, 150a/3, 151a/5, 153a/3,
 153a/10, 154b/2, 155a/15, 156a/12,
 156b/6, 158b/10, 159a/2, 159a/12,
 159b/7, 160b/8, 161a/1, 161a/5, 161a/8,
 161b/13, 165a/1, 165a/14, 167b/2,
 168b/8, 169b/5, 171a/3, 172b/9,
 174a/11, 175a/2, 177b/7, 178a/8,

181a/10, 183a/2, 183a/10, 183b/2,
184a/12, 185a/4, 185a/6, 185b/6,
186a/3, 186b/11, 187a/5, 189a/2,
190b/1, 192b/7, 195b/7, 195b/9, 196a/2,
198a/11, 198b/10, 201b/11, 204a/3,
204a/13, 205b/7

taḥīr o.- unmaḥ 194a/6

olvine: Yer adı. -1-

o. 188a/15

on: On sayısı. -11-

o. 163a/5, 186a/2, 198b/14,
199b/2, 199b/6, 204a/8, 205a/8,
206a/14,

209b/14, 210a/3, 210a/13

on iki : On iki sayısı. -1-

o. 203a/8

onlar: Onlar. -1-

o. 152b/11

onu: Onu. -1-

o. 134a/4

on yedi : On yedi sayısı. -1-

o. 184b/11

ora: Ora, orası. -1-

o. +dan 176b/11

ordu: Bir devletin silahlı kuvvetlerinin
tümü. -11-

o.- yı 193b/1, 193b/14, 195a/14,
198b/7, 199b/13, 203b/13, 204a/5,
204b/14,

206b/14, 208b/4

o. +larından 203b/5

orta: Orta, bir şeyin eşit olarak arası. -2-

o. +lığı 176b/12

o. +ya 121b/5

‘oṣmān: Kişi adı. -4-

‘o. 144b/13, 194b/7, 203a/7,
204b/8

otabaşı: Orduda otağ kurmakla görevli
kimse. -1-

o. +lar 200a/10

otak: Çadır. -3-

o. 195b/12, 205a/9, 206a/5

ot: Toprak üstünde yetişen küçük
bitkiler -1-

o. +ı 203b/10

otur - : Oturmak. -4- [Tr]

o. 123b/2, 165a/10, 179a/2,
199b/14

otuz : Otuz sayısı. -4-

o. 143b/8, 194b/3, 203b/3,
206b/6

oyna - : Oynamak. -2-

o. 135b/9, 156b/15

oy- : Oymak. -1-

o.- sun 204a/10

Ö

‘ömer: Kişi adı. -2-

‘ö. 188a/8, 188b/1

‘ö. + üñ 204a/8

‘ömr: Hayat, yaşam. -6-[Ar]

‘ö. 205a/12

‘ö. +in 128a/7

‘ö. +üm 156b/11, 176b/3

‘ö. +üme 156b/14

‘ö. +üñüz 182b/15

öñ: Ön, arka karşıtı. -4-

ö. +i 188a/7

ö. +ünce 144a/6

ö. +ünde 144a/1

ö. +üne 143b/7

öp- : Öpmek. -1-

ö.- ecek 209a/6

öte: İleri. -2-

ö. +den 202a/8

ö. +sine 182b/15

öyle: Onun gibi olan, ona benzer.
-17-

ö. 123a/3, 123b/11, 125b/4,
134a/9, 137b/3, 144a/6, 145a/2,
174a/11,

175b/14, 175b/15, 178b/5,
182b/1

ö.+ dür 122b/12

ö. +ce 146a/10, 157b/7

ö. +dür 146a/4, 170b/9

özge: Başka. -1-

ö. 134b/10

‘**özr** : Yanlış, hatâlı bir davranışın elde
olmadan veya mecbur kalındığı için
yapıldığını bildirmek ve hoş
görülmesini istemek üzere öne sürülen
sebeup. -4-[Ar]

‘ö. 134b/8, 134b/10, 149b/13,
157a/1

P

pābercā: Ayağı yerde, yerinde duran.

-1-[Far]

p.+ y1171b/1

pābūs: Ayak öpen. -1-[Far]

p. 162b/14

pānihād: Ayak basmış. -1-[Far]

p. 137b/14, 155b/14

pādiṣāh: Hükümdar. -6-[Far]

p. 136a/4, 190a/7, 197b/15,
200a/4, 202b/3, 205b/9,

pādiṣāhane: Padişaha yakışacak surette.

-1-[Far]

p. 185b/10

pādiṣāhī: Padişaha ait, padişahla ilgili.

-2-[Far]

p. +den 187b/13, 207b/1

pāk : Temiz, arı, pak. -3-[Far]

p. 182a/2, 187a/4

p. +ca 179a/9

pākcemāl : Yüz güzelliği.

-1-[Ar]

p. 175b/12

pākīze : Temiz, lekesiz. -5-[Far]

p. 122b/14, 128a/8, 128b/8,
138a/15, 180a/13

pandun: -1-

p.+ lar 183a/13

pandur: -3-

p.+ lar 133a/13, 134b/3

p.+ ları 133a/11

pāst: ? -1-

p. 184b/4

pāṣā: General. -81-

p. 130b/1, 140a/4, 141a/11,
145a/2, 145b/1, 148b/12, 151b/2,
155a/7,

157b/3, 179b/14, 180b/8,
186a/14, 186b/2, 186b/9, 188a/1,
188a/3, 188a/4,

188a/5, 188a/6, 188a/7, 188a/8,
188a/9, 188a/10, 188a/12, 188a/14,
188a/15,

188b/1, 188b/2, 188b/4, 188b/6,
188b/7, 189a/12, 189a/13, 189a/15,
189b/2,

192a/4, 194a/1, 194a/14,
194a/15, 194b/1, 196b/10, 196b/11,
201a/13, 204b/4,

204b/5, 206b/9, 206b/10,
206b/12, 208a/15, 208b/14, 209a/3,
209a/4, 209b/5,

209b/12, 210a/12

p. 132b/13, 135a/11, 137a/15,
145b/11, 154a/7, 207a/8, 207b/11,
208b/5

p. +larınuñ 189a/4

p. +laruñ 188b/12

p. +zāde 186b/2, 188a/4

p. +sın 197a/8

p. +ya 169a/1, 208a/6
 p. +yı 191a/3
pāyendāz: Ayak atan, ayak atmış.
 -16-[Far]
 p. 170b/4, 175a/15
pāyān: Son, nihayet. -1-[Far]
 p. +ı 198a/12
pāydār: İyice yerleşmiş, sağlam.
 -1-[Far]
 p. ol 206b/5
pāye: Rütbe, derece. -1-[Far]
 p. 175b/15
peder: Baba. -1-[Far]
 p. +inden 127a/15
pehlivān: Yiğit. -1-[Far]
 p. 206a/11
pek: Çok, fazla. -4-
 p. 143a/13, 145a/11, 182b/11,
 184b/7
pelid: Pis. -1-[Far]
 p.- i 150a/3
penāh: Sığınma, sığınacak yer.
 -1-[Far]
 p. iderek 140a/3
pençe: Pençe. -4-
 p. 126a/8, 135b/7, 192a/9
 p. +ler 132b/7
pend: Nasihat, öğüt. -2-[Far]
 p. 135a/8, 166b/12
pergār: Pergel. -1-[Far]
 p. 137b/14
perākende: Dağınık, darmadağınık. -1-
 [Far]
 p. 199b/5
perde: Kapı, pencere gibi yerlere asılan
 veya iki yeri birbirinden ayıran,
 görünmeye mani olan şey. -5- [Far.]
 p. 153b/5, 162b/15, 163a/3,
 196b/5

p. +de 169b/13
perdekeş: Perde çekici, örtücü.
 p. 136a/2
perden: ?-1-
 p. 195b/5
perest: Tapan, tapınan manalarıyla
 birleşik kelimeler yapar. -1-[Far]
 p. 127a/5
perestār: Hizmetçi. -1-[Far]
 p. 151a/15
perīpeyker: Peri yüzlü. -2-[Far]
 p. 124a/2, 138b/12
perişān: Dağınık, karışık. -9-[Far]
 p. 129b/12, 164a/8, 174a/6,
 195b/1, 199a/7, 199a/10
 p. eyle 199b/5
 p. ol 178a/11
 p. +lığıñuza 155a/13
pertev: Işık, parlaklık. -3-[Far]
 p. 124a/6, 136b/12, 139a/8
pertevefşān: Işık saçan. -2-[Far]
 p. 165b/7, 182b/3
pertevrīz: Işık saçan. -1-[Far]
 p. 185b/10
pervāz: Uçan, uçucu manalarıyla
 birleşik kelime yapar. -2-[Far]
 p. 122b/11, 139a/12
perver: Besleyen, büyüyen, yetiştirici,
 koruyan manalarıyla birleşik kelime
 yapar.
 -2-[Far]
 p. 123b/12
 p. +ine 126b/15
perverdigār: Besleyici, terbiye edici,
 rızıklandırıcı. -3-[Far]
 p. 125a/14, 184b/10
 p. +a 179b/1
pervīn: Ülker yıldızı. -2-[Far]
 p. 194b/3

p. +i 167b/14
pesend: Beğenen, beğenmiş manasıyla
 birleşik kelime yapar. -1-[Far]

p. 166b/13
pesendide: Beğenilmiş, seçilmiş.
 -4-[Far]

p. 186a/9, 198a/12, 202b/14,
 210a/3

pest: Alçak, aşağı, hafif sesle söylenen.-
 2-[Far]

p. 128a/3
 p. itmek 120b/4
peşin: Peşin, önden, önce. -2-[Far]

p. 133a/1, 187a/14
peyenderpey: Arka arkaya.
 -1-[Far]

p. 186a/10, 206a/1
peyām: Haber, başkasından alınan bilgi.
 -3-[Far]

p. 137b/1, 179b/4
 p. +ına 172b/3
peyāmāver : Haber getiren. -1-
 p. 130b/13

peygamber: Allah'tan haber getiren,
 nebi. -1-[Far]
 p. inüñ 128b/1

peyker : Yüz surat. -5-[Far]
 p. 122b/1, 123a/13, 186b/4
 p. +e 125a/5
 p. +in 125b/3

peymān: Yemin, and. -2-[Far]
 p. 139b/6
 p. +eyi 165b/3

peyvend: Ulaşma, varma. -8-[Far]
 p.- i 138a/10, 142b/9, 145b/7,
 163a/13, 164a/3, 168a/12, 172a/7,
 182b/7

peyveste: Ulaşmış. -5-[Far]

p. 130a/2, 132a/8, 153b/4,
 174a/7

p. ol 172a/1
pezīr: Kabul eden, edici manalarıyla
 Arapça ve Farsça kelimelere eklenerek
 birleşik kelimeler yapar. -3-[Far]

p. 132a/1, 176b/12, 185a/8,
 193a/5
pīçenderpīç: Pek dolaşık, karmakarışık.
 -1-

p. 202a/6
pīçide: Karışmış, bükülmüş. -1-[Far]
 p.- i 132a/8

pīle: İpek. -1- [Far]
 p. 153b/6

pinhān: Gizli. -2-[Far]
 p. 172b/4, 184a/14

pīrāmen: Etraf, yan, çevre.
 -1- [Far]
 p. +lerin 209a/7

pīrāste: Tertiplenmiş, düzenlenmiş.
 -4-[Far]

p. 143b/12, 144b/4, 184a/9
 p. 162b/8
 p. 182a/11

pīrāyebaḥṣā: Süsleyici. -1-[Far]
 p. 166a/14

pirking: Yer adı. -1-
 p. 198a/8

pister: Yatak, döşek. -3-[Far]
 p. 165a/1, 182a/10
 p. +e 165a/10

pīṣgāh: Ön. -11-[Far]
 128a/3, 129a/6, 161a/13,
 169b/11, 205a/8, 206a/7
 p. +ına 121a/10
 p. +ında 144a/4, 165a/4, 207a/6
 p. +ı 153b/12

pišto: ?-1-

p. 203b/10
piştov: ? -2-
 p. 203b/13
 p. +undan 204a/3
piyāde: Yaya. -1-[Far]
 p. 152b/1
poladı: ? -1-
 p. 157b/15
pür: Dolu, çok fazla. -28- [Far]
 p. 123a/7, 127a/8, 128a/14, 128b/2, 128b/10, 130b/1, 131b/2, 131b/10, 134a/2, 134a/6, 142a/9, 148a/1, 150a/8, 159b/8, 160b/2, 162b/7, 165a/1, 166a/14, 167b/11, 168a/6, 168b/9 175a/8, 176b/1, 179b/4, 182a/15, 184b/6, 204a/5, 206a/8
pürgevhēr : Cevherle dolu. -1-
 p. ol 179b/14
püriztırāb : Sıkıntı dolu. -1-
 p. 121b/9

püriḥtiṣām : İhtişam dolu. -1-
 p. 182a/7

pürkīn: -2-
 p. 151a/3, 121a/2

R

rabbū'l'ālemīn : Allah. -1-
 r. 205b/3
rābiṭa: İki şeyi birbirine bağlayan şey. -3-[Ar]
 r. 139b/5, 163a/12, 166b/11
rābi' : Dördüncü. -2-[Ar]
 r. 122b/6
 r. +de 182a/6
rābi'an: Dördüncü olarak. -1-[Ar]
 r. 173b/7

rabṭ: Bağlama, bağlanma. -1-[Ar]
 r. idüp 200b/8
rāciḥ: Değerinden evvel, üstün. -1-[Ar]
 r. 202a/7
rafz: Bırakma. -1-[Ar]
 r. 191a/9
rağbet: İstekle karşılama. -12-[Ar]
 r. 130b/8, 137b/11, 138a/14, 160a/8
 r.+i130a/8,173a/7,173a/9173b/3, 192b/13
 r. +inden 158b/10
 r. +lū 160b/1, 160b/4
rāgībā: Rağbet olunan. -1-
 r. 147b/7
rāgībe: Rağbet olunan. -6-[Ar]
 r. 122b/6, 129a/11, 129b/7, 162a/5, 146a/2, 173b/5
rāgīb: Rağbet eden. -1-[Ar]
 r. 177a/9
rağmen: -diği halde. -2-[Ar]
 r. 153a/15, 189b/6
rāh: Yol. -9-[Far]
 r. 131b/12, 142a/11, 171a/13, 183b/12
 r. +da 140a/3, 194b/5, 200b/5
 r. +ların 183a/3
 r. +umı 165b/15
rāḥat: Üzüntüsüz, tasasız. -4-[Ar]
 r. 185b/10
 r. +ların 195a/6, 201a/1
 r. +umuz 171b/15
rāhibe: Manastırda yaşayan kadın. -1-[Ar]
 r. 169b/12
rāhib: Papaz. -1-[Ar]
 r. +lerin 171b/9
raḥimallāh: Allah merhamet eylesin. -1-

- r. 210a/2
rahmet: Acıma, esirgeme, koruma.
 -1-[Ar]
 r. 137a/3
rahne: Gedik, yarı, yırtık. -1-[Far]
 r. +ye 135a/15
rahş: Gösterişli, güzel [at]. -1-[Far]
 r. +ından 165a/6
raht: Döşeme ve ev takımı.
 -1-
 r. 152b/4
raḳīkū' z-zih̄n: ? -1-
 r. 131b/1
raḳīkū' lidrāḳ: -1-
 r. 123b/12
raḳḳa: Yer adı. -1-
 r. 189b/5
rāst: Doğru. -2-[Far]
 r. 134b/13, 152a/6
raṭb u yābis: Yanlış, doğru ağza geleni söyleme. -1-
 r. 196b/6
rāvī: Rivayet eden, söyleyen.
 -2-[Ar]
 r.- i 152a/8, 166a/13
ravza: Ağacı, çayırı, çimeni bol olan yer. -1- [Ar]
 r. 128a/7
rāyet: Sancak, bayrak. -1-[Ar]
 r. 123a/2
rāygān: Bedava, parasız. -2-[Far]
 r. 151b/12
 r. +dur 151a/2
rāz: Sır, gizlenen şey. -1-[Far]
 r. itmeyüp 204b/6
rāzi: Kabul eden, hoşnud, rıza gösteren. -5-[Ar]
 r. ol 122a/10, 172b/1, 172b/10, 173b/9
 r. +yuz 173a/12
rāziye: Rıza gösteren, kabul eden.
 -2-[Ar]
 r. 163b/14, 177a/2
re'āya: Bir hükümdar idaresi altında bulunan ve vergi veren halk. -2-[Ar]
 r. 192b/15, 194a/4
rebī' ü'lāhir: Sonbahar. -1-[Ar]
 r. +ün 193b/13
receb: Kişi adı. -1-
 r. 188b/4
recebū'lferd : Recep ayı. -1-[Ar]
 r. 184b/11
redd: Geri döndürme, geri çevirme.
 -5-[Ar]
 r. 122a/11, 143b/2, 153b/14, 200a/14
 r. olup 120b/7
redif: Arkadan gelen. -1-[Ar]
 r. 186b/7
ref : Yüceltme. -8-[Ar]
 r. 124a/12, 124b/8, 134b/4, 153a/1, 174a/9, 177b/4, 180b/5, 194b/4
refik: Arkadaş, yoldaş. -5-[Ar]
 r. 140b/15, 203a/3
 r. +i 200a/2, 200a/8
 r. +leriyle 205a/8
refit: Gitme, gidiş. -3-[Far]
 r. 167a/6, 170a/12, 179b/6
refitār: Gidiş, yürüyüş. -1-[Far]
 r. +dan 155a/12
reh: Yol. -1-[Far]
 r. 183b/11
rehgüzār: Geçit, geçecek yol. -1-[Far]
 r. 198b/3
rehāyāb: Kurtulan, yolcu olan. -2-[Far]
 r. 158b/1, 168a/14

rehber: Yol gösterici. -1-[Far]

r. 203a/4

rehîne: Rehin edilmiş. -1-[Ar]

r. +müzde 129a/3

re'is: Baş, başkan. -3-[Ar]

r. 173a/13, 199a/15

r. +leri 196a/9

remide: Ürkmüş, korkmuş. -5-[Far]

r. 131a/10, 164a/8, 174a/8, 176b/9

r. +desinden 167b/11

renc: Ağrı, sızı. -2-[Far]

r. 120b/8, 190a/14

rencide: İncinmiş, kırılmış. -2-[Far]

r. 131a/11

r. +deden 179a/15

reng: Renk. -1-[Far]

r. 124a/1

re's : Baş. -4-[Ar]

r. 122a/14, 192b/7, 193a/7, 209b/3

res: Erişen, yetişen, ulaşan manalarıyla birleşik kelime yapar. -1-[Far]

r. 172a/5

resān: Erişenler, ulaşanlar, yetişenler manalarıyla birleşik kelime yapar.

-1-[Far]

r. 183b/9

resen: İp. -1-[Far]

r. 121b/11

resid: Yetişt, erişti. -1-[Far]

r. 171a/5

reside: Erişmiş, yetişmiş. -3-[Far]

r. 153b/4, 153b/9, 205b/12

resm: Yazma, çizme, desen. -3-[Ar]

r. 146b/2, 162b/9, 165a/11

reşid: Akıllı, ergin. -1-[Ar]

r. 120b/5

revā: Yakışır, uygun, yerinde.

-5-[Far]

r. 127a/10, 127b/7, 139a/4, 153b/13, 182b/4

revāc: Geçerlilik. -1-[Ar]

r. 199b/12

revāk: Üstü örtülü, önü açık yer.

-3-[Ar]

r. 136a/6, 145a/1

r. +ların 199b/14

revān: Yürüyen, giden, akan.

-2-[Far]

r. 136b/13, 147a/10

revāne: Giden, yürüyen. -1- [Far]

r. 206b/7

revnaḵ: Parlaklık, güzellik, sadelik.

-4-[Ar]

r. 164b/5, 165a/14, 166a/8, 166a/15

revzen: Pencere. -1-

r. 183b/12

revzene: Pencere. -2-

r. +ler 162b/15

r. +sine 169b/11

re'y: Görme, görüş. -18-[Ar]

r. 121a/11, 140b/1, 149a/13, 166b/13, 172a/5, 197b/15, 198b/4, 198b/6

r.+ iñüze 122a/11

r. 140b/5, 154b/3, 157a/1, 162a/13, 171b/5, 187a/7, 191a/6, 202b/15

r. +üñüzden 152a/13

rezil: Alçak, utanmaz. -2-[Ar]

r. 172a/8, 178a/3

rezin: Temkinli, ağır, ağırbaşlı.

-2-[Tr]

r. +i 202b/15

r. +leri 187a/7

rezmāzmā : Kavgalı bir şekilde, savaş gibi. -1-[Far]

r. 205a/7

rızā: Memnunluk, hoşluk. -34-[Ar]

r. 122b/8, 131a/6, 157a/15, 157b/5, 159b/10, 161b/13, 167b/1, 168b/5, 178a/8, 178b/3, 193a/15, 196a/15

r. +ları 142b/11, 171a/14

r. +m 154a/1, 155b/14

r. +sından 157b/11

r. +sıyla 129a/2, 129a/6, 129b/7, 130b/6, 131a/15, 132b/14, 134b/11, 137b/11,

145b/12, 145b/14, 146a/1, 149b/5, 149b/9, 156a/7, 158a/12, 171b/14

r. +yı 181b/9

ri'āyet: Uymak, tabi olmak -12-[Ar]

r. 138a/14, 148b/13, 151b/3, 153a/9, 157a/7, 163b/15, 172b/12, 187b/7, 192a/15, 209a/10

r. +den 146b/2

r. +en 160b/15

ricāl: Erkekler, yaya olanlar. -4-[Ar]

r.- i 156a/15, 183a/8, 187a/9, 189b/1

ric'at: Geri dönme. -4-[Ar]

r. 163a/4, 167b/3, 171b/2

r. eyle 199b/7

ricā : İstek. -15-[Ar]

r. 122a/7, 136a/2, 148a/8, 149a/8, 151b/2, 157b/7, 167b/2, 178a/7, 182a/4, 197a/13, 206a/2

r.+ ñuz 122a/10 r. eyle 197a/2

r. +yı 158a/1

r. +m 159a/9

rīfū'zıl: ? -1-

r. 205b/8

riḥlet: Göç, göçme. -1-[Ar]

r. 135b/11

rikāb: Üzengi. -7-[Ar]

r.- ı 133b/2, 136a/4, 137a/5, 140a/2, 203b/14

r. +ına 127a/7

r. +ında 143a/14

rīṣhand: Bıyık altından gülme, alay.

-2-[Far]

r. +liñüze 128b/9

r. +lik 149a/10

riṣte: İplik. -8-[Far]

r. 130a/3, 132a/7, 135a/8, 145b/9, 148b/4, 163a/12, 167b/11, 171b/8

rivāyet: Söylenti, bir haber, söz.

-2-[Ar]

r. 122b/12, 174a/5

riyāset: Reislik, başlık. -1-[Ar]

r. 190b/14

riyāz: Bahçeler, ağaçlık, çimenlik yerler. -7-[Ar]

r. 120b/14, 123b/5, 127a/3, 130a/6, 135b/14, 166a/11, 180b/15

riyşe: ? -1-

r. 138b/12

rīz: Gizli ses. -2-[Ar]

r. eyle 171a/7

r. 183a/6

rūmāl: Yüz süren. -3-[Far]

r. 175b/15, 183b/15, 196a/4

rūgerdān: Yüz çeviren, yüz döndüren. -1-[Far]

r. 156b/3

rūnūmā: Yüz gösteren, meydana çıkan.

-3-[Far]

r. 146a/6, 153b/6, 190b/8

ru'b: Korku. -2-[Ar]

- r. 126b/11, 134a/9
rūbeh : Tilki, kurnaz. -3-[Far]
 r. 134a/3, 134b/8, 141a/6
rūberāh : Yüzü yola doğru, gitmeye hazır. -9-[Far]
 r. 134a/14, 140a/2, 151a/15, 156b/1, 160a/2, 164b/2, 169b/2, 176a/4, 203b/5
rūberū: Yüzyüze. -1-[Far]
 r. 192a/1
rubūde : -1-
 r. 160b/13
ru'esā : Reisler, başkanlar. -3-[Ar]
 r. 122b/7, 138a/9, 182b/5
rūh: İnsanda vücuttan ayrı bir varlık olarak kabul edilen öz, tin. -1-[Ar]
 r. 128a/2
ruhbān : Evlenmeyen papazlar. -1-[Ar]
 r. 121b/4
ruhsār: Yanak. -1-[Far]
 r. 175a/6
 r. +ı 124a/15
ruḥṣat: İzin, müsaade. -1-[Ar]
 r. 170a/8
rūmī: Rum ülkesinden. -2-[Ar]
 r. 123b/15
 r. +yyedeki 191b/2
rūmili: Yer adı. -6-
 r. 187b/8 188a/13, 189b/4, 189b/6, 194b/2
 r. +nden 188b/11
rumūz: İşaretler, manası gizli olan sözler. -1-[Ar]
 r. 136a/2
rūnūmūd: Yüz göstermiş, meydana çıkmış. -1-[Far]
 r. 123a/13
ruslı: Rusyalı. -1-
 r. 123a/14
rūšen: Aydın, parlak. -3-[Far]
 r. 159b/14, 165b/2, 200a/14
rūy: Yüz, çehre. -3-[Far]
 r. 153a/3, 174a/12, 174a/13
ru'yet: -1-
 r. 186a/8
rūyicemāl : Yüz güzelliği. -1-[Ar]
 r. 208b/8
rūz: Gün. -7-[Far]
 r. 125a/7, 130a/8, 137a/6, 141b/14, 182b/4, 200b/2, 204a/13
rūzberūz: Günden güne. -1-[Far]
 r.+ da 202a/8
rūzgār: Rūgar. -10-[Far]
 r. 129b/15, 143b/10, 149a/5, 152a/8, 166a/14, 170b/13, 205a/7
 r. +dan 193b/6, 208a/2
rūzī Gündüze ait, gündüzle ilgili. -1-[Far]
 r. kılmasa 125a/15
rūcū': Dönme, geri dönme. -9-[Ar]
 r. 126a/14, 128b/15, 134a/11, 135a/6, 147b/6, 152b/10, 154a/3, 155b/4, 161b/4
rū'esā: Reisler, başkanlar. -4-[Ar]
 r. 158a/5, 177a/10, 180a/4, 207a/3
rūfekā: Arkadaşlar. -2-[Ar]
 r. 200b/10
 r. +sından 203b/7
rūstem: Kişi adı. -1-
 r. 144a/2
rūsūm : Usul, merasim. -2-[Ar]
 r. 153a/8
 r. +dan 129a/8
rūsvā[y]: Rezil, itibarsız. -3-[Far]
 r. 146a/13, 178a/11, 178b/12

rüşd: Doğru yolu bulup gitme, doğru yolda gitme. -4-[Ar]

r. 139a/1, 149a/11, 154a/12, 170b/1

rüşvet: Vazifeli bir kimsenin elindeki imkanları para veya mal karşılığında kötüye kullanması. -1-[Ar]

r. 162a/2, 170b/15

rütbe: Derece. -7-[Ar]

r. 134a/6, 155b/11, 161a/15, 166b/9, 172a/15, 176a/12

r. +ye 132b/4

rü'yet: Görme, bakma, görülme.

-1-[Ar]

r. 192b/5

S

sa'âdet: Mutluluk. -35-[Ar]

s. 125b/2, 128a/15, 138b/5, 142b/14, 170b/4, 175b/10, 175b/11, 176a/4, 180b/5, 181a/13, 182a/7, 186b/7, 196b/8, 205a/1, 207a/14

s. +e 189a/8

s. +ine 146b/3

s. +lerinde 152b/5

s. +lerine 148b/12

s. +lû 128b/5, 137a/8, 183b/13, 186a/13, 186b/2, 186b/8, 189a/12, 189b/2, 206b/12

194a/14, 194a/15, 196b/9, 196b/11, 201a/12, 207b/4, 208a/15

sā'at: Bir günün yirmi dörtte biri, zaman, belli bir vakit. -11-[Ar]

s. 143a/11, 149a/13, 153a/4, 164a/12, 165b/5, 173b/2, 179b/2, 198a/6, 198b/14,

199b/4, 201a/2, 203b/6

şabāreftār: Rüzgar gibi hafif ve çabuk giden. -3-

ş. 143b/9, 148b/15, 153a/6

şabāh: Sabah, gün doğmasına yakın vakitten, öğle vaktine kadar olan zaman.

-1-[Ar]

ş. 158a/3

sābık: Geçici, geçen, geçmiş. -5-[Ar]

s. 139a/15, 193b/15, 197a/8, 208a/6

s.+ da 191a/11

sābıkā: Geçici, geçen, geçmiş.

-7-[Ar]

s.+ ların 123a/7

s. 133b/12, 138a/4, 161a/4, 184a/3, 189b/1, 208a/5

şabīhā: Güzel, şirin. -1-[Ar]

ş. 207a/13

şābit-kādem: Değişmez, devamlı.

-2[Ar]

ş. 128b/12, 202a/3

şābit: Hareketsiz, kımıldamayan.

-1-[Ar]

ş. 177b/7

şābite: Seyyar olmayan. -2-[Ar]

ş. 151b/7, 170a/5, 177b/6

sa'd: Kutluluk, uğur. -8-[Ar]

s. 126a/7, 128a/10, 130a/4, 163b/5, 175b/3, 176b/14, 180b/4, 184a/8

şad: Yüz sayısı. -4-[Far]

ş. 127b/3, 150a/11, 176a/10, 205b/2

şadākat: Dostluk, vefalılık, içten bağlılık. -1-[Ar]

ş. 202b/14

şadākatkār: Sadakatli. -1-

ş. +līgla 203a/4

şadā: Ses. -1-

ş. +y1 205b/2

sāde: Gösterişsiz. -1-[Far]

s.- i 162b/10
şādık: Doğru, gerçek. -2-[Ar]
 ş. 178b/6, 202a/9
şādır: Çıkan. -5-[Ar]
 ş. 145b/10, 189a/9, 194a/10, 198b/9, 208a/9
şadme: Çarpma, tokuşma. -1-[Ar]
 ş.- i 159a/12
şadpāre : Yüz parça. -1-[Far]
 ş. 159b/3
şadr: Göğüs. -9-[AAr]
 ş. 123a/8, ,130a/9, 162b/10, 162b/15, 191a/3, 193b/15, 197a/8, 207b/11, 210a/11
şaf: Dizi, sıra. -1-[Ar]
 ş.- beste. kıyām 123a/10
şafārā: Sırayı, asker saflarını süsleyen. -2-[Ar+Far]
 ş. 162b/9
 ş. +nuñ 165b/9
şafderāne: Yiğitcesine. -2-[Ar+Far]
 ş. +lerinde187a/1
 ş. +leriyle 207b/7
şāfdil: Kolay aldatılan. -1-[Ar+Far]
 ş. 184b/5
şafā: Saflık, berraklık. -10-[Ar]
 ş. 141a/8, 141a/10, 165a/9, 175a/14, 179a/11, 181a/13, 190b/6, 205b/6
 ş. +dı 127a/1
 ş. +a 123b/6
şafāyāb: Safalanmış. -3-[Ar+Far]
 ş.- yāb 152a/13, 167a/15
şafder: Düşman saflarını yaran yiğit. -2-[Ar+Far]
 ş. 132a/14, 145a/1
şaffet: Saflık, temizlik. -1-[Ar]
 ş. 205a/6
safērā: Öd. -1-[Ar]

s. 157b/10
safsāta: Görünüşte doğru gibi görüldüğü halde gerçekte yanlış olan kıyas. -1-[Ar]
 s. 135b/4
şafvet: Saflık, temizlik. -1-[Ar]
 ş. 195b/9
şag: Sol karşıtı. -1-
 ş. 210a/4
sāgar: Kadeh. -1-[Far]
 s.- ı 126b/15
şagır: Küçük, ufak. -1-[Ar]
 ş. 207a/7
şahāyif: Sayfalar. -3-[Ar]
 ş.- i 136b/3, 152a/10, 166a/14
şahbā: Şarap. -1-[Ar]
 ş. 127a/1
şāhib: Sahip. -8-[Ar]
 ş. 139a/2, 188a/5, 201b/14, 210a/11
 ş.+ i 120b/5, 154a/12, 157a/14
 ş. +lerinin 147a/7
şahīfe: Üzerine yazı yazılan veya basılan bir kağıt yaptığıının iki yüzünden her biri. -2-[Ar]
 ş. 125a/1, 208a/1
şahīh: Gerçek, doğru. -4-[Ar]
 ş. 149b/2, 169b/7, 196b/1
 ş. +dır 149b/3
sāhil: Deniz, nehir, göl kenarı. -1-[Tr]
 s. 172a/4
şahn: Avlu. -1-[Ar]
 ş. 153a/7
şahrā: Çöl. -2-[Ar]
 ş. 193b/13
 ş+ından
şahrāneverd: Çölde dolaşan. -2-[Ar+Far]
 ş. 121b/15, 131a/4

- saht:** Katı, sert. -2-[Far]
s. 201b/12, 204a/9
- sāhte:** Düzmece, yapma. -1-[Far]
s. 179a/11
- şā'ib:** Yanlıssız, doğru. -1-[Ar]
ş. 195a/4
- sā'id:** Mutlu, uğurlu. -2-[Ar]
s. 126a/7, 128a/11
- sā'idibillur :** Şeffaf, parlak kol. -1-
s. 181b/14
- şā'ika:** Sevk eden, sürükleyen, götüren hal. -3-[Ar]
ş.- i 150a/10, 155a/9, 199b/3
- sā'ir:** Ateş, alevli ateş. -10-[Ar]
s. 133a/10, 162a/8, 181b/11, 182b/10, 193a/14, 194b/2, 204b/5, 205a/15, 206b/13, 208a/13
- sā'ir:** Seyreden, harekette olan, yürüyen. -6-[Ar]
s. 165b/5, 182b/6, 186a/5, 194b/8, 195a/12
s. +leri 176b/12
- sāk:** Sap. -4-[Ar]
s. 125b/6, 134b/12, 155b/2, 168a/13
- saḡar:** Cehennem. -1- [Ar]
s. 179a/8
- sakī:** Su dağıtan, içki dağıtan. -2-[Ar]
s. 201b/15
s. +ya 165b/3
- sākine:** Bir yerde oturan. -2-[Ar]
s. 168a/3
s. +lerinden 137b/10
- sāl:** Yıl. -8-[Far]
s.- i 184b/12, 184b/15, 186a/3, 190a/3, 190a/5, 190a/6, 190b/4, 191a/13
- salāh:** Düzelme, iyilik, iyileşme. -4-[Ar]
ş. 139b/5
ş. +a 192b/13, 193a/3
ş. +ı 163b/1
- şal- :** Salmak. -6-
ş.- dıguñ 134a/3
ş.- dıkça 137b/6
ş.- mışdur 165b/14
ş. -up 124a/4, 172a/4, 174a/9
- sālḡurde:** Pek ihiyar. -1- [Far]
s. 138b/3
- şalīb:** Haç. -3- [Ar]
ş. 134a/7, 181b/14
ş. +lerüñ 182a/2
- sālifü'lbeyān:** Bildirilmiş. -1-
s. 205a/2
- şālīḡ:** Kişi adı. -4-
ş. 125a/4, 129a/15, 140b/15, 188b/3
- şālīḡ:** Üçüncü. -1- [Ar]
ş. 122b/4
- şālīḡen:** Üçüncü olarak. -1-[Ar]
ş. 173b/6
- saḡanat:** Kuvvet, hakimiyet, egemenlik. -2- [Ar]
s. 150b/10
s. +um 145a/1
- sāmān:** Servet, zenginlik. -2- [Far]
s. 135a/10
s. +um 168a/7
- sāmī :** Yüksek, yüce. -2- [Ar]
s. +ye 177a/5
s. 195a/11
- sāmī'a:** İşitme kuvveti. -5- [Ar]
s. 121b/3, 131b/3, 150b/12, 169b/13, 179b/11
- sāmī'in:** İşitenler. -1- [Ar]
s. +leri 166a/6

şamīm: İç, öz. -1- [Ar]

ş.- i 206b/4

saña: Sana. -13-

s. 126b/8, 131b/11, 134a/4,
146a/7, 150a/14, 156b/5, 169a/1,
176a/12,

177a/1, 177a/3, 177a/4, 202a/13,
208a/5

şanādīd : İleri gelenler. -4-[Ar]

ş. 121a/14, 121b/4, 171b/9

ş. +e 129a/6

şañāri: ? -1-

ş. 132b/10

sancaḳ: Alay bayrağı. -8-

s. +ı 140a/4, 189a/11, 188a/2,
188a/5, 188a/7, 188a/13, 188b/6

s. +ında 200b/6

şandālī: Sandal ağacından yapılmış
sandalye. -8- [Ar]

ş. 123b/1, 144b/1, 144b/4,
165a/2, 165a/9, 165a/15

ş. +den 144b/7

ş. +sinde 145a/6

ş. +ye 144b/8, 153a/8

şan- : Sanmak. -6-

ş.- dı 143b/6

ş. -laruñ 141a/14

ş. -um 167b/13, 167b/14,
167b/15

ş. -ma 204b/9

şanem: Put. -1- [Ar]

ş.- i 150b/4

şāni: İkinci. -2- [Ar]

ş. 122a/15, 146b/11

şāniyen: İkinci olarak. -1- [Ar]

ş. 173a/15

sarāy : Saray, hükümdarların veya
devlet başkanlarının oturduğu büyük
yapı. 6- [Far]

s.- ı 166b/8

s. +a 200a/13

s. +ına 200a/7, 207b/2, 209b/6

s. +uñ 175a/1

şarf: Harcama. -5- [Ar]

ş. 159a/4, 203a/1, 167a/8,
185b/8, 187a/12

şarfinefes : Nefes tüketmek. -1-

ş. 149b/8

şarıl: Sarılmak. -1-

ş. -up 168a/3

şarīḥ: Açık, meydanda. -2- [Ar]

ş. 132a/13, 132b/9

şārim: Keskin, kesici. -2-[Ar]

ş.- i 139b/11, 166b/7

şarşar: Şiddetli, gürültülü rüzgar.

-1- [Ar]

ş. 199a/9

şar: Sarmak. -1-

ş. -up 204a/2

saṭvet: Birinin üzerine şiddetle sıçrama.-
2- [Ar]

s. 162b/11

s. +inden 131b/7

şavāb: Doğruluk, dürüstlük. -6-[Ar]

ş. 135b/2, 140b/1, 145b/4,
162a/13, 166b/13, 167a/8

şavb: Taraf, cihet, yön -8-[Ar]

ş. 138b/5, 176a/4, 183b/7,
186b/14, 192b/3, 194b/4, 209b/15

ş. +a 187a/5

şavlet: Şiddetli hücum, saldırma.

-1- [Ar]

ş. 195a/10

sa'y: Çabalama, gayret etme. -7-
[Ar]

s. 153a/2, 161b/6, 161b/15,
171a/4, 199b/10, 187a/12, 210a/9

şayd: Av. -6- [Ar]

ş. 144a/5, 176b/9, 184a/15,
203a/1, 203a/10, 203b/5

sāye : Gölge. -4- [Far]

s. 152b/5, 171a/1, 200a/4, 205b/8

sāyeendāz: Gölge salan. -3-[Far]

s. 134a/15, 194a/12, 205a/1

şayha: Bağırma, nara atma. -1-[Ar]

ş.- i 178a/6, 179b/5

şayrefi: İşini bilir, kurnaz. -1-[Ar]

ş.- i 149a/5

şayyād: Avcı. -2- [Ar]

ş. 167a/10

ş.+ uñ 123b/8

sāz: Yapan, uyduran, düzen manalarına
gelerek birleşik kelimeler yapar.

-5-[Far]

s. 128b/11, 142a/10, 144a/14,
168a/14, 201a/4

seb'a: Yedi sayısı. -1- [Ar]

s. 187a/8

şebāt: Sözünden, kararından
vazgeçmeme, yerinde durma.

-3-[Ar]

s. 135a/5, 137b/14, 145b/10

sebeb: Sebep, neden. -14-[Ar]

s. 125a/10, 155a/13, 161a/11,
166b/9, 190b/2

s. ol 156b/8

s. 137a/3, 154b/1, 156a/3, 161b/7

s. +in 190b/12

s. +iyle 156b/3, 184b/6

s. +le 124b/9

seccāde: Üzerinde namaz kılınan küçük
halı. -1-[Ar]

s. 201a/2

sedād: Doğruluk, hatasızlık. -3[Ar]

s. 139a/2, 154a/12

s. +umı 149a/11

sedd: Kapama, tıkama. -2-[Ar]

s. 157b/14, 195b/3

sedid: Doğru, hak. -2-[Ar]

s. 171b/5

s. +i 124a/6

sefer: Yolculuk, savaşa gitme. -4-[Ar]

s. 158a/8, 181a/9, 185a/1,
186b/4, 199a/1

seferiyye: Savaş durumunda olma.
-2-[Ar]

s. +nüñ 185b/8

s. +lerin 192b/5

sefiḥ: : Zevke ve eğlenceye düşkün;
parasını pulunu israf eden akılsız. -2-
[Ar]

s. 178a/7

s. +e 171b/14

sefir: Elçi. -3-[Ar]

s. 192a/14, i 193a/2

s. +üñ 192b/10

şehāb: Bulut. -3-[Ar]

s. 136a/9

s.+ dan 180a/6

s. +da 124a/9

sehergāh: Seher vakti. -1-[Ar+Far]

s.- gāh 136b/1

sehī: Düz, doğru. -1-[Far]

s. 175a/2

sehl: Kolay. -1-[Ar]

s.- i 170a/11

sekiz: Sekiz sayısı. -2-

s. 174a/14, 189a/14

seksān : Seksen sayısı. -1-

s. 123a/6

selānik: Yer adı. -1-

s. 188b/4

şelāse: Üç. -1-[Ar]

- s. 126b/14
selâsil: Zincirler. -1-[Ar]
 s. 127a/7
selef: Bir yerde, bir işte, bir vazifede başka birinden önce bulunmuş olan kimse.
 -2-[Ar]
 s. 186a/13
 s. +leri 186b/8
selîm: Kişi adı. -1-
 s. 189a/12
sem^c: İştme, iştış. -1-[Ar]
 s.- i 208a/4
semâ: Gökyüzü. -1-[Ar]
 s. 182a/6
 s. +dan 170a/3
semâhat: Cömertlik, el açıklığı.
 -7-[Ar]
 181a/5, 209a/12, 208b/4
 s. +i 142a/9
 s. +lü 186a/14, 194a/15, 196b/9
semen: Yasemin. -1-[Ar]
 s. 175a/4
semenber: Yaemin göğüslü. -1-[Far]
 s. 123b/13
semend: Çevik ve güzel at -3-[Far]
 s. 125b/13, 129b/12, 153a/6
semender: Ateşte yaşar bir masal hayvanı. -1-[Far]
 s. 196a/9
semenzâr: Yaseminlik. -1-[Far]
 s.- ı 128b/13
semere: Meyve, yemiş. -3-[Ar]
 s.- i 135b/10, 181a/6, 184b/5
semîr: Arkadaş. -1- [Ar]
 s. +e 174a/5
semmûr: Samurun derisinden yapılan kürk. -6-[Ar]
 s. 162b/7, 184a/9, 208b/10, 209b/2
 s.+ a 123b/14, 143b/4
semt: Şehirde yerleşim bölgesi. -3-
 s. 190a/11, 192b/13, 193b/1
semûm: Samyeli, sıcak rüzgar.
 -1-[Ar]
 s. 130b/3
sen: İkinci teklik şahıs zamiri. -47-
 s. 126b/7, 133a/2, 136a/4, 143b/1, 146a/7, 150a/10, 167b/2, 170a/4,
 175a/14, 197a/7, 207b/11
 s. +den 165b/11, 178b/10, 178b/11, 197b/9
 s. +i 122a/1, 146a/13, 156b/6, 168b/12, 168b/13, 169a/6, 169b/8, 172a/9,
 172a/10, 175b/8, 175b/10, 175b/13, 175b/15, 178b/8, 178b/12, 197b/8
 s. +iñdür 154b/13
 s. +sin 133a/4
 s. +süz 183b/11, 183b/12
 s. +üñ 132a/14, 132b/5, 134a/3, 172a/7, 176a/10, 178b/15, 197a/13, 202b/6, 202b/8
 s. +üñle 169b/7, 176a/4
şenâ: Övme, övüş. -4-[Ar]
 s. 124b/5, 205b/11
 s. +da 164a/8
 s. +ñuzda 149a/7
şenākār: Öven. -1-[Ar+Far]
 s.+ larına 158b/15
sencîde: Yerinde söz. -1-[Far]
 s. +nüñ 168b/1
sene: Yıl. -8-[Ar]

s. 184b/15, 186b/15, 190a/8,
191a/12

s.+ si 184b/11

s. +den 200b/15

s. +lik 187a/14

s. +sinde 187a/3

sened: Senet. -1-[Ar]

s. 168b/15

seng: Taş. -4-[Far]

s. 132b/7

s. +de 147b/13

s. +inine 147b/14

s. +inini 167a/7

sengistān: Taşlık, taşı çok olan yer.
-1-[Far]

s. 198b/15

seniyye: Yüksek, yüce. -2-[Ar]

s. 166a/7, 168a/11

ser: Baş. -16-[Far]

s.130a/3, 135b/13, 143a/6,
148b/3, 139b/3, 145b/9, 175a/10,
184b/3, 185b/13, 178a/11, 194b/5,
196a/14, 204a/2, 205a/10, 206a/5,
207a/4

serāpā: Baştan ayağa kadar. -1-[Far]

s. 190a/10

serefrāz: Başını yukarı kaldıran. -1-[Far]

s. 201b/8

serfirāz: Başını yukarı kaldıran. -2-[Far]

s. 128b/10, 139a/12

sergerdān: Başı dönen, şaşkın. -2-[Far]

s. 129b/12, 189b/14

sernigūn: Ters dönmüş. -1-[Far]

s. 205a/11

sernüvišt: Alın yazısı. -1-[Far]

s. 125a/1

serʿ asker: Asker ve ordu kumandanı.
-9-[Far+Ar]

s. 184b/14, 185a/6, 186/1,
189b/15, 191a/4, 190b/15, 193b/15,
197a/8, 208a/6

serpençe: Güçlü kuvvetli kimse. -2-[Far]

s. 132b/6, 138b/11

serrīšte: İp ucu. -1-[Far]

s. 151b/15

serāser: Baştan başa. -1-[Far]

s. 124b/4

serbeceyb : Düşünceden, utanmaktan
başını göğsünün üzerine sarkıtmış olan.-
2-[Far]

s. 120b/6, 152a/5

serd: Sert. -1-

s. 202b/7

ser: Tepe, doruk. -1-[Far]

s. +den 189b/8

serhadd: Hudut, sınır. -22-[Ar+Far]

s. 130b/9, 136b/8, 137b/11,
145b/7 146b/12, 147a/4, 148b/7
158a/14, 158b/2, 173a/8, 178a/8

s. +de 138a/3, 151b/12

s. +imi 172a/8

s. +ün 136b/12, 157b/15,
158b/2, 173a/10

ahālī s. 148b/5

s. +ler 133a/10, 163a/15

s. +lerimüzde 151b/5

serhaddāt: Serhatler, sınırlar.
-2-[Ar+Far]

s.- ı 185a/4, 193a/10

serīr: Taht. -2- [Far]

s. 136a/5, 163a/4

serīʿ üʿlidrāk: ? -1-

s. 120b/13

sermāye: Anapara. -3-[Far]

s. 168a/7, 178a/12, 180b/3

sermed: Daimi, sürekli. -1-[Far]

s. 205b/6

servāzād: Çok uzayan düz bir selvi. -1-
s. āzād 180a/7

serv: Servi, selvi. -2-[Far]
s. 165a/13, 175a/2

serzeniş: Başa kakma. -1-[Far]
s. 134a/6

setr: Örtme, kapama, gizleme. -3-[Ar]
s. 132b/12, 143a/7, 195a/5

sevād: Karalık, siyahlık. -1-[Ar]
s. 140b/14

sevdā: Aşk, sevgi. -3-[Far]
s.- yı 152a/3
s. +sına 156b/7
s. +sında 139a/6

sevķ: Önüne katıp sürme, ileri sürme.
-3-[Ar]
s. 187b/2, 193a/2
s. it 190b/12

seyf: Kılıç. -4-[Ar]
s.- i 139b/11, 143b/12, 166b/7,
208a/8

seylābe: Sel. -1-[Far]
s. 136b/13

seyr: Yürüme, yürüyüş, gitme. -3-[Ar]
s. 142a/11, 177b/8, 207a/7

seyrān: Yer adı. -4-
s. 195b/11, 196a/8, 198a/5,
204a/15

seyyār: Gezici, gezen, dolaşan. -1-[Ar]
s. 150b/9

seyyid: İleri gelen, baş, başkan. -3-[Ar]
s. 145b/2, 188a/9, 199b/15

seyyidü'lbeşer: İnsanların efendisi.
-1-
s. 178a/4

sezā: Münasip, uygun. -9-[Far]
s. 155a/11, 191a/8, 199b/9,
205b/10
s. +ları 194a/9

s. +ların 196b/14, 206a/5
s. +yı 199a/4

şıbyān: Çocuklar. -1-[Ar]
ş. +e 146a/12

şıdk: Doğruluk, gerçeklik. -1-[Ar]
ş. 158b/6

şıfat: Sıfatlar, vasıflar. -3-[Ar]
ş. 141a/6
ş. +uñ 131a/6
ş. uña 176a/10

şıfr: Sıfır, hiç. -1-[Ar]
ş.- ı 142a/12

şıg- : Sığmak. -1-
ş. -maz 154a/10

şık: Sıkmak. -1-
ş. -up 203b/10

şıñārı: ? -1-
ş. 143a/14, 180b/1

sırr: Gizli tutulan. -4-[Ar]
s.- ı 191a/5, 201b/1, 202a/3,
204b/6

şıyānet: Koruma, korunma. -6-[Ar]
ş. 138b/10, 151b/9, 156a/4,
164a/1, 172b/11
ş. +en 160b/15

sihām: Oklar. -2- [Ar]
s. 131b/7, 150b/3

sihr: Büyü. -3-[Ar]
s. 126b/12, 178b/7, 181b/5

sikāliš: Düşünüş. -1-[Far]
s. 163b/11

silāh: Silah. -2- [Ar]
s. 123a/7, 143b/11

silahdār: Silahları muhafaza eden
memur. -1-[Ar+Far]
s. 189b/3

silahşör: Silahlı adam. -5-[Ar+Far]
s. 207a/15, 210a/13
s. +an 207b/1

- s. +lerinden 209b/8
s. +lükde 204a/9
silkü'le'al: İnci dizisi. -1-
s. 125b/14
silsile: Zincirleme olan şey.
-1-[Ar]
s. 171b/15
sīm: Gümüş. -3-[Far]
s. 162b/10, 182a/2, 206a/8
simāt: Nişan, alamet. -1-[Ar]
s. 185a/12
simīn: Gümüşten, gümüşe benzer.
-6-[Far]
s. 144b/8, 167b/13
, 182a/10
s. +in 128a/11
s. +inde 181b/14
s. +ine 126a/7
sīmurg : Anka kuşu. -1-[Far]
s. 127b/4
sinān: Mızrak, süngü. -1-[Ar]
s. 152b/6
sincāb: Sincap. -1-[Far]
s. +a 162b/7
sīne: Göğüs. -1-[Far]
s. 123b/13, 152b/6
sipāh: Asker. -1-[Ar]
s. 189b/3, 191b/4
sipāriş: Ismarlama. -5-[Far]
s. 139b/1, 156b/6, 160a/1,
162a/8
s. +in 151b/9
s. +leri 148b/3
sipehsālar: Askerlerin en büyüğü. -1-
[Far]
s. 185a/4
sipīhr: Talih. -4-[Far]
s.- i 126b/15, 127b/15, 167b/13,
190b/10
sīret: Bir kimsenin hali, tavrı. -1-[Ar]
s. +inde 150a/12
şīt: Ün, şöhret. -1-[Ar]
ş.- i 149b/14
sītād: Alma, alış. -1-[Far]
s. 162b/14
sitāre: Yıldız. -1-[Tr]
s. 191a/1
sitāyiş: Övme, övüş. -2-[Far]
s. 174a/15
s. buyur 200a/2
sitize: Kavga, çekişme. 2- [Far]
s. 129b/6, 139a/5
sitūzekār : Kavgacı. -1- [Far]
s. 140a/12
sivās: Yer adı. -15-
s. 184b/14, 189a/11, 199b/2,
200a/7, 207b/2, 189b/5, 192a/8, 195a/8
s. +a 194b/4, 195a/1, 198a/6,
210a/14
s. +da 193b/1, 193b/14, 199b/13
s. +dan 200b/4, 209b/12, 210a/5
siyer: Ahlak ve yüksek vasıflar.
-1-[Ar]
s. 167a/6
siz: Çokluk ikinci kişi zamiri. -66-
s. 130b/8, 131b/7, 139b/8,
141b/3, 157a/12, 159a/9, 167a/14,
168a/13, 172a/3, 179a/4
s.+ lerün 196a/10
s. +de 168a/10
s. +den 130b/2, 131a/6, 131a/8,
142b/15, 151b/1, 164b/12, 173a/2
s. +e 121b/13, 131a/15, 131b/2,
132b/4, 139a/7, 149b/6, 153b/9, 154a/6,
154b/6, 157a/11, 160b/6,
164a/10, 170a/15, 170b/11, 172b/13,
178b/15

s. +i 143a/12, 149a/4, 151a/8,
153a/1, 153a/5, 154a/8, 167a/15,
175a/14, 179b/6

s. +iñle 129b/8

s. +lerde 203b/2

s. +lerin 198b/2

s. +üñ 120b/11, 122a/8,
122a/14, 128b/9, 130a/8, 135a/12,
135b/7, 141a/8, 147b/10, 149b/12,
150b/3, 152b/12, 155a/13, 156b/2,
170a/7, 172a/5, 182b/12, 205b/5

s. +ün 160b/11

şoĥbet: Görüşüp konuşma. -6-[Ar]

ş. 152a/14, 165b/5, 179a/10,
205a/5, 209a/9

ş.+ dür 170a/6

sokak: Sokak. -1-[Ar]

s. +ı 206a/6

şok- : Sokmak. -1-

ş. -sa 174b/6

şol: Sağ karşıtı. -2-

ş. 208a/8, 210a/4

şoñ: İlk karşıtı. -4-

ş. 166b/10, 178b/13

ş. +ı 164a/4

s. +unda 181a/3

şoñra: Daha ileri bir zamanda, önce
karşıtı -66-

ş. 121a/10, 121b/11, 122b/15,
123a/11, 129a/8, 130b/2, 130b/13,
132b/4, 132b/6, 135b/3, 137a/9, 139b/1,
140b/1, 142b/4, 143a/12, 146a/14,
146b/2, 146b/3, 147a/14, 148a/15,
148b/11, 149b/1, 149b/8, 149b/13,
150a/7, 151a/10, 152a/12, 153a/4,
153a/9, 155b/13, 158a/5, 158a/10,
160a/11, 160a/15, 160b/11, 161b/14,
162a/11, 164b/12, 168a/2, 171a/7,
171b/13, 172b/8, 173b/4, 174a/15,

175b/1, 179a/9, 182a/8, 183a/1, 183b/2,
183b/4, 194a/3, 195b/1, 197b/7,
197b/12, 199b/6, 201a/2, 202a/7,
203a/2, 204b/14, 205b/13, 208b/9,
210a/1, 124b/8, 150b/12, 176a/6,
197b/14, 205a/13

sön - : Sönmek. -1-

s. -mez 139a/11

söyle - : Söylemek. -17-

s. 122b/2, 169a/6, 171a/15

171a/2, 177a/1, 180b/4

s. -digi 134a/6

s. -digim 150b/5

s. -mem 151a/13

s. -eñ 126a/3, 126b/1

s. -rse 173b/3

s. -señe 126a/9

s. -sün 121a/10, 127b/15

s. -yeni 135a/2

s. -yeyim 151a/12

s. -yor 176b/9

söylet - : Söyletmek. -5-

s. -düm 155b/13, 159a/4

s. -miş 172a/9

s. -sün 146b/15, 169b/8

söz: Bir düşüncüyü eksiksiz olarak

anlatan kelime dizisi, bir işi yapacağını

kesin olarak vaat etme. -17-

s. 126a/1, 126a/9, 142a/6,
179b/11

s.+ i 149b/8, 179b/8, 141b/10,
142a/6, 176a/11

s. +ler 143a/8

s. +lere 173b/9

s. +lerinden 128b/15, 155b/4

s. +üm 178b/1

s. +üñ 146a/3

s. +ünde 177b/5, 202a/2

sübesü: Taraf taraf, her tarafa. -1-[Far]

- s.- 190a/9
- su'âl:** Sorma, sorulma. -8-[Ar]
s. 124b/9, 129b/1, 139b/9, 160a/11, 167a/14, 174b/1, 178b/9, 196a/12
- şubaşı:** Şehirlerin güvenlik işlerine bakan görevlilerin başı. -3-
ş. 141a/1, 153a/12
ş. +ya 141b/11
- şubh:** Sabah, sabah vakti. -1-[Ar]
ş.- ı 174a/10
- süd:** Fayda, kâr, kazanç. -1-[Far]
s. 170a/8
- şudür:** Sadır olma, meydana çıkma, sadrazamlar. -10-[Ar]
ş. 132a/11, 132a/15, 185b/12, 187b/3, 194a/7, 197a/1, 206a/2, 207b/5
ş. et 195a/3
ş. +ı 198a/2
- şuffe:** Sofa. -1- [Ar]
ş.- i 162b/10
- suhan:** Kelâm. -2-[Far]
s. 144a/2, 154b/6
- suhûlet:** Kolaylık. -4-[Ar]
s. 171b/10
s. +i 167b/5
s. +le 131a/10, 135a/12
- sūk:** Çarşı, pazar. -2-[Ar]
s. 131b/10, 181a/8
- şulh:** Barış. -16-[Ar]
ş. 133b/4, 133b/15 136b/15, 138a/13, 139b/5, 142b/9, 145b/7, 146b/7, 146b/14, 163b/1, 163b/9, 192a/11, 192b/13, 193a/3
ş. +a 131a/13
ş. +ımızdandır 145b/14
- şulhühümâyün:** -3-
ş. 121a/2, 126b/3, 130b/8, 138a/10
- sultân:** Kuvvet, kudret ve hakimiyet sahibi, hükümdar. -7-[Ar]
s. 136a/5, 144b/11, 188a/6, 190a/4, 201a/5
s. +um 170b/11
s. +î 128a/2
- sūmnât:** Puthane, kilise. -1-[Far]
s. 178a/3
- şun-** : Sunmak. -2-
ş. -dı 165a/14
ş. -ma 165b/3
ş. -up 126a/8
- şunûf:** Sınıflar. -1-[Ar]
ş.- ı 187b/15
- sūrâh:** Delik.. -1-[Far]
s. 130b/15
- sur'at:** Çabukluk, hız. -1-[Ar]
s. 140a/3
- sûre:** Kur'ân'ın ayrıldığı 114 bölümden her biri. -1-[Ar]
s. 191b/7
- şûret:** Biçim, görünüş. -17-[Ar]
ş.+ de 120b/1
ş.- i 124a/2, 126b/12, 132a/2, 132b/11, 133a/6, 146a/2, 149b/7, 158a/13
172b/14, 172b/15, 197a/7, 199a/13
ş. +de 193a/4
ş. +in 179a/5
ş. +iyle 169a/13
- şûretâ:** Görünüşte. -1-[Ar]
ş. 150a/11
- şurre:** Hac zamanlarında padişah tarafından Mekke ve Medine'ye her yıl gönderilen para. -1-[Ar]
ş. 170a/15

- suṭuḥ** : Yüzeyler. -1- [Ar]
s. 183a/9
- suṭūr**: Satırlar. -1-[Ar]
s. 152a/10
- ṣu‘ūbet**: Güçlük, zorluk. -1- [Ar]
ş. 200b/13
- su‘ūd**: Yukarı çıkma, yükselme. -1- [Ar]
s. 123b/5
- ṣuver**: Suretler. -2-[Ar]
ş. 123a/3, 127b/13
- sūy**: Taraf, cihet, yön. -2-[Far]
s. 140a/2, 198b/7
- sūz**: Yanma, tutuşma, dert, acı. -13-[Far]
s.- ı 135a/3, 136b/5, 147b/9, 155b/8, 157b/15, 173a/2, 178a/2, 151a/1, 168a/9, 144a/14, 147b/9, 154a/3, 167b/1
- sūzān**: Yakan, yakıcı. -2-[Far]
s. 183a/10, 184a/12
- sū’**: Kötülük, fenalık. -1-[Ar]
s. 197a/10
- ṣūbūr**: Azap, sıkıntı. -1-[Ar]
ş. 191b/13
- ṣūbūt**: Sabit olma, gerçekleşme. -1-[Ar]
ş. 173a/15
- sūfre**: Sofra. -1- [Ar]
s. 167b/13
- ṣūgūr**: Sınırlar. -1-
ş. 193a/13
- sūḥan**: Söz, lakırdı. -2- [Far]
s. 174a/4
s. +da 153a/13
- sūheyl**: Yıldız adı. -1-[Ar]
s.- i 140a/14, 166a/8
- sūhūlet**: Kolaylık. -1-[Far]
s. +le 157a/9
- sūkkān**: Oturanlar. -4-[Ar]
s. 143a/15
s. +ından 141a/1, 145b/4, 196a/3
- sūkker**: Şerbetler. -1-[Ar]
s. +i 148a/9, 165b/2
- sūkūt**: Susma, söz söylememe. -5-[Ar]
s. 125a/3, 126a/2, 150a/7, 152b/10
s. +dan 148a/15
- sūleymān**: Kişi adı. -2-
s. 188b/3, 203a/7
- sūlūk**: Bir yola girme. -2-[Ar]
s. 131b/11, 155a/2
- ṣūmme**: Sonra. -1-[Ar]
ş. 169a/9
- sūr -**: Sürmek. -1-
s. 132b/15
s. -üp 125b/13
- sūrādık**: Saray perdesi. -1-[Ar]
s.124a/9
- sūrādıkāt**: Saray perdeleri. -1-[Ar]
s. 144b/3, 184b/10
- sūr‘at**: Çabukluk, hız. -1-[Ar]
s. 131b/4, 142a/11
- ṣūreyyā**: Ülker yıldızı. -7-[Ar]
ş. 125b/12, 128a/2, 194b/3, 195a/12, 195b/12, 205a/3, 208a/12
- sūrūr**: Sevinç. -6-[Ar]
s. 125a/8, 168a/5, 175a/8, 205a/3
s. +ı 167b/7, 180a/10
- sūrūş**: Melek. -1-[Far]
s. +ı 136a/9
- süst**: Gevşek. -1-[Far]
s. 148b/4
- sūtūde**: Övülmüş, övülmeye değer. -3-[Far]
s. 170a/12, 185b/9, 199b/15

süvār: Ata binmiş, binici. -6-[Far]
s. 123a/1, 148b/15, 153a/6,
203a/9, 203a/15

s. ol 203b/13

süvāri: Atlı asker. -9-[Far]
s. 141a/3, 187b/11,
188a/2, 188b/10, 200b/9, 206b/8,
206b/11, 206b/13

s. +ler 143b/8

süver : Sureler. -2-[Ar]
s. 125a/8, 128b/3

Ş

şād: Sevinçli. -2-[Far]
ş. 125b/9, 164a/12

şādī: Mübaşir. -1-[Ar]
ş. 179b/5, 180b/12

şādmānī: Sevinç. -1-[Far]
ş. 128b/3

şāfi: Şefa'at eden. -1-[Ar]
ş. 180b/10

şāhrāh: Büyük, işlek yol. -3-
ş. 135a/9, 138b/6, 183b/13

şahādeteyn: Şahitlik, şahitlik etme.
-1-

ş. 180b/6

şāhbāz: Yiğit, şanlı, gösterişli. -3-
[Far]

ş. 124a/13, 135b/7, 184a/15

şāhid: Şahit. -7-[Ar]
ş.- i 128a/2, 140a/5, 147b/3,
171b/5, 174a/3, 174a/7, 184b/9

şaḥṣ: Kişi, kimse. -4-[Ar]
ş.- ı 126b/5, 158a/5, 177b/1,
201a/9

şakī: Haylaz, habis. -4-[Ar]
ş. 192a/6, 194b/6, 203b/10,
206b/6

şām: Akşam. -1-[Far]

ş. 171b/9, 174a/9

şāmil: İçine alan, kaplayan. -1-[Ar]
ş. 187b/10

şammās: Yer adı. -1-
ş. 198a/7

şān: Şan, şöhret, ün. -13-[Ar]
ş. 128a/14, 139a/8, 140a/15,
165b/13, 166a/8, 176a/10, 188b/13,
199a/10, 205b/10

ş. +ımız 201a/1

ş. +ına 155b/7

ş. +larına 205a/5, 207a/9

şart: Şart, koşul. -11-[Ar]
ş. 122b/3, 122a/15, 122b/6,
173a/12, 177a/8, 177a/9

ş. +a 173a/12

ş.+ıyla 187b/1, 187b/11, 197a/15

ş. +ladılar 201b/1

şāyān: Yakışır, yaraşır. -1-[Far]
ş. 155b/11

şāyed: Eğer. -7-[Far]
ş. 126b/14, 138b/8, 139a/5,
142a/8, 146b/13, 167a/6, 172b/13

şāyi': Duyulmuş, herkesçe bilinen. -2-
[Ar]

ş. 151b/5

ş. ol 160b/10

şeb: Gece. -1- [Far]
ş. 128a/3

şebḥūn: Gece baskını. -1-[Far]
ş. +lar 195a/8

şebnem: Çiy. -5-[Far]
ş. 166a/1, 167b/11, 168a/10,
181a/9, 181a/10,

şebīke: Balık ağı. -2-[Far]
ş. 121a/8, 158b/1

şecā'at: Yiğitlik, yüreklilik. -10-
[Far]

ş. 123a/3, 130b/1, 137b/2,
143b/13 178a/9, 179b/13, 181a/4,
187a/9, 201b/1, 205a/7
şecî': Cesur, yürekli. -2-[Ar]
ş. 203b/6, 205a/7
şeffî': Şefa'at eden. -2-[Ar]
ş. 136a/7, 178a/4
şehbâz: Yiğit, şanlı. -1-[Far]
ş.- ı 203a/1
şehâ: Ey şah, ey padişah ! -1-[Far]
ş. 141a/6
şehâdet: Şahitlik. -7-[Ar]
ş. 128a/5, 128a/11, 136b/14,
147a/11, 150a/5, 155b/1
ş. +ini 132b/2
şehâmet: Cesaret, yiğitlik. -1-[Ar]
ş. 185b/15
şehenşâh: En büyük padişah. -1-[Far]
ş. 185b/10
şehîd: Savaşta ölen. -3-[Ar]
ş. 170a/2
ş. +dür 170a/1
ş. +leriñüz 170a/7
şehîr: Şehir, kent. -5-[Far]
ş. 162b/12, 201b/4, 207a/10,
207a/15
ş. +ine 200b/9
şehrâh: Ana yol. -1-[Far]
ş. 128b/1
şehriyâr: Padişah, hükümdar. -3-[Far]
ş. 210a/14
ş. +ı 187a/6
ş. î 207a/11
şekâvet: Bahtı karalık. -5-[Ar]
ş. 161a/13, 194a/5, 205b/15,
206a/4
ş. +leri 195a/9
şeker: Şeker. -4-[Far]
ş. 148a/3, 148a/13, 153a/11

ş. +den 148a/3
şekerrîz: Şeker saçan, pek tatlı. -2-[Far]
ş. 165b/2, 166b/1
şekvâ: Şikayet, hoşnutsuzluk.
-1-[Ar]
ş. 169a/12
şemme: Pek az şey. -2-[Ar]
ş. 125a/6, 149a/11
şemse: Güneş şeklinde yapılan işleme
resim. -1- [Ar]
ş. 144b/15
şemşîr: Kılıç. -5-[Far]
ş. 143a/6, 199a/7, 199a/9
206a/13
ş. +ine 191b/1
şe'n: İş. -2-[Ar]
ş. 139a/9, 155b/7
şenâ'at: Kötülük, fenalık. -1-[Ar]
ş. +lerinden 194a/2
şenî': Fena, kötü, ayıp. -1-[Ar]
ş. 198a/10
şer'an: Şeriata uygun olarak.
-1-[Ar]
ş. 133b/8
şerâre: Kıvılcım. -4-[Ar]
ş. 127a/7, 155a/3, 166b/5,
168b/8
şerbet: İçilecek tatlı şey. -5-[Ar]
ş. 205a/6
ş. +den 148a/4
ş. +ler 148a/3, 165b/2
ş. +lerden 148a/10
şeref: Büyüklük, ululuk. -12-[Ar]
132a/15, 162b/15, 164b/9,
175a/3, 184a/6, 185b/12, 187b/2,
194a/7, 197a/6, 206a/2, 207b/5
ş. +e 127b/15
şerer: Kıvılcımlar. -7-[Ar]

ş.- hîz 148b/5, 150b/15, 152b/14,
158b/2, 184a/12, 195a/9

ş. +den 127a/8

şerî' at: Doğru yol. -2-[Ar]

ş. 133a/6

ş. +inden 128b/1

şerîf: Şerefli. -9-[Ar]

ş. 133a/5, 147a/8, 162b/14,
197a/7, 198a/15

ş. +e 180a/2

ş. +lerine 132b/14, 197a/5,
204b/2

şerm: Utanma. -1-[Far]

ş. 124b/1

şermsâr: Utangaç. -1-[Far]

ş. 169a/7, 176b/2

şerr: Kötülük, fenalık. -2- [Ar]

ş. 210a/8

ş. +i 127a/6

şeş: Altı sayısı. -1-[Far]

ş. 143b/9

şevket: Büyüklük, ululuk. -2-[Ar]

ş. 198b/10

şevketlü: Şevketli. -2-[Ar]

ş. 197b/15, 200a/4

evketmakrûn : Şevketli. -3-[Ar]

ş. 187b/4, 197a/12, 206a/1

şevk: Şiddetli arzu. -1-[Ar]

ş. +lerinden 180b/12

şevvâl: Arabî ayların üçüncüsü. -1-
[Ar]

ş. 184b/12

şey²: Şey, nesne. -4-[Ar]

ş. 131a/9, 142b/7, 154b/9,
163a/11, 178b/14

şeyâtîn: Şeytanlar. -1-[Ar]

ş.- i 125b/10

şeyhü'lvüzerâ: Vezirlerin en yaşlısı.
-2-

ş. +msın 207b/14

ş. nuñ 201a/8

şeytanet: Şeytanlık, kurnazlık.

-1-[Ar]

ş. +lerinden 136b/15

şî'âr: İyi, üstünlük veren işaret
manalarına gelerek birleşik kelime
yapar. -2-[Ar]

ş. 184a/7, 203b/14

şiddet: Sertlik, katılık.-3-[Ar]

ş. 172a/10, 176b/11, 200b/13

şihâb: Kuvvâlcım. -1-[Ar]

ş. 150b/15, 158b/2

şikâr: Av. -10-[Far]

ş. 123a/14, 139a/13, 180b/15,
203a/10, 203a/14, 203b/1

ş. +da 203a/1

ş. +ın 130a/14, 142b/12

şikest: Kırılmış, kırık. -5-[Far]

ş. 120b/3, 128a/1, 142b/9,
163a/13, 164a/3, 166b/11

şikeste: Kırık, kırılmış. -3-[Far]

ş. 166a/4

ş. it 152a/1

ş. +müzi 126b/15

şikestebâl : Kanadı kırık. -1-[Far]

ş. 158a/15

şikü'l izmihlâl : -1-

ş. 176b/5

şimden: Şimdiden, içinde
bulunduğumuz zamandan başlayarak.
-4-

ş. 135b/3, 149b/13, 176a/6,
190b/8

şimdi : Şu anda, içinde bulunduğumuz
zamanda. -16-

ş. 129a/14, 134b/4, 142b/8,
148a/11, 150a/8, 155b/3, 155b/6,
159a/7,

163b/11, 167a/15, 169a/3,
173b/15, 176b/2, 177b/2, 190b/10,
190b/15

şināb: Suda yüzme. -1-[Far]

ş. 153b/5

şir: Arslan. -9- [Far]

ş.- i 130a/13, 142b/12, 145a/1,
165b/4, 175b/6, 191b/15

ş. +dir 130a/14

ş. +dür 142b/13

ş. +lerinden 189b/14

şirāne: Arslancasına. -6-[Far]

ş. +leri 194a/13, 207a/12

ş. +lerinden 192a/9

ş. +lerine 142b/13, 206b/2

ş. +leriyle 209a/9

şirāzebend: Şiraze bağlayan. -1-[Far]

ş. 182b/1

şirīn: Tatlı, sevimli. -1-[Far]

ş. 122b/11

şirīnkār : Tatlı, hoş bir biçimde. -1-[Far]

ş. 123b/7

şirīnū'l mezāk : -1-

ş. 209a/9

şirk: Allah'a ortak koşma. -1-[Ar]

ş. 128a/3

şirvān: Yer adı. -1-

ş. 185a/15

şirzime : Bir şeyin küçük bir parçası.

-1-[Ar]

ş. 191b/8

şitāb : Acele etme. -5-[Far]

ş. 131b/5, 140a/3, 144a/6,
186b/9, 187a/5

şöhret : Ün, ad yapma. -5-[Ar]

ş. 123a/2, 156a/1, 166a/9,
181a/10, 184a/6

şöyle: Şunun gibi, şuna benzer biçimde.

-15-

ş. 120b/7, 121b/1, 135b/2,
137b/7, 139b/3, 152a/9, 164b/5, 174a/5,
197b/14, 200a/3, 202a/7, 202a/12,
202b/2, 202b/9, 206a/9

şu: İşaret sıfat ve zamiri. -7-

ş. 121b/10, 129b/15, 166b/1,
172b/13, 173a/6, 196a/14, 196b/13

şu'bedebāzān : El çabukluğu ile.

-1-[Far]

ş. 121b/5

şu'le : Alev, ateş. -1-[Ar]

ş. 148b/7

şu'leicevval : Hareketli, canlı pırıltılar.

-1- [Tr]

ş. 137b/5

şu'lezār : Alevle kaplamak. -1-

ş. 173a/4

şūm: Uğursuz. -1-[Far]

ş. +larun 155a/10

ş. uñ 204a/12

şurb: Şurup. -2- [Ar]

ş. 142a/4, 153a/15

şurū' : ? -4-

ş. 134a/12, 147b/7, 169b/9

ş. +ına 193a/3

şurūr: Kötülükler. -1-

ş. 191b/11

şurūt: Soğru yol, Allah'ın emri. -40-[Ar]

ş. 122a/10, 122a/12, 133a/11,
145b/9, 145b/14, 146a/5, 147a/15,
150b/13,

178a/13, 187b/9

ş.+ a 122b/8

ş.+ umızda 178b/2

ş. 126b/3, 133b/1, 136b/15,
138a/10, 138a/13, 142b/9, 146b/7,
146b/13, 154a/5, 158b/7, 159a/2,

159a/8, 160b/14, 163b/1, 163b/10,
171b/1, 174a/6,

187b/2, 189a/5, 189a/8

ş. +a 173b/6, 178b/1, 179b/7

ş. +dan 147b/6

ş. +ıyla 193a/15

ş. +umızda 179b/9

ş. +umuzdandır 177b/1

ş. uñ 132a/14, 173b/7

şustuşū : Yıkamak. -1-

ş. 127b/2

şu'ūr: Anlama, anlayış. -2-[Ar]

ş. +ı 138b/10

ş. +larında 196b/7

şüyīde: Yıkanmış. -1-[Ar]

ş. 128a/8

şuyū': Yayılma, yayılış. -5-[Ar]

ş. 129a/1, 151b/7, 154b/5,

155b/5, 178a/10

şübhe: Şüphe, kuşku. -1-[Ar]

ş. 172a/13

şükr: Minnettarlık. -1-[Ar]

ş. 180a/10

T

ta'ahhüd: Yapılması için söz verme.

-1-[Ar]

t. 175b/15

ta'annüt: Direnme. -1-[Ar]

t. 132b/3

ta'arruz: Saldırma. -3-[Ar]

t. 126b/5, 132b/3

t. +a 177a/1

ta'b: Sıkıntı, zahmet. -4-[Ar]

t. 121a/5, 125a/9, 142a/11,

154b/3

tāb: Güç, kuvvet. -2-[Far]

t. 123b/13, 124a/15, 135a/13,

175b/12

tab': Tabiat, huy, yaratılış. -4-[Ar]

ṭ.-ı 142b/13, 143a/7, 159b/2

ṭ. umda 144a/1

ṭabaḵ: Kap. -1-[Ar]

ṭ. 167b/14

ṭabaḵāt: Tabakalar. -1-[Ar]

ṭ. 127b/13

tābi': Birinin arkası sıra giden, ona

uyan. -2-[Ar]

t. 201a/15

t. ol 122a/9

ṭabī'at: Tabiat, yaratılış, huy.

-2-[Ar]

ṭ. 163a/7

ṭ. +em 180b/14

ta'bir: İfade, anlatma. -6-[Ar]

t. 125a/4, 146a/11, 165b/13,

195a/10, 205b/11

t. +den 136b/3

tāc: Hükümdarların başlarına giydikleri

cevahirli başlık. -2-[Ar]

t. 128a/14, 128b/9

tācdār: Taçlı, taç giyen.

-3-[Ar+Far]

t. 136a/5, 144b/13, 185a/8

ta'cīl: Acele ettirme. -1-[Ar]

t. 187b/1

ta'cīz: Rahatsız etme. A-1-[Tr]

t. 175a/1

tafşīlen: Uzun uzadıya. -5-[Ar]

t. 136b/11, 146a/7, 159b/5,

166b/4, 183b/15

tağlīt: Yanıltma, yanıltılma. -3-[Ar]

t. 144a/14, 150a/2, 154b/15

taḥakkuk: Hakikat olarak meydana

çıkma. -1-[Ar]

t. +ı 185a/2

taḥammül: Dayanma, katlanma.

-2-[Ar]

- t. 135a/4, 179a/14
taḥāret : Temizlik. -2-[Ar]
 t.+ im 121a/1
 t. 176a/13
taḥarrī: Arama, araştırma. -4-[Ar]
 t. iderüm 121a/4
 t. 133b/9, 142a/9, 147a/11
taḥarrüz: Çekinme, sakınma. -2-[Ar]
 t. 147b/3, 168b/14
taḥayyür: Hayran olma, hayrete düşme.
 -1-[Ar]
 t. +de 126a/2
taḥkīk: Doğru olup olmadığını
 araştırma. -1-[Ar]
 t. 146a/4
taḥlīş: Kurtarma, kurtarılma. -9-[Ar]
 t. 133a/3, , 156b/11, 173a/6,
 181a/3, 192a/9, 202b/7, 206a/13, 210a/9
 t. +e 175b/8
taḥliye: Boşaltma. -4-[Ar]
 t. 152b/9, 170a/14, 177a/10,
 202a/12
taḥmīl: Yükleme, yükletilme.
 -1-[Ar]
 t. 134b/1
taḥmīnen: Aşağı yukarı. -2-[Ar]
 t. 195a/13, 199b/2
taḥrīk: Çok yakma, yakılma. -6-[Ar]
 t. 122b/10, 133b/2, 137a/5,
 140a/2, 144a/13, 156b/10
taḥrīm: Haram kılma, kılınma.
 -1-[Ar]
 t. 153a/7
taḥrīr: Yazma, yazılma. -31-[Ar]
 t. 125a/2, 133b/11, 137a/4,
 137b/9, 138a/4, 147a/8, 150b/7, 157b/3,
 158a/8,
 159a/14, 161a/3, 161b/4,
 161b/12, 162b/4, 163b/3, 166b/1,
 173b/11, 187b/12,
 188b/10, 188b/13, 189a/4,
 189a/5, 189a/7, 189b/10, 198a/15,
 206a/10
 t. ol 160a/15, 173b/9
 t. +den 136b/3
 t. +ine 187a/10
 t. +iyle 159a/1
taḥrīrāt: Bir dairece yazılan resmi
 mektuplar. -1-[Ar]
 t. +la 192a/13
taḥşīl: Hasıl etme, ele geçirme.
 -1-[Ar]
 t. 161b/13
taḥşīn: Güzel bulup takdir etme,
 beğenip alkışlama. -5-[Ar]
 t. 124b/2, 135a/6, 149a/12,
 205b/2
 t. +den 149b/1
taḥt: Hükümdarların oturduğu büyük
 koltuk, hükümdarlık makamı. -3-[Far]
 t. 140b/3, 189a/10, 190a/14
taḥvīf: Korkutma, korkuya düşürme.
 -8-[Ar]
 t. 122a/3, 122b/2, 134a/9,
 138a/7, 147b/2, 156b/2
 t. +iñüzden 149b/12
 t. +le 174a/12
taḥvīl: Değiştirme. -1-[Ar]
 t. 163a/13
taḥzīr: Sakındırma, men etme.
 -1-[Ar]
 t. 122b/2
taḥbīl: Öpme. -3-[Ar]
 t. 140a/9, 208b/8, 209a/7
taḥ-: Takmak. -1-
 t. -dı 135b/10

taḳdīr: Beğenme, değer verme.

-3-[Ar]

t. 125a/1, 139a/10

t. ol 140b/7

taḳrīb: Yaklaştırma, yaklaştırılma.

-3-[Ar]

t. 145b/6, 167a/6

t. +le 156b/10

taḳrīr: Yerleştirme, sağlamlaştırma.

-10-[Ar]

t. 136b/11, 137a/9, 137a/15,
164a/15, 166a/15, 169a/1, 169b/5,
174a/11, 196b/7

t. +i 192b/11

taḳviyet: Kuvvetlendirme,
kuvvetlendirilme. -1-[Ar]

t. 187b/7

tālān: Talan, yağma. -2-[Far]

t. 199a/9

t. et 195b/1

ṭal'at: Yüz, surat, çehre. -1-[Ar]

ṭ. 195a/10

ṭaleb: Talep, istek. -26-[Ar]

ṭ. 131a/6, 138b/12, 139a/4,
145b/6, 149a/1, 150b/14, 158b/15,
159b/12, 160a/6,

160b/9, 170b/8, 171b/1, 179a/8,
198b/5, 202b/10

ṭ. eyle 181b/15, 182b/10

ṭ. +de 172a/10

ṭ. +eñüz 140b/1

ṭ. +e 122b/6, 129a/3, 129a/11,
129b/8, 146a/2, 147b/9, 162a/5

ṭālī': Doğan. -1-[Ar]

ṭ. +dür 191a/1

ta'lik: Bir şeye bağlı gösterme.

-1-[Ar]

t. id 201b/12

ta'lim: Öğrenme, öğretme, öğretilme.

-5-[Ar]

t. 129a/4, 147b/8, 202b/15

t. id 129b/3

t. +i 165a/8

talṭif: Gönül okşama, gönlü hoş etme. -

1-[Ar]

t. 204b/5

ṭama'ihām: Olmayacak istek.

-2-

ṭ. 157b/8, 170b/5

ṭamām: Tam, eksiksiz, bütün. -3-[Ar]

t. 148a/2, 162b/15, 177a/9

ṭamgā: Damga. -1-

t.- rīzi 173b/13

ṭa'n: Yerme, ayıplama. -1-[Ar]

ṭ. 123a/3

ṭanzīm: Düzeltme, düzenleme.

-5-[Ar]

t. 166b/2, 187a/13, 197b/9

t. +i 197b/9

t. +iyle 185a/3

ṭār: Karanlık. -2- [Far]

t.- ı 127b/5, 168b/7

ṭārupūd: Arış ile argaç. -1-

t. 148b/4

ṭarab: Sevinçlilik, şenlik. -2-[Ar]

ṭ. 167b/13

ṭ. vir 190b/3

ṭaraf: Yan, yön. -60-[Ar]

ṭ. 135a/14, 141b/15, 147a/14,
149b/9, 154b/2, 154b/5, 164b/6,
165b/11, 163b/5, 176b/11, 183b/5,
186b/6, 187b/4, 187b/14, 193a/8,
193b/1, 193b/4, 198b/15, 200a/13

,207a/1

- 181a/15
- taḥhīr**: Temizleme. -4-[Ar]
 t. eyle 182a/2
 t. olunmak 194a/6
 t. +e 197b/11
 t. +i 197b/7
- ta'ṭīl**: Çalışmaya ara verme. -1-[Ar]
 t.- i 156b/8
- ta'ṭīr**: Güzel koku ile kokulandırma.
 -2-[Ar]
 t. 130a/7, 145a/7
- ṭavā'if**: Tayfalar, bölükler. -3-[Ar]
 ṭ.- i 187a/1, 192b/6, 193a/9
- ṭavk**: Gerdanlık. -3-[Ar]
 ṭ.- ı 127a/7, 134a/7, 144a/5,
 206b/4
- ṭavr**: Davranış. -1-[Ar]
 ṭ. +dan 152b/7
 ṭ. +ınca 167b/5
- ṭāvus**: Tavus kuşu. -2-[Ar]
 ṭ. 165a/13, 175a/4
- ta'yīn**: Bir memuriyete koyma.
 -30-[Ar]
 t. 129a/9, 133b/13, 137b/13,
 138a/5, 138a/12, 141b/15, 146b/1,
 146b/14,
 147a/8, 149a/1, 158a/7, 158b/9,
 163b/4, 177b/1, 177b/4, 182b/13,
 187b/4, 188b/9,
 189b/11, 192b/1, 194b/2,
 196a/15, 199a/15, 200b/8, 200b/9,
 200b/11, 203a/2, 208a/8
 t. +da 142a/8
 t. +ların 194b/15
- ṭayy**: Dürüp bükme. -1-[Ar]
 ṭ. 156b/13
- taẓarru'**: Kendini alçaltarak yalvarma.-
 1-[Ar]
 t. 201a/3
- tāze**: Taze. -2-[Far]
 t. 164b/8, 198a/10
- tāzele-**: Tazelemek. -2-
 t. -di 134a/10
 t. -n 190b/6
- tāzī**: Arap, Arapça. -2-[Far]
 t. 124a/4, 144a/6
- ta'zīb**: Eziyet etme. -2-[Ar]
 t. 122b/1, 207a/2
- ta'zīm**: Saygı gösterme, ikram etme.
 -5-[Ar]
 t. 123a/15, 144b/6, 145a/5,
 145a/6, 162b/13
- ta'zīr**: Azarlama. -1-[Ar]
 t. 170a/5
- tāziyāne**: Kırbaç. -2-[Far]
 t. 125b/13
 t. +ler 144a/12
- taẓyī'**: Bırakıp kaybetme. -1-[Ar]
 t. 141b/7
- te'āla**: “Yüksek olsun!” manasına gelen
 bir söz olup Allah adıyla birlikte
 kullanılır.
 -20-[Ar]
 t. 128b/9, 136b/7, 139b/15,
 140b/6, 141a/15, 142a/14, 166a/5,
 166a/11, 173a/4, 177a/4, 184b/15,
 185b/5, 186a/3, 186b/15, 187a/15,
 193a/5, 193b/10, 209a/13, 210a/1
- te'annüt**: ? -1-
 t. 131a/14
- tebdīl**: Ddeğiştirme, değitirilme.
 -4-[Ar]
 t. 163a/12, 172a/8, 198a/6,
 204a/13
- tebessüm**: Gülümseme. -2-[Ar]
 t. 165b/12, 179a/13
- tebhāle**: Uçuk, dudak kabartısı. -2-[Ar]
 t. 121b/8, 134a/9

tebhāledār: Uçuklamış. -1-[Far]

t.- ı 171a/9

tebhīr: Tütsüleme. -1-[Ar]

t. 145a/7

teblīg : Eriştirme, ulaştırma, nakletme.

-11-[Ar]

t. 125a/4, 126b/10, 135a/7, 139b/3, 142b/3, 145a/14, 148b/10, 151a/6, 151b/9, 155b/8, 157a/2

t. ol 156a/9

tebrīz: Yer adı. -3-

t. 185a/15

t. +de 191b/2, 204a/7

tebşīr: Müjde verme, müjdeleme.

-2-[Ar]

t. 122b/1, 191a/10

tebyīn: Meydana çıkarma, belli etme.

-1-[Ar]

t. 146a/7

tecāhül: Bilmezlikten gelme.

-1-[Ar]

t. 132a/7

tecdīd: Yenileme, yenilenme.

-1-[Ar]

t. 130b/10

tecemmu‘: Toplanma, yığılma.

-1-[Ar]

t. 187a/1, 197b/4

tecennüb: Sakınma, çekinme.

-2-[Ar]

t. 133b/15, 147b/3

techīz: Lüzumlu şeyleri tamamlama.

-3-[Ar]

t. 184b/9, 185b/3, 187a/13, 187b/13

tecvīz: Caiz görme. -3-[Ar]

t. 136a/15, 140a/7, 161a/14

tedābīr: Tedbirler, çareler. -1-[Ar]

t.- i 193b/7

tedārük: Tedarik, hazırlama. -4-[Ar]

t. 135a/9, 170a/13, 183a/3, 186b/5

tedbīr: Önlem. -13-[Ar]

t. 154a/13, 156a/12, 156a/13, 163b/9, 166a/13, 198a/13, 199b/12, 205b/1

t. +den 152b/11

t. +dür 160b/13

t. +inde 170a/13

t. +leri 140b/7

t. +ün 185a/6

te’dīb: Terbiye etme. -1-[Ar]

t. 121b/12

tedmīr: Yok etme, mahvetme.

-1-[Ar]

t. 197b/10

te’emmül: İyice, etraflıca düşünme.

-9-[Ar]

t. 131b/15, 139b/15, 148b/8, 148b/14, 150b/14, 163a/13, 177a/7

t. olup 120b/6

t. +leri 185a/14

te’ennī: Yavaş hareket etme. -1-[Ar]

t. 169b/2

te’essüf: Eseflenme, kederlenme.

-2-[Ar]

t. 135a/15, 166b/10

tefekkr: Düşünme, zihin yorma.

-3-[Ar]

t. 132a/1, 163a/14, 179a/10

tefhīm: Anlatma, anlatılma. -17-[Ar]

t. 129a/5, 131b/13, 141b/2, 142b/6, 146a/7, 146a/10, 148b/11, 154b/6,

157a/2, 161a/8, 163b/12, 166b/4, 178b/3, 207b/9

t. +den 203a/2

t. +ine 146b/6

t. +ümden 139b/14
tefrîka: Ayrılma. -2-[Ar]
 t. 123b/9, 171a/7
teftîş: Sorup soruşturma. -3-[Ar]
 t. 210a/5
 t. +e 146b/10
 t. +ine 208a/8
tefvîz: Sipariş etme. -3-[Ar]
 t. 184b/10, 190b/14, 201b/12
teğāfûl: Anlamamazlıktan gelme.
 -1-[Ar]
 t. +e 193a/15
tehāşî: Korkup çekinme. -3-[Ar]
 t. 161b/3, 196a/2
 t. +iyle 209a/3
tehdîd: Birinin gözünü korkutma.
 -5-[Ar]
 t. 121b/6, 154b/8, 163b/7,
 192b/4
 t. +iñüz 156b/3
tehîdest: Züğürt. -3-[Far]
 t. 152b/15, 154a/8, 171a/5
te'ḥîr: Sonraya bırakma, geciktirme.
 -2-[Ar]
 t. 207a/6
 t. +iñüzden 141a/9
tehrîb: Kaçırma. -1-[Ar]
 t. 122b/1
tek: Eşi benzeri olmayan. -3-
 t. 152b/1, 155b/12, 176b/9
tekāddüm: Geçmiş bulunma. -1-[Ar]
 t. 160a/3
tekāsül: Üşenme. -2-[Ar]
 t. 164b/15, 168a/14
tekellüm: Söyleme, konuşma.
 -6-[Ar]
 t. 124a/7, 126a/5, 153b/6,
 163a/9
 t. +e 124b/13, 155b/9

tekfir: Birine kafir deme. -1-[Ar]
 t. -i 130a/9
te'kid: Sağlamlaştırma. -4-[Ar]
 t. 159b/13, 174a/2
 t. oldılar 120b/12
 t. +leri 126a/10
teklîf: Öneri. -8-[Ar]
 t. 135a/1, 135a/2, 150a/15,
 140b/2, 156a/14, 167a/1, 196a/2
 t. id 126b/13
tekmîl: Kemale erdirmeye. -3-[Ar]
 t. -i 154b/6, 171b/4, 189b/10
tekrâr: Bir şeyi iki veya daha çok
 yapma. -27-[Ar]
 t. 126a/6, 126a/15, 129b/4,
 131b/1, 134a/12, 138b/2, 143a/15,
 151b/13, 153a/1, 154b/12, 156a/1,
 159a/4, 159a/9, 160b/7, 161a/11,
 171a/14, 173a/9, 181b/13, 191a/14,
 198b/4, 204a/11, 142a/6, 148a/7,
 148a/10, 148b/2, 176a/8, 176b/13
tekrîm: Saygı gösterme. -3-[Ar]
 t. 123a/15, 144a/9, 153a/7
tekrîmen: Saygı göstererek. -1-[Ar]
 t. 208b/7
tekye: Dayanma, güvenme. -1-[Ar]
 t. 142a/10
telâş: Endişe, kaygı, tasa, sıkıntı.
 -2-[Ar]
 t. 179a/10
 t. +ları 179a/12
telâşoğlu: Unvan. -1-
 t. 206b/6
telâṭum: Çok dalgalanma. -3-[Ar]
 t. 125b/4, 137b/3, 172a/4
telef: Yok etme, öldürme. -1-[Ar]
 t. 156b/12
telḥ: Acı. -1-[Far]
 t. 131a/8

telkîn: Fikir aşılama, kulağına koyma.

-1-[Ar]

t. 202b/15

telmî: Parıldatma. -1-[Ar]

t. 153a/10

telsîm: Öpme. -1-[Ar]

t. 209a/7

telyîn: Yumuşatma. -3-[Ar]

t. 122b/2

t. id 178b/5, 181b/2

temâşâ: Bakıp seyretme. -5-[Far]

t. 139a/13, 167a/11, 207a/7

t. eyle 123b/13

t. +ya 183a/9

temellük: Mülk edinme. -1-[Ar]

t. 209a/2

temennâ: Eli başa götürülerek verilen

selam. -1-

t. 126a/1

temennî: Dilek, istek. -1-[Ar]

t. 131a/11

temevvüc: Dalgalanma, dalgalı olma.

-1-[Ar]

t. 125a/7, 172a/4

temhîd: Yayma, döşetme. -2-[Ar]

t. 135a/5, 171b/13

temhîr: Mühürleme. -1-

t. 137a/4

te'mir: Vali olarak tayin etme.

-1-[Ar]

t. 187a/12

temşiyet: Yürütme, yürütülme.

-9-[Ar]

t. 148b/14, 149a/6, 154a/7,

162a/8, 163b/4

t. +ine 185b/8, 186b/11

t. +ini 151b/2

ten: İnsan vücudunun dış yüzü.

-1-[Far]

t.+ üñ 121b/13

tenbîh: Uyarma, uyarı. -4-[Ar]

t. 126a/10, 159b/13, 162b/3,

197a/13

teneffüs: Nefes, soluk alma. -2-[Ar]

t. 123a/11, 175b/1

tenfiz: Hükmünü yürütme. -1-[Ar]

t. 194a/10

teng: Dar, sıkıntılı. -1-[Far]

t. 124b/14, 131a/4

tenhâ: Issız, boş. -3-[Far]

t. 152b/1, 155b/12, 167b/9

tenvîr: Işıklandırma, aydınlatma.

-2-[Ar]

t. 136a/10, 208b/8

tenzîl: İndirme. -1-[Ar]

t. 160a/5

tepe : Tepe. -4-

t. 195b/11, 196a/8, 198a/5,

204a/15

ter: Yaş, ıslak. -3-[Far]

t. 142a/13

t. +imüz 166a/1

t. +în 149a/2

terâne: Nağme, ahenk, makam.

-3-[Far]

t. +siyle 141a/8, 179b/5, 184b/4

terâzû: Terazî. -1-[Far]

t. 168b/2

terbiye: Eğitim, görgü. -1-[Ar]

t. +si 124a/4

tercemân: Tercüman. -72-[Ar]

t. 121b/7, 121b/10, 133a/2,

134b/1, 135b/3, 137b/9, 141a/5, 141b/5,

142b/7, 144a/4, 145a/9, 145a/11,

147a/9, 148a/6, 149a/3, 149a/10,

149b/9, 154b/13, 155b/7, 158b/4,

170a/14, 170b/12, 174a/14, 178b/1,
179a/6, 180a/15

t.+ı 132a/6, 179b/7

t. 133a/9, 133b/11, 134a/2,
135a/6, 135a/10, 141b/3, 142b/2,
143a/14, 143b/5, 146a/8, 146a/15,
147a/9, 147b/14, 149b/4, 150b/8,
151a/5, 151a/15, 152a/9, 152a/11,
152b/4, 153a/4, 157a/2, 158a/4,
160a/14, 163b/3, 164a/6, 164b/4,
164b/11, 166b/9, 166b/12, 170a/12,
170b/7, 179a/2

t. +a 134b/8, 141a/13, 148a/15,
150a/14, 153a/9, 176b/1

t. +e 144b/9, 173b/11

t. +lar 150a/2, 150a/3

t. +ları 158b/12

t. uñ 130b/4

terceme: Tercüme, çevirme. -2-[Ar]

t. 143a/4, 171b/4

tercî: Geri çevirme. -2-[Tr]

t. 152a/9

tercüme: Tercüme. -10-

t. 141a/12, 141b/3, 141b/7,
141b/11, 142b/5, 143a/8, 145a/9,
153a/13

t. +nüñ 145a/11

t. +sini 142b/2

terennümât: Şakımlar. -1-[Ar]

t. 144a/13

terfî: Yükselme. -1-[Ar]

t.- i 185b/15

tergîb: Arzu ettirme, isteklendirme.

-4-[Ar]

t. 122b/1, 135b/1, 143b/1,
173b/1

terk: Bırakma, bırakılma. -9-

t. 124b/9, 133b/10, 135b/3,
159a/12, 162a/7, 170a/13, 173b/5,
195a/6, 201a/2

terkeş: Ok çantası. -1-[Far]

t. 143b/12

terkîm: Yazma. -1-[Ar]

t. 166b/1

tersâ: Hristiyan. -1-[Far]

t. 153b/13

tertîb: Düzen, düzene koyma.

-14-[Ar]

t. 162b/6, 173b/7, 186a/4,
187b/13, 185b/3, 195a/5, 196b/14,
200b/11, 205b/15, 189a/2, 194a/8,
207a/1, 208b/14

t. buyur 207b/2

tesâhül: Yumuşak muamele etme.

-1-[Ar]

t. 193a/15

tesâmuḥ: Hoş görme. -1-[Ar]

t. 168a/14

teşbî: Bir hâli şüpheye yer
bırakmayacak şekilde görüp gösterme.

-1-[Ar]

t. 189a/3

tesellî: Avutma. -2-[Ar]

t. 125a/5

t. id 123b/12

teshîl: Kolaylaştırma. -1-[Ar]

t. 140b/8

teshîr: Ele geçirme. -1-[Ar]

t. 122b/2

te'sîr: Alamet, nişan bırakma.

-11-[Ar]

t. 121b/14, 139b/13, 147b/14,
152b/14, 159b/8, 173b/1, 198a/5

t. it 181b/4

t. olma 121a/9

t. +idir 165b/7

t. +inden 126a/11
teslim: Bir emaneti yerine verme.
 -59-[Ar]
 t. 121a/5, 122b/8, 128b/7,
 128b/13, 129b/8, 130b/5, 130b/7,
 131a/12, 131a/15, 132a/13, 132b/1,
 133b/10, 137a/5, 138a/15, 139a/7,
 139b/1, 139b/10, 141b/1, 145a/5,
 145a/8, 147a/2, 147b/10, 148b/5,
 151a/8, 151a/9, 151b/4, 151b/7, 152a/1,
 153b/9, 154a/6, 154b/2, 155b/6, 156a/2,
 156a/6, 157a/11, 159a/7, 161a/1,
 163a/4, 164a/2, 166b/3, 171a/4,
 180a/11, 182a/1, 183a/3, 185b/15,
 187a/15, 206b/4, 207b/8
 t. eyle 173b/14
 t. idüp 149b/7
 t. +den 138a/9, 140a/12,
 154a/10, 155b/4, 163b/8, 168b/15
 t. +dür 170b/14
 t. +i 140b/4
tesviye: Düzleme. -1-[Ar]
 t. 186a/10
tesyir: Yürütme, yürütülme. -7-[Ar]
 t. 163b/4, 186a/4, 187a/5,
 187b/14, 193a/2, 198a/15, 199b/1
teşebbüs: Girişme, el atma. -1-[Ar]
 t. 192a/12
teşmîr: Sıvama, sıvanma. -4-[Ar]
 t.- i 125b/5, 134b/12, 155b/2,
 168a/13
teşrif: Şerefendirme, şeref verme.
 -7-[Ar]
 t. 162b/15, 186b/7,
 184b/13, 204b/1
 t. +iñüzden 141b/13
 t. +leri 185b/1
 t. +lerinde 210a/15
teşrifât: Protokol. -1-[Ar]

t.- ı 186a/2
teşvîş: Karıştırma, karmakarışik etme.
 -2-[Ar]
 t. 161b/10
 t. +e 152b/13
teşyîd: Yükseltme, yükseltılme. -1-[Ar]
 t. 186b/3
tetmîm: Tamamlama, bitirme. -2-[Ar]
 t. 183a/3, 209a/8
tevâbi‘: Bir kimsenin hizmetinde
 bulunanlar. -2-
 t. 129b/11, 144a/8
tevakku‘: Bekleme, umma, arzu etme.-
 1-[Ar]
 t.- ı 189b/12
tevakku‘f: Durma, bekleme. -6-[Ar]
 t. 124b/7, 137a/8, 147a/7,
 153b/9, 155a/1, 173b/8
tevâtür: Bir haberin ağızdan ağıza
 dolaşarak yayılması. -1-[Ar]
 t. +le 160b/10
tevâzu‘: Alçak gönüllülük gösterme.
 -1-[Ar]
 t. 166a/10
tevcih: Çevirme, yöneltme. -9-[Ar]
 t. 128b/4, 144b/9, 185b/14,
 186a/14, 207a/14, 208a/5, 208a/6,
 210a/15
 t. ol 184b/12
teveccüh: Güler yüz gösterme. -5-[Ar]
 t. 176b/14, 167b/3, 185a/15,
 193b/8, 201a/7
tevellüd: Doğma. -1-[Ar]
 t. 193b/6
tev’em: İkiş, eş, benzer. -2-[Ar]
 t. 166a/8, 171a/8
tevfik: Uydurma, uydurulma,
 uygunlaştırma. -2-[Ar]
 t.- i 136b/6, 146a/3

- tevfîki'limân:** İman uygunluğu. -1-
t. 128a/13
- tevkîr:** Güzel karşılama. -1-[Ar]
t. 162b/13
- teyakkun:** Tam olarak, iyiden iyiye bilme. -1-[Ar]
t. 192a/10
- teyakkuz:** Uyanma. -1-[Ar]
t. 189a/6
- te'yîd:** Kuvvetlendirme, kuvvetlendirilme. -2-[Ar]
t. 121b/6, 150a/14
- tezâyüd:** Çoğalma, artma. -2-[Ar]
t. 125a/11, 207a/9
- tezelsül:** Sarsılma, sallanma. -1-[Ar]
t. 198a/3
- tezerv:** Sülün. -2-[Far]
t. 176a/3, 184a/15
- tezkâr:** Hatırlama, anma. -1-[Ar]
t. 207a/10
- tezvîr:** Yalan dolan. -3-[Ar]
t. 160b/12, 170a/13
t. +iñüzden 135b/8
- tezvîrât:** Yalan dolan şeyler. -1-[Ar]
t. 120b/3
- tezyîn:** Süsleme, süslenme. -1-[Ar]
t. 165a/4, 182a/10
- te'kid:** Sağlamlaştırma. -1-[Ar]
t. 197a/13
- te'yîd:** Kuvvetlendirme, kuvvetlendirilme. -1-[Ar]
t. - i 186b/4
- tinâb:** Kazığa bağlanan çadır ipi. -1-[Ar]
t. - ı 186a/11
- tırâz:** İpek ve sırma ile işleme. -1-[Ar]
t. +larında 208a/12
- tıynet:** Yaradtlış, mizac. -1-[Ar]
t. - i 210a/12
- tiflis:** Yer adı. -1-
t. 185a/15
- tiğ:** Kılıç. -5-[Far]
t. 191b/14, 199a/6, 204a/4
207a/2
t. +ine 191b/6
- timar:** Bakım. -1-[Far]
t. 189b/6
- tîr:** Ok. -3-[Far]
t. 198a/5, 201b/8
t. +üñ 149a/9
- tîre:** Kara, karanlık. -4-[Far]
t. 168b/2, 174a/9, 174b/6
t. +ye 168a/3
- tîz:** Tez, çabuk. -1-[Far]
t. 153a/13
- toğrı:** Doğru. -4-
t. 136b/10, 144b/6, 203a/11, 208b/15
- tokun:** : Dokunmak, temas etmek. -1-
t. -ma 124b/15
- tokuz:** Dokuz sayısı. -1-
t. 207a/3
- tolcalı:** Unvan. -1-
t. 140a/4
- tol:** : Dolmak, dolu duruma gelmek. -1-
t. -ub 166a/2
- ton:** : Donmak. -1-
t. -dı 134a/8
- toñuz:** Domuz. -1-
t. + a 121a/7
- trabzon:** Yer adı. -4-
t. 189a/13, 208a/5, 208a/15, 209a/11
- travnik:** Yer adı. -5-
t. 137a/7, 182a/13
t. +den 147a/9

- t. +e 160a/2, 184a/2
- tūfān:** Nuh peygamber zamanındaki büyük su baskını hadisesi. -2-[Ar]
t. 125b/4, 137b/3
- tufeyl:** Dalkavuk zümresinin piri sayılan kimsenin adı. -1-[Ar]
t. 159b/2
- tuğrā:** Tura. -1-
t. 162b/9
- tuğyān:** Taşma, taşkınlık, coşkunluk. -3-[Ar]
t. 195a/8
t. +larından 194a/5
t. +uñ 210a/5
- tuhfe:** Hediye, armağan, güzel şey. -1-[Ar]
t. 135b/3
- tulūʿ:** Doğma, doğuş. -1-[Ar]
t. 180a/6
- tūmār:** Tomar, dürülmüş nesne. -1-[Ar]
t. 156b/13
- tuʿme:** Azık. -5-[Ar]
t.- i 142b/3, 143a/6, 164b/11, 166b/7, 208a/8
- tur-** : Durmak, beklemek, varlığını sürdürmek. -6-
t. -mağla 129b/4
t. -muş 162b/12
t. -sun 202b/9
t. -sunlar 173b/2
t. -ur 197b/6
t. -ursuñuz 180a/15
- tut-** : Tutmak. -4-
t. -up 123a/15
t. 135b/12
t. -alum 156a/14
t. -dı 179a/5
- tūṭi:** Papağan cinsinde taklit yapan bir kuş. -3-[Far]
- t. 148a/13, 169a/11
- t. +ya 137a/11
- tündhūy:** Sert huylu, titiz. -1-[Far]
t. +a 129b/5
- tündbād:** Kasırğa, sert rüzgar. -1-[Tr]
t. 175b/12
- türāb:** Toprak. -1-[Ar]
t. 205a/11
- türk:** Türk. -4-
t. 207b/1, 210a/14
t. +ce 176a/8
t. +çe 141a/2
- türkī:** Türk'e mensup. -3-
t. 125a/4, 133b/6
t. +ce 141a/7
- türkmen:** Türkmen. -2-
T. 192b/10, 205b/11
- türrehāt:** Saçmasapan sözler. -1-[Ar]
t. 135b/1
- tüvān:** Güç. -1-[Far]
t. 135a/13
- tüvānger:** Zengin, paralı. -1-[Far]
t. 175b/5
- U**
- ʿubudiyet:** Kulluk, kölelik. -4-[Ar]
ʿu. +e 209a/10
ʿu. 153b/13, 158a/9
ʿu. ol 170b/3
- uc:** Bir şeyin baş veya son noktası. -1-
u. +ından 161b/8
- ʿudül:** Sapma, yoldan çıkma. -1-[Ar]
ʿu. 192a/12
- uğra-** : Uğramak, yola devam etmek üzere bir yerde kısa bir süre kalmak. -1-
u. -dıkları 194a/3
- uğrında:** Amacında, yolunda. -3-
u. 202b/8, 207b/12, 210a/7

‘**uhde** : Söz verme, bir işi üzerine alma.
-3-[Ar]

‘u.+ sinde 123b/10

‘u. 136b/3, 185a/11

uhra : Başka, diğer. -1-[Ar]
u. 185a/10

uhrevi : Ahiretle ilgili. -3-[Ar]
u. 140b/3, 154a/4, 207b/13

uht : Kızkardeş. -1-[Ar]
u. 124b/11

‘**uhūd** : Yeminler, anlaşmalar. -1-[Ar]
‘u. 145b/8

uhuvvet : Kardeşlik. -1-[Ar]
u. 199a/13

‘**ukālā** : Akıllılar, akıllı olanlar. -4-[Ar]
‘u. 130b/13, 133a/1, 136b/1,
140a/11

‘**ukde** : Düğüm. -3-[Ar]
‘u.- i 171b/10
‘u. +den 172a/1
‘u. +nüñ 167b/4

‘**ulūfe** : Yeniçerilere üç ayda bir verilen
maaş. -1-[Ar]
‘u. 187b/10

um- : Ummak, bir şeyin olmasını
beklemek. -2-

u. -aruz 191b/5

u. -duğun 142a/3

‘**umūm** : Umumi olma. -4-[Ar]
‘u. +en 136b/12, 183b/10,
189b/6

‘u. +la 179b/11

umūr : İşler, hususlar. -9-[Ar]
u.- ı 185a/7, 185b/7, 185b/14,
186a/6, 186a/7, 186a/10, 186b/10,
189b/11
u. 185b/7

u. +a 132a/3, 156b/8

‘**unf** : Şiddet, kabalık. -1-[Ar]
‘u. 160a/12

‘**unķūd** : Salkım. -1-[Ar]
‘u. 167b/14

‘**unvān** : Bir kimsenin rütbesini,
görevini belirten söz, lakap. -5-[Ar]

‘u. 143a/15

‘u. +ına 155b/7, 186b/13,
187b/3

‘u. +larına 159a/14

ur- : Vurmak, giyinmek, batırmak. -1-

u. - dılar 121b/2

u. -dı 152b/10

u. -mağa 126a/12

u. -up 126a/2, 127a/6, 177b/12,
180a/2, 203b/13

‘**urveivuşkā** : Müslümanlık. -1-[Ar]
‘u.+ yı 121a/15

‘**uşāt** : Asiler, itaatsizler. -1-[Ar]
‘u. 136a/7

uşūl : Yol, yöntem. -1-[Ar]
u. +iyle 166b/2

‘**uşşāk** : Aşıklar. -1- [Ar]
‘u. 124a/1

‘**uzbān** : ? -1-
‘u. 140b/15

Ü

ücret : Hizmet karşılığı verilen para
veya mal. -1-[Ar]

ü. 170b/15

üç : Üç sayısı. -14-

ü. 141b/9, 155a/10, 160a/8,

183a/4, 187a/9, 188a/1, 188b/8, 198a/6,
200a/10, 207a/6, 208b/1,

210a/1

ü. +den 201a/2

ü. +ni 177b/11

üçbiñ : Üç bin sayısı. -1-

ü. 187a/4

ülfet : Alışma, kaynaşma. -4-[Ar]

ü. 147a/5, 149a/7, 163a/13, 164b/9

ümenā : Güvenilir kimseler. -9-[Ar]

ü. 132a/4, 134a/8, 143b/15, 149a/15, 152b/10, 154b/10, 162a/10, 162a/12, 166b/15

ümerā : Emirler, beyler. -4-[Ar]

ü. 187a/10, 187b/15

ü. +da 194b/10

ü. +yı 187a/7

ümīd : Umut, umma. -5-[Far]

ü.+ inde 122a/4, 176b/1

ü.+ iyle 177b/6

ü. +dür 175b/10

ümmet : Cemaat, kavim. -6-[Ar]

ü.- i 181a/2, 200b/15, 205b/9, 207a/2, 208a/2, 210a/8

ümmīd : Ümit. -1-

ü. 141b/10, 171b/8]

ü. +ine 130a/12

üns : Alışıklık, alışkanlık. -2-[Ar]

ü. 163a/13, 164b/9

üsküb : Yer adı. -1-

ü. 188b/3

üsküdār : Yer adı. -2-

ü. +a 200b/7, 200b/8

üslüb : Farz, yol, biçim, tarz. -11-[Ar]

ü. 138b/1, 139a/14, 139a/15, 141b/2, 154a/13, 158a/7, 159b/11, 160a/15, 173a/1, 199a/4

ü. +ıdur 145a/4

üstivār : ? -1-

ü. 155a/10

üstühān : Kemik. -2-[Far]

ü. +ı 182a/4

ü. +uñuza 150b/3

üzengi : Ata binebilmek için yakla üzerine basılan, bir kayışla eğerin yanına asılmış, altı düz madeni halka.

-1-

ü. 203b/9

üzere : Üzere, amacıyla, şartıyla. -104-

ü. 121a/14, 122b/13, 124a/5, 124b/7, 124b/10, 125a/4, 125a/14, 126a/10,

130a/5, 131a/14, 131b/5, 132b/1, 133a/11, 133b/7, 133b/10, 133b/13, 134b/3,

134b/6, 137a/9, 138a/2, 138a/7, 139a/15, 139b/5, 143a/2, 144a/10, 144b/1,

144b/6, 145a/7, 145b/1, 145b/10, 146b/7, 147a/5, 147a/6, 149b/15, 150b/11,

151a/4, 151b/7, 151b/14, 154b/9, 155b/2, 156a/8, 158b/7, 159a/11, 159b/6,

159b/11, 161a/3, 161b/9, 161b/15, 162a/7, 163a/1, 163b/4, 164a/10, 165a/3,

165a/10, 165a/11, 166b/15, 167b/6, 170a/9, 171a/2, 171a/15, 172b/2, 172b/4,

172b/7, 172b/9, 173a/1, 173a/13, 173b/11, 173b/13, 174b/1, 174b/12, 174b/14,

176b/5, 180a/4, 180b/10, 181a/2, 182a/3, 183a/4, 185a/1, 186a/1, 186b/5, 187a/2, 187a/14, 188b/10,

189a/6, 189a/8, 189b/10, 190b/9, 192b/2, 193a/6,

193a/14, 193b/8, 195b/6, 197a/11, 199a/6, 201a/11, 201b/3, 204b/3, 205a/10,

205b/11, 207a/6, 208a/8,
209a/11

ü. +dür 131a/7, 199a/4

üzeri : Bir şeyin yukarı, göğe doğru olan
yanı. -19-

ü. +mizde 172b/12

ü. +mize 148b/9, 148b/13,
151b/3

ü. +inde 178a/14, 178b/7,
181b/5, 199b/14, 203a/11

ü. +inden 181b/8

ü. +ne 129a/9, 132b/15,
163b/10, 170a/5, 199a/14, 204a/6,
204a/10

ü. +lerine 177b/12, 187a/12

V

vā-beste : ...e bağlı. -2-[Far]

v. 142b/14, 156a/12

va^ʿd : Söz verme. -4-[Ar]

v. 132a/11, 132b/13, 196b/1

v.+dı 176a/9

vācibāt : Vacip olan. -2-[Ar]

v. 185a/7

v.+dür 151b/3

vādī : İki dağ arasındaki uzun çukur,
dere. -1-[Ar]

v.- i 165a/5

vāfir, vāfire : Çok, bol. -2-[Ar]

v. 166b/12, 182b/9, 187b/14,
210a/5

vahşet : Yabanilik, vahşilik. -1-[Ar]

v. 193a/8

vaḵ^ʿ : Ağırlık, ağırbaşlılık. -1-[Ar]

v. 166a/1

vaḵār : Ağırbaşlılık, temkinlilik. -8-[Ar]

v. 144a/10, 148b/15, 160a/9,
162b/11, 195b/4

v. id 123a/2

v.+ların 127b/4, 151b/10

vāḵi^ʿ ā : Vuku bulmuş, olmuş bir iş. -9-
[Ar]

v. 137a/15, 139b/4, 141b/11,
151b/5, 158a/11, 171b/3, 185a/10,
187b/9, 201a/11

vāḵıf : Bir şeyi elde eden. -4-[Ar]

v. ol 136b/14, 176b/10

v. 148a/12, 185a/4

vāḵi^ʿ u'lhāl : ? -3-

v. 150b/1, 152b/11

v.+i 147b/11

vāḵi^ʿ : Vuku bulan, olan. -2-[Ar]

v. 177a/13, 179a/13

vāḵḵād : Parlak, aydınlık. -1-[Ar]

v. 120b/4

vakt : Vakit, zaman. -13-[Ar]

v. 195a/5, 203b/12, 141b/7,
150a/3, 159a/2, 193a/6

v.+de 147b/6, 155b/9, 160b/8,
161a/8

v.+inde 194a/1

v.+inden 192b/9

v.+ün 174b/11

vāḵūr : Ağırbaşlı, şerefli, onurlu. -1-[Ar]

v. 190b/13

vālā : Yüksek, yüce. -10-[Far]

v.+ ya 123a/8, 137a/11, 165b/13,
184b/12, 186a/1, 204b/8

v.+da 144a/9

v.lar 126b/4, 162b/6

v.+ya 130a/9

vālī : Bir vilayeti idare eden en büyük
memur. -20-[Ar]

v. 121b/8, 125b/1, 133a/9,
137a/1, 144b/11, 156b/5, 168b/11,
175b/7, 183b/8

v.+si 178b/10, 186b/1, 187a/6,
189a/12, 189a/13, 189a/14, 189b/1,
206b/8, 206b/10, 206b/11, 208a/5

vālide : Doğuran, ana. -4-[Ar]

v.+si 184a/11

v.+sine 133b/10, 184a/9

v.+yniyle 127a/11

vallahıbillāhi : Allah'a yemin olsun.

-1-[Ar]

v. 162a/15

var : Var olmak, yokun karşıtı. -38-

v. 121a/3, 121b/5, 122b/4,
129b/5, 134b/6, 137a/2, 139b/15,
141a/15, 143b/8, 143b/15, 146b/6,
147a/15, 167a/5, 170b/5, 171a/1,
171a/12, 177a/14, 181b/15, 183a/8,
186b/14, 190b/13, 209a/6, v. 170a/6,
176a/12, 177b/11, 177b/13, 178b/7,
178b/15, 179b/8, 200a/14, 202a/13

v.+dur 146a/13, 152a/15,
178b/2, 209b/1

v. + uñ 120b/12

v. +dı 144a/15

v. +dır 177a/1

var - : Varmak, ulaşmak. -29-

v. 123b/11, 178a/15, 203a/14,
204a/11

v. - alım 179b/11

v.-ayum 178a/14, 178b/1,
196a/6

v. -an 138a/15, 139b/9, 165b/11

v. - dık 209b/13

v. -dukda 152b/8, 163b/5

v. -larında 169b/12

v. -ılması 208a/9

v. -ınca 182b/13

v. -mağa 200a/13

v. - mağla 126b/12

v. -mazdı 145a/15

v. sun 174b/11

v. -up 133b/9, 137a/11, 153b/15,
166b/3, 167b/3, 167b/8, 195b/13,
202b/12

varak : Yaprak. -1-[Ar]

vārid : Vasıl olan. -2-[Ar]

v. 159b/12, 187a/6

vāşıl : Erişen, ulaşan, kavuşan. -8-[Ar]

v. 125b/3, 149a/11, 183b/9,
196a/9, 198a/2, 200a/15, 206a/14,
210a/14

vaṭan : Yurt. -1-[Ar]

v. +umdan 124b/14

vāveylā : Çıglık, feryad. -2-[Ar]

v. 168a/15, 204a/6

vaz' : Bırakma, terk. -11-[Far]

v. 133b/7, 138a/11, 139b/7,
139b/13, 142a/12, 144a/3, 145a/5, 163a/10
177b/11, 180a/13

v. idüp 144b/4

vāziḥ : Belli, meydanda. -1-[Ar]

v. 193a/10

ve : Ve bağlacı. -1015-

v. 120b/3, 121a/5, 121b/2,
121b/4, 121b/13, 122a/5, 122a/6,
122a/11, 122a/14, 122b/1, 122b/2,
122b/6, 122b/7, 122b/8, 122b/10,
122b/14, 122b/15, 123a/1, 123a/4,
123a/9, 123a/14, 123a/15, 123b/2,
123b/4, 123b/6, 123b/7, 123b/14,
124a/2, 124a/5, 124a/15, 124b/2,
124b/5, 124b/9, 124b/11, 124b/13,
124b/15, 125a/4, 125a/5, 125a/6,
125a/11, 125b/3, 125b/7, 125b/9,
125b/12, 126a/10, 126a/14, 126a/15,
126b/3, 126b/4, 126b/11, 126b/12,
127a/13, 127a/15, 127b/1, 127b/4,
127b/12, 127b/13, 128a/8, 128a/11,
128a/13, 128a/15, 128b/6, 128b/10,

128b/15, 129a/4, 129a/7, 129a/11,
 129a/13, 129b/2, 129b/3, 129b/12,
 129b/13, 129b/15, 130a/2, 130a/3,
 130a/5, 130a/8, 130a/11, 130a/12,
 130b/3, 130b/4, 130b/6, 130b/9,
 130b/12, 131a/1, 131a/2, 131a/5,
 131a/9, 131a/10, 131a/11, 131a/13,
 131b/7, 131b/8, 131b/9, 131b/13,
 132a/1, 132a/5, 132a/11, 132a/12,
 132a/14, 132b/3, 132b/15, 133a/2,
 133a/7, 133a/10, 133a/11, 133a/13,
 133a/14, 133a/15, 133b/3, 133b/6,
 133b/7, 133b/8, 133b/9, 133b/11,
 133b/15, 134a/14, 134b/1, 134b/3,
 134b/5, 134b/7, 134b/9, 134b/13,
 135a/2, 135a/5, 135a/6, 135a/14,
 135b/4, 135b/7, 135b/11, 135b/15,
 136a/4, 136a/10, 136a/13, 136b/3,
 136b/9, 136b/11, 136b/13, 137a/3,
 137a/4, 137a/5, 137a/6, 137a/7, 137a/10,
 137a/15, 137b/2, 137b/4, 137b/7,
 137b/10, 137b/11, 137b/13, 137b/15,
 138a/1, 138a/4, 138a/6, 138a/7, 138a/8,
 138a/9, 138a/10, 138a/14, 138a/15,
 138b/6, 138b/8, 138b/10, 139a/2,
 139a/6, 139a/9, 139a/15, 139b/3,
 139b/5, 139b/6, 139b/8, 139b/10,
 139b/11, 139b/14, 140a/2, 140a/5,
 140a/6, 140a/12, 140a/13, 140a/14,
 140b/2, 140b/4, 140b/5, 140b/6, 140b/7,
 140b/8, 140b/10, 140b/11, 140b/12,
 141a/1, 141a/4, 141b/1, 141b/4, 141b/6,
 142a/10, 142b/1, 142b/5, 142b/15,
 143a/2, 143a/4, 143a/7, 143a/8,
 143a/11, 143b/4, 143b/7, 143b/9,
 143b/10, 143b/11, 143b/14, 143b/15,
 144a/3, 144a/4, 144a/11, 144a/12,
 144b/2, 144b/3, 144b/4, 144b/8,
 144b/13, 145a/3, 145a/6, 145a/10,
 145b/2, 145b/7, 145b/9, 145b/10,
 145b/13, 145b/15, 146a/2, 146a/3,
 146a/7, 146a/8, 146a/11, 146b/3,
 146b/6, 146b/13, 147a/1, 147a/2,
 147a/5, 147a/8, 147a/9, 147a/10,
 147a/11, 147b/3, 147b/5, 147b/6,
 147b/9, 147b/12, 147b/14, 148a/3,
 148a/4, 148a/11, 148a/15, 148b/1,
 148b/5, 148b/7, 148b/9, 148b/10,
 148b/12, 149a/1, 149a/2, 149a/3,
 149a/5, 149a/7, 149a/12, 149b/6,
 149b/10, 150a/5, 150a/6, 150a/7,
 150b/1, 150b/2, 150b/9, 150b/10,
 151a/1, 151a/2, 151a/5, 151a/13,
 151b/1, 151b/2, 151b/3, 151b/9,
 151b/13, 151b/14, 152a/1, 152a/6,
 152a/8, 152a/9, 152a/11, 152a/14,
 152b/1, 152b/3, 152b/4, 152b/5, 152b/7,
 152b/9, 152b/15, 153a/1, 153a/3,
 153a/6, 153a/7, 153a/10, 153b/4,
 153b/5, 153b/7, 153b/10, 153b/12,
 153b/14, 154a/2, 154a/4, 154a/5,
 154a/6, 154a/8, 154a/12, 154b/1,
 154b/2, 154b/5, 154b/6, 154b/9,
 154b/10, 154b/11, 154b/14, 155a/4,
 155a/7, 155a/10, 155a/11, 155a/13,
 155a/14, 155a/15, 155b/1, 155b/3,
 155b/7, 155b/11, 156a/5, 156a/7,
 156a/15, 156b/1, 156b/2, 156b/3,
 157a/5, 157a/8, 157a/10, 157b/2,
 157b/3, 157b/8, 157b/9, 157b/10,
 157b/11, 158a/2, 158a/7, 158a/9,
 158a/10, 158b/6, 158b/11, 158b/12,
 159a/2, 159a/11, 159a/13, 159a/14,
 159b/4, 159b/5, 159b/8, 159b/10,
 159b/11, 159b/12, 159b/13, 160a/1,
 160a/6, 160a/7, 160a/10, 160a/11,
 160a/13, 160b/1, 160b/2, 160b/6,
 160b/9, 160b/10, 160b/12, 160b/13,

160b/14, 160b/15, 161a/1, 161a/15,
 161b/3, 161b/7, 162a/5, 162a/6, 162a/8,
 162a/10, 162a/11, 162b/1, 162b/6,
 162b/7, 162b/8, 162b/10, 162b/11,
 162b/15, 163a/3, 163a/10, 163a/11,
 163a/12, 163a/14, 163a/15, 163b/1,
 163b/4, 163b/10, 163b/14, 164a/6,
 164a/12, 164a/14, 164b/4, 164b/5,
 164b/10, 165a/4, 165a/8, 165a/10,
 165a/13, 165a/14, 165a/15, 165b/5,
 166a/3, 166a/4, 166a/5, 166a/7, 166a/8,
 166a/10, 166a/13, 166a/14, 166a/15,
 166b/1, 166b/2, 166b/3, 166b/4, 166b/6,
 166b/7, 166b/8, 166b/11, 167a/2,
 167a/11, 167a/14, 167b/1, 167b/5,
 167b/7, 168a/2, 168a/4, 168a/5, 168a/7,
 168a/11, 168a/14, 168b/3, 168b/12,
 169a/3, 169a/7, 169a/9, 169b/5, 169b/8,
 169b/10, 169b/11, 169b/13, 169b/15,
 170a/4, 170a/13, 170b/2, 170b/3,
 170b/4, 170b/8, 170b/11, 170b/15,
 171a/9, 171a/10, 171a/13, 171b/2,
 171b/4, 171b/6, 171b/9, 171b/12,
 172a/6, 172a/8, 172a/12, 172a/15,
 172b/7, 172b/11, 173a/11, 173b/1,
 173b/2, 173b/3, 173b/5, 173b/11,
 173b/13, 173b/14, 174a/3, 174a/4,
 174a/7, 174a/12, 174a/13, 174a/14,
 174b/1, 174b/6, 175a/5, 175a/8,
 175a/11, 175a/12, 175a/13, 175b/4,
 175b/14, 176a/2, 176a/3, 176a/9,
 176b/1, 176b/5, 176b/6, 177a/5,
 177a/10, 177a/12, 177a/13, 177b/3,
 177b/12, 177b/14, 178a/2, 178a/3,
 178a/4, 178a/6, 178a/12, 178b/4,
 178b/7, 178b/10, 178b/11, 179a/1,
 179a/7, 179a/10, 179a/12, 179a/13,
 179b/5, 179b/13, 180a/3, 180a/10,
 180a/11, 180a/12, 180a/13, 180b/1,
 180b/13, 181a/5, 181a/13, 181b/5,
 181b/7, 181b/9, 181b/11, 181b/14,
 181b/15, 182a/1, 182a/2, 182a/6,
 182a/12, 182a/13, 182a/14, 182b/2,
 182b/8, 182b/14, 183a/2, 183a/7,
 183a/8, 183a/11, 183a/12, 183a/14,
 183b/3, 183b/6, 183b/7, 183b/8,
 183b/10, 183b/12, 183b/15, 184a/1,
 184a/8, 184b/7, 185a/1, 185a/4,
 185a/10, 185a/12, 185a/14, 185a/15,
 185b/1, 185b/3, 185b/6, 185b/7, 185b/8,
 185b/10, 185b/11, 185b/14, 185b/15,
 186a/2, 186a/4, 186a/5, 186a/6, 186a/7,
 186a/8, 186a/10, 186a/11, 186a/14,
 186b/2, 186b/4, 186b/5, 186b/10,
 186b/11, 186b/14, 186b/15, 187a/1,
 187a/4, 187a/5, 187a/7, 187a/9,
 187a/10, 187a/11, 187a/12, 187a/15,
 187b/1, 187b/7, 187b/8, 187b/10,
 187b/11, 187b/12, 187b/13, 187b/14,
 188a/1, 188a/3, 188a/4, 188a/5, 188a/6,
 188a/7, 188a/8, 188a/9, 188a/11,
 188a/12, 188a/13, 188a/14, 188a/15,
 188b/1, 188b/2, 188b/3, 188b/4, 188b/6,
 188b/7, 188b/8, 188b/9, 188b/11,
 188b/14, 189a/3, 189a/6, 189a/7,
 189a/9, 189a/10, 189a/13, 189a/14,
 189b/1, 189b/3, 189b/4, 189b/5, 189b/6,
 189b/7, 189b/8, 189b/9, 189b/10,
 189b/13, 192a/11, 192a/15, 192b/3,
 192b/7, 192b/11, 193a/3, 193a/4,
 193a/14, 193b/2, 193b/3, 193b/4,
 193b/5, 193b/7, 193b/11, 193b/13,
 194a/4, 194a/8, 194a/15, 194b/1,
 194b/2, 194b/3, 194b/5, 194b/6, 194b/7,
 194b/8, 194b/10, 194b/11, 194b/14,
 194b/15, 195a/1, 195a/2, 195a/4,
 195a/5, 195a/8, 195a/9, 195a/11,
 195a/12, 195a/15, 195b/5, 195b/8,

195b/10, 195b/11, 195b/15, 196a/2,
 196a/6, 196a/8, 196a/9, 196a/13,
 196a/14, 196a/15, 196b/2, 196b/3,
 196b/7, 196b/10, 196b/12, 196b/13,
 197a/4, 197a/12, 197a/13, 197a/14,
 197b/2, 197b/3, 197b/5, 197b/6,
 197b/10, 197b/12, 198a/6, 198a/10,
 198a/12, 198a/13, 198a/15, 198b/1,
 198b/2, 198b/3, 198b/6, 198b/12,
 198b/15, 199a/5, 199a/8, 199a/10,
 199a/12, 199a/15, 199b/1, 199b/3,
 199b/4, 199b/5, 199b/6, 199b/7,
 199b/12, 199b/13, 199b/14, 200a/2,
 200a/6, 200a/8, 200a/9, 200a/10,
 200a/11, 200b/1, 200b/2, 200b/4,
 200b/6, 200b/7, 200b/9, 200b/15,
 201a/3, 201a/8, 201a/9, 201a/13,
 201b/1, 201b/2, 201b/3, 201b/4, 201b/8,
 201b/11, 201b/14, 202a/1, 202a/2,
 202a/3, 202a/6, 202a/8, 202a/9,
 202a/12, 202a/15, 202b/1, 202b/11,
 203b/15, 203a/1, 203a/2, 203a/3,
 203a/6, 203a/7, 203a/8, 203a/9,
 203a/13, 203b/1, 203b/3, 204a/1,
 204a/2, 204a/3, 204a/6, 204a/12,
 204a/13, 204b/2, 204b/4, 204b/5,
 204b/11, 204b/13, 204b/14, 205a/7,
 205a/9, 205a/12, 205a/15, 205b/2,
 205b/4, 205b/5, 205b/6, 205b/9,
 205b/11, 205b/15, 206a/3, 206a/8,
 206a/11, 206b/3, 206b/7, 206b/9,
 206b/11, 206b/13, 207a/1, 207a/3,
 207a/7, 207a/10, 207a/14, 207b/4,
 207b/6, 207b/8, 207b/12, 207b/13,
 207b/14, 208a/2, 208a/5, 208a/7,
 208a/8, 208a/13, 208b/1, 208b/6,
 208b/12, 208b/15, 209a/3, 209a/7,
 209a/8, 209a/14, 209b/1, 209b/2,
 209b/3, 209b/4, 209b/11, 209b/13,

209b/14, 210a/1, 210a/4, 210a/5,
 210a/6, 210a/8, 210a/15, 199a/12,
 123a/3, 136b/5

veca' : Ağrı, sızı. -1-[Ar]
 v. 128b/15

vech : Yüz, suret. -36-[Ar]
 v. 133b/7, 134b/3, 134b/6,
 134b/9, 145b/1, 148a/9, 172b/7,
 175b/12, 179a/7, 181a/2, 192b/2, 193a/9
 v.+ iyle 189b/9
 v.+e 156b/12
 v.+i 124a/12
 v.+iyle 201b/1
 v.+le 122b/8, 124b/9, 129b/15,
 131b/10, 139a/11, 148b/1, 151b/15,
 156b/4, 166b/1,
 171b/13, 172a/15, 178b/5,
 181b/1, 189a/5, 189a/10, 193a/5,
 196b/2, 202a/9,
 202a/15, 209a/8

vedā' : Ayrılma, ayrılış. -5-[Ar]
 v. 140b/12, 151a/14, 165b/6,
 183a/2, 183b/4

vefā : Sözüni yerine getirme. -1-[Ar]
 v. 142a/3

vefk : Uyma, uygun gelme. -21-[Ar]
 v. 140b/10, 186a/8, 190b/9
 v.+ince 124a/2, 126a/1, 127a/11,
 128a/8, 136a/3, 142b/13, 144a/2,
 153b/5, 154a/10, 162a/15, 162b/15,
 166a/2, 168b/2, 169a/12, 170b/6,
 175b/2, 181a/9, 184b/2

veğā : Gürültü, savaş, kavga. -5-[Ar]
 v. 130a/15, 132a/14, 145a/2,
 186a/15, 199a/12

vehm : Kuruntu, yersiz şüphe. -8-[Ar]
 v. 152b/12, 163b/8, 165b/12,
 170b/1, 201a/15
 v.- nāk 165b/12

- v. +de 126b/5
v. +i 178a/14
vekār : Ağırbaşlılık. -1-[Ar]
v. 146a/2
vekīl : Birinin, işini görmesi için yerine bıraktığı veya yetki verdiği kimse. -4-
v.- i 150b/10
v.+i 138a/9, 208b/4
v.+leri 165b/8
velakin : Amma, fakat. -1-[Ar]
v. 138b/13
velāyet : Velilik, ermişlik. -2-[Ar]
v.- i 133a/8
v. +ine 147b/9
veleh : Şaşkınlık, sersemlik. -1-[Ar]
v. 140a/7
velev : Olsa, bile hatta. -2-[Ar]
v. 163a/7, 176b/2
velḥāşıl : Sözün kısası, kısacası. -9-[Ar]
v. 23a/5, 124b/6, 121a/2, 150b/8, 140b/14, 148a/2, 163b/12, 174a/2, 205b/1
velī : Velâkin. -7-[Ar]
v. 163a/7, 189a/13, 208a/6, 208a/15, 208b/14, 209a/4, 209b/12
veliiyyü'nni'am : Dinine sımsıkı bağlı olan kimse. -46-
v.-ni'am 125a/15, 128b/5, 130b/1, 130b/14, 141a/15, 146a/5, 149b/14, 159b/15,
161a/15, 169a/1, 177a/4, 181a/4, 184a/5, 184b/7, 186a/12 186b/6, 186b/10, 187b/5, 190a/1, 192a/16, 196a/8, 205a/11, 205b/4, 202b/11
209b/6
v. +a 150b/1, 171a/4
v. +ı 157b/9
v. +î 147a/6, 209a/1
v. +i 207a/4
v. +de 143b/3
v. +ye 209b/15
v. +yi 161b/13
v. +umuñ 152b/5
v. + dan 180a/1
v. +ım 149a/12
v. +î 131b/8
v. +um 126b/8, 155a/7, 175b/7
velvele : Gürültü, yaygara. -1-[Ar]
v. 125b/5
venādük : Venedik. -1-
v. 143b/11
venedik : Yer adı. -6-
v. 133a/8, 133a/13, 165a/4
v. 157a/8
v. +e 138b/2
v. +i 140b/3
ver - : Vermek, iletmek. -82-
v.122b/5, 123a/1, 123a/9, 124a/1, 127a/13, 136a/11, 139b/3, 160a/1, 169a/5, 173a/13, 176a/7, 190b/3, 172a/10 173b/8, 178b/3, 179a/7, 180b/10, 182b/10, 197b/3, 201b/6
v. -di 150b/9
v. -digi 130b/4
v. -digüñ 132a/15, 133a/4
v. -ilen 133a/5
v. -ür 127b/11
v. -di 126a/13, 169b/6
v. -digi 166a/4
v.- digüñ 178b/6
v. -dikde 166a/1
v. -diki 148a/8, 159a/4
v. -diklerinde 129a/15
v. -diler 164b/15
v. -diñüz 128b/6
v. -dürseñüz 132b/12
v. -elüm 173b/15, 174a/1
v. -ince 131b/1

- v. mede 139a/5
v.- medüñ 134a/5
v. -megin 129b/9
v. -mek 131a/7
v. -mekden 132b/4
v. -mekle 151a/7
v. -meleriyle 158b/1
v. -meliyüm 143a/3
v. -mem 197b/15
v. -mesi 140b/3
v. -meyeceklerin 134a/4
v. -meyi 171b/1
v. -mez 155b/6, 178b/13
v. -üp 132b/5, 136a/11, 138b/1, 146a/9, 146a/11, 147b/11, 151a/9, 151a/10, 162a/8, 166b/14, 173b/11, 177b/8, 196b/4, 199b/12, 203a/15, 207b/9, 207b/15
v. -miş 159b/6
v. -sünler 141a/11
v. -ilüp 182b/5
v. -üñ 131b/4, 141b/3
v. -ürseñüz 142b/5
v. -ürüz 139a/6, 148b/14
verā' : Arka, geri. -1-[Ar]
v.- i 179b/3
veril - : Verilmek. -7-
izn v. 200b/3
v. -e 134a/5
v. -mek 163b/4
v. -üp 134a/15, 162b/3, 187b/10
v. -ür 154a/7
vesā'ir : Ve başkaları, ve benzerler.
-2-[Ar]
v. 196b/11, 200b/10
vesātat : Aracılık etme. -1-[Ar]
v.- ı 148a/6
veşen : Put. -1-[Ar]
v. 128a/3
vesih : ? -1-
v. 128a/2
vesme : Hayvana vurulan kızgın damga.
-1-[Ar]
v. sāy 174a/4
vesselām : İşte o kadar, son söz budur. -3-[Ar]
v. 161a/2, 161b/3, 162a/12
vetire : Dar yol. -1-[Ar]
v. 129a/10
veyāhūd : Veya. -1- [Ar. + Far.]
v. 167a/7
vezir : Valilik, vekillik gibi yüksek rütbelerde bulunan "paşa" unvanını taşıyan kimse. -57-[Ar]
v. 130b/1, 144b/10, 150b/11, 156b/5, 157a/14, 163a/5, 163a/6, 169b/3, 175b/6, 185a/5, 185a/8, 186a/15, 186b/8, 189a/13, 189a/15, 191b/5, 193b/15, 194a/13, 194a/14, 194b/13, 195a/3, 195a/14, 195b/3, 195b/7, 196b/10, 198a/12, 198b/7, 199b/15, 200a/14, 200b/12, 201b/1, 201b/10, 202b/2, 202b/14, 204b/3, 205a/13, 205b/13, 206b/2, 206b/8, 206b/10, 206b/12, 208a/11, 208a/15, 208b/2, 209a/1, 209b/8, 209b/12, 210a/3
v. +ān 191b/15
v. +āneleri 208b/10
v. +ānesinden 164a/14
v. +e 162b/7, 199b/13
v. +im 207b/11, 208a/5
v. +üm 145a/2
vifāk : Uygunluk, aynı düşüncede olma.
-1-[Ar]

v. 154b/14
vilāyet : İller. -3-[Ar]
 v. 138a/9
 v. +ince 142b/2]
 v. +üñ 167a/2
vīrān : Yıkık, yıkılmış. -1-[Far]
 v. 166b/8
vīrāne : Yıkılmış veya harabolmuş yer.
 -1-[Far]
 v. 184a/14
vīrān : Yer adı. -1-
 v. +lı 209b/8
viyana : Yer adı. -1-
 v. 188b/3
volvine : Yer adı. -1-
 v. 188a/15
voyvada : Slav dillerinde kumandan ya
 da prens anlamına gelir. -1-
 v. +lar 183b/4
vucūh : Yüzzler, çehreler. -1-[Ar]
 v. 155b/10
vuḳūʿ : Olma, oluş. -2-[Ar]
 v. 131b/5, 138b/8
vuḳūd : Yanmalar, alevlenmeler.
 -1-[Ar]
 v. 127a/5
vuḳūf : Durma, duruş. -2-[Ar]
 v. 162b/1, 185a/14
vuşlat : Bir şeye ulaşma, kavuşma.
 -1-[Ar]
 v. +larını 208b/12
vuşūl : Ulaşma, erişme. -11-[Ar]
 v. 125b/12, 131b/3, 160b/5,
 166a/12, 166b/2, 169b/11, 175a/5,
 195a/1, 199b/3
 v. +e 125a/10
 v. +inde 133b/13, 161b/1
 v. +leri 192a/8

vücūd : Bulunma, var olma. -14-[Ar]
 v. 121b/12, 127a/4,
 194a/5, 186a/9, 195b/9, 197b/11, 198a/3,
 205b/7, 206a/15, 207a/12, 208a/1
 v. +ımızı 142a/11
 v. +ın 193b/10
 v. +um 195b/15
vücūh : Yüzler, çehreler. -4-[Ar]
 v. 187b/6]
 v. +la 151a/4, 154a/8, 185a/9
vükelā : Vekiller. -1-[Ar]
 v. +yı 144b/15
vürūd : Varma. -3-[Ar]
 v. 193b/5, 197b/13
 v. +ı 192b/11
vüzerā : Vezirler. -20-[Ar]
 v. 132a/14, 144b/14, 144b/10,
 189a/11, 194b/10, 195a/11, 198b/10,
 201a/12, 205a/2, 205a/14, 206a/7,
 206b/13,
 207b/14, 208a/12, 209a/2, 209a/7
 v. +da 156b/15
 v. +dan 187b/15
 v. +msın 207b/15
 v. +nuñ 201a/8

Y

yā : Ya, veya, öyle ise. -7-[Far]
 y. 120b/11, 123b/3, 170b/9
 172a/13, 172a/14, 204b/10
yābis : Kuru. -1-[Ar]
 y. 196b/6
yād : Anma, hatırd tutma. -2-[Far]
 y. 140b/11, 207a/10
yāḥūd : Veya, ya da. -3-[Far]
 y. 129b/8, 155a/1, 157b/1,
 189a/1
yaḳ - : Yakmak. -3-

- y. 121b/13
y. -a 139a/11
y. -dı 155a/9
yaķın : Uzak karşıtı. -1-
y. 136b/5
yaķın : Uzak karşıtı. -4-
y. 143a/6, 146a/8
y. 162a/1
y. +en 197b/5
yalvār- : Yalvarmak, birinden ısrarla, saygılı bir biçimde bir şey istemek. -1-
y. -ı 162a/15
yan- : Yanmak, yok olmak. -1-
y. -ar 165a/4
yan : Yön, taraf, sağ ve solun ortak adı. -9-
y. +ımda 141b/7
y. +ımızda 146a/12
y. +ına 178a/15
y. +ınca 132b/7
y. +ında 131a/9, 179a/2, 198a/1
y. +ından 147b/2, 174b/15
ya' nī : Yani, demek, şu demek ki. -6-[Ar]
y. 128a/2, 137a/13, 168a/3, 171b/5, 174a/4, 186b/1
yañılış : Yanılğı, hata. -4-
y. 158b/14, 161a/7, 164a/4
y. +dur 162a/14
yap - : Yapmak, gerçekleştirmek. -2-
y. -alım 173a/2
y. -sunlar 179a/9
yār : Dost, sevgili. -1-[Far]
y. 183b/13
yara - : Yaramak. -3-
y. 179b/8
y. -dı 134a/4
y. -mazlarını 197b/10
yarın : Bugünden sonra gelecek ilk gün. -8-
y. 134a/14, 141a/12, 141a/15, 141b/4, 142a/14, 164b/13, 174a/1, 183a/13
yāri : Dostluk. -1-[Far]
y. 167b/15
y. +lik 207a/15
yaş : Doğuştan beri geçen ve yıl birimi ile ölçülen zaman. -3-
y. -ı 137b/5, 166a/2
y. +ında 204a/8
yāver : Yardımcı. -1-[Far]
y. +üñ 140a/1
yaz - : Yazmak, yazı ile anlatmak. -12-
y. -aruz 135a/12
y. -ıcı 206b/8
y. -ıcılara 153a/2
y. -ılan 162a/11, 162b/5
y. -ılmış 145a/12
y. -mış 159b/15
y. -sunlar 157b/6
y. -up 150b/13, 159b/4, 169a/2, 180a/4
ye'cūc : Me'cuc ile birlikte kullanılır, kısa boylu kavim. -1-[Ar]
y. 195b/5
yed : El, kuvvet, kudret. -18-[Ar]
y. 121b/10, 135b/4, 141a/9, 147a/4, 150b/2, 162a/3
126b/15, 142a/9, 159a/13, 180a/11, 187a/7, 191b/7, 204a/8, 207b/8, 209b/2
y. +ine 143a/2, 187a/15
y. +ümi 170b/9
yeg : Bir, tek. -2-[Far]
y. +dür 121a/7
y. üñüzden 130a/9
ye'is : Üzüntü. -1-[Ar]

y. 127b/11
yeksân : Bir, beraber. -1-[Far]
 y. 166b/8
yem, yemm : Deniz. -1-[Ar]
 y. 128a/8, 174b/5
yemîn : Allah'ı veya mukaddes bir varlığı şahit tutarak verilen söz, ant.
 -10-[Ar]
 y. 143b/10, 204b/6, 205a/2
 y.+ inden 123a/14
 y. nâme 173b/8, 180a/4, 180a/10
 y. +de 126a/7, 148a/14
 y. +e 173b/8
yeñiçeri : Osmanlı Devleti ordusunun XIV. Yüzyılın ikinci yarısında kurulan ve II. Mahmud zamanına 1826'da kaldırılan piyade sınıfına verilen isim.
 -2-
 y. 189b/1, 189b/8
yeñişehr : Yer adı. -1-
 y. 188a/3
yer : Bir şeyin, bir kimsenin kapladığı veya kaplayabileceği boşluk, mahal, mekân.-10-
 y. kalmayacak 172b/6
 y. +e 147a/12
 y. +i 175b/2
 y. +imi 202b/6
 y. +in 182b/9
 y. +inden 179b/6
 y. +ine 157b/9, 195b/1
 y. +lerinde 195b/7
 y. +lerinden 192b/2
yerâ'a : Yontulmamış kâğıt kalem. -2-[Ar]
 y.- i 171b/5, 174a/4
ye's : Ümitsizlik. -1-[Ar]
 y. 136a/1
yesâr : Sol, sol taraf. -4-[Ar]

y.+ ından 123a/15
 y. +da 205a/2
 y. +e 204b/6
 y. +ın 143b/10
yetmiş : Yetmiş sayısı. -1-
 y. 123a/6
yevm : Gün. -1-[Ar]
 y. 178a/5, 205b/6
yezdân : Zerdüşt dininde hayır tanrısı.
 -1-[Far]
 y. iderek 180a/10
 y. +uñ 125a/6
yık- : Yıkma, kurulu bir şeyi parçalayarak dağıtmak. -1-
 y. -dı 155a/10
yigirmi : Yirmi sayısı. -5-
 y. 141a/3, 194b/12, 195a/13, 199a/14, 210a/8
yigirmi beş : Yirmi beş sayısı. -1-
 y. 189b/7
yi- : Yemek yeme, karın doyurma işi.
 -1-
 y. -mez 142a/4
yine : Bir daha, tekrar. -48-
 y. 123b/10, 124a/6, 126a/3, 126b/12, 127b/11, 131a/14, 134a/1, 135b/5, 141a/1, 141b/4, 141b/5, 141b/9, 142b/3, 144b/9, 145a/11, 145b/1, 146a/14, 148a/15, 149b/4, 152a/11, 152b/7, 154b/15, 158a/2, 168a/2, 169a/2, 169a/7, 169a/12, 170a/14, 170b/11, 171b/14, 172a/12, 172b/7, 174a/11, 176b/7, 177a/7, 177a/11, 178b/8, 182b/7, 184b/6, 191a/12, 191a/14, 191b/3, 193a/12, 197b/5, 200a/10, 206a/2, 210a/15
 y. gül 190b/6
yir : Yer, bir şeyin, bir kimsenin kapladığı veya kaplayabileceği boşluk,

mahal. -5-

y. 142a/4, 144a/13

y.+ lerde 191b/11

y. +de 177a/9

y. +e 149b/8

yitir- : Yitirmek, kaybetmek. -1-

y. -üp 171a/8

yolhsa : Yoksa. -21-

y. 120b/15, 128a/4, 129a/11, 130b/11, 131a/7, 132a/8, 134a/5, 148a/9, 149a/12, 149a/14, 149b/2, 150a/6, 155a/11, 156b/12, 157b/12, 165b/7, 166a/5, 169a/14, 170b/14, 171a/5, 179a/7

yok : Var karşıtı, değil. -21-

y. 120b/11, 139b/15, 142a/2, 155b/9, 168a/11, 168b/1, 170a/8, 172a/5, 179a/8

y.+dur 131b/12, 142a/13, 151a/11, 159b/9, 171a/1, 174a/1, 174b/12, 177a/4, 178b/2, 179b/10, 182a/5, 183a/2

yol : Yol, havada, karada, suda bir yeden başka bir yere gitmek için aşılın uzaklık, yolculuk, tarz. -3-

y. +larda 210a/5

y. +lu 126a/10

y. +uñuza 196a/6

yoldaş : Yol arkadaşı. -1-

y. 202a/1

yūf : Üzüntü, esef ve kınama ifade eder. -1-

y. 183a/10

yukarı : Aşağı karşıtı. -1-

y. 135b/9

yumuş- : Yumuşamak. -1-

y. -maha 164b/11

yusuf : Kişi adı. -1-

y. 188a/14

yüri- : Yürümek, gitmek. -3-

y. -diler 144a/1

y. -düp 143a/14

y. -di 144b/6

yürü- : Yürümek, gitmek. -2-

y. -yerek 144a/6

y. -yüp 165a/5

yüz : Surat, yüz sayısı. -54-

y. 182b/12, 183a/4, 183a/15, 188a/1, 188a/11, 188a/12, 188b/5, 188b/6, 188b/7, 188b/8, 189a/12, 189a/14, 198a/9, 198b/13, 199b/5, 200a/10, 204a/3, 206b/11, 209b/10

206b/15

y.+ leri 200a/3

y.+ ünden 121a/11

y. +den 120b/1, 122b/2, 125a/1, 131b/6, 132a/2, 140b/7, 142a/13, 146a/6,

154a/6, 199b/8

y. +ümden 131a/10

y. +üñ 161b/13, 169b/9, 203a/5, 207b/13

y. +ünde 124a/5

y. +ünden 122a/7, 124a/10, 129b/6, 131a/7, 149a/6, 150b/13, 151a/7, 164a/4,

176a/5, 179a/14, 192a/6, 200a/2, 201a/9

yüz yigirmi : Yüz yirmi sayısı. -1-

y. 189b/9

Z

zābıta : Şehir güvenliğini sağlamakla vazifeli bulunan idare, polis. -1-[Ar]

z. +ya 189a/10

zābiṭān : Subaylar. -1-[Ar]

z. 197a/12

zābiṭ : Subay. -2-[Ar]

z. +leri 187a/8, 187a/14

zabt : Sıkı tutma, idaresi altına alma.

-1-[Ar]

z. 185a/3, 189a/3, 200b/6

zād : Çoğalsın, artsın. -1-

z.- ı 157b/11

za‘f : Zayıflık, kuvvetsizlik. -1-[Ar]

z. 155a/12

zafer : Birçok emek neticesinde maksada ulaşma, başarma. -12-[Ar]

z. ābād 186b/3

z. būy 193b/1

z. maḫrūnla 193b/14

z. me‘āşirde 206b/14

z. me‘āşirlerine 204b/15

z. me‘āşir 186a/6

z. rehberim 197a/8

z. yāb 126b/6, 190a/9

z. 186b/4, 190a/5, 190b/5

zāhib : Gidici, giden. -1-[Ar]

z. +e olup 126a/4

zāhir : Parlak. -22-[Ar]

z. 124a/11, 124b/4, 130a/10, 137a/1, 143a/6, 149b/11, 157a/12, 163b/6,

170b/8, 173a/7, 179a/12, 181a/6

177b/14, 185b/4, 193a/9, 193a/12

z. +a 151b/11, 159b/3, 202a/1

z. +de 199a/13

z. +en 198b/5

z. +iyye 187b/6

zaḥm : Yara. -1-[Far]

z. 123b/3

zaḥmet : Sıkıntı, eziyet. -2-[Ar]

z. 134b/6, 170b/13

zā'id : Artan, artıran. -1-[Ar]

z. 142a/12

za‘if : Zayıf. -1-[Ar]

z. ḥāl 166a/3

zā'il : Sona eren, devamlı olmayan. -1-[Ar]

z. 147b/13

zakḫūm : Bir ağaç. -1-[Ar]

z. 135b/10

zālām : Karanlık. -1-[Ar]

z. 174a/9

zālīk : Şu, o. -1-[Ar]

z. +i 127a/6

zālişoĝlı : Unvan. -1-

z. 194b/11

zamān : Vakit. -14-[Ar]

z. 129b/1, 130b/10, 139b/6, 152a/4, 152a/9, 155a/15, 161a/7, 168a/1, 172a/7, 173a/4, 183b/10

z. +dan 166a/12

z. +e 156a/12

z. +um 175a/13

zāmin : Kefil. -1-[Ar]

z. +üm 182b/15

zamīr : İç, iç yüz. -8-[Ar]

z. 159b/14, 185a/7, 194a/11, 200a/15, 202a/7, 202a/10, 206b/3

z. +i 126a/4

zann : Sanma, sanı, sezme. -5-[Ar]

z. iderdük 141a/10,

z. itme 184b/1

z. 162a/1

z. +a 162a/3

z. +um 176a/12

zānū : Diz. -1-[Far]

z. +larına 144a/12

zār : Ağlayan, inleyen. -3-[Far]

z. 125b/3, 168b/3

z. +dur 183b/12

ẓarā'et : Alçalma, kendini küçültme. -1-[Ar]

ẓ. 178a/2

ẓarā'if : Zarif, ince şeyler. -1-[Ar]

ẓ. 182a/14

zarālīzāde : Unvan -6-

z. 188a/7, 194a/15, 196b/10, 201b/1, 204b/4, 209b/5

ẓarar : Zıyan, eksiklik, kayıp. -7-[Ar]

ẓ. 120b/8, 155b/6, 179a/6, 179a/8

ẓ. gel 179b/15, 180a/2

ẓ.+ı 178b/15

ẓāt : Kendi. -10-[Ar]

ẓ. 131a/6, 139b/6, 175b/7, 185a/11, 185b/9, 185b/14, 205b/5

z. 139b/6

ẓ.+ñ 192a/6

ẓ.+ında 134b/13

ẓ.+ını 170b/12

ẓayīf : Zayıf. -1-

ẓ. 163a/6

zebān : Dil, lisan. -7-[Far]

z. 122b/12, 145a/9

z.güşāyı 132a/7

z. 136b/3, 146a/8, 180b/6, 198a/7

zebāndırāz : Dil uzatan. -4-[Far]

z. 120b/7, 122b/4, 129a/2, 152a/12

zebh : Boğazlama, kesme, keserek öldürme. -1-[Ar]

z. 207a/2

zebūn : Zayıf, güçsüz. -3-[Far]

z. 125b/3, 168b/3, 176a/10

zehāyir : ? -3-

z. 186a/5

z.+e 193b/3

z.+ūñ 193a/11

zeh : Zehir. -1-[Far]

z. 152b/2

zehrā : Yüzü pek beyaz ve parlak olan.

-2-[Ar]

z.-yı 124a/14

z.+şāmlarına 136a/13

zehrābe : Zehirli su. -2-

z. 127b/2, 171a/6

zehre : Çiçek. -2-[Ar]

.+si 132b/9, 160a/13

zekā : Anlama gücü, zeka keskinliği.

-1-[Ar]

z. 133a/1

zekāvet : Zeka, zekilik. -1-[Ar]

z.+leri 185b/4

zelīl : Hor, hakir. -1-[Ar]

z. 131b/9, 163a/11

zmīn : Yer, yeryüzü. -9-[Far]

z.-i 124a/15, 128b/3, 135a/5, 137b/6, 189b/13, 205a/10

z.+e 203b/15, 208a/2

z.+inden 166a/11

zemzeme : Ezgili, nağmeli ses. -5-[Ar]

z.+since 124a/14, 135b/13, 175a/4

z.+siyle 165b/3, 183b/12

zencīr : Zincir. -1-[Far]

z.-i 184b/4

zer : Altın. -6-[Far]

z. 143b/4, 144b/2, 162b/6, 175a/10, 184a/9, 206a/8

zerdūz : Sırma işleyici. -2-[Far]

z. dūz 182a/10

z. dūz +ını 124a/12

zerendūd : Altın yaldızlı. -2-

[Ar. + Far.]

z. endūd 166a/15

z. endūd +a 162b/10

zerdūz : Sırma işleyici. -1-[Far]

z. 165a/12

zerrāt : Zerreler, pek ufak parçalar. -1-[Ar]

z. 175a/7

zerre : Pek ufak parça. -12-[Ar]

z. 121b/12, 125a/6, 131a/9, 149a/10, 152b/7, 180b/3

z. +ce 155b/6, 157a/3, 165a/15, 181b/4

z. +den 166a/5

z. +sini 176a/15

zerrīn : Altından yapılmış altın. -2-[Far]

z. 126a/8, 175a/9

zevāhir : Görünüş, dış yüz. -1-[Ar]

z. 124b/4

zevāl : Yerinden ayrılıp gitme. -1-[Ar]

z. 202b/5

zevk : Hoşa gitme, lezzet alma, manevi haz. -3-[Ar]

z. bahş 205a/6

z. 125a/11, 179a/11

zeyl : Çok uzun söz. -1-[Ar]

z. +inde 153b/5

zeyn : Süs, bezek. -1-[Ar]

z. 123b/8

zıll : Gölge, koruma, sahip çıkma. -1-[Ar]

z. 144b/13

zımn : Maksat, istek, niyet. -1-[Ar]

z. +ında 122b/11, 158b/15, 159b/12, 170b/7, 176a/2, 195a/4, 209b/9

zī : Kelimelerin başlarına getirilerek sahip manasında birleşik kelime yapar.

-5-[Ar]

z. kıymet 130a/11

z.şān 135a/11, 137a/4, 145b/11, 150a/13

zīb : Süs, bezek. -8-[Ar]

z. 123b/7, 125a/9, 153b/11, 208b/10, 140a/6, 130b/11, 138b/7

z. ol 162b/11

zībā : Süslü. -2-[Far]

z. 123b/15, 124b/6

zībāver : Süsleyici, bezeyici. -4-[Far]

z. 140b/9, 158b/11, 175a/9, 184b/6

zīde : “Artsın, çoğalsın, çok olsun.” manalarıyla dua ve temennilerde bulunmak üzere kullanılır. -2-

[Tr]

z. 133a/7, 133a/8

zihgīr : Ok atanların parmaklarına geçirdikleri halka, yüzük. -1-[Far]

z. 201b/6

zihī : Ne güzel, ne hoş. -2-[Ar]

z. 166a/7, 190a/3

zihīahlak : İnsanda bulunan ruhi ve zihni haller. -1-[Ar]

z. 166a/7

zihninakḫād : İyisini kötüsünden ayran zihin. -1-

z. 120b/4

zıkr : Anma, anılma. -7-[Ar]

z. 168a/5, 188b/12, 197a/7, 197b/1, 199a/1, 205b/14, 207b/11

zimām : Kendi tarafını koruma, gözetme. -2-[Ar]

z. 185b/14, 189b/11

zimmet : Sahip çıkma, koruma zorunda kalma. -1-[Ar]

z. 154a/14

zinde : Diri, canlı. -1-[Far]

z. 129a/8

zīnet : Süs, bezek. -1-[Ar]

z. 124a/1

zīr : Alt, aşağı. -11-[Far]

z. 124a/9, 136a/9, 153b/5,
154a/4, 168b/6, 175a/6, 179a/13,
180a/6,

180a/8, 200a/5, 204a/14

zīrā : Çünkü, şundan dolayı. -34-[Far]

z. 121a/15, 125b/1, 126b/2,
126b/5, 128a/6, 131a/6, 131b/7,
132a/10, 133a/3, 134b/11, 140a/9,
140a/11, 142b/10, 143a/5, 145b/1,
146a/12, 148b/2,
150a/15, 150b/14, 151b/4, 152a/15,
155a/7, 156a/2, 156a/14, 156b/4,
156b/14, 157a/10, 157b/10, 157b/13,
164a/3, 166b/10, 171b/15, 172b/2,
174b/5

zīrh : Yer adı. -1-

z. 208b/2

zīrve : Doruk, bir şeyin en yüksek
noktası. -1-[Ar]

z. 127b/15

zīṣān : Canlı, şerefli. -4-[Ar]

z. 137a/15, 154a/7, 156b/5,
187b/3

zīver : Süs. -9-[Far]

z. 128a/5, 130b/12, 143b/4,
165a/1, 175a/10, 184a/9, 200a/9, 206b/4
z. zebānı 180b/6

zīyā : Işık, aydınlık. -3-[Ar]

z. 174a/13, 179b/13, 182b/3

zīyād : Fazlalık, çokluk. -1-[Ar]

z. eyle 181a/13

zīyāde : Artma, çoğalma. -7-[Ar]

z. 141b/13, 149a/2, 162b/3,
164b/12, 173a/11, 177b/10, 199b/11

zīyāfet : Misafire yedirip içirme, şölen.
-2-[Ar]

z. 208b/13, 208b/15

zīyāret : Görmeye gitme, görüşmeye
gitme, gidilme. -3-[Ar]

z. 164b/13, 165b/8, 165b/11

zī'sşeref : -1-

z.+ leri 186a/13

zu'afā : Zayıflar. -1-[Ar]

z. 144b/11

zuhūr : Görünme, meydana çıkma.
-16-[Ar]

z. 132a/11, 133b/15, 146a/6,
157a/11, 164a/11, 181a/5, 193b/5

z. başla 190b/9

z. eyle 122b/7

z. eyledi 130b/7

z. eyleyüp 154b/14

z. id 198b/1

z. idüp 153a/5

z. itmeden 146b/14

z. ol 120b/1

z. olduğu 193a/4

zulm : Zulüm, haksızlık, eziyet.
-1-[Ar]

z. 194a/4

zulmet : Karanlık. -5-[Ar]

z. 122a/9, 125a/9, 131b/9,
136a/9

z. eyl 128a/4

zu'm : Batıl, zan, sanı. -1-[Ar]

z. 170a/1

zūr : Kuvvet, güç. -1-[Far]

z.- ı 144a/2

zu'lcelāl : Ululuk sahibi olan Allah.
-1-[Ar]

z. +ün 166a/3

zühre : Çobanyıldızı, Çulpan,
Kervankıran, Venüs. -3-[Ar]

z. 124a/14, 175a/7, 182b/3

zūlf : Saç. -1-[Far]

z. 124b/15

zümre : Bölük, takım, topluluk, sınıf.
-3-[Ar]

z. 200b/3, 204b/1, 208a/1 -1-[Ar]
z̤ü'lfiķār : Hz. Muhammed'in Hz. z. 191b/11
Ali'ye armağan ettiği ucu çatallı kılıç.

IV. BÖLÜM

4.SONUÇ

18. yüzyıl Osmanlı Devleti'nin güçsüzleşmeye başladığı dönemlerden biridir. Hekimoğlu Ali Paşa siyasi ve askeri başarılarıyla ön plana çıkan önemli devlet adamlarından biridir. Ziyâeddîn Bey de babasının hayatını Metâliu'l-Âliye fî Gurreti'l-Gâliye adlı eserde anlatmıştır.

İncelemiş olduğum Metâliu'l-Âliye fî Gurreti'l-Gâliye adlı metnin 120b-210a varaklarında Hekimoğlu Ali Paşa'nın Bosna'ya görevlendirilmesi, ikinci sadareti, Anadolu eyaletlerine görevlendirilmesi, İran ile yaptıkları savaş anlatılmaktadır. Ayrıca eserin 120b-210a numaralı varaklarında yüz elli sayfa kadar bir kız olayından bahsedilmektedir. Bahsedilen kız olayı açıklığa kavuşmamıştır. 120b-210a numaralı varaklarında Hekimoğlu Ali Paşa'nın edebî yönünden bahsedilmemiştir. Bu kısımda siyasi ve askeri hayatından bahsedilmiştir.

Eserde yer yer duruma uygun beyitler ve atasözleri kullanılmıştır. İnceleme kısmında 120b-210a numaralı varaklarında yer alan beyitlere ve atasözlerine topluca yer verilmiştir. Beyitlerin kalıpları bulunmuş, ayrıca hangi beyitin kime ait olduğu da belirtilmiştir. Eserde kullanılan dil, beyitler, atasözleri, Arapça sözler eserin tarihi yönünün yanında edebi yönünü ortaya çıkarılmıştır.

Çalışmanın başından beri sözlükler, ansiklopedik ve akademik kaynaklar ile metin çevirisi eş zamanlı çalışılmıştır. İşlenen konunun daha iyi anlaşılması konusunda kaynak eserler aydınlatıcı olmuştur.

KAYNAKLAR

- Bosnavi, Ömer (1979). *Tarih-i Bosna Der Zaman-ı Hekimoğlu Ali Paşa* (çev. Kamil Su). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Çolak, M. Orhan (1997). *Arşiv Belgelerinin Işığı Altında Sadrazam Hekimoğlu Ali Paşa'nın Hayatı, İcraatı ve Hayratı*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Devellioğlu, Ferit (1995). *Osmanlıca-Türkçe Lügat*. Ankara: Aydın Yayınları.
- Dilçin, Cem (2013). *Yeni Tarama Sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları.
- Erdem, Sadık (1994). *Râmiz ve Âdâb-ı Zuraî'sı İnceleme-Tenkidli Metin-İndeks-Sözlük*. Ankara: AKM Yayınları.
- Gür, Nagihan (2018). *Lâle Devri'nde yetişmiş kudretli bir sanat hâmisi: Hekimoğlu Ali Paşa ve şairleri*. Doğu Batı Düşünce Degisi, 85, 145-158.
- Horata, O. (2012). XVIII. Yüzyılda Sosyo-Kültürel ve Edebi Hayat. M. Macit, O. Horata (eds), *XVIII. Yüzyıl Tür Edebiyatı* (ss. 2-22) İçinde. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- İpekten, Haluk (1994). *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*. İstanbul: Dergah Yayınları.
- İsmâil, Ziyâeddin (1760). *Metâliu'l-Âliye fî Gurreti'l-Gâliye*. İstanbul.
- Kamuran (1991). *Hekimzade Ali Paşa'nın Hayatı*. Yayımlanmamış Mezuniyet Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi.

Redhouse Sözlüğü Türkçe/Osmanlıca-İngilizce (1999). Sir James W. İstanbul: Sev Yayınları

Şemseddin Sami, (2006). *Kâmûs-ı Türkî*. İstanbul: Çağrı Yayınları.

TDK (2011). *Türkçe Sözlük*. Ankara: TDK Yayınları.

Uzunçarşılı, İsmail Hakkı (2011). *Osmanlı Tarihi (6. Baskı)*. Ankara: TTK Yayınları.

EKLER

EK 1: Kullanılan transkripsiyon işaretleri.

ا (ā)	a, ā	ص	ş
ا (ā)	a, e, ı, i, u, ü	ض	ž, ɖ
ب	b, p	ط	ʈ
پ	p	ظ	ʒ
ت	t	ع	ʕ
ث	ṯ	غ	ğ
ج	c, ɟ	ف	f
چ	ɟ	ق	k
ح	ħ	ك	k, g, (ñ)
خ	ħ	ك	ñ
د	d	ل	l
ذ	z, ɖ	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v, u, ū, ü, o, ö
ژ	j	ه	h, a, e
س	s	لا	la, lā
ش	ʃ	ی	y, ı, i, ī
		ء	ʾ